Ч. 1. Чернівці, середа дня 1. (14.) сїчня 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".
Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою"
на цїлий рік . . . . . 20 К. —
„ пів року . . . . . 10 „ —
„ чверть року . . . . 5 „ —
„ місяць . . . . . 1 „ 70
Поєдинока число „Буковини" 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати в Чернівцях.

З новим роком.

Рік 1902, рік повний знаменних подій, лежить поза нами. Оглид на те, що стало ся на Буковинї в минувшім роцї і консеквенциї, що їх мусимо витягнути із доконаних фактів, мусить огорнути сумом кождого чоловіка, якому добро краю і спокій в краю лежить на серцї.

Маємо на думцї теперішну політичну ситуацию на Буковинї, що в минувшім роцї уложила ся на некористь Руснаків і на некористь спокою в краю, політичну ситуацию, що є твором людий, які до Буковини не приналежні і які гонять тільки за особистими користями і успіхами. Руснаків виключено із соймової більшости без їх відома і без якоїсь причини і закинено їм, що ворожо виступали в давній соймовій більшости против своїх союзників. Повстала нова соймова коалїция, зложена із Німців, Румунів і Поляків, а першою і найголовнїйшою цїлию тої коалїциї є борба против мнимої р у т е н і з а ц и ї, або як пише Buk. Journal против с л а в і з о в а н и я Буковини. Сполученими силами виступають Німці, Румуни і Поляки против Руснаків. На дїлї однак, всї користи із тої нової коалїциї будуть потягати Німці, бо їм тільки о те ходить, аби сїючи незгоду між автохтонними народами, утримати ся на панучім становищи після зазади „divide et impera". Але хто сїє вітер, той збирає бурю...

Дня 21. червня зібрав ся сойм. В палаті при площі Франц-Іосифа приготовано сю сесию, як немож лїпше. Нїбито без інтервенциї льокального правительства, ба що більше, нїбо то і без відома того правительства виповіджено війну Руснакам. Вже на першім засіданю сойму прийшло до сценсий, бо наших послів не питали ся, кого вони хочуть мати в соймових комісиях і тим чином здоптано сороклїтний парламентарний звичай. Оправданєм на се із сторони противників було те, що буцїм то вони не знали що істнує руский клюб в буковинськім соймі. Потім прийшла сценсия руских послів з буковинського сойму, що громом упала на голови коалїциї, а у Руснаків викликала велике одобренє, як о тім свідчить величаве і незвичайно численне віче дня 7. липня, на якім тисячі руских виборців одобрили поступованє руских послів і висказали своє обуренє соймовій більшости. Се віче і поїздки руских послів по провінциї були доказом руської солїдарности і маніфестациею руської політичної зрілости, бо треба пригадати, що всякі посїпаки розсилали по селах фалшиві вісти і відтягали селян від віча. Ся солїдарність руского народа і його приналежне до своїх послів-заступників імпонує і тій особі, якій корона поручила сьвятий обовязок, стерегти мира і законів в нашій провінциї.

Мимо сего, що руский нарід притисненний тепер зі всїх сторін, мимо сего, що вона соймова коалїция веде правдиву круцяту проти нас, ми сподіємо ся, що буковинська Русь видержить всї ворожі атаки, що руский нарід і наша інтелїгенция в тїснім сполученю із своїми проводирями і послами дійдуть ся такого ладу, що буде відповідати інтересам краю і кождій автохтонній народности буде віддавати те, що їм належить ся після божих і людских прав. Дай Боже, щоби сего діждали ся ми вже в 1903 роцї.

Цукрове предложенє.

Супротив того, що Австрия мусїла приступити до брусельської цукрової конвенциї, котра виносить вивозові премії у всїх державах, правительство предложило парламентови новий закон, котрий виносить цукрові премії і вводить нові постанови в цїли запевненя підданим сему промислови.

Поминувши внесенє цукрових премій, головною постановою цукрового предложеня є те, що правительство буде установляти континґент, який мають випродуковати фабрики поодиноких країв держави. Се має бути добре о стільки, що усуне ся конкуренційну надпродукцию, котра шкодить всїм фабрикам даної галузи промислу. Таке установленє континґенту буде користне тільки для краю, в котрих цукровий промисл вже розвинений, а навіть майже дійшов до вершка свого розвою. Для країв, в котрих дана галузь промислу зачинаєть доперва розвивати, континґентованє, котре краєвій продукциї не обезпечає правної консумциї, є прямо убійственне, бо майже унеможливлює заснованє нових фабрик. В положеню краю, котрий доперва зачинає засновувати цукроварнї, є Буковина. Коли би буковинським фабрикам признано право фабрикованя цукру тільки в тій сїлькости, яку буков. фабрики доси продукували, то цукровий промисл не поступить у нас ані на крок на перед.

Як у всїх иншим справах, так і в сїй справі Угорщина дістала привілей котрий не лиш відразу обезпечає будучність її цукрового промислу, але штучно допоможе їй в конкуренційній борбі з цукровим промислом австрийских країв. Новий закон виключає імпорт цукру до Угорщини тим, що для угорских фабрик застерігає право продукованя такої сїлькости цукру, яку Угорщина доси консумувала.

В кампанії 1903/4 до оподатковання і на внутрішну консумцию має бути випродукованих 3·66 міліонів сотнарів метричних. З того загального континґенту монархії Австрия має право випродуковати тільки 2·77 міліонів с. м., а Угорщина 860·000. Цукровий картель признавав доси Австрії 2,840.000 с. м., а Угорщині 564·000. Мимо підвисшеня загального континґенту, правительственний проект обнижує австрийский континґент о 70·000 сотнарів, а угорский континґент підвисшає о 287.000 сотнарів. Угорщина консумувала доси 786 с. м., отже Угорщина спроваджувала з Австрії річно 250.000 сотнарів; теперь Угорщина буде мати право продуковати для внутрішної консумциї о 77·000 с. більше, як се, що доси консумувала. Як бачимо, проект не лиш є всекурацию угорского промислу, але форсує продукцию Угорщини в штучний спосіб; зрівнює со зі шкодою австрийского промислу, бо виключено его з угорских торгів.

Як на континґентованю виїдє Буковина, о тім з правительственного проекту не може довідати ся — здавсь, по найлїпше. Заступники Буковини повинні згодити ся на правительственне предложенє тільки під тим услівєм, як дістануть право подібне до того, яке дістала Угорщина: буков. цукроварнї, яке істнуючі і ті, що можуть повстати, повинні дістати продукувати таку сїлькість цукру, яку тільки годні випродукувати, аж до границь консумційної сили краю. Руські посли повинні піддержати се жадане, бо нам розходить ся о підвисшенє доходів рільництва через продукцию буряків, о зарібок для пролетаріяту в краєвих фабриках.

Правительственне предложенє, о скільки воно відносить ся до спр ви внесеня премій, також не є вільне від закиду. Доси правительство видавало на премії 18 міліонів корон річно. Аби покрити сей видаток, вишрубувало податок від цукру до неможливої висоти. Премії мають бути знесені з кінцем сегорічної кампанії, т. є. з днем 1. серпня 1903. Аби в переходовій стадиї не було потрасеня, именно аби продуценти не вивозили масами цукор за границю, правительство предкладає продовжити кампанію о один місяць т. є. до 1. вересня і премії хоче підвисшити о 3 міліони корон. Поминувши сю спекуляцию, на котрій потерпять податники, правительство не гадає поступити так як инші держави, котрі знесучи цукрові премії, рівночасно обнижають податок від цукру. Наше правительство хоче на внесеню премій заробити 18 міліонів корон річно, а не хоче стратити ані сотика з 88 міліонів цукрового податку.

Против такого полагодженя справи, обтяжаючого оподатковане населенє і протегуючого Угорщину в некористь нашого промислу і нашого рільництва, повинні запротестувати рішучо всї демократичні посли Австриї.

Ческо-німецка угода.

На передсьяточних ческо-німецких угодових конференциях ані Німці ані Чехи не хотїли принята язиково-угодового елаборату противника за основу пертрактацій. В тім прикрім положеню обі сторони мовчки звернули ся до др. Кербера, що предложив конференциї свій компромісовий елаборат, що має бути підставою дальших угодових переспрам. Найважнїйшою частиною сего елаборату, що обнимає 118 сторін аркушевого формату являєть ся, котра трактує о урядованю властий на ній т. є. зі сторонами та точно определює значінє язикових округів.

В однозиикових округах — каже ся в проекті правительства, у внїшнім урядованю ц. к. власти мають в зношеню зі сторонами не лишень письменім, але і устнім, уживати виключно урядової мови даного округа. Що до устного поступованя, правительственний проект представляє справу так, що сторонам має бути запорученим уживанє також і другої краєвої мови. Чехи уважають сю постанову неясною, а др. Пацак займив доволїчно сего на конференциї, що ся обстають при тім, щоби в ческого языка не було нїде в тене. Що до внутрішнього ур ваня правительственний елаб установляє, що урядовою м мая бути урядова мова дотич національного округа. Тільки нїмецка має мати безгляднну п гатину при деяких таких власт інституциях, що мають заг вседержавне значінє. І так ни на мова застережена: для вла і в справах військових, при жанній політиї, при кваліфік них табелях державних урад — дальше в справах касових, і телеграфів, в справах контр сторони властий центральних При инших краєвим суді в мають бути засновані дві для всїх язикових округів, кож один сенат для двоязи округів.

Друга частина проекту рить о адміністрациїним розд округи, що має на цїли так національне відграничене та м також збільшене судів і ста Чехи мали би бути подїлені язикових округів, а именно: язикові (Будїевичі і Пільз чисто ческим (Прага, Табор, лево Градец, Хрудим і Ічи чисто нїмецкі (Хеб, Лїберц і миричі). Що торкаєть ся окр судів, то мають істнувати ч кружні суди: в Таборі, Хр Писку, Кутні-Горі і Молодіш славі; чисто нїмецкі округи в Хебі, Лїберці, Лютомирицк ській Липі і Мостах; мішан жні суди: в Будїйовичах, К Королево-Градї і Ічиній, як карний суд в Празї і тор ний суд в Празї. Се нацї відграничене збільшило би повітових судів в Чехії н поміж них 7 чисто нїмецки що всїх повітових судів в кр ло 236, именно 133 одно ческих, 96 однозикових н і 7 мішаних. Число старост шило би ся о 9 нових (з них 4 чисто нїмецкі); таки було би в Чехах всїх с 104, именно: 58 однозико ских, 40 однозикових нїм 6 мішаних.

Що до Моравії правите ний елаборат роздїлює ок чисто нїмецкі, переважно переважно нїмецкі, а зараз повлює для цїлого краю тових судів, а поміж них сто ческих, 17 переважн 10 чисто нїмецких і 8 пер нїмецких.

Від ческо-нїмецкої уго жить тепер цїлий дальший трішних подій в Австриї. повіли, що не годить ся и рат Кербера, бо Штрема розпорядок з року 1880 вписи до публичних книг монах, а се було би знес сятом д-ра Кербера. — Н

на назначують, що під національної автономії під якимсь условієм не підступлять. Правительство стоїть на тім становиску, що в случаю, коли би чехи робили обструкцию в парляменті, то парламент буде відложений, а цісарські державні справи, як примірком брусельська цукрова конвенция, будуть полагоджені на підставі § 14.

Політичні вісти.

— *Державна рада* скликана, як оголосила Wiener Zeitung, на четвер 15. б. м. На дневнім порядку першого засїдання має станути: 1. брусельська конвенция цукрова, 2. контингент рекрутів, 3. буджет і 4. красовий закон. Цукрову справу поставлено на бажанє Кербера на першім місци іззя того, що до ратифікованя конвенції державам мають час лишень до 1. лютого. Коли би мимо сего проявила ся чеська обструкция, др. Кербер рішить ся накануни подати новий регулямін силою цісарского розпорядку.

— *Чесько-німецькі конференції.* Комітет виконуючий Молодочехів з Моравії узнав проект правительственний що до язикових відносин на Моравії (Іох Кербер) за неможливий до принятя, бо не дає запоруки рівноуправнени обох язиків в краю, а натомість того признає німецкому язикови характер державного язика, а відпочасно не обнимає всіх країв корони св. Вячеслава.

— *Реформа армії.* Армія австрийска має бути зреформованою. В сій справі відбули ся вчера наради воєнної управи під проводом цісаря і в присутности арх. Франца-Фердинанда.

— *Адрес Бурів.* Провідники Бурів вручили в Преторії Чемберленови адресу. На промову депутации відповів Чемберлен, що був би більше тішив ся, коли би в адресі були заключені не самі тільки желанія, але також слова признанія того, що Англія вже для Бурів зробила. Надану загальної амнестії англійске правительство не може вдоволити. Міністер радить, аби радше порохобники простили тим землякам, що поспішили Англії з помочию. Прогнаним Бурам буде удїлений дозвіл на поворот до Трансвалю, коли приймуть условия, під якими заключено мир. В кінци міністер обіцав принятя запрошенє на огляднє ще инших околиць Трансвалю.

— *Спір венецуельский.* З Вашингтону доносять, що посол американський в Каракас, Бовен, зістав уповажнений до того, щоби яко заступник Венецуелї управильнив остаточно всї претенсії держав без посередництва мирового суду в Газї. Коли би це йому не вдало ся, то уповажненє его до уложенія условий, під якими спір той можна би віддати мировому судови в Газї.

— *Заворушенія в Марокко.* З Марокко доносять, що вожд повстанців Бу-Гамара понїс цїлковите поразке; значна часть повстанців покинула его і піддала ся султанови. В виду сего повстанє здавлене, а в краю запанував цїлковитий спокій.

Допись.

Дещо з полудневої Буковини.

Цїкаво приглянути ся, як сильні вовки нападуть всюди стадо невинних і смирних овечок, як они розривають по одній овечці і один раз собі а другий собі, а безсильний вівчар дивить ся і жаль ему тих овечок, але не стає відваги заслонити ся до роз'ярених та голодних вовчисськів, щоби не заплатити своєю відвагу власним житем. Таких сильних вовчисськів є нас в Буковині є сперо число. Тими сильними та голодними вовчисськами в Острі, Кимпольунского повіту Німці-Шваби і Волохи.

Після спису народности з року 1900 буде в селї Острі Кимпольунского повіту 695 жителїв, а то після народностий: 195 Німців, 424 Русинів, 33 Волохів і 13 Поляків, а після віроісповіданя: римокат. 174, гр.-кат. 2, гр.-прав. 454, евангл. 7 і жидів 28.

Коли переглянути отсї тут наведені дати, гадав би хтось, що більша народність в сім случаю 424 Русинів має верх в громаді, але в дійсности воно в Острі не так виглядає, бо вираз зі вовки себто Шваби і Волохи мають в Острі верх і заморили наших 424 смирних овечок.

Тепер прошу послухати, що робить ся в руських селї Острі кимпольунского повіту. Цїла управа громадска в руках шваб'ских. До тепер було радних громадских 8 Швабів, а лиш 4 Русинів, а того тиждня був вибір на громадских радних і вибрано аж 9 Швабів, а лиш 3 Русинів, а то все через байдужність. До тепер був начальником громадским Русин і тепер ходить чутка, щоби Русин зістав начальником громадским, а то лиш з політичних взглядів, от так, аби запхати Русинам очи, коли против управа громадска то німецка, бо як 9 радних будуть грати, так начальник з своїми 2 радними Русинами за їх музикою мають танцювати.

Своєю німецкою управою відобрали Німці Русинам їх найдорожший скарб, бо в школї завели німецку і волоску мову викладову, а руску мову зовсім виключено з школи в Острі, так, що в тій школї панує руским духом не зовсім.

Жаден міг тепер ту німецко волоску школу в руській селї Острі розширити з одноклясової на двоклясову, але Шваби стрілили вищий розум до голови. Їм не хоче ся, аби їх шваб'янята ходили разом з гуцульскими дїтьми до школи, то спротивили ся розширенню тої школи на двоклясову, але загадали будувати осібну школу з німецкою новою викладовою, до би вчили ся лиш німецкої мови, бо думають собі: „Нащо нашим шваб'ятам краших мов вчити ся?!“

І так повстала сварня між Німцями а Шваб-Волохами в руській селї о німецку і волоску школу, а за руску мову ніхто ані словом не вспіне ся.

А через що то так наші Русини в Острі, будуть ходить? Через брак своїх щирих провідників в громаді, через брак інтелїгенції, котра би вела перед в громаді. А в Острі хто би перед вів? Учитель Волох, ніи-румунізатор? Він би рад і в Джениках такий лад запровадити, який в Острі. Тепер хто в Бога вірує, най ратує тих пропавших 424 Русинів з Острої, най таке сперо число Русинів не пропадає з лиця землї.

НОВИНКИ.

З новим роком желаємо всім нашим предплатникам і приклонникам щасливого року, „щоб ся родило жито, пшениця й всяка пашниця“, і щоби настали лїпші часи на ниві нашого народного жита.

Особисті вісти. Посол до державної ради Юрий бар. Василько удав ся сими на двотижневий побут на Полудне. — З великим задоволенєм подаємо вістку, що ґенерал Видїлу краєвого барон Николай Мустаца видоровів із своєї недуги, повернув з Капштаду та перебуває тепер в Шипенцях.

Митрополит Шептицкий, як доносить „Руслан“, вже від кількох днїв недужає. Стан здоровя значно погіршив ся в послїдних днях так, що з припорученя митр. консисторії відправлено у всїх львівских церквах богослуженя на інтенцию видоровленя Владики, а лїкарі напоминають митрополита безусловний спокій і заказали уділювати всяких небудь послухань.

З нагоди гр. прав. йорданських свят відбудеть ся в гр. прав. катедрі в понеділок дня 19. с. м. о год. 9. рано літургія, а о пів до 11 год. рано водосвятє на площі Марії.

З університету. Проф. університету др. Іван Кромайер зрів ся катедри на університеті в Галле, на яку недавно його покликано і лишивсь на черновецкім університеті. — Проф. гутешного університету др. Ернст Калїна іменований звичайним професором на університеті в Інсбруку.

З суду. Перенесені: Судовий адъюнкт Антін Захар з Серету до Сторожинця і судовий адъюнкт Емануїл Варницкий з Сторожинця до Серету.

З почти. Почтовий асистент Іван Кревчі в Новосельці переносений до військової дирекції почт і телеґрафів в Сараєво і почтовий офіциял Оскар Уршіч в Чернівцях до дирекції почт і телеґрафів в Ґрацу.

Доповняючі вибори до ради державної. Урядова чернівецька часопись оповіщує, що доповняючий вибір з першої виборчої курії на місце доктора Володимира Ронґи, відбудеть ся дня 20. сїчня с. р. Особи управнені до виборів мають прислати картки голосованя наложито виповнені на руки президента краю до 1-ої години в полудне дня 20. сїчня.

Вибори до громадської ради в Чернівцях. Дня 12. с. м. відбули ся вибори радних із першого виборчого кола і вибрано: Йосифа Ґреґора, Александра Іссечекуза, Івана Касянцкого, Генрика Клявзера, Антона бр. Кохановского, Леона Розенцвайґа, Юлїяна Тромпетера, Фердинанда Цїґлявера і Олексина Цуркана. На власну руку кандидував др. Пруцул, що отримав тїльки 55 голосів і позістав в меншости.

З скарбової сторожи. Дїйсними кадресїпієнтами іменовані: тит. кадресїпієнти: Клим Рудницкий в Сторожинцях і Йосиф Прелїч в Новосельці; ресїпієнтами: тит. ресїпієнти Йосиф Сукун в Радівцях, Рачкя Сподба, Антін Гайнцель, Олександер Онесюк і Раймунд Лянґгамер, всї в черновецкім повіті.

Закон термінової торговлї збіжем одержав дня 4. сїчня с. р. цїсарску санкцию і зістав опублїкований в 10-ім числї „Дневника законів державних“ з дня 10. сїчня с. р. Закон увійде в житє з днем 10. цьвітня с. р. В міністерстві рільництва роблять ся вже приготовленя до переведеня сего закона. Передусїм мають ся заладити проект розпорядку, яким заборонить ся примінюванє давних усансів термінової торговлї і опублїкує ся сей розпорядок іще в сім місяци. Розпорядок увійде в житє розуміють ся разом із законом.

Розписанє оферт. Бук. краєве правительство розписало оферти на вибудованє нового урядового будинку в Кимпани, котрого кошторис подано разом на 103.311 к. і 90 с. Оферти мусять бути опоряджені на офертових формулярах, які може дістати вдень примірник за 3 к. в правительственній дирекції дїл помічних урядів та мусять бути внесенимі до згаданої дирекції найдалї до 5. м. ст. лютого 1903, до 12 год. в полудне.

Іспита приватистів при II. державній ґімназії в Чернівцях відбувати мусять ся 30. і 31. м. ст. с. м. Приватисти мають заголосити ся 29. м. ст. с. м. між 11 і 12 передполудньом і між 2 а 3 год. пополудни в дирекційній канцелярії, до мають виказатись із заплати шкільної оплати в сумі 40 к. та мають зложити приписану екзаминаційну таксу в сумі 24 к. — Писемні іспита зачинають ся 30. м. ст. с. м. о пів до 9-ої передполудньом, а устні іспита 30. с. м. від 2 год. пополудни і 31. с. м. від 8 год. перед полудньом в призначених до того льокалях. Місцем збору для всїх приватистів є III. клясса А.

Іспита приватистів в ґімназії рад о в е ц к а ї й відбудуть ся 30. і 31. с. м. в гр. ор. школї в Чернівцях в днях від 22. до 25. с. м., а дня записаних приватистов 30. і 31. с. м.

В низшій ґімназиї ім. Франц Йосифа в С о р е т і розпічнуть ся іспити приватистів 25. с. м. о 8 год. рано.

Академічне тов. „Січ“ уладжує в салї „Музичного тов.“ в Чернівцях дня 3. м. ст. лютого 1903 „В е л и к і в е ч е р н и ц і“. За комітет: Проф. др. Стеф. Смаль-Стоцкий, голова почетного комітету. Василь Сімович, студ. фіз., голова товариства. — Стрій для Вп. Пань в е ч е р к о в и й або н а р о д н и й, для Вп. Панів е р а к. Вступ від особи 5 кор., ложа 20 кор. Початок точно о годині 9 вечером. Захід на запомоговий фонд товариства.

Вечерковий комітет:

Вп. Др. Шіпковскій Михаїл	Вп. Др. Дитинярч Нік.
„ Бурдейна Теофіль	„ Др. Мокрий Йосиф
„ Кучеровскій Віктор	„ Марінович Антін
Тов. Вольнер Клавдія	„ Марінович Юрій
Вп. Вернендій Евгеній	„ Прев. Др. Мілянович В.
„ Вербіцкій Михайло	„ Михальовскій Воїслав
„ Др. Вінценовскій Сидір	„ Новосїрецкій Онуфрій
„ Войнаровскій Петро	„ Нікторович Сидір
„ Гаврилюк Микит	„ Онуфрович Кир.
„ Др. Гайдь Теодор	„ Петрівський І.
„ Гандзюк Ґріґор	„ Шкурко Евген
„ Гаманюк Іван	„ Шкурко Юлїян
Тов. Гілька Лїда	„ Шкурко Ярослав
„ Гуцульский Іван	„ Поповіч Олександер
Вп. Дашкєв Порфирій	„ Поповіч Онисим
„ Дрогомирецький-Гомора М.	„ Радюк Василь
„ Др. Дучак Богдан	„ Радовецкий Іван
„ Дашкевичевич Йосиф	Тов. Ґонта Іван
„ О. Євтимів Ілїя	Вп. Ґуцанюк Аскольд
„ Бутинець Андрій	Тов. Бабюк Анїдій
„ Іванюк Василь	Вп. О. Семаль Евген
„ Іванюк Михайло	„ Семаль Іван
„ Іванюк Михайло	„ О. Сїверич Михайло
„ Ілєвицький Юлїян	„ Др. Сімак Іван
„ Іонашко Михайло	„ Смаль Іван
„ О. Кадинюк Юрій	„ Соколовський Адольф
„ Клим Антін	„ Соколовський Андрій
„ Др. Кінах Ґустав	„ Стрілецкий Ігнатій
„ Кобилянський Володимир	„ Судовський Евген
„ Кобилянський Осип	„ Шнайдеровский Сергій
Тов. Лучанський Михайло	„ О. Проф. Фрейґунг Д.
Вп. О. Ляшевський Ярослав	Тов. Чигирський Йосиф
„ Ляшевський Гавриїл	„ Яремовський Евмен
	Вп. Яремовський Іван.

Безличність рицарского органу Journal-у доходить до найвисшої степени. В одним з послїдних чисел паріканть бач „Жорна“, що до дїяльних часописий на Буковині дїйсно ся простягуватий тон, який повинно ся змінити та підвести підупавше значінє буковинської праси і журналїстики. Як дуже зробити це Journal і инші взиґалї має поняте о моральности, нагадно видно з сего, що таки в тім самім числї в поминї під заг. „Anzeige gegen dr. Luna“ не то не по рицарски, а в найвічемнійший спосіб денунціює посла др. Луну. Таким поступованєм будьте певні панове рицарі Жорна, що вашої підорваної поваги не підвесете!

Загальні збори нашої читальні „Руської Бесїди“ в Ставищах горішних над Черемошем відбудуть ся в дом. Нового Року 14 м. ст. сїчня 1903 з отсим порядком дневним: 1. справоздане з дїяльности за минувший рік 1902, 2. справоздане касове, 3. вільні внесенія, 4. вибір нового видїлу. Видїл читальні „Руської Бесїди“ в Ставищах горішних, 8 м. ст. сїчня 1903. Стефан Кональский, голова, Онуфрій Мельничук, писар.

На буресу в Серетї на мої руки жертвували: радник конс. Юрій Ганїцкий 25 к., пр. Тірон 100 к., др. Константин Клим 50 к., Богуслав Франціль 10 к., пр. Онуфрій Генїк 5 к., радник двору Зубрицкий 50 к., за що дякованим датєлям складаю отсим сердешну подяку. — Мількович, пр. учів.

Святий вечер у вязниці в Вижниці. Щоби також у вязниці находячим ся особам пригадати на Святий вечер, який православне населенє обходить урочисто і в найтїснїйшім родиннім кружку, удали ся б. б. м. о 5-ій годині пополудни панове: греко-орієнт. парох Теодор Семенюк, окружний судия Баєр, судовий адъюнкт Цїбавер і много урядників до вязнї, до як раз зібрали ся майже всї вязні около обильно печеним і стравами накритого стола. О. парох Семенюк відмовив приписані молитви, поблагословив страви та в теплих словах представив вязним значінє великого того Свята, заохотив їх до терпеливого зношенія заслуженої кари та піддав їх до покути та поправи. О обильно застелений стіл постарав ся за помукою о. пароха Семенюка окружний судия пан Баєр при помочи збірки грошевої поміж судовими урядниками, за що п. Баєрови належить ся подяка, що вже судия для кождого чоловіка є строгий і справедливий, а яко чоловік обходить ся дагідно і людяно навіть з проступниками. Без сумніву сей Святий вечер

осягнув свою ціль а то, щоби викликати вопраку немців простунписьками, чого може сподіватись вже по проявах сльозах князя в часі промови с. пароха Тодора Семенюка.

Доходи зелїзниць державних в надолисті 1902 р. принесли з руху особового 4,265,8000, з товарового 15,940.800, значить разом 20,205.600 к. В порівнянню з мин. роком з руху особами було о 131.327 к. більше, а з товаровим о 572.36 к. менше. — Загальний дохід в часі від 1. січня до 30. падолисту виносив з руху особового 63,027.700, а з товарового 157,920.600 к., і був більший о 3,483.048 к. ніж в тім самім часі мин. року.

В обіймах медведя. В лісах Шипоту на Буковині появили ся медвіді і робили шкоду сусіднім селам. Онодні лісничий Ст. Арнольд зібрали лови на свого гостя і до участи запросив 15 гуцулів. Лови покінчили ся вдало. Ранений медвіль кинув ся на Гарасима Марочку з Мигури, збив его передними лапами, викинув назурі и тіло і вигриз зубами кільки шматків мяса з лиця, та зломав кільки ребер. Аж влучний стріл увільнив нещасного Марочку з обіймів медведя. Тяжко раненого гуцула, батька кількох дрібних дітий, відвезено до шпиталю.

Дівірські скандали. Знаменитий адвокат в Лиссу др. Івадинг Неме витав виданий на оборонїй синовської престолонаслідниці эрх. Люїзи в часі судової розправи о уневажнение ей супружества в Дрезні. Не знати тільки, чи др. Неме боронити ме право архикнягині взагалі, чи лишень порозумінність т. зв. супружої зради. Синовський двір представляє эрх. Люїзі по переведенню процеса аналізи в сумі 30 до 50 тисяч марок річно. Із Сольнотрода доносять, що минулого тижня в ночи з четверга на пятницю мала прибути там синовська престолонаслідниця і провела ніч у своїх родичів та рано слідуючого дня вернулась до Женеви. Жіркя вибрав в супроводі брата эрх. Люїзи, бувшого эрх. Леопольда, до Люзанни. — В Сольнотроді відбула ся вчера нарада членів Тосканського дому, що рішила виплатити архикнязеву призначену на него частину їдзиці в сумі чотирох міліонів корон і зірвати з ним всякі дальші зносини. — Епідемія романтизму навістила також і англійський двір. З Лондону доносять, що дочка короля Едварда VII. залюбилась в Августина Чемберлена. Всіх стараючих ся о ню женихів відкинула, з цілою рішучістю заявляючи, що пійде тільки за Чемберлена, а по за нього нікого. Утримують, що король Едвард VII. руководячись лібералними поглядами и суті річи не противить ся виборови дочки, однако заявив невдоволення англійської аристократії та сенаторії, що можливо була би викликана тим супружеством. З другої сторони донька грозить утечию, з виду чого король Едвард находить ся в великих клопотах.

Унизіне. У Львові увязнено вчера утїшного адвоката др. Файнґольда, як також і его жінку під закидом спіпізми, однако випущено ей на волю за зложенем кавції 20.000 кор.

Великий огонь в Борисланї. Новий великий огонь викликав катастрофальні наслідки в Борисланї. Займило ся ще дня 8. с. м. вечором по 10 год. в полуднево-західній стороні Борислава коло церкви в копальни Дучинського, а в хвилю занялось вже від 2 місцях. Що було причиною, годі знати; загально говорять, що необережність, але ніхто і чим, того ніхто не уміє сказати. Сим разом огонь гнався сильним вихром з полудня посував ся рівно на північ стороною, де як-раз найбільше вибухових складів. Велика небезпечність грозила копальням воску, але на щастє огонь спинив ся по 12 год. в ночи якраз при копальни воску. Вигоріла до тла ціла одна сторона над потоком. Загально говорять, що сей огонь есть найбільшим, який коли небудь тут люди запамятали. На місце огню виїхав вчера дротобщий п. к. старости п. Бобжинський. Після урядового справоздання згоріло 32 каменів, 23 хат, 4 магазини і 4 шопи. Поки що докладного числа згорівших предметів ще не знати; говорять, що погоріло 47 каменів і 28 домів. Досі зізнано лиш, що згоріли заводи: Дучинського 1; Товариства „Нафта“ 1; фірми Мацинівський, Пзовний і Ска 2; Міхуцкий і Перун 4; „Етна“ 2; Лянц 5; фірми „Карпата“ 5; Перліне і Мек Інтош 3; Кінн онпадності 2; Пайтлібен 2; львівської спілки нафтової 2. — Пожеги майже не було нінеї. Коли надїхали громадські сикавки, показало ся, що они зіпсовані і що нема води. Не було навіть найпотрібнїйших приладів до гашення. Серед місцевих жителів настав був страшенний переполох. З домів викидано на улицю, хто що мав і незадовго завалено улицю так, що годі було перейти. Цїла задача рятунковa мусїла обмежити ся лиш на то, щоби огонь дальше не пустити. Вибухові заводи фірм „Мацуцкий і Перун“, „Карпата“, „Перліне і Мек Інтош“ та „Етна“ горіли ще до другого дня. Шкоду оцінюють на ніх мілїона корон. З людий ніхто не згинув; говорять лиш, що якась женщина з переляку зійшла з розуму.

Жертви „Омладіни“. По десятилїтній вязниці вернуло на днях в Празї на свободу 28 літнього слюсарського челадника Франца Долежала, котрий враз зі своїм приятелем Драгоном убив штилетом 23. грудня 1893 р. провокаційного агента Рудольфа Мерну. Драгон опустив тюрму кілька днів скорше. Доконане Долежалом і Драгоном убійство було виключним омладіньским рухом.

Новий англійский закон проти пянства. З днем 2. м. ст. б. н. вийшов в Лондонї в житє закон проти пянства, котрого головнїйші постанови суть більше менше такі: Кождого, котрого поліція застрїне пяним на публичним місци, може она сейчас увязнити. Особи, що находять ся в підпитім стані, а при тім мають наслїд над дитиною, караєть одним місяцем вязниці або грівною 40 шилінгів. Кождий, котрий раз був покараний за пянство, може бути приневолений зложити кавцию, що на будуче не буде нїколи запивати. Наложені пяним мають бути виписані на особній листї, що находить ся у кождого торговця горячих напитків. Навіть коли такі особи самі або через других старають ся якимсь чином дістати горячих напитків, то накладаєть ся на них грівну перший раз 20 шилінгів, а кождий слідуючий раз о 20 шилінгів більше, н. пр. другий раз 40 шилінгів і т. д. Сей правило обовязує на протяг трех років. Кождий торговець або хто небудь, що таким пяницям спродає алькогольні напитки, бувши караний перший раз грівною 10 ф. шт., а кождий слідуючий раз о 10 ф. шт. більше. Шинкарі, що подають або позволяють давати горячі напитки пяним вже особам, підлягають грошевій карі а навіть вязниці. Наложене пянство мужа або жінки є достаточним поводом, аби одержати цілковитий розвід в суді. Як великий переворот викликав сей закон в суспільнім житю Англії, показалось сейчас першого дня. Поліція увязнила велику силу підпитих осіб, що через ніч переспались в „Іванової хаті“, а рано зістали ще покарані грошевою карою. Особливо енергічно забирались поліцаї до пяних женщин з дітьми на раменах, що є звичайною позвою у східній части Лондону і два такі случаї вповні вистарчають, щоби увільнитись від брутальностий та нужди, які вносять до родинного житя вічно пяний товариш супружества.

Замах на іспанського короля виконано в суботу вечором в Мадриті. Коли королівска родина вертала разом з двора в костела, на площи Орієнт кинувши нагло з товпи якийсь чоловік і вистрілив з револьвера в напрямі королівської повозки. Хотів вистрілити в друге, але поліцаянт ударив его шаблею в голову так, що наносник упав на землю. Відтак стало ся, що дїсть звичайно при всяких подібних замахах. Обурений нарід хотів покарати злочинця на місци, отже поліція мусїла его боронити і відставила в безпечне місце, щоби перевести з ним слїдство. І стверджено, що напасник зве ся Фейто, походить з Посадас, числить 34 роки і прибув в червни м. р. з Мексіка до Мадриту. Коли переконано ся, що куля поцілила не короля, але повозку в котрій їхали шеф королівских палат, Сотамайор, Фейто хотів вбити тільки Сотамайора. Мала се бути пімста за те, що не міг дістати ся до двірської палати на службу. Далї каже Фейто, що зовсім не є анархістом та, що женив ся з француженов, котра хотіла его віддати до дому божевільних. Замітно вказки і те, що в його кишенях найдено візитівку посадника Мадриту, і рекомендовані листи, писані до президента Рузвельта, англійского короля, німецкого цісаря, царя Николая та судового президента в Мексіку.

Мурини, що замешкують німецкі области у східній Африці, мають дикий звичай убивати новонароджені дїти. Передовсім засуджені на смерть о дїти, що мають якунебудь хібу, або бодай кривку серіи трохи вонійшу від пересічного мурина. Сій судьбі підлягають також дїти, котрі терплять на неправильний ріст зубів. Дитину, засуджену на смерть, забирають „старші“ мурииського села, а відтак убивають. Задля сего забобону нещасливі, числячі по 1000 хат, мають найбільше по 2000 душ. Убивани дїтий старають ся зарадити християнські місіонарі, хотяй се приходить їм дуже тяжко, позаяк вольонтиянські власти не могуть потягнути до відповідальности справників сего злочину. Кождa матїр, котра послідячить, що ей дитину пірвано і убито, гине самоубійчою смертию. Щоби убити старшу дитину, на котрих жнуть нанажують ся з навести инші, бездітні матери, уминають до сего женщин з дотичного

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- пани і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gazé, найновійший виріб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коти до подорожи на повози і сани, а також наприпала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурґских калошів і черевиків до снігу.

Балєві краватки: найновійшого жанру. Балєві мужскі сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші коппіра і манжети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Гузики до коппіра і шемізетові. Мужскі шкарпетки.

Ціна пізнього сезону продають ся по дуже знижених цінах всї товари вовняні, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлєта і домові черевики: лякіровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, новелєті зі шкіри земіш.

Більші касоби на складї: перлинькові кучми, дамскі заручавки, чапочки, колєри і т. д. Правдива білизна Єґера: плетанини, мужскі поґочохи, шкарпетки, Chenillen Eschargen і хустки, вовняні шалї і хусткн вовняні і полотняні дамскі спідниці, камізки; огрівачі пухова і лятов; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані штіфлєти. Черевики до сонганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїченє сухо-горячим повітрєм

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ischiasa, невральгії, болю в суставах, нарвн і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфлєра**), що приладають ся до слабих частий тїла, уможливлюють найвисші температури з всякими термальними методами, а через то й найкрасші успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмирює біль. При лїченю в цїле тїло вільне окрім слабого місця, тому можуть його носити і ті, що терплять на серце, на конґестиї і асматики. Лїченє може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї, подагра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улиця Почтова число 5a.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкраще сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальонову нафту

по **12 кр.** літра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦІСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій цїнї нїгде не може дістати. — Обі сї сорти суть неексплодуючі, без одору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених цїнах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини упрашає

Мориц Вельт.

30—50

Друкарня тов. „Рускої Ради"

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4

має на складї отсї

КНИЖКИ

Бажанський Іван: „Пропасть"	кор.	—·20
Барановский Мечислав: „Педаґоґіка" для семінарий учительских і учительів шкіл народних, (видане четверте нїмецке розширене і дешевше „Наукова психольоґія виховавча")		1·20
Будилець Ев. О.: „Студії богословскі"		6·—
Гавришун Михайло: „Методика" наука в шкільній практиці ч. II		2·—
Гилїв Теодот: „Домашний лікарь", збірка приписів, як укладати рїзні напитки		1·—
„Перші зорі", оповідане		1·—
„Думки та пісні", поезиї		—·20
Гаршин: „Малярі"		—·20
Гоголь Михайло: „Ревізор", комедия в 5 дїях, переклад В. Сїмовича		—·60
Дашкевич Іван: „Приказки" I і II ш.		—·10
Захарко Іван: „Жарти"		—·20
Кобилянська Ольга: „Людина"		1·—
„Похорон"		1·—
Конкольний Олекса: „В день сьвятовасиля"		—·20
Крушельницький Антін: „Серце"		1·—
„Сьвячинини"		—·80
Лукіянович Денис: „Багатий"		—·20
Martynowicz I.: „Historische Zeugnisse" über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau		—·20
Окуневский Ярослав: „Листи з чужини"		3·—
Павлик Михайло: „Про русько-українські народні читальні"		1·—
Pihuliak Darius: „Die Amts-Correspondenz" der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten		1·25
Пігуляк Єротей: „Вершинські нгадки"		2·—
Попович Омелян: „Листівка"		2·—
„Чума горілчана"		—·60
„Методика" I		—·60
„10 казок для дїточок"		—·20
„Хлопці садівники"		—·40
„Цісар Франц-Йосиф I.		—·—
„Красновізіями людина"		—·40
Семяков Іван: „Образки з природи" I II		—·20
Семяков Іван: „Карби"		—·80
Слободіана Марія. „І хтось вона бідна"		1·—
Стефанів Василь: „Сина книжечка"		1·—
Стецький Стефан: „Буковинська Русь"		2·40
„Bestrebungen der Ruthenen"		2·—
„Громада" або який лад і порядок має бути в громаді		—·20
„Порадник" як складати нами потрібні і надані		—·40
„Minoritätsvotum" in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie		—·40
Федькович Юрій: „Тюри" том I		—·30
„Шевці жовнярські"		—·20
„Проскурка"		—·20
Франко Іван: „Руська українська література"		—·30
Шашкевич Осип: „Листи з подорожі"		—·10
Еремійчук Денис О.: Die griech. Präsanctificaten-Messe, ihre Entstehung Entwickelung und gegenwärtiger Ritus		3·—
„Життє, куда і смерть і історія переносин мощів свв. великомучеників Пантелеймона"		—·40
Яблончов Г.: „Сільська учителька", оповіданє, пер. А. Крушельницького		—·50
„Бесїда про часи воєнські"		—·80
„Des Ruthenlebe"		—·20
„Про бук, найкращий і про набори до війська"		—·20
„В чім наша сила"		—·20
„Котовий на заслузі"		—·20
„Голос до народа"		—·24
„Зерна"		—·20

Г. ФАЙЛЄС

фризиер і усувач нагнїток в Чернівцях ул. Руска ч. 8.

на тій дорозї засилає Всім Вп. П. Т. Абонентам і Гостям

Найщирійші Желаня Нового Року 1903.

Друкарня „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях.
За редакцию відповідає **Володислав Семерский**
З друкарні товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Володислава Семерского

Ч. 2. Чернівці, пятниця дня 3. (16.) сїчня 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє заторженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтовоґ.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Полїтичні вісти.

— *Рада державна.* Сесия ради державноґ зачала ся вчера. О скільки з рїжних голосів праси можна виносити, ся сесия буде мати аналогічний хід як минула. Politik заповідає, що Чехи найнажнїйші предложенія допустять під обрали тільки в видї наглавних виносів, а дотеперішноґ своєґ тактики, доки квестия компромісу не буде управильнена, в нїчому не змінять зі зглядом на радикальні сторонництва.

— *Угода австро-угорска.* Zeit доносить з Будапешту, що Сель здасть справу о змістї австро-угорскоґ угоди дословна на засіданю сойму в пятницю та, що донесенє Neue fr. Presse, наче переведенє угоди при помочи § 14 було би виключенє, є ошибочним. Угорске правительство зовсїм не буде домагати ся парламентарного переведенія угоди в Австриї, як тільки гваранциї австрийского правительства будуть того рода, що заключена угода буде істнувати через 10 лїт. Якого рода мають бути тї гваранциї, о се угорске правительство не піклує ся, вважаючи єю справу яко чисто внутрїшну Австриї.

— *Реорганізация артилерий.* Pester Lloyd доносить, що реорганізация узброєня артилериї є майже на укінченю. До вжитку артилериї мають бути відхані армати нового системи.

— *Парламент французскій.* Передвчера розпочала ся сесия палати депутованих і сенату. Президентом палати вибрано на нову н. Буржоа 336 голосами на 414 голосуючих.

— *Уклад гр. Ламбсдорфа і гр. Голуховского.* „Новое Время" доносить, що Росия і Австрия за спільним порозумінєм домагають ся від Турциї реформ з гваранциями, котроґ головні точки суть слїдуючі: 1) Установленє фінансовоґ контролї що до побору податків в европейских губерніях, як також що до виплати пенсиї урядникам та війску. 2. Установленє контролї над жандармериєю, до котроґ офіцирів має ся брати з нейтральних держав европейских: Бельгиї, Голландиї і Швайцариї. 3. Дуже пожадланою є контроля над цїлою адміністрациєю Македониї, до чого потрібна особистість, котра би була незалежною від турецких традициї, як також яко мота від султанськоґ палати. „Новое Время" додає, що ті средства болюче пражають турецку честилюбивість, але суть корисною для Турциї реформою, якоґ потребують єї европейскі провінциї. Кождо операция є болючою і викликує опір недужого организму, котрий належить вдавити певного рода примусом і з'усиллєм. Мусимо надіяти ся, що Турция з власноґ волї прийме офіровану поміч.

— *Виправа проти „божевільного Мулли".* Події в Марокку відвернули увагу сьвіта від протилежного, всхідного закутка на північнім побережу Африки, де в краю Сомаліїв Англійці немалу роботу мають з „божевільним Муллою". А як раз завносить ся там на нові події. Тепер доперва наспіла вістка, що ще 27. н. ст. грудня м. р висїдла на тамошний беріг перша частина англійскоґ експедициї, що має остаточно покарати „божевільного Муллу" і піметити ся на нім за пораженє, завдане осенню англійскому війску. Теперішня виправа заповідає ся яко дуже тяжка. Вже само причаленє до берега, якого доконано не за терені англійским, але італійським, відбуло ся з великими трудностями, а то їзза недостачі пристачий. Жовнири при помочи матрозів мусїли прямо вибудувати гату, сягаючу в море, до котроґ могли би причалити кораблї і висадити на суходіл не тільки військо, але також потягові звірята, армати та тягарі. Однак природна річ, що Англійцям не вистарчали потягові звірята, які з собою привезли, і они звернули ся до шейка автохтонних племен Юсуфа Алього з жаданим достати 3.000 верблюдів і... патрафили — як здає ся — на тайного союзника „божевільного Мулли", бо Англійцям подиктовано такі цїни, що навіть закупно живности на місци сталось майже неможливим, а ноги, не будучи у себе, не суть в спромозї туземцям що небудь розказати. Тимчасом „Мулла", що находить ся від Англійців ледви чотири дни маршу, готовить ся до борби і єднає собі прихильників і союзників. До шейка Юсуфа Алього писала лист, в котрім просить его, щоби в борбі з невірних проти Корану зістав прихильні нейтральним. До листу „долученнй" був дарунок для сина Юсуфа Алього, 100 верблюдів. Леда хиля може отже сподіватись нових подій на побережу Сомаліїв.

— *Скіяма на Філіпінах.* На Філіпінах, котрі по війні іспансько-американській перейшли під панованє американське, повстала нова схіяма від католицкоґ церкви. Именно з причини рїжниць між духовенством і римскою курією а туземцями і, як пишуть радикальні дневники, їзза одрекла, які практикує кат. духовенство зглядом населенія, Філіпінці постановили заснувати народню католицку церкву. В тій цїли засновано недавно в Манілї нове релігійне товариство, котрому надав значіня факт, що приступив до нього дуже любленний людностию, бувший патажко покутник, Аґінальдо. Архієпископ філіпінський, з припорученя Ватикану, загрозив Філіпінцям церковною клятвою, однако мала є надія, щоби се вплинуло на людий, що самі вже рішились зірвати з кат. церквою.

„Для поясненя".

Під тим заголовком появилась в „Bük. Post" трактуюча справи руські стаття, котроґ подаємо часть III., для нас найцїкавійшу: „Др. Фльондор і др. Вольчиньский з одноґ сторони, др. Сиздль і з ним та поза ним стоячі заслїплені німецкі провідарі з другоґ сторони, спільно „працювали" — недавні фанатичною ненавистию против посла Ник. Василька з одноґ сторони і цїлим більшим числом поважним успособленєм против Русинів з другоґ сторони — з цїлою силою та всїми средствами, щоби за всяку цїну розбити соймову більшість. Однако на дорозї тим їхнім зазганим станула велика перепона, а то президент краю барон Бурґіньон, під котрого есїдою та хїльним співдїланєм утворилась та держалась попередни соймова більшість. Сего треба було отже тепер в инший небудь спосіб перетягнути до табору д-ра Фльондора, д-ра Вольчиньского, д-ра Сиздля et Compagn. Щелливе переведенє сего хитро облума-

Уже минулось.

На столику серед хати горить лямпа. В кімнаті тихо наче в гробі. Коло вікна стоїть нерухомо жінка і дивить ся в темну осїнню ніч. Сї едина черпа, лице бліде, а очи сумні, на них видно слїди не-чимало пролитих слїз. — А на дворі слота і болото...

Через тїни в тому домі мешкала стареньска вдова. Саме тепер вибила она до сїмий, — двері скрипнули, перебили тишину в кімнаті молодоґ жінки — й заперли ся знов, а вдова замкнула їх. Она остала ся тепер сама на цїлий дїм, бо і та стареньска вибрала ся кудись у місто.

„Ой сама, сама, — заговорила она до себе — сама сьогодні і завтра, на вік... через ціле моє житє!"

Она стрепенула ся, здавсь, напугала ся того слова „сама". Плакати хотїла-б, так не могла, бо не було слїз; она, відколи відпровадила матїнку свою до гробу, никликала їх всїх. Та єї серце розпукало ся з болю — з жалю. Умерла матїр, а з нею і все єї щастє; усе-усе пропало! — Она наперла лице долонями, спустилась у крісло, що стояло коло неї, і думала-думала, а може долю проклинала...

Перед нею з'явив ся яркими красками довоєнний образ єї нїзого дотеперішнього житя. Она видить дїм своїх родителїв, батька-пенькю, а на волїнах пеньки себе. О, тоді она була ще дитиною, щасливо-весела, радісно-

і упав також на долівку. Она підняласъ, щоб глядїти фотографію, і мимо волї потягнула в зеркало. Проти себе уздріла людину, котроґ-б кождому страшати ся, — блїда, змарнїла, очи зежмут глибоко в ямках наче в печерах, а під ними на лиці темні плями. Страх, як перемінила ся! Она пригадала собі часи, коли ще була гарна-красна, та в тій то хвилї насувають ся їй на думку материні слова: „Міна, вже час тобі видати ся!" — Но раз, не два казала мати єї слова, але она їх не чула.

І чому не хотїла ся видати ся? Не було женихів? Ні, ні... були веселі і хороші й некороші, злиднї й лихі, та она всїх — як то кажуть — обдарунувала порожними кошиками. Она не могла видати ся, она не любила жадного з них, а видати ся без любови не хотїла. Та не можна думати, що она не знала нїчого о любові, вже з маленьку полюбила Міна Николайка, сина стареньких родителїв із гір Карпат. Ще 7-лїтнім хлопчиком привезли його в Чернівці до школи і дали на „станцию" до пань-ства Л., давних знайомих. Тут виростали они обоє, Міна і Николайко, наче брат і сестра, і вже в тих дитинних часах не було красного-лїпшого над Николайка. Она любила його не гірше братів рідних. А як помер батько, як відпровадила обох братчиків, о — тоді любила його на всїх; його числила до рідних.

Позаки родителї Николайка були небогаті, то отримувано його на „станциї" майже даром. Появлюсь много води у Пруті, Николайко окінчив середню шко-

нане американське, повстала нова схіяма від католицкоґ церкви. Именно з причини рїжниць між духовенством і римскою курією а туземцями і, як пишуть радикальні дневники, їзза одрекла, які практикує кат. духовенство зглядом населенія, Філіпінці постановили заснувати народню католицку церкву. В тій цїли засновано недавно в Манілї нове релігійне товариство, котрому надав значіня факт, що приступив до нього дуже любленний людностию, бувший патажко покутник, Аґінальдо. Архієпископ філіпінський, з припорученя Ватикану, загрозив Філіпінцям церковною клятвою, однако мала є надія, щоби се вплинуло на людий, що самі вже рішились зірвати з кат. церквою.

лу і вибрав ся на університет до Відня". Пов пізнїй працював ся, так шляхетно — він і там потребувавъ де-де-коли помочи.

З першу писав часто, потім не писав уже нїчого. „Забув на мене, на все минуло", думала собі Міна. Аж тут одного дня пригадить він, та не молоденьким школярем, а вже таким дорослим чоловіком. Тепер она його любила не як брата — як саму себе, більше-тїснїйшо. Сї здавало ся, що він, окінчивши школи, прийде до неї і скаже: „Голубко, будь моя!" І она пійде з ним, щоб жити щасливо.

Та йому й на думку не приходило, щоб він на ній женив ся. Він бачив у неї тільки давню щайому, товаришку з дитинного часу. Она-б була йому сказала, що любить дуже його, що для його хоче жити, та не могла відважити ся. Єї честь не позволяла на те. Та він знав добре єї думки, але не спімнув і словом про любов.

В короткім він кудись віхтяв і більше не то не приходив, а й не писав нїчого.

— — — — — — — — —

Міна сїла на крісло коло столика, присунула до себе невеличку скриньку і взяла набирати з неї все, що там було. Що-ж ховала она в тій скриньці? — листи, сухі цьвіти і т. п. На останку вийняла не-чимало карточок, на котрих були писані батьким чорнилом єї вірші. Колись-то сподівала она їх і понизила йому.

ного плану сталось для д-ра Фльондора прямо питанням політичного життя, бо коли-б той план не повів ся і упав, то др. Фльондор став би політичною нулею. Він хітав після старої пословиці: Хочеш ворога зробити нешкідним та знищити, то притягни его до себе. Наміром д-ра Фльондора було іменно те, щоби президента краю барона Бурґгавзена і руських послів, а особливо Николая Василька порізнити і таким робом їх знищити. В своїй нуждоглядности і ізза брану політичного, инстинкта не догадував др. Сеґель плянів др. Фльондора і ревно працював над повалінем свого протектора, краєвого президента Бурґгавзена, котрий відтрив в др. Сеґлю політичного генія і на лихо Буковини втягнув його до сеї політичного життя.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Особисті вісти. Краєвий президент барон Бурґгавзен повернув передвчера з Відня.

Комісия до періфікованя виборів, як раз уконстатувала ся і вибрала головою др. Тумлірза, а заступником голови судового надрадника п. Ясеницького. Реферати мають бути розділені, як слідує: Сальтер — I. виборча клясa, др. Норет — II. виборча клясa, Крістель — III. виборча клясa і ревідент Шельман — передвісти.

Кандидатом на посла до ради державної на місце митрополита Ґерґи назначають упів. проф. Константина Поповича.

„Денґенґара" плаче, що Русини неустанно заходять ся в справі вікарія і протопопа, а їм помагають Славяни, бо навіть, — не сьмійтесь —, Волохи, як др. Лупу.

Толстой і Горкій. Росийе і дневники доносять о цілковитім поворотї до здоровя Толстоя, котрий в осени м. р. тяжко занеман на здоровю по кількагодинній проходї по стопу. В одним з листів писаних в перших днях сїчня до знаного критика і директора царскої бібліотеки в Петербурзї, Володимира Сасонова, просить его Толстой о вишукана потрібних матеріалїв наукових до теперь знова на ново піднятої літературної праці, обнимаючої дуже цікавий момент з історії минувшини Росиї. Толстой намірав в великих, богатих рамах, розсьвітити мало знану хвилю історичну — військового повстаня Декабристів з часів вступленя на престол Николая I. На тім тлї рисовано ся повістева акциа, що дасть образ цілої суспільности російскої з цої епохи. До тої праці забирав ся Толстой вже кілька разів. Печатав навіть перед многими роками фраґмент п. з. „Декабристи" — инші однако, як сам твердить, чув ся доперва на силах, або вимінити цїлість. — О здоровю Горького доходять такожі потішаючі вісти. Стан його моральний і фізичний поліпшив ся значно. По „Мішанах" написав він трилітову драму „Жиди", над котрим працював три роки без перерви. Драма ся в посьвячена виключно жидівским відносинам в Росиї. Тема для неї не нова. В молодечих ще літах написав він повну романтику, но позбавлену чару новельку п. з. „Каїн і Артеїн", що сьвідчить о его докладній знайомости него сьвіта, відділеного в Росиї від прочої суспільности муром передсудів і темноти. Сам автор говорить о своїй праці, що руководив ся в ній тільки правдою, не уліпляючи жадним побічним зглядам. Кілька перших дїй відчитаних в літературних кругах викликало загальне зацікавленє. „Жиди" появлять ся певдовзі в німецкім перекладї рівночасно з оригіналом.

Найвисша гора на сьвітї. В новійших часах ведуть ся між ученими спір, котрий шпиль Гімалаїв є найвисше положений на цілій кулї земскій. Довгий час за такий уходив шпиль Давалягірі (8175 метр.), пізнїйше Канчінджінґа (8383 метр.), доки англійский ученик, Юрий Еверест, не памірив перед 60 літами височини середущих Гімалаїв і не сконстатував, що вищий гір на земли є Ґаврізанкар (8840 м.). Ґрупа гір, увінчана тим шпилєм, простирає ся на граници Непалю і Тибету. І сам шпиль лежить вже на території Тибету. В язику жителїв Непалю слово ґаврізанкар значить „променистий" і відносить ся правдоподібно до великанських снїгів і леднїців, що променіють в сьвітлї сонця днем і заздрісно сторожать приступу до сего великана. Назва Евересту не могла нїяк прийти ся у тузємців, а також буде незвісним, як сю гору називають жителї Тибету. Доперва недавно, коли завзяти сьміляки ученики, досягли неприступний Тибет, вістав близше пізнаний, показало ся, що мешканці полудневого Тибету називають сю гору „Йомо-Канґ-Кар", що значить „володар снїгів". С не лише научна і поетична та може здобуде собі право горожанства в ґеоґрафії. Чи однако „володар снїгів" є справдї королем гір на землї, чи на північ від групи Ґаврізанкару нема висших, не знаних гір, поки що цього ще незнати. Можливо, що ся квестия невдовзі буде рішеною, бо як раз приготовляєть ся з Европи виправа, щоби дійти до верху гір та розслїдити дохресні гори. Виправа ся буде складатись з 6 осіб: 3 Англїчан, 2 Австрійців та 1 Швайцара. Сьмілі туристи памірують вперед випробувати своїх сил в подорожи на найвисший верших гір Каракорум, Монут Годвін (8010 метр.), а опісля удадуть ся на „Йомо-Канґ-Кар" і инші дохресні гори.

† **Померли:** Ясїв Капм-Кулуґурка, колишний посол на бук. сойм краєвий, сьвітлий господар у Вижницї, годова тамошної читальні, член-основатель тов. „Народний Дім" в Черновцях. і Василь Харнопович, учитель в Рускім-Банилові. Вічна їм память.

Телєґрами „Буковини".

Стрий, 15. сїчня. З Хірова прийшла вістка о страшній катастрофі зелїзничній. Іменно прийшло до нарамболю між двома зелїзничними поїздами, при чім 5 осіб лишало вбитих, а кільканацять осіб є тяжко або легко ранених. Рух зелїзничний прірваний. Близших подробиць поки що не знати.

„Дурна була ще", — прошептала тихо.

Та она й не могла инакше дїяти, она-ж любила його. І в знак тієї любови складала вірші, посилала йому; — не снила навіть і тоді, коли він про неї і знати не хотїв.

Потім перечитувала листа від його. На останку вийняла з скриньки ще один лист, ні то повідомленя заручин Николайка. — Не читала вже нїчого більше, цілком, було досить...

І чому не видала ся она, наколи знала певно, що він ні не візьме? Того она не хотїла зробити. Она любила його і тепер; ей здавало ся, що нїколи не могла би полюбити кого иншого. —

Годинник вибив десяту. Дорогою проїхав візок і став коло дому. Почулись кроки сходами. Може до вдови хто? — Так ні, до неї!

— Пуп-пуп!

„Прошу!"

У хату увійшов незнайомий мущина середнього росту.

— „Тут мешкає пані Міна Л—?" запитав ся скромно подорожний.

— Тут, відповіла Міна.

— Перепрашаю, що зайшов у таку пізну пору, але я приїхав тепер потягом, мушу сказати, що таки лиш в сій справі. При тім вийняв з кишені лист і подав його Міні. Міна обзирала лист, була зворушена, а нараз посунула тим часом перед себе невеличку дитину.

„Чи-ж се має бути до мене?" спитала Міна.

— „Так, я маю йти до пані Л. — відповів панок — передати сій сей лист і сю дитинку. Я сповнив посліднє бажанє свого приятеля, тепер я спокійний. Та мушу таки від'їжджати, щоб не утратити потяг. Моє ім'я Янів В. професор зі Праги."

Попрощавшись із Мінов, погладив дитинку по голові і пійшов. Візок рушив, а в кімнаті запанувала знову тишина.

Дитя стояло коло порога й тряслось, прозерало бідняжо. Міна підійшла до дитини, взяла за ручку і підвела до дивана. Здоймила верхню вогну одяж і посадила на диван коло стола. — Була то хлопчина від чотирох до пяти лїт.

„Цікава дитина", прошептала собі Міна.

„Ти голодов, синку?"

— „Ага!"

Она принесла булку, посмарувала, намастила маслом і дала маленькому їсти. На столї приготовила самовар. „Маленький змерз, треба щоб загрів ся".

Хлопчик роздивляв ся по кімнатї і забрав при тім смачно булку; був голоден. По часї дитина, наївшись, напившись чаю, стала більше цікава. „Я вже не хочу їсти!"

„Добре тобі тут?" питає його Міна.

— „Добре, у тебе красно!"

„А ти лишив би у мене?"

— „Лишу ся. Татко казав, аби я тут був, тебе слухав, тебе любив. І тобі буду казати цьоцю, добре?"

„Добре, а як ти називаєш ся?"

— „Я називаю ся Николайко. А я знаю, як і ти називаєш ся, — цьоця Міна!"

„Хто ж казав тобі, як я називаю ся?" — спитала Міна, придавлюючись лагідному.

— „Татко!"

„А хто твій татко?

— „Як, ти не знаєш? Його знають всї люди. Він пійшов до неньці, до Бога, а мене післав до тебе"...

Міна отворила тим часом лист і — упустивши письмо — побілїла. Лист випав з рук, а маленький хлопчик упрів ся на ей руках. Тулила — цілувала дитя і плакала, а сльози так і котили ся на кучеряву дитячу головку. Она вже могла плакати.

„Ти чо плачеш? — спитав малий. Ти чо плачеш?"

„Міна не говорила, тулила — цілувала далї. Тепер аж почала читати увесь лист, лист від його — уже посліднїй.

— Міна, дорога, люба Міна! —

„О, він пише — дорога, люба, — отже він мене любив!" проговорила она і знов читала, по-раз другий, третій...

В листї описав він ей цїле своє життє, він висповідав ся перед нею. Був за веселим, гулям за молодого. Посліднї його сили знищила наука. Йому мали молодих літ, та те вже минулось. — Він пійшов у чужину глядїти щастя і долї; довги вітер-то пригнали його з рідного краю.

— „І нещо було мені — пише він — йти в чужину, наколи я міг бути щасливим і в рідному краю? Та ж там жила та, що жила для мене"...

Але він тодї того не розумів, він шукав щастя. І найшов. Женив ся на жінї богатого купця з Праги. Жив щасливо. Незадовго стала жінка матїр'ю і захорувала. — По невдовгім часї видоровіла, і знов запанувала веселість в їхньому домі. Та небавом наступила гірка хвиля. Коли прийшов час, щоб їхня сім'я щасливо побільшилась, она не видержала — умерла.

„Она померла, — пише він на вінці листа — пійшла на тамтой сьвіт, до не жив ні гора, ні вуки. А я — я лежу ледво живий. Числю хвилї життя і в короткій пійду в слїд за него.

Тепер, коли вже смерть перед очима, признаю, що Ти мене любила, для мене життя хотїла, що я з Тобою був би щасливий. Але я не удостойв ся того. Як кільна хвиль я сьвідомий, з Тобі, дорога люба моя, передаю моє щасте, моє все майно, моє дитя. Ти заступи йому матїр і вітця. Я вмираю спокійно, бо знаю, що мій Николайко не буде вигнаний з Твого дому. Прийми поклін і сердечне видоровленє від того, що дивить ся на в очи смерти, від того, що в послїдній хвилї життя любить Тебе над усе.

Твій Николай.

І она простила йому все. Великодушна, добра! Она видїла в очинятах маленького Николайка очи того, котрого любила. Не виринула з хати дитини, не хотїла позбути ся ей, а тішила ся, що все хоть так склало ся...

Маленький бідняк много, дуже мало не надрівав. Ще раз притулила його Міна до себе і обцілувала той положив в лїжко.

„Ти любиш мене?" — спитала.

„Люблю! Я тобі буду казати мамя, добре?"

„Добре синку, добре!" І знов цілувала на „добра ніч". —

Довго ще стояла Міна коло лїжка і дивилась в личко сьвітлої дитини. Она чулась уже щасливою. Забула на все горе — те все уже минулось; она щасливa, бо она вже не сама. В ей вімлій забликає знов сонячне сьвітло, настане нове, щасливе життє. Тепер обвинить ся любов у ей серцї, она буде мати кого любити, для кого жити.

Сергій Канюк.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Черновцях. За редакцию відповідає **Володислав Сенорский**
З друкарнї товариства „Руської Ради" в Черновцях під зарядом Володислава Сенорского

Ч. 3. Чернівці, неділя дня 5. (18.) сїчня 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і неділї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї вільні від оплати почтовой.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чвертї року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Рада державна.

Засїдане з дня 15. сїчня с. р.

Президент отворив засїданє палати послів о годинї чверть на 12 і повідомив послів про зміну в міністерстві війни, а іменно про уступленє бр. Кріґгамера і іменованє ґен. Пітрайха. Міністер фінансів предложив цїсарский розпорядок в справі шістьмісячної буджетової провізорії. Президент висшого краєвого суду у Львові др. Александер Тхуржанцкий повідомив, що задля покликанї його до палати панів, складає повірений йому палатою послів мандат члена державного трибуналу.

Дальше відчитано внесенє і інтерпеляцїї. П. Штайн і тов. предложили наглячє внесенє в справі визначуваня кредитів на цїли буковинських водних доріг. Се внесенє не отримало достаточного поперта.

По численних запитах і квестиях формальних приступлено до дискусії над наглячим внесенєм п. Фресля і тов. в справі язикових відносин на державних желїзницях в Чехах. Перший забрав голос п. Фресль і говорив по чески кілька годин. Говорив про германізацийний систем на державних желїзницях, критикував поступованє міністра желїзниць Вітека і про упослїдженє желїзничих товариств. Говорив від пів до 12-ої в повільнім темпі і нїхто не слухав його крім Кльофача. Задля сеї довгої бесїди, що мала зовсїм обструкцийний характер, вискали посли і політики на часї до переговорів і радили занято.

По довгих коридорах удало ся наклонити ехів до понеханя обструкциї і до допущеня обрад над брукселською конвенцийом. Але чеські радикали і радикали нїмецкі не хотять під нїяким услівем відступити від своїх наглячих внесень. Кльофач нїщо не хоче чути про уступства. Переговорювали з ним на переміну то Масталька і Пацак, то хтось з рамени правительства. Кльофач каже, що не може уступити під нїяким услівем, бо се було би прецеденсом для військової устави, а сеї не можуть допустити чеські радикали.

Нїмцї дораджують, щоби обструкцию переломити ґвалтом; хотять, щоби відбували ся дуже довгі засїдання, а як се не поможе, домагають ся ужитя ґвалтовних способів. Керберови не удало ся до тепер відвести Нїмцїв від виконаня якого небезпечного експерименту.

П. Фресль говорив по чески пів пята години і скінчив свою бесїду о год. пів до 7. веч. Тодї п. Альбрехт поставив внесенє на замкненє дискусиї. Спротивив ся сему п. Хоц підносячи, що не може бути бесїди о замкненю дискусиї, бо проманив доперва один бесїдник. Мимо сего ухвалено замкненє дискусиї. Генеральними бесїдниками вибрано Гофмана-Велентофа і Новака. Перший зрік ся слова, другий тілько кількома словами просив, аби підкинули наглячість внесеня п. Фресля. Потім наступив ряд фактичних спростовань. Кількох послам, що не держали ся рамок фактичного спростованя, відібрав віцепрезидент Кайзер голос. П. Заворка поставив внесенє на замкненє засїдання. Внесенє відкинено. Віцепрезидент удїлив слова Фресляни до кінцених виводів. Фресль говорив від год. 8. веч. безперестанно кілька годин. Віцепрезидент кільканайцять разів упоминав бесїдника, щоби держав ся узасаднюваня внесеня і щоби не читав бесїди. Всї нїмцї починають стукати пультами. О 11. годинї веч. обіймає провід віцепрезидент Зачек. Фресль говорить дальше. Наглячість внесеня Фресля відкинено. Потім забрав слово п. Хоц в цїли узазаднюваня своїх чотирох внесень в справі загального заосмотрюваня на старість в разї нездібности до працї. Віцепрезидент відбирає ему слово за те, що остро критикує президию. П. Фресль кличе до президента: Sie ellender Schuft! Дискусию замкнено і вибрано ґенеральних бесїдників. О год. 3. рано удїлив президент голосу Хоцови до кінцених виводів. Хоц слухає тілько кількох послів. Багато послів спало в червовій салї, деякі в кулюарах а деякі на своїх посольских місцях. Коло буфету зібрало ся багато послів, що забавляли ся досить весело. Хоцови перервали Всенїмцї. Шенерер кричав: А де регулямін? Добрий день пане президенте, добрий день! Хоц скінчив о годинї 4. рано. Внесенє його відкинено. Прийшло під обради наглячє внесеня Кубра, Прашака і Ратая в справі установленя зовсїм особної тарифи коліївої для транспорту паші і паливу для околиць діткнених елементарними нещастями. Забрав слово Прашек, що говорив дуже тихо. В салї дуже мало послів. В салї цїлковита тишина. П. Демель кличе: Чи хто говорить? О три чверти на 5 Прашек говорить дальше. Затримують ся на довшу хвилю. Глубока тишина. Голос: Пане президенте обудїть бесїдника, він заснув! В бесїдї Прашека чути слово „телефон“. Пахер кличе: Алеж телефони не належать до квестиї штучних паволів! О год. 5·20 Кайзер раптом починає дзвонити. Заворка: А, ви також обудили ся пане президенте. Прашек скінчив о годинї 6-ій рано. В голосованю відкинено наглячість внесень. О год. 7-ій рано перервав президент засїдане.

„Для пояснення“.

(*Конец.*)

Як відомо відрочено палату послів 17. червня 1902 р., а сойм скликано вже на 21. червня 1902 р. Наші соймові посли, що рівночасно суть послами до державної ради, поспішили сейчас 18. червня до Чернівців, щоби прибути в пору на отворене сойму. Др. Сеґель пробував в часї відрочени державної ради в місяци червни кілька днїв в Чернівцях, удав ся опісля до Відня і там взяв внесенє від д-ра Штранхера, що той належати не до нїмецко-поступового соймового клюбу. В вечір перед зібранєм ся сойму, скликав др. Сеґель нїмецко-політичне товариство на засїданє, на котрім оповістив, що він, др. Фльондор і др. Вольчиньский постановили розбити соймову більшість, бойкотувати Николая Василька та поборювати Русинів. Видїв товариства, що як відомо складав ся з самих „знаменитих Нїмців“, акцентуючи переконуючі (?) аргументи д-ра Сеґля, сказав так і амінь. Заосмотрений ухвалою румунського клюбу та приволани нїмецко-політичного товариства, виступив др. Сеґель на засїданю нїмецко-поступового клюбу о 10-ій годинї рано 21. червня 1902 — отже одну годину перед отворенєм сойму — і оповістив здивованим членам того клюбу про заде кретоване через нього розвязанє сой-

Пригода в Альпах.

(Гумореска.)

Хто дасть ся часом тижню в знаки газетярам, не тільки задля обовязку переведжуванє над калямарем при трийцяти степенах тепла, бо сьому легко зарадити, охолоджуючи чорнило зедом, як радило задля браку тематів. Парламент на феріях, сойм на феріях, суд на феріях, всї великі люди розїхані по селах, по горах, то по морях; нїчо важного не лучать ся, а хотьби навіть і стало ся щось важного, то нїкому не хочеть ся того списати і вислати під властивою адресою.

— Вже вибила третя, о шестій, як звичайно мав вийти „Сьвітовий переглад права із додатками“, часопись якої редактором був я, а бракувало мені іще цїлої сторони до заповненя числа.

— Можеби ви написали дещо про карїєтичний рух в Ішлямії? — наклоновав я свого співробітника д-ра фільо. Порадного.

— Доперва вчера було, не памятаєте?

— Нїщо не памятаю. Но, то перенесім Карїєтів до Португалії, або як волїєте, до Франциї.

— Того не радив бим, ще готов хто подумати ся; часописи не вільно компромітувати, хіба, як вже продана і мають ся заложити кильку.

— Мате рацию, мате велику рацию, але що писати? Порадьте і напишіть, бо я далобі не в спромозї теперь і трьох віршів склеїти, такий здепонований тим, що чекаю до тепер не здожено. Як муха перелетить в другій кімнаті, то плаві тиждень не можу позбирати гадок, а щож доперва, як чую, що там за дверми чекає хто на рукопись. Мав гадку! Напишіть про виправу до бігуна, все одно, до якого, аби тілько імена подорожників кінчили ся на „зон“. Ось маєте тему, чого більше хочете? Видїу, що вам не дуже усьміхаєть ся моя пропозиция. Но, то може пошукати в кошу? Думаю, що предсь щось найдеть ся не зовсїм неможливого поміж аматорськими працями. В кождім разї позискаємо одного преумеранта більше.

Др. Порадний ожинив ся.

— То не злий проект — докинув. — Я розвинув бим його іще. Помістім уривки зі всїх рукописей, що вплинули до нас в протягу місяця; позискаємо тисячу преумерантів! Ще зїшне вам скажу — додав запалюючи ся в міру, як говорив, — оголосім, що кождий новоприступаючий преумерант, розуміють ся річний, що оплатить преумерату з гори, буде мав право до уміщеня в нашій часописї чотирайцять віршів на гонорарнім місцї, не в оголошених, а позискаємо десять тисячів преумерантів! Що? добра гадка? що?

— Знаменита! Поговоримо об тім иншим разом, бо тепер нема на се багато часу. Пишіть на божу милість, пишіть, що хочете! але пишіть.

Не будоби моєї сторонициї, ручу, що не будоби, бо др. Порадний, вичерпаний очевидно комбинациями на будучність, протягнув ся як найспокійнїйше на софі і приложив до висок хустину із зимною водою. Видячи се, клецидував ся я дати якийсь знак життя, бо не хотїв, щоби мій приятель, не дай Боже, не вмер з голоду. Порадний ожив ся.

— Сегодняшну полеміку нехай скомбінували би прокураторія, задля того самі перечеркуємо найважнїйші уступи.

— Проч із — — — — — —
Досить маємо тих — — — — —
— — — — — — — —
Отже — — — — — — —
Нехай вже раз нам — — — — —
— — — — При такім поступованю
— — — — — — — питаня
— — — — — — — —
забуває — — — — — — —
— — — — — — — —
знищим їм вина — — — — —
— — — кудаж — — — — —
— — — — — Памятайте!
— — — — — — — —
— — — нехай нїхто — — — —
поступати аг — — — — — —
да вина.

В тім приносять мені телеґраму.

Шамуні 18. липня. Один турист, що тому два дні вибрав ся на прогульку, доселе не вернув.

Занотував поважно, хоть пригадав собі, що я нераз і по три дні не вертав із прогульок і нїхто про то не дбав. Признаю ся щиро, що на тую згадку, зробило ся мені дуже приро. По трьох мінутах принесено мені іще кілька телеґрамів.

Шамуні 18. липня. Туристи в Шамуні занепокоєні тим, що один з них до тепер не повернув.

Шамуні 18. липня. Занепокоєня туристів росте з кождою хвилею.

Шамуні 18. липня. Припускають, що турист, який 16. с. м. удав ся в гори, згинув.

Тепер вже що мінути діставав я стоси телеґрамів.

Пробудїть ся! кричав я на д-ра Порадного, є над нами провидїнє! Хтось парк скрутив в Шайцариї. — Будо новоє число; одним не вспіємо упорати ся до шестої. — Біжіть до друкарні, треба розширити вісті: „Задля катастрофи в Шайцариї опізнене видавництва — надзвичайний додаток безплатно“.

Тим часом депеші плинули дальше. — Я не міг наситити ся відчитуваним.

Женева 18. липня. Турист, який на припускають згинув, називать ся Мізер.

Шамуні. — Турист, що згинув, називать ся Отон Мізер.

Шамуні. — Припускають, що турист Отон Мізер впав в щілину ледівця.

Женева. — Вість о нещасливім випадку Мізера потверджують ся.

Цїріх. — Турист, що згинув правдоподібно задля власної необережности, є професором халдейского языка в Бератї і називать ся др. Отон Мізер.

Шамуні. — Два провідники Мартін і Гофер твердять, що бачили впасть предмет в щілину ледівця Маріяґільф, в глубокости 300 метрів. — Припускають, що предметом тим є тїло нещасного професора.

Сальвш. — Властитель тутешньої гостинниці „Семпах“ твердить з

мовній більшости та про плановий замах на Русинів. Проти того виступили з цілим натиском і найсильнійшими аргументами др. Штравхер, президент комори гандлевої Лангенган та посол Йосиф Штайнер. Але, надаремні були переконуючі їх аргументи, надаремною була заповідь неминучих сумних наслідків такого парламентарного насильства, надаремною була остороґа перед неминучою бучею, що принесе краєви чималу шкоду. Посол барон Кохановський, наслідуючи його, став нечайно радикалом, зірвав зі своєю умірковано-консервативною минувшиною і також голосував за пересками д-ра Сведля. (За то др. Сведль і підкидав ся йому, бо ґорганізував цілу кампанію проти його повторного вибору на посадника міста). І так прийшло до сенсації руских послів з сойму; всі руські посли виявили одноду шно і зовсім справедливо, що замах виперений проти Николая Василька, є ударом, цілим цілому руському народови.

Роля, яку відіграв президент краю в часі соймової сесії, зовсім не була похвальною і, коли вдало ся краєвому маршалкови Лукашови спонукати Русинів до повороту до сойму, прийшло до менче будуючих сцен між краєвим президентом, а послом Н. Васильком, коли трий з'образив йому докладний образ викликової під його патронатом бучі, що помимо причинила ся до викликання загальної сенсації. Посол др. Сведль представляв сумну постать; в часі коли лисом підшитий др. Фльондор в поведенню до посла Н. Василька держав себе в реверві, експонував ся врочім завсім так оглядний і осторожний др. Вольчинський и як найбільше компромітуючий спосіб; руські посли стояли осторонь і зовсім не брали ніякої участи в працях соймових комісій. Треба признати, що др. Штравхер руководячись справедливістю намагав ся як може відперти замахи проти руских послів, то принайменї їх злагодити, бо навіть виступив явно в тих справах, де ходило о защиту парламентарної свободи слова, політичної справедливости та політичної моральности. Іззя того накинулась его др. Сведль ціла зрадника „німецької нації", бо після погляду др. Сведля, вождий допускаєть зради німецької народности, що не повинуєть його команді та не потурає його неґрунтній та шкідній діяльности. Зовсім понятною є річию, що сего не узнав муж такої політичної індивідуальности, як др. Штравхер. Характеристичне сьвітло кидає на др. Сведля, др. Фльондора і др. Вольчинського дайся, з якою то злобою накинулись на др. Штравхера в інспірованих через них органах, як „Buk. Nachrichten" і „Buk. Jenrual". Коли в соймовій сесії, в році 1901 — отже за часів ще послідньої соймової більшости — в одним шкільним питанню в справі побільшення катольщких членів шкільної краєвої ради ходило о то, щоби ставути в обороні Румунів і гр.-ор. ісповідників, то др. Штравхер з натиском і жаром виступив ся за посіданими. Завдяки також його енергії і не також Н. Василька і посла Йосифа Штайнера, краєве правительство поклало дотичний закон-проект. Тоді то признали Румуни справедливість і безкорисність др. Штравхерови в його політичній діяльности. Коли ж однако виступив він з цілою силою мужа та переконуючими аргументами проти бойкотування посла Н. Василька та насильства згадом Русинів, то протестори нової соймової більшости обсипали його кпинами та обсипали лайкою.

По уплині соймової сесії політичне поле виряла рутна — моральний однако упадок був по стороні тих, що не підлягаючись о вічню дасу або неласку вели ціла почутем справедливости рішучо виступили проти неправди і насильства. Що також соймова більшість не хотіла занати ворожого становиска проти Русинів і Н. Василька, це можна виказати, як слідує: В румунськім клюбі не годили ся з вищим др. Фльондора і товаришів краєвий маршалок Лукаш, Николай барон Мустяца, Тодор Фльондор, Юрій барон Василько і також живучий ще тоді митрополит Чупервович; так само в вірмено-польськім клюбі посли: Богосевич і Богданович були противні тій безправній акції; в німецько поступовім клюбі опонували проти того др. Штравхер, Лангенган і Йосиф Штайнер; що до руских 5-послів як др. Смаль-Стоцкий, Николай Василько, С. Нігудим, Зубрицкий і Т. Левицкий, то они з певностию не були прихильні планам др. Фльондора і топ. Нещасливе угруповане і подія кулій в краєвім соймі потягнули за собою як найсумнійші наслідки, а рівночасно повинні служити остерігаючим, відстрашаючим приміром для всього буковинського населення перед довким захланними, користолюбивими, а при тім незручними ся провідниками. Але ще сумнійші вонсеквенції потягнула за собою та гіпокритична політика. Політичні сторонництва стають ся пилкою в руках кождого дійсного правительства, теряють політичну незалежність і значінє та прямо суть підчинені кождоразовому краєвому президентови, що густо часто вдає ся в дуже небезпечну ґру з сторонництвами та політичними особистостями. О ти нещасний краю! Колиж то ти вимиципуєш ся від твоїх незручних дорадників та захистиш ся перед політичними інтриґами?

Дволіття військова служба.

В справозданю угорської комісії військової і військової о предложению військовім находить ся жадане, поставлене до міністра краєвої оборони, аби подав, під якими условинами можна би завести в Австрії дволіття військову службу. Наслідком того появила ся в одній угорській військовій часописи стаття, очевидно з вищих військових сфер інспірована, котра передусім заявляє, що реформа що до дволіття військової служби не тільки що не повинна потрафити на більші жертви гроші, а навпаки мусить вважати ся станом в природнім розвою мілітаризму, то є до загального узброєння. При помочи дволіття військової служби можна би два рази більше число рекрутів вишколювати в орудуванню оружжям, бо в місце тих, що по двох літах виступили з війська, мусіли би до нього вступити инші і т. д. І се в Австрії тим більше можливим, що здібних до військової служби одиниць є тут значно більше, чим бере ся їх до війська. Со надвишку можна би також потягнути до військової служби, а що найважнійше, відпала би засадова реформа, що в часі осьмитижневих вправ не є в силі нічого навчити ся. Рівночасно не було би більше різних привілеїв що до часу служби, а належних під окличних числа і т. д., наслідком чого три літа служать тільки найвищі класи людности. Зі внесенєм тих привілеїв, вийшло би в житє одно право для всіх.

Взагалі для самої цілі військової служби, говорить автор згаданої статті, є дволіття військова служба дуже пожаданою. Що тягнесь однако користий економічних і господарских, то не суть вони так значні, як се загально думають. Передусім стан армії, її сила і вимуштроване мусїло би остати ся тим самим. Виряд заробник чи селянин був би відірваний від ріли тільки два роки, але за то богато таких одиниць, котрі нинька не йдуть до війска яко надчисельні, найвище мусїли би бути асентированими. Рівночасно число резерви зросло би двократно, наслідком чого кождого року два рази тільки люда мусїло би ходити на вправи військові, як тепер. Не треба при тім забувати, каже автор, що з инших привілеїв користає богато людий, як засобові резервісти або одноріжні добровольці, що всьо вийсти було би внесеним.

Крім того ся дволіття військова служба могла би відносити ся тільки до пішотного війска, бо нема навіть бесіди, аби її впровадити в кавалерії або артилерії, що вимагають далеко більшої вправи і вимуштрованя, так що дволіття військова служба не могла би тут відіграти условинного застарчити.

Далі треба памяти, що дволіття військова служба потягне за собою величезні кошти узброєня, побільшеня числа касарень і т. д., при чім автор дасть під себе слідуючу увагу: „С дивною річию, що репрезентанти народу в парламентах нало застановляють ся над фактичним станом річи, утримуючи, що треба тільки прихітку доброї волї у військового заряду, аби завести дволіттю військову службу. А проціж новий дволіттий вояцьох мілітаризму мусїв би бути далеко лїпше живлений, аби взагалі міг істнувати і через два роки і о много більше пожер би ніж тепер в часі трилітньої військової служби".

Резумуючи свої погляди, каже автор, що слідує: Дволіттю військову службу треба вважати реформою, відповідаючу поступови часу і розвоєви мілітаризма. Вона бо може перевести засаду о загальнім обовязку військової служби в найчистійшій ей формі, а надто заворучає певні користи економічні. Крім того реформа ся дає можність значного побільшеня військової сили. Але з другої сторони не треба забувати, що значенє часу чинної служби не може під ніяким условєм вийти на поворотъ внутрішної партиї армії. Военне образованє в часі дволіттної служби мусить стати о много інтенсивнійше чим се дасе ся досягнути за три роки. — Такі то гадки відносять ті, що розважують проект скороченя військового обовязку із становиска держанної „конечности". А що інтереси держави, не все голять ся з інтересами держава, се вже инша річ. В силу того нема й бесіди, аби позначена реформа могла трохи облегчити людности, упадаючій під ярмом мілітаризму. Мусить бути отже змінена радикально сама засада оборони держави і взагалі оружної сили.

Політичні вісти.

— *Справи парламентарні.* З Відня доносять, що социально-христиньский клюб ухвалив попирати всї змагани в цїли санації парламенту і постановив аж до дальшого заряджена, не ставити ніяких наглячих внесків. Внинци ухвалено випрацювати внесок в справі зміни регуляміну палати, а до комісії, котра має тим занити ся, вибрано кн. Ліхтенштайна, Патинна і Шрафля.

— *В угорскому сойму.* На початку засїдання палати послів сойму угорского перед приходом до дневного порядку, забрав голос презес кабінету Сель і в відповіди на інтерпелляцию Кошута з минулого тижня дав пояснене о австро-угорскій реформі.

— *Реформи президента Рузвельта.* Президент Сполучених Держав Рузвельт, не на жарти понимає свою задачу і становиско яко реформатора своєї вітчини і того, котрий засадам етики мостить дорогу навіть до політики. При тім показує ся, як закинув з себе його тайні вороги з власного таки сторонництва. А именно, не могучи дати собі ради з його реформаторством, вибрали его місто-президентом річносполитя, отже фігурою справді дуже високою, але позбавленою всякого значіня і власної волї. І вже тїшили ся, що Рузвельта зробили безсильним та бездільним, коли зпечени анархіст Чолгош мордує президента Мак Кінлея і той славний Рузвельт, після північної американської конституції знайшов ся нараз на его місци, на становиску, з якого вже напрямо може своїм ідеям реформаторским надати великий розмах. І справді новий президент республики американської покористував ся своєю великою властию в той спосіб, що з'єднав собі популярність не тільки

ційною певністю, що предметом, добаченим провідницями не є проф. Мілер, а ей тіла, що згинуло тому два недїлї.

Берлін 18. липня. Проф. Отон Мілер родив ся в Котбусе р. 1852, ходив на університет у Вірцбурґу, де образував ся у славного професора Шакнера і у нашої одлиці, проф. фон Шпархе. Габілітував ся в Бонні 1875 р., іменований професором халдейского языка в Берлині вирвав сїдуючого року і від того часу стало між нами пробував. Небіщик, що мав уж незвичайно всесторонний і субтельний, оголосив богато научних праць і з тих наводимо: „Халдея в передісторичних часах", „Халдея в старинних часах", „Геродот і Халдея", „Загальний погляд на Халдею", „Температура Халдеї в передісторичних часах", „Кухонні привички Халдейців", „Про найдавнійші халдейські намордники", „Про гальванізм на ріках в теплих халдейских водах" і останнє найважнійше діло, що є, коби сказати, лебединою піснею нещасного ученого, діло, що посунуло науку о цілі стоїть вперед і окрило вічною славою нетільки знаменитого мудреця, але і його батьківщину, діло, якого наголовок вже нині кождий на устах: „Навчого Халдейці не нинайшли пороху?"

Берно шпайцарельне. Після славного ґеольоґа проф. Линкольна в Вашінґтону, причиною катастрофи, якій улиг проф. Отон Мілер, було без'устанне посуване ледівця Марінґлья наперед.

Фрибурґ. Після проф. ґеольоґії в Ґентові Маєса Догбріяли, улиг проф. Мілер катастрофі задля безперервного посуваня ледівця Марінґлья в зад.

Бостон. Ґеольоґ Линкольн ніколи не істнував. Линкольн був президентом Спол. Держав, убито його близько сорок літ тому.

Люцерна. Задля нещасти, якому улиг проф. Отон Мілер, повстав проект скликання в сїдуючім році конґресу геольоґів до нашого міста.

Ґлязґо. Маже Догбріяль не є професором нашого університету, се є майский окрасня в Ґуль.

Сейт Морїс. Ледівця Марінґлья не знаємо, се є правдоподібно назвище віденського цирку.

Відень. Цирку Марінґлья не знаємо, се є назва одної з улиць.

Шамуні. Мілер, що згинув, не є професором халдейского языка, а професором скаканя на руках в цирку Барнума.

Шамуні. Проф. Маєра, якого всї уважали за пропавшого, видїли в стані цілковитої непритомности в гостинниці під „яблоком Вільгельма Тела".

Шамуні. Непритомність проф. Маєра походить із зажитя цілої пляшки знаного „Berliner Weissbier", якого тут загально уживають до тресна щурів.

— Від редакції „Сьвітового перегляду краю із додатками".

Стараючи ся завсїди подавати нашим читачам як найсвіжійші відомости із фахового жерела, удали ся ми до нестора наших ученых, проф. хемії Равольского в справі пияснення, що то є „Berliner Weissbier".

Ось що каже пожилий професор:

— „Berliner Weissbier" не треба брати як одно з „Berliner Blau" — се є два зовсім відмінні получена. Berliner Weissbier, се нами прозрачний, легко спалїтуючий, приглагаючий до пляка. В його склад виходить головно вода, купівель пиво і альоголь в скільности кількох десятих, до одного цілого і двох десятих процентів, а навіть і більше. Окрім як додамо до цього сиріпусу будто в остатї руму, будто коньяку. Berliner Weissbier вносить знаменито обз ті додатки. Berliner Weissbier вирабляють ся із пшениці, однак можна його витворити із вівса, жита, а навіть, як показали найновійші наслідки, також із кукурудзи, бобу і вики, але тоді не буде се Berliner Weissbier, а зовсім що иншого. Berliner Weissbier уживий в міру 6—12 літрів денно не діває шкідливо на людский організм, що найбільше виключує в нім об'єм, які Римляни називали vomitus. Инакше мають ся річи із пивом, або морською свинною, для яких вже три літри вище наведеного средства діяють убивающо. В скільности 24 літрів денно викликує Berliner Weissbier у людий delirium tremens по уплині літ. По кількох літах може навіть спричинити смерть, як вона розуміють ся з якобудь иншої причини вже перед тим не наступила.

Число було готове!

Ф. Хольбуґ. З польского перевів *Микола Левицький.*

у своїх, але також в цілім сьвіті. В теперішній однако хвили вдав ся президент Рузвельт в дуже небезпечну гру з двома великої ваги реформами, що готові наразити йому не тільки духів, але також малих т. є. широкі верстви в Сполучених Державах. Духи бач стануть його ворогами лиш змагати обмеження спосіб трустів. В сенаті вашінгтонськім повстав ся що правда цілий ряд внесків з проектами устав проти трустів, але цілий такий рух набирає значіння і сили доперва з хвилею, коли по його сторонї стане голова держави. Рузвельт іменно дав свій признав сенаторови Гоарови до поставленя внеску, аби трусти і взагалї товариства із знатнійшими капіталами були обовязані до складання публичних рахунків, аби піддавали ся державній контролї і аби неправильне побільшуване акцій при помочи гумбугових проспектів, трактовано ако звичайний обман. Крім того „крепкого-ни“ і одному із знатнійших членів палати репрезентантів през. Рузвельт висказав желане, аби устава проти трустів прийшла під обраду ще в бїжучій сесії парламенту. — Так виглядає стрїл Рузвельта проти духів — що иньшого значить обурило широкі маси на президента. Є се известна мурииська. Мурини правдї номінально мають рівноуправнене в Сполучених Державах, в дїйсности однако їзда пануючих упереджень і пересудів, суть трактовані ако нации II. класи. Президент Рузвельт узнав однако, що нема причини числити ся з тими некультурними упередженями і зачав переводити дїйсне рівноуправнене мурииів від надання їм урядів. Повстало обурене, опір, густо-часто дуже сильний із стороны населення, при чім однако Американи переконали ся, що... натрафили на справжнього Американина, що не зник цофати ся, хоча ради якогось Мурина мав би стратити достоїнство президента. О занятости обох сторін може посьвідчити одна подія. Президент Рузвельт іменував завідателькою почти в одній місцевости в стані Міссісіпі мурнику. Місцеве населене, обурене тим „надужитем“, почало їй так доскулювати, такі випрапляти їй бучі, прямо так над нею знущати ся, що сама вкінци просила о відкликнуте. Рузвельт заспокоїв ей жеданє, але рівночасно замкнув цїлком згадану почту, кажучи, що ті, котрі мали доста часу, аби занятп ся викуренем завідательки почти, можуть самі бігати з листами до сусїдної громади... В виду упереджень серед „білого“ населення з одної сторони, а з виду потуги трустів з другої сторони, президент Рузвельт розпочав небезпечну для себе борбу, в котрій однак симпатия цивілізованого сьвіта стане по його сторонї.

— *Венецуела.* Онодги прийшло знова до борби між війсками повстанців а правительства коло Кумана. Повстанці потерпіли страшне пораженє; звиш 80 повстанців пало на побоевиску, а кількасот попалось в неволю.

НОВИНКИ.

Хто не випінає залеглу пренумерату, хоч по части, на 1. лютого с. р., тому без-условно застановимо дальшу висилку „Буковини“ а залеглости стягнемо в иньший спосіб. Кілько хто винен, виказуємо рівночасно картками кореспонденцийними.

Наші посли Шігуляк і Василько виїздячють сего пополудня до Відня на сесию державної ради.

Митрополит Репта зложив чин члена краєвої ради шкільної; іменоване члена на его місце наступить небавом з дому конзисторії.

Послом до ради державної на місце митрополита Репти вибраний унів. проф. Константин Попович, досить умірковання Волох.

Засїданє краєвої ради шкільної було сеї цятниці.

Інспектором науки релїгії православної був доси младина Репта. Останнім митрополитом іменовано інспекторами для руських шкіл конзисторового радника Ганїцького, для волоських радника Бежана а для мішаних ректора духовної семинарії Драгомирного. Се полїданє не було конечне, бо мішаних шкіл дуже мало, тай ті подїлені на руські і волоські класи.

З „Бояна“. Задля недбальства членів не відбула ся проба сьпіву, що була заповіджена на четвер дня 15. с. м. Се вже крайна пора, щоби члени нашого „Бояна“ отрясли ся з байдужности і трохи більше дбали про товариство. Багато говорить ся в нас про красу руської пісні, про руску співолюбність, але на жаль, тільки говорить ся. Робити нема кому. Проба заповіджена була на четвер, а майже ніхто не прийшов. Таким поступованем зражують ся ті, що трохи більше дбають про товариство і точно приходять на проби. А треба взяти під увагу ще й те, що концерт на плечима. Сподіємо ся, що від тепер наші сьпівацї трохи більше будуть дбати про одиноке руске сьпівацке товариство на Буковині. Слїдуюча проба відбудеть ся в середу дня 21. с. м. о год. 8 вечер.

Адресуйте письма по руски! Хто би гадав, що се треба ще пригадувати Русинам, а однак воно на наш стид ще конечне...

50-лїтний юбилей сьвященьства обходив в неділю 10. н. ст. с. м. щирий патріот і труженик на народній ниві, парох с. Григорій Кантемир п Ростоках. На се сьвято прибули до Ростік всї сьвященники конденканальні і сторе число иньших гостий, як також наші посли: проф. унів. др. Смаль Стоцкий, проф. Є. Шігуляк (Николай Василько і Зубрицкий телеграфічно звинивсь ізза своєї неприсутности) і Тодор Левицкий, та староста: ижиницкий і кіцманецкий. В день юбилею відбула ся служба божа, на котрій була крім інтелїгенциї також велика сила народу. По богослуженю і відспіванню доксольогії і здравословія промовляв до зібраного народу про всесчесного юбилята о. Трофан, котрого мови нарід на жаль не міг розуміти, а по нім промовив сам юбилят, що в коротких словах розповів історию свого сьвященьства. Висьвятив мене — говорив він — владика Євгеній і дав до мого родинного місця, заслїчив младина Кенделя, від котрого одержав я червоний пояс, а протопресвітером зробив митрополит Блажієвич. Всї ті три були поховані на владичім престолї. По них прийшов Сильвестер Морар. Той був найлюбше, але не дав юбилятови нїчого. Чому, о тім добре знає інтелїгенция. За тих 50 лїт перейшов юбилят і зазнав багато горя і лиха. Похоронив жінку, погорів та мусїв дивити ся на смерть 6 дїтий. Опісля в кількох теплих словах подякував всїм тим, що зволили прибути на его сьвято, щоби спільно з ним його відсьвяткувати. З поміж удалих гостї прав із юбилятом до его хати. На дорозї поставлено тріумфальну браму. На жаль поміж хоругви австрийской і краєвої, не було руської. Взагалї комітет, що занимав ся устроєнем того юбилею і складав ся із сьвященників-Русинів на чудо і диво тай Русинам на встид надав цїлій урочистости характер інтернаціональний, а властиво нїмецкий. В імя о. Граматович пручив юбилятови в синьо-жовтій оправі адресу, від духовенства, удожену в дивогляднім язиковій мішанині. Опісля ріжні посли др. Смаль Стоцкий, Єротей Шігуляк і Тодор Левицкий зложили гратуляції юбилятови, вочім застали всї до обіду. При обіді о. Кантемір виїе в німецкій мові тост в честь пісаря, при чім музика заграла а русскі сьвященники відспівували австрийский гимн по нїмецки (!). Відтак говорило багато бесідників, як староста Таборь, о. Маковієвич, особливо посол Єротей Шігуляк, що мав дуже гарну бесіду, староста Сворановский і богато инших. Під вечір урядила громада виїзд з смоловизнами і супровод знаменитої пятиньскої музики. Відтак дїчки відспівували серенаду, по нім наступила з бесідою жид, що з початку говорив по єврейски, а закінчив по нїмецки. По скінченю походу з смоловизнами приступлено до вечері, при котрій говорило богато бесідників, як о. Богатиреиц дуже гарно по руски, о. Балашескул по нїмецки і др. По вечери, що протягнула ся до пізна в ночи, були танці, котрі тривали майже до рана. Через цїлий той день панувала якась урядова холодна пора. Доперва на другий день на снїданю при шампаньскім пукли лоди і прийшло до приятної вимїни гадок. Дуже гарну бесіду до юбилята мав др. Стоцкий. В 48 р. здаси Ви, мавав він, ісмит зрозести, в часах, коли то Русинів майже не було, ніхто не вчив ся свого народу і нїстав щирим русским патріотом по нинїшний день. Бесіда д-ра Смаль-Стоцкого так тронула юбилята, що той аж запакав, з чого видно було, якою любовю палає він до свого поневоленого народу. Нехай же ему Господь продовжить ще віку на многі лїта!

Загальні збори Історичного товариства в Чернівцях відбудуть ся в суботу 24. сїчня о 8. год. вечером в Bell-vue (на I. поверсї). Дневний порядок: 1. Справоздане з дїяльности товариства. 2. Справоздане касове. 3. Вибір видїлу. 4. Відчит д-ра М. Кордуби. 5. Вільні внесеня. *Видїл товариства.*

Яничар. Славний русиноїд-румунізатор Jean Litwinisc, управитель православної хлопчачої школи в Чернівцях, о, як нас поважна особа заповнила, сином *унїятского* Русина Федора Литвинюка, що був вірником у колишнього протоєрея черновецкого о. Тарновецкого. „Тата Рус, мама Рус, да Іван молдован“, каже пословиця *волоска!*

З Милятинїцїи нарікають люди, що там кажуть дїтем, що що не скінчили школи народної, ходити рівночасно і на повторительну науку, купувати особні книжки і зошити, та що може прийде ся кому заплатити за пропущену днину науки й подвійну кару. Просимо шкільні власти, вглянути в сю справу і зробити лад.

Желїзничий карамболь в Хирові, про який ми доносили в послїднім числї телеграмою зі Стриа, не був страшний, як се оголошує львівска дирекция желїзниць. Річ мала ся так, що дїйсно локомотива пущена в рух погнала на особовий поїзд, що надходив з Перемишля. Поїзд здержано. Одиця між подорожними настала в наслїдок великого лоскоту страшна паніка, всї почали тиснути ся дверми, а деякі хотїли вискакувати вікнами з ваґонів. Остаточно переконано ся, що жити не утратив нїхто, лиш кілька осіб із желїзничої служби і подорожних відносить легші контузиї. Розуміеть ся, що кілька жидків сейчас зголосило ся у начальника станції з доволенем, що наслїдком перестраху потерпіли на здоровю.

Б. цїсарева Евгенія в Парижи. Вдова по Наполеонї III., цїсарева Евгенія прибула 9. с. м. до Парижа, де задержить ся через короткий час. Вертає вона з Англії і опісля удасть ся до Ментони і там проведе зиму в власній резиденції.

Пожерли. Вчера рано помер тут сварбований секретар тутешньої фінансової дирекції, Йосиф Богданович в 42 р. житя. — В. с. п.

ПОДЯКА.

Підписаний заряд складає Вп. п. Семенови Барановскому, п. к. нотарови в Кімполюнгї, за безплатне легалізоване підписів членів старшини, сердечну подяку. — Каса пожичкова і щадничя для громади Рус-ин-Боуа, стоп. зареєстроване з необмеженою порукою: Юрай Якубович, касиер.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Е. Ярошинська. **Повістки для молодїжи.** Таку книжочку як ч. 104 видало „Руске педагогічне товариство“ у Львові. Ціна 24 сот. Книжочка містить на 54 сторонах 8 повісток, які поручаємо родичам для дітий, що вже вміють добре читати.

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 16. сїчня. (Палата послів). По параді над 6 пагланими внесками перервано засїданє о 6 годинї 15 мінут рано до 10 годин перед полуднем, коли то отворено засїданє наново. Палата повна послів і публики. Міністер-президент забирає слово, щоби поінформувати палату про угоду з Угорщиною, дотично котрої предложить закони сими днями. Відтак продовжає ся дебата над наглими внесками ческих радикалів. Засїданє триває знов весь день і цїлу ніч до 4 год. 25 мінут рано. І тодї перервано его задля бучі межи ческими і всенїмецкими радикалами лише на 20 мінут. Потім радить палата далї. О 6 годинї рано переймає провід нарад президент палати граф Фетер, котрого доси заступав віцепрезидент Кайзер. Лївиця плеще в долонї. Засїданє продовжає ся.

Відень, 17. сїчня. Від 6-ої год. рано не лучило ся в палатї послів нїщо незвичайного. Кльофач говорив від пів до 4-ої до 8-ої год. Сегальович відтягнув президент слово, бо не тримав ся рамок фактичного спростованя. Від три чверти на 9-ту год. рано узасаднює Черни свое наглаче внесенє по чески. Позіставало іще 6 наглячих внесень.

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

Доносимо до загальної відомости, що з Новим Роком поступили в продажу **„короткі православні молитвенники“**, видані товариством „Руска Бесїда“. Купувати можна в нашій Паперні (улиця Петровича ч. 2, Чернівці). Ціна примірника в гарній опрані 24 сотиків (12 кр.)

Оповістка.

Тов. „Руска Бесїда“ в Чернівцях, управляє всїх тих Вп. Панів що взяли в розпродаж **„Прав. Календарі“**, а до сеї пори за них гроший не зверинули, аби *найдальше до 5. лютого* с. р. належитість вирішили, бо друкарня „Руской Ради“ і переплетник, як раз тепер напирають на Товариство за гроші.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахляри коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахляри Glacé, найновійший пробов, в білих, чорних і всїх инших барвах модних.

Рукавички: бїлї Glacé, шкіряні земїш і шовкові у всяких довжинах для пань і панїн.

Кощи до подорожи на повоза і санки, а також на купівлю на зїжджа. Найновійші бронзові товари і з стверого срібла. Склад правдивих петербурзеких калошів і черевиків до сейгу.

Балеві краватки: найновійшого жанру. Балеві мужеські сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші коньїри і манжети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Гузики до коньїри і темізетові. Мужеські шкарпетки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже зниженых цїнах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панїн і пань штіфлєтів і домові черевики: лякіровані, Chevreau, бїлі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри земїш.

Инші засоби на сказ: перукарські ручки, домові закрутники, чапочки, колєри і т. д. Правдива бізмарка Єгера: кафтанцї, мужеські почохи, шкарпетки, Chenillen Echarpen і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамеські спідниці, камашї; огрівачі пудлєа і житок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані штіфлєти. Черевики до совгаників для панїн і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїченє сухо-горячим повітрем

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невральгії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфлєра**), що прикладають ся до слабих частий тїла, умożливлюють найвисші температури з всякими термальними методами, а через те й найкращі успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмирює біль. При лїченю є ціле тїло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конґестії і асматизм. Лїченє може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї, подаґра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улиця Почтова число 5а.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкраще сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальонову нафту

по **12 кр.** літра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦІСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій цїнї нїгде не мож дістати. — Обі сї сорти суть неексплодуючі, без одору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених цінах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини упрашає

Мориц Вельт.

20—50

Друкарня тов. „Рускої Ради"

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4

має на складі отсї

КНИЖКИ

Бажаньский Іван: „Пропасть"	кор.	—·20
Барановский Мечислав: „Педаґоґіка" для семінарий учительских і учительїв шкіл народних, (видане четверте значно розширене і доповнене „Нарисом психольоґії виховавчої.")	„	1·20
Будилець Ев. О.: „Студії Богословскі"	„	6·—
Гавришук Миколай: „Металіка" наука в шкалї народній ч. II	„	2·—
Галїп Теодот: „Домашний писар", збірка примірів, як укладати річні письма	„	1·—
„Перші зорі", оповідання	„	1·—
„Думки та шлеї", поезиї	„	—·20
Гаршин: „Малєрі"	„	—·20
Гоґоль Миколай: „Ревізор", комедия в 5 дїях, переклад В. Обачовича	„	—·60
Данилович Іван: „Приказки" I і II зо	„	—·16
Захарко Іван: „Карти"	„	—·20
Кобилянська Ольґа: „Людина"	„	1·—
„Цьокора"	„	1·—
Конїський Олекса: „В день елементарної"	„	—·20
Крушельницький Антін: „Серце"	„	1·—
„Семінарія"	„	—·80
Луканевич Денис: „Писанки"	„	—·20
Martynowicz I.: „Historische Zeugnisse über die ältesten Bekenntnisse und Einwohner der Bukowina und Moldau	„	—·20
Окунєвский Ярослав: „Листи з чужини"	„	3·—
Павлик Михайло: „Про руських-українськи народні читальні"	„	1·—
Pihuliak Ignatius: „Die Anti-Controverse" der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten	„	1·25
Пігуляк Єротей: „Перелєтнїські ягідки"	„	2·—
Попович Омелян: „Листівка"	„	2·—
„Чума горілчана"	„	—·50
„Методика" I	„	—·60
„10 пашня для дїточок"	„	—·20
„Хлопцї садівники"	„	—·40
„Шлюб Франц-Йосиф I.	„	—·—
„Красовлінними дівчьми"	„	—·40
Сенюк Іван: „Образки з природи" I II	„	—·20
Семанюк Іван: „Карби"	„	—·20
Свободіяна Марія: „І тепер вона бїдна"	„	1·—
Стефаник Василь: „Синя книжечка"	„	1·—
Стоцкий Стефан: „Буковинська Русь"	„	2·40
„Bestrebungen der Bukowina"	„	2·—
„Громада" або який лад і порядок має бути в громадї	„	—·20
„Порадник" як укладати касу позичкові і щадничі	„	—·40
„Minoritätsvotum" in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der gutachtlichen Schulorthographie	„	—·40
Федькович Юрій: „Твори" том I	„	—·80
„Шість жовнярей"	„	—·20
„Проскурка"	„	—·20
Франко Іван: „Русько-українська терятура"	„	—·20
Шухтко Осип: „Листи з неволї"	„	—·30
Сремінчун Денис О.: Die griech. Preiselbeeren-Messe, ihre Entstehung Entwicklung und gegenwärtiger Wert	„	2·—
„Життя, муки і смерть і історія перенесення мощів свв. великомучениці Варвари Сучавського"	„	—·40
Яблочков Г.: „Сільна учителька", оповіданє, пер. А. Крушельницького	„	—·60
„Бесїда про часи козацькі"	„	—·20
„Res Ruthenicae"	„	—·20
„Про бук, сойи краший і про хабори до сейгу"	„	—·20
„В чім наша сила"	„	—·20
„Битвой по заслузі"	„	—·20
„Голос до народа"	„	—·24
„Зорик"	„	—·20

Г. ФАЙЛЄС

фризиер і усувач нагнїток в Чернівцях ул. Руска ч. 8.

на тій дорозї засилає Всїм Вп. П. Т. Абонентам і Гостям

Найщирійші Желаня Нового Року 1903.

Друкарня „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Сенерский**

З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Володислава Сенерского

Ч. 4. Чернівці, середа дня 8. (21.) сїчня 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і неділї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ" разом з „Рускою Радою":

на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поєдиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Рада державна.

Обструкция в парляменті скінчилась. Вона розвинула ся фізично і фізично також зістала побита. Обструкційна кампанія розпочалась в четвер о 11. годині 50 мін. перед полуднем і окінчилась по упливі 50 год. і 45 хвиль в суботу пів до третої пополудни. Коли відтягнемо від того часу проволочну перерву в пятницю, то одержимо час кампанії о 46 і три чверти годинах.

Довге суботнє заїданє однак тим ще не закінчилось. Поборники обструкції завдали собі ще чимало труду, який прийшло до першого читання брукселської цукрової конвенції.

Наглий внесок посла Брайтера ...но публичних будівничих ро... в самбірскім повіті, упав їзза неприсутности внескодавця.

Наглий внесок посла Штайна задля буджету відкинено і палата послів прийшла до дневного порядку.

Під обраду прийшла перша точка дневного порядку, а то перше читанє цукрової конвенциї та закону про зміну цукрового податку. По короткій дебаті принято внесок Яворского, після якого поручено оба предложенія маючій ся вибрати комісиї для цукрового податку, що складати-ме ся з 18 членів. На внесенє графа Менсдорфа приступлено сейчас до вибору комісиї і в тій цїли перервано заїданє на 10 хвиль.

Опісля скінчило ся заїданє о 4. годині 50 м. по полудни. Слідуюче заїданє відбуде ся у вівторок о 11. годині перед полуднем. З буковинських послів вибрано до цукрової комісиї Т. Фльондера.

Політичні вісти.

— *Переправи чесько-німецькі.* Narodní Listy оспідчають, що не солідаризують ся з ухвалою молодоческого комітету і рішучо виступають проти угодових конференций. В маніфесті взивають до протесту проти тих конференций, що відбували ся на засадах, противних основним проблемам ческого народа. — До того кроку молодоческого дневника признають великє значінє.

— *Сель і Апоний.* Між Кольоманом Сельом президентом палати послів Апонином прийшло до непорозуміня з причини війскової устави.

— *Болгария.* До Софії щоденно приходять вісти про жорстокости і знущаня, яких допускають ся турецкі власти зглядом македонского населеня. Дня 17. грудня м. р. прибули податкові посїпаки округа Пачево до села Іфлїг, для збираня податків. О пів до четвертої по півночи прибули вони до хутора одного селянина Тассого Сінджанного і зажадали від нього заплати податків. Селянин однако відмовив, кажучи, що на нього припадаючій податок вже заплатив. Але він міг говорити, що хотїв, а посїпаки також обставали при своїм. Прийшло до завзятої сварки, до котрої хотїла вмішати ся вагітна невістка селянина, але ледви сказала слово, коли один посїпака витягнув револьвер і вистрілив до нещасливої женщини. Женщина, поучена в околицю черева, пала на землю і серед страшних болїв породила нормально розвиту дитину, через котру перейшла револьверова куля в материнім тілї. Не довго потім вирятувала смерть також і матїр під несказаних мук. Вістка про сей страшний злочин розійшла ся блискавкою по цїлім селї. Всї селяни домагались задосить учинени, положили замордовану дитину в мішок і занесли ї якось corpus delicti до каймакама. Каймакам, то є начальник округа, відповів селянам однако з правдївшим азійским цинїзмом: Hata olmusch!" т. є. „Жалую дуже, що стало ся їзза неосторожности нещасливий випадок". Креші замордованої женщини удали ся до Уеснїб і показала дитину всїм там резидуючим конзулам. Всї розуміють ся були дуже обурені їзза того вандалїзму; російский конзуль Маніков — впрочім противник Болгарів — запав ся тою справою і післав в лонї матери замордовану дитину „Надреформаторови" Гуссейновій Гільмі пашови, що з цїлим штабом з Уеснїб контролює „реформи" в Македонії. Гільмі Паша, главний настоятель згаданого каймакама, відповів коротко: „Не позвайте мені сьвята Рамазану".

НОВИНКИ.

Особисті вісти. Посол Шігуляк удав ся передвчера, а посол др. Лупу вчера до Відня.

З краєвого Видїлу. Маршалок краєвий Лупул виїхав до Відня. Уряднику краєвого Видїлу обнив барон Николай Мустяца.

Міністер просьвіти іменував практикантами при університетській бібліотеці в Чернівцях д-ра Евгена Тарангула і студента пра вничій гімназії в Унґвар-Ґаралши д-ра Франця Бертґана.

Імматрикуляция на чернівецькім університеті відбудеть ся в суботу дня 24. с. р. о 11-ій год. рано.

Стан здоровля митрополита ґрафа Шептицького поліпшив ся.

Проба „Бонна" відбуде ся нині о 8-ій год. вечером.

Інтервю з др. Скедльом. В інтервю з одним цїсарським приятелем, заявив др. Скедль отверто, що послїдню подорож до Відня відбув на желанє краєвого президента і деяких товаришів з соймової більшости, щоби довідатись щось автентичного в горі про позицию краєвого шефа. Др. Скедль на послуханю у президента міністрів не був, а то їзза того, що той був дуже занятий справами. Однак з окруженя д-ра Кербера довідав ся, що президент міністрів має дуже бути вдоволений дїяльностию бар. Бургїньона і навіть задумує надати йому титул намісника. Рівночасно однако з тим назначенєм заходить потреба, щоби бар. Бургїньон тим в найбільшім часі пішов на пенсию, а то тому, що наслїдком внесених виданів мусить зробити ся місце для сина внесового дворского вучишонара. В тім всім добачає др. Скедль скору зміну в особі краєвого президента, як також, що в будучім упадку бар. Бургїньона Русини не брали вінної участи. — Що торкаєть ся його особи, то від року

Іларій Карбулицький.

З дневника молодого учителя.

Перш сидїв я собі в шкільній залї та до волї навіть недослухував ся викладів одного, або другого професора, мавував собі рожеві плани щасливої будучности. Стрях, як то вже хотїло ся вибратись із тих закляпих семинарських мурів та пустити ся в житє „людське", в житє „самостійне". А що то вже за благородні думки снували ся в голові. От-от вже й патріотом поробим вчора із своїх учеників, та такі вже стали розумні, що й сказати годї. В одній годинї передумав вчора таке, що иншій чоловік ледво й за цїлий рік щось подібного втям би.

А як прийшов на село, то дак за голову схватив ся. Ні школи, ні помешкання, ні таблиці порядної, ні лавок добрих, ні стола, ні шафи, нїчогісінько нема; а діточок є засїв Божа, неменшим би Всевишній.

Мало помалу дочекав ся чоловік таблиці, стїл принесли відкись на трох ногах, лавки повиходили, ну й треба брати ся до роботи.

От і той ідеальний чоловічок, що перед відїздом мріями мрів о всякій всячині, сидить тепер за тим столом на трох ногах, тай сьміє ся самий із себе, що був такий дурненький.

Я написав на таблиці рядок слів та велїв ученикам відписувати, а сам сїв тай задумав ся.

— От, — думаю собі — всї товариші учителюють десь по лїпших шляхах, як я. Вони мають десь порядні — ...ські класи, та мало дітий, не так, як я.

Сидїв, сидїв а нарешті спахнув тай подумав собі:

— Пеш ему лиху! Таке й в нимбись учитель на більшомаєвській школї, до нас ніби бути багато зекша робота, як на одно-класовій. Та же й мені завидують десятері товариші, та кажуть, що то рідко такої школи подибати на Буковинї. Прошу лише послухати та не помишати: До недавна називала ся та школа так:

Дві громади, трокласова школа, дві учительські силї, а одна класа. Ну, що не гарна?

От встав я з крісла тай сказав:

— Ану прочитай Василькy що ти написав?

— Коли менє прошу пана ріже в черені-і-і!

— Та від чого тобі ріже?

— Бо я ще сегодня нїчо не їв! — відповідже хлопчина плаксивим голосом.

— А чому ти нїчого не їв? — питаю.

— А я! бо нема що їсти. Ненько вїшли досвїта на роботу, а мама пішли до міста, а ми нїчо не їли. — Тай розплакала ся дитина.

— А ти дуже голоден? — питаю.

— Їйме дуже, прошу пана вчитоля, їйме дуже. Вайлє, вайлє, що я буду робити, що менє так порить? — голосив білоголовий хлопчик.

Я став як уваяний. Щож мені тут почати. Справді стало менї жалю сиротського хлопчика, дивлю ся на годинник, дожидать трета пополудню. в нього, бідняток що нїчого не їв. Хлопчина скрипів ся передімною, як який мученик та сказав ся у трос, мов „пятиденник".

— Митре! — кажу до другого, — сїчи на до сїлену та купи Васильковим булочку за два крейцари; на маєи тут гроші. Пішов Митро по булку, а тимчасом вже инший прочитав те, що відписав із таблиці.

Аж чути вроки, а в хоромах щось „геп" до земли. То менє мало що обійшло, бо то прецїнь громадська канцелярия; одни приходить, другий відходить. Аж тут відчинив хтось двері, а до класи всунувсь ся „пилїцай гімайний", що заразом є й шкільним слугою. Ледво, що на ногах тримав ся бідачисько, так придав ся „пірнгайстом", бо горілки „брунь Божа!".

Увійшов до класи та начав щось мельонтїти язиком, але я його мало що розумів. Принятав ся зі мною дуже чемно, але нучму забув стягнути з голови.

— Сьміте по кучму, бадю Прощу, бо вносї нївичадає бути в кучмі тим, до вивить обрав пана цїсаря.

— Таже-е-е та-ак! ні-би би не вло ся, та?! пи як кажете?

— Ая ви не вдо ся! — кажу — а чого вам Прощю потрібно? Може щось до менє?... то я зараз вступаю до канцелярії.

— Добре,.., добре! Я таки так собі до-до вас в гості! га?! — відповів Прощ та тим скрутив носом наганя, що тут-тут не заточив ся під лавку.

Аж страшно було подивити ся на того чоловіка. Те патлате волосє розбушувалось, наче копичка соломи, що розбив її вітер, очи запали ся в голову, а той позір, то аж за душу хватав чоловіка. Він ходїтав ся з одного боку на другий, а її тягнати то так не знати, як держали ся на ньому, тут-тут думаєш, що зсунуть ся.

Я став до нього лагідно промовляти, щоби собі пийшов, бо дїти ще його настрашуть ся, але дарма. Він „музьтикикував" ногами на всї боки в вийти нехотїв ані каки Божа.

Менї було вже того всего забагато. Я отворив двері та вами ся такі остреньке до инших, а Прощ варів, що то не жарт, випростував ся перед дїтьми, як міг тай зачав їх напоминати.

— Мо-о-ой! Али-и пан па-ан вчит! А пан до-обрий мой! А ни, що?... не хочите слухати?! Мой! Ни, як менї ся пан поскаржит, що ви пусту-уите то дивїтен! — і притім вдарив два рази палицею по лавці.

— Пане... учителю, ди-нїт ся вами та скажі мені, як ся шос стало, та відтам, — і оберпувшись до дїтий помахує буком, — не бійся!...

Знов оберпув ся до мене, вдарив по вопцьки постолами до кучи, вклонив ся якось на бік, поклав кучму на голову і вийшов. А виходячи що крикнув!

— О... пан добрий!... А ви мой моцні шибеники!! —

Сипнув мало вріз зуба та — пошкандибав до дому.

ніко приготовив ся на відхід Бургіньйна. Він не є таний дурний, як „Post“ думає. На великий випадок умів він забезпечити собі місце в Серет. Барон Бургіньйон і Тумлірж помогли йому в переобразованю серетської гімназії і тепер може прийти, хто хоче, з Серету ніхто не висадить. Его подорожі до Серету, его материяльні жертви для тамошнього жидівства (на саму синагогу дав 60 кор.) все то добре він роздумав — там має він міцний ґрунт під ногами! Бар. Бургіньйонови віддав він багато особистих і політичних услуг, має однак наслідно почуване, що его ненавидять; в послідних часі стрітив ся навіть з недовірем. Як догадуєсь, е ему ворожо успособлена жінка Бургіньйона. Вона за все що чує ненависть для „Коза“ і добачає в нім причину его відрвання з ві мужем. Також бар. Бургіньйон не акцептував всіх его рад проти їх спільного ворога „Коза“; після его рецепти давно були би они справили ся з тим хитрим патроном. Впрочім е ему тепер то зовсім байдуже, понеже він так зручно порівнив его зі всіма Німцями, що навіть найбільший ворог в его таки таборі Рудольф Водьф, ніколи не відважить ся з ним пактувати. — Що до відходу бар. Бургіньйона, то др. Снядль звістив, що на жаль про се не міг він довідати ся нічого певного. Сам Бургіньйон вважає свій відхід неприємнодобним, але він думає, що его дни пречислені.

Вечерниці з танцями влад. Тов. „Січ“ в Чернівцях, заповідають ся дуже сьвітло. Комітет докладає всіх старань щоби забава випала як найкраще. Для нашь приготовляють ся всякі несподіванки, а кернети будуть так гарні, що можуть становити цінну памятку. Комітет старає ся о те, щоби вечерниці передусім заімпонували доброю і веселою забавою, а меньше думає про дивіденд. Стрій для нашь вечерковий, або народний; ті, що прийдуть в балевих строях платять кару на добродійні цілі. Про „петрушку“ нічого не чувати, за те напів чевак набуть „хрін“. З огляду на се, що заносить ся на сьнїжні замети, видає комітет „Січовика“ з доплатами сніг прогортати, так, що желїзниці будуть курсувати без перешкоди. Комітет сподіває ся, що Русини з Буковини і приметних галицких околиць прибудуть численно на вечерниці, так що вечерниці випадуть сьвітло під обома оглядами. Перший оглад, се „побіда моральна“ Ми Русини на Буковині мусимо тепер і в забавах спускати ся тільки на свої сили; тож не можемо дати завстидати ся. Другий оглад, се „матеріяльна побіда“... над видатками, бо дохід призначений на так гумінну ціль, як запомогочний фонд „Січи“. Наші патріотичні Русини відступили вже „Січи“ гроші убирані на сопесспонієтів, але сього іще мало. Ми не можемо позволити, щоби несдин молодий чоловік марнував свої найлїпші сили, не маючи не ріа — не два що їсти і в що одягнути ся підчас злої зими!... Тож гай на вечерниці „Січи“! В виду сеї добродійної цілі, в виду сеї руської маніфестації, повинні устати всякі побічні зглади і кождий щирий Русин-патріот повинен дня 3-го лютого с. р. прибути на вечерниці! Замовленя на льожі і продажа карт вступу відбувають ся що дня в „Нар. Домі“ від год. 11. до пів до 1. рано.

Загальні збори Історичного товариства в Чернівцях відбудуть ся в суботу 24. січня о 8. год. вечером в Bell-vue (на I. поверсі). Дневний порядок: 1. Справоздане з діяльности товариства. 2. Справоздане касове. 3. Вибір виділу. 4. Відчит д-ра М. Кордуби, „Бібліа в освітленю найновійших вавилонських розкопів“. 5. Вільні внесення.

Виділ товариства.

Міністерство війни а великопольські аспірації. Під сим заголовком помістила „Silesia“ з дня 6. січня 1903 слідуючу статю: Претенсії польських політиків ідуть чим раз дальше, їх національні і політичні амбіції не мають мабуть кінця. Які то поперні були сі панове перед 30 роками? Як їм дня поважно і що одягнути ся підчас злої зими!... Тож гай на вечерниці „Січи“! В виду сеї добродійної цілі, в виду сеї руської маніфестації, повинні устати всякі побічні згляди і кождий щирий Русин-патріот повинен дня 3-го лютого с. р. прибути на вечерниці! Замовленя на льожі і продажа карт вступу відбувають ся що дня в „Нар. Домі“ від год. 11. до пів до 1. рано.

Загальні збори Історичного товариства в Чернівцях відбудуть ся в суботу 24. січня о 8. год. вечером в Bell-vue (на I. поверсі). Дневний порядок: 1. Справоздане з діяльности товариства. 2. Справоздане касове. 3. Вибір виділу. 4. Відчит д-ра М. Кордуби, „Бібліа в освітленю найновійших вавилонських розкопів“. 5. Вільні внесення.

Виділ товариства.

Міністерство війни а великопольські аспірації. Під сим заголовком помістила „Silesia“ з дня 6. січня 1903 слідуючу статю: Претенсії польських політиків ідуть чим раз дальше, їх національні і політичні амбіції не мають мабуть кінця. Які то поперні були сі панове перед 30 роками? Як їм дня о відбудованю свого королівства ані не думають; вони удавали, що розуміють се добре, що Польщі скінчила уже свою ролю в історії. Але австрийські політики попомнили страшенну похибку, беручи на серіо сю удану резигнацію. Позаяк днесь Поляки не тільки в Галичині, но і в Австрії взагалї являють ся панами ситуації, показують вони, що нїчо не навчили ся і нїчо не забули. Вони підносять нині свої претенсії не тільки до Галичини, але й до Буковини і Шлеска, ні і на инші краї, що належали коли небудь до польского королівства. Для здійсненя своїх планів жадають злучени Галичини з Буковиною і Шлеском, а відтак відопрямленя сих країв. Точні інформації про плани польских політиків находимо в дуже обширно написаній і старанно обробленій книжці лїсного публіциста Романа Сембратовича п. з. „Polonia irredenta“. — Автор, котрий уже кілька разів занявся за польскою національною державою в его історичних границях, займає то само становище у вступі (в першім розділі книжки), доказує однак на основі позитивних фактів, що великопольска ірредента (від моря до моря) не має рації. Змагання до відбудованя Польщі від моря до моря, називає він шовінізмом до освобожденя кровожадного тирана. Сембратович виказує, як шкідливими суть великопольські інтриги. Але автор не милує ся, кажучи, що тільки шляхта робить недозволену політику, бо цілість польска соціальна демократія есть так само шовіністична і в національних справах іде рука в руку зі шляхтою. Уголїю есть також зі сторони автора признавати право істнованя „демократичній Польщи в етнографічних границях“, бо історія видала в сій справі вже давно свій осуд... Відтак пише „Selesia“ про відновленє польского королівского замку на Вавелю в Кракові, і про становище міністерства війни в сій справі.

Загальні збори нижницкої філії товариства „Руска Школа“ відбудуть ся в Вашківцах над Черемошом в неділю дня 1. лютого н. ст. о годині пів до 9-ої перед полудньом з отсим порядком дневним: 1. Отвореве зборів. 2. Відчитанє і евентуальне справленє протоколу зі звичайних зборів відбувших ся в Руській Банилові. 3. Справоздане з діяльности товариства. 4. Справоздане касове. 5. Вибір нового виділу. 6. Евентуальні відчити. 7. Вільні внесення. При сій нагоді звертає ся увагу всіх, котрі до тепер залягли з вкладками, або не заплатили за взяті з товариства книжки, щоби се як найскорше вирівнали. Хто з товаришів хотїв би перебрати який відчит, зволить перед загальними зборами дати об тім знати до виділу товариства.

Григорій Никорович голова. *Б. Рубіш* писар.

Вечерниці Шевченківські в XLII. роковини смерти нашого незбутого Тараса устроює філія товариства „Руска Школа“ в Вашківцях н. Чер., в неділю, дня 1. лютого н. ст. Початок о годині 7-ій вечером. Богату програму оголосить ся свого часу в часописях, а поки що подаємо до відомости П. Т. публики, що промовляти на них буде звісний писатель і поет др. Осип Маковей. По вечерницях відбуде ся вечерок. Ціна місця: Крісла 2 кор., в родинний бідет (для 3 осіб) 5 кор., партер 1 кор., вступ на салю для селян і міщан 50 сот. Дохід з вечерниць призначений на запомоговий фонд для учащої ся бідної молодіжи. Добровільні жертви будуть опубликовані в часописях.

Григорій Никорович голова. *Б. Рубіш* писар.

Крамниця в Вилавчу важницького повіту отворила ся завдяки щирої і енергічної праці тамошнього надучителя п. Чеховского, котрий згрупував в ній що найкращі сили в селі. Та на жаль руска православна шляхта, збаламучена румунізаторскими аспіраціями бувшого тамошнього пароха о. Боднарескула не приступила до так гарного діла; але є надія, що вони опамятають ся, що порозуміють великий хосен, який приносить національна злука на економічнім полї і підопруть щиро сю інституцію тим більше, що теперішний сотрудник о. Потрєх також щиро занимав ся сею так важною справою і ему рівнож дуже богато завдячує ся організація. Буковинська інтелігенція повинна що раз більше брати ся до праці над подвигненем економічним нашого народа. *І. Г.*

Русини і Румуни на Буковині. Із девяти політичних повітів, на які поділена Буковина, в чотирох переважає руске населенє, іменно: в кіцманьскім 83.389 Русинів проти 129 Румунів (загальне число населення того повіта виносить 94.524 душ), у вижницкім 53.570 Русинів проти 301 Румунів (на 71.553 душ того повіта), в черновецкім 58.378 Русинів проти 23.184 Румунів (на 98.282 душ). Румуни замешкують в абсолютній більшости чотири повіти, іменно: радовецкий із 47.819 Румунами проти 8.864 Русинів (на 81.602 душ), кімполунґе ві із 28.205 Румунами проти 7.342 Русинів (на 53.853 душ), ґурагумороский із 38.427 Румунами проти 1.372 Русинів (на 75.422 душ) і сучавский із 37.252 Румунами проти 11.269 Русинів (на 61.940 душ). В двох послідних повітах представляють ся нумеричні відношеня так: в сторожинецкім живуть Румуни в абсолютній більшости бо їх є 26.020 проти 24.308 Русинів на 79.992 душ, в серетскім є Русини в релятивній більшости, бо є їх 26.155 проти 16.171 Румунів на 60.499 душ. В Чернівцях є Німці в більшости (а властиво Жиди, яких причисляють до німецкої народности), за ними слідують Русини (19·81%), Румуни (14·29%) і поляки (13·08%).

Руске товариство педагогічне подає до відомости, що „Дзвінок“, ілюстрована часопись для руской молодіжи, перейшов під редакцию знаної писательки для молодіжи, панї К. Малицкої в Галичи і наші дїти будуть мати з сей гарної справдішню радість і розривку, тож нежда руска родина повинна мати у себе „Дзвінок“. „Учителя“, часопись педагогічну, пренумерує краєва Рада шкільна для 60 шкіл, отже коли сама найвисша власть краєва підпирає се видавництво, то тим більше повинні пам'ятати на сю часопись заряди шкільні та подинокі учителї.

Загальні збори каси райфайзенської для громади Рогожешти відбудуть ся 21. січня 1903.

Відозва. Товариші! Вже повинна ся перша книжочка дешевої бібліотеки. Ся книжечка є такий: 1. Лист до дітий. 2. Портрет Тараса Шевченка з коротков біографією. 3. 12 цитатів із Шевченкових творів. 4. Ярмарок на мухи. (Сьміхо вання) Федьковича. 5. Холодно. (Стих) Рудавського. 6. Хто кого лучше (Стих) Рудавського. 7. 8 красних загадок. Книжочка має 16 сторін. (Ціна „Руської Ради“). Коштує 5 сотиків, а хто купує 10 прим. дістає 1 даром. Дїти дуже цікавлять ся сею книжочкою. Хто не вірить, най замовить собі 10 примірників а належитість може післати в листї марками. Замовлятн можна в мене. Іларій Карбулицкий, Мамаївці, Буковина.

Рух жіночий в Болгарії. З Софії доносять: Центральний виділ болгарского союза женщин, в котром суть заступлені через двадцять всї істнуючі в Болгарії жіночі товариства, звернув ся з жаданем до собрания, щоби привлащено женщини до служби почтової, телеграфічної і телефонічної. Рівночасно домагають ся також заснованя вищої жіночої промислової школи, на яку то ціль жіночий союз зобовязуєсь дати до розпорядимости правительства з капіталу поодиноких жіночих товариств суму 80.000 франків.

Картярі перед судом. По місячній перерві відбула ся знову в львівскім суді дальша розправа проти спорого гуртка картярів, що обігравали панів на львівских кавярнях і гостинницях. При розправі виказало ся, що пана деяких з обжалованих передавнена, бо не можна їм було доказати, що они грали газардово в послідних часах. Пятьох обжалованих не винило ся в суді і проти них відбуде ся друга розправа. Однїшна розправа покінчила ся вечером отсим вироком: Мойсея Посамента засуджено на 1750 кор. гривни, Ліфшіца, Райса, Любінґера, радника міста Яворника, Семена Райха і Шехтора кождого на 1600 кор. гривни, Мяхневского, Шашкевича, Сільберсвайда і Косаєв по 600 кор., а д-ра Голомба на 400 кор. гривни; инших увільнено. Коли би хтонебудь з осуджених не заплатив гривни в 14 днях за кождих 10 кор. відсидїти один день арештом. Засуджені заявили відразу задля високого виміру кари, а прокуратор застерїг собі три дни до надуми що-до тих, котрих суд не покарав.

Почти в Росиї. Шість десять урядових в теперь в Росиї 4.781 почтових урядів. Число то в порівнанню з числом почтових урядів в инших державах є дуже незначним. В Сполучених Державах приходить один почтовий уряд на 850 мешканців, в Німеччині на 1.420, в Англії на 1.800 і в Росиї на 36.000. Листів на одного мешканца приходить річно: в Америці 100, в Англії 85, в Німеччині 32 і в Росиї 6.

Візити цісарів в Римі. Цар Николай II. приде туда 27. цьвітня, а цісар Вільгельм II. 11. мая б.

Антіалькоголічна акція. В прусскій палаті панів порейшла на внесенє гр. Дугласа ухвала, яка має на цілі поборюванє алькоголізму. Правительство видало отже в тій цілі инструкції для ґубернаторів, після яких особи поникше 16 літ не вільно давати горячих напитків; так само не вільно давати горячих напитків особи явно п'яних. В рапних годинах в середу, котрих такий ся дей припис, взагалї не буде спрозавати ся жадної горівки. Школи через поучене молодежи мають впливати на населенє, аби оминало жидівську горівку. Також всїдські народні письма стараються до тої самої цїли.

Сини про тата. Як думає син про тата, о сім пише одна газета: „Десятилїтний хлопець думає про батька дуже багато знає; вісімнадцятилїтний, що й він знає тільки, що его тато; двацятилїтний син гадає, що знає вдвоє тільки, що его батько; а 30. роком думає син, що може деколи міг би пятати батька о пораду; коли ж синови минуло вже 40 лїт, то здає ся ему, що его тато таки щось більше знав ніж всякий; а 50. роком вже починає радити ся батька, а по 60. роках, як його батька не стало, уважає свого батька за найрозумнійшого в сьвітї“.

Сардинки в сім році на великі подорожіють. Ловля сардинок на французких берегах випала тим разом безрівнано гірше ніж звичайно; ся тинет людий в департаментї Фіністерре живучих з того промислу, знаходить ся в страшній нужді.

Померли. Кость Горбацкий, професор польскої гімназії в Перемишлї дня 14. с. м. в 67-ім році життя. В 60 тих роках належав покійний до найвизначнійших дїячів на ниві нашого народного відродженя. У виданництвах толішних народовців т. є. „Вечернинках“, „Метї“, „Нивї“, „Русалцї“ брав живий участь. Був редактором „Ниви“, а відтак політичної „Руси“. В 70 тих роках подибуємо ім'я покійного в народній роботї галицкої Руси, чим раз рідше, а у 80 тих роках вицофав ся він зовсім від публичної роботи. В послідних роках занимав ся тільки заводовою, подекуди письменською працею. Вічна йому память і земля йому пером!

Хто не вирівнає залеглу пренумерату, хоч по части, на 1. лютогор., с. тому безусловно застановимо дальшу висилку „Буковини“ а задеглости стягнемо в инший спосіб. Кільке хто винен, виказуємо рівночасно картками кореспонденційними.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Гостинець чемних дїточок. Видане черновецкої філії товариства „Руска Школа“. Ціна 6 сот. Замовлятн можна в Іларія Карбулицкого, Мамаївці, Буковина. Хто замовляє 10 прим. дістає 1 прим. даром. Книжочки будуть висилати ся що місяця.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Семенович**
З друкарні товариства „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Семеровского

№ 5. Чернівці, пятниця дня 10. (23.) сїчня 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".
Редакция адмінїстр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поєдиноке число „Буковини" 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Рада державна.

Засїданє з дня 21. сїчня с. р.

На початку засїдання предложив міністер скарбу уставу про урегульованє індивідуального розділу цукрового контингенту.

Із загального контингенту консумційного цукру, що виносить 2,770.340 сотнарїв метричних, припало і привілєґованим предприємствам ось яку міру удїлів для фабрик в Лужанах 10.000 сотн. метр., в Томашах 10.000 сотн. метр., а в Жучцї 100.000 сотн. метр. Тим трем фабрикам, що досьогди не брали участи в заосмотрюванню краєвого торгу, признано право оподатковани зі взгляду на їх тяжкі експортові відношенє з причини географічної відлеглости.

Що до контингенту сирого цукру, старають ся проект рівнож о забезпеченє його в інтересї рільництва перед надмірним конкурренційним напором. Міру удїлів означено для Лужан 39.000 сотн. метр. а для Жучки 102.000 сотн. метр.

Із поміж численних внесень і інтерпеляцій, які відчитано на тім засїданю, належить навести **внесенє Фукса і тов. в справі зміни регуляміну**. Внескодавцї домагають ся вибору особної комісиї із 36 членів, що в протягу двох місяцїв мала би предложити палатї повний регуламін. — Молодочех Дворжак запитує президента Кайзера, що він замірає учинити, щоби Чехи на будучність не були наражені на обиди зі сторони Всенїмцїв, як то було на послїдних засїданях. Німцї перервали Дворжакови що хвиля. Віцепрезидент Кайзер відповідає, що старають ся заслїгди берегти гідности палати, але регуламін не позволяє йому уживати теперїшних способів.

Палата приступила з раду до дискусиї над наглячим внесенєм д-ра Дика (молодочех) в справі полегч ня вворотї додатків, удїлених в раї елементарних нещасть.

Наглячість внесеня поперав др. Дик, потім забрав слово н. Фучке і зложив в імени всїх нїмецких партий, з виїмкою Всенїмцїв осьяку заяву: „В виду очивидности цїли наглячих внесень, нїмецкі посли не будуть брати участи в дискусиї і будуть голосувати проти наглячости. Се однак не виключає евентуального удїлу в дискусиї над внесеннями, яких змість буває усправедливлений". — П. Кенїґ (Молодочех) виголошує бесїду по чески. Шенерер кличе: Дїячого не стосують ся регуламіну до Чехів. Всї радикали відповідають йому: „Servus Бжезіна!" (початкові слова одної пісоньки). (Веселість в палаті). Шенерер по хинї кличе: Заложив бим ся о одну корону, що він (Кенїґ) зовсїм не говорить про наглячість внесеня. Генеральні бесїдники зрекли ся слова. По фактичних спростованях і по вїнценій промові Дика відкинула палата наглячість внесеня. По залагодженю усїких дрібнїйших справ перервано засїданє до пятницї.

Ледви що чеські радикали починали обструкцию, розпочала ся Молодочехи. Причиною того є, що Нїмцї зірвали ческо-нїмецкі переговори. Молодочехи запевняли, що готові відступити від обструкциї за цїну деяких змін в уставі військовій. В тій справі відбула ся по засїданю конференция в міністерстві краєвої оборони. Домагання Молодочехів є однак того рода, що міністерство мабуть на се не пристане. Однак заходить обава, що хотьби Молодочехи занехали обструкцию, то розпічнуть ся напевно чеські радикали. Як пишуть з Відня, панує в парламентарних колах правдивий хаос і нїхто не може тепер докладно схарактеризувати ситуациї.

Справоздане

з загальних зборів черновецкої фїлії тов. „Руска Школа".

Дня 14. сїчня 1903 р. відбулись загальні збори черновецкої фїлії тов. „Руска Школа" о 10-їй год. рано в салї тов. „Народний Дім" в Чернівцях. На денним порядку були уложені точки: 1. Звіт про дїяльність відїльного виділу за минувший рік. 2. Звіт касовий. 3. Вільні внесеня й запитаня. 4. Вибір нового виділу.

Голова товариства п. Дарій Шігуляк переконавшись, що явило ся відповідне число членів, отворив збори привитанєм участників, почім зараз приступлено до програми денного порядку. Яко дїлаґат центрального виділу тов. „Руска Школа", був присутний голова того-ж виділу проф. Антін Клим.

Перше слово удїлено секретареви п. Миколї Гавришукови, щоби прочитав справоздане із дїяльности виділу за минувший рік. Замітне в справоздану о дїяльности виділу то, що ухвалено передачу складки 14 корон тов. „Bukowiner Landeslehrerverein" на покритє видатків за підрукованє *меморияду* в справі підвисшеня платні народним учителям на Буковинї. На відбувших ся загальних зборах в 1902 р. прочитано два відчити а то: 1. „Нияк способом можна-б заохотити любов до читаня у шкільної молодїжи". (Іл. Карбулицький). 2. „Чи теперішний устрій учительского семинара відповідає вимогам населеня нашого краю?" (Мисоза Гавришук). Замітне що й то, що ухвалено видавати крайдарову бібліотеку для шкільної молодїжи й вибрано комітет, котрий занимає ся видаваним згаданої бібліотеки. (Перша книжечка тої-ж бібліотеки вже вийшла). Дальше порушені ще отсї справи: 1. Закупованє видавництва для молодїжи „Рускої педагогічного товариства у Львові" для шкільних бібліотек. 2. Щоби при тутешних військових полках заведено курси для аналфабетів. 3. Щоби головний виділ тов. „Руска Школа" зволив приготовити відповідну петицию в справі заснованя рускої учительского семинара на Буковинї і вислати їх до поодиноких фїлій тов. „Руска Школа", до всїх руских читалень і инших руских товариств, видїлів громадских і т. п., щоби ті подавали петициї при слїдуючій соймовій сесиї на руки руских послів. 4. Сьвітлий головний виділ тов. „Руска Школа" зволить уміпнути ся у дотичних властий за краєвий, яку вчинено сего шкільного року при вписах питомців до женьского учительского семинара, при чім не узгляднено розпорядок шкільної ради краєвої, після котрого мало бути принято 20 Русинок до 1. року, а принято лише 11. 5. Сьвітлий головний виділ тов. „Руска Школа" зволить скликати нараду співробітників в тій цїли, щоби в початком 1903 р. могла находити фахова часопись для рускої учительства. 6. Головний виділ нехай зволить постарати ся о то, щоби в будучности повітові шкільні ради провадили особну контролю над числом дїтий, котрі виказані урядами парохіяльними та метрикальними для кождої школи народної. Справоздане секретара принято без жадної дебати до відомости.

Із касового справоздання касиера п. Ларія Карбулицкого довідуємо ся, що доходів було 128 к. 93 с., а розходів 62 к. 87 с. В касї остало ся проте 66 к. 5 с., з котрої то суми мусить ся половина віддати до каси центрального товариства.

По касовім справозданю приступлено до вільних внесень. Пан Дашкевич по° ставив внесенє, щоби краєва рада шкіль-

---

Марія Конопніцка

„Банасьова"

з волинского переказа Наталки Лозицької.

Поздуже було тихе, горяче. Лїтавіский парк здавав ся топути в розпеченім воздусї. В золото-зеленій сїти основаній з тонких ниток сонця, розтягнутого через хвилясту ливу, висїв падіюю майже нерухомо рій дрібненьких мушок. Над недалеким трактиром лїтали білі мотелики, що взносили ся і западали в голубоку траву.

На стежках, що кружали просто лавок улюкував від горяча шутер, а сильні м'ятні папахи, уносили ся в повітрю, як з кадильниц.

Парк був пустий.

Ті, що приходять рано, вже відїйшли, ті, що шукають тїни і холоду, що не прийшли.

Нараз учула я за собов скорий стукіт палиць. Я оглянула ся. До моєї лавки бігла дрібним, скорим кроком мала, гидько до земї пригнена старушка. Білий її чепець, така-ж хустка і широкий фартух, мережтїли до сонця.

Одна її рука була обтяжена кошем, другу витягала стукаючи паличкою, що служила ногам за підпору, а очам за провідиря.

Лїсина що була, а я вже чула її тяжкий, нерівний відих. Видно спішила ся здуру, щоби спочати і поставити кіш.

Вискі її ноги дрожтали з великим напруженем і плентали ся, ставляючи чим раз більше криві кроки; голову мала так похилену, що лиця її я не могла видїти. І она мене також здаєть ся не бачила. Аж як побачила мою тїнь перед собов, випростувала ся о скільки старість позволяла і підвела лице до мене. Яким то була сїтка морщин! Життя, що прало нитки тої сїтки, мусїло бути довго, дуже довге, мусїло не відпочивати ніколи.

Мусїло рано при каганьци зачинати працю а кінчило з північними вогнями. Мусїло на своє сїре перетерте вивторочити з її грудий усе волокно, мусїло нитки рвати, путати, і знов рвати і знов путати, по нагайдужучи худіш, тільки сьпішило, сьпішило, сьпішило...

Стояла хвильку як-би здивована, кїпаючи малими, сірими очима; по хвили підїйшла до лавки і оперла о неї вїн цїлим тїлом, відтягнула глубоко раз і другий.

— Горячо — сказала я, щоби щось сказати.

— А дав Бог, дав! — відповіла, отираючи висхлою рукою піт з бїлої, як опалток тварі. — Припарок такий настав, що страх!

— Сядете може трохи?

— І... що сїдати, прошу ласки вашої! Так тільки зіпру ся. В такій старости, то й сїсти і встати тяжко. Зараз щось у руках тріщить...

— Кільком лїт васте?

— А що, чи я їх рахую, прошу ласки вашої? Пан Бїг без мене порахує. В кождім раї буде того в вісїмдесять... або й більше. Так з памяти тяжко все до ладу зложити, але в нашій парафії люде знають... папері на то є.

— Що ви бабусю не тутейші?

— Що-би я, прошу ласки вашої, тутейша мала бути... Я з Вадовиць, з місточка, вякже! Іно що там тепер осада зробила ся і инъші порядки є. Але завсїгди мене там люде знають. Банасьова, тай Банасьова; малий, чи великий о мені знає, що і як.

— І таки ви до Львова примандрували?

— А до я там до Львова, прошу ласки вашої! Або то Львів мені що дасть, або позичке? То молодим добре бігати по сьвітї, та під вітер дути, але не на мої лїта! Іно, що ту дїти маю, вїби дольну, що за робітником у фабрицї є. Авже! То ви та сьвята земля зачала мене до себе кликати, то так я до їх на смерть прийшла. Завсїгди то у своїх легче умирати. Не дай Боже тяжкого конання, то хоть солому на хатї розстелять і тій душенцї з грішного тїла вийти поможуть.

— А добре вам у дїтвій?

— А щож, добре? Старому всюди добре, вже і під злого не утече. Іно, що мені не зложило ся так, як я собі обдумала.

— А в чім то вам не зложило ся?

— Ано, вїби з тим умиранєм, прошу ласки вашої. Стягла ся до дїтий на смерть, а ту фурт жию, тай жию. Здавало би ся, що лиш пушка духу в мині, подуте, тай кінець, а то таке твердо жите в мині сидить, що хай руна божа боронить! Із самого початку вїяного краму зі мною не було. Замельдували мене файно, гадно; бувало лять до фабрики на роботу підо, донька крутить ся у хатї, а я коло печи сиджу, дру піре на подушку, дру, молю ся, та тої остатної години чекаю. Чекаю місяць, чекаю два — нїщо. Аж мене щось проняло з того чекання.

Так в неділю приходить сторож і каже: А ви Петре, — вїби-то лять — мамі карту побуту виставляйте, як у нас сидять. Так лять задумав ся і каже: А вїльо-ж там того? Так сторож каже: А два золоті через квартал. Ано почастував його лять табаков і пійшов! Як вже пійшов, так кажу Петрови: На що сину, тої карти побуту, коли й ту на смерть прийшла, не на житє? В мене тїльки трохи духу, страшно мїсно в середині. Так донька каже: Або й правда. Що будеш вештувати ся, коли мамі сьогодні, завтра... Ано так ми всї на одно змовили ся — і тихо і добре. А ударили на мене прошу ласки вашої, такі млости, такі смертельні поти, що кожда кісточка трясла ся в мині, як лист на вітрі, а перед очима, вїби хто саджу сипав, така чорність їпала. А другий раз, то так мене зачало в пряжах ломити, що хоть не знати щоби дїдо ся, то не година-бим була голови здоймити. І так собі на розум брала, що вже не довга історія зі мною. Але що то грішний чоловік може знати.

Зійшов одни квартал, зійшов другий — нїщо, фурт жию. Мало що з'ім,

на капітала ся *про розділ* вер*ий і учи*тель*ів, яко фахових осіб, про їх гадку, а не лише віспову раду шкільну. Над сим внесенем розпела ся широка дебата, при чім забирали слово: Д. Пігулик, проф. А. Клим, І. Карбулицький і М. Гавришук. В кінци ухвалено одноголосно поручити референт для головних зборів тов. „Руська школа“ в справі переділювання вер*ий п. Д. Пігуликови, П. Із. Карбулицький порушив справу про сьвятковане памяти О. Федьковича нашим товариством. В сій справі промовляли п. Пігулик і *проф. Клим*, при чім ухвалено добре виготовленими відчитами шанувати память поодиноких дїячів народних. П. Дашкевич поставив що внесене, щоби до повітових учительских бібліотек закуплено також і руські твори.

По окінчаній дебаті над відлими внесеними переносив голова п. Пігуля присутних членів, щоби не брали за зле, внесли видїл чимсь не догодили або не виконав своїх повинностий докладно, бо були на те й причини.

В кінци приступлено до вибору нового видїлу. Нововибраний видїл уконституував ся в той спосіб, що стан головою Юрій Мартинюк, заступником головою Омелян Кушеляк, секретарем Володимир Романовський, касиром Іван Савіцкий, контролюром Кантак Горнацкий, а заступником Теофіль Поремский і Михайло Дашкевич.

Пан Д. Пігуляк, вісши тривалое многолїтство за здорове щирого опікуна просьвіти нашого найсьвітлїйшого цїсаря Франца Йосифа І. та поблагодаривши присутним за участь, закінчив збори.

Нововибраний видїл розвязав дотеперішний провізоричний реданційний комітет „Крайової бібліотеки“ і передав редакцию тої-ж бібліотеки редакторови п. І. Карбулицкому, котрому поручено до помочи п. Дашкевича і касира п. Савіцкого.

Львівці, дня 19. сїчня 1903.

Володислав Романовский,
писар.

Полїтичні вісти.

— *Угода австро-угорска.* Угодові устави вістануть внесені в потрійній формі: 1. в формі самостійних устав; 2. в формі устав, в котрих висказана буде апробата цїсарских роз-

---

на вокли під печию сню, тай жию. Аякже! Аж мені дивно! Чи то так Ісус Христос — гадаю собі — своєю сьвятою ногою мій рахунок преступив, чи що?... Так раз вертає взять з роботи, аж тут за ним сторож у дверї. — Війте ся Бога! Петре — каже — що-ж з нашою мамою. На смерть кажете прийшла, а ту вже третій квартал жив і карти побуту не платить. Вже в другі вільно карк наросло. Инші домінянки, то самі за себе думають, а над сутеринами мені казав начальник нагадати. Як би так довідав ся, тобі мені і вам біда була.

Робіть який порядок з тим інтересом, або в сю, або в ту сторону, бо вже того більше як на десять золотих буде. Так Петро затурбував ся, шапку на стіл кинув, і як став на серед хати, так стоїть і в голову чіхвать ся. А донька вправ занялила ся на тварю і каже: Мама також, — Боже відпусти — не знати по якому обрахувала ся! На смерть стягнула, а те умирає — де? Русий чоловік то і на старість розуму не має! Де тут тепер валити десять золотих, і ще не конець! Так Петро до неї: Тихо Франка, тихо, не мудрести, не знаєш ще сама про себе, на що прийдеш; — а що доброго серця був, прошу ласки пані, мухи би не забив. Аякже! Ано, рада в раду, дав сторожеви двайцять три крейцарі, щоби то якось заспокоїв, аби до часу, дни до часу, бо ніби то, що дверї рипнуть, то смерти виглядай. Як дав йому вже тих двайцять три крейцарі, так мено тільки під серцем стиснуло. Донька також зі злости аж горіла, горнець під стіл кинула, так що мало не розлетів ся, але вже нїщо не казала. Та що то, нема дива! Тепер тільки гроший ували, тепер такий видаток... І що би то чоловік за то дїв, або винив, але так на дурно...

Відітхнула глубоко і обтерла піт з чола. (Конець буде.)

— *Угода австро-угорска.* Угодові устави вістануть внесені в потрійній формі: 1. в формі самостійних устав; 2. в формі устав, в котрих висказана буде апробата цїсарских розпоряджень в справі угоди з р. 1899; 3. в формі обовязуючих оба правительства умов і деклараций.

— *Військова устава на Угорщині.* Вигляди військової устави на Угорщині суть дуже некорисні. В партії лїберальній числить військова устава дуже богато противників, а спеціально членів давного сторонництва народнього. Поминають вони особливо жалібні гр. Апонїого, утримуючи, що за ухвалене воних татарів, належить дома гатись принаймні уступок народних. Гр. Евген Зіхі заявив, що в палаті промавляти-ме проти військової устави. Партия конституційна приготовляє ся до обструкциї.

— *Замах в церкві.* Онодї доконано в Царгородї в часї богослуження замаху на вірменського патріарха Ормаяна. Якийсь антикарский помічник стрілив до него двократно з револьвера і рани в праве рамя. Справника замаху сейчас увязнено. Атентату доконано відай з припорученя вірменського комітету.

— *Демонстрация в церкві сьв. Петра.* З Риму доносять: „Около 210 студентів-соціялістів хотїли недавно устроїти велику демонстрацию в церкві сьв. Петра в часї богослуженя, котре відправляв кардинал Рамполя. Полїциа, довідавшись наперед о тім, прикликала на поміч військо і розігнала демонстрантів.

НОВИНКИ.

Хто не вирівнає залеглу пренумерату, хоч по части, на 1. лютогор., с. тому безусловно застановимо дальшу висилку „Буковини“ а залеглости стягнемо в иньший спосіб. Кілько хто винен, виказуємо рівночасно картками кореспонденційними.

Іменовани. Цїсар іменував уладою з 13-го грудня м. р. вірмено-католицького пароха в Сучаві, Кароля Богдановича, крилошанином вірмено-католицької митрополичої консисторії. — Президия п. к. фінансової дирекциї в Чернівцях іменувала провізоричними податковими адюнктами податкових практикантів: Альфреда Смоліньского, Николая Абажера, Ізидора Манеса і І. Д. Яновича.

Загальні збори Історичного товариства в Чернівцях відбудуть ся в суботу 24. сїчня о 8. год. вечером в Bell-vue (на І. поверсі). Денний порядок: 1. Справоздане з діяльности товариства. 2. Справоздане касове. 3. Вибір видїлу. 4. Відчит д-ра М. Кордуби, „Біблія в о сьвітлею найновійших на вказівках розкопок“. 5. Вільні внесеня.

Видїл товариства.

Із австрийскої палати послів. Посол Вентер, член клерикальної партиї, помер. Посол Аншпіц, німецкий лїберал, зложив мандат.

Проба „Болеа“ відбуде ся нині о 8. год. вечір.

Стан здоровля митрополита графа Шептицкого постійно поліпшав ся. Не большека катастрофа рішучо вже минула. Митрополит Шептицкий має тїльки запалене нирок, не ж то повсюдно їзна ошибочної лїкарскої діягнози думали, і запалене огрудної, як також дишні комплікациї в первовім устрою.

Красовий процес проти д-ра Кербера. Редактор Людвик Бавер вніс точби скаргу о образу чести проти д-ра Кербера. На підставі артикулу, умішеного в „Дон Кішоті“, тижневишку, що його видає Бавер, внесли соціалісти в парламенті інтерпеляцию. У відповіди на інтерпеляцию висказав ся др. Кербер, що часописьь Бавера є очернюючою. В наслїдок сього вніс Бавер скаргу о образу чести. Тому що др. Кербер є членом палати панів, буде мусїв суд звернути ся до неї о видане д-ра Кербера.

Маскані — катарінкаром. Якийсь катарінкар грав перед віллом Масканього его славне intermezzo в так скорім темпі, що славний композитор не могучи довше видержати, збіг на улицю, хопив за горбу катарінки і почав крутити на властиве темпо, та заявив здивованому катарінкареви, що він є помпозитором сего „кусника“ і хоче ему показати, як се повинно грати ся. Проворний катарінкар, котрий спершу був злий на інтруза, перенохав, як то кажуть добрий інтерес. Слїдуючого дня вани ся пишна перед домом композитора, але і з великою наганою на катарінці: „Ученик славного Масканього“.

Гроза війни. Віденські часописьи пустили чутку, що з весною стануть змобілізовані два корпуси і вирушать до Босни і Герцеговини. Одні говорять, що се будуть корпуси віденський і пресбурский, а инші подають корпуси: краківский і віденський.

Банда злочинників. В руки тутешньої полїциї попавсь Герш Райш з Рогізни коло Садагури, котрий — як виказала полїциа — є членом міжнародної банди злочинців, що оперують в поважних містах Німеччини, Угорщини, Румунії і Турциї. Головна осьвя того консорциюм є в Німеччині, в Румунії істнує філія. Райш повинен ся в родинних сторонах по відсидженю 12-лїтньої вязничої кари в Вроцлаві і прибував в одним з черновецких кантирів виміни спродати угорскі облїгациї вартости 4.000 кор. Властитель кантору, в котрім особа інтересанта викликала недовіре, повідомив о трансакциї сейчас поліцию. В часї ревізиї найдено у Райша записки о вимінї цїнних паперів, доконаної в послїдних днях в канторах: Раммера, Зайдмана і Стоповічера в Коломиї, філії банку гіпотечного в Тарнополи та у деяких инших банкирів у Львові. Полїциа будапештеньска на телеграфічне занитане повідомила чернівецку полїцию, що згадані папери цїнні походять з крадежи з вломленем, доконаної 28. м. м. в повітовім уряді в Нагі Кароді (в шатмарским комітаті).

Землетрясене в Галичині. Із Заліщик доносять, що передвчора дало ся чути так на вільнокільометровій просторі в напрямі із півдня на захід сильне землетрясене, що викликало страшну паніку. Налякане населене повибігало з хат; декілька осіб занедужало від страху.

Велику дефрандацию виперто в послїдних часах в гораздах в Заліщиках. Слїдство веде комісар Клецан. Декілька осіб увязнено.

Голод. Онодї арештувала віденська полїциа в якімсь новім домі на Гернальї патагу волоцюгів і розбишаків та застала їх як раз при тім, коли они із варіяної кітки стягали шкіру та мали ві печи на рожни на печеню для себе. Люди ті вже від осени живили ся котячим мясом та загубили богато котів.

Арештоване шпігуна. В Відни арештовано бувшого поручника Павла Бартмана за *шпіг*, який вислав був той з погрозами до шефа генерального штабу, і за шпігунство. Бартман є вже від давна знаний. До сношаї з бувшим капітаном Вашічком, що свого часу мав приготовати курс для однорічних добровольців у Дїлові, допускав ся на велику скалу шпігунства. Його часті подорожи до Перемишля звернули увагу одного з кондукторів зелїзничих, що о своїх спостереженях повідомив власти. Тоді то арештовано Бартмана і Вашічку і на підставі доходжень виточено їм процес о шпігунство. Розправа відбувась в Відни. По переведеню розправи Вашічка засуджено на два роки, а Бартмана на 5 лет тяжкої вязниці. В часї розправи оказалось, що в часї одного року одержала она від Росиї явни 160.000 корон за шпігунство. Вашічок помер в вязници, а Бартман по відбутю кари вийшов перед роком з вязниці і скитав ся на цїлій Австриї. Мешкав в Відни в Відні. На телеграфічне припорученя з Відня переведено в його помешканю в Відни ревізию і найдено компромітуючі документи.

Ворохобня в вязници. З Одеси доносять: Дня 15. б. м. вибухла ворохобня в тутешній вязници, в котрій пересиджено 600 вязнїв. Наче на данний знак всї вязні рівночасно кинули ся виломлювати двері в своїх келіях, вибивати шибки, нищити меблї; діставши ся на коридор, увільнили инших вязнїв з келій, почім коридори забарикадували сінниками. Вязнича сторожа дала огня. Двох вязнїв пало трупом, двох ранено. Коли-ж однако положене було ще грізним, перекінровано військо, що доперва привернуло цїлковитий порядок. На другий день вибухла така сама революта у вязници женщин. І тут інтервенювало військо; одна особа згинула.

Саксонськи кн. Люіза приїхала в понїдїлок рано до Відня, звідки поїхала до Монтрея. З княгинею поїхав Жірон, давний учитель ої дїтей в Дрезні, а тепер ої любимець. Допитуватель N. fr. Presse розмовляв з Жіроном на дворци в Відни і Жірон має заявити, що доля его і княгині Люізи зависить від рішеня саксонського трибуналу, який має вибрати ся дня 28. с. м. в справі розводу кн. Люізи з ої мужем. — Княгиня і Жірон прибрали назвиска „пальства Герардів“.

Офіцир российский в ролї ката. З Севастополя доносять: Суд военний засудив тут на смерть через повішене двох матросів, за замордоване офіцира. Через довший час шукано ката, випадочи на добровольця з спокою зі всїх полиць, стоячих в полудневій Росиї. Вкінци вгодило ся якийсь офіцир козацкий з Таганрогу, що находив ся під судом. Під конвоєм відставлено його до Севастополя, де сповнив огидну функцию ката. Міністер війни довідавшись о тім, для ратованя чести офіцирского стану, відтрадував добровільного ката на рядового.

Мілїони з димом. Виданя міністерством скарбу статистика містить поміж иньшими також статистичні дати про консумцию тютюну, цїгар і папіросів в першім кварталї 1902. р. Показує ся, що консумция тютюну постійно зростає. З продажи тютюнових виборів в першім кварталї минулого року вплинуло до державної каси 97.327.284 к. більше о 490.395 к. як в І. кварталї 1901 р. Продажа так званих спеціяльних виборів принесла в сім часї 5.309.418 к. За границю вивезено тютюну, цїгар і папіросів за 1.162.942 к. Загальний дохід з тютюну виносив в І. кварталї 1902. р. 103.806.862 к. се є о 809.806 к. або о 0.8% більше чим в тім самім періодї 1901. р. Найбільше тютюну, бо за 26.764.642 к. з'ужила Чехія, вікгда Австрия долїшна за 28.562.768 к. дальше йде Галичина котра пустила з дыму в протягу трох місяців 18.190.723 к. З цїгар мали найбільший попит так звані „gemischte Auslander“, котрих продано 247.281.186 штук; цїгар „сорторіко“ минуло ся 92.437.898 штук; „Куба“ 91.288.576 штук. Найменьший попит мали цїгара „операс“. Порівнавши з І. кварталом 1901. р. Консумция цїгар в І. кварталї 1902. р. зменшила ся з вийнятком вільких родів; знижка виносить 19.074.818 штук цїгар. Консумция папіросів піднесла ся о

6.7 проц. На першім місці стоять папероси „Дрина“, котрих продано 648.623.500 штук, „шипортів“ спродано 594 778.400 штук; „газових“ 106.602.077; „султанів“ 68.297.349 штук. Запроваджені в минулім році найдорожші папероси „Ніль“ розійшли ся в числі 3.67?.940 штук. Загальна консумція паперосів в 1. кварталі 1902. р. виносила 1.525.024.222 штук.

Знов огонь в Борислані. Онодї перед полуднем около 9-ої год. наступив огонь уже третий раз борославські нафтові копальні. Огонь вибух знову в газовій Етна, котрий погорів вже був давнійше. Перед тим згорїло в ній дуже уряджене, а тепер горить ропа буквально з того газовику. Крім ропи, котра буває огненним стовпом з двох газових і дуже до потока та силнаго вітру огонь не розширив ся на нові закоти. Щоби змогшити небезпеченість, уряд гірничий заказав нічну розтоту в ропних газових.

Генеральний страйк кравців розпочав ся онодї у Відни і має на цілі уреґульованє мінімальної платні в кравецьких заводах. При одним складї конфекції прийшло до демонстрацій против робітників, що приняли тяжку роботу, причім 4 страйкових арештовано. Під проводом міністеріяльного радника Кульки відбувають ся конференції і прийде набути до угоди.

Довгий сон. З Відня доносять, що на тамошну клініку проф. Ваґнера привезено сими днями з Угорщини 19-літну дівчину, котра ще три місяці тому назад не засипяла, так і спить без перерви, а щоби не померла, то треба ѣй було штучно годувати. Тепер перед кількома днями вона то обудила ся, але все ще єсть непритомна. Перед двома роками заснула була тота дівчина в так само глубокий сон. В кругах лїкарських викликав сей случай велике заінтересованє.

Суд Саломона в Хінах. Дописник Шанґаю „Далекий Всхід“ описує одну подію, яка переконує в традиції віковного населення, що є нїчо повторенем звісного засуду Саломона, помимо, що між Жидами а Китайцями не було нїяких звязий історичних або цивілізаційних. До одного мандарина прийшли дві женщини, що вели спір о власність дитини. Кожда з них навела такі аргументи на свою оборону, що мандарин був в клопоті, як їх спір рішити. На щастє однако мав дуже розумну жінку. Пішов отже з нею нарадити ся. По коротїм намислї жінка сказала: Пішли служащих, най мені зловлять сей час велику рибу і тут принесуть, а рівночасно най принесуть мені також ту дитину — а тимчасом нехай зі женщини задержать ся в особній кімнатї“. Коли се виконано, жінка мандарина розібрала дитину, положила ѣй одну на рибу а тримаючи ѣй міцно на руках, удалась над беріг не далеко плинучої ріки, враз з мужом, службою і зі спорячими женщинами. Коли ви не хочете погодити ся — сказала до них — і коли тяжко дослідатись правди, то жадна з вас не мати не дитини! — То сказавши велїла служащому кинути дитину до води. Кинена до води риба коч обвинена в платє, почала напрасно кидатись. В тій хвилї одна з женщин видала страшний крик і кинулась до води, а що не умїла плавати, отже почала тонути. „Ратуйте ся! — гукнула жінка мандарина на службу — то є справдїшна матїр дитини.“ друга завстиджена і письмінна зібраною товпою напрасу, скоро направи ся ѣй обман, чим скорше утїкла.

Алькоголь і зимно. Ми привикли ся в житю з тим, що, аби в зимі огрїти ся, вжи алькоголь. В дїйности алькоголь не є нїяким средством охоронним проти зимна. Із кровю розділює ся алькоголь по цїлім тїлї і тут небавом уліпає спалєнє в волї і угленім квасї. Наш однако то спалєнє алькоголю наступить, дізнає він все таки дуже скоро на рїжні части нашого тїла. До дїлає то відносить ся передусїм до серця, котрого чинність очевидно підносить ся, і сосуди кровоносних, переважно в шкірі розміщених, котрі значно розширюють ся. То дїлає алькоголю на серце і сосуди кровоносні є причиною позірного чуства тепла і певного загального задоволєня, якого дізнаємо по ужитю алькоголю. Коли від великим алькоголю сосуди кровоносні шкіри розширяють ся, то кінчини нервів чуття суть наче окружені теплою кровию і менче стикають ся з окружаючим зимним воздухом; ми не підчуваємо вже тоді температури зовнішної, тїльки температуру власної нашої крови. То чуство тепла в отже чистою манею, бо не ходить тут о дїйсне достарчєня тепла, але о лишеня на цілий зимна а остуджуюче дїлане окружаючого воздуха на наше тїло тривав не тїльки дальше, але ще збільшуєсь. Ясно бо, що кров тепла в розширених сосудах кровоносних шкіри стикаєсь на більшім просторі з зимним воздухом і більше віддає тепла, ніж тоді, коли ті сосуди наслїдком зимна звузились. То розумованє находить потвердженє в численних дослїдах, що переконують, що температура тїла під вилівом алькоголю значно обниженсь — бо витїр тепла зістав той самий, в часї, коли утрата його на вні значно збільшилась. Щоби не обсервовано так значного остуджиня тїла, як власне у осіб в підпитім станї, котрі в часї студеної ночи замовкі заснули на вільнім воздусї. В тих обставинах стверджено, що теплота тїла спала до 24 степеней, а одна на дно не наступила смерть. Ужите алькоголю отже проти зимна є цїлком перезумним, шкідливим.

Оповістка.

Тов. „Руска Бесїда“ в Черівцях, управляє всїх тих Вп. Панів що взяли в розпродаж **„Прав. Календарї“**, а до сеї пори за них грошей не вернули, аби *найдальше до 5. лютого* с. р. належитість прирівняли, бо друкарня „Рускої Ради“ і переплетник, як раз тепер напирають на Товариство за гроші.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Нові народні видавництва. До нашої Редакциї насьпіли із Новим роком нові народні руські видавництва, що в посїдних часах ростуть як гриби по дощи. Тамтого року почала виходити в Коломиї „Зоря“, дуже дешева і добра ґазетка для народа, що коштує річно тїльки одну корону, а виходить раз в місяць. Видавництво се добре передусїм з того огляду, що кождо число становить для себе цїлість і по роках не стратить вартости. Замовляти можна в Коломиї ул. Собіского ч. 33.

В Коломиї появили ся з Новим роком іще дві нові народні часописи. „Хлопска Правда“ д-ра Трильовского виходить на місце „Громадского голосу“, що перестав виходити. Розуміють ся, що „Хлопска Правда“ є органом радикалів. Виходить два рази в місяць і коштує чотири корони. Адреса: Коломия, ріг улиці Валової і Костюшка.

Багато лїпше редаґований є „Постуи“, якого видає др. Лесь Кульчицкий. Часопись виходить що тижня в пятницю і коштує на цїлий рік чотири корони. Перше число предплатоване дуже добре, а редакция обіцяє, що запросила до співробітництва найвизначнїйших руских публїцистів, як пр. д-ра Івана Франка. Адреса: Коломия, Народний Дім (I. поверх).

В Черівцях почали виходити два народні видания: „Наука і Розвага“, народна бібліотека — видає українська молодіж — за редакцию відповідає Лея Когут. Як перший випуск появило ся оповіданє „Чи є тепер панщина?“. „Наука і Розвага“ буде виходити два рази в місяць: на 1. і 15. кождого місяця і коштує разом з почтою на цїлий рік 2 кор., на пів року 1 кор., на чверть року 50 сот. Замовленя на предплату приймає М. Грабчук, Черівці, Кладовиця 1.

Друге видане, що почало виходити в Черівцях, се тижневник „Приятель“, що має виходити що тижня в неділю. В предмові кажеть ся, що „Приятель“ спробує бути независимим від партий, бо в нас непотрібно розділюють нарід у ворожі собі табори. В першім числї поміщений портрет М. Горького і его новелька „Перед богинею життя“. Коштує в рік 6 корон. Замовляти можна у М. Грабчука.

Як до сих нових видань додамо іще „Свободу“ і „Гайдамаки“, що виходять у Львові, і „Руску Раду“, що виходить в Черівцях, будемо мати спору збірку народних перьодичних видавництв, так, що є в чім вибирати.

„Не співайте жодї сеї пісні“, сольо сопранове з супроводї фортепіяна. Слова Лесї Українки, музика Денниса Січинського. Ціна 60 сотиків. Се є девятий випуск видавництва „Станїславівского Бояна“.— В десятім випуску появить ся: „Ой не нам ворогам служить“, хор мішаний з фортепіяном і хор мужеский „a capella“, музика І. Кишакевича. — Замовляти можна в Черівцях в книгарнї Пардїнього.

Малий фейлетон.

Перша потїха.

Смутного потїшати! — стоїть у святому письмі. Хорий — невеселий, то-ж потрібно потїшати його. А вже найбільше потребує потїхи той, що за кілька хвилин має в посїдне попращатись з житем. Хто перед смертию втїшний-спокійний, вмирає легко; горе, вмирати, не позбувши ся туги з серця.

У нас Русинів панує звичай, перед смертию сповідати ся. Хорий висповідає ся, пиговорить все, що лежало з давнїдшна на його серцї, почує милі слова потїхи із уст сьвященика і — йому стане на душі легко-легенько. Він ірує у Божу силу, видить перед очима ново тихе житє і умирає радо...

На кінці села під лїсом стоїть новосела хатка. Чому коло неї сумно? Чому літає понад нею плачучи сова? — Там лежить на постелї вмираючий отець. Коло його жінка, рілля і шестеро недорослих дїточок. Всї они плачуть за батьком.

Погинув слабий на них, стало йому жаль маленьких дітий і він заплакав. — „Хто буде їх годувати, виростати?“ — подумав собі. Та тут почув, що хвила смерти недалеко, він прошептав: „Спо...ди!“ —

Заригали вони й поїхали по панотця. Вже вечеріло, а до панотця далеко, коби не умер без сповіди!

— — — — — — — — — —

Тихо сидїли всї на волї. Отець шептали молитви, мати плакали в хустину, старший синок поганяв коні, а меншій дивив ся у блїдий кружок місяця. Тишу ну перебивав від часу до часу голос погонича „вйо“ та „вйо“!

Приїхали саме в добру хвилю. Хорий висповідав ся, його лице повеселїшало, він зміг що сказати: „Не плачте, Бог вас не погубить, він вам допоможе...“ і — заснув. Всї заплакали, до його, а він уже й студений... —

Поховали. Йому вже все одно: він не терпить горя і болю, він не потребує працювати на жінку і дїти, йому там добре. Та не так діє ся вдові матери. Коло неї шестеро дїточок, всїх їх нагодувати, приодїти, а она сама безрадна-непорадна. Хто ж буде тепер ѣй потїшати, хоронити, їй помагати в роботї? — Чи ж зможе она жити для всїх? Чи вистарчать ѣй сили, щоб достарчити всього для малих? Она в роботї, а дїти дома, всї малі-нерозумні; от і нещастє!

Так сидить бідна вдова та плаче, як жити буде, не зна. І вдрів найменшій хлопчик сльози в очах матери й заплакав також. Пять дїт буде йому. Встав маленький, обнявши шию матери руками й заговорив: „Не плачте мамцю! Бог дасть, буде дїйсе. Панотец казали, з нїмо будуть люди, а вас потїшу і все-все дам мамцї!“ — і втер сльозу з ока матери. Та очи ѣї знов забанщали ся, а сльози так і полилисъ цїлком на головку дитини. — Ніхто ще не потїшав бідної вдови, аж найменша дитина потїшала ѣї. О, кільо то горя і муки мусять витерпіти она, поки зможе вилїти свого пестунчика щасливим, поки зможе бажати від його помочи.

Та она не втратила надїї. І не погубив Бог сирїт і спомнились слова малого...

Сергій Намок.

Телєґрами „Буковини“.

Будапешт, 22. сїчня. Вчера принили парламент брюкселську конвенцию і поведу до закона о податку на цукор.

Пекін. 22. сїчня. У відповідь на ноту держав о заплату контрибуції, правительство хінське заявило, що Хінці так збідїли, що не можуть платити податків, і просять для того держави о пенні підьги.

Православний

МОЛИТВЕННИК!

Доносимо до загальної відомости, що з Новим Роком поступили в продажу **„короткі православні молитвенники“**, видані товариством „Руска Бесїда“. Купувати можна в нашій Папірні (улиця Петровича ч. 2, Черівці). Ціна примірника в гарній оправі 24 сотиків (12 кр.)

„Bukowinaer Post“,

одинока цїсарску ґазета на Буковині, що справедливо відносить ся до Русинів, повинна спирати виключно інтелїґентний Русин; ґазета виходить що неділї, вівторка і четверга та коштує чвертьрічно 5 кор., місячно 1 к. 70 с.

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСЇДИ“
в Черівцях (Петровича 2)
суть на складї
слїдуючі книжки:

Поезиї Т. Шевченка за 2 к.
Наша дума Ф. Колесси за 2 кор. 50 с.
Писанка Ос. Юр. Федьковича за 6 кор. і за 3 кор. 80 с.

При більшім закупні пр. сила ся значний рабат.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберга ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер. ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший виріб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні земіци і шовкові у всіких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і сзники, а також наприкрила на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих шотробурових калєтів і черевиків до снігу.

Балєві краватки: найновійшого жанру. Балєві мужеські сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші комірци і манжети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Гузики до комірців і шемізетові. Мужеські шкарпетки.

Ліда пізного сезону продають ся по дуже знижених цінах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавалових товарів для панів і пань штіфлєтів і довгі черевики: лякіровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, понеславті зі шкіри земіци.

Инші засоби на складї: перинячні чуни, дячні заруканви, наночки, полєзи і т. д. Правдива білизна Crepe: нафтинки, мужеські почохи, шкарпетки, Chenillen Eschárpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамеські спідниці, кашаки; огрівачі пухові і литові; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані штіфлєти. Черевики до снігавиків для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїчеже сухо-горячим повітрем

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ischiasa, невральгії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфлєра**), що прикладають ся до слабих частий тіла, уможливлюють найвисші температури з всіми термальними методами, а через то й найкращі успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмирює біль. При лїченю в ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конґестиї і астматики. Лїченє може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї, подаґра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улиця Почтова число 8а.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкраще сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальонову нафту

по **12 нр.** лїтра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦІСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій цїні нїгде не може дістати. — Обі сї сорти суть неексплодуючі, без одору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених цінах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини упрашає

Мориц Вельт.

33—50

Друкарня тов. „Рускої Ради"

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4

має на складї отсї

КНИЖКИ

Баранський Іван: „Пропасть"	кор.	—20
Барановский Мечислав: „Педагогіка" для семінаций учительских і учительо инїх народних. (видане четверте лишше розширене і доповнене „Вирисом психольоґії виховавчої.")	„	1·20
Будзинець Ев. О.: „Студзі Бесєдовскі"	„	6·—
Гавришун Михайло: „Методика" науки в инших народній ч. II	„	2·—
Галїн Теодот: „Домашний писар", збірка примірів, як укладати різні письма	„	1·—
„Перші вори", оповіданє	„	1·—
„Думки та инші", поезиї	„	—·20
Горошин: „Мизарі"	„	—·20
Гоголь Миколай: „Ревізор", комедия в 5 дїях, переклад В. Сїмовича	„	—·60
Данилович Іван: „Приказки" I і II по	„	—·10
Захарко Іван: „Жарти"	„	—·20
Кобилянська Ольга: „Людина"	„	1·—
„Поворот"	„	1·—
Кониський Олесь: „В день сьвятоіванскій"	„	—·20
Крушельницький Антін: „Серце"	„	1·—
„Сеґенцинця"	„	—·60
Лукашевич Денис: „Пагиґтка"	„	—·20
Martynowicz I.: „Historische Zeugnisse" über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau	„	—·20
Онуфриевский Ярослав: „Листи з чужини"	„	3·—
Павлик Михайло: „Про русько-українські народні читанки"	„	1·—
Pihuliak Dariusz: „Die Anti-Contrapendexe der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten	„	1·25
Пігуляк Єратей: „Церковнівські згадки"	„	2·—
Попович Омелян: „Листівка"	„	2·—
„Чуда горольчика"	„	—·50
„Методика" I	„	—·60
„10 казок для дїточок"	„	—·20
„Хлопці садівники"	„	—·40
„Шевр Франц-Йосиф I.	„	—·—
„Красномовячки людьча"	„	—·40
Семик Іван: „Оборона в природі" I II	„	—·20
Семанюк Іван: „Кирїк"	„	—·30
Скобидівна Марія: „І втоп коня бїла"	„	1·—
Стефанюк Василь: „Сила книжечки"	„	1·—
Стоцкий Стефан: „Буковинська Русь"	„	2·40
„Bestrebungen der Ruthenen"	„	2·—
„Громада" або який лад і порядок має бути в громаді	„	—·20
„Порадник" як накладати наші позичкові і щадничі	„	—·40
„Minoritätsvotum" in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie	„	—·40
Федькович Юрій: „Твори" том I	„	—·80
„Шевці мошеники"	„	—·20
„Процесиста"	„	—·20
Франко Іван: „Русько-українська терятура"	„	—·30
Шпитко Осип: „Листи з ожила"	„	—·20
Сремінчук Денис О.: Die griech. Präsanctificaten-Messe, ihre Entstehung Entwickelung und gegenwärtige Ritus	„	3·—
„Життя, кунї і смерть і істориї перенесеня жонців сьв. великомучениці Варв. Сучавецкого"	„	—·40
Яблочкин Г.: „Сільска учителька", повідане, пер. А. Крушельницького	„	—·50
„Бесїда про часи конаючі"	„	—·60
„Мея Rathenizma"	„	—·20
„Про бук, война кримськ і про набори до войску"	„	—·20
„В чім наша сила"	„	—·20
„Коляда по заслузі"	„	—·20
„Голос до народа"	„	—·24
„Зерна"	„	—·20

Марка охоронна: котниця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї,

загально признаваний знаменитий **усмирюючий лїк на втиране** по цїні 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котниця" з антики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

„під золотим львом" у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Друкарня „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях.
З друкарні товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

За редакцию відповідає **Володислав Секерский**

Ч. 6. Чернівці, неділя дня 12. (25.) сїчня 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і неділї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи вертати ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ" разом з „Рускою Радою":

на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Рада державна.

Засїданє з дня 23. сїчня с. р.

Президент Фетер отворив засїданє о год. 11·55 рано. Приступлено до відчитаня внесень і інтерпеляцій. П. Фухс і тов. поставили наглячє внесенє слїдуючого змісту: з огляду на се, що теперішнїй регуламін показав ся недостаточним і в богатьох місцях потрїбує будь то доповненя, будь то поправок і ясної стилїзациї, ставляють підписані внесенє на зміну регуламіну палати послів і на вибір комісиї зложеної із 37 членів, що мають в протягу одного місяця зложити перед палатою справоздане і предложити проект нової устави.

Пп. Люегер, Ліхтенштайн і тов. поставили наглячє внесенє, в якім домагають ся вибору комісиї із 24 членів в цїли зміни регуляміну палати послів.

По відчитаню тих внесень, розпочала ся над ними довга формальна дискусия.

Социал-демократ Перштерторфер виступає против трактованя тої справи як внесень наглячого, бо се противить ся регуляміновн. Не позволимо ся — каже бесїдник — „фальшенгайнувати", ані „балестромувати". Як справу зміни регуляміну поставить ся в нормальний спосіб на денним порядку, то соцыалїсти не будуть робити ніяких перешкод, щоби дотичне внесенє прийшло сейчас під обраду. Бесїдник противить ся тілько наглячому трактованю сеї справи, бо се є невгідне з уставою. Ставить формальне внесенє, що палата висказує опінію, що наглячє трактованє зміни регуляміну не може бути допущене і вносить поіменне голосованє над тим внесенєм.

Пос. Пацай (хрест.-соц.) в довшім виводї противить ся внесенію Перштерторфера і старать ся удовідити, що палата має право в наглій дорозї змінити свій регуламін і що наглячі внесенє в тій справі можуть бути допущені.

По короткій відповіди Перштерторфера приступлено до голосованя. — В виду сього, що внесенє Перштерторфера на поіменне голосованє не дістало достаточного поперта, відбуло ся звичайне голосованє, в якім внесенє Перштерторфера відкинено 164 голосами против 79. (За внесенєм голосувала лївиця з виїмком антісемітів).

Приступлено до відчитуваня дальших внесень і інтерпеляцій.

Чеські радикали поставили знова два наглячі внесенє. Одно зовсїм оболтного зьмісту, а в другім внесенію, домагають ся чим думає правительство покрити видатки, получені із новою військовою уставою. Наглячість внесень підперли соцыалїсти.

З поміж інтерпеляцій належить сїмнути інтерпеляцию пп. Ерліна, Ганіха і тов. в справі поголосок про мобілїзацию корпусів третього, девятого і дванадцятого.

Приступлено до дискусиї над данїйшими наглячими внесеннями. Забрав слово Кльофач і говорив по чесни, виїтаючи декуди нїмецкі замітки. Каже між иньшими, що його сторонництво хоче при помочи наглячих внесень задокументувати свої переконанє противне мілітаризмови. Між иньшим каже, що в Австриї одна третя часть университетских професорів не побирає нїяких пенсий і що господарча платничка в Австриї є попросту скандальна. О год. 4-ій по обідї говорить Кльофач дальше.

Так отже тепер радикали чеські злюзували Молодочехів і провадять обструкцию. Кльофач приготовив ся із 8-годинною бесїдою і хоче перебарашкувати засїданє.

Президент Фетер не знає, що робити; бігає безрадно, що хвилї питає Керберa про раду, не знаючи в який спосіб порадити в тій квестиї.

Справа зміни регуляміну викликала зміну констелляциї партий в палаті послів. Нїмці боять ся, щоби змінений регуламін не воскресив давної більшости і злитого поперта соцыалїстів. Длятого, що давна правиця і антісеміти переголосували соцыалїстів і Нїмців, соцыалїсти попирають обструкцийну тактику ческих радикалів.

Земельні реформи.

Політичне значінє народа лежить в першій лїнії від його економічної сили. Се річ, якої удовідняти не треба. Ї просто констатувати ся. Економічна сила руского народа може в теперішних часах лежати в першій лїнії в посїданю земли, бо наш нарід є народом рільничим. Без землї не значив би наш нарід нїщо — він по просту зник би зі світа. Ціла екзистенция нашого народа тримаєть ся на одній-одиноній нитцї, а тою нитков, земли. На тій нитцї висить ціле „гро" нашого народа — великі мужицкі маси. Але селянству, а тим самим нашому народови грозить три небезпеки: 1. Загарбуване землї великою земскою посїлостию і чужими людьми; 2. роздробляване землї на чим раз дрібнїйші парцелї — а се бють ся або в той спосіб, що мужики продають свою землю дрібними кавалками, або так, що по смерти батька переходить добро на кількох спадкоємців; 3. передовжуваня. — Розуміють ся, що всї вищше наведені точки тісно звязані між собою і кождий з них приводить наш нарід над берег пропасти і ми не будемо приглядати ся сьому процесови і дальше із заложеними руками, то можемо дійти до дуже сумного кінця.

Коли хочемо говорити про земельні реформи, то кождому, що знає добре відносини нашого селянства, насувають ся на думку два способи ратунку. Перше, се викупно великої земской посїлости і перенесенє ей на власність селян. До сего пре зрештою і цїлий економічний розвій. Ми бачимо, що великі земскі посїлости так на Буковинї, як і в Галичинї чим раз більше банкротують і великі обшари переходять по найбільшій части в чужі, не наші руки. Велика земска посїлість є з малими виїмками дуже обтяжена довгами, так, що змінути мусить. Отже найлїпше було би, як би правительство, забираючи ся до аґрарних реформ, на що тепер заносить ся, зарадило примусове викупно великої земской посїлости на користь селян. Се не є річию неможливою. Та-ж пред кількома не так дуже давно доконано в Австриї великих земельних реформ: знесено панщизну, викуплено сервітути і пр. Чомуж мало би бути неможливе примусове викупно великої земской посїлости і перенесенє ей на власність селянства? Нашому народови бракує землї; й о м у

Мария Конопніцка.

„Банасьова"

з польского перевела Наталия Левицька.

(*Конець.*)

— Лишім страви жалувати мені не жалували, Бог би мене скарав, ни бим инакше говорила. Що правда, не много в їх там на їдї яривидала. Хлїбцу шару дожок, що в місці лишать і вже. А що? Такій старовині то й не гадно молодих об'їдати. Кожді зїта мають свій порядок. Старому то однаково, хоть приморить ся голодом, бо й так до роботи не пірве ся, а молодий, то на кождий час мусить стати в своїм обовязку. Не скупили мені школи, ні хати, ні дольа, але така утрата...

Перестала говорити і хитала сивою головою.

— Но і щож дальше?

— А но що! Прийшла друга зима і нїщо. Сторожени до що всунуло ся і тихо.

А мені одно в голові, що не так стало ся, як я собі обдумала. Поки що пірв не здерла, то все ся ще собі нагадаю, то кажу: Най там! Най їм хоть та подушка по мині пістане; але як в пірв здерла...

Аж ту на приємну зиов зачало мене в костях ломити, кашель прилипетав ся, дихавиця якась... Франка — кажу до дольки — уже тепер буде конець, бо й віддихнути по кождим не можу. А долька: А що там нами буде! Кашель не кашель, от як би колом за шию кинув. Бо то ві серце гризло, те підсуває мене сторожени, прошу ласки пані... Так зачала я два дни постити. Бо вже встид було мені перед людьми. В цїлих сутеринах знали, що до дїтий на смерть прийшла, то що хто на мене подивить ся, то дивує ся... Якже! З початку то зять не дав мені постити. Що там мама буде — кажо, Пана Бога пусти! Що має бути, то і так буде. Тепер під зиму найбільше старих умирає, то і без посту на маму трафить. Але переговорити не дала ся.

— І помогло?

— А помогло! На третий тиждень, так зїслабала, що хати позамітати не могла, до! ані води піднути. Смерть моя — гадаю собі — і зараз зробило ся мені легче на серцю. Обмила ся файно-гадко, убрала чисту сорочку, сїла на порозї, молитви говорю і чекаю. А ту тані білі хмари небом йдуть, а ту сонце присьвічує, воробці цьвірінькають, все вїби весну почуло. Як на то ударили дзвони над містом... Так кажу собі: вічний відпочинок дай мені Божо, а світлість вічна, най мені світить на вїки вїков амінь... І напав мені очи самі привинули ся і так солодко на серці стало, як чоловікови, що на легкий сон збирає ся. — Аж ту хтось йде тай чоботами ступає. Дивлю ся — сторож йде. Папері несе, до полїції кличе, до канцелярії вїби-то, прошу карту побуту... Гадаам, що земли передїмною розступила ся. Петра не було дома, дольа крала, то до неї й не говори тоді, так прийшла до хати, стала і стою, не знаючи кого зарадити ся.

Коби Петро був дома, тоби чим небудь заладив на ту хвилю. А до вечора може було би вже по крамі. Ано Петра не було! Стою я, роздумую, а дольа несе горнець з окропом до балї. Так натрутила ся на мене і каже: Що то мама стала на дорозї, як та пара божа, коли ту нема часу обмивати? Кози кличуть на полїцию, то йти. Треба було наперед виміркувати, як і що, а не тепер мудрувати не є час. Ано, кажу, твоя правда. Так убрала я хустку і йду. Пан Біг милосердний запитав собі ту мою дорогу... Іно журїй тримала ся, як пиня, іно мені морочило, а таке ємно і горячо через мене йшло, як би мене хто водою полював і огнем парив. Але зайшла. Як я вже зайшла, так дивлю ся сидять панове коло столів, один поважний собі, другий такий чорний, тай ще третий. Так зараз поклонила ся і кажу так і так. А они все руками махають не тут та й не тут... Так пійшла я дальше. Але і там один молодий такий сказав мені, що не тут. Так подавали собі мене від стола до стола, аж з мене вже останні сили вийшли. Аж в кінци зикликав ся один, такий худенький, і пальцем мені до другої кімнати показав, де сидїв сам старший. Стала я при дверах і стою, а ноги тілько дрижчотять підімною. Так старший обернув ся. Як вже обернув ся, то зараз питає: „Що? яке дїло?" Так я ему оповідаю все від початку. Вислухав і знов питає: „Яке дїло?" Так я ему знов від початку оповідаю, як до дїтий на смерть прийшла, як карти побуту не викуповувала, бо то вїби сьогодні, завтра в такій старости, як Ісус Христос забув за мене і фурт жию тай жию, а тепер мене тут кличуть. Так старший дзвонить. Як задзвонив, приходить другий, в таких гудзиках...

Зачали мене ще раз питати все від початку. Як вже мене випитали, так старий каже: но, моя бабо, належить ся від тебе пять.

Як я то учула, як заломила руки... Ісусе Христе! А то ажурат стільки, спільки у Петра на погріб заложила, як до них на смерть прийшла. Так на мене нараз мліть ударила і о стїну, як нежива оперла ся. Вїби стою, вїби під землю лечу, вїби дивлю ся, вїби не дивлю ся, а в голові такий шум, як би по цій вітер ходив. Подрижали ся пани. той у гудзиках побіг по воду, той другий на крісло хотів мене посадити... Вижу я, що якийсь милосердний людний пан, так бух ему до ніг. Пане! вельможний пане, вельможний комісарю! А відки я тілько грошей возьму? Відки я то сирота заплачу? Вельможний пане! — кажу — най іно вельможний пан подивить ся на мене! Та-ж то струпішіні вости, порохно... Ледви той остатний дух має в чім калатати ся. Та-ж я не заступаю нїкому місця на сьвіті... На горстці солони під печию хигаю, води кашку пию, як той воробець дольбу тої страви... Повітря також не ушкоджу, бо ледви духом воджу, ані сонечка того, бо в сутеринах сиджу, то там його і не видно навіть... Я знаю вельможний пане комісарю, що мені вже час на умираня! А що робити, коли, таке твердо житє в мині! Най мені вже пан комісар відпустить, дарують! Та-ж я сама тої смерти виглядаю, виглядаю що дня, що години... Вже я той побут капітала Ісусови Христусови, на хвалу Його Пренайсьвятїйшу. Тринайпитеро дїтий мала, похоронила семеро, як тих квіточок біленьких, двох синів взяли мені в рекрути, жовнірів таких молодюньких, що то кров та молоко... Один хлопець у рїці утопив ся, одна дольа до міста

земля усувають ся з під пїг. Теж така реформа є для нас як раз найбільше конечностию!

Другою важною справою в квестиї земельного кредиту. Великим добродійством для нашого народа було би звільнене мужицкої землї від довгів. Се можливе в той спосіб, що правительство викупило ґіпотечні довги, що тяжать на мужицких землях і заміняє їх в державну позичку, яка була би низько процентована і довголїтна. Менше важною і невистарчаючою реформою, було би достарчене дешевого кредиту для мужиків, хоть розуміють ся і се було би добре, як би ґрунт звільнено від можности обтяжувати довгами і як би обмежено право сїзекуциї до доходу із земї в узглядненем мінімум existentiae.

Правительство займають ся як раз тепер квестиєю земельних реформ. Се вже добре, що правительство ними заінтересувало ся. Видно, добачує дихе положене селян. Але з другої сторони земельні відносини в ріжних европейських краях так ріжнородні, що не можливо подвищувати їх нїде одного шабльону. Треба знати положене селян в кождім краю. Тому обовязком наших заступників є, звернути знаходячість увагу правительства на земельні потреби нашого народа.

Австро-угорска угода.

Своєю промовою в палаті послів про австро-угорску угоду відправи др. Кербер заслону і полюбив глянути на ситуацию, як на нїй виглядає ся угода. Рівночасно й угорский міністер-президент Сель подав в угорскім соймі з свого боку виїд про сю саму справу. Так отже, поки ще в обох парламентах внесено предложене угодових законів, поясняли міністри-президенти угодову справу, з якою вяже ся богато иньших питань. Передовсїм в австро-угорскою угодою злучено митону тарифу, позаяк справа угоди проволїкала ся так довго, поки наспіла конечність також для укладу митової тарифи. Коли отже давнїйше угода обмежала ся лише до митово-торговельного союза, то тепер нагромаджало ся стілько иньших справ, які повязали ся з австро-угорскою угодою, що обсяг сеї справи дуже розріс ся. Тепер ще не пора оцїнювати материяльну вартість переведеного діла в усїх его подробицях і розслїджувати, чи успіхи Австриї обижені в своїй вартости уступками в користь Угорщини і як далеко се сягає. Др. Кербер признав, що Австрия могла свої домагання поставити лише на вужчій підставі, а деяких областий не можна було в нових переговорах навіть доторкувати ся, позаяк ґотичні закони вже тодї було заміняти (з часів гр. Баденього і Банфіого, гр. Туна і Селя). Вилучені були справи управительскиї валюти і австро-угорского банку і квотове питане; остали лише митово-торговельний союз і митова тарифа. До того прилучили ся податкові справи, довершене валютової справи почином виплат ґотінкою і конверсия спільного державного долгу. Митово-торговельний союз забезпечує по думцї д-ра Кербера Австриї вічні придбання, хоч не дає Угорщинї причини до нарікань. Перед усїм виступають тут нові постанови про торговлю худобою, яку поставлено з ветеринарних згляднів на повсїм инших основах і охоронено годїнаю свиний в Австриї перед занесїканим свинської пошести з Угорщини лїпше, як се досї було зроблено тимчасовими недокладними постановами. — Головна вага угодових справ спочиває на митовій тарифі. Се вїдь, яку Австрия бажає осягнути митовим союзом. Розходило ся тут о се, щоби спільні інтереси обезпечити, а розбіжні домагання так вирівнати, щоби промисл і господарство обох половин держави могли згодити ся на спільну митону тарифу. Оба міністри президенти говорили в пятницю про митону тарифу яко вислід обосторонної уступчивости. В найблизших днях внесуть оба міністри президенти заповіджені угодові предложеня і тодї доперва можна буде їх основно оцїнити.

Виборче право для краєвого сойму.

„Bük. Post“ помістила статю д-ра Штрайхера, яку ми ось подаємо:

Коли би хто хотїв говорити про виборче право для краєвого сойму, то мусїв би безперечно говорити про ріжку виборчу погправедливість, аби в пірвим сьвітлї з'образити теперішний виборчий порядок і на тім же основуючий ся склад краєвого сойму. Коли ми в нинїшних модерних, скоро поступаючих часах вимагаємо змін закону, що тривав більше чим 40 лїт, за перестарілий, бо політичні, економічні і социальні відносини цїлковито змінили ся за тогдїшня, то тим більше може то сказати про політичне право виборче, що походить іще з 26. лютого 1861 року, отже з часу перших починів нашого конституційного житя. Ми посїдаємо в парламентї і краєвім соймі не народню репрезентацию, а станову, а то їзза того, що виборче право є несправедливим і обчислене в користь означених станів і класс. Нїяка модерна держава не потребує так сильної репрезентациї державних народів, як Австрия, де парламент і армія репрезентують одинокі цїлости институцию. Наш державна рада складала ся до 1873 р. з делегатів краєвих соймів, котрі з поміж себе вибирали законом означено число послів і висилали їх до державної ради. Через то державна рада була позбавленою всякої незалежности і була подібною до якої побудь сервізної праці. Тим робом виборче право на соймі краєвий, було рівночасно виборчим правом і для державної ради. Доперва 2. цьвітня 1873 р. змінило державну раду від краєвого сойму, але остало то само виборче право, що й передше було, так що наші законодатні тїла і по нинїшнї не суть нїчо иншим як станівськими репрезентациями. І национальні сцени, що відбувають тепер Австрию, дуже легко можна би подагодити, коли би ми мали справдїшні народні репрезентациї на підставі загального, рівного, справедливого і тайного виборчого права.

Всї змагания, щоби наш парламент зробити здібним до постійної успішної праці, мусять упасти, як довго той не стане справдїшньою палатою народною, а не парламентом привілїв. Так само не можна вважати краєвих соймів яко правдивий висказ волї народної поодиноких країн, як довго вони основують ся на істнуючих тепер виборчих правах. В них бо не є заступлена великанська більшість широких мас народа. Реформа краєвого виборчого права є отже доконечно потрібною, неминучою, а особливо від 1896 р., т. є. від часу розширеня виборчого права для державної ради через заведеня т. зв. загальної курії. Без сумнїву, що се розширеня нїяким чином не відповідає ще справедливим ожиданиям і модерним вимогам часу; однако тим самим в суті річи признано, що розширене політичного виборчого права, якого домагають ся не тільки широкі маси народа і пролетарий, але також социальні реформатори і социальні подїтки всїх австрийских народів, належить до тих питань, котрих розвязку справдї відложено на певен час, котре однако оповіли з тим більшою напрасностию і силою пре до рішеня; час загального шкільного образованя і загального воєнного обовязку жадає справедливого сповненя оправданих домагань широких мас народних, бо по правдї тільки они суть елементами, що удержують державу.

Вже від десяти лїт на дневнім порядку буковинського сойму стоїть реформа краєвого виборчого права і краєвого виборчого порядку — однако доселї не прийшло іще в тій справі до мериторичної нарады, а тим менше не рішено нїяких мериторичних ухвал. Внесли на частинну або цїлковиту зміну соймового виборчого права внесли досї в буковинскім соймі посли: Ад. бар. Василько, Кохановский молод., Е бар. Гормузаки, др. Вонцений, др. Юрій Попович, др. Рот і др. Штрайхер. Найрізнїйші недостачі і хиби нашого соймового права виборчого полягають в посередним праві виборчім. Се посереднє виборче право не може нїколи бути справдїшним висказом волї народа. Посереднє виборче право дає легку нагоду до продажних виборів, ба навіть до фалшованя волї народа; то комплікує цїлий виборчий апарат і є страшно коштовним. Першим жаданем отже реформи соймового виборчого права є уведене посереднього права виборчого. Другим жаданем такої реформи є внесене устного голосованя, а заведене тайного виборчого права, а то їзза того, що богато народних елементів, навіть більше образованих, як урядники, є материяльно і социально залежними і через се не можуть свобідно голосувати.

Щоби приготовити перехід від того крайно обмеженого виборчого права до загального і рівного права виборчого, доконечною є річию сотворити так званну загальну курию аналогічно до закона з 1896 р. дотичне виборів до державної ради. З заведенем тої загальної класи виборчої *вде рука в руку* також збільшене числа соймових послів взагалї. Число соймових послів уставлено в тім часї т. є. в 1861 р., — коли населене Буковини було два рази менше, як тепер. Сойм краєвий Буковини, котрого число населення виносить 730.000, складаєть ся тільки з 31 послів, з чого 2 голоси є вірільні, наприм. коли краєвий сойм Кариитиї, що посїдає 367.324 мешканців, числить 37 членів, краєвий сойм Сольногороду на 192.763 мешканців 26 членів, сойм Форальберґу на 192.237 мешканців 21 членів, а сойм Далматиї на 583.784 мешканців аж 43 членів. При установленю нового числа послів треба передусїм узглядняти сїльскі громади, а крім того загальну курию надїлити відповідним числом послів. Се домагане має свою підставу не тільки в інтензивно більшаючім числї населення, а також і в оплатї податків. Коли вже раз дивуємо ся условиною виборчого права, то треба доконечно мати взгляд і на ті класи, що платять найбільше податку.

Теперішний виборчий порядок є здаженний з великою кривдою краєвого населеня і міст в користь великих посїдателїв. Краєве населене репрезентує нинї кругів 600.000 мешканців, населене міст около 120.000—130.000 мешканців, а число великих посїдателїв виносить около 140. Приглянїмо ся ближше кілько то податку платить кождий з тих кіле населень. Сума податку, яку мали заплатити край, виносила в 1898 р. 2.862.342 к. і в роках 1901 і 1902 около до 2.000.000 кор. З того Чернівці заплатили 900.000 к., отже третину цїло, го податку, Радівці кругом 74.000 к., Сучава 72.000 Серет 32.000 к., правительскі громади 600.000 к., а властителї великої посїлости земскої тільки 274.898 к., отже лише десяту часть всього податку. Тепер приглянїмо ся розділови краєвих мандатів!

Чернівці, що платить три рази більший податок, чим велика посїлість, мають тільки 2 послів, а велика посїлість аж 8! Радівецкий повіт платить 9 разів менший податок чим Чернівці, виславше так само 2 послів. Краєві громади, що платить найбільше податку, мають всього-навсього лишень 12 послів. Більшої правди, більшої несправедливости справдї не може вже собі подумати. Одна тільки реформа виборчого порядку може усунути сю страшну кривду і несправедливість. При реформі виборчого права і виборчого порядку не можна би справдї зменшити нїяк числа послів з обох курій великої посїлости, але можна би збільшити число всїх послів на 50, котрих розділило би ся, як слїдує: *а)* два вірільні голоси, чернівецкого митрополита і ректора чернівецкого університету, *б)* 10 послів великої посїлости (разом з двома послами релігійного фонда), *в)* 10 послів міст і торговельно промисловых палат, а іменно: 4 заступників міста Чернівець, 3 заступників буков. торгов. промисловой палати й 3 заступників міст Радівців, Серету і Сучави, *г)* 18 послів прочих краєвих громад, *д)* 10 заступників загальної класи виборців, а то, 1 заступник Чернівець і по одному заступникови всїх прочих політичних повітів Буковини.

Відносно більше число заступників краєвих громад оправдує ся тим, що в послїдних роках значно зросло число населення деяких краєвих громад, так що вони суть зовсім управнені до того, щоби мали своїх послів в репрезентациї краю. І так приміром після спису людности в 1900 р. Кучурів Малий числить до 9000 мешканців, а не має нїякого репрезентанта, коли противно міста в землї Переяславльскій, як Брегевия, Баядевия, Фельдіріх, що мають таке саме число населення або й менше, висилають по одному послови до краєвого сойму. Безсумнївну будобн се зовсім справедливо, коби такі громади як Кучурів великий (9419 мешканців), Горішний Вісїн (6802 мешканців), Кімполюнґ (8028 мешканців), Стороженець (3673 мешканців), Бергомет (5644 мешканців) висилали на сойм по одному заступникови. Крім того являють ся ще инші справи, збільшене числа членів виділу краєвого, зі взгляду на прирість ґенд.

Політичні вісти.

— *Устава військова.* Клюб німецких поступовців відбув онодї засїдане, на котрім ухвалено домагати ся скороченя часу служби військової до 2 лїт, полегч при уділюваню урльопів, особливо в часї жнив, дальше реформи військової, устави карної і процедури карної як також уміркованя резервістів від дальшої служби військової. На увагу заслугує ухвалена резолюциї, в котрій клюб осьвідчає, що єдність армії не може бути під нїяким услівем нарушена. Є то відповідь на з'усиляя змадярізованя армії угорскої, піднятї через гр. Аппонього. — Після донесень віденьского справоздавця Politik, здає ся, що в клюбі чеськім панує велике роздвоєне. Лїве крило клюбу пре до обструкциї против військової устави, більшість однако є противна обструкциї. Передвчера Молодочехи

конферували з гр. Вельсерсгаймбом через кілька годин, а міністер заявив ся дуже прихильно супроти чеських постулятів. Наслїдком того підай більшість ухвалить, аби відступити від обструкциї. Але істнованє и клюбі фрондуючої меншости грозить великою небезпекою. — Клюб католицкого центрум огодосив и комунікатї заяву, що предложене військове в теперішнім стаи є неможливим до приняти, а то зі огляду на потреби сїльскої людности, и першій мірі людности країв альпейских. — В Угорщинї сторонництво независимих сформувало условиви, під якими допустить до нарад над військовою установою: 1. Переведенє дволїтної служби військової, 2. як найскорше переведенє військової реформи устави карної, 3. переведенє всїх угорских полкїв назад до Угорщини, 4. офіцирами угорскых полків можуть бути тільки Угри, 5. кождий жовнир, що служить на Угорщинї, має зложити присягу на конституцию угорску і 6. карї тїлесні мають бути рїшучо знесені.

— *Справник замаху на патриярха.* З Константинополя доносить що справник замаху на вірменьского патриярха правдоподібно умре в рани, які завдала йому людність, зложивши его безпосередно по замаху. Помимо представленя справи зі сторони вірменьского патриярхату, котрий є гадка, що ходило тут о особисту пімсту, здає ся, що причина замаху була політичного характера, бо справник замаху має бути членом революційного комітету вірменьского.

— *Процес о зраду стану.* Онодї розпочав ся в Лондонї процес проти члена парляменту о зраду стану, Лїнча, якої допустив ся той через се, що яко англїйскый горожанин борон ся проти вїчнин по сторонї бурскій. Процес має знаменно політичне. Лїнч переслуханий осьвідчив, що не почував ся до вїякої вини. Генеральний прокуратор зазначив, що Лїнч, удавши ся до Трансвалю яко справоздавець одного з дневників французких, вхопив там за оружіє і борон ся проти Англії з ей порогами.

НОВИНКИ.

Хто не вирівнає залеглу преиумерату, хоч по части, на 1. лютогор., с. тому безусловно застановимо дальшу висилку „Буковини“ а залеглости стягнемо в иньший спосіб. Кілько хто винен, виказуемо рівночасно картками кореспонденциїними.

Митрополит Репта вийхав вчера до Відня набуть в справі іменованя вікарія, о котрій конферував сими днями з Волохами і Русинами. З Русинами не прийшло до згоди. Що з того вийде, покаже ся небавом.

Іменованя. Міністер скарбу іменував податкового поборцю Марка Годзя і податкового контролюра Ізидора Ісповича контролюрами головнього податкового уряду при скарбовій дирекциї в Черновцах.

Пенсийний закон для учителїв шкіл народних на Буковинї оповіщений вже у вістнику законів і розпоряджень для Буковини ч. 2, виданім дня 21. сїчня с. р., і з тим днем став правосильним. Того самого дня оповіщено в ч. 3 того-ж вістника і пенсийний закон для учителїв народних в Черновцах.

Проба „Волиа“ відбуде ся в понедїлок 26. с. м. о 8. год. вечер.

З II. державної гімназиї. Міністер просьвіти іменував провізоричного учителя при II. державній гімназиї в Черновцах, Николу Іванюка, дотеперішнім учителем при тім заведї.

Засїданє виділу тов. „Буковинський Боян“ відбуде ся в понедїлок 26. с. м. о 7 год. вечером.

А. Сабат, писар. *М. Кораблевич,* голова.

Будинок II. гімназиї, руско-німецкої в Черновцах має стати готовий до 1. серпня 1904. року. сего вимагає оферта, вписана нинїшнє в урядовій газеті черновецкій. Отже цїлих шість років треба було ждати на виповнене молодїжи сей гімназиї з неодорошних дїр, в яких досї мучить ся.

Хто хоче брати льожу на вечернинах авд. Тов. „Сч“, нехай ей вчасно замовлює, бо незадовго будуть льожі розкуплені. Карти вступу можна купувати вже тепер в „Народнім Домі“ ул. Петровича ч. 2. Звертаємо увагу Вп. гостий, що вхід до сали буде отворений тілько від сторони Pfarrgasse.

В Черновцах почнуть від 28. с. м. виходити нова щоденна часопись: „Czernowitzer Tagblatt“.

Пенсийні додатки, а особисто доходовий податок. Адміністраційний трибунал у Відни рішив квестию, чи пенсийні додатки вільні від податку. Майорови Шубертови в Граці, хотїв уряд податковий побрати податок від пенсийного додатку 631 зр., які він побирав за рану отриману у війні. Шуберт вніс против сього рекурс, а адміністраційний трибунал рішив, що такі додатки не підлягають податкам.

На загальних зборах брацтва церковного імени св. Тадея в Черновцах, дня 20. сїчня с. р. вибрані слїдуючі члени до виділу: Голова Михаїл Кораблевич, заступник голови Осип Мицак, касиер Николай Заячківський, секретар от. Ярослав Лемницкий, старший брат і господар Константин Терменя. Заст. касиера Осип Удич, заст. секретаря Гнат Кавгюк, контролюр Николай Григорович, заступ. контролюра Антін Дутка, 1. ревізент Іван Жевченкий, II. ревізент Осип Сливківський.

За виділ:

Я. Левицький, секретар. *Мих. Кораблевич,* голова.

До товариства „Руска православна шляхта“ уплатили дальше вкладки: Вп. пп. Ілє Бучура, Константин Стрішка, Дмитро Падура, Михайло Зотта, Юрій Зотта, Іван Ярещанський, Катерина Антохій, К. Горванкий, Тріфон Стрішка, Василь Продан, Михайло Дашкевич, Щербанович, Корнилов Шераба, Назарій Балошескул, Николай Кушнірюк, Віктор Серпанський, Юрій Черпанський, Александор Сливук, Василь Данчук, Іван Тотоескул, Евгений Тотоескул, Теофіл Поремберский, Емануіл Томорут. — Сердечний Сервус! — О дальші посилки просить ся ласкаво. *Михайло Кралїй.*

Загальні збори каси райфайзенської громади Терешени відбудуть ся 25. лют. сїчня 1903. *Тодор Загарук* нач. каси.

Перші загальні збори каси райфайзенської в Вашківцях над Черемошем відбудуть ся в недїлю, дня 1. лютого 1903 точно о год. 1-ій пополудни в сали касиновій.

Філія тов. „Руска Школа“ в Вижницї уладжує в недїлю дня 1. н. ст. лютого 1903 в касиновій сали у Вашківцях над Черемошем на памятку XLII розлуки смерти Тараса Шевченка концерт з слїдуючою програмою: 1. Вступне слово. 1. І. Франко-Д. Січинський: „Дарємне пісне“, мужеский хор. 2. Б. Рубін: „Вязанка з народних пісень“, смішковий терцет. 3. Д. Мавка-С. Воробкевич: „Ах вератте“, мужеский хор. 4. Баритонове сольо в супроводї фортепіяну. 5. Ф. Колеса: „Козаки в народних пісних“, мужеский хор. II. 6. Промова д-ра Осипа Маковея. 7. Шевченко-Колеса: „Іван Підкова“, мужеский хор. 8. Деклямация. 9. Шевченко-О. Роздольский: „Сонце заходить“, мужеский хор. Закінченє. — Ціни місць: крісла 2 кор., партер 1 кор., для селян, міщан і учеників 50 сотиків. (Білєтів родинних не буде, як ми се через ошибку подали в одним з попередних чисел). Початок точно о годині 7 ій вечером. Дохід призначений на взаимопомічний фонд для бідної шкільної молодіжи. По концерті в збудять ся спільний вечерки. Вступ за окладним запрошенєм.

За Виділ філії товариства „Руска Школа“ в Вижницї:

Гриць Николорович голова. *Бернард Рубін* писар.

Дворский скандал. Переговори правного заступника саксонского королевича з адвокатом кн. Людвіґа виднесли пожаданий успіх. Княгиня зрікає ся всїх дворских титулів, прав і достойности, задержуючи право носити перше родове прізвище, а арх. Фрідрих Август зависає готовість виплачувати утішній жінці з власних фондів 30.000 марок річно. Княгиня мала також одержати запевненє, що не буде безпосередна низа границями Швайцарії. Деякі відомости часописи доносять, що ей горяча любов до Жірона починає стигнути, наслїдком чого був власне тайний виїзд кн. Людвіґа з Женеви до Ментони. Коли довідав ся про се Жірон, прибув сейчас до неї і відограв комедию ревности, грозячи, що в ей очах відбере собі житє і т. д. Кн. дівалась зворушити і задержала его при собі. Тепер обоє дожидають вироку в розводовім процесї, що відбуде ся 28. с. м. Сподівана дитина кн. Людвіґа буде уважана правним членом дрездепского королївского дому.

Зріст ческой журналїстики. В 1830 р. мали Чеха лишень 14 періодичних видавництв, в 1870 вже 72, а 1880 число їх виносило 190, а 1890 було 457, в 1894 підносилось до 528, а в сім році досягло 752. Із тих публікаций виходить в самій Чехії 545, на Моравії і Шлеску 135, у Відни 10, в Словаччині 30, в Нїмеччині 2, у Франциї 1, а в Америці 74.

Оповістка.

Тов. „Руска Бесїда“ в Черновцах, упрашає всїх тих Вп. Панів, що взяли в розпродаж „Прав. Календарі“, а до сеї пори за них гроший не зворнули, аби *найдальше до 5. лютого* с. р. належитість вирівнали, бо друкарня „Рускої Ради“ і переплетнак, як раз тепер напирають на Товариство за гроші.

ПОДЯКА.

Почуваємо ся до милого обовязку зложити на сїй дорозї сердечну подяку хвальному тов. „Станїславівський Боян“ за щедрий подарунок вільних композициї нашому товариству.

За виділ тов. „Бук. Боян“:

А. Сабат писар. *М. Кораблевич* голова.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Комар гумористично-сатирична часопись, виходить у Львові, Батторого 24. Перше число на 1903 р. вже появило ся і представляєть ся дуже гарно так зверхним виглядом, як і змістом. Бажати пожаданим, щоби буковинська інтелїгенциї підперла сей одинокий руский гумористичний орган. Недавно появив ся також календар „Комара“ на 1903 рік і коштує 1 кор. Замовляти можна у Львові в редакциї „Комара“.

Надіслане.

Пожиж.

Час би уже подумати руским патріотам і руській інтелїгенциї над засновањем руської бурси для мужицких дівчат.

Кілько то руских мужицких дівчат пропадає марно, хоть вони ходять до народних шкіл і учать ся дуже добре. А по укінченю народної школи на селї, їхні родичі не суть в спромозї посилати їх до висших шкіл для дальшого образованя.

Тут може найдеть ся хтось і скаже, нашо нам не й мужицкими дівчатами журити ся? Що з них буде? Тому я відповім, що ми дуже жалїть ся. Бо ми другі народности стараємо ся, щоба зі своїх дівчат мати інтелїгентних дівчат, щоби могли так само занятє мати, як й у других народностий. Наші сусїди Волохи вже давно о тім думали, мають свої інтернати для дівчат, по трьох много нас вже і свій хліб будь яко учительки будь яко експедиторки або телєґрафістки при почтах. Кілько то у нашій Буковинї є учительок, що учать наших руских православних дітий, а суть иньшої народности і иньшого віроісповіданя. А кілько мість набирають дівчата иньших народностей при урядах почтових, і то такі, що не уміють з нашим чоловіком і розмовити ся. Чи то наших руских мужицких дівчат не той самий Бог сотворив? Чи вони не мають такої душі як жидівки, польки, нїмки або волошки?

Тому кличу до Вас русі патріоти і руска інтелїгенциї, доложіть всїх наших сил і постарайте ся о русску бурсу для дівчат мужицких, щоба тим способом утворити їм дорогу до дальшої просьвіти. Щоба ся добродїйне дїло, могло вже з початком шкільного року в вийти в житє, то кождий інтелїгентний чоловік повинен вже від тепер збирати добровільні датки у своїм селї і посилати їх нашим патріотам в Черновцах, аби ми знали як наша справа стоїть.

Се подаю нашій руській інтелїгенциї до розваги.

Михайло Кралїй.

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 24. сїчня. (Палата послів). Над нагличими внесками послів: Фукса і др. Лєгера дотично зміни регуламіну, приїшло до оживленої дебати, в котрій социал демократи протестували проти зміни порядку регуламіну в дорозї нагличих внесків. Палата відкинула по коротній дебатї внесок Пернерсторфера, аби внесенє Фукса і др. Люґера не уважати яко нагличі внески. Палата радить дальше над нагличим внесом ческих радикалів дотично відносин, які панують на університеті і техніці в Празї. Посол Кльофач заявляє при мотивованю нагличости внеска, що ческим радикалам головно ходить о те, щоби задемонструвати против нарады над військовим предложенєм. Палата відкинула нагличість внеска ческих радикалів дотично невідрадних відносин на ческих висших школах в Празї по пятигодинній дебатї, що виповнилась ческими бесїдами ческих радикалів, як також коротшою бесїдою Молодочеха Дворжака. Слїдуюче засїданє відбувають вчера. Перша точка денного порядку: Перше читанє цукрової конвенциї.

Відень, 24. сїчня. Комісия для цукрового податку начала генеральну дебату над законом для цукрового податку.

Львов, 24. сїчня. Члени київської шкільної палати Лїнч обвинений задля участи в полудньо-африканській війні в рядах Бурів о зраду стану, засуджений на кару смерти.

Штокгольм, 24. сїчня. Король на припоручени лїкарів відложив плановану подорож до Норвегії і постановив на новен час передати управу держави престолонаслїдникови.

Берлїн, 24. сїчня. Дотеперішний президент Баллестрем зложив свій чин.

Макараїбо, 24. сїчня. Бльокаду міста Сан Карльос кораблї „Вінета“, „Пантера“ й „Фазьяно“ продовжують нині дальше. Форт ставить опір, хоч потерпів великі шкоди і страти в людях.

Склад товарів Б. Бальтіхестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вихляри керункові і з прикапних стрічочих пер. ручки перлові і з черепахи. Вахляри Gazé, найновійший виріб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: біл Glacé, шкіряні земіш і тюлькові у всяких довжинах для пань і панів.

Кеди до подорожи на повоза і сани, а також накривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурґских калошів і черевиків до сьвіту.

Балеві рукавички: найновійшого жанру. Балеві мужеські сорочки тюлькові, з Piqué і батисту. Найновійші комірі і манжети, хустечки тюлькові, батистові і полотняні. Ґузики до комірів і шемізетові. Мужеські шкарпетки.

Ціна пізного сезону продають ся по дуже зниженых цінах всї товари кожухові, плетені, волняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань: штіфлєти і домові черевики лякіровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, вечоркові зі шкіри земіш.

Вільні засоби на складї: перчаткові кучми, дамські заручники, чапочки, колєси і т. д. Правдива білизна Єґера: кафтанчики, мужеські панчохи, шкарпетки, Chenillen Escharpen і хустки, волняні шалї і хустки волняні і полотняні дамські спідниці, кімоно; огрівачі ніг і литок; плетені волняні і вутровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і хлопців, а також футровані штіфлєти. Черевики до сопґанами для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїченє сухо-горячим повітрєм

подаґри, ревматизму, люмбаґи (пострілу) Ischiasa, невральґії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфелєра**), що привладають ся до слабих частий тїла, уможливлюють найвисші температури з всякими термальними методами, а через те й найкращі успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмиряє біль. При лїченю в цїлє тїло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терпять на серце, на шлункові і астматики. Лїченє може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї, подаґра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улиця Почтова число 8а.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкраще сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальонову нафту

по **12 кр.** літра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦЇСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій цїнї нїгде не може дістати. — Обі сї сорти суть неексплодуючі, без одору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених цїнах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини упрашає

Мориц Вельт.

34—50

Друкарня тов. „Рускої Ради"

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4.

має на складї отсї

КНИЖКИ

Бажинський Іван: „Пропасть"	пор.	—·20
Баранецький Вячеслав: „Педаґоґіка" для семінарий учительских і учителїв инших народних. (видання четверте значно розширене і доповнене „Парисом психольоґії виховавчої.")		1·20
Будзінець Ев. О.: „Студії Василовскі"		5·—
Гавришук Михайл: „Методика" наука в новім виданю ч. II		2·—
Галїп Теодат: „Домашній лікарь", збірка приписів, як уживати різні лїкарства		1·—
„Перші поміч", оновлене		1·—
„Думки та шпиґлї", шпекі		—·20
Гаршин: „Малярі"		—·20
Гоголь Микола: „Ревізор", комедия в 5 дїях, переклад В. Обмовича		—·60
Данилович Іван: „Приказки" І і ІІ цо		—·10
Захарин Іван: „Жарти"		—·20
Кобилянська Ольга: „Людина"		1·—
„Ницора"		1·—
Кониський Олекса: „В день сьвятоянскої"		—·20
Крушельницький Антін: „Серце"		1·—
„Семчишина"		—·60
Лукашевич Денис: „Багатий"		—·20
Малышевіч І.: „Historische Zeugnisse über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau		—·20
Омелянович Ярослав: „Листи з чужини"		3·—
Павлик Михайло: „Про руську-українські народні читанки"		1·—
Pilhilak Darius: „Die Amts-Correspondenz" der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten		1·25
Пігулак Ераст: „Верховинські ягоди"		2·—
Попович Омелян: „Листівка"		2·—
„Чужа горольчина"		—·50
„Методика" І		—·60
„10 казок для дїточок"		—·20
„Хлопці-сьвідники"		—·40
„Шкар Франц-Йосиф І.		—·—
„Краєвидківська дівчина"		—·40
Семчук Іван: „Обовязки в природі" І ІІ		—·20
Семчук Іван: „Карбя"		—·80
Слободіна Марія: „І хтось мене б'їх"		1·—
Стефаник Василь: „Сама книжечка"		1·—
Стецький Стефан: „Буковинська Русь"		2·40
„Beschreibung der Bukowina"		2·—
„Громада" або який лад і порядок має бути в громаді		—·20
„Порадник" на закладати кази повічкові і шкільні		—·30
„Miscellaneum" in der von k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie		—·40
Федькович Юрій: „Твори" том І		—·90
„Шлюб жовнірскі"		—·20
„Проскурка"		—·20
Франко Іван: „Руська українська література"		—·20
Шашкевич Осип: „Листа з нежа"		—·30
Еремійчук Денис О.: Die griech. Priesterbruderschaft-Messe, ihre Entstehung Entwickelung und gegenwärtiger Ritus		3·—
„Життя, муки і смерть і історія перелесної жінки яка волинувчинилась вина Сусленного"		—·40
Яблічков Г.: „Сільска учителька", пов. видан. пер. А. Крушельницького		—·50
„Бесїда про часи козацькі"		—·60
„Наш Кайзер"		—·20
„Про бувальщини і про вибори до сойму"		—·20
„В чім наша сила"		—·20
„Катехізм по шкільні"		—·20
„Голос до народа"		—·24
„Вірим"		—·20

Марка охоронна: котвиця

LINIMENT. CAPS. COMP.

в аптики Ріхтера в Празї,

загально признаваний знаменитий **усмирюючий лїк на втиране** по цїнї 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця" з аптики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

„під золотим львом" у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Друкарня „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Семерский**

З друкарні товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Володислава Семерского

Ч. 7. Чернівці, середа дня 15. (28.) сїчня 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятниї і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи вертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Руською Радою":
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поєдиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

До ситуациї.

Як озьмемо під увагу політичну практику і здоровий розсудок таких чеських політиків, як Пацак, Крамарж, Форшт, Герольд і т. д. то мусимо упевнити ся в тім, що инсше наведені чеські політики певне не уважають обструкциї за річ добру. Теперішну ситуацию опанувало питанє угоди з Угорщиною. Угода з Угорщиною пре цїлою силою *економічної конечности* до практичного переведени і с певною річию, що вона перейде небавом в житє. За переведенєм угоди в житє стоїть корона, оба правительства, загранична політика і напір цїлої продукциї. Опирати ся угоді значить низпинати проти себе всї реальні потенциї державного жити — а се певно не принесе побіди. Ситуациї Молодочехів с подібна до положени нїмецкої лївиці перед окупацією Босни 1878 р. Нїмцї підчувають іще й тепер насїлки тих блудів, яких тодї допустили ся їх батьки. В тім часї була змінила ся і ческа політика; они підперли ся від політики абстиненциї, бо пізнали, що таке поступованє не приносить користий. Тодїшний провідник Чехів Сяядковский сказав був до графа Тафе: „Експеленциє, сам ческий нарід голить своїх послів до парламенту". Як порівнаємо положенє ческих послів а перед двайцати лїт із їх теперішною силою в державі і парламентї, то мусимо переконати ся, що те[illegible] все здобули вони через парламент.

Як би чеські посли покинули теперішну свою тактику і зачали обструкцийну фазу, то їх клюб дїлинив би ся и парламентї такої поваги і пошани, як се було по закінченю обструкциї зглядом предложени інвестиционного і каналїв водних. Крім того народи мають вже досить великих обструкций і сполїють ся від своїх послів ретельної працї. Якби отже чеські посли покинули теперішну тактику і звернули ся до політики нового курсу, до здороної і реальної політики, то не стратили би симпатиї своїх виборцїв, а противно запевнили би собі правильність всїх виборцїв.

Що тичить ся зірваня угодових конференций між Нїмцями і Чехами, то гадка міністра д-ра Кербера має в собі тільки побідоносної сили, що мимо всїх поражень буде вона завсїгди підносити ся із землї. Ні один із членів угодових конференций не сподївав ся, щоби оба народи кинули ся собі в обійми по так довгій завзятій борбі. Щось подібного може приходити в романах, але не в політицї. Однак поволи може прийти до звуженя спірної териториї, що почасти вже і тепер удало ся. На Моравії праміром нема вже спірних точок крім квестиї внутрішної урядової мови. В Чехії трохи гірше. Але як порівнаємо спірну територию із шістдесятих років із теперішним станом ческо-нїмецкого спору, то не можемо не добачати великого поступу на лїпше. В квестиї урядової мови і автономічних урядів, ступлено вже на дорогу компромісу. Не полагодженою справою є питанє уживанє мови у внїшній і внутрішній службі королївских урядів. Але і тут мусить прийти до ослабленя суперечностий під впливом напору економічних інтересів. Бо нїщо не потрафить так ослабити національну ненависть і національні спори, як солїдарність на полї економічних інтересів.

Не добре було би рішити язиковий спір на дорозї октроюваня язикового закона. Хоть держава і терпить на деякі недостатки, то рішенє язикової квестиї при помочи державної сили далеби доказ про слабосильність партий і правительство мусїло би взяти на себе одвічальність за все. Се найлїпше би на таке, лїчити одну хоробу другою. До таких експериментів можна брати ся тільки тодї, як є запорука тривалого уздоровленя. Про октройованє можна говорити тільки тодї, як всї партиї на се згодять ся і переберуть на себе одвічальність.

Зрештою парламент тратить з дня на день повагу у населеня, але як довго мерехтить іще перед парламентом надія на лїпші часи, так довго не треба покидати тернистої дороги компромісової політики.

З буковиньскої політики.

Під проводом красного маршалка Лупула відбуло ся минувшої суботи у Відни засїданє „буковиньского союза". На засїданю явили ся слїдуючі посли: барон Юрий Василько, Николай Василько, др. Штранхер, проф. Шігулик, Богосевич і Лев Розенцвайг. Бракували: др. Сведль і др. Лупу. Сей послїдний був перешкоджений случаєм смерти в своїй родинї, але др. Сведль показав своєю відсутностию як найлїпше, в який спосіб інтересує ся він красними справами. Посли радили над тим, яку ситуацию занята зглядом цукрового контингенту і рішили іти в тій справі враз із польским Колом. На внесенє д-ра Штранхера застановляли ся посли над желїзничою квестиєю що до Буковини і поручили екзекуцияні Лупулови і Николаєви Василькови ургувати за посередництвом міністерства желїзниць на черновецку управу руху в справі будови желїзничого двірця в Чернівцях. Посол Николай Василько заявив при тій нагоді, що так довго буде старати ся виключно о руські справи, як довго істнує теперішна соймова більшість. Він мусить полишити старанє о заспокоєнє буковиньских домагань тим товаришам із ради державної, що належать до теперішної соймової більшости.

До цукрової комісиї вибрано на місце д-ра Коса, посла Николая Василька.

Руский клюб рішив в суботу відмовити просьбі ческих радикалів і аграристів і постановив не брати участи в обструкциї та не підписувати надлачих внесень, що зміряють до перерви в обрадах палати послів. Мусимо сконстатувати сей факт супроти неправдивих вістий, які розсївають польські часописи.

В справі вибору посадника міста Чернівцїв ведеть ся тепер газетна борба між прихильниками дотеперішного посадника барона Кохановского і прихильниками барона Фірта, що вже від довшого часу хорує на охоту зістати черновецким посадником.

Правдивий талан.

(Оповіданє з артистичного житя Мартона Золді-я).

I.

Маленька Вільма Рогер пірнала між дуже мізерними відносинами перші дитинні черевички, що впрочім не було великим лихом, бо в десятому році свого віку в огороді передмістя будапештенської Христини боса так весело скакала-гудяла, як така людина, що про люксусе нїколи черевиків не має жадного понять.

Скаволи ся в тій маленькій улиці, де вродила ся, загально відома була. Або танцювала, або сьпівала, але найбільше разом сполучала ся два сторінові чини. Побожні горожани того дому хоть признали в несьвідомих хвилинах, що чудесно сьпівае, але творецого їх суду сей факт не підкупив: дивали, сварили на ей, як сила, скоро тільки роздав ся під їх вікном якийсь новий куплет з ей горла. Зовсім імовірно, що задля сього могла би мати зі сторожем дому дуже острі конфлікти і сцени, коби доля прихильна не так посудила була, що сю важну посаду власний ей батько заповнив. Серце-ж батьківське й під осторожною неволюною не заперечить самого себе.

Але був ще хтось в тім домі, що через цілий дивив ся на мошенництва (мантаретва) талановитої дівочки: сам господар дому, пенсіонований гусарский капітан, котрий впрочім панашном був малої Вільми. Ревному ветеранови три кулї продірявили дїду ногу в італійських битвах, і коли найлїпше у нещастю, одержав в спадщині від сестри сю розпадаючу каменицю, малий дохід котрої иноді ледви вистарчав на вічні поправки і податки. Старий пан не оминув жадної нагоди, що-б ось як не вибухнути:

— Най дідько бере таке титулярне господарство. І сам жушу сьпівітись, що я господар дому. Коли тільки память сестри моєї не задержувала би мене, в пивтре-б випустив сю стару колибу. — Маємо причину вірити, що се тільки порожні грізьби були, бо заслуженний капітан так любив своє повер хово помешканє, що великою рідкостю було, коли иноді на коротку прогульку вирушив з неї. Усе блискучий уніформ, і вічні доннерветтери його імпонували кождому не тільки в домі, але й на цілій поблизькости, а найвище милої Вільми, котра острим інстинктом дитини скоро почула, що сей ветеран із защепленою ногою гнучкійший у внутрі, як прут вербовий.

Вже як десятилітня дівочка, носила она йому на гору обід, і в загалі більшу частину порядків робила місто матери своєї у панаша-господаря.

Капітан инив ся з невисказанною любовю до моторного, руського сотворіня, до ей усьміхненого лиця, до кудлатих кіс і до, цілої свіжістю сьпівучої постаті. Та й не сварив ся ні з ким так богато, як власне з нею:

— Ти кудлата, ти нелехата, ти вже знов горлаючи посла мій обід, тому й пригоріла ся страва. Потому, коби що то добре сьпівала, але так мимохідь, моя у мій защита нітка. Що ти властиво цвірінала в гору ідучи?

— А, я добре знаю, що лишень тому питаетесь, що б засьпівала. Гаразд, зроблю, если половину яблокового штрудля мині дасьте.

— Ей, ти циганко. Цілий дам тобі, й так не люблю штрудля.

Вільма за такі дебютові проміі готова була цїлісінький день сьпівати, капітан же готовий був й два рази на день привести барабольного цукру, аби міг лишень послухати ті уличні сьпіванки, народні пісні, котрі мала Фрушка так живо вміла інтерпретувати, що старий иноді й мимохіть задавньокував до них своїми стременами.

Але один день, як би грім перервав, не роздавав ся ей срібний голос. Уже давно задзвонили на полудне, а обіду нїхто ще принїс. Старого жовнїра кроме голоду обгорнув й инший неспокій. Зїйшов в житло сторожеве в гуманним намїром зробити великий заколот через те, що його так не порядно инслугують. Але як тільки появив ся на порозї, в горлї здусила ся йому злобка, що на сходах на перед задумана зайка. Дуже жалібну подїю побачив. На ліжку лежав старий сторож, вхарений нїтром, з дрожачими устами і проти підозливими очима. Вільма і мала донька жалібно ридали і страшними криками будили умираючого до жатя.

Капітан мовчки обернув ся і защепленою своєю ногою поспішив у сусїдну улицю, до жив один штабовий лїкар, давний його приятель. Не минуло чверть години, а вже прийшов доктор і обнював груди хорого.

— Удар на серце... бормотав собі під ніс.

— Велика біда? — питав ся капітан.

— Фіксум фертиї — відповів лїкарь.

— Певно?

— Як амін. Більше двох годин не дожие.

Капітан по таких пророствику і на хвильку не вагав ся. Пішов до напротивного столяра, замовив трумну.

На похорон з'явив ся в повній параді з цїлою старими своїми товаришами, що в околиці такий загальний настрій викликало, що старий Рогер таки мусїв ревною людиною бути. В перших днях і словом не турбував родинної жалоби і лиш тим давав про себе знати, що з реставрациї що-дня казав обід їм приносити.

Він сам великими кроками ходив сюда-туда в своїм покою, так що дуже часто заплутував ся стременами в меблї. Крім того скорійше і сильнїйше ніж звичайно грів свої густі вуси, з чого дуже легко можемо винести, що якийсь великим дїлом занимав ся.

Коли-б се довше тривало, то певно в дуже жалібне положенє прийшла би його мужеска одежа під носом: стратила би характер гусарений. Але до сьої сумної можливости не прийшло. Третий

Верифікаційна комісія, вибрана радою громадською і до якої належить з Русинів п. надсовітник суду В. Яєвицкий, відбула своє засіданє в попеділок дня 26. с. м. На засіданю ради громадскої дня 28. с. м. предложить ся верифікацию виборів. Як говорять в магістратских кругах, мають ся скликати на 3. лютого конституююче засіданє нової ради і вибрати посадника.

На інтервю в Buk. Post, якого зміст ми свого часу подали, надіслав п. Скедль спростованє в якім каже, що подане інтервю є від початку до кінця неправдою. Відносить, що він не їхав до Відня на просьбу краєвого президента. Його напинав до Відня один з його партийних товаришів. Дальше каже др. Скедль, що ніхто його не інтервював, і ніхто з його інтімних приятелїв не подавав ніяких вістий до Buk. Post. Віднци замічає др. Скедль, що з Buk. Post не буде запускати ся в реаґованє в дорозї преси.

На се спростованє замічає від себе Buk. Post, що підтримує вповні зміст поданого інтервю. Інформациї Buk. Post не полягають на відомостях, засягнених від одної особи, а на відомостях поданих цїлим рядом осіб, при чім редакция старала ся інформациї кождої особи провірювати. Всї ті особи подавали редакциї рівнозвучні інформациї і редакция не має причини не вірити в їх правдивість.

Що до твердженя д-ра Скедля, будто бн він їхав до Відня на просьбу своїх партийних товаришів, наводить Buk. Post ось що: Др. Скедль поїхав до Відня як раз перед Новим роком, а вже в перших днях сїчня здибав ся п. Николай Василько із головою нїмецкої поступової партиї Ґросом і сей заявив, що не має ніякої відомости про побут д-ра Скедля у Відни. Але і инші партийні товариші Скедля не бачили його від часу відроченя парляменту, аж до 23. сїчня так пр. посол Шінер питав ся п. Василька і Штрасхера, де подїв ся п. Скедль? Отже з того виходить, що др. Скедль поїхав до Відня не на прозьбу партийних товаришів.

Buk. Post кінчить замітков, що ей відомі іще й инші факта про д-ра Скедля і про його „дїяльність", але про се обіцює поговорити иньшим разом.

Польскі аспіраций.

В „Gazet-i Narodow-ій з дня 3. сїчня с. р. помішена донесь „Znajomego", з якої найлїпше можна поінформувати ся про польскі аспіраций на Буковинї. На Буковинї, як знаємо є около 30.000 Поляків, що мешкають переважно по містах і тих Поляків огорнула від якогось часу політична манія великости. Зачинаши ся в соймі з Волохами і Німцями загадують наші Поляки здїйснювати на Буковинї „шовіністичні" аспіраций і висилають до галицких газетистичних часописей статю за статею. Кожда з тих статей віє менче-більше непримиренним духом згадом Русинів, але й не перешкаджає Полякам хорїяти, що Русини згадом їх ніколи не були щирі. При тім дають вони Русинам такі унїжени і роблять їм вїбито „з гори" такі докори, що се може обурити і ангелів.

Зміст згаданої статї ось який:

Велика посїлість румунська і польска вибирає послів на сойм і до державної ради на підставі компромісу, що обовязує від довшого часу. Польскі посли з більшої посїлости в числї 4, творять в соймі осібний клюб, що належить до нової соймової більшости. Що найвідповіднїйшою коалїцією на Буковинї була би коалїция румунъско-руско-польска против Німців, що тільки висказують на взаїмних суперечках иньших племен, то після гадки донесуватоля, більше як певно. Але до такої коалїциї не прийде здаєть ся ніколи, бо за великий є антаґонїзм між Русинами і Румунами, особливо на полї борби о вплив в гр.-прав. церкві, а борба та прибрала особливо тепер острий характер народно-політичний. Зрештою і Поляки не будуть тепер скорі до союза з Русинами, що недавнїйшою відплатили нам (Полякам) за все що ми так жертвовольно для них зробили. В союзї з Румунами сподїємо ся, пише кореспондент, більше уписати для себе народних прав, а радше відискати ті права, які нам гарантує конституция, а яких до тепер не маємо. Сподїємо ся узискати тепер науку польского языка по буковинських містах і селах, згадно науку польскої мови там, де находить сего конечна потреба. Дальше сподїємо ся, що наука польского языка в мужеськім і женськім семинари в Чернівцах буде відповідно з'орґанїзованою, і що до того закладу будуть входити відповідно уквалїфіковані сили для науки польского языка. В чернівецких ґімназиях, де польскі ученики побирають науку польскої мови в двох віддїлах, повинно бути з'орґанїзованих більше віддїлів; в реальній школї нема дотепер науки польского языка, а в ней там вже так конечною. В р. 1902 розпочав свою дїяльність осібний інспектор, установлений для надзору польского языка в чернівецких школах. Але Поляків не задоволяє то, що власть того інспектора надто ограничена і не сягає поза чернівецкий повіт. Поляки предложили вже дотичні своїй жалї президентови краю і надіють ся прихильного полагодженя. При тім всім не забувають Поляки о своїм домаганю що до узисканя на чернівецкім університетї катедри, або принайменше лекторату языка і літератури польскої.

Сподїємо ся, пише донесуватель, що 1903 рік принесе нам богато потїшаючих фактів і що при помочи „родакуф з Ґалициї" осягнемо все, чого треба нам, щоби причинити ся знову цеглою до будови „ґмаху цїлого цілого народу". Ми, каже донесуватель відчуваємо живо, що ми складова часть польского народа і відпираємо напасти, кидані на нього „Виком", як минулого року руский посол Николай Василько напав у віденьскім парляментї на наш нарід (!), то посол Христоф Абрагамович відпер се в буковинськім соймі. При кінци пише донесуватель галицких „родакуф", щоби памятали про буковинських Поляків і помагали їм в борбі з ворожими елементами, під якими мають ся розуміти, річ певна, нас Русинів. — Отак далеко сягають польскі аспіраций на Буковинї. Як бачимо, засуґерують вони таки на добре рукави до борби з ворожими елементами т. є. Русинами, а при тім горїжать ся, що Русини, ті бідні Русини, що їх Кулаковский видвигнув на Буковинї (що за іронія! Ред.) такі невдячні згадом Поляків, своїх страшенних добродіїв! Тільки біда, що ми іще до тепер не знаємо, що за добродійства висказували Поляки Русинам і чим Русини стали Полякам невдячними, що вони в так перфідний спосіб зірвали союз з Русинами і злучили ся із Німцями, своїми добрими приятелями і знайомими з Познанщини. Omnia ad maiorem Dei gloriam! —

В краківскій „Now-ій Reform-і" появив ся артикул другого польского донисуватоля з Буковини, що підписав ся буквою „W." Автор сего артикулу каже, що рівночасно із загостренем польско-руских відносин в Ґалициї, зайшла зміна в становищи буковинських Поляків до Русинів. Давний союз захитав ся і вкінци прийшло до зірвання взаїмних зносин.

Що правда, каже п. „W." союз сей ніколи не був надто сильний. Його ідеальну підставу становила програма знаменитого буковинського політика попівного Стефановича, що стремів до утворена русько-польскої організациї против румунъского елементу і рабівничих тенденций Німців на Буковинї. Для тої ідеї посьвятив Стефанович богато, але не знав людий (!) і через се справа польска нераз потерпіла. Русини, що виключно (!) і єдино (!) завдячують Поляком признане своїх національних прав в краєвій адміністрациї і в соймовій і парляментарній репрезентациї, принимали ті услуги без ніякої взаємности. Противно, в публичнім житю, поза соймовим союзом, виступали ворожо против наших (польских) постулятів як рівнї з Німцями і Румунами. Дїятого-то зі смертию Стефановича почала будити ся реакция в польских умах. Зсумовано, що позискано в спілці з Русинами і переконано ся, що на тій спілці засилали Русини песо — а ми (Поляки)... зовсім нїщо, а навіть стративши вплив і богато народних позицій. Наступив дворот до політики „вільної руки". Але тої політики „вільної руки" зависїм не було, бо гнеть перехилили ся польскі симпатії на сторону Румунів і Німців, о яких сам автор каже повисше, що вони нарівнї з Румунами і Русинами ворожо виступали против польских постулятів в школї і краєвій адміністрациї.

Рада державна.

Засїданє з дня 24. сїчня с. р.

На суботнїшнім засіданю чеські радикали вели дальшу обструкцию, аби не допустити на денний порядок військового предложеня. Пос. Кльофач мотивував нагле внесенє з жаданєм пояснень в справі покритя коштів військового предложеня. Бесідник доказував, що его нагле внесенє не має обструкційної цїли і домагав ся пояснень, звідки

день поглядав пістинизи пальцями торчисте волосе, запинав свій долман, шаблю привязав і з великим досмотом пустив ся в долину по сходах.

Хто його так видїв, з цілою певностю міг би присягнути, що не затримають ся дотя, доки не дійде до цїли. Тим часом і не далеко пішов. На партері жив якийсь старий музикант, що давно красші дни переживав, тепер же в уряді капельмайстра одної цигańскої банди заробляював на свій гірший хлїб. Гірший тому, бо цигани, ей стародавні вороги вот. резвими штуками-шутками видавали йому маленьку його належитість. Са війна натуралістів против методиста звичайно що дня так кінчилась, що бідолаха ледви чи мав кусник хлїба і проти тої нужди і бідн лишень у певнім збанку (від инша) вмів потїхи шукати. Правдоподібно й найшов.

В дверях сього музиканта застукав старий жовнір і недочекавшись відповіди непохитними кроками вдер ся до него.

— То однако-ж прізвиваліне свинъство — зачав, крізь хрупаючи сливки — що ви так непорядно платите найму.

— Але пане капітане, коби ви знали...

— Тодї говоріть, як питаю ся вас! Вирочім я вже вирвали ся, вдже-ж не непорядно, не платите. Но, то сьому конець зроблю, в моїм домі повинен порядок панувати. Зрозуміли? Ви від нині нїчого не будете платити. Зрозуміли?

— Так прошу, вроз...

— Чорта зрозумілисьте. Скажіть но, на чім ви розумієте ся, що ви знаєте?

— Я? Нїчого — злякав переполоханий музикант.

— До сто чортів громів, то не богато. Але на музиці розумієтесь?

— На музиці? Авжеж! На вождїм інструменті.

— Вместо учити на фортепіяні?

— Протягом 34 літ нїщо иньшого й не робив я.

— Ну, то слухайте: я що нині роздобуду десь фортепіян, ви-ж учити будете малу Вільму в моїм домю. Артистку хочу в неї зробити, хоть би й тисячам клавір-майстрів мусїв за се голову розвалити. Зрозуміли? Ге? Що?

II.

Мала Вільма пильно вчилась на фортепіяні; при помочи дивного музикального чуття вже через яких три місяці пізнала ся зі всїми містериями пятьох лїній. Але раз по одній лекциї старий мастер сказав капітанови:

— Ну, я з своєї панночки не зроблю віртуозки на фортепіяні.

— Ні — ти?! — питав ся капітан, стараючись страшний напголос дати на се слово.

— Так, ні, хоть би й гармату видавдувати на ної груди.

— А чому ні? — запитав капітан, що одним вирадом вичне.

— Бо з неї сьпівачку треба виховати. Такий чудесний мецьосопран має, як би яка нова Малїбран.

— Ну, та я й того не знаю, хто то така була стара Малїбран... ні я... На сїм ви лїпше розумієтесь, най же буде по вашій волї. Навчіть ей сьпівати, а як добре навчить ся, я буду вам платити, що в моїм домі мешкаєте. Зрозуміли? Ге? Що?

Мастер і ученик з одушевленем ступили на нову дорогу. Голос 15-літної Вільми був уже зовсім розвинутий, масівний, на всякі модуляції придатний, так що в скалї обіймав півтрети октава з повностию, і привадно хвилював горі-долї.

Два роки вчилась Вільма і сусїдні шевці та гончарі брали участь в тім рідкім сюрпризі судьби, бо, що вечера класичними мельодиями могли дюбувати ся з колоратурою єдиної дівчинки, правильними ставкатами і чарующими трелями.

Але по двох роках старий мастер нагло закінчив успішний приватний свій курс. Без жадних музикальних інтродукций переселив ся в ту другу сферу, де небесні сьпівати, як відомо, усї рідна vista сьпівають.

Тодї то нам справдї великі взносити старий гузар, і по своєму звичаю цїлі дни бурмотїв.

— Чортів музикант, не знав чогось мудрійшого зробити, як умерти... На спішив ся там той несвятущий жрець... потїв, земля йому пером... От, вільно-ж років має властиво жити отец моторна? 18 літ тому, як сестра Амалїя умерла... за один рік по ей смерти продала ся... фіть! мілїон картачів, отже 17 літ має, акуратно в рекрутській порі. Ну старий Войтку, маєш тепер, чогось хотїв.

Довго пробував, сюди-туда ходив, але не вдалось йому, не знав тих доріг, що на сцену ведуть, а тільки прочував, що туда не можна так просто з моста залетїти.

На щасте пригадав собі, що має десь приятеля підполковника, що є мудрець в таких справах, бо жінка його колись актором була; не вагав ся й хвилини, повів ні собою Вільму і представив ей жінці підполковника.

Колишня актора щирим захватом прислухувала ся сьпівови Вільми, до якого вона сама дала супровід; не могла унаочнити ся красним, мягким, виробленим ей голосом.

Концерт тріпав з добру годину, якого два стації ветерани з таким сумовом слухали, мов би перед фотографом стояли в критичних хвилях.

Тим жалібніша була пані підполковникова. Раз-у-раз кричала: знаменито! славно! так боре тріпери, як який рутинований жайворонок!

— Що жайворонок! — перебив з одушевленем підполковник, — як фазан.

— Ну, добре.. заїхалисьте — засьміяла ся його пані — вирочім, що ви розумієтесь на тому? — додала голосом вищости. Ся дівчина мусить на провінцию йти.

— Мандрувати? — запитав капітан загинаючись.

— Ну, вижем, ну а ви не на есперній площі здобуваєсьте свої ранґи?

Два старі ветерани з'осьмнули ся; ся замітна була правдива. Від сеї пори непірили команду зовсім на пана підполковникову, котра й не вагалась визначувати точно дороги і средства, яких держатись належало. Порішено, що дівчину повезуть до Лїнця, до якогось театрального директора, давного знакомого пані підполковникової. Практична пані не забула і на дрібні речі; ще мала вільна театральних убрань, сейчас казала їх вишукати і з великою бачностю запаковала.

Вільма отягала се з певним неспокоєм. Так дивила ся на товсові, золотом вишиті убрання, як людина, перед котрою зовсім новий чужий сьвіт відслонюють ся.

Горячка обторнула ей на ту думку, що в тих убраних вона буде вигляда і ледви могла зі зворушеня сльози затримати. *(Далї буде.)*

правительство возьме 100 міліонів видатку сполученого з новим військовим законом. Міністер фінансів відповів, що подрібні пояснення дасть при дискусиї над військовим законом в палаті. Правительство цілком ясно здає собі справу з ваги сего видатку і з сеї справи. По відкиненю наглости внесени Кльофача і і кількох иньших внесень, палата приступила до денного порядку іменно до першого читаня предложеня о розділі контингенту цукру.

П. Кубр (чеський аграриет) заявив, що чеські плянтатори буряків будуть за контингентованем цукру тілько тогди, коли буде внесений примус робопоганя. Пос. Масталька (Молодочех) заявив, що его сторонництво з цілою енергією буде підпирати предложене, аби тілько в якій небудь формі ухвалено его. По кількох промовах предложене відіслано до комісиї цукрового податку і засіданя замкнено.

НОВИНКИ.

Хто не вирівнає залеглу пренумерату, хоч по части, на 1. лютого с. р., тому безусловно застановимо дальшу висилку „Буковини“ а залеглости стягнемо в иньший спосіб. Кілько хто винен, вказуємо рівночасно картками кореспонденційними.

З університету. В суботу відбула ся урочиста іматрикуляция новописаних студентів на черновецькім університеті. Записало ся на сей семестер 177 слухачів; з того припадає на теольогічний факультет 26, на правничий 96, а на філозофічний 55. На філозофічний факультет записала ся одна женщина, іменно п. Фанні Аксельрад, що є другою звичайною слухачкою нашого університету, побіч п-ни Клементини Ґаліцевичівної. З нагоди іматрикуляциї виголосив ректор Шаріцер промову, в якій вложив на серце новим академічним горожанам любов до народа і цілий їх студіованя не для кусника хліба, але для вищих цілий.

Засіданє ширшого вечеркового комітету відбудеть ся в четвер дня 29. с. м. о год. 7. вечер, на яке маю честь Вп. членів запросити.

Др. Ст. Смаль Стоцкий.

З військових кругів. Команданта 86. бригади генерал майора Евгенія Реберґера іменовано командантом 30. дивізиї інфантериї у Львові. На його місце іменовано командантом 86. бригади інфантериї оберста Теодора Горинка.

З почти. Почтовому офіцилови Ізидорови Ротенбурґови в Чернівцях, передано місце почтового контрольора. — Міністерство ґандлю позволило на запровадженє телеґрафічної служби на почтовім уряді „Чернівці“ (Фольксґартен). Новий телеґрафічний уряд буде занимати ся поки-що подавнєм телеґрамів.

Третя ґімназия в Чернівцях. Філію І. ґімназиї в Чернівцях мають від найблизшого шкільного року перетворити в самостійну ґімназию з викладовим язиком німецким для головних клас, а румунським для касе рівнобіжних.

Міст на Пруті. Відповідно до сеймової ухвали розписав краєвий видїл офертову розправу на 14. марта в справі будови деревяного моста на Пруті в Люди-Горечій.

Будова громадского уряду в Кіцмани. Кіцманська рада громадска рішила будувати новий будинок для громадского уряду. Кошта обчислено на 50.000 кор.

Інтернаціональний злодій. Судове слідство, що ведеть ся тепер проти інтернаціонального розбивача кас Германа Райша, ніймаского недавно в Чернівцях, виявляє дуже інтересні дати про Райша. Так справоздане урядово на підставі фотоґрафії приславної з Будапешту, що Райш справді розбив податкову касу в Нагі-Карої і що із своїми товаришами викрав в Угорщині около 200.000 кор. В Нюрнберґі засуджено Райша на 14-літню тяжку вязницю, а що кара вінчить ся доперва в квітни с. р., отже виходить із того, що він утік з вязниці, чого однак поки-що урядово не сконстатовано.

Філія тов. „Руска Школа“ в Вижниці уладжує в неділю дня 1. н. ст. лютого 1903 в касиновій салї у Вашківцях над Черемошем на памятку XLII роковини смерти Тараса Шевченка вечерок з слїдуючою програмою: 1. Вступне слово. 1. І. Франко-Д. Січинський: „Дрємлю пісне“, мужеский хор. 2. Б. Рубіш: „Вязанка з народних пісень“, смичковий терцет. 3. Д. Млака-С. Воробкевич: „Ах верніте“, мужеский хор. 4. Баріточове соло в супроводї фортепіану. 5. Ф. Колесса: „Козаки в народних піснях“, мужеский хор. П. 6. Промова д-ра Осипа Маковея. 7. Шевченко-Колесса: „Іван Підкова“, мужеский хор. 8. Деклямация. 9. Шевченко О. Роздольский: „Сонце заходить“, мужеский хор. Закінченє. — Ціни місць: єдіала 2 кор., партер 1 кор., для селян, міщан і учеників 50 сотиків. (Білетів родинних не буде, як ми се через ошибку подали в одним з попередних чисел). Початок точно о годині 7-ій вечером. Дохід призначений на заломоговий фонд для бідної шкільної молодіжи. По концерті відбудеть ся спільний вечер. Вступ на вечер за оказанєм запрошенка.

За Видїл філії товариства „Руска Школа“ в Вижниці:

Гриць Никорович голова. *Бернард Рубіш* писар.

В справі руської мови на університеті. Онодї, с. в. 21. с. м. одержала львівська акад. молодіж відповідь сенату на ей протест внесений против відчитаня роти приречена при сьогорічній іматрикуляциї в польській мові для усїх слухачів. В тій відповіди покликує ся сенат на дотеперішну практику, на правний характер самого акту іматрикуляциї, що есть після толкованя сенату „актом внутрішнього урядованя“, і на обовязуючі правила що-до урядової мови у внутрішній службі університету. Сенат відпихує тому прошенє укр.-руської акад. молодіжи о визначенє їй нового речинця до іматрикуляциї, при котрій рота приречена мала б бути відчитана також в мові укр.-руській, — публікуючи заразом на унів. таблиці оголошенє, що додаткова іматрикуляция для усїх тих, що не заголосились в першім речинци, відбуде ся дня 26. с. м. — Руска молодіж академична рішила на довірочній нарадї іматрикулювати ся на роту в польській мові, але рівночасно внести рекурс від резолюциї сенату на її мемориял. „Діло“ пише в сій справі, що ся рішив можна, котре запало вчера вечер, треба узнати за зовсім невідповідне, бо рекурс від рішеня сенату не віднесе сподіваного успіху, а він. Гартель виразно сказав, що брак зложеня приречена не потягне за собою ніяких наслїдків. Супротив тої зовсім слушної опінії міністра належало уступити ся від іматрикуляциї, а на случай, коли б сенат робив опісля якісь перешкоди, відносити ся до міністерства з жалобами чи рекурсами, котрі мусїли би відвести усих і скомпромітувати теперішних верховодів в львівськім університеті.

Блискає і гремить в зимі. Онодї доносили часописи, що на Литві в окрестности Ковна гремїло і блискало як серед літа. В суботу рано замічено те саме явище над Відньом. Блискавки перетинали погідне небо невпинно в літі перед бурею.

Огонь в дівочім інституті в Перемишли. О пів до 1. год. в ночи з пятниці на середу вибухнув огонь на поді лівого крила будинку руского дівочого інституту в Перемишли. Інститут є мурований і критий бляхою. Коли прибула пожарна сторожа, огонь обняв вже дах. Ратунок здавав ся бути неможливий, бо в наслідок морозу вода замерзала. Однак сторожа пожарна порадила собі скоро; розбила піддаше і по пів години згасила огонь без води. Пожар, як показало ся, вибухнув в складі біля, мабуть з причини неосторожности зі сьвітлом. Шкода є велика і обезпечена в „Дністрі“.

Землетрясенє в Галичині. З села Щитовець, віддаленого о 16 клм. на схід від Заліщик, доносять про послїдне землетрясенє: В ночи з 19. на 20. с. м. коло 3 год. по півночи дав ся чути підземний, довготревалий гук, неначе би гнали тяжко наладовані вози. Гук тревав пів минути. Землетрясенє було таке сильне, що всї посуди в хатї дрожали.

Дефраудация в Румунії. З Бухаресту доносять, що заступник директора уряду публичних довгів держави, Паріяно, і шеф бюра Дімітріеско допустили ся величезної малверзациї з вильосованими рентами державними в роках 1899 до 1901. Обох дефравдантів і двох банкирів, що стояли з ними в зносинах, увязнено.

Новий шпорт. Анґлїйский лорд Цесиль Ейстон виграв недавно в банкарата 9 міліонів марок. Гра тревала з малими перервами 50 годин. Та се ще нїчого. Ейстон заложив ся о 6 міл. марок, що виграні 9 міліонів видасть за 1½ року.

Студенти в Америці. Характеристичною цїхою американських університетів є те, що там ідуть в парі правна душевна і фізична. В той спосіб витворила ся осібна класа заробкуючих студентів. В тій цїли засновують ся при університетах „бюра правіі для студентів“, що причиняють ся до вишукуваня ручних робіт для бідних академиків. Найзвичайнїйший спосіб заробку студентів становить услуга при столї. Реставрациї і т. п. заклади дають їм утриманє за-мїну за услуги при столї. Навіть в університетских реставрациях, де столують ся переважно студенти, услугують їм їх власні товариші. Инші підоймають ся підрядницьких робіт, як закупно товарів, надзір над кухнею і т. д. — Занятя студентів є дуже різнородні. Газові товариства послугують ся ними як дозорцями. Один караванзар ужичав завсїгди 6 студентів яко помічників при погребах. В однім із костелів послугувало ся студентами до граня на органах. Студенти виконують свої занятя без фальшивого стиду. Своїх услуг не офіруют тільки тоді, як вони „наслїдують“ з викладами. Бюро в Колюмбії писало до купців в Новім Йорку такий лист: „Багато студентів в Колюмбії хоче заробити на житє і помешканє. В тій цїли готові вони обслугувати кольорафери, чистити і спиритувати, мити посуду, ходити за посилками, сповнити службу коло коней і взагалї віддавати ся кождій праці“. Підчас шкільного року можуть студенти заробити тільки на харч і помешканє. За то час ферій є для них жерелом всяких більших заробків для роблення ощадностий. Віддають ся обовязки провідників в купелевих місцях, управителїв домів, льокаїв, а посліднього літа сповнило 50 студентів обовязки конкуєторів трамваєвих.

Революційна пропаґанда в російскім війску прибрала так поважні розміри, що міністер війни Куропаткін видав в тій справі специяльний довірочний окружник. Окружник той напечатала одна з революційних російских ґазет і з него показує ся, що пропаґанда не лиш вилилася на офіцирів і вояків взоза військових кругів, але і між військом самим утворили ся революційні кружки. В екатеринославскім гайбґренадиерскім полку широка таку пропаґанду організация, на чолї котрої стояв вояк Альшванський. В часї слїдства в справі сепаратских розрухів сконстатовано, що ріжні брошури роздавав хлопам підпоручник 132-го симферопольского полку, Пасьєо. На підставі міністерского окружника видали начальники команд ріжні презервативні розпорядженя. В Могилеві на Литві позволили бригадир лиш найважнїйших людий пускати поодиноко до міста. В богато місцях переводять строгі ревізиї у вояків, як прим. в Маріямполи і в Новенїму. Заказаних книжок у вояків не найшли, але найшли много книжок цензурованих, що їх вояки читали без специяльного до сего дозволу, за що їх і покарано.

Страшна мова цафр. Сими днями видало міністерство судівництва статистичний перегляд заведень карних і слїдуючих вязниць в Австриї в 1898 р. Всїх заведень карних було в Австриї 21, і то 15 мужеских і 6 женочих. — В Галичині є мужеські заведенки карні у Львові в Станиславові і Вишничу, а женочий у Львові. В муж. було всїх вязнїв 13.593, в женочих 1662. у Львові було: 1263, Станиславові 1055, Вишничу 1179, в женоч. у Львові 316. Після обряду дїлились: в Вишничу: 91·5% римо-кат., 1·3 проц. греко-кат., 0·6 проц. протест., 6·6 проц. жидів; у Львові: 37·2 проц. римо кат., 48·4 проц. греко-кат., 0.3 проц. правосл., 0·9 проц. протест. 13·2 проц. жидів; в Станиславові: 0 проц. римо-кат., 63·4 проц. гр.-кат., 36·6 проц. прав., 9 проц. жидів. В женочім заведенню у Львові було: 56 проц. римо-кат., 35·9 проц. гр.-кат., 0·5 проц. правосл., 1·1 проц. жидів. Санітарні відносини в заведеннях показують отсї цифри: У всїх мужеских заведеннях карних в Австриї хорувало **24.4** проц. вязнїв, в женочих **26·5** проц. А що до самої Галичини то пересічна цифра представляє ся далеко страшнїйше, бо тут хорувало у Львові: в муж. **42·5** проц. в женоч. 34·2 проц. в Станиславові: **30·6** проц. а в Вишничу аж **10·3** проц. Показує ся, що в так зв. Брігідках санітарні відносини дуже невластні, коли майже половина вязнїв хорувала. — Найпоширеншою хоробою у вязнїв є сухоти. В 1898 р. умерло вязнїв 342, а з того 192 т. є 53 проц. на сухоти а се значить, що на 100 померших було 56 випадків смерти наслїдком туберкульози. — Вже ті цифри самі є страшні, та вони вийдуть ще страшнїйші, коли пригляднемо ся самим заведенням галицким. В Вишничу умерло 7, на сухоти 5 т. є 71·4 проц. у Львові умерло 25, на сухоти 12 т. є 48·0 проц. у Львові в женоч. 14, на сухоти 11 т. є 78·6 проц. Не минемо ся з правдою, коли скажемо, що заведенки карні а іменно львівські Брігідки, є розсадником сухот. — Варто пригадати ся також дисциплінарним відносинам в карнім заведенню. Укарано загалом в Галичині 3462 муж. і 133 женщ., процентово 25.6 одних і 83 других. Найострїйші кари були зноа в Брігідках у Львові. Кайдани наложено тут вязням на 10.482 годин, між тим коли число укараних в той спосіб в Празї виносило 9000, в Ґаретен 5732, в Марбурґу 4769, в Ґрацу 3896, в Станиславові 1763, в Вишничу 1688, в женоч. у Львові 118. — Твороу постіль приміняно в Брігідках в 2701 днях, в Празі 1811, в Штайнї 1245, в Ґаретен 1224, в Станиславові 272, в Вишничу 372. — На пість засуджено у Львові на **2580** днїв в Празі 1811, в Ґаретен 1224, в Штайнї 1245, в Станиславові 117, а в Вишничу 351 днїв. — Тих кілька цифер з урядової статистики показують причини, для чого в Брігідках так часто повстають розрухи між вязнями — а заразом показують всю легкодушність дотичних власти, коли при звістнім бунтї в Брігідках голошено всюди з півофіціальної інспірации, що вина за бунти надо виключно на самих вязнїв та що зарад такий поважний ся з вязнями все коротко і відповідно. Однак нова цифер сильнїйша від паперових благ і коли наші заведенки карні не мають бути нїякими середновічними мордівнями але інститутами для поправи, то верховні власти повинні ще теп р вгадати в рїч і видати відповідні заряджена а справді винних покарати. Чейже і вязні — люди, а Галичина має вже досить слави і на полї політично-карної системи, коли всїм ще в живій памяти процеси в Самборі і в иньших місцевостях з причини примінюваня середновічних тортур.

Оповістка.

Тов. „Руска Бесїда“ в Чернівцях, упрашає всїх тих Вп. Панів, що взяли в розпродаж „**Прав. Календарі**“, а до сеї пори за них грошей не звернули, аби *найдальше до 5. лютого* с. р. належитість вирівнали, бо друкарня „Руской Ради“ і переплетник, як раз тепер напирають на Товариство за гроші.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- пани і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахляри воронові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахляри Gazé, найновійший виріб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шиті земіш і тонкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і сани, а також накривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских калошів і черевиків до снігу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужеські сорочки тонкові, з Piqué і батисту. Найновійші комірці і манжети, хусточки тонкові, батистові і полотняні. Гузики до комірців і шемізетові. Мужеські шкарпетки.

Зима нїякого сезону продають ся не дуже снежених цінах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлєта і домові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, вишиваті зі шкіри земіш.

Инші насоби на складі: перинькові чучки, дамські заручавки, чашочки, колєри і т. д. Правдива білизна Єґера: ґавтанки, мужеські повчохи, шкарпетки, Chenillen Eschatpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамські спідниці, камаші; огрівачі нудлєс і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Позатягані і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані штіфлєти. Черевики до совганків для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїчене сухо-горячим повітрем

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ischiasa, невральгії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфлєра**), що прикладають ся до слабих частий тїла, умożливлюють найвисші температури з всякими термальними методами, а через те й найкрасші успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмирює біль. При лїченю в ціле тїло вільне опрім слабого місця, тому можуть його носити і ті, що терпіли на серце, на кониґестиї і астматики. Лїчене може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї подагра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улиця Почтова число 5а.

Друкарня тов. „Рускої Ради"

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4.

має на складї отсї

КНИЖКИ

Бананьский Іван: „Пропасть" . . . вор. —20
Барановский Мечислав: „Педаґоґіка" для семінарій учительских і учительїв инїх народних, (видане четверте значно розширене і доповнене „Нарисом шкільноґї виховачки".) . 1·20
Будзінець Ев. О.: „Студиї Богословскі" . 8·—
Гавришун Миколи: „Методика" наука в инші народнїй ч. II . . . 2·—
Галїп Теодот: „Домашнїй писар", збірка прикладів, як укладати різні письма „Перші поцїлунки", виповіданє . . 1·—
„Думки та пісні", поезиї . . . —·20
Гаршин: „Малярі" . . . —·20
Гоголь Миколи: „Ревізор", комедия в 5 діях, переклад В. Сїдовича . —·60
Данилович Іван: „Приповіди" I і II ко . —·15
Захарко Іван: „Жарти" . . . —·20
Кобилянська Ольга: „Людина" . 1·—
„Поворот" . . . 1·—
Конисський Олексиј: „В день сьвятоґвоздї" . —·20
Крушельницький Антін: „Серце" . 1·—
„Сеземшини" . . . —·60
Лукіянович Денис: „Ваґітна" . . —·20
Mattuszewica L.: „Historische Zeugnisse" über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau . —·20
Онуфровский Ярослав: „Листя з чужини" . 3·—
Павлик Михайло: „Про руськи-українські народні читальні" . . . 1·—
Pihulak Darian: „Die Anti-Correspondenz" der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten . 1·25
Пігуляк Єротей: „Верховинські ягідки" . 2·—
Поповіч Омелян: „Хастівка" . . . 2·—
„Чума горільчана" . . . —·30
„Методика" I . . . —·60
„10 казок для дїточок" . . . —·20
„Хрещі оздіманки" . . . —·40
„Шекар Франц-Йосиф I. . . . —·—
„Кушнїрівськими людьми" . . . —·40
Семенюк Іван: „Обоянин з природи" I II . —·20
Семенюк Іван: „Карбо" . . . —·20
Слободіяна Марія: „І втоми нема діла" . 1·—
Стефаник Василь: „Сама книжечка" . . 1·—
Стоцкий Стефан: „Буковинських Русь" . 2·40
„Beobachtungen der Bienenzucht" . . 2·—
„Громала" або який лад і порядок має бути в громаді . . . —·20
„Порадник" як закладати пасіки можливої і щадливі . . . —·40
„Minoritätsvotum" in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie . . . —·40
Федькович Юрій: „Твори" том I . . —·80
„Пісні живописні" . . . —·20
„Проскура" . . . —·20
Франко Іван: „Русько українська література" . . . —·20
Шпитко Осип: „Листи з пекла" . . —·30
Єремійчук Денис О.: Die griech. Präsanctificaten-Messe, ihre Entstehung Entwickelung und gegenwärtiger Ritus . 2·—
„Життє, жнуа і смерть і історика переписки мощів кн. великомученика Єгора Сучавского" . . . —·40
Яблочков Г.: „Сїмейна учителька", оповіданє, пер. А. Крушельницького . —·50
* * * „Бесїда про часи апокаліпсні" . —·80
* * * „Res Ruthenicae" . . . —·20
* * * „Про буд. гойдн кровний і про набори до войску" . . . —·20
* * * „В чім наша сила" . . . —·20
* * * „Котлїт по заслузї" . . . —·20
* * * „Голос до народа" . . . —·24
* * * „Вірна" . . . —·20

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкрасше сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальокову нафту

по **12 кр.** літра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦІСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій ціні нігде не може дістати. — Обі сї сорти суть неекспльозивні, без одору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених цінах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини упрашає

Мориц Вельт.

35—30

Марка охоронна: котвиця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втиране** по ціні 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця" з антики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

„під золотим львом" у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Друкарня „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 годин рано.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Семерский**

З друкарні товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Володислава Семерского

Ч. 9. Чернівці, неділя дня 19. сїчня (1. лютого) 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтовой.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

До ситуациї.

Нинї стоїть парламент там, де стояв 16. жовтня, отже там де стояв першої днини, як був скликаний до роботи. Вправдї приступив парламент з нинїшнім днем перший раз до свого фактичного дневного порядку, але се лиш хвилево нинще, як деколи також і сьвітло пробиваєть через густу пасовну хмар на хвилинку, щоби зараз знов зникнути за хмарну неприяїтну заслону на довгий час.

Чехи відступили вправдї хвилево від обструкциї, але спеціально лиш в кориеть цукрової справи а також із певними застереженями в справі мілїтарній.

Справа цукрова так нагла і так дїткнена, а самі Чехи так дуже заангажовані в тій справі, що просто неможливе було при тім предметї обструювати. Військова справа знов дотикає просто цісарского інтересу так, що й при тій справі не хочуть Чехи за далеко загнатись, і тому припускають і се правительственне предложенє до наради, застерігши собі про людське око певні услівя.

В цукровій справі ходить коротко о слїдуюче:

Цукроварни на індустрия в Австрії широко розвинена. Продукує ся далеко більше цукру, як сама держава потребує. Треба було експортувати. Але на торгї витримує конкуренцию лиш той, що може дешевше продукувати і продавати. Богаті капіталісти имогли в радї державній для цукроварень субвенциї. Ті субвенциї дійшли нині 18 мілїонів. Дїло ся те під оглядом: ратувати пільну господарку, котра дїйсно тїсно зависла з цукроварнями. Але се дїло ся лише на позір, бо властиво ходило головно о капіталістів. О самих рільників переважно пальцем не рушив парламент не дуже бив би собі голови. Таким чином могли наші фабриканти цукор так дешево на загранічнім торгї пускати, що приміром у Анґлії инде нам цукор навіть індийский продукт. Там могли фактично нашим цукром безкоштно годувати. За те мусїли ми тут цукор дорого платити, а крім того ще й 18 мілїонів з додатків на субвенциию давати.

Щоби тому положити конець, Анґлія вступила минувшого лїта з брусельскою конвенциею. Там уряджено инести субвенциї цукроварень, а хто не приступе на те, того виключує ся від заграничного торгу цукром. До 31. с. м. має кожда держава, що реflектує на торг цукром загранїцею дати дотичну декларацию. Другі держави вже приступили до тої конвенциї, Австрия, що тут найдуже заангажована, ще ні. Ми мусимо також приступити, иншого виходу нема. Але за те треба ограничити скількість виробу цукру. Установлює ся тепер як раз контінґент, значить кільо має та а та цукроварня инвартовати річно цукру. Отже така сама процедура, як при виробі спіритусу. Розуміє ся, що тепер дешівка цукроварень збанкротує. На Буковинї дістала в Жучцї цукроварня великий контінґент, а лужанська малий. Цукроварнї в Жучцї признано в комісиї округло 60.000 мц. річного виробу цукру, отже в двоє як до тепер. За тим вступили ся Поляки і всї буковинські посли і нема сумніву, що той контінґент і в повній палатї перейде. Виріб той инвірений для з'ужитковання в краю, не для експорту, тож фабрика мабуть утримає ся і може цукор навіть подешевїє, бо не будемо мусїли его так платити, щоби експортовий цукор могли фабрики продавати за безцїн на годїлю анґлійских безрог. Тай тих 18-мілїонів дотеперішної субвенциї позбудемо ся наших плечий сьвати. Але ба! В тім то имення штука! Коли приступлено з тим жаданем до міністра фінансів, то він сказав: Вибачайте, я потребую тих 18 мілїонів на инші дїри, тож не можу їх з податків виелїмінувати. І так воно й буде.

По залагодженю сих пекучих справ, котрим і Чехи не могли опорти ся, розпічне ся в парламенті дальша обструкция. Конець буде лиш такий як під час різдвяних сьвят. Кербер пішле послів инов на якийсь час до дому, а тим часом зробить на підставі §. 14. порядок і з угорскою угодою і з військовим предложенем порядок, і т. д. Стан безвихідний.

Відень 28. сїчня 1903.

Обзірний.

Рада державна.

Засїданє з дня 29. сїчня с. р.

Передусїм відчитано внесенє і інтерпеляциї, між иншими внесене п. Романчука і тов. в справі безправного побиранє мита на деяких державних гостинцях в Галичинї і інтерпеляцию Короля і тов. в справі поступованя жандармів в Микулинцях. П. Фресль в інтерпеляциї до президента палати домагаєть ся відповіди на давнїйшу інтерпеляцию до президента міністрів в справі безробітя в Празї. Бесїдник висказує обаву, що може прийти там до екцесів, если правительство нїчого не зарадить. Президент обіцяв, що про зміст інтерпеляциї повідомить президента міністрів.

Потім перейшла палата до дневного порядку. П. Урбан як референт говорить про цукрові устави і ставить внесенє, аби палата приняла три устави т. с. брусельску конвенцию, новелю о цукровім податку і уставу о контінґентї цукру — у формі ухваленій комісиею. Говорив іще п. Кульп, а потім п. Гломбінський і зазначив, що принятє або відкиненє брусельскої конвенциї є пекельним сьоком. Хотяй про се говорить ся голосно, то однак є публичною тайною, що Анґлія накинула европейским державам брусельску конвенцию на 5 лїт, а то в тій цїли, щоби тимчасом піднести у себе продукцию сирого цукру і зробити ей здібною до експорту. Сторонництво бесїдника так довго не буде голосувати за цукровими предложеннями, як довго не буде мати запоруки, що буде написане „minimum existentiae" для що іно розвиваючого ся цукрового промислу в Галичинї. До сконтінґентовани цукру має бесїдник поважні сумнїви не тілько із становиска загально-економічного, але також із становища Галичинн. Кінчить заявою в імени Кола польского, що буде голосувати за брусельскою конвенциею і за инышими цукровими предложеннями тілько під тим застереженем, если всї предложеня буде трактувати ся як одну цїлість.

Елєнбоген (соц. демократ) підносить, що намість потягати користи із конвенциї, запроваджуєть ся контінґентованє, а се не є нїчим иншим, як дальшим тягом картельової господарки, якій внесенє цукрових премій мало пляне положити кінець. Бесїдник не годить ся із поглядом, що контінґентованє може помочи дрібним фабрикам. Бесїдник виступає проти контінґентованя также длятого, бо Угорщинї признано за великі користи зі шкодою Австрії. Домагаєть ся зниженя цукрового податку, що зовсїм не буде получене із економічним упадком. Так само зробила Франция і Німеччина. Населенє має право домагати ся, щоби йому звернено часть видатків, виложених на картельові премії. Бесїдник ставить відповідні внесеня.

П. Люкш поборює цукрову конвенцию в імени цукрових плянтаторів

Правдивий талан.

(Оповіданє з артистичного житя Мартона Зеґді-я).

(Конець.)

Капітан захопчений був лїкарем, не раз казав про нього:

— До біса, 68 років маю, два рази дістав лїків, і я два рази викинув їх через вікно... але коли-б щось сей молодий доктор записав, не ручу, може нам би наказонити ся.

І Вільма дуже любила молодого, прівного ученого, тілько то вилало їй в очи, що коли вона дома перебувала, далеко менше разів ходить до хати і лишає ся на коротший час, як звичайно зробила уважним капітана на сю обставину.

— А но — казав старий жовнїр — показувати хоче, що не задля тебе ходить сюда, а задля мами. — Вільму не задоволила така відповідь, тим меньше, що вона сама дуже радо балакала з паном *Робіном*, далеко охотнійше, як з ким будь другим. А се тим більше що лїкар говорив з нею усе про малозначні річи.

Раз приїхала на довший побут до дому; супроводив ей старий Бруно, славний буффо-артист, що батьківською любовю огортав артистку. Як ступили в Ліндау на корабель, то Вільма говорила на цілій подорожі тілько про лїкаря. Сказаний сьпівак терпеливо слухав балакання товаришки і як корабель прибув до Романсгорн, замітив:

— Солодка моя, не сказалибисьте мені, які очи має той доктор?

— Очи? Думаю, дуже сірі.

— Я так догадував ся.

— По правді? По чім?

— Бо сірі очи найневинечнійші. Добре треба уважати.

Вільма не сьміла вже більше порушувати сей теми... може бути, бояла ся, що відкриє слабу сторону...

Але як появила корабель, замітила лїкаря перед приставанєю; Вільма проступала прямо до нього.

— А, ваше доктор, ви тут?

— Так есть, пані, желїзницею їду до Цюріха. Нині був у пані, хвала Богу, нема нїчого.

— Дякую. І коли зобачимо ся знову?

— Не знаю.

— Як?

— Будьте пані спокійні, як стан мами буде вимагати моєї присутности то прибуду. Здорові будьте!

Поклонив ся і пішов.

— Скажіть лиш старий мій друже, що думаєте про сю відповідь?

— Безусловно корректна, і зовсім чемна.

— Думаєте?

— Так. Впрочім здаєть ся, що добре вихований пан.

Минув цілий тиждень, а доктора не було. За сей тиждень Вільма зовсім прийшла до сьвідомости, і з розпачливою призналася сама перед собою, що любить. В ей любови не було нїякої буйної пристрасти, нїякої горячки, або пересадної екзальтациї, тілько було тепле, щире почуванє. Нїяка тінь хоронитої меланхолії не показувала ся на ей лицї, противно, цілий день весело щебетала між рідними.

Одно вечір сьпівала на просьбу капітана Маргарети. Старий пошав у безпамятний захват. Щоб нїби якусь оцінку дати, сказав до Бруно:

— Прекрасне явище Маргарета? Чи не глупота се, що надає жертвою доктора Фауста?

— А ніко ж, а вже-ж своєю дорогою — казав Бруно глядячи на Вільму, але на щасте не кождий доктор є Фаустом. І дуже здібні доктори, що уміли би дуже добре оцінити і поважати свою Маргарету.

Вільма легонько почервоніла і, щоб закрити замішанє, сейчас почала сьпівати Міньон, до того випадає тронки стидатись-червонїти ся.

На другий день рано робила довшу прогульку між радом лип, що ведуть до озера. На одним окрузї здибала ся з доктором, що здаєть ся, пішки прийшов сюда від пристави корабельної.

Обоє змішали ся. Доктор ще більше як Вільма.

По взаїмнім привитанию глянула артистка без нїякого збентиженя в очи доктора, що перед такими отвертими поглядом спустив очи.

— Дуже тішить мене, — сказала — що з нами в четвер очи можу стрітити ся. Цілий тиждень тужу за тим...

— Пані, я повідомив пана капітана, що як потрібують мене...

— Не о нашу розходить ся...

— Ні? А о кого?

— О мене!

— Ах, ви хорі?

— Не зовсім, але нїнавість може мене такою зробити.

— Пожаль не розумію.

— О не бійте ся, мою і отверто буду говорити, але бажаю, щоби і ви з такою отвертостию відповідали на мої питаня.

— Обіцяю пані.

— Дякую. Скажіть отже мені, чому оминаєте наш дім, як я дома?

Учений пан почервонів аж по уха, що майже в кінчім освітленю представляло його поважну істоту. Але се тривало тілько одну хвилину, бо по хвилї вже знов прийшов до себе. Підняв голову в гору і сказав:

— Пані бажають се знати? Хай буде!

— Отже?

— Тому оминаю, бо люблю вас.

— Пожаль?

— Неописаляно. Два роки вже тому, як ся подомінь вибухла в моїм серцю.

— Два роки?

— Так, коли пані в Штутґарті гостювали.

— І чому не вимили ви мені сего?

— Но що? Прошу вас, скажіть, що то за цїль була би відгрибати серце перед обожаною артисткою, котра видить що дня тілько поклонників перед собою, що от такий чоловік, як я, незамітно щезає в товпі.

— Ні певні ви в тім?

торів, бо вона веде до кріси в цукровім господарстві і в рільничих колах.

Справоздане
загальних зборів станівської філії тов. „Руска школа“.

Дня 4. н. ст. сїчня 1903 р. відбули ся в Гливиній загальні збори станівської філії тов. „Руска Школа“ після отсего денного порядку: 1. Привитане зборів головою філії. 2. Звіт про дїяльність за минувший рік 1902. 3. Звіт касовий. 4. Вільні внесення. 5. Вибір нового виділу.

На сих зборах явили ся:

П. Маріянчук Дмитро і п. Токарюк Іван яко делеґати віпманьської, а п. Дашкевич Михайло яко делеґат чернівецької філії, а крім сих гостий прибув також яко гість академик-сїчовик п. Данчук Володимир; членів явило ся тїлько 20, а то: Пп. головна філія Данчук Партений, Штоґер Йоганн, Попич Михайло, Кушнірик Николай, Барбір Александер, Купчанко Александер, Ґригорчук Осип, Зота Михайло, Гешка Василь, Штробель Франц, Лоґадин Прокіп, Сорочан Олекса, Данчук Ксенофон, Кочка Василь, Ґаздз Нестор, Павнель Кость, Майковецкий Юрий, Данчук Нестор, Стратичук Іван і Продан'юк Василь.

Голова філії п. Партений Данчук переконавшись, що явило ся відповідне число членів, отворив о 12½ годині в полудни збори проповідю, в котрій навів переважну задачу товариства, та его зборів, а в кінці підніс сумну вість, що так мало явило ся членів. Вкінци поручив сердечно відпоручників віпманьської і чернівецької філії, гостя і явивших ся членів.

По відчитаню протоколу з попередних загальних зборів не зголошує ся ніхто з присутних до слова, прото одобрено його і приступлено до 2-ої точки денного порядку. Головна управителька слово секретарови п. Александрови Купчанкови, щоби сей зложив зборам справоздане за минувший рік 1902. Замітне в справоздано з дїяльности філії те, що філія мала в минулім році 38 членів, що виділ сходив ся 3 рази на засїдання, а філія мала один шпацирний збір в Сторожинцях. На сім як і на передпосліднім засіданю виділу ухвалено відсьвятковати XLI. роковини смерти Тараса Шевченка, що й справді гідно, та вечірок здїйснилось 22. червня 1902, коли то філія устроїла в касинових салонах в Гливиній гарний та удатний музикально-декляматорский вечерок в память XLI. роковин смерти незабутного кобзаря-поети Тараса Шевченка. Чистий дохід з того вечерка т. є. 100 кор. відослано на запомогу буреї Народного Дому в Чернівцях. Крім сего вислала філія в відповідь на запрошеня до конкурсу товариства академ. молодїжи „Січи“, привітну телеґраму, а наконець жалує, що 40 літний службовий заслужений товариша по наводї п. Калинчука з Добрівлївців не обвіщено відповідне інтересуючому ся загалови.

Справоздане секретаря принято без жадної дебати до відомости.

Із касового справоздання касиера п. Александра Барбіра довідуємо ся, що: з року 1901 остав ся в касі 57 к. 8 с. на рік 1902 виплатили виділовими 38 к. попереступивши члени виплатили вписове 3 к., надїйшло з вечерка Шевченка 8 к. 50 с. Доходу разом було 106 кор. 58 с. Видатки з року 1902 виносять 25 к. 75 с. до каси центрального тов. відослано 11 к. 87 с. По відтрученю виплатків остає ся в касі 68 к. 96 с. — На внесене п. Алекс. Купчанка ухвалено 60 к. сеї готівки, наводи не знайдуть ся инші несподівані видатки, вложити до „Руської Каси“ в Чернівцах на проценти, а решту задержати до дїловодного обороту.

По касовім справозданю приступлено до вільних внесень. П. Михайло Попич розводить ся над гуманним замїром, щоби розділити ферії, наводить потребу, які напевно наступити мусять, наколи лиш прийде до поділу ферій, і ставить наконець внесене, щоби центральне тов. „Руска Школа“ уплинуло ся в відповідний спосіб в шкільній краєвій раді в користь поступу просьвіти, а то тим найлїпше, бо майже всї шкільні ради місцеві, властиво предсїдателї сих відповіли шкільним радам повітовим без жадних нарад з другими радними, а нарочно без жадного порозуміня з учителями.

Над сим внесенем розвилась широка дебата, при чім забирали слово: внескодавец Мих. Попич, Токарюк Ів. Лоґадин, Ґригорчук Ос., Данчук Парт. і Купчанко. Вкінци ухвалено одноголосно поручити справу головним зборам тов. „Руської Школи“ в справі переділеня ферій в радах на внесене додатково Прокопа Лоґадина, щоби стягнути полудневий час науки до передполудневого. Помимо сего ухвалено ще на внесене голови П. Данчука, відослати до присутних відпоручників з просьбою, щоби заступлені філії на їх зборах зголїдарились в сій гадцї, що тичить ся переділу ферій.

Пан Гешка порушив справу, щоби квіти писати солїдарно тїльки по руски. При сім говорили: Купчанко Ол., Лоґадин Пр., Попич М., Зота М., Барбір Ол., Данчук Пар., Ґаздз Ів. і Дашкевич Мих.; наконець принято одноголосно яко просьбу до товариша на будучність писати квіти до видїтевного уряду солїдарно тїльки по руски, а против новинки з надписом „хрунїство“ в 150. числї „Буковини“ а дня 18. (31.) грудня 1902 р. подати спростоване, бо донись не походить від жадного учителя, а хотяй таке на жаль притравилось на одній з східних шкіл станівського повіта, то все таки пріявище „хрунїство“ відносить ся наглу учительства. (Со ми вновь приймемо. Слово „хрунїство“ було за остро і могло дїятельно, але не истинно воно уразити загалу славного буковинського учительства, що з „хрунїством“ не має і певне не буде мати нїщо спільного. Ми переконані, що в будучности не будемо потрібувати ужити того слова, якого ми прештою ужили в патріотичнім запалї, хотячи напитнувати зовсім непатріотичний поступок. — Пр. Ред.).

П. Токарюк виказує ся похвалою про вже спїшене відсьвятковане XLI. роковин Тараса Шевченка і заохочує до відсьвятковання памяти О. Федьковича. Сю понуку принято з одушевленем; філія постарає ся гідно пошанувати память свого буковинського кобзаря.

П. Озеняк Купчанко виносить, відноситись до центрального товариства „Руска Школа“ з просьбою, щоби основати і на Буковині взаємопомічне товариство „Любов“ на обезпечене рент для вдовиць та сиріт по учителях, як то вже тогід зроблено в сусїдній Галичині; збори приняли се одноголосно.

За сим забрав слово делеґат чернівецкої філії п. Дашкевич Мих. і похвалив розвій і поступ філії, відите тріпале положеня обох сестер-філій, наконець розвів ся в довшій промові над конечною потребою видавництва відповідної, дешевої і присутної „крейцарової бібліотеки“ для шкільної молодїжи, а тому що чернівецка філія вже занялась ось раз сею справою, то просить в імени своєї філії підперти се видавництво морально, а в часї потреби й грошево, а найпаче покупкою й розширеном „крейцарової бібліотеки“.

П. Лоґадин і Данчук Парт. підперають сю просьбу бесідника захваленючи гідне предприняте чернівецкої філії, а збори рішились відпирати безуслівно гарне дїло у всякий спосіб по можности та видїлили удалено повномочіє підпомагати се видавництво й грошевою безпроцентовою позичкою.

На внесене п. Гешки Вас. ухвалено абсолюторию уступаючому видїлови, а подїї зі сторони голови філії приступлено до вибору нового виділу, який по наборі уконституував ся в той спосіб, що головою став Партений Данчук, заступником голови Михайло Попич, секретарем Олександер Купчанко, касиром Олександер Барбір, контролюром Прокіп Лоґадин, а заступниками Василь Гешка і Франц Штробель.

Делеґат п. Маріянчук Дмитро питає по наборі філію в імени віпманьської філії, бажає й дальшого успіху на користь поліпшеня долї й добробиту учительства, народної просьвіти в честь і славу матери Руси.

Вкінци на запит п. Парт. Данчука відізвівали присутні трикратне „многая лїта“ в честь сего бел. цісаря. Подякованим присутним за участь, заключив голова збори о год. 5-ій полудни.

Партений Данчук голова. *Олександер Купчанко* писар.

Угода з Угорщиною.

В середу на засїданю палати панів предложило правительство проекти законів в справі відновленя цлово-торговельної угоди з Угорщиною. Предложеня обіймають:

1. Проект закона уповажнюючого австрийске правительство заключити цлений і торговельний союз з Угорщиною.

2. Проект закона о цлової тарифі разом з загальною цловою тарифою для австро-угорского цлового округа.

3. Проект закона в справі договора між обома міністрами фінансів в тій цїли, аби омминути подвійне оподатковане підприемств, розтягаючих свою дїяльність на обі держави, і в кількох иньших справах з обсягу безпосереднього оподатковання.

Окрім того правительство предложило сїм проектів законів о таких фінансових справах, котрі вже управильнено цїсарскими розпорядженями з р. 1899: в справі держанних нот, видаваня нот 10 коронових і коронових монет, обовязкового введеня коронової валюти, відновленя банкового привілею, управильненя справи 80-мілїонового долгу державного; в справі системи передаваня консумцийних податків від пива, горівки, цукру і нафти. Обіймаючі сї справи цїсарских розпоряджень з 1899 року перемінено на сїм проектів законів. Парламент не буде вже займати ся цїсарскими розпорядженями, але сими проектами.

Система переданя консумцийних податків стратить тепер на партости, бо з ухваленем цукрової конвенциї і контингентованя цукру, оборот цукру між обома державами вже майже не буде входити в рахунок, а при системі передаваня, як раз оборот цукру грав найбільшу ролю.

Угорскому соймови будуть предложені проекти законів в справі внесеня податку від транспортів товарів пароходами (на Дунаю) і о задержаню зелїзничого регуляміну з р. 1851. До сих проектів законів додано також специяльні мотиви.

Ст закони творять підставу будущої торговельної, цлової, транспортової і монетарно політичної спільности обох держав монархії.

Підставою економічної спільности суть: цлово-торговельний союз і цлова тарифа. Сю послїдну від 20 літ перший раз наново зредаговано.

Цлово-торговельний союз поставлено тимчасом в дословнім тексті до проекту закона. В порівнаню з постановами виданими на підставі цїсарского розпорядженя з 21. вересня 1899, є певна зміна, що відносить ся до установленя виплаїв цлового заряду, на чім Австрия зискує до 3000.000 кор., о скільке можна як найскорійшого введеня нового поступованя цлового і т. д. Лишає ся також тирольский додаток, котрий зразу намірено знести. На час, як довго треває угода, буде внесений оборот мляна.

Ветеринарийні постанови мають на цїли не допускати пошестий, специально помору безрог з Угорщини. Властивою цїлию сего закона є підперти вивіз галицких безрог і худоби до Відня. Після кінцевих постанов оба правительства наложуть переговори, аби як найскорше ввести в житє ветеринарийно-поліційні приписи, оперті на рівній підставі.

Нова тарифа має взагалї на цїли дати сильнійшу сторону краєвій продукциї, т. є. збогачувати продуцентів коштом консумента, а з другого боку обезпечити австро-угорскі інтереси при переговорах з державами в справі нових торговельних договорів. З нової цлової тарифи будуть мати великі користи виключно великі продуценти збіжа і великі промисловці, т. є. галицкі і угорскі пани та нїмецкі і ческі фабриканти.

— На жаль, певний.

— Не розумію.

— А то зовсім просто. Панї не можуть повинути задля одного чоловіка сцени і артистичної радости, до якої сотки-тисячи зітхають і тужать. Душа артистки, то власність штуки. Що дістане з того муж? Мізерну мидостиню. Видку, що зрозуміли ви мене. Дякую, тим увільнилась мені.

Взяв ёї за руку і притиснув на ній горячий поцїлунок.

Досить довго йшли мовчки побіч себе. Як дійшли до ятиївки, доктор знов обізвав ся:

— А тепер панї...

— Тепер на мене черга говорити. Бачите пана капітана? Там сидить на веранді, і у двійці з паном Бруно попивають вино. Ідіть, і просіть у него моєї руки.

— Панї! Се ви говорите?...

— Воженьку, та йдіть уже! Думаю, що й потім маю час виявити вам мою любов.

Можемо подумати собі, як здивував ся старий, як доктор предложив йому свою просьбу.

— Та чи ви одуріли, що так просто з моста скачете на мене? Хоть, треба признатись, мені до вподоби така гусарська манера, але що каже на се Вільма? Деж є ота дївчина?

— Я тут, ваванашку!

— Тим лїпше. Подумай лишень собі, от сей пан, дївар...

— Знаю, ванашку.

— Що знаєш?

— Що просив о мою руку.

— А-а! такий рахунок!? Отже се змова! До сто тисячів громів, тепер уже нема пардону: згода, обіцяю тебе йому.

Заручені обнялись, а потім обсипали руки капітана поцїлунками, котрий страшно гороїжив ся, що сего не стерпить.

— Можете йти — казав — пардон видано.

Але се так його зворушило, що сам рушив на двір, бо тривожив ся, що сльози побачать у його очах.

— Куда йдете? — питав ся Бруно.

— Що то вас обходить. Роботу маю...

— Але однакож...

— Та, та... поспішаюсь замовити шлюбну заслону.

— Ну, старий товаришу, замовте заразом і жалібні заслони на цїлий наґон.

— Для якого чорта-біса?

— Для мухи сьпіну, приятелю. Бо треба вам знати, молодий друже, що руки ваші безбожні, зрабують правдиву артистку.

— Простіть йому, пане Бруно, задля мого щастя.

— Гаразд, най буде. Але то не бере мені за зле, ни на весїлю попевню самовбийство.

— Ото!

— До смерти витанцюю ся!

НОВИНКИ.

Хто не вирівнає залеглу пренумерату, хоч по части, на 1. лютого с. р., тому безусловно застановимо дальшу висилку „Буковини“ а залеглости стягнемо в иньший спосіб. Кілько хто винен, виказуємо рівночасно картками кореспонденційними.

З ради культури краевої. Видїл ради краевої культури постановив на засіданю з дня 5. сїчня м. м. набуту недавно бібльотеку, що складає ся в многих цінних дїл з области рільництва, як також фахові часописи, які заборує рада культури краевої, віддати до розпорядимости членам повітових товариств рільничих. Президия ради культури краевої запрошує отже всїх членів тих повітових рільничих товариств, абы вони прилюдно ліпшої присутности в Чернівцях користали з тої бібліотеки як також з часописей в часї урядових годин бюра до краевої культури, то є в буденних днях від 9—1 рано і від 3—6 по полудни та в неділї і святах від 9—12 год. рано.

Загальні збори історичного товариства в Чернівцях відбудуть ся в суботу дня 24. м. 1903 о год. 9. вечером в сали кофейні Bellevue. По отвореню зборів через голову товариства пр. університета Міяковича та по уділено абсолюторії старому Видїлови, приступлено до вибору нового Видїлу. На внесок судов. надрадника Ясеницького вибрано одноголосно повторно старий видїл з виїмком двох заступників видїлових, якими зістали вибрані гімн. проф. п. Орест Гандзюк та студ. фільос. п. Василь Симович. Опісля мав гарний відчит проф. гімн. др. Мирон Кордуба на тему „Біблія в освітленю найновійших розкопок вавилонських,“ по чім розвинулась оживлена дискусия, в котрій брали уділ проф. др. Осип Маковей, студ. фільос. П. Клим й др. По зборах, що скінчились о 12. год. в ночи відбув ся конверс, котрому проводив проф. универ. др. Стефан Смаль-Стоцький.

Карти вступу на вечерок акад. тов. „Січ“ можна купувати що дня від 10—12 год. перед полудньом, а від 2—5 по пол. в „Руській касі“ ул. Петровича ч. 2. В день вечерка т. є. 3. лютого с. м. карти вступу може також набувати від 9—12 год. перед пол., а від 2—5 год. по пол., а вечером від 8 год. веч. при касі в будинку музичн. товариства. Вхід на салю з улиці парохіяльної. Початок вечерка точно о 9 год. веч.

Головні збори товариства віщанської філії „Руської Школи“ відбудуть ся дня 15. н. ст. лютого 1903 в німатах дівочої школи в Кіцмани о 11-ій годині перед полудньом, на котрі видїл сим Вп. членів запрошує. — За видїл філії „Руска Школа“ в Кіцмани.

В. Івасюк, заст. голови — М. Григорович, писар.

Принципіяльна опозиция. „Діло“ помістило донесь з Відня, в якій кажеть ся, що руский клюб в парламенті на запрошенє д-ра Люегера згодив ся також обісдати конференцию в справі військового предложенія. Дальшо своє поведенє зробив клюб зависимим від поведенія правительства, а поршити ся має та справа, як повернуть два члени клюбу, що на раї не пробувають у Відні. Тодї також порішить ся питанє, чи руский клюб має підписувати наглячі внесенія радикальних Чехів, чи ні. (Се послїдне питанє рішив клюб трема голосами проти двох в той спосіб, що обструкциї радикальних Чехів не підпирать ся. — Пр. Ред.). — Са донесь дала нагоду редакциї „Діла“ змити порядно голову своєму відпоскому дописувателеви і рускому клюбови. „Діло“ заявило, що не годить ся вповсім з поступком рускаго клюбу і тим дало довід, який розклад панує в національно-демократичній партії. З одної сторони містить „Діло“ дониси з Відня, що виходить з під пера згаданого дописувателя і називає їх авторітетними, з другої стороны „змиває голову“ своєму дописувателеви. З одної стороны „Народний з'їзд“ рішає, що руский клюб має в парламенті вести „принципіяльну опозицию“, а другої стороны посли не тримають ся тої ухвали, бо в практиї оказуеть ся она неумістною. Се є доказом, що в національно-демократичнім сторонництві взяли перх молоді горячі голови, що не мають політичної практики ані політичного умірковання. Особливо впадає в очи острий тон, в якім орган національно-демократичної партиї виступає проти свого клюбу, якого головою є п. Романчук, що є заразом головою партиї. „Народний з'їзд“, як сказано ухвалив „принципіяльну опозицию“ проти правительства, але що членам партиї видавало ся відповідним удавати ся у Львові, се показало ся непрактичним у Відни. Як б послїдні не вдїв нїчого розумного тактикою, то тим менше осягне заморудлою „принципіяльною опозицією“.

Забобони. „Вестник Востока“ пише: Учитель школи народної в Андрейащі, в губернії архангельській, хотячи вилинути на селяни, щоби менше уживали горячих напитків, дав в школї кілька відчитів для селян. Відчити ті були подучені з ілюстрациями при помочи магічної лїхтарнї. Але за кілька днїв по такім відчитї вийшло ся у него кільох наших селян, котрі казали йому сейчас забиратись зі села, бо громада не хоче мати у себе „чарівника, що при помочи чорта кидає на полотно різні дивні образи“. Лиш з великим трудом удалось бідному учителеви на хвилю припинїлати розлючених. Бо небавом висилала громада до него війта з рушницею, щоби вистрілив до учителя і в той спосіб переконав ся, чи він буде в силї охоронитись чар ни перед кулею. І лиш завдяки розумнійшим мешканцям сусїдного села удалось уратувати нещасного учителя від смерти. Прибувший тамтудя комісар спинув забобонного війта в его уряду і таким чином положив конець забобонности серед народа.

Борба з сухотами. Др. Альберт Робін, виголосив в тих днях інтересний відчит про сухоти в паризькій медичній Академії. Наука дійшла вже до переконання, що сухоти є хоробою більше заразливою, як дїдичною і, що сухоти можна скорше вилічити, як инші хороби. В Німеччині, де асекурация проти недобности до працї є обовязковою, переконали ся асекураційні каси, що найлїпше лїчити туберкулїчних робітників таким способом, що віддають ся їх заразі в початках хороби на три місяцї до шпиталю. Кождий робітник, що вступує ся до каси обезпечень по заномогу, мусить рад-нерад їти на три місяцї до шпиталю. По упливі трох місяцїв, як сухоти розвинуть ся, випрасовують його домів, аби не заражував инших. Др. Робін застановляв ся над тим, чи не далоби ся запровадити чогось подібного у Франциї і переконав ся, взявши душати при лїченю хороби, лїпше будуть ій заробігати. Обсервациї довели до внесення, що розвите туберкулїз по переджає протягом часу, в якім організм є розгорячений і витворює більше углевого квасу; в тім часї доконує ся дезінтеграциї тіла, іменно організм позбуває ся вапнини солї і магнезиї. Причиною симптоматів є дїдичність, альгоголїзм, перетяженє працею, недостаточне відживлюваннє. Др. Робін виводить, що в тій стадиї можна лїчити хорих доми не змушуючи їх до шпитальної курациї, але треба передусім звертати увагу на оточенє, зміцняти їх організм, против дїлати заразї. При такій системі зменшить ся число сухітників.

Диковинкі годівлї. Один Американець заложив перший годівлю хробаків і овадів для рибодовлї. В тій цїли збудував кілька збірників цементових з вигладженими стінами, щоби його вихованцї не могли поутїкати. Потім наповнив збірники відповідною гливою і випровадив туда вепїлані роди хробаків. Як вони вже розмножили ся, розпочав ними торговлю. Инша незвичайна ферма істнує в столиці стану Йоркшір і є посьвячена виключно продукциї мотилїв і молїв. Ферма обіймає пів акра і цїла тота просторонь поросла рослинами і корчами, відповідними до вживлювання різнородних родів тих овадів. Є там около 20.000 гусениць. Засіб овадів виносить 30—40 тисячів; збирачі можуть в кождій порі року дістати овади, яких жадають. Під фінансовим взглядом виплачують ся предприняте дуже добре. В стані Міссот надибали довгі минувшої зими самітну хату. З поза огороди, що була вибудувана із сосновин тертиць біля хати, добувало ся перераховане вите вовсїв. Один чоловік, що називав ся Тіслєр був властителем незвичайного стада, яке залюбив в повній цїли: по перше задля високої цїни вовчих кожухів, по друге тому, що за кождий вовчий чашку платить в західних стінах Америки по 20—24 шіллінґів. В той спосіб наробляв Тіслєр знаменито. Але се не є одинке господарство, що продукує дикі звірі. В грабстві Мендочіно на каліфорнійськім побережу є славний збір медведів. Звірят не замикають ся в клітках; мають вони до свого ужитку кілька тисячів акрів. Властитель убиває 120—150 медведів річно. Лови приносять йому незвичайну корист. В Каліфорнії подибуємо і що одну дивовижну галузь промислу, іменно годівлю кактусів. Пан Альворсен має ферму, що є посьвячена виключно продукциї тих рослин. Дуже особливим є рід медвежого кактуса, що своєю подобою дуже пригадує того звіря. Плоди з одної форми в Індиянї посьвячені на ужиток північної Америки. Звірята ті годують ся в бочках, наповнених намулом. Розплодом привезено свого часу з Німеччини. В Індиянї находить ся також годівля порок, які мають попит задля гарного пїра. В Америці істнують крім сього іще годівлї бельгійських заяців, подарних псів, а в Европі годівлї деревця на палиці і цибухи.

Хитрі панни. В одним містї Північної Америки заложено матримоніяльний клюб дівчат; задачию того клюбу є випукування чоловіків для тих дівчат, що не мають часу знайти собі мужа инъшим способом. Члени клюбу складають місячно призначену суму грошей і що місяць будуть висилати три кандидати супружого стану до Вашінґтону, а готовно до міста Такома, де має бути великий бран панів. Головою клюбу є панна Нельсон, а членів записало ся до тепер 500. На перше оголошенє того клюбу, зголосило ся сейчас 250 молодців, що зголосили ся як кандидати супружества і заявили, що готові шукати собі досмертних товаришок життя поміж членами клюбу. Хитрі панни сподіють ся, що при помочи клюбу всї повиходять за муж.

Оповістка.

Тов. „Руска Бесїда“ в Чернівцях, управнає всїх тих Вп. Панів, що взяли в розпродаж „Прав. Календарі“, а до сеї пори за них грошей не звернули, аби *найдальше до 5. лютого* с. р. належитість вирівнали, бо друкарня „Руської Ради“ і переплетня, як раз тепер напирають на Товариство за гроші.

ПОДЯКА.

Студена метїль свище горами Путилївщини, сніг сирпить під ногами, а мороз щораз сильнійше докучає. Зима остра настала. — Люди у шубах або у инъшій одежи добре одїті, звірі у тонких ножах, а птахи у пуху і пірю, а що инші дрижать ся. Все що живе, шукає захисту перед силою зими. — Далеко у долині чути голос дзвінка шкільного, він кличе молодіж у школу. Спішуть Гуцулята з далеких верхів до сьвятині правди і сьвітла. Спішуть малі люди з книжочками на науку. Але у деяких нїтрох підшиті сватина зі старости дедьо хребта держить ся. Нового, теплого одїяння ні за що купити, заробок батька на прожитку дедьо стане. А в деякого і батька нема, сирота круглий, нещасна дитина. Біді дїти! сердешні небожата, сироти безталанні морозного від студени, инде нам у лихім одїню зимувати? — Але серця багатих людий не з камена. Ціла інтелїґенция Сторонець-Путилова як одно человік пожалїла бідолашних школярів. Добровільні датки поплили з милостивих рук. 70 кор. вложено на одїж для бідних. Зрадїла дїтвора на вид теплих кожушків та спідничок, сьпішить у школу, а в душі благословить своїх добродїїв. — Але тут не конець доброму дїлу, хвальну товариство „Касино“ устроює вечеринці, достохвальний комітет, а особливо Вп. пан судия Фаєр, справляючий опіку учащої ся молодіжи займав ся в друге збиранем добровільних лепт на прибори дїтворі. — Сим разом 40 кор. прибуло.

З тих то причин почуваюсь до милого обовязку і в сій дорогі складаю в імени молодіжи шкільної обох народностий — щиро-сердечну подяку всїм добродійкам і добродіям за щедрі датки, дальше хвальному комітетови вечерниць, а з особна Вп. п. Фаєрови за їх добровільні жертви і труд. — Спаси Біг!

Сторонець-Путилів в сїчни 1903.

Йосиф Брандель, научитель.

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 31. сїчня. Перед инїшним засїданем палати послів відбули заступники фабрикациї сирого цукру і цукрової рафінади своє засїданє в кімнатї парламенту, призначеній на засїдани комісиї. Сейчас по отворенню засїдання скаржили ся деякі посли на се, що нечлени парламенту відбувають свої засїдання в парламенті. Зі всїх сторін роздали ся оклики обурення. Социял-демократ Еленбоґен питав президента, чи се стало ся за його відомостию. Президент палати відповів, що як раз перед початком засїдання довідав ся про се. Єго нїхто не просив о відступленє кімнати на засїданє і нїякого позволенія не удїлив. Перепереторфер ставить внесенє на заповіднє засїдання, щоби інтрузів викинути з хати. Президент відповідає, що як раз отримав відомість, що власне опорожнено всї побічні кімнати парламенту. Іро домагаєть ся в запитаню до президента назвиска того урядника, що удїлив позволенє на згадане засїданє. Дершата висказує свій жаль над тим, що після висказу президента відбували в парламенті засїдання такі особи, що до парламенту не належать і ставить внесенє, щоби перервати засїдание, бо ті панове находять ся правдоподібно іще в парламенті. Президент перервав засїданє на пів години. Підчас цїлої сцени роздавали ся в палаті оклики обурення.

Відень, 31. сїчня. Палата послів затвердила одноголосно брукселську цукрону конвенцию, приняла у всїх читаннях цукровий податок, як також контингентовий закон, далї ряд резолюцій, між тим резолюцию дотично закону проекта о суклесивній зниженї цукрового податку. — Слїдуюче засїдание відбудеть ся в середу. Перша точка денного порядку: 1. Всї внески дотично зміни регуляміну, 2. перше читанє проекту рентових конверзій, а 3. перше читанє буджету.

Рим, 31. сїчня. Після инїшнього бюлетина в стані здоровля Пінеттого наступило поліпшенє.

Мадрид, 31. сїчня. В Ревсї вибухнув генеральний стрейк. Стрейкує 10.000 робітників. Задля неспокійного поведенія страйкуючих сконсигновано військо. Задля браку спожинчих засобів є положенє грізне. Інтервенция правительства на раї не принесла результатів.

НАКЛАДОМ „РУСКОЇ БЕСЇДИ“
поручає
МАЛИЙ КАТЕХИЗИС
Ціна 30 сотиків.
Хто купить 50 примірників, той дістане 10% рабату.
Чернівці, улиця Петровича ч. 2.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахляри коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахляри Gazé, найновійший виріб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всіх довжинах для пань і панін.

Кеши до подорожи на повози і санки, а також наприпаси на літка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурґских калошів і черевиків до снігу.

Бальові краватки: найновійшого жанру. Бальові мужеські сорочки шовкові, з Ріпсе і батисту. Найновійші комірці і манжети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Гудзики до комірців і шемізетові. Мужеські шкарпетки.

Ціла підного сезону продають ся по дуже знижених цінах всі товари вовняні, плетені, коронкові і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панін і пань штіфлети і домові черевики: лякіровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, поєдинчі зі шкіри земіш.

Більші засоби на складі: перинаньскі кучми, домскі заручавки, чапочки, волівери і т. д. Правдива білизна Єгера: взталинки, мужеські поточки, шкарпетки, Chenillen Eschargen і хустки, коронкові шалі і хустки коронкові і полотняні домскі сподниці, пімаша; огрівачі пузька і литок; плетені коронкові і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані штіфлети. Черевики до совгання для панін і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїченє сухо-горячим повітрем

подаґри, ревматизму, люмбаґи (пострілу) Ischiasa, невральгії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфелєра**), що прикладають ся до слабих частий тіла, уможливлюють найвисші температури в великими термальними методами, а через те й найкрасші успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмирює біль. При лїченю в ціле тіло вільно окрім слабого місця, тому можуть його вносити і ті, що терплять на серце, на конґестиї і вематики. Лїчення може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї подаґра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улиця Почтова число 5а.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкраще сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальонову нафту

по **12 кр.** літра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦІСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій ціні нїгде не може дістати. — Обі сї сорти суть неексплєодуючі, без олору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених цінах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини упрашає

Мориц Вельт.

36—50

Рік заснованя 1892.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок 10 (д. „Просьвіти.“)

одиноке руске товариство асекураційне,

Обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побираючи умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвишку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послідних трох літах виносив зворот 8%. Виплачує шкоди дуже скоро а о шкоду шкід переводить разом.

ДНІСТЕР з деяктими місцевими членами. За 10 літ виплатив 6.064 відшкодованя в сумі 3,187.258 кор.

ДНІСТРА подїси приймають при пожичках Банк краєвий і наси ощадности. Посередничить при обезпеченях на житє в краєвім Товаристві,

ДНІСТЕР підступає часть провізії з таких обезпечень на руські добродійні цїли; дотого на житє треба обезпечати ся тілько через „Дністер“.

ДНІСТРА фонди виносять з кінцем 1902 р. 838.364 кор. і всї уміщені в пінних паперах публічарних.

ДНІСТЕР удаляє вїденські еклонам особливо там, де еще не робять дотеперішні агенти.

ДНІСТРА агенти заробили вже 432 тисячі корон провізії

Марка охоронна: котниця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втираня** по цїні 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк всо лиш в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котниця“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лиш фляшки тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Друкарня „Руской Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.
За редакцію відповідає Володислав Семерский
З друкарні товариства „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Семерского

Ч. 10. Чернівці, середа дня 22. сїчня (4. лютого) 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адмінїстр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи вертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини" 16 сотикїв.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

З буковиньскої політики.

Крути, верти... Мн оногї подали зміст статий Gazet-и Narodow-ої і Now-ої Reform-и про польскі аспірациї на Буковинї, а нинї хочемо придивити ся тим закидам против Русинів ближше.

Донисувательь „N. R." каже, що Русини в публичнім житю, поза соймовим союзом, виступали ворожо против польских постулятів. Длятого почала будити ся реакция в польских умах. Зумовлено, що позвязано в спілцї з Русинами і переконано ся, що Поляки на тій спілцї не зискали зовсїм нїчо, а навіть стратили вплив і богато народних позиций.

Отсе закиди п. W. і всїх подібних польских статий против Русинів. Як видко самі загальні фрази без нїякого конкретного факту, котрий би доводив правду сих польских нарікань на нелоялність Русинів за польску „протекцию". Тай трудно, ба й неможливо найти який небудь факт ворожого поступованя Русинів против Поляків, бо такого факту нема, отже й нарікана безпідставні, злобні а придумані лише на те, щоби закрити зворот польских політиків на послїдній сесиї буковиньского сойму. Inde irae, inde lacrimae!... Доки нанове Поляки подадуть докази на ворожe супроти них поступованє Русинів, скажемо ми, що їх поступлятя, які вичислені в Gazet-ї Narodow-iй, і яких сповненя надіють ся Поляки від нових „приятелїв" зовсїм не нові і, що їх не спиню-пали Русини. І так наука польскої мови є вже давно у всїх руских місцевостях, де було відповідне число польских дїтий. Инша річ у волоских повітах, де нинують волоскі „przyjaciele" і де доси не вчать польскої мови в ні одній школї. Кому, як не Русинам, мають Поляки завдячити, що в Чернівцях є польскі класи; се вибороли Русини, що о д н і безперестанно виступали против германїзациї в сих школах. В середних школах Русини не то не перешкаджали польській молодїжи учити ся рідної мови, а противно сеї мови вчили і вчать Русини, без котрих задля браку польских учителїв ся наука була-б зовсїм неможлива, а розширенє сеї науки на більше число відділів Русини також не спротивлали ся, а противно спирали сї, як се п. др. Гальбан повинен би послїдчити. Польского інспектора настановлено в Чернівцях і Гурагуморі також за згодою Русинів, що мали в тім дїлї голос. Тай катедрі чи лекторатови польскої мови на университетї також нїчо не противні Русини, придержуючи ся льояльно засади: вишт сшіцс. Ну і де-ж те ворожe поступованє Русинів против Поляків?

Ми цїкаві на докази...

* * *

Борба без причини. Під тим заголовком помістив Czerno-witzer Tagblatt артикул, в якім обговорює борбу між поодинокими буковиньскими народностями і партиями. Що до борби між партиями (особливо нїмецкими) замічає Czern. Tagblatt, що ся борба без причини, бо нема принципіяльних рїжниць. Приміром між др. Штравхером а др. Скедлем вибухнула борба при нагоді виборів до ради громадскої. Перед тим були оба згадані політики добрими приятелями. Що до национальної борби, замічає Czern. Tablatt ось що: Нїмцї не мають після нашого переконаня нїякої причини поборювати Русинів, або бути в незгоді з Румунами. Часто нїмецкий інтерес в незначних точках вирїжнить ся від румуньскої, або руської сфери інтересів. — Ми зазначимо до сього, що на Буковинї можлива национальна борба тільки між автохтонними народностями, т. є. між Русинами і Румунами. Не можлива вона ані між Нїмцями і Русинами, ані між Поляками і Русинами, ані між Поляками і Румунами. Инша річ, що руско-румуньска борба може покінчить ся скорше, як ее пророкує Cz. Tagblatt. Діференциї між Русинами а Румунами істнують головно на церковнім полї, а трудно припускати, щоби ті діференциї можна усунути аж за яких 100, або 200 лїт...

Політичні вісти.

— *Парламентарна більшість.* Пос. Люегер старає ся утворити більшість в посольскій палатї, а ся більшість має складати ся з хрестиньских социялїв, з польского Кола, з молодоческого клюбу, з полудньово-славяньского Союза, з нїмецкого центра, а надто пос. Люегер старає ся втягнути до сеї ново-проектованої більшости також умірковапних Русинів.

— *Гарібальді.* Парламент ухвалив внесенє п. Рудінього, аби чотиром донькам Гарібальдіого виплачувати досмертну річну ренту по 250 лїрів.

— *Нїмецка гаката.* Професора германьского университету і редактора журнала Preussische Jahrbücher Дельбрука, засуджено в Берлинї на кару 300 марок, а то з тої причини, що Дельбрук обрався гакатистів. В однім із чисел журнала назвав Дельбрук антіпольску стремлїня гакатистів „божевілєм" і між иньшим написав, що „гакатизм" вніс в нїмецкий народ моральний упадок, іменно систем шпіоньства і доносів." На судовій розправі признав Дельбрук себе автором інкримінованої статї і дивував ся, що словами, які мали загальне значінє, образили ся вождї гакатизму Тідеман-Кенеман і Кашдау. Суд рішив однак, що тими загальними словами міг чути ся дїткненим кождий гакатист і засудив Дельбрука на 300 марок кари.

— *Регенция в Швецїй.* Дневники доносять, що регенция в Штокгольмі має бути тілько часовою, бо стан здоровля короля Оскара не є такий лихий, як голосять заграничні дневники.

— *На Балканї* готовить ся мабуть заверуха, що ангажує і нашу державу. Петербурский „Свет" доносить, що революцийні македоньскі комітети Сарафона і Міхайловского получили ся в один і з кін-

---

Сергій Канюк.

Білий платок.

Улицею „Нового свїта" їхала карета. Коні спочені, візник убраний по мужицьки, а на колесах і всюди по шірі немно пороху; все то доказувало, що хтось приїхав з села.

Коні бігли улицею в гору. З середини махнув хтось рукою, візник завернув до народнього огорода.

В каретї сидїло двоє людий, молода женщина і старший пан...

— Ви знаете, пане, що?

— Що такого?

— Ви немно сего не знаете! Ви є підлий человік. Ви є гірший вождї скотини!

— А ви се аж тепер узнали, що я такий? Я був підлим, є і буду. Вже таким, здаєсь, родив ся, чи, як кажуть, така доля моя.

— Ви гадаєте, що я не знаю, куди ви мене хочете завезти?

— Чому-ж би ви не знали, панночко? Ми їдемо до міста, бо тут має нас очікувати ваша тїтка.

Довге, кучеряве, русяве волосє молодої дами було розплетене, лице червоне, очи що червонїйші; она дивила ся дико, кидала несамовито головою, вимахувала руками, стукала ногами, все виглядало якось дивно. Люди, що переходили вулицею, видїли сї в каретї і певно догадували ся, куди она їде.

При нїй сидїв человік років з пять десять. В його очах блищали сльози. Може то отець сї. Ні, він нїяким не по добає, щоб був сї вітцем. Може бути що він рідний, або дуже знайомий.

Так і є, він сї чужий, ale є щирим приятелем сї вітця.

Она скинула з себе черевики і хотїла скидати і одежу.

— Що ви робите, панно Зоню? — спитав пан.

— Вам не питати! Я йду до сажбу. Петре! Петре! а де ти? Гай, гай скоро, бо пізно! — До Петро? кажіть менї!

— Зараз прийде, ми їдемо до нього. Ми заїдемо до готелю, а там прийде і він.

— Але ви мене дурите, ви лайдак!

— Боже борони, де-ж би я сьміи щось такого робити.

Она вдивила ся в очи свого товариша і, коли той обернув голову, щоб поглянути, чи за далеко уїхали, она в тій хвилї відчинила двері і хотїла скакати на землю. Але його руки обняли цїло сї стан і пресилували сї знов сїсти.

Тепер було чи-мало труду, щоб сї утихомирити, она силувала ся вибігти на двір, рвала на собі одежу, хапала за своє волосє і тягнула, кілько могла, долїв.

За той час карета уїхала добрий кусень дороги по-за огород. З середини виглядала рука, а візник обернув. І знов їхали тою дорогою назад.

По хвилї она успокоїлась, начала щось говорити сама до себе, а в нїщ запиталась: Ще далеко готель?

— Вже ні, але прошу убрати черевики, бо як то не виглядати, щоб пани йшла босо до готелю?

— О, я забула, що я боса, зараз... І силувала ся убрати черевики.

Тимчасом карета їхала по-при великий будинок поза огорода. З середини виказалась рука, а візник наверну у браму. Коні бігли через велике подвірє, щоб она не догадалась скоро, де она є.

Коло дверий стали. Слуга отворив двері від карети, а з середини вийшли нам вже знайомі особи. Слуга попровадив їх довгими сїнями до невеличкої нїмнати й казав зачекати хвильку.

— Ві никаники нина прошу дати! — сказав пан.

Она сїла. Очи кидали ся на всї боки, як розлюченого звіра.

За часок увійшов сторож закладу, отворив ключем якісь двері, взяв сї за руку і повів за собою. Она їшла, не супротивлялась. Двері заперли ся, ключ заскрипів, пан остав ся сам один.

По хвилї вернув ся сторож. „Можете їхати до дому. За день-два прийдьте знов".

* * *

Сї запровадили до маленької нїмнати. Двері за нею заперли ся і она осталась сама. Все те, що видїла округ себе мало дивний вплив на сї мозок. В нїмнатї стояло двоє лїжок і один стїл. Через одно вікно з грубими густими гратами входило трохи сьвітла. На стїнах ні образа, ні годинника, ні зеркала, нїчого-а-нїчого, все виглядало пусто.

Она зачала кричати: „Петре! Петре! голубчику, де ти? Ходи, вирятуй мене".

Ніхто не відізвав ся на сї крик.

В суседній нїмнатї сьпівала якась женщина тихим, дрогнячим сопраном. Она перестала кричати, прикляла ухо до стїни і слухала.

Недовго она слухала, она також захотїла сьпівати. Сьпівала: сумно начинала, весело нїчила.

Сї очи загорїли ї, начеб хотїли вистиснути ся з їхньої маленької комірки, визирали дико на двір, губи сильно стиснули ся, волосє падло на всї боки долїв. Она начала бігати по нїмнатї, бігала шпидко, розмахувала руками, кидала на всї боки очима.

— Петре! — я пійду до тебе, але я не маю ні хустини, нїякого платна, щоб могла вже з далеку питати тебе. Білий платок! де він? Буде, буде! Я найду і пійду, полину до тебе. А за мною пійдуть сотки — за полю...

Хору треба було скупати. При купелї було много труду, кільох людей мусїло сї тримати. Під час купани кидала собою на всї боки, виговорювала незрозумілі слова.

Сї стало легше, могла успути. Але хто не був сон дни дрімота. Она відпочала хвилину, щоб набрати сили й мочи дальше бороти ся, з ким? — сама з собою.

Сї запровадили знов у давню нїмнату... Настала нїч, она нагадала собі рідний дім і аж тепер пізнала добре, де она є. „Я де? де тато, мама?

— Мене мїж варити! — без серця они всї. Я волї хочу, а они мене до божевільних...

В суседній нїмнатї було чути сьпів. Она прикляла ухо до стїни і слухала. Хора, що сьпівала передом, сьпівала і тепер. Мусїла бути також русинкою, бо сьпівала виключно по руски.

цем лютого розпічне ся в Македонії загальне повстаннє, за чим піде війна. Македонський комітет робить цїлком инші приготованя до вибуху повстаня. В своїй відозві заявив він, що Македонцї довше не будуть терпіти і мусять виборотн собі свободу. Болгария поможе їм, хочби противи волї князя. — Всї інтересовані державн наслїдком сего збро‌ять ся. Сербія замовила в Австрії 45 міліонів набоїв, що мають бути доставлені трема партіями до початку марця. Рішнок і Австрия — як доносить „Свет“ — збро‌їть ся. Боснящкі баталїони вже змобілїзовані, щоби сейчас з вибухом руху обсадити новий Базар і північну часть Македонії. Неменьше збро‌ять ся і Турки. З азийских провінцій стягають ся до Епропиййська. Редифа (резерва) і нїзами (піхота) одержали наказ бути в поготовю. Так само резервових офіцирів і лїкарів повідомлено, аби були на кождий поклик готові. На болгарскій граници стоїть вже 150.000 армій, а Адріянополь узброює ся тяжкими пушками. — Нарискнй Темпз доносить рівночасно з Відня, що про австрийску мобілїзацию нїчого не чути, однак замічає, що така держава як Австрия, все есть готова до бою і протягом кількох днїв може змобілїзувати свою армію. На випадок балканьскої заверухи, Австрии скористає, аби посунути ся з Герцеговини до північної Македонії і через се віддїлити цїлком Чорногороду від Сербії, що конче пожадане для неї в виду того, що сербскнй король проклямує себе своїм наслїдником чорногорского князя, Мірка.

— *Марокко*. Як доносить кореспондент „Таймса“, внутрішне положенє в Марокко змінило ся в послїдних часах дуже мало. Борба з новим султаньским претендентом іще не покінчена. Після послїдних вістох із Феза, війска султана, зложені із сїмох кольон, виступили із Феза і розложили ся в околиці того міста для защити під нападів противника. Армія султана зовсїм не так чесленна, як доносили деякі часописи; в армії около 16.000 людий. Случаї дезерциї у війску султана дуже часті. Вожд претендента, що зветь ся Бу-Хамари, також розложив ся табором близь Фезу, а з ним тільки 1500 людий піхоти, а 800 людий кавалериї. Кавалерия належить по найбільшій части до племен, що пристали до матежи. Цїль Бу-Хамери не лежить тепер в тім, щоби підбунтовувати дохресні племена. Про личність Бу-Хамери пишуть ось що: він був офіцером кавалериї Бен Єзерхопа і знали його всї як доброго агітатора і авантурника. Тепер він безперестанно повтарив, що веде борбу із султаном зовсїм не для того, щоби потягати евентуально користи із побіди для своєї особи. Як скінчить ся його місия і віднесе побіду над теперішним султаном, то Бог покаже свого вибранця. Се все є розуміть ся тільки средством до осягненя цїли, а цїлию є посадити на престол президента Мулай-Абдель-Азіса.

— *Полудневa Африка*. Чемберлен продовжує свою поїздку по полудневій Африцї. В дорозї до Мефінїга, вступив Чемберлен до Фенстерлорпу, де стрітив його Делярей. Міністер принав від населеня адресу, на яку відповів ось якими словами: „Я надію ся, що ви всї мої други (!). Ми вели довгу війну, якої нїхто з нас не може стидати ся. Тепер коли борба скінчена, будемо добрими приятелями. Обіцюю, що вам буде полишена наша свобода, як останете вірними новому правительству“. — Потім говорив генерал Делярей по голландски, висказуючи свою радість з нагоди приїзду Чемберлена. Слова Делярея, в яких він величав Чемберлена і Англію, викликали велике негодованє присутних Бурів.

— *З Фінляндиї* що раз то продирають ся в Европу відгомони борби, яку сей край веде з могучим суперником-паратом. Саме тепер Frankfurter Zeitung доносить, що фінляндскнй генерал-губернатор розіслав по всїх підчинених губернаторствах розпорядженє, аби вони подбали, щоби військовий побір, котрий минулого року викликав чималі забурени, відбув ся без перешкоди. Чотирох губернаторів, а именно фон-Кранцер з Або, Бйорнберг з Ст. Міхель, Фурустельм з Угаборг і Мунк з Вази — відповіло, що не вважають відповідним переводити бранку насильними способами, бо настрій умів в краю не ворожить доброго результату, бо опір покликаних до війска основує ся на веноколибнім переконаню рекрутів, що військовий закон з 1901 року виданий в суперечности з конституцию. Цар, котрому предложено сї відповіди, наказав згаданим губернаторам сейчас подати ся до димісиї. — Крім того має царске правительство клопіт з обсадою становища директора фінляндских почт на місце Лягерборґа, котрий димісіонував ся задля того, що одержав наказ з'організувати т. зв. „чорний кабінет“ для отвирання підозрілих листів. Нїхто з висших почтових урядників-фінляндців не хотів підняти ся сеї місиї, і обняти опорожнене місце. Тодї генерал-губернатор іменував провізоричним директором почт одного з прибічних своїх урядників Ямалайнена і сей орґанїзує „чорний кабінет“.

Відскочила від стїни, бігала по кімнаті. Та слабі сили не могли довго видержати, втомившись, упала на ліжко і міцно заснула. А біла стїна показав ся круглящий місяць, заглядаючи через вікно до темної кімнати і освітив бліде лице хорої.

* * *

Рано прийшов лїкар.

— Лїпше вам? — спитав ся, не знаючи відки і як начати розмову.

— Я здорова, мені не бракує нїчого! Я дуже здорова, лиш от-тов тут! — і показала на стиї на рунах. Она була минулого дня знахана.

— Отже ви здорові, чому-ж ви тут?

— Я сюди не прийшла, мене привезли, той підлий, що сам гірш вождого варята, привіз мене сюди.

— А ви-ж знаєте докладно, де ви є?

— Знаю, чому би я не знала? Я між слабими, між варятями. Але мені все одно. Ученому чоловікови все одно. Наколи він не дібє ся того, що хотів, то йому все одно, де він є. Не так? — кажіть!

Лїкар потакнув головою.

— А ви добили ся до мети? — спитав знов ся.

— Я? — ні! О, я була ся, добивала ся, а що не добила ся, так мені все однаково, лиш дайте мені білий платок, а все буде добре!

— Любите ви читати?

— Ні! я читала досить і більше не хочу, не потребую.

Довга хвила мовчання.

(Конець буде).

НОВИНКИ.

Посол Николай Василько зложив свій мандат в військовій комісиї. На його місце руский клюб делегував посла Короля.

Поправка. Через не догляд пропущено в статї про нові пенсийні закони для учителїв народних, на друкованій в передпослїднім числї „Буковини“, що пенсия вдовиць по надучителях в Чернівцях виносить 1200 к., а пенсия вдовиць по управителях шкіл і надучителях поза Чернівцями лише 700—900 к., з чого власне виходить велика ріжниця пенсий одних з других.

Нїмцї і Румуни. З нагоди наступаючих виборів посадника міста ведуть ся живі перепирави між нїмецкими місцкими радними, що пропалїують на посадника міста барона Фірта, а місцкими радними-Румунами. Зачувати, що місні радні-Румуни як раз заявили, що в тій справі підуть рука в руку з нїмецкими радними. Се має бути також перша проба тривкости румунсько-нїмецкого союза.

Посол др. Луну contra „Desteptarea“. При кінци місяця лютого відбуде ся перед судом присяжних в червовецкім суді краєвім цїкавий процес політичного характера. Посол до державної ради судовий радник др. Флора Луну вніс скаргу о обиду чести проти відповідального редактора часописи „Desteptarea“, що остро накинула ся була на нього в передній статї в одним з послїдних чисел. Головна розправа в тій справі відбуде ся перед судом присяжних в Чернівцях.

Не пускають „Буковини“ до Угорщини. Як доносять з Будапешту, угорске правительство розпорядком з дня 29. сїчня с. р. відібрало нашій часописи почтовий дебіт в Угорщинї. Причиною сього є здаєть ся острі статї проти правлячої в Угорщинї кліки і проти давленя не-мадярских народностий, які ми помістили були в нашій часописи при кінци минувшого року.

Дневник розпорядків для князєства Буковини. Дня 30. м. м. вийшов V. і VI. зошит 1903 року. Зошит VI. ч. 6 містить закон з 1. грудня 1902 р., після якого громадску дорогу, що веде через Дорна-Ватру аж до границї держави в Гуранєґрі зачислено до категорії повітових гостинців.

Вибір дирника. На засїданю місної ради в Старій-Жучці, що відбуло ся дня 31. м. м., дирником тої громади вибрано посесора Вольфа Ругеля.

З православної бурси „Народного Дому“. На 58 питомців православної бурси „Народного Дому“ одержало 4 першу класу з відзначенєм, 52 першу класу, а 2 другу класу.

Румунїзация руских шкіл. Люди — Горечка під Чернівцями руске село. Мимо того запровадженно там свого часу школу волоску, бо комісар староства, що закладав ей, сказав людем, що вони вміють вже по русни, отже най їх дїти вчать ся по волоски. Се зробив комісар з роду Русин, за часів румунізаторскої президентури Алексяновго. Щ найгірше, коли сконстатовано, що в сій школї самі руські дїти, запровадженно руску мову викладову, але й призначено волоску яко предмет. Так було до сего літа, коли розширено сю школу на дві класи і запровадженно в сій школї знов крім руської ще й волоску мову викладову, хоч дїтий волоских там не ма... Чи знають про се Русини, що засїдають в краєвій радї шкільній?

Класифікацийний виклїд при тутешних середних школах. Класифікацийні виклїди І. семестра шкільного року 1902/3 суть слїдуючі: При II. державній гімназиї одержало з поміж 633 публичних учеників, 40 першу класу з відзначенєм, 453 першу, 110 другу, а 27 трету класу. При I. державній гімназиї одержало на 802 публичних учеників 570 першу класу а 232 зау. В мужеськім учительськім семинарі одержало на I. році 49 питомців першу класу, 10 другу; на II. році 40 першу, 9 другу класу; на III. році 33 першу, 17 другу; на IV. році 39 першу, а 11 другу класу. В женськім семинарі учительськім одержало на I. році 50 першу, 1 другу класу; на III. році 55 першу, 4 другу класу. Рік II. і IV. тутешнього семинара женського є того року замкнений. — Дирекция гр. ор. реальної школи відмовляє всяких інформацій про класифікацийний виклїд.

Проти лихви. Про лихву говорить ся у нас дуже часто, але нїхто не відважить ся на жаль проти неї виступити. Староста Патак в Радівцях виступив проти лихви і видав слїдуючий розпорядок: „З різних сторін дійшло до відомости уряду, що населенє тутешнього повіта видирають в безсовістний спосіб заводові лихварі і їх агенти і пропадять його тим чином до господарської руїни. Щоби після можности запобігти сьому лихому станови, поручаю начальникови громади остерегти публично населенє набубитним, або иншим способом перед закличуваними лихварских умов, а особливо лихварских неслушних поличок, як також перед заводовими лихварями і їх агентами і відвести, хто з поміж громадян попав в лихварські руки, як звучить їм дотичного лихваря і о який капітал і процента розходить ся в даній случаю. Знаємість сього послїдного є без'услівно конечна, щоби адміністрацийна власть могла спонукати суди до виступленя проти лихварів і їх агентів. Справедливе про публичну остороги населенє перед лихварскими справами, як і предложенє розультату, мають ся виконати до остаточного речинця т. є. 1. марта с. р. — Треба похоронити отсей почин старости Патака, одним мусимо сумівати ся, чи він принесе який результат. Начальники громад не є відповідними орґанами до перепровадженя такого розпорядку. До сього треба послугувати ся фаховими людьми, що мають практику в таких справах.

Буковинська почтова дирекция розсилає виказ діяльности почтово-телеґрафічної за рік минувший. На особливу увагу заслугує зіставленє порівнююче, що обнимає 12 літ. Збільшенє руху почтово-телеґрафічного є несмірно велике. Число листів піднесло ся з 5.238.000 до 12.920.000, а в тій самій пропорції також й число инших пересилок. Число урядів почтових, як і листових скринок зіставло в дивно небільшенім. В році 1896 було почтових урядів загалом тільки 88, а з поміж них лишень 45 принимало телеґрами. З кінцем року 1903 числить Буковина 174 почтових урядів, з чого 78 урядів принимає рівночасно телеґрами.

Самовбийство гімназиста. Ученик VI. класи першої державної гімназиї, Омелян д'Ендель, відобрав собі життє дня 30. м. м. пострілом з револьвера. Денат був сином п. к. старшого евіденційного геометра в Вижниці, і минулого року повторив VI. класу. Самовбийства доконав в огороді своєї бабуні, п. Емілії Айзенбайсерової, при улици Пільного ч. 6. Вчучний стріл в серце спровадив скороспостижну смерть. В лївій руцї держав д'Ендель лист адресований до родичів. В тім листї просить нещасливий молодець своїх родичів в трогаючих словах о прощенє і подає як причину самовбійства переслїдуванє одного з гімназиальних професорів. — Того самого дня, о год. 8-ій рано відбувась в тутешних середних школах розправа слїдчого за І. півріч. Свідоцтво д'Ендля виказує недостаточний поступ в латині і нїмецкій мові.

Цїкаві дані. Після д-ра Герста „Francisco Josephina“ виносило в р. 1875—1900 число слухачів на теольоґічнім факультетї разом 2862, з того було 78% Волохів, 17% Русинів, а 5% Сербів і инших. На юридичнім було 8896 слухачів, а з того було 57% Нїмців, 19% Волохів, 12% Поляків а 10% Русинів. Фільософічний факультет число всего 2800 слухачів, з них було 51% Нїмців, 19% Волохів, 15% Русинів, а 14% Поляків. Отсе плоди германізаиї в середних школах а румунізаиї на перешкоди коли супроти релятивної більшости в краю, яку становлять Русини.

Зложенє мандату. В сторожинецкім повітї ходить чутка, що посол з великої посїлости, п. Модест Ґріґорча з Карапчова, намірив зложити свій мандат. Чи се є правда і, що є причиною резиґнациї посла Ґріґорчи, поки що не

знати. Догадують ся, що в послідних часах страшенно напинало ся на нього румуньско-демократичне сторонництво, а крім того прийшло до великого непорозуміня між ним а його рум. консервативною партією. Посол Ігрігорча належить до демократично успособлених великих посідателїв в краю і тішить ся великими симпатіями між учителями й священьством. Завдяки його ревним старанням замінено багнисті дороги в Красній, Банилові, Бросівцях і т. д. на повітові гостинці. При нагоді послідньої управительскої учительскої плати, мав Ігрігорча и соймі дві беседи ліберального змісту.

Надзвичайні загальні збори буковинської руської православної шляхти відбудуть ся в суботу, дня 25. січня ст. ст. 1903 о 5 годині пополудни в Кіцмани, в салї касинового товариства, з таким дневним порядком: 1. Зміна статут в напрямі заснованя дівочої бурси і будови дому. 2. Вільні внесеня. Чернівці в січни 1903.

За видїл товариства буковинської руської православної шляхти:

Др. Теодот Гадіи, голова. *Мих. Данилевич*, письмоводець.

Тов. буковинської руської православної шляхти уладжує забаву з танцями в суботу 25. січня ст. ст. 1903 р. в Кіцмани, в помїщенях касинового товариства. Початок о 8-ій годині у вечер. Вступ на салю від особи 2 корони. Родинний білет на 4 особи 5 корон. Музика гавнівська. — Чистий дохід на дівочу бурсу. — За видїл товариства буковинської руської православної шляхти: Др. Теодот Гадіи, голова. Михайло Данилевич, письмоводець.

Опорожнену парохію у Відни надало правительство гр.-кат. пароховї і деканови із Сучави о. Іванови Шихови. — Справа надання сеї презенти виявила одним боком з фактом передше доснаним, именно тим, що інституцию на сю парохію одержав вже о. Василь Левицький, прокуратор справ руської церкви в Римі. Годить ся пригадати, що о. Левицький занимав на пропозиції, виставленій митрополичим консистором, перше місце (на другім був о. Панкя, на третім о. Ших). Коли ж Вировся, митрополит Шептицький перебував в Римі, надійшло до о. Левицького повідомлене з Відня про надане ему презенти на згадану парохію, насліком чого митрополит підобрав від него душпастирське правлене і інституював его на парохію св. Варвари у Відни. Скоро однак тепер правительство надало презенту на ту саму парохію о. Шихови, виходить річ справа невесною, тим більше, що о. Левицький одержавши становище пароха у Відни уступив із свого становища в Римі, котре вже й замінено кимсь иншим.

Дніпрска афера. В Дрездї зібрав ся знов спеціальний суд, слїдуючий в справі розводу ювеєнського королевича з кн. Луїзою. Зараз по відкритю засїдання председатель відчитав письмо короля, в котрім тойже зрікає ся уступу 9-го свого розпоряду, яким скликав сей суд, в постановлив, що вирок перед оголошенем має предложити ся королеви. Так отже вирок буде оповіщений сейчас, як вільно рішене требувалу і відразу буде правосильний. Підчас розправи було вже, описи зарядженої тайності. По переслуханю свідків, між ними маршалка двору Цуїнгліна і дворної дами Фріч та комісаря поліції, на внесенє правного заступника кн. Луїзи процес відложено до 11-го лютого с. р. „Dresdner Journal“ оповістив королівське письмо, котре зрікає, що король, видаючи наслїдниці ювеєнського престола, кн. Луїзи зрекла ся торжественно і на завсїгди всїх своїх прав, слїдуючих із становищем наслїдниці престола, удалї ій свого призволу і занехав на основі прислугуючого ему права, що всї права і титули, слїдуючі з достойністном наслїдниці престола та й приналежности до королівської родини, від сеї хвилї вигасли.

Видавництво музичне „Станіславівського Бояна“ подає до відомости, що крім попередно поданих творів музичних має ще слїдуюче на своїм складї: І. Й. Кошаревича: „Катерина“ хоря мішані, мужеські і голи ь супроводі фортепіяну, ціна 2 кор. Є се великий і гарний твір. Й. Кошаревича: „Пісні нїчне служби Божої“, ціна 1 кор. Ті пісні суть на три голоси уложені і для наших сїльских та шкільних хорів дуже придатні. Пісні сї суть так уложені, що може мішаний і мужеский хор сьпівати. Тому поручаємо дуже горячо сей твір вітчизного роду школам, читальням, та сїльским хорам. — Наші П. Т. предплатники, котрі хотїли-б мати сї твори музичні, зволять відносити ся до адміністрациї сего видавництва на руки пана Евгена Якубовича.

Вонки и Румунії. О незвичайній нодї доносить з Румунії. Серед тамошної людности доховав ся досесї звичай сьвятковання сьвята Трех Царів, незадежно від урочистости Йордана, весолим хороводом, т. зв. „Віклєїм“. На чолї такого хороводу йде попребираних трех царів з великою сьвітечою звіздою, а цїлий хоровід сьпіваючи мандрує з одного села до другого. В понедїлок, 19. м. м., на хоровід вложений з 7 сьпівакїв, в часї переходу шляху желїзничого під ставнією Сігет, напало велике стадо вовків. Узброєні тїльки в палиці нещасливі сїльскі хлопці мусїли вести з вовками завзяту борбу, в котрій неминучо були би пали всї жертвою голодних звірюк, коли би не своєстерігли тої борби пасажири над'їжджаючого поїзду. Потяг в полї станув, а пасажири поспішили на поміч бідним хлопцям; чотирох одначе з них вже не жило, а трех звезено страшно покалїчених й їх відвезено до найближшого шпиталя. Взагалї вовки в протягу бїжучої зими суть страшною язвою в Румунії; зголоднїлі звірята видають ся на людий, так що переїзд сїльскими дорогами є дуже небезпечний. Так н. пр. вільков селяни їхало на двох санках до місточка Панчу з поросятами; в дорозї напали на них вовки, а селяни спасли ся тїльки тим, що від часу до часу кидали вовкам поросята. На щасте вистарчив, доки не доїхали до місця.

„Польска на кресах“ дуже надїялась сіоністичного руху. Орган п. Пінїньского доносить зі Станиславова, що там з'їхали також радини шкільний п. Ів. Левицький і переводить слїдство в тамошній гімназиї, а причиною того має бути оживлений рух між жидівською молодїжию, що не хоче признавати ся до польскої народности і записує ся за Русинів.

Конець віденьского страйку. Страйк віденьских конфесийних крамарів закінчив ся онодї угодою між страйкарями а працьодавцями. Що-до тарифи винагородженя, то лишить ся вона та сама, що була перед страйком, натомість за ту саму цїну будуть робітники працювати о одну годину менше, т. є. лише одинайцять годин денно. Окрім сего застерегли собі робітники в умові, що працьодавцям не вільно занятим у себе робітникам виконувати помешкання. Кожду годину вольно одинайцяту має ся оплачувати окремо, і то після тої самої тарифи.

Пожер в Чернівцях Іван Данилевич, емер. офіц. почтовий.

Малий фейлетон.

При телефонї.

Гумореска Джерома К. Джерома.

Вірую, що телефон є вельми корисним винаходом. Старі люди дивують ся нераз, що давнїйше могли обходити ся без телефону. Я знова дивую ся, як можуть люди нормально працювати, коли коло них находить ся телефон. Що зъ Сократа міг би його телефон учинити славним, та иншим робом за наших часів. Що до мене — то я телефону рішучо не терплю.

Я був колись примушений пересиджувати цїлий місяць в бюрі, що мало свій власний телефон та говорено мині, що по трех місяцях був би я до него привик цїлковито. Я бачив гонїм розумних і поважних людий, які вільки рази денно стояли при телефонї по чверть години — не одержуючи нїякої відповіди. Мені говорено, що спершу доводило їх ее до сказеннии — та відтак вони до сього привикали. Воно так нее буває: люди привикають до різних річий, а радше годять ся на них.

Представте собі, добродію, що в важній справі потребуєте з кимсь бачити ся. Особа та мешкає недалеко від вас. Потребуєте лиш одягнути капелюх і туй до неї. Та ви побачивши телефон, остаєте в себе дома. Чи-ж може естувати що більша вигода? Маєте лиш подзвонити і, не виходячи з хати, можете поговорити в своїй справі. То-ж начинаєте дзвонити... дзвоните, дзвоните... не відповідає вам нїхто, начинаєте обурюватн ся, дубаєте ногами, нарешти начинаєте писати скаргу до товариства телефонів. Аж тут, телефонічний сигнал перериває, вам писане. Летите до телефону і кричите:

— Що-ж то має значити ся, що не могу дочекати ся відповіди на мій дзвінок? За пів години дзвонив я вже двайцять разів — і не відповідає нїхто! — (Треба признати, що „пів години“ і „двайцять разів“ се виражена гіперболічні, як, дзвонивши лиш шість разів і то в протягу одної чверти, але ви хочете викликати сильнїйше враженє). — Така робота — до нїчого! — кричите дальше, — я напишу лист до товариства. Коли телефон має мені бути неужиточний, то нехай же я маю його тримати і оплачувати. Я дзвонив пізно рано, чому мені нїхто не відповідає?

Ви сьпічнли і ждете на відповідь.

— Що? що кажете? Не могу нїчо зрозуміти.

— Кажу, що я дзвонив цїлу годину, та, сего нїхто мені не відповідає. Напишу скаргу до товариства.

— Чого хочете? Не стійте, добродію, так близько губи, а то нїчо не чую. Котре число?

— А, нехай-би чорти взяли число! Я питаю ся, чому нїхто не відповідає на мій дзвінок?

— Вісїмсот... котрий?

Дальше вести таку розмову неможливо. Тут треба би рушницї, а не телефону.

Дасте спокій всяким пробам обопільного порозуміня і просите покірно, о получене з числом 4.567.

— 4.967?

— Ні, 4.567.

— 76, чи 67?

Та тут ви, нїяк збити із правого шляху і самі не тямите, про що саме мали говорити.

— Чому-ж, можите? — говорить хтось загнівканим голосом: — Через вас стратив я цїлий ранок.

Відшукуєте в книжцї своє число, дзвоните і ждете.

Чи-ж може бути щось смішнійшого, як чоловік, що, стоячи на пальцях, прикладає до апарату ухо і уважно слухає, ни — нїсо мовчить! Зрештою вас отворяють ся дверї: хтось виходить до покою, та ви, не сьміючи оглянути ся. Проклинаєте телефон, а дверї голосно затріскують ся. Ах, так се приходила Оленка! Ви обіцювали, що підете з нею о пів до першої на сїпанє. А вам прийшло на гадку саме о двайцятій розпочинати розмову телефоном! Стоїте що нее, ждете і начинаєте сумївати ся, чи взагалї потребували балакати із своїм знайомим. Аж тут нечайно питає вас хтось через телефон, чи ви вже все полагодили.

— Чи полагодив! — повторюєте огірчені, — я нїе й не починав.

— То-ж начинайте нїе раз! Лиш тратимо час непотрібно.

Начинаєте ся знов те саме.

— Чи, ви, при телефонї? — кричите проймаючим серце голосом і, — що за втіха! — чуєте відповідь:

— Єсьм. О що ходить?

— Чи то ви, число 4.567?

— Що?

— Чи говорю з добродієм Уіліямзоном?

— Як кажете? З ким говорю?

— 889, Джоне.

— Бове?

— Ні, Джоне? Чи ви є числом 4.567?

— Так є. О що-ж вам ходить?

— Чи добродій Уіліямзон є дома?

— Хто?

— У-і-ліям зон?

— Сон? Що говорите? Не чую!

То-ж збираєте свої послїдні сили, робите надлюдські змагання, щоб таки нее раз пробувати наше питанє і одержуєте таку відповідь:

— Цїлий ранок дома...

Берете капелюх і гоните до Уіліямзона.

— Чи можу видїти ся з п. Уіліямзоном?

— Перепрошаю, але його нема дома — звучить чемна відповідь.

— Та ж сказано мені перед хвилею, телефонічно, що він дома.

Ми казали, що його через цїлий ранок дома не буде.

Вертаєте до бюра, сїдаєте перед апаратом і дивите ся на него. У вас є велика охота грюнути нім до землї і розбити його на дрібні кусники.

Вид апарату доводить вас до сказеннии. Та, ви, мали без тої причини богато непріємностий.

* * *

Не все однак дасте, ви, самі причину до непорозумінь при телефонї.

Лучать ся часто, що хочете відчитати, то-ж приказуєте слузї, що-б нїкого не приймав і не непокоїв вас. Перед хвилиною сьпічали ви сьнїдане і сидите із примкненими очима. Вам так любо спочивати на вигідному фотелю. Аж тут загомонїло проймаюче дзвоненє. Схоплюєте ся на рівні ноги, не здїлчи собі докладно справи з того, що стало ся, — чи до нас стрілив хто, чи може наступив вибух динаміту?

Прочунавши із засклян ставте думати, що коли не відповісте, то дадуть вам супокій. О, ні! Милите ся добродію.

Дзвінок не перестане так довго дзвонити, аж рішите ся відповісти і полагодити справу. То-ж годить ся із своєю долею і з обурєним питаєте:

— О що розходить ся? Чого хочете?

Відповіди нема, за те чути два мужеські голоси, що обкладають себе взаїмно лайкою. Лають ся погано і се одинока річ, яку нож в Льондоні чути добре.

Вам не робить нїякої приємности, ждати на конець сеї сварні. Вам то вже допучило, але звертаєте ся до апарату, чуєте питанє:

— Чи ви при телефонї?

— Так.

Минає чверть години.

— Чо-ж хочете? питають ся хтось.

— Я нїчо не хочу?

— То-ж в якій цїли розпочинаєте розмову? Прошу дати таким жартам спокій.

То виводить вас із терпеливости. Все то обурює вас. Повісюєте, що ни чули дзвінок телефону.

— Хто-ж властиво дзвонив? — запитує невидна телефоністка.

— Не знаю.

— А проц треба би знати — говорить нам.

Відходите від телефону обурені і сїдаєте знов на фотели. Але по кількох хвилинах розлягають ся переражаючий дзвінок знов і ви лежите знов нечуло боженїзваний і питаєте:

— Чим можу служити? Хто говорить?

— Не говорїть так голосно. Нїчо не чути.

Чого хочете? — звучить відповідь.

— Я нїчого не хочу, але чого ви хочете від мене? Чого-ж дзвоните, а відтак нїчо не відповідаєте? Коли можете — то прошу мені дати нее раз супокій.

— Чи не можемо продати Гонг-Конґа по 74 і пів.

— А що-ж то жене обходить?

— Чи не хочете Зулюсів?

— Про що говорите? Я нїчо не розумію.

— Чи заходите ся на Зулюсів по 73½.

— Я нїчого не потребую, чого завертаєте мені голову?

— Гонг-Конґа не можемо по 74... Ах, важайте хвилинку. Чи ви при телефонї?

— Так! лиш ви завертаєте ся не до тої особи, з якою потребуєте говорити.

— Може вам почислити Гонг-Конґа по 74½.

— А взяли би вас чорти і разом з нами Гонг-Конґа. Та-ж я кажу, що завертаєте ся не до тої особи, якої вам треба.

— До кого?

— Я не є тою особою, до якої завертаєте ся!

— А хто-ж ви є?

— 819 Джон.

— Ага! то ви є 198?

— Ні.

— О, коли так, то дуже вас перепрашаю.

— До побачення.

Переклав *Яр. Веселовский.*

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронові і з правдивих струсьових пер. ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Glacé, найновійший виріб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і сани, а також наривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских калошів і черевиків до сніґу.

Білові краватки: найновійшого жанра. Білові мужескі сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші коппіри і манжети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до коппірів і шемізетові. Мужескі шпарґетки.

Ціла пізного сезону продають ся по дуже знижених цінах всї товари вожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякіровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, полеваті зі шкіри земіш.

Инші засоби на складї: перзиньскі кучми, дамскі заручники, чапочки, нохґери і т. д. Правдива білизна Ecru: кавтанчики, мужескі сорочки, шпарґетки, Chenillen Eschargren і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідниці, намалія; огрівачі пузыса і зиток; плетеві вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганкеи для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїчене сухо-горячим повітрем

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ischiasa, невральгії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райолєра**), що приладають ся до слабих частий тїла, уможливляють найвисші температури з всякими термальними методами, а через то й найкращі успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно успокоює біль. При лїченю в цїле тїло вільно окрім слабого місця, тому можуть його носити і ті, що терплять на серце, на кишкостиї і ревматизм. Лїчене може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий; як зміна материї подагра, ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улиця Почтова число 5а.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкраще сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальонову нафту

по **12 кр.** лїтра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦЇСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій цїнї нїгде не може дістати. — Обі сї сорти суть неексплодуючі, без одору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених цїнах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого добрего товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини упрашає

Мориц Вельт.

37—50

Друкарня тов. „Рускої Ради"

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4.

має на складї отсї

КНИЖКИ

Бажанський Іван: „Проклять"	кор.	—·20
Баранівський Меченлав: „Педаґоґіка для семінарий учительских і учительок шкіл народних, (видана четверте значно розширене і доповнене „Нарисом психольоґії виховавчої.")	„	1·20
Будзлець Ев. О.: „Студиї Богословскі"	„	4·—
Гавришуш Миколай: „Методика" наука в школї народній ч. II	„	2·—
Галїв Теодор: „Домашний писар", збірка примірів, як укладати різні письма	„	1·—
„Перші зорі", повіданя	„	1·—
„Думки та пісні", поезиї	„	—·20
Гаршин: „Малєр"	„	—·20
Гоголь Миколай: „Ревізор", комедия в 5 дїях, переклад В. Сїмовича	„	—·60
Даниленко Іван: „Приказки" I і II по	„	—·10
Захарко Іван: „Жарти"	„	—·20
Кобилянська Ольга: „Людина"	„	1·—
„Пєнєра"	„	1·—
Конїський Олекса: „В день сьвятоюлї"	„	—·20
Крушельницький Антін: „Серце"	„	1·—
„Семигинни"	„	—·80
Лукіянович Денис: „Багатїя"	„	—·20
Мартушевіч І.: „Historische Zeugnisse" über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau	„	—·20
Окунєвский Ярослав: „Листи з чужини"	„	3·—
Павлик Михайло: „Про руськоукраїнські народні читальні"	„	1·—
Pihulják Darius: „Die Amts-Correspondenz" der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten	„	1·25
Пігуляк Єротей: „Перлинвські згадки"	„	2·—
Попович Омелян: „Ластівка"	„	2·—
„Чума горілчана"	„	—·50
„Метелика" I	„	—·60
„10 казок для дїточок"	„	—·20
„Хлопські садівники"	„	—·40
„Шкіра Франц-Йосифа I.	„	—·—
„Красномівними людьми"	„	—·40
Семюк Іван: „Образки з природи" I II	„	—·20
Семяшко Іван: „Карби"	„	—·80
Слободівна Марія: „І хтож вона бїла"	„	1·—
Стефанин Василь: „Сина книжечка"	„	1·—
Стецький Стефан: „Буковинська Русь"	„	2·50
„Beatrebungen der Russinen"	„	2·—
„Громада" або який лад і порядок мав бути в громаді	„	—·30
„Порадник" як закладати каси пожичкові і шадничі	„	—·40
„Minoritätsvotum" in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie	„	—·40
Федькович Юрій: „Твори" том I	„	—·80
„Шиї" повіданє	„	—·20
„Проекурка"	„	—·20
Франко Іван: „Русько-українська література"	„	—·20
Шпитко Осип: „Листи з пекла"	„	—·20
Єремійчук Денис О.: Die griech. Präsanctificaten-Messe, ihre Entstehung Entwickelung und gegenwärtige Ritus	„	2·—
„Життя, муки і смерть і історія перенесеня мощів сьв. великомучениці Варв. Сучасного"	„	—·40
Яблочков Г.: „Сільска учителька", оповіданє, пер. А. Крушельницького	„	—·50
„Бесїда про часи князівські"	„	—·80
„Ihre Ruthenischen"	„	—·20
„Про бук, сойку правий і про хибори до соїму"	„	—·20
„В чім наша сила"	„	—·30
„Котюжі по науці"	„	—·20
„Голос до народа"	„	—·20
„Зорки"	„	—·20

Марка охоронна: котниця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаваний знаменитий **усмирюючий лїк на втиране** по цїнї 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котниця з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

„під золотим львом" у Празї, улиця Елисавети ч. 5.

Друкарня „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена в неділю і сьвяте від 9 до 11 годині рано.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Семерский**

З друкарні товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Володислава Семерского

Ч. 11. Чернівці, пятниця дня 24. сїчня (6. лютого) 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і неділї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА".

Редакция і адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи вертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ" разом з „Рускою Радою":

на цілий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поєдинке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Рада державна.

Засїданє палати панів дня 30-го сїчня с. р.

Палата панів відбула в суботу дня 30. м. м. засїданє, на котрім по довшій дискусиї ратифікувала конвенцию брукселську як також ухвалила новелю о податку цукровім і устану о індивідуальнім роздїлї контингенту цукру у всїх трех читаннях по мисли ухвали палати послів. В дискусиї забирали голос пп. др. Кевенгіллер, кн. Льобковиц, Плєнер, Ййтелєс і міністер скарбу Бем-Баверк. Внесок др. Ййтелєса о відісланє устави о контингентї цукру назад до комісиї, відкинено.

При кінци засїдання кн. Фірштенберг в запитаню до президента палати звернув увагу на оподїйний випадок видаленя членів палати панів через квесторів палати послів з одної з саль парламенту. Бесїдник запитує президента, що намірює вчинити, аби щось подібного в будучности не приключилось.

Президент кн. Відішґрец висказав рівнож жаль із-за тої подїї і осьвідчив, що зробив вже відповідні кроки, аби в будучности запобічи подібним подїям.

Президент кабінету др. Кербер висказуючи також жаль із-за того випадку, вказав на певне роздражненє, яке панувало в деяких посольских кругах задля збігу обставин, що ухвали промисловців вібраних в парламентї стояли в тїснїй связи з ухвалами палати.

Президент міністрів поклькував промисловцям і палаті панів за висказанє зичливости. На тім наради закінчено.

Засїданє палати послів з дня 4-го лютого с. р.

На початку передвчерашного засїдани палати послів забрав голос президент гр. Фетгер. Він вказав на поважні зажалїня, які одержав від президиї палати панів в справі звістних подій і авантур в салї комісиї буджетовій і висказав жаль із-за того, що квестор очивидно ошибочно интолкував собі його слова і інтервенїював без його специяльного позвана. Дальше президент жалїє над тим, що тодї також й инші члени палати послів в протизаконний і недозволений спосіб змішали ся до чинности, що належать тільки до уряду квестора. Президент надїє ся, що не повторять ся більше такі сцени, що понижають достоїнство палати послів.

Квестор, посол Вальц, запротестував в черги проти того, що його поведінку названо некоректною; описав сцени з салї комісиї буджетової і старав ся оправдати свою інтервенцию покликуючись на адецидовану заяву президента і на викликане через се обуреня. Бесїдник зазначує з натиском, що до членів палати панів не прикладав зазину, аби вийшли з салї.

П. Ерлєр осьвідчає, що поступованє його в часї знаних подій в салї комісиї буджетової викликане було обуренем на заховане „баронів цукрових". Бесїдник не жалує слів, яких тодї ужив. Коли був би знав, що також члени палати панів брали удїл в зборах, був би їх виключив від свого вітання.

Всевімці поставили наглячний внесок в справі розпорядків, що торкають ся до податку цукрового, а які видано на підставі § 14.

По відчитаню „вплинів" відповіли президент міністрів на інтерпеляциї.

Міністер оборони краєв, предложив проект устави в справі підподів для війска.

З черги забрав голос всевімець Ганіх ради умотивованя наглячности поставленого внеску в справі внесеня розпорядку о податку цукровім, виданого на підставі §. 14.

Посол Ельдерш (социал.) попер наглячність внеску, котру однако в голосованю відкинено.

Приступлено до **порядку дневного.** — Фукс (центрум) мотивує внесок **в справі зміни реґуляміну палати послів.**

Засїданє тривало дальше.

Політичні вісти.

— *З австро-угорскої уноди.* Одна з найважнїйших умов, яку заключили оба правительства з огляду на митово-торговельний союз межи Австриєю та Угорщиною, дотикає управильненя перевозу худоби. Тут треба було особливо найбільше заступати бажане австрийских хліборобів та перевести їх, бо тут розходить ся о знані економічні інтереси, з огляду на наш вивіз худоби на заріз, який мусить бути опертий на вдоволяючих ветеринарийних відносинах. Приміненем строгійших установ та більшої ветеринарийно-поліційної обережности має ся тут стреміти до осягненя бажаної цїли, щоби здержати заполочени заразні. То стане ся в першій лїнії через окремі установи дотично перевозу безрог. дальше через доповнюючі приписи, які дотикають перевозу звірят взагалї. Що дотикає перевозу безрог, то наступить окреме ветеринарийно-поліційне поступованє з безрогами на виховок та годівлю, а окреме з безрогами на заріз. Перевіз безрог на виховок та годівлю, які після досьвіду заволїкають заразу і особливо привели до заволїчени свинської зарази, що ще до тепер з нею треба найбільше бороти ся, буде підчинений особливим обмеженим та обережностям. Вивіз безрог на виховок і годівлю дозволить ся лише зелїзницею, на окремий призвіл та донесенє після відбутої 35-дневної обсервациї, яка виказала, що ті безроги зовсім не підозрінї що до пошести з центральної стациї. Допущене до обсервациї робить ся записимим від доказу, що нема на певно заразн анї в громадї, звідки походить, анї в сусїдних громадах, взглядно в ветеринарийнім окрузї. Так само буде допущена обсервация лише в таких громадах, котрі зазв із своєї сторони разом з сусїдними громадами, взглядно ветеринарийним округом суть свобідні

Сергій Канюк.

Білий платок.

(Конець.)

— А може вийшла яка нова книжка, то дайте!

— Що-ж вам їсте ви читати романи, поезиї...

— Проч з тим! — перебила она — Про соціалїзм, радикалїзм, анархізм, тако дайте!

— А ви читаєте радо такі твори, коли смію спитати, кажіть, які ви книжки читали?

— Всїлякі — великорускі, українські, німецкі, французкі, англійскі, навіть латинські і грецкі і вже досить менї, не хочу більше!

— Та я хочу знати, котрих авторів ви читали, котрих творів вам подобали ся.

— Знаю, чому ви питаєте ся, бо гадаєте, що я читала романи та пусті сраки, ой ні! Революционери, яким є мій Петро, ті що погибли в борбі за волю, за свободу, ті найшли у мене зрозуменє...

— І що ви там вичитали?

— О, вільно то я вичитала, навчила ся, коби могла те все другим сказати, їх душею моєю вітхнути, о тодї настав би новий лад — новий сьвіт, із пекла зробив би ся рай. Так, що з того, я своїх думок не смію виявляти, право не позволяє. От дізнались, що Петро має не такі думки, як право каже, і де він тепер? — в каторзі! Тому то я не годжу ся з сим правом, а хочу бути вільною, хочу смїло думати і говорити і жити свобідно, а не в кайданах неправдивого права. Нарід бідний сього не знав, що право може бути несправедливе, у нього все, що право, сьвяте, а в мене сьвятий знов Бог. Тому я боюсь тільки одного Бога, бо як не буду його бояти ся, умру; а коли буду бояти ся його, то буду жити-жити, довго жити, но вмру вколи! Досить вам?

Хвиля мовчання...

— Я знаю, що і ви слуга, раб отого права, ви мусите таким бути. Ви бідний, хочете хліба, право се дає вам хліб, а я — я не хочу нїчого більше тільки волї, менї сего права не потрібно.

По хвилї:

— З ким, з ким! — бо й він тієї думки, пійдемо обоє! Що раз забалакує шаблюка, закленчить багнети, засвищуть кулї гармат, а потім вся збруя пропаде, затихне зойк і крик, залунає пісня свободи. В послїдне буде лунати голос военної труби, як мусить вищити всї несправедливі права. Тодї запанує воля, сьвітла воля. Тодї не будуть знати різанину добродїтелем, тодї скажуть, проч з усїм, що хоче різанини, ми бажаєм сунокосу! Чи знаєте ви се? — Тодї і вам кінець, бо обожаєте те право...

— А ви не знаєте, що право те постановив цар? — сказав лїкар.

— Знаю! Та знаю і те, що цар головів як і я, і всї они, котрі видавали права, люди як і я, отже могли помилити ся. Они милили ся часто нарочно, бо ходило о їхню користь і установляли несправедливі права. Само тому, що тих кілька одиниць мають з сього права користь, то они не хотять вищити його. Та бо тут не на часї жити для одиниць, настав час, запанував инший дух, сказали всї — живем і мремо для загалу! Менї тепер все одно, я піду до нього, бо він пійшов шукати правди, бо в праві не найшов.

— Ви маєте нїж, видно! Проч з ним! проч! то збруя. Я того не торкаю. Я знаю все, знаю, де я є, знаю, чому я тут, а хочу волї, тому менї все одно. Будьте здорові пане доктор!

Лїкар оборонує ся і вийшов з кімнати. Она почала знов давню борбу сама з собою, бігала по хаті, кричала і сьпівала, сварила у всїх винах, винив тільки говорила. Ганьбила урядників від найвисшого до найменьшого, бо она ненавидить їх. Ненавидить військо. З ним хоче йти побити всїх, що бажають війська, а відтак буде мир і тишина.

Хору відняло мову, записано 58 кг., значить цілий кг. меньше, як було першої днини.

— Як буде так далї йти, то не має виходу — казав лїкар.

Та кождого разу, як ї важили, записувано все меньше і меньше кг., значить, ї стан що-день гіршав. Она не спала, їсти не їла, чим-день ставала худша, страшнійша.

* * *

Она знала, що она межи божевільними, знала добре, що не найде з відтам, хиба полине „з ним" до слюбу, а потім — потім боротись ме далї за волю.

Другої днини була погода, хорі вийшли на прохід в огород. Они не видять много: сине небо, дерев кілька десяток, мур високий і сторожів з нагайками. Она розглядалась по всїм усюдам, чи не добачила би де-чого.

Коло стїни муру висїло біле. На вїтрї мотуза хлїпталась біленька хусточка. Бистре око запримітило ї там, хора захотїла ї украсти.

Сказали заходити до кімнат. Хора лишалась все по заду і, коли очи сторожів звернулись у бік, она сховала хусточку за пазуху.

Сего вечера она була надто неспокійна, бігала, кричала, сьпівала, сварила, рвала на собі одежу.

Прийшла ніч, їй не поспішало.

Треба було хору звязати. Не легко те дїло ся, она боролась ся, скільки сили дозволяли. В кінцї взріла, що негодна побороти тих, що ї вязали, утихомирилась. Ї приспособили на ліжку, та она і она не пожмурила.

— Чого хотять вони від мене? Що я їм винна? Чому мучать они мене? Я хочу волї. Але менї все одно, хто образований, тому все одно, до він є і який він виглядає...

Говорила тихо — шептала.

На другий день було їй гірше.

Знов надійшла ніч. Прийшов закопотаний лїкар, казав знов звязати сказбу, дав щось на спанє і она ніби заснула. Та по хвилї пробудилась, але зежала тихо. — — —

Цілий вже було, всюди панувала тишина. Хорі спали і сторож спав, тільки в мужеському віддїлї грав хтось сумно на сопілці, а инший знов сьпівав „вічная памать".

— Для мене — прошептала.

І платок, коби прийшов він. Вже видко його. Відїздить, потяг вже відходить, його везуть до каторги, бо він

від поїздки та коли можливо вдоволити вимогам ветеринарийно-поліційним. На початку і при кінці обсерваційного часу будуть оглядати безрог ветеринарі. Для транспорту установлено строгі ветеринарийно-поліційні обережности а також що-до паспортів для безрог на виконок і годівлю вариджено окреме зазначення їх. Австрийські ветеринарийні делегати в Угорщині будуть за кождим разом повідомлювані про дозвіл на обсервацію і тим самим будуть також в положенню, сконтролювати її в кождій хвили. Що до привозу безрог на заріа остають загалом дотеперішні постанови.

— *Комісия військова.* Комісия військова дискутувала в середу (дня 4. с. м.) над контингентом рекрутів. П. Поповский домагав ся вичеркнення уступу, що торкаєть ся покликання засобової резерви. П. Гавлов обговорював 2-літну військ. службу і противив ся її впровадженю і заявив, що Поляки будуть голосувати за військовим предложенем. Міністер обор. краєвої Вельсерсгаймб осьвідчив, що годить ся на счеркнене з предложена уступу о покликаню засобової резерви. В справі численних протестів проти сепаратистичних домагань Угрів, покликуєть ся міністер на свою попередню заяву. На тім наради перервано.

— *Студентскі маніфестації.* В Будапешті 300 студентів устроїло вчера похід із смолоскипами в честь гр. Зиха за се, що він виступив з ліберальної партії, а вступив до партії независимих. Часть демонстрантів хотіла дістати ся під дім ліберального клюбу, але поліция розігнала їх, а 10 арештувала.

— *Анархісти.* З Барцельони доносить, що арештовано там анархіста за підбурюване до штрайку в Ревсі. Арештований мав заявити, що намірив убити бельгійского короля, але не міг наміру виконати, бо в часі барцельоньского страйку арештовано его.

— *Страйк в Барцельоні.* З причини страйку в Ревсі перестали виходити всї дневники. Страйкарі устроїли формальну блєкаду міста і не допускають до міста живих товарів і т. д.

— *З Марокка.* Первістна вість, немов то війска мароканьского султана взяли до неволї проводиря ворохобників, не справджує ся, як доносять лєндоньскі телєграми. Також не знати, чи тїло его находить ся серед тїл погибших. Майже всї ворохобники погибли, або дістали ся до неволї. Цїлий їх табор попав в руки султаньского войска, котре відобрало також у трачені в одній з попередних битв армати. Табор ворохобників взято приступом.

— *Венецуельский заколот.* Заступник одної держави замішаної до венецуельскої справи предложив, як доносять з Вашингтону, угоду, котра дала би державам можність підкликати военні кораблї, не наставляючи своїх інтересів на шкоду. Між заступниками і їх представителями веде ся в тій справі жива переписка.

Знесенє поступованя об'єктивного.

Реферма правової устави ставила вчера на порядку дневнім засїдання ради державної. Проект устави заповідає знесенє, а принаймні ограниченє тої справдїшної язви независимого дневникарства в Австрії, якою є так зване об'єктивне поступованє.

Прокураторія державна, догадавшись карнгідного вчинку в змісті статї, конфіскує цїлий наклад, не потребуючи видавати процесу интерези мимо карнгідної статї. Опозиційні письма понесуть їзза того великі страти материяльні, хоча нерідко трапляєть ся, що суд не затверджує конфіскати прокураторії і не узнає змісту інкримінованої статї за карнгідний.

Після проекту нової устави правової об'єктивне поступованє має бути знесенем, а письмо з правила може бути конфіскованим тільки на підставі засуду судового. І в таким однако случаю конфіската обнимає тільки примірники, що суть призначені до дальшого розширеня, а не тикаєть ся примірників, призначених до власного ужитку редакциї. Коли карнгідна частина друку дасть віддїлити ся, то узнає конфіскатї тільки та часть віддїлена, а решту має віддати ся видавцеви.

Належить сподївати ся, що їзза дуже витончених почувань карнгідности у п. п. прокураторій, по запровадженю такої реформи правової прийде до дуже частих судових розправ о рїжні провини і злочини правові. Сала розправ стане ся важним чинником в борбі поступових засад і знаменитим средством агітациїних. Справоздання з сали судової наберуть часто-густо значіня політичного і будуть побуджувати аналичну сумісність до політичного мисленя і публичної дїяльности.

Властим белєтрыства і прокураторій буде вільно конфіскувати часописї без вироку судового в слїдуючих случаях:

1. Коли часопись не подає місця другу, або підпису редактора, або подає фальшиве назвиско автора або не предложила обовязкового примірника і т. д.

2. Коли оголошує акт оскарженя або подробиці слїдства судового перед розправою, коли в часі неокінченого поступованя судового намагаєсь вплинути на вислід процесу, коли зраджує військові тайни.

3. Коли заключає злочин зради стану, образы маєстату або члена родини цїсарської, шпіонства, богохульства або заклику до замаху динамітного або преступок образы моральности і заклику до поповненя злочину, однаком в тім послїднім случаю о стільки, о скільки заходить небезпека, що заклик той викличе неминуче виконанє злочину. — Против тим обмеженям поступові посли заповіли обструкцию.

НОВИНКИ.

Іменованя і перенесеня. Президент краю іменував канцелїсту Йосифа Нозіка в Кімполунгу секретарем повітовим, а пахмайстра відділу військового радовецкої стадниии К. Ботушанського канцелїстом при старостві в Сучаві.

На відновленє ратушного будинку призначено 45000 корон. Перебудованє головних сходів і устроєнє льожі для портмера стоятн ме 13.200 к., реконструкциа сали і бюр поглотить суму 22.400 к.

Стан здоровля митр. гр. Шептицкого постійно полїпшаєть ся.

Сходини з танцями уладжує тов. „Буковинський Бонн“ сеї суботи дня 7. с. м. в салї „Народного Дому“. Початок о год. 8-ій веч. Вступ 1 кор. від особи. Стрій домашний. — Запрошень не розсилаєть ся. М. Кораловіч голова, Ор. Гандзяк кражнер.

Санкционований закон. Найвисшою постановою з дня 25. січня с. р. затверджив цїсар проект закона буковинського сойму дотично побирання додатку від консумциї вина, горівки і солодких напоїв в громаді Кіцмань на протяг десяти лїт, почавши від 1. січня 1903.

Проба „Бонна“ відбудеть ся в пятницю дня 6. с. м. о год. 8-ій вечером.

Вечериниї з танцями тов. „Січ“ що були заповіджені на 3. лютого с. р. не були вечеринїї, а справдїшний руский бал, що безперечно буде записаний золотими буквами в сьогорічнім карнавальнім календари нашого міста. Около девятої години вечером почали з'їздити ся гостї. З початку можна було їх іще рахувати, але пізнїйше почали заїздити одна повозка за другою і сала і льожі музичного тов. заповнили ся по береги веселою, квітучою і вифрантованою публикою і то виключно руською. Прибули гостї не тільки з Черніщів і Буковини, але і з Галичини. Сала була чудесно декорована екзотичними цьвітами, гербами і диванами. В ліві цьвітів на естраді шуміла електрична фонтана, що міняла краски, а над бюстом Шевченка уносила ся в повітрю напись „Січ“ уладжена з електричних синьо-жовтих лямпок. Вестібіль, через який переходило ся до льож, перемінено в затишний і з комфортом уладжений салон — мабуть для залюблених пар. А вже найгарнїйшою декорациею сали були наші красавиці, що по просту чарували своєю вродою. Поміж гістьми завважили ми: маніфіценцию ректора д-ра Шаріцера, декана правничого факультету д-ра Аддера, проф. д-ра Стоянога, проф. Калужницкого, проф. Еремійчука, проф. Калинвектера, генерала Ванку з полковниками Славічом і Гессом, послів Пігулика, Николая Василька і д-ра Штравхорна, члена краєвого виділу і президента торговельної палати Лянгенгана, війтобурмістра д-ра Райса, прокуратора Вол. Михальского, директора д-ра Филипевича, гімн. дир. Козака, інсп. Поповича, управителя руху д-ра Гнідого, нотара Сонневицкого і багато иньших. До першого надрива станула багато вечер сто пар. Весела забава при звуках гімницкої музики протягла ся до білого дня і закінчила ся о год. пів до 8-ої рано білою полонинською. Заслуга в тім, що вечеринїї так добре вдали ся і принесли так значний дохід, належить не тільки по стороні „Січовиків“, але також по стороні ширшого комітету, що розвинув енергічну агітацию за вечеринками в місті і на провінції і по стороні голови ширшого комітету професора д-ра Смаль-Стоцкого, якому „Січовики“ на знак подяки і пошани вручили на вечеринках золоту шкільну до нравлятки в виді горбу Руси-України. Найбільша-ж честь і подяка належить ся солїдарности руської інтелїгенциї, що дала повний доказ, що у всїх хвилях народного життя — серіозних і веселих — свідома свого патріотичного обовязку готова, чи то стати до борби, чи до танцю.

В вівторок 10. лютого 1903 відбуде ся в Черніщах вінчане учителя Емануіла Ярошиньского з учителькою п. Марією Качковскою.

Конкурс на 7 стипендий по 100 кор. з фундациї св. п. Л. Ахнера, для православних законників в Сереті розписало краєве правительство в Черніщах. Речинець до вношеня подань минає з днем 1-го марта б. р.

Вечеринїї. На дохід бібліотеки для шкільної молодїжи в Тонорівцях уряджує підписаний комітет при співучасти тов. українських студентів „Січ“ в Черніщах, в середу 11. лютого н. ст. 1903 в Тонорівцях в шкільнім будинку деклямаційно-вокальні вечеринїї з танцями, на які має честь запросити П. Т. публику комітет: Місцевий: О. прот. Д. Митрованович, О. Фішер, властитель дібр, Ст. Неделко, директор школи. Академічний: Вас. Сімович, голова „Січи“, Е. Ярошиньский, заст. голови „Січи“, І. Гошовский, член „Січи“. — Початок точно о год. 7-ій вечером. — Стрій домашний. — Вступ від особи 2 кор., родина платить від особи 1 кор.

Народний театр, що поміщав під управою п. Мих. Губчака, дав в минувшім році в Галичині і Камінци подільскім разом в 12-ти місцевостях 208 сценичних виставів, поміж ними, 9 нових драматичних творів, іменно: „Ніч“ — Ормана, „Пісні в лицях“ — Кропивницкого, „Як козбаса та чарка, то минаєсь і сварка“ — Старицкого, „Невольник“ — Кропивницкого, „Будка ч. 27“ — Івана Франка, „Бурлака“ — Карпенка Карого, „Хазяїн“ — Карп. Карого, „Катерина“ — Орлана, „Відьма“ — оперетка Яновской-Лисенка. Премійованих на тогорічнім конкурсі трех драматичних творів не міг театр виставити, бо дозвола в половині грудня м. р. вимущено їх з цензури дїлівскої поліциї. Ті твори будуть виставлені у Львові, куда з'їздить наш театр в половині лютого і в сали Colosseum буде давати вистави до пінця марта. — Субвенциию краєвою в висоті 14.500 кор. і надзвичайним додатком в квоті 2000 кор. покрив видїл всї видатки получені з ведення театру так, що остаєсь недобір в квоті 20 кор. 93 сот. — Емеритальний фонд артистів руско-народного театру виносив з пінцем року 1902 6594 кор. і 87 сот.; в р. 1902 зріс той фонд о 505 кор. 42 сот. — Повищий фонд уміщений в руских інституциях.

Збори мужів довіря політичного товариства „Руська Громада“. Онодї відбули ся в салї Штадмілера збори мужів довіря товариства „Руська Громада“, скликані послом Од. Барвіньским. Зборам проводив посол др. Гладишовский. Посол Барвіньский: виголосив справоздане про сучасне політичне положене руского народу в Галичині, про становище і дїяльність руских послів в радї державній. Над сим виявязала ся пів-тора-годинна розправа, почім ухвалено слїдуючі резолюциї: 1. Збори приймають до відомости і одобрюють поступованє руских послів в радї державній. 2. Збори поручають тим послам стреміти до того, щоби уможливити успішну роботу в радї державній. 3. Збори полишають руским послам свободу в виборі тактики в радї державній відповідно політичним обставинам. 4. Збори поручають руским послам не з огляду на правительство, але з огляду на могутність держави підпирати державні конечности. Опісля член „Руської Громади“ п. Лопатинський в основнім рефератї подав указки органічної реальної роботи для культурного, национального і економічного подвигнена руского народу. Виконанє сего поручено видїлови.

Поминальне богослуженє за покій душі бл. п. Володимира Барвіньского відбувось в Успеньскій церкві у Львові сьпівану Службу Божу відправив приходник о. Назаркевич при участи обох сотрудників о. Давидовича і Красицкого. Співав хор дячків церкви парохіяльної. До Параставу приступили перед тетрамод, на котрім видніє ся гарний портрет заслуженого бл. п. Покійника, оо. прил. Біликівський, свящ. конс. Стефанович і Гузар і катехит Рудович. На богослуженю посол О. Барвіньский з родиною, пп. Белей Лопатинський, представителї „Діла“ і „Руслана“, много урядних пань, професорів і молодїжи руської ґімназиї, як і богато почитателїв пельми заслуженого Покійника, так місцевих як і з подальшої провінциї.

Кваліфікованої учительки гляда видїл тов. „Руска охоронка“ у

Львові від 1. марта с. р. Згодошеник особисті чи письменні, приймає н. Панькевича в товаристві ім. Шевченка, де також можна засягнути ближших інформацій.

Віденьска „Zeit“ про еміґрацию. Дневник віденьский „Die Zeit“ приносить в числі з суботи статю, в котрій репродукує назви „Свобода“ до седли, щоб ішли на часові заробки за границю до Прус і иньших німецких країв а згадуючи про перепони зі стороны старостів і відмову концесиї „Просьвіт“ на бюра посередництва праці, кінчить статю ось-такою характеристичною замітков: „Галицко-польскі верховоди хочуть очивидно задержати робітників в краю і одержати заробку плату на 20 кор. денно. Може и. Кербер випаде прецінь на думку, що метода его галицких урядників, щоб привернути середновічні заняти відтягана нашим робітників, не є відповідним способом на то, щоб поправити економічні відносини убогого галицкого населенья“.

Укріпленє Львова. Hamburger Nachrichten доносить о намірі заміни Львова в новину кріпость. Після Hamburger Nachrichten — є се тим конечніше, що він лежить недалеко границі російских твердинь: Луцк, Дубно і Рівне, та що до Рівного перенесено недавно команду XI корпуса з Житомира. Напроти Львова лежать дальше російскі команди корпусів: XII в Винници, XIV в Любліні і XXI в Київі, а кождий з тих корпусів має відповідні дивізиї кавалериї. За потребою укріпленя Львова промовляє не досідний терен в Галичині для опору сили неприятеля. З сим числила ся Австриа ще в часі прикрої війни, не знаючи, який оборот возьме війна і побудовала фортифікациї в Кракові, Перемишли і Залещиках. Перші дві місцевости остали твердинями, а Залещики яко недогідну точку до оборони понехано. Пізнійше думано про укріпленє Коломиї або Станиславова з огляду на їх положенє при осередках комунікацій. По 1866. р. почало ся укріпляванє Ярослава, але по трох роках застановлено розпочаті фортифікациї, а роботи перенесено до Перемишля. Військові круги не вдоволяють ся однак сею одною твердинею, що стоїть на дорозі до Угорщини, але признають конечність укріпленя Львова, тим більше, що тоді відпали би проектовані фортифікациї поле Сяноока і Харова. Що до самого Львова то рада міста схвалює ся всіма силами недопустити до укріпленя міста і візвала своїх послів, аби запротестували.

Дівчі аферп. Утеча жінки саксонського королевича потягає що раз то поважнійші наслідки, з котрих деякі мають первородне значінє в політиці саксонського королівства. Після вістий, які наспіли з Дрездна, чоловік кн. Луїзи ураженний родинним скандалом мав зречи ся наслідства престола в користь свого 10-літнього сина. Рівнож повідомлено вже передше начального вождя саксонської армії, що зрікаєсь своєї військової ранги і усуваєть повсім з війска. — З Ментони, де перебуває тепер кн. Луїза з любчиком Жіроном доносять, що теперішне населенє виказує явно своє невдоволенє з їх товариства. Дійшло до того, що як Жірон запротестував якомусь панькови, котрий хотів на улици при помочи фотографічного апарату зробити з вподобленої пари знимку, панок назвав его „ослом і боснаком“, завдячи, що фотографував вже більших людей, а не такого очайдуха. — Про б. арх. Леопольда Вельфляйта доносять, що находить ся тепер із своєю любкою в дуже критичнім матеріальним положенью.

Польскій бандитизм в костелї. З Одеськи доносять до „Дїла“ про новий факт, котрий показує, що нетерпимість польської гадки до всього руського проявляє ся в цілій своїй скажености навіть в костелї, отже в місци, де ні-раз повинно ся проповідувати христіанські засади любови ближнього. Тиждень перед Різдвом с. р. тамошний молодий вікарий, якийсь Мазур, почув підчас богослуженя в костелї, як старший брат Іван Лабінський сказав до другого півголосом по руски: Може би вже роздавати свічки?“ По богослуженю кличе „посижнуньо“ Лабінського до захристиї і кажучи: „То за гнилі mowę“, вдарив старшого брата, чоловіка чесного і поважного, з цілої сили в лице! Можна собі уявити обуреннє всіх парохіян без ріжницї обряду, коли довідали ся про бестиальский вчинок священого монїшства в славленичій час. Зачувати, що богато латинників-Русинів, нехотячи наражатись на побої від шаленого Мазура, постановили перейти на обряд руский.

Проти куреня цигаретів. Англїйскі письма занимають ся зростом консумциї цигаретів серед шкільної молодежи. „Дешеві цигарета в пачках по пенсї суть тепер в великім обігу і неодин хлопчина, що йде до школи і мав призначені гроші на снїданє, купує за них папіроси. — Великі фабрики папіросів, „узнаючи сей зріст запотребованя“ побільшили продукцию дешевих папіросів, а навіть поспровадзували нові машини. Поустановлювано також сосциальні автомати, що виплюють за пенса пачку папіросів. Лікарі і недуги застановляють ся, звідки бере ся у дїтий ся охота до палення тютюну. Грає тут велику роль наслїдуванє, нелїпі хлопці переносять папіроси над поживні дактилї або печені каштани. Давнїйше пустував малий розноситель дневників, будівні, опері, цукерки і мав, будь що будь ту таку поживу, який купує собі за те пачку папіросів. Дїти, такі спропала народжують ся. Їхнє лице втомлене, очи мутні, вражують, що нікотина на молоді організми виливає фатально. Дрожаче рук, ослаблене зору, неправильна дїяльність серця, обложений язик й легко уражаюче подразненю горло — се найперші наслїдки уживаня нікотини. В Англїї наслїдком переваги файки і жіцких цигар палене тютюну було утрудненим і дозволено під розовою палена папіросів зачало ся ширити між дїтьми. Одна з учених американських через 8 лїт слїдив студентів Yale College і порівнуючи розній палячих тютюн і непалячих одержав слїдуючі цифри на користь тих послїдних: 24 пр. надвишки ваги, 37 пр. надвишки росту, 42 пр. надвишки об'ємистости грудної клїтки і 8·36 пр. куб. ст. повисности грудий. Ізза того то отже законодавство 33 станів Сполучених Держав заказало курене тютюну перед 18. роком житя і установило кари полїцайні на тих, що не повинуються ся тому приписови. — В шведскім сойми ухвалено також рад приписів проти спродажочих тютюн дїтям, а різночасно уповажнено полїцию віску до випитаня того звичаю у недоспілої молодежи. — В Англїї дневники домагають ся рівнож в тім взгляді відповідних строгих принципів й постанов.

Малий фейлетон.

Мої лови на лиса.

Нема гіршої язви для гадки, як лис усадить ся на подвірю, тогдь ані курки до утримати, ані гуски. А самі знаєте, що при господарстві варта така курка. З'їсть що, чи не з'їсть, а яйце знесе. Тай яке і на сїрнїк є і на пляту і на сіль і на всяку подробицю — не треба остатної фасолини з хати виносити. Що в лїтї, що позаминї. Чи огірочок, чи петрушечку, чи морквицю в кобінку, на торг і вже я грейцар на грейцар. А в зимі що робити: От пильнуєш той курочки, як ока в голові, а в неї все тобі щось кине. То-ж не дивниця, як потра курка зачне „думати“ — то така нам и хата гривата, якби дитина розхорувала ся, — а вже і не кажи, щоби, борони Боже, десь пропала, або щось ді з'їло.

Минулої осени, десь так коло сьв. Михайла шпак сніг глубокий, мокрий і верзи всьо до чиста. Лиси не мають у такий час що їсти, йдуть до села, тай кури крадуть.

Вже газдині, чи на улици, чи при роботї нарікають на свою біду:

— Гей, кумонько Василихо! у мене лис задусив сеї ночи дві курки.

— А у мене одну, але найбільшу — каже друга.

— І то не знала-бим була, де подїла ся... Встаю рано, вижинаю попіл на город, а там з моєї сїменистої лише пір'я. Що мені жиди не нанїкали ся за нею вісїм шусток, — я не дам — дайте рижький, а той, плавши би ся, за дурно з'їв.

— Ей, що ви говорите — перебила третя — у мене „марцінка“ так несла ся, що чудо! День переходить, а три-чотири дни з яйцем — а той ворог тамтої ночи ей спритав.

Тай мене не минула лиха доля.

Якось встає моя Марина рано-досьвіта шукати кури, а тут за трома найпрасшими і слїд звотиг. Вихожу, дивлю ся, а попід підвалину така дїра, що дві три руки можна пихати. Злодюга підкопав ся.

— Чекай-же, чортівський накорінку — кажу сам до себе, забиваючи дїру — не будеш ти вже більше по сьвіті ходити.

Не кажучи жінці ані слова, збираю ся і йду до кума Николи.

— Гей куме, ходїть на лиса, у мене з'їв три кури що найкрасші.

— Не можу. — Мушу жито на податок молотити. Вже „тиганівереда“ був у мене, а ледви випросив ся.

— Ой, знаємо ми той податок всї дуже добре — кажу, збираючись до відходу. — Останьтесь здорові молотити жито, а я йду молотити лиса.

Добрий сусїд відпровадив мене аж до лїски, тут ми попращали ся другий раз і кождий у свое.

День маленький проминув, як з батога тріснув. Не встиг чоловік руки до чого приложити, а тут уже вечерїє.

Сонце почервонїло як наш пійт, коли вилїзить ся, а місячок у пів-повні висить уже над горою, та такий блїдоньний, як той Вівчаренко, що ему злїпитували перед тижнем хату і город тай вигнали его під зиму з жінкою і пятьма хробаками під чужий плїт.

— Тепер пора на лиса — кажу до жінки.

Взяв опанчу на себе, сховав під ню дубельтівку, тай гайда в Ільчишину дебру. Там виводили ся лиси.

Скоренько знайшов я гарний горбочок, поросший ліщиною — саме против стежки, куда лиси ходять. Здобувши з плечей перстку, зложив у четверо, кинув на землю під волїна, повідводив курки і чекаю.

Сиджу годину — нема, другу — нема. А ту зимно, як на Сибирї, мороз чим раз дюжїйший, місяць аж іскрить ся — видно як у день. Сон сильне вже очи, але чоловік покусу відгинає, — не дає ся.

Коли нараз слухаю, а наді мною тріс-тріс тай стало, — згодом знов тріс-тріс і знов тихо. Чути лиш якісь кроки, бо сніг за кождим чим раз голосийше цьвірпає та пищить.

Оглянув ся назад себе, а ту жандарм такий, як тая висока хїхтарина сього жидівского шпиталю, а грубий, як бочка. На мене аж вогонь вдарив. Чим борше пихонив перету зпід волїв, тай в теки.

— Чекай, чекай! — долїтає мене страшний его голос.

Я дечу без тямки, сніг сприпить, а мені причуває ся, що він кричить: — Stój, strzelam...

Не погамів — на крилах вітрів я до дому. Дубельтівку встромив у загату, а сам загримав до вікна мало шибок не повилїтали.

— Отвирай, Марино — жандарм!...

За хвилю був я вже в ліжку.

Жінка на почи нїчого не відзивае ся, а також, ждемо.

Аж тут нараз: бабах! як з гармати, аж відгомін пішов по лїсах.

Тихо — тихо, аж так у пів години чути на улици: сирни-сирни, сирни-сирни.

— Не вже-ж то жандарм їде — думаю собі.

Слухаю, а він уже на порозї.

— Голову би ти там скрутив — почастував я его в дусї.

Але він голови не скрутив, лише прийшов під вікно.

Пук-Пук, я вдаю, що не чую. Закукав другий раз, голосийше — не обзиваю ся, закукав ще раз і таки на голос кричить:

— Отворяйте! Чуєте гей! отворяйте!

— А хто там волочить ся по ночах, — людям спати не дає!?

— То я!

— Що за „я“?

— Тихо я — Никола! Отворяйте, бо змию. Руки мені заклекли і ніг в собі не чую.

Зірвав ся я на рівні ноги і відсунув замок.

— Бодай же вас, куме — кажу отвираючи двері — ви так мене перепудили... Я гадав, що то жандарм.

— Ха, хе, ха — засьміяв ся на весь рот Никола — то ви певне тому так вдирали, як я спинив ся над дебрею. Я кричу: чекай! а той ще гірше. Ха ха хе.

— А вбили ви що? перебив я.

— От так з годину потім, як ми вийшли до хати, біжить лис стежкою. Зинув ся я по незнаки, вижу на оно і „луне“, лиш против ся. Підбігаю до него, а він нарбузьом, нарбузьом тай у долину. Я скочив за ним. Він дальше не може, пишкірив зуби до мене, тай гарчить. Я кольбою по голові раз і другий і він потих.

— А великий? А добре має футро? — питаю.

— Засьвіттїть, тай вздрите — каже Никола сїдаючи на лаві, що на потемки намацав — він осьде в мішку.

Я засьвітив, розпинаю мішок, а там лис, як медвідь і то не з тих, що попід спід мають попбластий волос, але з тих більших, що у них на черені шерсть жовта, як віск.

— Але-ж то ви почастували его в самі пружі — кажу, придивляючись близше. — Та-ж ту цілий набій пішов, що і кіньом затнало.

— Тому то він не фарбував — відозвав ся Никола.

— От добре, що трафив ся. Що дорогу, тай буде чим податок заплатити.

— Та лишіть уже его у мене. Що будете его до дому двигати. Я сам шкіру здойму, розітну і висушу, тай готову вам віддам.

— Дякую вам красненько — сказав Никола, збираючись до відходу — я так і гадав зробити, — раз тому, що тепер мороз „оке дванцять“, а по друге, що ви до того спосібнійші. А на тепер зістаньтесь здорові. Та не гнівайте ся, що я вам перервав милий сон.

— Бодай так мої вороги спали, як я тепер.

А внедїлї підемо радем. Добре?

— Добре, добре — відповів за дверима. — Добраніч вам.

— Добраніч!

Іван Герасимович.

Посмертна † вістка.

П. Марцинна Артимовичена, мати віцепрезидента Александра Артимовича померла тут дня 3. с. м. прожившя 84 лїт. Похорон відбув ся вчера о год. 5 попол.

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 5. лютого. (Палата послів). П. Вуковіч вніс інтерпеляцию в справі подїй в Македонії. Шенерер поставив внесок в справі узнаня німецкої мови яко одинокої, якої вільно уживати в нарадах палати.

Відень, 5. лютого. (Ческа оплата від пива). Ухвалена соймом ческим устава о підвисшеню оплати консумційної від пива, одержала цїсарску санкцию.

Царгород, 5. лютого. (На Балканї). Порта вислала до амбасадорів справоздане турецких аґентів торговельных в Рущуку, котрі доносять, що з'організувалось єм нових болгареких патаґ числом 7.600 люда, що оперують в ріжних дистриктах, а головним їх осїдком і місцем зїзда є дистрикт Сальонїки.

Берлїн, 5. лютого. (Повстанє в Македонії). Lokal Anzeiger доносить з телєґрамі з Царгорода, що в Македонії вспівають численні скарги на насилля турецких урядників. В Македонії увязнено 4.000 осіб, з котрих половину пущено на волю за окупом. В найблизшій будучности заносить ся на великі і грізні розруха в Македонії і загальне повстанє вже в найблизшім часї є річию майже певною.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Ваххарі коронові і з правдивих струсьових пер. ручки перлові і з черепахи. Ваххарі Glacé, найновійший взроб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всіх довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і сани, а також накривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских калошів і черевиків до світу.

Базеві краватки: найновійшого жанру. Базеві мужскі сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші колліри і манжети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Гузики до коллірів і семіастові. Мужскі шпарунтки.

Іззи пізного сезону продають ся по дуже знижених цінах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякіровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, поплястї зі шкіри земіш.

Більші касоби на склад: перлинькові кучки, дамскі заручавки, чапочки, кошери і т. д. Правдива білизна Єгера: кавтанники, мужскі поячохи, шкарпетки, Chenillen Eschargen і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідниці, камашї; огрівачі нудлса і дяток; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані штіфлети. Черевики до спортанки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїченє сухо-горячим повітрем

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невральгії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфелєра**), що прикладають ся до слабих частий тїла, уможливлюють найвисші температури з всякими термальними методами, а через то й найкрасші успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмиряє бїль. При лїченю в цїле тїло пільне опрім слабого місци, тому можуть його вносити і ті, що терплять на серце, на конґестиї і астматики. Лїченє можо відбути ся і в помешканю пациента.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї подаґра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улиця Почтова число 5а.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкраще сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальонову нафту

по **12 кр.** лїтра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦІСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій цїнї нїгде не може дістати. — Обі сї сорти суть неексплодуючі, без одору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених цїнах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини упрашає

Мориц Вельт.

38—50

Друкарня тов. „Рускої Ради"

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4.

має на складі отсї

КНИЖКИ

Бажанський Іван: „Пропасть"	кор.	—·20
Барановский Мечислав: „Педагогіка" для семінарий учительских і учительів шкіл народних, (видана четверте пвячим розширене і доповнене „Паровем психольогії виховничої".)	„	1·20
Будинець Ев. О.: „Студії Богословскі"	„	6·—
Гаврищун Микола: „Методика" наука в жінкій народній ч. II	„	2·—
Галїп Теодот: „Домашний писар", збірка правилів, як укладати ріжні письма	„	1·—
„Перші зорі", оповіданє	„	1·—
„Дужки та цвіт", поезиї	„	—·20
Гаршин: „Малярі"	„	—·20
Гоголь Микола: „Ревізор", комедия в 5 дїях, переклад В. Стефаника	„	—·60
Данилович Іван: „Приповіди" I і II по	„	—·16
Захарко Іван: „Жарти"	„	—·20
Кобилянська Ольга: „Людина"	„	1·—
„Пізнє"	„	1·—
Кониський Олекса: „В день сьвятоївана"	„	—·20
Крушельницький Антін: „Серце"	„	1·—
„Сенчишини"	„	—·80
Лучкевич Денис: „Багатуна"	„	—·20
Martynowicz L.: „Historische Zeugnisse" über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau	„	—·20
Онуфревский Прослав: „Листи з чужини"	„	3·—
Павлик Михайло: „Про руських-українські народні читальні"	„	1·—
Pihuliak Darius: „Die Amts-Correspondenz" der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten	„	1·25
Пігуляк Єротей: „Верховинські нравки"	„	2·—
Пасович Омелян: „Листівка"	„	2·—
„Чужа горілчана"	„	—·50
„Методика" I	„	—·60
„Хлопці садівники"	„	—·40
„Цїсар Франц-Йосиф I.	„	—·—
„Краснописаннє людьми"	„	—·40
Семюк Іван: „Образки з природи" I II	„	—·20
Семанюк Іван: „Кара"	„	—·80
Слободіянка Марія: „І втоп вона бїдна"	„	1·—
Стефанія Василь: „Сина книжечка"	„	1·—
Стоцкий Стефан: „Буковинскія Русь"	„	2·40
„Bestrebungen der Rumänen"	„	2·—
„Громада" або який лад і порядок має бути в громаді	„	—·20
„Порадник" як укладати каси ощадкові і позичкові	„	—·40
„Mitwirkungsvotum" in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie	„	—·40
Федькович Юрій: „Твори" том I	„	—·80
„Шепіт живописні"	„	—·20
„Проскурка"	„	—·20
Франко Іван: „Руська українська терратура"	„	—·20
Шантко Осип: „Листи з пекла"	„	—·60
Еремійчук Денис О.: Die griech. Priesterseminarien-Messe, ihre Entstehung Entwickelung und gegenwärtiger Ritus	„	2·—
„Житє, жуки і смерть і історія перенесеня мощів сьв. великомученикаї вана Сучавського"	„	—·40
Пйочков Г.: „Сільська учителька", оповіданє, пер. А. Крушельницького	„	—·50
„ „ „Бесїда про часи козацькі"	„	—·80
„ „ „Нея Ватіенізаи"	„	—·20
„ „ „Про бук. сойм краєвий і про вибори до сойму"	„	—·20
„ „ „В чім наша сила"	„	—·20
„ „ „Котлєй не заслуґі"	„	—·20
„ „ „Голос до народа"	„	—·24
„ „ „Зерна"	„	—·20

Марка охоронна: котниця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втираня** по цїнї 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котниця з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

„під золотим львом" у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Друкарня „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях.
З друкарні товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

За редакцию відповідає **Володислав Секерский**

Ч. 12. Чернівці, неділя дня 26. сїчня (8. лютого) 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи. пятниці і неділї. з тижневим додатком „РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2. Рукописи вертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї поштові вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ" разом з „Рускою Радою":

на цїлий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поєдинока число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Рада державна.

Засїданє палати послів з дня 4-го лютого с. р.

Внески о зміну реґуляміну.

На послїднім засіданю палати послів розпочато дискусию над всїма поставленими внесками о зміну реґуляміну палати послів. Внесків тих є 7, а іменно: 1. внесок Фукса з 23. сїчня с. р., 2. внесок Люегера, Ліхтенштайна і Патая з тої самої днини, 3. внесок Фалька з 12. лютого 1901 р., 4. внесок Кремпи, 5. внесок Грубана оба з 12. лютого 1901 р., 6. внесок Понпера з 23. жовтня 1901 р., а найпізнїйший 7. внесок Носке з 28. лютого 1902 р.

Перший забрав голос п. Фукс і мотивуючи свій внесок вказував на те, що майже цїла палата послів є переконаною о конечности зміни реґуляміну. Хто дбає о повагу парляменту, той мусить заняти ся за такою зміною реґуляміну, котра уможливила би палаті послів правильну працю. Заходи дотихчасовим практикам правительственні предложенія не можна було перказувати комісиям, а 9 послів було в спромозї занати палату через 49 годин без перерви. Бесїдник кінчить заявом до палати, аби приняла його внесок.

Др. Люегер вказував на се, що послїдня обструкция 9 радикалїв чеських є найлїпшим аргументом за остренє реґуляміну, а другим аргументом є найважнїйший порядок денний, що заключає цїлий рад перших читань правительственних. Після устави правительственні предложенія мусять бути перказані комісиї, отже всякі розправи і дебати при першім їх читаню в повній палаті суть властиво без сенсу. Неправдою є, наче би сторонництво бесїдника виступило з внеском на роскази з гори. Виправдї на одній дїрежній урочистости виступлено з подібним жаданєм, але сторонництво христиансько соціальне вже передше свій внесок ухвалило. Впрочім, коли там в „горі" домагають ся щось пожиточного, то нема нїякого нещастя, коли то зістане ухвалене. (Живі оплески у христиансько-соціялїв — остра перепалка на слова а між др. Люегером а соціялїстом Шумаєром). Найновїйший внесок не має нїякої укритої мисли, а одиноко його цїлию є: вчинити парлямент здібним до праці. Сторонництво христиансько-соціяльне домагаєть ся отже вибору особної комісиї, котра би застановила ся над сим одиноким средством спасени для австрийского парляменту.

П. Поммер і Кремпа зрекли ся голосу до умотивованя подібних своїх внесень.

Гр. Пальфи (фенд. ст.-чес.) пригадав, що внесок свій поставив був іще на першім засіданю біжучої сесиї, а поставив його без нїяких сторонних цїлий, тільки ради викази, що його сторонництво є прихильне здоровому парляментаризмови

Німецкий поступовець Носке підніс, що його предложенє на зміну реґуляміну має на цїли головно се, щоби запобічи надуживанню посїдької петикальности до атакованя осіб, що стоять поза парлямен-том. Бесїдник застеріг ся що до інтенциї внеску д-ра Люегера.

Посол др. Перлерсторфер іменем соціял-демократів признав, що реформа реґуляміну є доконечно потрібною, застеріг ся однако против пропозициї д-ра Люегера, що рівнали би ся здавлено менчости. За таким внеском соціял-демократи не віддадуть нїколи своїх голосів.

Др. Грос (нїмец. поступ.) с гадки, що вина теперішних неможливих відносин лежить не тільки в самім парлямент, але в його примінюванію і в замахах президиї на повагу парляменту. Від ряду лїт, після гадки бесїдника, поширає ся потреби державні, корисні для Славян, коштом інтересів нїмецких. Внески о зміну реґуляміну належить передати комісиї зложеній з 48 членів, аби в нїй навіть найменьші клюби могли бути репрезентовані.

Пос. Заворка (ческий аграр.) осьвідчав ся проти зміни реґуляміну.

Пос. Романчук висказує здивованє, що наради над реформою реґуляміну розпочато під знаменом невиповнюванн реґуляміну, котрого 14 параґраф постановляє, що при укладанію порядку дневного предложенія державні мають перстенькство перед всїма иньшими справами. Бесїдник не знає, проти кого ся зміна реґуляміну має бути звернено. В засаді бесїдник не є нї противний, думає однако, що реформа та сама через себе не переведе санациї в парлямент. Належить усунути глибші причини. А іменно належить видати устави до арт. 19 устав основних, як також змінити теперішно-виборчу ординацию і установити трибунал для справ виборчих. На справу зміни реґуляміну, бесїдник задивляєть ся дуже песимістично. Деякі Поляки осьвідчили ся за октроованєм реґуляміну, на випадок, коли би не можна перевести реформи в дорозї парламентарній. Против октроованя бесїдник мусить заявити ся з цїлою рішучостию, а то їзза того, що зміни реґуляміну може доконати тільки сам парлямент, коли взагалї свобода слова і права меньшости мають бути обмеженими. Власне сторонництво бесїдника має право того домагати ся, бо т. зв. меньшість в австрийскім парляменті не завсїдно в дїйности репрезентує властиву меньшість народню, як сего доказом суть руські посли.

П. Лупу заявляє, що при реформі реґуляміну належить переступити засади рівноуправнених всїх.

П. Іро (Всеобїнець) заявляє, що сторонництво його голосувати-ме против всякої зміни реґуляміну, котра малі сторонництва здавала би на ласку більших. Бесїдник уважає доконечною условиною усуненя трудностий установленє языка нїмецкого виключним языком нарад в палаті.

На тім о год. 9. вечером засїданє перервано.

Слїдуюче засїданє в пятницю.

Політичні вісти.

До „Дїла" пишуть з Відня:

„Справа цукрова полагодила ся в самій остатній хвили щасливо для Австрії та користно для Галичини і Буковини. Поляки приписують всю заслугу рішучости

Сергій Кашин.

Без любови.

Тодї всякдень празднували.

Цїле село дихало легенько-весело, хатки чисті бїленькі, аж мило дивити ся на них. А у старого Великоголови зібрало ся не-чимало гадїв на нараду. Був то богач первєрядний а й розумний, правда знає, звідки в його тїльки розуму набралось. В кождому дїлї „він дома". — Сьогодні опівдня він людям, що видїв у ночи віху.

— То кажете, вещіете. Бог насилає кару на людий, бо не шанують святої неділеньки і свять, не ходи до церкви, а сидя в коршмі.

— Ах, ах — потакували гадди.

— Видїв я віху — говорив дальше Великоголова — в ночи на сегодни. Не знаю, а так виповідали мій вепьо, що така віха віщує войну або голод. Ага, ще що, чув я в місті, що буде война, лиш не знаю з ким. Шось пишуть по газетах, а най ми хто і очи виве, чи знаю, що там стоїть. Таке то з нами мужиками, не з добра пакують нам жиди „гої", скарав би їх Бог.

А, рихтер, чув я, що москаль хоче взяти якийсь край, а нам не дає; а вчі знов говорили, що з Пруссом маємо бити ся. О, то завзята полвіра! Знаю я добре, бо-м ся бив з ним. Чехи навчили ся їсти коти та ворони, а Пруси коні, Та най їх там шарь має, ми вправдї-ліпше, чи би не було добре, аби-м нині дивів до церкви. Аби, старий Потяр, дав на днини 300 лепів, а ми скажім ся, що шос додаймо, тай і днини готовий...

І радили далї, та розбивали собі голови над тим, хто же війну мати; — а в саду за хатою, під старою вишнею сидїли они обоє, Марко і Олена. Там велась инакша розмова.

Олена, донька Великоголови, його єдиначка, Марко син бідної вдови. Не потрібно нам чути їхньої любовної розмови, дивимо ся на них, та і знаємо, що говорять. Ото сидить собі гарна Олена на травичці, перебирає пальчиками правої руки в волосю довгої коси. Коло неї також гарний Марко; правою рукою обіймив ся гнучкий стан, а лївою підпер голову. Він говорить, а она слухає, та так і позирає своїми чорними очинятами то на його то на косу.

Та хоть вони і люблять ся, так все таки з тієї любови нїчого не буде, бо Великоголова не видасть своєї доньки за бідного Марка, хоть і знає, що він порядний і працьовитий. Раз спінкув Марко, чи би не було добре, як би вони пібрали ся, а Великоголова йому на те: „Хиба, як на моїй долони волос виросте".

Але они на то не дивляли, любили ся далї. Що дня сходили ся от-тут під вишнею та розмовляли і радили, як би то стати ся щасливими.

— Мені без тебе щастя не мати, — говорила Олена, а шию його так і обіймила руками.

— А я без тебе і жити не зможу, — відповідав Марко.

Обнялись-тулились і наситить не могли ся поцїлуями...

— Ненько хоче тебе видати за Мавсима. Га! правда, він богацький син, его ненько двірником, та коли він нїччина, і мені шкода тебе, щоб ти потім бідувала.

Розмову їх перебив старий Великоголова.

— Єлено гов! — закричав з порога. — А де ти Єлено?!

Руки стиснулись, що поцїлуй хотяй один і — розійшлись.

— Будь здорова, любчину, най тобі Бог помагає! — І побігла до хати.

* * *

Неділя... На дворі красно, тепленько. В селї чути музику: дві скрипки, бас, сопілка і цимбали, помежи те все шистріли пистолят і рушниць, викрики веселих парубків. То весїля у Великоголови, що видає свою дочку за сина двірника.

Весільний похід збликаєть ся до церкви. Всї вїтїні, всї сьпівають, ухваляють...

Я кажу всї, — ой ні! Молода новосьода, она одна смутна. Правда, она прибрала як та пава, але она не йде прямо — як ходила, очко ей мило не гляднть на сьвіт, як колись, лиш дивить ся в землю. Она виглядає так, наче-б ішла на суд. Она хотїла би плакати — дуже плакати, та як тут їй тужити, коли всї веселі?

Она не йде з охотою, она не хотїла, та що вдїяти, коли така воля батька. Тїло ей йде до церкви, та серце лишило ся дома, оно бо для него нїщого...

А на горі над селом в тїни старого дуба стоїть він, побережник, що любив ей. Молодий він ще хлопак, здоровий, та чогось смутне, понуре дивить ся на село.

Чи-ж він не чує музики? Так, він чує ей, але она його не веселить, ожидий голос рве йому серце.

А чи-ж не видить він гарної молодої, що йде до слюбу? Ой видить, видить він ей, але жаль і біль стискають йому серце, коли поглядає на неї.

Она — она була його дівчина, йому присягала вірність і любов, а тепер видає ся за богатого Мавсима, його лишила, бо він бідний побережник.

Е, та те нїчого нового. Таке діяло ся давно і буде діятись. Не всї й можуть бути веселими, лиш нїм сьвіта сваче, а нїм плаче.

Весільні увійшли в церков. На дворі стало тихо.

Молодий побережник обернув ся і пійшов нишпі хіс далї. До тепер ходив він весело, гордо, а тепер опустив голову, іде, куди ноги несуть. Він не видить стежки, не видить дичини, що втїкає перед ним, він „як не свій". Він роздумує над зломаною вірностю, над неправдивою любовю, а в його серцї біль і жаль і — жесть.

Йде й говорить: Твої очи, то покуса, твої губи шептали неправду, ти збавила

польского Кола: але і найбільша рішучість Кола не була би сама виставала супротив опору Німців і Чехів, як би руські і румунські посли були станули против Кола або хочби лиш держали ся цілком байдужно та пасивно. Не дармо-ж члени Кола звертали ся неустанно до Руского клюбу за піддержкою. Отже з повною рацією треба сказати, що корисний результат заходячує ся згідному і рішучому виступленю всіх галицких і буковинських послів.

Руский клюб, зібравши ся в комплєті, радив дальше над своєю тактикою, передовсім над поведеном в справі предложеня військового. Порішено остаточно, як вже і перше було постановлене, що має ся голосувати *против* цілости предложеня; се не перешкаджає однакож старати ся враз з другими клюбами і через ті клюби о всякі можливі пільги для народу. Задля зазначеня свого рішучого опозиційного становища при дискусиї в палаті, клюб призначив пп. Василька і д-ра Короля. Щоби справу на клюбі обговорити всесторонно, розбирано також всякі арґументи, які могли би промовляти за веденем обструкциї або против неї. Згоджено ся на те, що обструкциня з самими тільки 9 радикальними Чехами не могла би мати ніякого ані реального ані морального успіху та лише осьмішила-б і понизила-б Руский клюб в очах цілого парламенту. Обструкциня мусить безусловно вести ся там, де ходить о оборону против якогось вимірєного замаху; але як іде о атаконанє, то робити її не треба тогди, коли є можливість удачі, можливість задати противникови шкоди чи страху. Обструкциня є оружє нимкове, не то що опозиция, і оружи того треба ужинати з розвагою. Безпідставна, безцільна і безвиглядна обструкциня не противникови, пошкодить але самому обструкціоністови. Коли того оружа має ся ужити, се дасть ся означити тілько на місци в даній хвили; а горе та в далеку можна указувати лише загальний напрям тактики, але не поведенє у всякім специяльнім случаю."

— *Венецуела.* Блєкада Венецуелї вже зістала знесена дня 30. м. м. То нагле і несподіване закінченє спору з Венецуелою, що дав причину до прикрих подій порушаючих міжнародне право. Належить принустити, що німецке правительство під напором Союзних Держав стало уступчивим, а ще більше перед загальною опінією, яка поведенєм Німців незвичайно обурила ся в цілій Америці, а навіть в Англії. Бомбардованє форту Ст. Карльос могло принести Німеччині більше шкоди, як цїла Венецуела могла дати користи, тож она покинула занятє своєї заборчі забаганки. На забезпеченє фінансової претенсиї Німеччини і Англії дає Венецуела, як гваранцию, 30 процент митових поборів в Пуерто Кабельо і Ля-Гуайра. Ті мита буде стягати мішана комісия, в якій інтересовані держави будуть мати своїх представителїв.

— *Побіда марокканьского султана.* З поміж суперечних вістий які надходять з театру війни в Марокку, чим раз більше удержує ся вість про цїликовиту поражку претендента Гу-Гамари. Войско султана мало одержати так цїликовиту побіду, що цїлий табор похохобників попав в руки побідників, а лише нечисленна горстка похохобничої армії вспіла утечи. Султан задячує побіду головно помочи племени Бені-нара, котре доперва попереднього дня піддало ся знов его власти. То племя напало на армію похохобників з заду в хвили, коли войска султана ударили на неї з переду. Битва, котру по стороні султана він міністер війни Каїб-ель-Менебі, розпочала ся о 7. годині рано і була дуже завзята. Около години 10. перехилила ся побіда на сторону султана, а тодї битва перемінила ся в різню. Про претендента Бу-Гамару нема певних вістий.

НОВИНКИ.

З державної зелїзницї. Управа руху в Чернівцях доносить: На шляху Неполоківці-Вижниця підмато загальний рух поїздів дня 31. сїчня с. р. поїздом ч. 4151.

Проба „Бояна" відбуде ся в понеділок о год. 8-ій вечером.

Пригадуємо, що вечерниці з танцями, які устроює академічне товариство „Січ" у Вашківцях, відбудуть ся дня 14. с. м. Початок о годині 8-ій вечером. Стрій візитовий, або народний. Вступні: для особи 3 кор., родинний білет на чотири особи 10 кор. Бал. „Січ", що відбув ся в Черніївцях, дав нашій кассі руку, що і вашівські вечерниці випадуть як найкраще і тому сподіваємо ся, що інтелїґенция повітів: вашківського, сторожинецького, вижницького возьме на найчисленнійшу участь в сїчових вечерницях. З огляду на се, що у Вашківцях нема готелїв, де наші могли би перебрати ся, найкраще ся до сеї цїли особний льокал, а буфету достарчить „Народна Торговля" зі Снятина. — За комітет: Евген Страйовий, Дмитро Бадюцеску, Іван Герасимович, Евгеній Яроншевский, Володимир Данчул, Іван Гошовский.

З судової салї. Дня 4. лютого б. р. відбула ся росправа перед звичайним трибуналом тутешнього суду против Кінебрунера і Шнеллера за злочин обману, якого вони мали допуститись в правовім процесї Грібовского contra Клодзицкий в сериї 1901 р. Кінебрунер зізнав був тодї, що староста Грібовский в 1899 р. одного селянина, що прийшов до нього в родинній справі, вхопив за певтір, копнув ногою і вимінув за двері; Шнеллер зізнав, що староста Грібовский, сказав двірникови громади С. Онуфрия, в Серетї є комінар і его можна ужити в тій громадї. За то питочила ся держалась прокураторія процес о злочин обману. Росправа відбувалась під проводом судового радника Зайдлера. Оба обвинені повторили свої депозиции, які зложили були в процесї Грібовского contra Кльодзицкий. Староста Грібовский, переслуханий яко свідок, признав, що може вкинчав на хотячого селянина, але заперечив, аби в той спосіб з ним обійшов ся, як се представив Кінебрунер. Також заперечив твердженю Шнеллера, наче пхнув би на двірника С. Онуфрия, аби принято до тої громади комінара з Серету. Переслухано опісля ряд свідків, що не зізнали нїчого позитивного, що розсвітило би цїлу справу. По чвертьгодинній нараді трибуналу, предсїдатель оголосив вирок увільнюючий обох обвинених, а то на тій підставі, що трибунал не міг набрати певного переконаня, котрі депозиции властиво суть правдиві, та що нема нїякого субстрату на приняте злого намїру.

Румунїзация в Ґаїтї прибирає чим раз більші розміри. В тамошній школї є Русини і Німці, тому й запроваджена в сій школї і руска виказдова мова. Учителї старають ся і в сій мові о успіхи, але справа не така легка, бо має ворогів, котрі намовляють руских православних учеників, *руской мови не учити ся*, руські буквері учителям віддавати, а як вони їх не приймають, то родичі занимають книжки до сторонї і більше їх дітем не дають в руки, аби ся руской мови не учили. Репрізу вчинив піп-румунізатор Авраам лиш в румунськім класї православних *руских* учеників, з чого они нїчого не користають, бо по волоски не розуміють. Учителї примушені зошити для руских учеників купувати за свої гроші, бо родичі не дають на них нїчо. Ученикам руским можна лиш відчитувати буквері і книжки дати в руки, бо більше би їх не увиділи учителї. Таких обставинах годї вже дальше терпіти. Румунському священникови руска мова не на руку і він виразно ся публично, що она в сій школї цїлком непотрібна, бо навкруги самі румунські села. Не досить сего, він посилає ще учеників до родичів, щоби з ними дома лиш по румунськи говорили. Quo usque...? питаємо ся цїлих верхностий.

Розбійнича банда. З Босанча пишуть, що дня 30. м. м. удало ся тамошній жандармериї і скарбовій сторожи виперти і зловити розбійничу і злодійську ватагу, що наводила страхом населенє Босанча та цїлу околицю. Зловленє тих розбишаків було тим труднійше, що вони частійше хоронили ся в сусїдній Румунії, де також занимались розбоєм. Жандармерия виперла цїлий ряд крадежий, вломлень та мерд, поповнений в лїтї 1901 р. на Василю Молдованї на пасовиску в Босанчу. Провідників злочинної ватаги, Василя і Юрия Взенду, Юрия Луцу Боарбу, Константина і Тодора Оніу та Лазара й Тому Бівоїв з Босанча, як також румунського дезертора Петра Савюка, відставлено 1. лютого б. р. під острим конвоєм до управного суду в Сучаві. Як небезпечними були ті розбишаки вказує се, що всї вони були узброєні в ножі і револьвери. Довгий час оперували вони в околиці Босанча, і дались в знаки тамошнему населенню, а особливо купецтву.

Пожежа в дворі. Дня 2. с. м. вибух в дворі великого посїдателя Михайла Кухтчовского в Гоголїні в незамїшканий до тепер спосіб великий огонь в стайни. Доперва тяжким двогодинним зусиллям місцевого населення під проводом вахмайстра жандармериї Нуберта удалось огонь угасити. Спалені предмети були заасекуровані; звірята в пору переведено в безпечне місце.

Будова громадского дому. З Кіцмана пишуть до „Czerniow. Tagblatt": Сільска громада Кіцмань одержала попереднього літа вряд в обіцяною гімназию Русини і Німці, тому й запроваджена в сій школї і руска виказдова мова. Учителї старають ся і в сій мові о успіхи, але справа не така легка, бо має ворогів, котрі намовляють руских православних учеників, *руской мови не учити ся*, руські буквері учителям віддавати, а як вони їх не приймають, то родичі занимають книжки до сторонї і більше їх дітем не дають в руки, аби ся руской мови не учили. Репрізу вчинив піп-румунізатор Авраам лиш в румунськім класї православних *руских* учеників, з чого они нїчого не користають, бо по волоски не розуміють. Учителї примушені зошити для руских учеників купувати за свої гроші, бо родичі не дають на них нїчо. Ученикам руским можна лиш відчитувати буквері і книжки дати в руки, бо більше би їх не увиділи учителї. Таких обставинах годї вже дальше терпіти. Румунському священникови руска мова не на руку і він виразно ся публично, що она в сій школї цїлком непотрібна, бо навкруги самі румунські села. Не досить сего, він посилає ще учеників до родичів, щоби з ними дома лиш по румунськи говорили. Quo usque...? питаємо ся цїлих верхностий.

Розбійнича банда. З Босанча пишуть, що дня 30. м. м. удало ся тамошній жандармериї і скарбовій сторожи виперти і зловити розбійничу і злодійську ватагу, що наводила страхом населенє Босанча та цїлу околицю. Зловленє тих розбишаків було тим труднійше, що вони частійше хоронили ся в сусїдній Румунії, де також занимались розбоєм. Жандармерия виперла цїлий ряд крадежий, вломлень та мерд, поповнений в лїтї 1901 р. на Василю Молдованї на пасовиску в Босанчу. Провідників злочинної ватаги, Василя і Юрия Взенду, Юрия Луцу Боарбу, Константина і Тодора Оніу та Лазара й Тому Бівоїв з Босанча, як також румунського дезертора Петра Савюка, відставлено 1. лютого б. р. під острим конвоєм до управного суду в Сучаві. Як небезпечними були ті розбишаки вказує се, що всї вони були узброєні в ножі і револьвери. Довгий час оперували вони в околиці Босанча, і дались в знаки тамошнему населенню, а особливо купецтву.

Пожежа в дворі. Дня 2. с. м. вибух в дворі великого посїдателя Михайла Кухтчовского в Гоголїні в незамїшканий до тепер спосіб великий огонь в стайни. Доперва тяжким двогодинним зусиллям місцевого населення під проводом вахмайстра жандармериї Нуберта удалось огонь угасити. Спалені предмети були заасекуровані; звірята в пору переведено в безпечне місце.

Будова громадского дому. З Кіцмана пишуть до „Czerniow. Tagblatt": Сільска громада Кіцмань одержала попереднього літа вряд в обіцяною гімназию

мено жити, прісилала мої солодкі сни, знищила мою віру і надію...

— — — — — — — — —

Сонце вже близько до полудня. Весільні гості вже десь за столом пють, сьпівають, забавляють ся.

Побережник не йде до них, може би і його привіли радо і угостили, але він іде до Лейби. Перший раз йде він до коршми, стидно йому, але йде винити кватирку, щоби втопити своє горе.

У коршмі не тихо, там є досить гадїв, всї они знають Марка, побережника, знають — чому він невеселий і тому ніхто не згадує йому про Олену, що-б не робити в серцю більших ран.

— Добрий день, пане Марку! Як ся маєте? Я вас не видїв вже так довго. А таки прийшов до старого Лейби. Я не такий злий чоловік. Сідайте! Маю добрий піднк, дати? Так приговорював старий коршмар.

— Добрийдень Марку! привитали його де-які гадї.

— Дай Боже! Та він не хоче розмовляти, він іде в кут і сїдає за стїл. Лейба поставив перед його фляшку з горілкою і засохлу булку. В коршмі стало тихо, ніхто не говорить, всї дивлять ся на молодого побережника. Їм жалко його.

Де-хто хотїв би йому що сказати, та не має коли, бо він випив уже горілку і хоче відходити.

— Будьте здорові, та не забувайте на мене! Я йду у воєнну, може забуду увесь, що діяло ся. Не миле мені вже село, я хотїв тут щастя найти, та не найшов. Їду в чужину...

— *Венецуела.* Блєкада Венецуелї вже зістала знесена дня 30. м. м. То нагле і несподіване закінченє спору з Венецуелою, що дав причину до прикрих подій порушаючих міжнародне право. Належить принустити, що німецке правительство під напором Союзних Держав стало уступчивим, а ще більше перед загальною опінією, яка поведенєм Німців незвичайно обурила ся в цілій Америці, а навіть в Англії. Бомбардованє форту Ст. Карльос могло принести Німеччині більше шкоди, як цїла Венецуела могла дати користи, тож она покинула занятє своєї заборчі забаганки. На забезпеченє фінансової претенсиї Німеччини і Англії дає Венецуела, як гваранцию, 30 процент митових поборів в Пуерто Кабельо і Ля-Гуайра. Ті мита буде стягати мішана комісия, в якій інтересовані держави будуть мати своїх представителїв.

— *Побіда марокканьского султана.* З поміж суперечних вістий які надходять з театру війни в Марокку, чим раз більше удержує ся вість про цїликовиту поражку претендента Гу-Гамари. Войско султана мало одержати так цїликовиту побіду, що цїлий табор похохобників попав в руки побідників, а лише нечисленна горстка похохобничої армії вспіла утечи. Султан задячує побіду головно помочи племени Бені-нара, котре доперва попереднього дня піддало ся знов его власти. То племя напало на армію похохобників з заду в хвили, коли войска султана ударили на неї з переду. Битва, котру по стороні султана він міністер війни Каїб-ель-Менебі, розпочала ся о 7. годині рано і була дуже завзята. Около години 10. перехилила ся побіда на сторону султана, а тодї битва перемінила ся в різню. Про претендента Бу-Гамару нема певних вістий.

НОВИНКИ.

З державної зелїзницї. Управа руху в Чернівцях доносить: На шляху Неполоківці-Вижниця підмато загальний рух поїздів дня 31. сїчня с. р. поїздом ч. 4151.

Проба „Бояна" відбуде ся в понеділок о год. 8-ій вечером.

Пригадуємо, що вечерниці з танцями, які устроює академічне товариство „Січ" у Вашківцях, відбудуть ся дня 14. с. м. Початок о годині 8-ій вечером. Стрій візитовий, або народний. Вступні: для особи 3 кор., родинний білет на чотири особи 10 кор. Бал. „Січ", що відбув ся в Черніївцях, дав нашій кассі руку, що і вашівські вечерниці випадуть як найкраще і тому сподіваємо ся, що інтелїґенция повітів: вашківського, сторожинецького, вижницького возьме на найчисленнійшу участь в сїчових вечерницях. З огляду на се, що у Вашківцях нема готелїв, де наші могли би перебрати ся, найкраще ся до сеї цїли особний льокал, а буфету достарчить „Народна Торговля" зі Снятина. — За комітет: Евген Страйовий, Дмитро Бадюцеску, Іван Герасимович, Евгеній Яроншевский, Володимир Данчул, Іван Гошовский.

З судової салї. Дня 4. лютого б. р. відбула ся росправа перед звичайним трибуналом тутешнього суду против Кінебрунера і Шнеллера за злочин обману, якого вони мали допуститись в правовім процесї Грібовского contra Кльодзицкий в сериї 1901 р. Кінебрунер зізнав був тодї, що староста Грібовский в 1899 р. одного селянина, що прийшов до нього в родинній справі, вхопив за певтір, копнув ногою і вимінув за двері; Шнеллер зізнав, що староста Грібовский, сказав двірникови громади С. Онуфрия, в Серетї є комінар і его можна ужити в тій громадї. За то питочила ся держалась прокураторія процес о злочин обману. Росправа відбувалась під проводом судового радника Зайдлера. Оба обвинені повторили свої депозиции, які зложили були в процесї Грібовского contra Кльодзицкий. Староста Грібовский, переслуханий яко свідок, признав, що може вкинчав на хотячого селянина, але заперечив, аби в той спосіб з ним обійшов ся, як се представив Кінебрунер. Також запереченю твердженю Шнеллера, наче пхнув би на двірника С. Онуфрия, аби принято до тої громади комінара з Серету. Переслухано опісля ряд свідків, що не зізнали нїчого позитивного, що розсвітило би цїлу справу. По чвертьгодинній нараді трибуналу, предсїдатель оголосив вирок увільнюючий обох обвинених, а то на тій підставі, що трибунал не міг набрати певного переконаня, котрі депозиции властиво суть правдиві, та що нема нїякого субстрату на приняте злого намїру.

Румунїзация в Ґаїтї прибирає чим раз більші розміри. В тамошній школї

Але Лейба жид добрий, він дарує решту. Хоть перевіз ся син Лейби, Вольва.

Люди придивляли ся весїлю, кивали мовчки головами й казали між собою: „Не було любови, не було Божого благословенства".

А що стало ся з Оленою? Она бідна не мала вже до сидїти, де погодувати ся, пійшла до дїдичів на службу.

Служила ретельно. Робила з охотою, була вїльна і довольна. Чим-раз вертала і краса ѓї назад, личка червонїли, очи весєлїшали. Ѓї ніхто не бив, ніхто не кричав на неї як на худобину. При тім мала она надію, що буде ще колись щасливою.

— — — — — — — — —

* * *

Що то сьогодня, свято яке? Чому гуртують ся люди? Що за розмову ведуть они?

А так, они збирають ся, що-б привитати Марка, він повернув з війни. Старі витали наче рідного сина, наче брата обнимали й цїлували молоді.

На груди вояка видно золотий хрест і медаль, певно, що хоробре борив ся у війні.

А що робить тепер Олена, Максим? Она, бідна, пригадала собі давні часи й плакала тихо в хустину. Она тепер ясно видїла долю свою, тепер аж чує ся дуже нещасливою. — А Максим носив Лейбі воду, що-б заробити коршню горілки, і не чув о приході Марка. — — — —

Дідич добрий пан, прийняв Марка

мено жити, прісилала мої солодкі сни, знищила мою віру і надію...

— — — — — — — — —

Сонце вже близько до полудня. Весїльні гості вже десь за столом пють, сьпівають, забавляють ся.

Побережник не йде до них, може би і його привіли радо і угостили, але він іде до Лейби. Перший раз йде він до коршми, стидно йому, але йде винити кватирку, щоби втопити своє горе.

У коршмі не тихо, там є досить гадїв, всї они знають Марка, побережника, знають — чому він невеселий і тому ніхто не згадує йому про Олену, що-б не робити в серцю більших ран.

— Добрий день, пане Марку! Як ся маєте? Я вас не видїв вже так довго. А таки прийшов до старого Лейби. Я не такий злий чоловік. Сідайте! Маю добрий піднк, дати? Так приговорював старий коршмар.

— Добрийдень Марку! привитали його де-які гадї.

— Дай Боже! Та він не хоче розмовляти, він іде в кут і сїдає за стїл. Лейба поставив перед його фляшку з горілкою і засохлу булку. В коршмі стало тихо, ніхто не говорить, всї дивлять ся на молодого побережника. Їм жалко його.

Де-хто хотїв би йому що сказати, та не має коли, бо він випив уже горілку і хоче відходити.

— Будьте здорові, та не забувайте на мене! Я йду у воєнну, може забуду увесь, що діяло ся. Не миле мені вже село, я хотїв тут щастя найти, та не найшов. Їду в чужину...

І він пішов.

— — — — — — — — —

Великоголова казав правду, вибухла війна. Хоть далеко від Буковини, так все она важна для сього краю, бо пійшло туди чи-мало синів Буковини. Сотни молодих людий прикрали трупом чужу землю, проллали потоками руску кров.

І в нашому селї не має иньшої розмови, лиш про війну у Боснії. І сьогодня стоїть на вигоні гурток людий, між ними дим. Оповідає ти, що чув у вістї від панотця-потропопи.

— І з нашого бенкіру є там пільнадесять, є і Марко. Про него пишуть, що славний воїн. Та, пишуть, що лежить слабий в лазаретї, бо ранили дуже і не знати, чи верне...

І розносилось по сему чутка, що Марка вбили, і завізвали кождий. — бо його всї любили — лиш один Максим не плакав. Він сьміяв ся, але йому ніхто не дивував ся, кождий не панидїв його.

Максим, доки був *невольником*, був пільном малим, а як оженив ся стяв пивницею першого ряду. А по смерти свого тата таки не виходив з коршми. Невесело живо ся Оленї, бо не-раз вбивав ся над нею пияний чоловік, але она терпіла.

Та довго так не могло бути. Максим попродав поле, осталась хатка і огород. Лейба зробив рахунок і продав хату. Прийшли пани з міста, викинули Максима з хати і передали ѓї Лейбі. Та досить що не увесь занечений, а в Максима крім палиці і торби нїчого не має.

зві титул міста. Правду сказавши помибагатні Кіцманці про так велике відзначене і не сміли. Однак воно прийшло і Кіцманці захорілі на манію величности. В протягу одної ночи в кіцманецких селянах забилось місто серце і вони забажали, щоби громада, що належ з села канцелювала на місто, репрезентувалась прилично також і зевні. — Перед місьвома днями именно зійшли ся заступники громади і рішили майже одноголосно будову нового громадского дому, на котрого будову призначено круглo 54.000 кор. Видів громадский постановив без розписання оферти з вільної руки віддати будову того дому мимо горячого протесту не незначучої меншости чернівецкому будівничому Косіньскому за паушальну суму 50.000 кор. Меншість не більшій части складаючась з селян, що самі і, що є іще важнійше, їхні діти будуть мусіли платити рік річно ростучі видатки, не без слушности завважала, що се не буде шкодити, коли би розписало ся оферти, бо не голить ся віддавати будову тому, що сам укладає проект і обчисляє конторис. Вони думали, розуміть ся не безпідставно, що буде би добре знати, що домагає ся більший за будову того дому. — Впрочім можна би будову віддати і Косіньскому, коли би він навіть не подавав найлїпших условин, тільки вони хотіли докладно знати, як великою була би диференция між поодинокими оферентами. — Вежі представлення нічо не помогли. Більшість, складаючись з мужиків і деяких конциліалів будівничого голосувала за ним і ему з вільної руки віддано будову громадзкого дому за суму 50.000 корон. Селяни голосували головно за будовою дому тільки на тій підставі, що на раді нічого не мають платити. Се їм страшно імпонувало, що наші баїки були так ласкаві і на певну поруку та на добрі процента позичили 40.000 кор. Однако в своїй мужицкій мудрости вони не думали об тім, що ті гроші і то з великими додатками без найменшого сумніву будуть мусїли платити вони та їхні діти.

Приготованя до війни. Угорські часописи запорочили вість, немов би монастир СС. Милосердия в Загребі одержав приказ постарати ся о персонал для військових шпиталїв в Новім Базарі. Се однак не виходить часописям пускати різні поголоски про приготованя Австрії до війни на Балкані. Так прим. „Die Zeit“ доносить, що в деяких корпусах австро-угорскої армії скріплено мирний стан и ей спосіб, що в кождій компанії задержано по 30 вояків з тих, що по 2 літах служби мали йти на відпустку.

Три несподіванки мала онодги пані Лебль у Відни. Тота пані, що мешкає при ул. Раппера, дістала переписну карту, на котрій було написане: „Стало ся щось страшного. Приїдь зараз“. На карті був підписаний зять тої пані, офіцир, котрий мешкав далеко від своєї тещі. То була перша несподіванка: сумна. П. Лебль зібрала ся чим скорше і поїхала до дому, задихана і перелякана впала до ві помешкання, але застала там все в цілости і спокою, зять і донька сидїли мило себе і як-раз сьпівали дует. То була дуже пані Лебль друга несподіванка: радістна. Але тепер мати, донька і зять стали разом роздумувати над тим, хто би то написав ту переписну карту і в якій цїли. Якесь здогадне причуте вказало ся їх Матїр і донька зараз поїхали назад а коли приїхали до помешкання пані Лебль при ул. Раппера, побачили тут третю несподіванку, дуже *немилу*:] Хтось розбив помешкане, порозбивав в нім всї шафи і скрині та позабирав, що лиш дало ся. Злодїї забрали п. Лебль одежі і біля на 3000 к.

Галицкі „політики“, що пускають ся в мотиною на сонце, бо їм і море по коліна, називали в своїм „Дїлї“ „Русалка“ і „Буковину“ „підправительственними цуциками“ за те, що ми вказали на безглузде, яке панує в галицкій руснй політиці „принципіальної опозиції“, та безглуздої обструкції, на котру і „Русскій клюб“ зовсім справедливо не годить ся, як се видно з письма з Відня, що поміщаємо на видним місци. Не завадуємо „Дїлови“ таких дешевих аргументів на доказ неспомильности его політики, і не дивуємось, бо сальпаларо audacter ся улюблена „критика“ наших братів і ніби котрий не авансував, признавано додатки до пенсий. Проект признавши учителям прав правительственной служби не устояв ся.

Збожеволїлий посол. Соціалістичний посол Аґстер оповістив бюро німецкого парламенту, що в парламенті застрілить ся. І дійсно прийшов до парламенту з револьвером і розбираючи ся в гардеробі вистрілив до себе. Повстав переполох, зі всїх сторін почали збігати ся люди і прибігали хірурґ, Аґстерови, що лежав на земли, витягли ся камізельки, Лїкар сконстатував, що ему нічого не стало ся, бо вистрілив слїпим набоєм, витягнувши перше кулю з револьвера. Мимо того посол лежав на земли і все кричав: „Дивіть, я вибранець народу, маю кулю в серцю і жию ще дальше“. Всїм стало ясно, що посол збожеволїв і треба було відвезти его до шпиталю. Аґстер є антисаром з заводу і вибраний був з округа Фортґайм.

Ноне примінене нафтової роли. В Америці зачинають поливати місні улиці не водою, ані... нафтою. Висліх має бути знаменитий, бо порох автоматично збиває ся під колесами в творду мов асфальт масу.

„Лихі дїти конець“. Сумна подія стала ся онодї у Відни, а до неї причинили ся також і лихі дїти. Робітник з фабрики зелїзних машин, 74 літний старїк именем Охотний, застрілив з револьвера свою 70-літну жінку, а відтак і сам собі життє підобрав. Причиною того була хороба і непадячність 3-їх пасмотрених дїтий, від котрих ніхто не жидали ніякої помочи, бо старенькі родичі самі ще заробляли на себе а навіть складали ощадности. Але в послїдних днях підупали на здоровлю і жаль до дїтий спонукав їх до самоубийства. Охотний лишив лист, в котрім написав: Іду на тамтой сьвіт, з причини невилїчимої недуги, я і моя жінка, а також і з гризоти, що наші повнолїтні дїти так з нами обходять ся. Прошу нас обоє похоронити в однім гробі. — Довгів не маємо ніяких.

Англїйский король Едвард, як донесли телеґрами, перестудив ся і занедужав. Послїдні вісти про недугу короля Едварда представляють стан его здоровля в грізнім сьвітлі. Недуга, яка мучила короля минулого року, мала відновити ся.

Новий рік сьвяткували дня 29. сїчня Китайці, Японці і инші народи у східній Азії, разом около 600 міліонів людий. Китайці числять свій календар після періодів, що мають по 60 літ, а за основу одного року беруть час обороту місяця довкола землї. Після такого числення є се 40-овий рік 76 періоду, а 1-ий рік, 1-ого періоду припадав в 2637 р. перед нашою ерою.

Процес о 800 міліонів спадщини. З Парижа доносять, що так званих злучена зі 150 осіб, котрі називають себе потомками померлого в 1793 р. Франциза Едварда Бонкета, подала петицию до парламенту, щоби правительство в дипльоматичній дорозї допомогло їм здобути від англїйского фіскуса спадщину по тім Бонкет. Бонке був поробільником і мав Індиї та на Мадаґаскарі величезні скарби — він був навіть якийсь час королем одної части Мадаґаскару. Его майно мало припасти на его сина, котрий остав був у Франції, але що сим не міг виказати ся паперами, то майна ему не видано, аж тепер его потомки і спадкоємці цїле майно на 800 міліонів франків.

† **Никола Артимович Терещенко**, найстарший представитель звісної мілїонересої родини Терещенків, з роду Українців, помер в Києві дня 1. с. м. в 84-ім році життя. Вийшовши із звичайної мужицкої семї, Терещенки доробили ся мілїонового майна, котре обертали по части і на добродійні цїли. На жаль, сьвідомих, хоч уходив за сьвідомого Українця, зовсім не прислужив ся материяльно для народної справи, ніж тим инші в самім Києві жертвували на філянтропійні цїли около 1.800.000 рублїв.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Трета рахункова книжка для австрийских вселюдних шкіл народних. Обробили К. Кравс і М. Габерналь, переложив Омелян Поповичъ. Ціна 50 сот.

Четверта рахункова книжка для австрийских вселюдних шкіл народних. Обробили К. Кравс і М. Габерналь, переложив Омелян Поповичъ. Ціна 60 сотиків. — Обі книжкі вийшли накладом ц. к. видавництва шкільних книжок у Відни 1903 р. і призначені в першій клясї для 4-, 5- і 6-класових шкіл народних. Небавом появить ся особне видане рахункових книжок для одно-, 2- і 3-класових шкіл, а відтак 5. і 6. рахункова книжка для 4—6-класових шкіл.

Літературно науковий Вістник книжка за лютий 1903. Зміст: Із поезий Миколи Вороного: I. Імпр; II. До моря і III. Із поезий Надії Кибальчич: I. Уривок; II. Переспів; III. З давнини і IV. М. П. Старицький — Закляпий скарб, подільска легенда (конець буде). Целебс, М—а. Володимир Винниченко — Народний дїяч, оповіданє. Із поезий Некрасова — переклад Івана Франка: I. Зелений Шум; II. З роботи; III. Невідомому другови; V. Забудь. Володимир Короленко — Оповіданє про Фльора-Римлянина і про Агріппу-царя, переклад Ст. Запубанського (конець).

Невстанна деградация енергій — Конечна проява і причина всякого руху і життя в природі, Юлїяна Гірвина. Новини нашої літератури: 1. Нове укр. оповіданє Марка Вовчка, Ів. Франка. 2. Талан чи випадковість, І. Лячка. 3. Мик. Чернявський, Зорі, збірка поезій, рец. Ів. Франка. 4. Народний декламатор, рец. Ів. Франка. 5. Ще кілька слів про календар „Просьвіта“ на рік 1903, В. Левицького. 6. В. Ленний, Осінь, рец. М. Грушевської. Руські памятники в Кракові, з подорожних записок О. Макарушки. Миколи Некрасов, М. Грушевського. Дискусії: І. Погоня за новою красою: 1. Прінціпи і безпрінціпність, Ів. Франка. 2. Для прояснени незгодности. В. Конєвського. Народна осьвіта в Росії по цифрам, Р. Петлюри. Над свіжими могилами: 1. Павлови Грабовському — В. Грінченка, Г. Кон.-Кол. і Ів. Франка. 2. Кость Горбаль, Ів. Франка. Хроніка і бібліографія.

В другім числї журнала „Aus fremden Zungen“ із сего року, поміщена оцінка „Малоруских новель“ панї Ольги Кобилянської (Olga Kobylanska: Kleinrussische Novellen. Eingeleitet durch einen Essay: „Ein Jahrhundert kleinrussischer Litteratur“, von Georg Adam). Дотичну оцінку наводимо тут в дослівнім перекладї: „Свого рода новелістика, що виходить з народної поезії, не є ще в Европі чимсь незвичайним. Ми можемо вказати на Ірландію, Норвегію, Швецію, Данію, Фінляндію, Чехію, Польщу, Сербію, Хорватію, Словенію, Словаччину, Угорщину, Румунію, Італію, Іспанію, Португалію, Америку, Англію, Німеччину, Голландію, Бельгію, Швайцарію, Францію, Каталонію, Баскію, Ґреччину, Албанію, Туреччину, Арабію, Індію, Японію, Китай, Африку, Австралію, Полінезію, Ґренландію, Ісландію, Лапландію, Сибір, Кавказ, Перс, Сирію, Палестину, Єгипет, Абісинію, Марокко, Алжір, Тунис, Триполіс, Канаду, Мексіко, Бразілію, Перу, Чілі, Аргентину, Уругвай, Парагвай, Венецуелу, Колумбію, Еквадор, Гаїті, Ямайку, Кубу, Пуерто-Рико, Сандвічові острови, Самоа, Нову Зеландію, Нову Каледонію, Нову Ґвінею, Нову Ірландію, Нову Британію, Нову Шотландію, Нову Фінляндію, Нову Данію, Нову Швецію, Нову Норвегію, Нову Ісландію, Нову Лапландію, Нову Сибір, Нову Кавказ, Нову Перс, Нову Сирію, Нову Палестину, Нову Єгипет, Нову Абісинію, Нову Марокко, Нову Алжір, Нову Тунис, Нову Триполіс, Нову Канаду, Нову Мексіко, Нову Бразілію, Нову Перу, Нову Чілі, Нову Аргентину, Нову Уругвай, Нову Парагвай, Нову Венецуелу, Нову Колумбію, Нову Еквадор, Нову Гаїті, Нову Ямайку, Нову Кубу, Нову Пуерто-Рико, Нові Сандвічові острови, Нову

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- пани і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер. ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gazé, найновійший виріб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всіх довжинах для пань і панів.

Кити до подорожи на повози і сани, а також наручники на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских калошів і черевиків до снігу.

Бальові краватки: найновійшого жанра. Бальові мужскі сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші комірі і манжети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Гумки до комірів і шемізетові. Мужскі шкарпетки.

Ціни пізнього сезону продають ся по дуже знижених цінах всі товари кожухові, капелюхи, ковпаки і черевики.

Найбільший вибір карнавальних товарів для панів і пань штівлети і домові черевики: лакеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, новозлетні зі шкіри земіш.

Більші засоби на складі: порцелянові кучми, дамскі каруцавки, чапочки, колєри і т. д. Правдива білизна Єгера: каптанники, мужскі полички, шкарпетки, Chenillen Escharpes і хустки, новинні шалі і хустки новинні і полотняні дамскі спідниці, памаки; огрівалі кульса і ангок; плетені новинні і вутровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітей, а також вутровані штівлети. Черевики до сонганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїчене сухо-горячим повітрем

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ischiasa, невральгії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфлєра**), що припасадають ся до слабих частий тіла, умовливлюють найвисші температури а всякими термальними методами, а через то й найкрасші успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмирює біль. При лїченю в цїле тіло вільно окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конґестиї і ґемматики. Лїченє може відбути ся і в помешканю пациента.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї подаґра, ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улиця Почтова число 5а.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкрасше сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальонову нафту

по **12 кр.** літра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦІСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій ціні нїгде не може дістати. — Обі сї сорти суть неексплодуючі, без одору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених цінах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини упрашає

Мориц Вельт.

38—50

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

ПОЗИЧКИ удїляє своїм членам на 5½, 2 і 1 2 додатку на квита адміністрациї, за предложенем документів вказуючих достаточну гіпотеку.

СПЛАТУ позичок розкладає договірно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабульованих і за поруков: 1.239.243 корон.

ЧЛЕНОМ може бути тілько обезпечений тревало в „Дністрі“ від огню.

УДІЛ членський виносить 50 кор. вписове 2. кор. число членів 2.391 з 2.501 удїлами на 125.050 кор.

ВКЛАДКИ щадничі приймає „Дністер“ і опроцентовує по 4 2 від сто. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1,105.338 кор.

ЧИСТИЙ ЗИСК розділяє ся частино на дивіденду для членів, а частино на публичні добродійні цїли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цїли розділено дотепер з Товариства кредитового 10.840 корон.

ІНФОРМАЦИЙ в справах позичок удїляє Дирекция і агенти.

Марка охоронна: КОТВИЦЯ

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї,

загально признаваний знаменитий **усмирюючий лїк на втирано** по цїні 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всіх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лиш в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „КОТВИЦЯ“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лиш фляшки тим охоронним знаком ано правдиві.

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Друкарня „Руской Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 годин рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский**

З друкарні товариства „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

Ч. 13. Чернівці, середа дня 29. сїчня (11. лютого) 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петрезича ч. 2.
Рукописи звертає са лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Наш дорібок за рік 1902.

Перед нами лежать дві обемисті книжки, одна на яких 130 а друга на 52 аркушів друку, се „Буковина" і „Руска Рада" за рік 1902. Перевертаючи картку за карткою обох книжок, списали ми дорібок буковинських Русинів за рік 1902. Він не величкий, як взяти, що то дорібок 300.000 душ рускаго народу, — а значний, коли подумати, як мало робучих рук склало са на него...

Почнемо наш огляд з долу, від маси рускаго народу на Буковинї, се-ж підвалина нації. На першім місци стоили й стоять у нас читальнї, се розсадники духовного, а від якогось часу й материяльного розвитку народу. Нових читалень засновано всего на всего лише 10. Число дуже мале, коли зважити, що ще в половина рускихъ громад не має читалень. Нові читальнї отворено в Віжнї, Дорошівцях, Онутї і Прилипчу Кіцманьскаго, в Камеї і Котулї-Баїньскім Черновецкого, в Багнї і Сергіях Вижницкого, в Шербівцях Серетскаго і в Панцї-Забагнї Сторожинецкого повіту. В старих читалнях був рух дуже не однаковий; в деяких повно в „Рускій Радї" справоздань, аж серце радує са, читаючи про живе житє народу; про инші читальнї, і то далеко більше число не було за весь рік і чутки, хиба, що гірше, сумні звістки про застій, упадок, ба й про розвязанє н. пр. читальнї в таким великим сельї як Вереньчанка, де є аж два сьвященники і пятиклясова школа!

Вже більше засновано к а с Райфайзенъскихъ, бо 15, а то в Бабинї, Лужанах, Прилипчу, Суховерхові і Шишківцях Кіцманьскаго, в Балківцях, Мігученах і Рогожештах Серетскаго, у Васловівцях, Добрівцях, Камеї і Старій-Жучці Черновецкаго, у Вашківцях Вижницкаго, в Панцї-Забагнї і Слободзї-Комарівцях Сторожинецкаго, ба навіть в Боянї Кимполунзкаго повіту. Особливо са послїдна громада, що стоїть островом поміж волосянами, повинна би застидатя всї рускі села в инших повітах, де нема ще нас... Вісти про старі каси лїпші, як про читальнї, і не дивно, їх користь впадає і темному селянинови в очи.

До сих двох родів сїльских товариштвень прибули м. р. ще одни, а то парубоцке товариство „Сїч" у Кіцмани. Єго розвій спинили пороги народної осьвіти таки в сардаках, яких там повно, що й заходять са загасити і сю искру, хочби навіть клеветами.

Наші м і щ а н ь с к і т о в а р и с т в а, яких є на жаль тільки отсі: „Міщанська Читалня", „Міщанський Хор", ремісничa „Зоря" і „Братство сьв. Галея", розвивали і м. р. живу дїяльність, устроюючи вечерки і театральні виставп, та спомагаючи членів і дїтвору.

Товариство православної рускої ш л я х т и зросло значно в силу і устроїло 5 вечерків з відчитами, сьпівами, деклямациями і танцями у Вашківцях, Садагурі, Кучурові малім, Волоці і Пядиківцях, що осьвідомлювало нашу шляхту і збільшило значно число членів сего товариства, котре дбало й про шляхотску молодіж шкільну.

Академічні товариства „С о ю з а" та „М о л о д а У к р а ї н а" дбали пильно не тільки про вечерниці і прогульки, але й про науку власну і про осьвіту міщан, устроюючи для них популярні відчити. Найкраще-ж дїло довершили оба товариства, злучивши са назад в одно товариство „Січ".

І рускі дївчата заложили собі в мин. році „К р у ж о к у к р а ї н ь с к и х д і в ч а т" в Чернівцях, в котрім збирали са на спільне читанє книжок із своєї таки библіотеки та на рижні відчитя про жіночі справи. По нашій думцї розширити-б товариство й на рускихъ жінок, що додало-б товариству більше сили.

І проча р у с к а м о л о д і ж середних шкіл дбала попри науку і за піддержуванєм патріотичного духа, виступаючи на музикально-декляматорскім поприщу і устроївши прегарні Шевченківскі спомини, а наймолодші з них ще й Миколаївске сьвято.

Навіть по селах, як в Стрілецкім Кутї, Ревнї, Кичері, Котулї-Баїньскім і в Панцї-Забагнї обходили читальнї і школярики память Шевченка і Федьковича, в Чернівцях всї рускі товариства а по місточках філії „Рускої Школи."

Для шкільної молодіжи в Чернівцях засновано запомогове тов. „Шкільну Поміч"; до православної рускої бурси „Народнього Дому" прибула с е л я н ь с к а б у р с а заходом академика Панька Клима, а на заснованє рускої бурси в Серетї зібрав проф. Мялькович і радник Невечерял значний фонд. Крім того уложили буковинські Русини 1000 корон і пробили з того запомоговий фонд акад. тов. „Січ".

На „Н а р о д н и й Д і м" в Чернівцях виплинуло перх 1000 К. членських вкладок, а стільки-ж добровільних жертв, а „Р у с к а К а с а" мала з кінцем року зо 200.000 Корон обороту а на 65.000 щадничих вкладок.

В тов. „Буковинський Б о я н" вправляли са і виступали мішаний хор, як в попереднім році. Дїяльність тов. „Р у с к а Ш к о л а" і его філій була звичайна; головний видїл видав „Збірку законів шкільних" і популярну книжочку: „Як бідні збогатїли". „Руска Бесїда" отворила першу свою філію в Кіцмани і видала: „Календар" і оповідання „Ахтемій", „Як повстала земля" і „Три загадки". Прирїст членів невеликий, доходів не багато у всїх 3 товариствах.

На остаток прибуло ще одно нове товариство, а то і с т о р и ч н е, що уряднло кілька наукових вкладів і буде осередком наукових праць бук. Русинів, так що обійдуть са без „Mittelschul-ів", котру професори-Русини покинули були крім одного прихвостня Німчиків.

З рускихъ видавництв Буковини згадати-б ще про ґазети „Б у к о в и н у", XVIII. і „Р у с к у Р а д у" V. рочник; Ом. Поповичъ уложив читанку для середних шкіл із взорів рускаго письменьства і переложив 4 р а х у н к и і к н и ж к у для 4—6-класових шкіл народних, о. Єремійчук видав „К р у ж о к п р о п о в і д н и й" і „М о л и т в е н н и к", а Кужель 4 коломийки на фортепян. В рукописи лежать в міністерстві від тогід третя часть учебника „Ruthenisches Sprachbuch", яку уложив проф. Попович

Галюцинації?

Ми ступали горі стрімкою доріжкою, на котру зедви могли ще видряпатись мули. Кругом нас дагнівені й сухиві дерева і великанські каштани, а під нами ясна поверхня моря, в котрій відбивались великанські тіни найвищих шпилїв. Дальні голоси товаришів, що випередили нас на своїх мулах, давали до пізнаня, що до цїли дороги було ще далеко.

З більшою ґалянтериєю, як можна було сего надїятись по неокресленій верховинцю, мій проводник відняв від мене все, що тільки могло мені тяжіти, навіть пляшку, які я набирав по дорозї, й з ніжною печадливостию старав са устеречи мої ноги, що не привикли до такої дороги, перед остриим каменем.

„Се не для вас дорога", говорив він, потрасаючи своєю сивою головою на пів здивованого, на пів милосерного.

Він висказав своє здивованє ізза моєї витревалости, й я розумів йому, що Медвединї взагалї суть добрими піщоходцями.

Медведи! Він там був і він йому позбав са, перелусти черпня і бастинови. Але ніколи не міг би привикнути до такошнього житя.

„Там за багато гамору" сказав він, зловившись ручами за голову, наче стоя на середині в морю.

Коротко перед тим бачив я на подобу хатчини, що стояла тут над морем, його жінку, о много молодшу від нього, з величкими вінцом темного волосся понад чарівним личком, яке своїми здоровими барвами пригадувало снігі морей. Щоби мати предмет до розмови, запитав я його, вільно має дїтий.

Послїдне ще раз що йно прийшло на сьвіт, а маленького хлопця бачив я на пів укритого за спідницию матери.

„Гарні, любі дїти, справдї благословенство для хати", сказав я йому і думав про контраст ніжних дьвітїв, які зникались кругом його сивої голови. Але він зовсїм не слухав моїх слів, і грозячи кулаком морю, проговорив дрожачим голосом: „Коби не проклятий, то я мав би також маю бабушю, мою маленьку з золотим волосом, що говорила ми дорослa женщина і в своїх вічах мала вид неба. Іванїтї — додав стануший — але коли я про неї говорю, о нїй думаю, то тогі вдарив мені кров до голови, наче мала би мене разити апоплексия, і я не могу инакше, я мушу плакати".

В дїйсности покотили са густі сльози з його вічий на сиву бороду. Я не важив са, його цитати; я був тронутий до глубини серця тим вибухом болю, який рідко являєть са у наших селян.

Він здавало почував са з'обовязаним дати мені повязане і успокоївшись став оповідати: „Я називав єї моєю „бабушею", а то ізза того, що вона часто поводила са як дорослa женщина і цїлком була подібною до моєї бабуні, що померла маючи майже сто лїт. Вона була первородною і я любив єї більше, ніж другі дїти, навіть ніж мою жінку. Се була особлива любов й вона се також знала. Вона хотїла завсїдно бути при мені і глядїла мене своїми ніжними рученятами. Лишень я один розумів єї щебетанки та носив єї цїлими годинами балансуючи з нею наче з великою. Коли я в важних справах мусїв вийкати з села, то вона страшенно сумувала і банувала. І мені було прикро з нею розставатись, хоч я сего по собі не показував. Коли я повернув, почували са ми несказано щасливі. Я мав завсїдно якусь дрібницю для неї в кишені, котру вона радісно принимала, але напередь кидалась мені на шию і серед тисячних пестощий, безпинно повтарила: „Нене, мій нене!"

Його голос звенїв тверда і мій також дрожали, як я його запитав са: „Кілько лїт мала вона?"

Він показав мені пальці своєї руки. Опісля говорив дальше: „Але вона видавала са старшою; велика і сильна, з волосєм, золотим наче то сонце ясне і дичком гейби кров та молоко...

Подумайте собі, попереднього лїта було тут на горі одно товариство, ключе з Англївщин і ті мені хотїли єї взяти. Одна молодь нині цїлком вийшла з ума. Вони говорили всьо можливе між собою, а опісля до мене і моєї жінки, як тільки вони могли висказати са:

„Ви маєте скарб, великий скарб, ви маєте щасте". І тямта нині дала малій на памятку перстїнь; тяжку, золоту річ, що висить теперка на стїні над порожним єї лїжком.

„Але як то стало са?" спитав я.

„Чи-ж я вам не сказав? Сей проклятий!" — і він вилаяв на море.

Я взяв одну дївчину до хати, для пильнованя дитини, бо мати не могла на все давати позір, вона мала меншого хлопця, господарство і не чуда са як сїдї здорова... Ви відите...

Море було завсїдно для мене пострахом, ми маємо його за близько, майже під дверима хати. Я чув ночию його шум та стогін, його голос здавало са, мені грозить. Ви то стало са?... Я того не знаю і хоч я би те і знав, що воно-б мені і помогло? — Я пішов до місточка Сарїко на ярмарок, а по міг инакше, розходилось о дуже важні справи. Був бурливий день, море бушувало а вітер понїгравав всї зі сумні речі, які підшептувало йому море. И дав моїй „бабуни" як звичайно сто упімнень, притиг до грудий; мені здаєть са, наче я ще теперь чую тепло єї тіла і ніжні пестощі єї уст на моїх губах з старої шири... В вечір тої днини побачив я її знова, але вона лежала зимна і скостенїла на своїм лїжку і з єї любих рученят спровола стягала вола проклятого".

Мимохіть станув я з виливом остраху.

Він ложив мої річи на спальнім відлогі, а опісля усїв сам наче втомлений.

„Вона вимикалась на одну хвилю з під догляду дівчини, і, коли са стрімоглава поспішила над беріг моря, вже єї хвилї проклятого заховили. Мої люди,

і Шнейпаровский, та готовий латинъско-руско-нїмецкий словар проф. Кобилиньского, що помістив надто в програмі II. гімназиї нїмецку розправу про естетичне виховане в гімназиях.

Тілько дорібку пийшло із дїяльность в руских товариствах. Як видно, не дуже багато, але в порівнаню з нашими сусїдами Волохами, що мають більше інтелїґенциї на виливових становищах, воно і не мало, бо Волохи отворили лише більше число кас, за те в нїмецкім напрямі було у них культурної роботи далеко меньше.

До нашого дорібку належить ще дочислити і поступ рускої шкільництва народного на Буковинї. Тут прибуло в м. р. 2 нові руські школи а до 30 руских класів, число руских учеників зросло значно, а й успіхи руских шкіл не остали позаду иньших. Надто прибула м. р. православна дїточа школа в Чернівцях, де є й руські класи.

В середних школах змінило ся на лїпше тілько те, що при черновецкій гімназиї стан директором Русин, далї одобрено приготовляючу класу а в 5. класі удїлює ся вже наука латинъскої мови по руски та ще запроваджено й рускій сьпів церковний і сьвітеский. При учительскій семинарії знов заснована друге місце учителя рускої мови.

На сім і конець. Та кінчаючи наш огляд годї помянути ще одної справи дуже великої ваги, одного добутку, що є услівем всїх иньших, бо становить силу рускої народу на Буковинї, з котрою всї числити ся мусять, ба вже й числять ся. Є то згода всїх Русинів на Буковинї, яка показала ся м. р. в найкрасшім сьвітлї, бо не зломлено згоду-єдність наших послів у соймі ні підступом, ні брутальною силою. Ся єдність наших наступників переведе ся на весь нарід, чого доказом було славне тогідне всенародне віче і збір православного рускої духовеньства в Чернівцях. Найже та вірцева щира згода і ровна праця наших проводирів-послів в соймі і в радї державній і поза тим у кождім напрямі, якої сьвідком була ціла буковиньска Русь, буде для всїх нас заохотою до такої-ж згоди і працї, а тодї дорібок наш з кождим роком рости-ме рускому народови на добро, честь і славу. То-ж до працї в одности-любі!

Рада державна.

Докінчене засїдання палати послів з дня 6-го сїчня с. р.

В дальшій дискусиї над внесеними в справі зміни регуляміну палати промавляли Войтїх Дзедушицкі, Ґлекнер, Скене, Сільва-Тарука і всї признавали конечну потребу зміни регуляміну; потім дискусию замкнено і вибрано генеральних бесїдників.

Ґенеральний бесїдник проти Страньскі (Моравія) заявляє, що если є сильна воля приступлена до працї в комісиї, то треба усунути взагалї всяку можливість обструкциї, инакше зміна регуляміну не має сенсу. Обговорює суть обструкциї, яку називає політичною неморальностию, політичним примушуванем. Инша річ, що власне ті, що не хочуть випустити обструкциї з рук, обстають за внесенем § 14-го, той одинокої клямри безпеченьства що до обструкциї, без якої устало би велике публичне жите і прийшлоби до руїни держави. Лїпша хибно надіюватись ся на вплив зміни регуляміну на утворене такої більшости, як то було давнїйше. Як утворить ся більшість, то Молодочехи не будуть провадити обструкциї до того часу, аж більшість буде мати таку саму форму, як в р. 1890. Молодочехи домагають ся такої зміни регуляміну, що помогла би до утворення більшости і позволила вести обради; як довго се не наступить, нема бесїди про парламент. Хочемо раз на все покінчити обструкцию, як те саме зробить лївиця. Як в хвилї небезпеки хочемо держані помочи, то може се отверто учинити більшість в палатї. А тому що більшість є в рамках програмових представительскою вдасти і ідеї австрийскої, репрезентантною політичної моральности і рівноправности, задля того не дамо собі відібрати права утворення більшости в тій палатї, в хвилї як є до того охота і можність.

Ґенеральний бесїдник *зо* Шайхер зазначив, що не вистарчає виключати в палатї можливости обструкциї, але треба піднести її під взглядом моральним. — По кінченім виводї Помера, принято внесене п. Скене про вибір комісиї із 48 членів, якій має ся предложити всї внесеня, що до зміни регуляміну.

НОВИНКИ.

Се послїдне число „Буковини", яке висилаємо тим, що залягають з пренумератою і не прислали єї хочби по части помимо упімнення.

Засїдане бук. краевої ради шкільної буде сеї пятниці.

З краевої ради шкільної. На засїданю дня 30. сїчня с. р. розширено: Одноклассові народні школи в Непологівцях і Балинестах, на двоклассові школи, одноклассову школу в Калуходрулуй на трикласову, одноклассову школу в Палтїнові на чотирокласову, а чотирокласову школу в Драґошівцах на шестикласову.

Сходини „Волиня", що відбули ся сеї суботи, зібрали 30 пар до танцю і тривали до 4 годин рано. Забава була весела і приємна, бо в своїм рідним рускім кружку і в своїй хатї.

Костюмований вечерок з танцями буковинъского почтового товариства відбув ся в суботу дня 7. с. м. в салї музичного товариства. В гарно декорованій салї зібрала ся дуже численна публика. Незвичайно гарні і оригінальні костюми пань і панів в розблисканих електричним, ріжнобарвним сьвітлї, презентували ся зовсім добре. Увагу всїх гостий зверталя на себе три „модерні промисловці" в подертій одежі з лямпами, ключами, витрихами і всякими иньшими приборами до ревідована кас і пишень. Одна не вдало ся їм добрати ся до каси, де продавано карти вступу. Ся каса була забезпечена патентованим винаходом Сапіна, що не пускали нас спокоєм птїцят, а полягає сей патент на тім, що ґрісла і стїл були примоцовані до стїни грубезними ланцухами. Балї почтового товариства мають вже від давна усталену добру славу, але сподїваний баль мабуть перевисшив всї попередні. При звуках повної орхестри 41 п. п. противив ся забава до рана.

„Buk. Nachrichten" розходили ся на „Buk. Post" за те, що вона виновіла християньскими Нїмцем, що дасть ся ще в знаки їх політика, коли автохтони краю *порозуміють ся* і виступлять спільно проти ворожого їм верховодства християньских Нїмців. „B. Nachrichten" відгрожують ся Жидам антісеміт измом за тероджене проти християньских Нїмців; бо то, бачите, лиш їм вільно шіла вподоби виступати раз проти Волохів, відтак против Русинів то знов на виворіть, як сего треба германьским гегемонам, аби одних побивати другими. Та до часу збан воду носить, а як ухо урве ся, то й „Nachrichten" не поможуть.

Історичне Товариство в Чернівцях уряджує з початком марта с. р. (в посту) дві серії популярно-наукових викладів: I. про славяньску старину буде читати проф. унів. др. Ск. Смаль-Стоцкий, II. про філософію — буде читати проф. гімн. Юлїян Кобилиньский. В кождій серії буде відчитів з кільканайцять. Карти вступу на ті виклади коштують по 3 кор. (від одної цілої серії). Виклади будуть відбувати ся в „Народнім Домі". Товариство постановило два курси отворити тілько тоді, коли на кождий курс згодосить ся найменше по 20 слухачів. Отже, щоби наперед знати, чи буде можна отворити ті курси, просять ся всїх охочих слухати сих викладів зголосити ся найдальше до 20. лютого карткою до секретаря Товариства др. Осипа Маковея (в Чернівцях, ул. Петровича ч. 16) з заявою, що записують ся на ті виклади (на першу або на другу серию, або на обі). Грошей тепер не треба посилати, лише саму заяву; аж при першім відчиті буде ся приймати гроші. При кінци лютого дасть ся знати, чи зголосилось відповідне число слухачів і чи будуть отворені курси. Історичне Товариство бажає тим способом познайомити ширший загал з наукою і числить на участь усїх тих, що не мали доси нагоди пізнати ближше згадані предмети. Пізнїйше заряджує отворити два нові курси для иньших предметів.

Денунциацию надрукував знов „Buk. Journal" на урядників-Русинів із Заставної, що нібито вони надужівали свого уряду підчас громадских виборів. Орґан рицарів Янків з великим вдоволенем удав з тої нагоди на всїх Русинів. Та его втїха не тривала довго, бо вже кілька днїв опісля відкликав всї свої клевети яко неслушні з правдою і перепросив урядників-Русинів із Заставної, жалуючи свого вчинку, розуміє ся зі страху перед судом. Що напалило, то злизав орґан рицарских румунізаторів. Подібне лучило ся сій чесній ґазетї і в послїдних числах, де перепрашав радника міста д-ра Норста, котрому закинула була неточне поступованє в справі верифікациї громадских виборів із 3. класи. І ся ґазета сьміла коли-коли писати про низький уровень черновецкої праси; *хумала* мабуть про себе саму.

Провалив ся кандидат християньских Нїмців на посадника міста Чернівців, барон Фірт, бо при пробнім виборі дістав лише 6 голосів, коли на барона Кохановского впало 35 голосів. На диво „Buk. Nachrichten", не нарікають ще на непідчаність волоских і польских приятелів.

„Polska na kresach" таки не дужа, бо терпить на манію переслїдуваня, а в праві і на манію переслїдуваня, а в горячці фантазує vulgo бреше без міри, а „Gazeta Polska" дружує, що в віденській дівочій школі не вчать польскої мови, бо ідо директорка заборонює вчити ся „ojczystego jędyka". Лїпша „najserdeczniejsza" кличе на поміч против директорши-Rusinki-и шіле „Kędo polskie". Видно, не помагають поличники ks. katechety, якими заохочує дїчат до польскої мови, ані приязнь Сведа, якою чванить ся п. Viehtevisor. Отже „Gazeta polska" пливає п. „prezesa" Гальбана на поміч, бо й на щож здучили ся Поляки з Волохами і Нїмцями, як не проти Русинів? Тому і за довіре висилане одиним Поляками п. баронови Бурґгьоновн, повинна краєва рада шкільна зробити науку шкільної мови польскої обов'язковою і для „zgłaszających się rzym.-kat." дітий, се-ж один із польских поступків, котрий годї було здїйснити за часів давньої коалїциї. Але тепер, що може стояти на заваді, не вже закони?... Ми думаємо, що зробить шкільна зверхність із сим фантом, а з нашого боку ждземо скорого слїдства в сій справі, певні того, що жалї „G. P." покажуть ся тим, чим вони одно й є, себ-то витвором хоробливої фантазиї „Polski na kresach".

Римо-кат. парохію в Вашківцях п. Ч. дістав пароx з Кіцмань, ве. Штайнбах, що тепер там стане навертати римо-кат. Русинів до народности „pradziadów".

Видїл філіі тов. „Руска Школа" відтримав в Серетї дня 1. лют. лютого о 12 годині впополудне в хлопячій школі засїданє, на котрім раджено головно над заложенем рускої бурси. В тій

всї рибалки, збігли ся; двох, трех винуло ся в море, але було вже за пізно".

„Знаєте ви, що то значить, бути божевільним?" спитав він нагло. „Я став божевільним; днями, тижнями, а може й би був іще тепер, коли би „вона" мені не помогла. Я хотїв дівчину від дїтий вбити, жінку прогнати, хотїв також кинутись в море, і його воду затроїти своєю пімстою. Але в хатї мене всї пильнували, а дївар волїв мене вивіз привязати до дїжка. Я порвав вязи і затис зі злости зубами, бо я не міг доконати своєї пімсти. Я бачив, як плакала моя жінка, кинула ся передїмною на колїна та мене молила, аби я ради неї, ради невинних дітий став розсудній-шим; але всьо було мені байдужим. Коли би вони мені були сказали, що земля трясене знищить хижу та поля або море всьо поглотить, я був би на се сьміяв ся. Чим був для мене сьвіт, гроші, люди, від коли тут „ві" не було? — Чуєте — продовжав він майже завтїджений дальше — ви можете іма того сьміяти ся і не вірити, бо я знаю, що нїщуки в нїякі чуда не вірять; але я присягаюсь на Бога, що се річ є правдивою, як правдою є се, що я вам вже сповів".

„Аж до того дня поклонував ся я рідко в церкві, а отець парох казали мені часто-густо: Стережіте ся, Комолаї, рука Божа досягає також тих, що йому хотять уйти з дороги". — Я здвигнув плечима і часто-густо минав чудотворну плачами і часто-густо минав чудотворну плачами сьв. Ґоттарда не занимаючи навіть голови. Тодї, Бог і сьв. Ґоттард своїм робом на мої пімстились. Я був на першу моєї роспуки, мого божевілля, коли одного вечера в сумерку звечева побачив я на своїм дїжку свою дитину в стоячій поставі; гарну, рожеву, сьвіжу, як я її оставив був в вечасний тій днині. Я витягнув руки до неї, а вона злинула в мої обійми і з небесною усьміхою сказала: „Нене, не плачте!" Се є лїпше, знаєш, що я звідси забрала ся. — На сьому сьвітї, мусите ви всї терпіти; а твоя дяболь, як великою вона й є, не була би в спромозї віддалити мені ні одної сльози, ні одного болю. Там однако, до я пішла, нема нїяких терпінь, там панує вічний мир. Не плач, батьку, я прийду знова до тебе; гляди, я кладу мої руки на твоє чоло, де горить великий вогонь, що тебе з'їдає і вони принесуть тобі згагоду і спасене!"

Верховинець нагло підвів ся маєстатично.

„Чи сьому вірите, чи ні, се є щира правда. — З того дня танула моя сивизна і боязнь, як тане сніг на сонци. Я почув тут удар" — він вказав на чоло — спасенний удар, що віддав мене знова житю і навчив мене йти своїм шляхом, без борби і опору. Вона, моя „бабуня", була ще раз моєю рятівку, моїм ратунком. Я не бачу вже більше червоної хмари, що мене доводила до божевілля, я бачу тілько ясне сонце, де воно порушує ся. А вона є так щасливою, що я не важусь нарікати на моє поцадете та встидаюсь своєї самолюбности, коли мушу плакати".

„Вона вже більше мені не показалась" — скінчив він потрясаючи головою — „але я чую ві близність в кождій годині дня й ночи і благословлю ві і любію ві, наче вона була би при мні".

Я глядїв на нього з повним респектом і непорушений та стиснув його тверді, спрацьовані руки, знизаючись перед тою щиросердою душою.

Під нами однако полисували ся і усьміхали ся „Прокляті".

З італійского переклів
О. Сьвітлик.

ніли ухвалено на день 1. лют. марта с. р. скликати надзвичайні загальні збори. Збори мають виключно лиш бурсою занимати ся, бо того вимагає важність справи, яку конче вже треба урегулювати, бо русскі діти шукають захисту в інтернаті. — І. Лакуска, писар.

Поділ грунтів і піль в вижницькім повіті. Поверхня політичного повіта Вижниці, що обнимає судові повіти Усте-Путилів і Вижницю, виносить 149,988 ha 36 a 45 m². З того відпадає на Усте Путилів 52.981 ha 68 a 29 m², на Вижницю 97.006 ha 68 a 45 m². Найбільшу часть поверхні занимають в вижницькім повіті ліси, що числять 77.855 ha 57 a 88 m². — По них слідують луки, що числять 29.063 ha 18 a 12 m², ріллі, що числять 20.812 ha 46 a 14 m², пасовиска, що мають 15.010 ha 18 a 99 m², та прочі земли пільна від податків 32661 ha 14 a 96 m², позостала 3254 ha 63 a 35 m², неужитки з 1051 ha 99 a 33 m², городи 3745 ha 53 a 14 m² забудована поверхня 3433 ha 47 a 62 m², та озора, багна і стави 315 a 21 m². З того належить до малої посілости 80.570 ha 2 a 70 m², а до великої посілости 65.056 ha 84 a 40 m². Гр. ор. фонд релігійний в політичнім повіті, Вижниця, не має ніяких посілостий. Громади посідають 2852 ha 46 a 75 m², школи тільки 13 ha 42 a 68 m², напрад парохій і церкви мають 459 ha 50 a 46 m². — Взаємностию належить 64 ha 54 a 56 m², держави 27 ha 35 a 26 m² і в цінли до публичного добра належить 13·44 ha 19 a 83 m².

Княгиня Люіза зірвала з Жіроном. Адвокати сеси княгині Людвіки оголосили в женевських часописях такий комунікат: Жірон сів оногді до паризького поспішного поїзду і спустив Женеву удаючи ся до своєї родини в Брюсселі, щоби там осісти. Жірон зірвав всякі зносини з княгинею, щоби уможливити для неї відвідини дітий. Княгиня Люіза має виїхати з Женеви до Сольногороду до своєї родини, а потім має поїхати до Дрездна, до свого хорого сина. В послідних двох листах до родини, висказувала княгиня розпуку і жаль. Заявляла, що до такого розводу, щоби уможливив ей супружество з Жіроном не прийде, а на евангелицке віроісповідання не хоче перейти задля доборів совісти. Зрештою Жірон багато стратив в ей очах по банкрутстві князя. Родина Жірона має бути дуже вдоволена з того, що він зірвав зносини з княгинею Люізою. Здаєть ся, що Жірон отримав від саського двора значну суму „відчинного“, або може від якого иншого із поміж інтересованих дворів.

Тайний архів родинний Габсбургів перенесено недавно з Бургу до нової палати при Ballplatzu недалеко міністерства заграничних справ. Сим архівом завідує архівіст Альфред Сігенфельд. Між иншими находить ся там скриня з кореспонденцию бл. п. архикн. Рудольфа. Скриню отворять аж в 1939 році дня 31. грудня, с. є в 59 літ по смерти архикняза і тоді буде можна оголосити сю кореспонденцию, яка вписить трагедию в Мазарінгу. В сім архіві находять ся також листи пок. цісаревої Елисавети, доси ніким не читані і багато иншої кореспонденції членів Габсбурської родини з минулого століття. Архів є так уладжений, що пождої хвилі можна его перенести на иньше місце, позаяк грозило ему нее небезпечество.

Трилітний злочинець. В сели Московичі на Моравії пригадав ся трилітний хлопчина, як сусід різав безрогу. По хвили хлопець прибіг до дому, взяв ніж і зарізав свою сестричку в колисці. Коли его питали, чому ее зробив, він відповів, що хотів знати, чи Марина буде так само кричати, як безрога.

Страшний сон. З Атен доносить про таку подію: Якийсь селянин „з трецим селі Кератія мав від кількох днів якісь страшні сни. Що ночи показував ся ему якийсь дух і взивав его, щоби він капличку сьв. Томи положену в самій середині села очистив з румовиска. Капличка тота недавно тому погоріла, а серед ей почорнілих від диму стін дуже добре робило ся. Селянин той, чоловік вже старий, взяв ся остаточно очищувати капличку, а коли дійшов аж до великої плити камінної, на котрій спочивав вівтар, побачив ему, а в ній кістяк з якогось чоловіка. Его взяв великий страх і він побіг на улицю, а стрітивши там случайно жандарма, розповів ему, що стало ся і повів до каплиці та показав кістяк. Коли чутка о тім розійшла ся по селі, люди пригадали собі, що багато літ тому назад пропав селянин з того самого села, з котрим Конгсоволлос, — так називав ся той старий, що мав страшні сни — жив в полсозі, десь нараз щез і що тоді підозрівано Конгсоволлоса, що то він убив его. В наслідок того підозріння арештовано Конгсоволлоса і відставлено до арешту.

Малий фейлетон.

Народна осьвіта в Росиї.

(За „Шлях“).

В посліднім випуску „Літературно-наукового Вістника“ за місиць лютий с. р. находимо вельми інтересну статю з. С. Петлюри п. з. „Народна осьвіта в Росиї по цифрам“, в котрій автор на основі статистичних даних виказує, як мало дикотична Росия видає на народну просьвіту і як низько стоїть там що до наукових вимогів народні учителі. Подаємо сю статю в важнійших виписках.

В році 1902 — пише д. С. Петлюра — було ухвалено російським урядом дати взагалі в розпорядженє міністерства просьвіти 36·6 міл. руб., що в відношенію до цілого державного буджету виносить ледве 1·9 проц. Коли прибавити сюди ті гроші, що їх призначили на ту-ж справу инші державні інституції, як то на пр. Св. Синод, міністерство фінансів, міністерство хліборобства і т. ин., — то найде загальна сума видатків російського уряду на народну осьвіту 74·8 міліонів руб., або 3·8 проц. цілого державного буджету. Наведена цифра — доволі мала, особливо коли пригадати ті цифри, які відпускають на ту-ж справу инші держави на пр. Північно-американські Сполучені Держави, котрі в 1900—1901 р. потратили на се більше ніж 336,043.230 долярів (450 міл. на російські гроші), або Франция, розмір видатків котрої що за 1902 рік сягав 186 міл., а за останній час значно побільшав.

Зростають розміри видатків на дорогє дїло просьвіти і в инших державах відповідно побільшанню державного буджету, — одна тільно Росия та Турция із европейских держав топчуть ся на однім місци, не виявляючи ніяких ознак поступу в сій справі. Ідучи слідом за відомими дослідниками стану народної просьвіти в Росиї Фальборком і Чернорускім, можна на певно сказати навіть більше: побільшенє коштів на народну просьвіту в Росиї значно підстає від побільшенн загального державного буджету. Се можна посьвідчити на декількох цифрових порівнаних. В початку XIX. віку буджет міністерства народної осьвіти складав 25 проц. цілого державного буджету, досягнувши більш ніж за 60 років до 2·6 проц., так що в 80 роках він ледве виносив 22 міл. Загальна сума державних видатків на народ. просьвіту з 1892 р. по 1901 рік зросла майже в двоє: з 37·4 міл. вона стала 74·8 міл. Але се зверхне побільшенє робить ся незначним, коли завважити, що 37·4 міл. складали 3·7 проц. цілого державного буджету 1892 р., а 74·8 міл. 3·8 проц. такого-ж буджету 1901 року. Таким робом весь зріст рівнав ся одному відсотку!

Значайно, що на таку малу суму в порівнанню з потребами осьвіти в Росиї не багато можна зробити, не багато можна просьвітити люду. І хібаж, коли звернемось до офіціальних відомостий, то побачимо, що Росия не аби-як гарно почуває себе що-до стану (навіть цифрового) народної осьвіти.

До першого січня 1899 року в тих инших „початкових“ школах вельких тинів начислювалось 4,203.346 учеників, що в відношенію до цілої російської людности становить ледве 3 проц. Ся незначна сама по собі цифра робить ся ще більш малою, коли ей порівнять з відповідними цифрами инших держав. В Пруссії на пр. відсоток учеників в початкових школах становить 19·5 проц. всеї людности, в Швайцарії 17·5, в Англії 16·3 і в Франції 14·7. Порівнанє росийських та наших справовдань в тій самій справі з відносин в Галичині, можна навіть сказати, що Алия починає ся de facto від галицко-шлеської границі. Великий жаль, що на тій території приходить ся живитти українсько-руському народови, що позбавлений адміністраційно-державних орґанів мусить проти власної волї двигати на собі пятно темноти.

*) В Росиї відріжняють ся школи державні, земські і парохіяльні. Земські школи ті, що організовані і стоять під управою земств (автономічних інституцій в роді наших повітових рад) а первісні подібні до наших давних конвикторских шкіл з часів перед т. зв. організациєю. Сим вправ — 1 школа.

Надіслане.

Загальні збори товариства „Кружок українських дівчат в Чернівцях“ відбудуть ся в неділю, 22. лютого с. р. о 2-ій год. пополудни в домі при ул. нового сьвіта, ч. 52 б. Денний порядок: 1. Відчитанє протоколу попередних зборів. 2. Справоздання устунаючого виділу. 3. Вибір нового виділу. 4. Внесеня. Просить ся товаришок о численну участь.

За виділ товариства:

Ольга Кобилянська голова. *Амелія Бабюк* секретарка.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 10. лютого. Wiener Zeitung доносить: Судовий ад'юнкт Адольф Фіда в Сельтині переведений до Сторожинця; судовий ад'юнкт Мечислав Зібавер придїлений судови в Вижниці; судовий ад'юнкт Казимір Каменецкий іменований судовим ад'юнктом в Вижниці.

Львів, 10. лютого. В стані тяжко запеханного на здоровю митрополита Шептицкого наступило значне полїпшенє.

Львів, 10. лютого. В Борославі вибух в шибі акційного товариства для нафтової індустрії з невідомих причин великий вогонь. Шкода є значна.

Ґенева, 10. лютого. Адвокати княжної Люїзи подають до відомости: „Наслїдком подїї з послїдного тижня, особливо їзда викльочени ей з батьківського дому і недуга сина дївчала кн. Люіза глубокого зворушенн і фізичної депресиї. Їзда того а також зі огляду на теперішний свій стан постановила кн. Люіза ради узискання спокою і засягненн лїкарскої помочи удати ся до санаториї і постарала ся о приняте в санаториї Metairir в Найе (Nyon).

Сан Франціско 10. лютого. Прибувший тут корабель „Маріпоза“ доносить, що тисяч туземців островів товариства 31. м. м. загинуло їзда великої повени і бурі, а близько 80 островів зістало до нападу знищених. Негода тріпала кілька днїв. Материяльна шкода є незвичайно велика.

Константинополь, 10. лютого. Справника замаху на вірменського патриярха, як его співвинуватци і трох инших помічників замаху засуджено на смерть.

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

Доносимо до загальної відомости, що вийшли **„коротні православні молитвенники“**, видані товариством „Руска Бесїда“. Купувати можна в нашій Папірні (улиця Петровича ч. 2, Чернівці). Ціна примірника в гарній оправі 24 сотиків (12 кр.)

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці. улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gazé, найновійший виріб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, широкі земіш і тонкові у всіх довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і сани, а також накривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурґских калошів і черевиків до снігу.

Базові краватки: найновійшого жанру. Базові мужскі сорочки тонкові, з Piqué і батисту. Найновійші коннірки і манжети, хусточки тонкові, батистові і полотняні. Гузики до коннірки і манжетові. Мужскі шкарпетки.

Ціла пізнього сезону продають ся по дуже знижених цінах всї товари вовняні, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавалових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякіровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, поналєзті зі широкі земіш.

Більші засоби на складї: порцелянові кучки, дамскі зарукавки, чапочки, полїври і т. д. Правдива білизна Сїера: кантанинка, мужскі панчохи, шкарпетки, Chenillen Eschargen і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідниці, камашки; ogрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані широкі рукавички. Полотняні і широкі черевики для пань, дівчат і літній, а також футровані штіфлети. Черевики до сонганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїчеє сухо-горячим повітрем

подаґри, ревматизму, люмбаґи (пострілу) Ісхіаса, невральгії, болю в суставах, нарви і спухлинах.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфелєра**), що прикладають ся до слабих частий тїла, умożливлюють найвисші температури з великими термальними методами, а через те й найкрасші успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмирює біль. При лїченю в цїлє тїло вільно окрім слабого місця, тому можуть його носити і ті, що терплять на серце, на жолудок і астматики. Лїченє може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї подаґра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улиця Почтова число 5а.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкрасше сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальонову нафту

по **12 кр.** літра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦІСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій ціні нїгде не мож дістати. — Обі еї сорти суть неексплодуючі, без одору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених цінах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвіданя упрашає

Мориц Вельт.

40—50

Друкарня тов. „Рускої Ради"

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4.

має на складї отсї

КНИЖКИ

Банаїньский Іван: „Пропасть" . . . кор. —20
Баранєвский Мечислав: „Педаґоґіка" для семінарий учительских і учительь вищих наукових, (видане четверте наново реґульоване і доповнене „Нарисом психольоґії виховавчої.") „ 1·20
Будзинь Ев. О.: „Студії Богословські" „ 6·—
Гавришук Михайло: „Метелиця" наука в піснї народній ч. II . . . „ 2·—
Галїк Теодот: „Древнїйший писар", збірка приміріь, як укладати різні письма „ 1·—
„Перші кроки", оповіданє . . . „ 1·—
„Думки та пісні", поезиї . . . „ —·20
Гаршин: „Малиґа" . . . . . „ —·20
Гоґоль Михайло: „Ревізор", комедия в 5 дїях, переклад В. Стефаника . „ —·60
Данилович Іван: „Приказки" I i II вид „ —·15
Захарія Іван: „Жарти" . . . . „ —·20
Кобилянська Ольга: „Людина" . . „ 1·—
„Шлюбна" . . . . . „ 1·—
Конисський Олексій: „В день святоявлєнї" „ —·20
Крушельницький Антін: „Серце" . . „ 1·—
„Сеґединяни" . . . . . „ —·60
Луканович Денис: „Наглітка" . . „ —·20
Martynowicz I.: „Historische Zeugnisse" über die ältesten Bekehrer und Einwohner der Bukowina und Moldau „ —·20
Окуневский Ярослав: „Листи з чужини" „ 6·—
Павлик Михайло: „Про руськo-українські народні читальні" . . . . „ 1·—
Pihulisk Darius: „Die Auto-Correspondenz" der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten . „ 1·25
Пігуляк Брати: „Перезвонцькі нгадки" „ 2·—
Пилипович Омелян: „Листівка" . . „ 2·—
„Чуда горіхлянна" . . . . . „ —·50
„Методика" I . . . . . „ —·60
„10 канон для дїточок" . . . . „ —·20
„Хвилї надїжнї" . . . . . „ —·40
„Цезар Франц-Йосиф I. . . . . „ —·
„Красноміяскими людьми" . . . „ —·40
Семюк Іван: „Образки з природи" I II „ —·20
Семюк Іван: „Карби" . . . . . „ —·30
Свободіна Марія: „І отець вовк бїдна" „ 1·—
Стефанин Василь: „Сина книжечка" . „ 1·—
Стецкий Стефан: „Буковинська Русь" „ 2·40
„Bestrebungen der Rumänen" . . „ 2·—
„Громада" або давнїй лад і порядки як бути в громадї . . . . „ —·20
„Порадник" як укладати листи важивші і щадячі . . . . . „ —·40
„Minoritätsvotum" in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie . . . . . „ —·40
Федькович Юрій: „Твори" том I . . „ —·50
„Пісні жовнярські" . . . . . „ —·20
„Прокурка" . . . . . „ —·20
Франко Іван: „Руська українська література" . . . . . „ —·20
Шпитко Осип: „Листи з поля" . . „ —·30
Еремійчук Денис О.: Die griech. Präsanctificantes-Messe, ihre Entstehung Entwicklung und gegenwärtiger Bau „ 2·—
„Життє, муки і смерть і історія пречесного хреста сьв. великомученика кира Сучавцького" . . . . „ —·40
Яблочкин Г.: „Сповід учительська", написана, пер. А. Крушельницького „ —·50
„ „ „Бесїди про часи князьскі" . „ —·60
„ „ „Нея Ватheniae" . . . . . „ —·20
„ „ „Про бут, спасїня хрещених і про забори до спіжу" . . . . „ —·20
„ „ „В чім наша сила" . . . . „ —·20
„ „ „Котний не васхує" . . . . „ —·20
„ „ „Голос до народа" . . . . „ —·24
„ „ „Вірую" . . . . . „ —·20

Марка охоронна: котвиця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї,

загально признаваний знаменитий **усмирюючий лїк на втираня** по цїні 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лиш в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця" з антики Ріхтера і для остережности приймати лиш фляшки тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

„під золотим львом" у Празї, улиця Елисавети ч. 5.

Друкарня „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 годин рано.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцію відповідає **Володислав Семерский**

З друкарні товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Володислава Семерского

Ч. 14. Чернівці, пятниця дня 31. сїчня (13. лютого) 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".
Редакция адмінїстр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поєдиноке число „Буковини" 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Подїї в Македонїї.

Із Константинополя доносить до „Frankfurt. Zeitung", що начальник реформаторскої комісиї в Македонії, Гільмі-паша, проявляє незвичайну дїяльність в построюванню і направлюванню доріг в Македонії і не криє ся з тим, що то дїлає для облегчена походу війск та военних транспортів. Роботи сї мають бути скінчені в марті. Крім тих доріг має ся побудувати також декільна желїзних мостів. Роботами проводить скінчивший в Парижи студиї технічні, турецкий інженер Юзуф бей.

— Із Константинополя доносять до Відня, що французка жовта книга викликала велике пригноблене в Ільдіз-Кіоску, а окружаючі султана особи дибчають в сї опубліковану заохоту для Македонців до повстаня.

З другої сторони з Софії телеграфують до „Політичної кореспонденції", що головний македонський комітет звернув ся до провінціональних комітетів з обіжником, в котрім він подає до їх відомости, що політичні дїячі Франції обіцяли професорови Михайловскому підпомагати македонську справу за посередництвом інтерпеляцій, з якими вони звертати-муть ся до правительства республики, що поручить своєму послови в Петрополї, аби той серйозно і рішучо домагав ся переведена дїйсних реформ в Македонії.

В македонських кругах утримують, гейби то великі держави, не грозячи війною Порті, дали їй все таки до зрозуміня, що в случаю, коли вона не заведе би жаданих реформ, вони остають свободу дїлати Болгарії.

Надзвичайна рада міністрів зібрала ся в палаті султана під його таки проводом і тривала чотири години.

— Із Салоніки доносять, що албанське мусулманське населене в західній Македонії одержує оружіє і военні знаряди від турецких властий. В кількох днях Турки узброїли близько десять пятаг, призначених до борби з Болгарами.

Зі своєї сторони „внутрішна македонська організация" заряджує закупно-ваня і реорганізованє бувших революційних відділів, силкуючись завести між ними карність і умісність владати оружіем. А то тим лекше можна доказати, що серед повстанців находить ся багато осіб, що служили передом в болгарскій армії жовнірами, підофіцирами і офіцирами. Між ними старають ся підержати військовий дух, прибраний їх в військові мундури. Повстанці одержать чорні і білі баранкові шапки, а також блюзи, похожі до тих, які носять в російській армії. Каралїни будуть мати двох родів: старі Мартіна і нові Манлїхера, з коротшою цівкою, подібною до ножа. Що торкаєть ся знамен, котрі повстанці відділи візьме зі собою в гори, підперти камінєм, то вони що всї знамена зложені в Гилївському монастири.

Політичні вісти.

— *Німеччина.* На засіданю райхстату дня 5. лютого, виголосив канцлер гр. Бїльов бесїду, в якій відповідав на закиди социально-демократичного посла Лєдебура, що до німецкої заграничної політики. Канцлер енергічно боронив політику німецкого правительства і реагував против закидів, що німецка заграничка політика є антентична, як се висказав згаданий соц.-демократичний посол. „Анї в Самоа, анї в Китаю, не можна занинути нам анантуризмости — сказав Бїльов; — звідтам найшли ми з повною честию, упрінявши наше положенє. Так само і у Венецуелї розпочали ми свою дїяльність дуже осторожно і в цїлковитім порозумінню з Англією і Італією. Ми хотїли там тільки оборонити житє і майно німецких підданих і німецку торговлю." Дальше сказав Бїльов, що сильна военна фльота в теперішних часах конечне потрібна для німецкої держави.

— *Сербия.* Як доносять сербські часописи, кружать по Сербії вісти, що підчас пробуваня королївскої дружини в Крушедольскім монастири, прибуде туда з Відня бувший грізьний диктатор Сербії др. Владан Джорджевич. З тої причини занїзнав король бувшого владаїнского міністра фінансів Вукашина Петровича, що пробував тепер у Відни. Всї ті слухи пенно неспокоять сербску суспільність.

— *Венецуела.* Кореспондент Matin-а доносить із Каракаса: З Макараїбо приходять вісти, що підділ революційного війска, що оперував на берегах Макараїбского озера, зложив оружіє і піддав ся правительству. Численні війска під командою генерала Форера вислано до Гуатіри і Гравенаса, де находять ся головні сили революционера-генерала Рольндо. Говорить, що революционерів Шарма і Антонія Фернандеца, розбито цїлковито коло Каматаша. В Караласї сильно відчувають недостаточу спожиткових засобів. Муки і хлїба зовсім нема.

Греция. „Messager d' Athènes" пише, що вже установлено програму принятя німецкого кронпринца, що має прибути до Коринту і Олїмпії в товаристві директора німецкого археольогічного інститута в Атенах, професора Дерфельда.

— *Марокко.* Після берлинських телеграмів з Танжеру справджують ся відомість, що вожд мятежників Бу-Гамара попав в неволю. Перекупленні начальники Кабилів, що помагали претендентови, піймали його в його власнім обозі і передали в руки близько стоячої армії султана. Піднято завзяту, але даремну борбу о визволенє Бу-Гамари. Після иньшої версії довідав ся він о замірений зрадї і напав в ночи на три рази сильнїйшу армію султана. Три години тривав страшний бій. Армія султана утратила верх 1000 людий. Бу-Гамара попав в неволю і не удало ся його відбити. В поворотї до Фезу стратила султанська армія знова поверх 1200 людий в битві з Кабилами, що на неї напали; однак се не направило справи. Султанська армія вернула до Фезу, несучи 90 голов повстанців на баґнетах; до неволї взято 60, між тими секретаря і офіцерів Бу-Гамари. Крім артилерії дістали ся в руки султана також документа, що грубо компромітують кількох визначнїйших мешканців Фезу. Як ходять вісти, Бу-Гамору і деяких визначнїйших матежників уже покарано смертию.

„Polonia irredenta"
в сьвітлї німецких часописий.

Німецка праса все не живо занимає ся згаданою книжкою, що в описом галицких відносин, а особливо національних змагань галицких Русинів. В „Буковині" (ч. 137 за рік 1902) були подані голоси найвидатнїйших німецких дневників. З обовязку дневникарского замітити мусимо ще деякі замітнїйші оцінки.

Берлинська „Tägliche Rundschau" з дня 23. грудня містить довшу статю, п. з. „Polonia irredenta", в котрій між иньшими читаємо: „Книжку сю написав Русин, отже член поневоленого народу. Даятого винить в нім сей сьвятий гнів, що виносить чоловіка понад самого себе, гнів що являє ся знаком культурного народу, далекого неморальному, варварскому насилкови. Даятого тягне нас до сеї книжки така приманююча сила. Роман Сембратович, котрий в оборонї безоружного народу часто підносив голос по німецких часописях, виступив тепер з цїлковитою вправою. Він малює тепер повний образ. Він представляє Поляків при роботї, яко гнобителїв руского народу, яко гакатистів, Всеполяків, основателїв кольонізациїних товариств, творців законів о рентових посїлостях".

Відтак наводить деякі иньшки з книжки про галицкі вибори і про руске шкільництво та деякі примірки про махінаційске інтерпретоване законів пише „Tägliche Rundschau" дальше: „Книжка Сембратовича се акт обжалованя. Перед трибунал цивілізованої Европи, перед очи сеї Европи, котра, як справедливо Сембратович каже, в Галичині меньше знає як в далеких Хінах, виводить ся перший раз польску господарку в цїлій сї наготї.... Ми повинні ще раз звернути увагу на видин, який зачинає собі Польща здобувати через австрийских політиків на інтернаціональні відносини. Ми повинні звернути очи на зовсім виразні знаки шляхти, зробити Галичину польским Шльонском..."

Віденьска „Ostdeutsche Rundschau" з дня 31. сїчня с. р. містить вступну статю п. з. „Eine merkwürdige Analogie", в котрій на основі книжки „Polonia irredenta" обговорює навальну політику галицкої шляхти і кольонізацию східної Галичини. Про самуж книжку пише сей дневник: „Дуже научно схарактеризував стремлїня Поляків иньский публицист Роман Сембратович в своїй книжці „Polonia irredenta". В „Polonia irredenta" подає Сембратович неофіційний тір, котрий всї сторони польскої політики, всї інтриги — котрі нам подинокі факти являють ся незрозумілими — пролетаризує в лавах. З великою політичною быстротою і літературним талантом, опершись на незвичайно богатий статистичний і історичний матеріял, отворив Сембратович однобічний, а професорскою педантерією викінчений образ — вірну фотографію Польщи. Автор, котрий вище сьвіжі і займаючо, опанував і подібав колосальний матеріял зі справді майстерскою зручностію, і через то зробив свою студию легкою і приємною лектурою. Зовсім зрозуміло отже що „Polonia irredenta" викликала в Німеччині велику сенсацию"...

Так пише віденьский дневник. Кромі сего помістили дуже прихильні і проторі оцінки сїдкуючі часописи: „Frankfurter Zeitung" (Франкфурт), „Allgemeine Zeitung" (Монахіум), „Hannoverscher Courier" (Ганновер), „Weser Zeitung" (Бремя), „Die Post" (Берлїн), „Der Reichsbote" (Берлїн), „Königsberg Hartungsche Zeitung" (Кенїгсберг), „Magdeburgische Zeitung" (Маґдебурґ), „Würzburger Journal" (Вірцбурґ), „Thorner Zeitung" (Торунь) „Pester Lloyd" (Будапешт), „Gleichheit" (Відень), „Silesia" (Тишин), „Salzburger Taghlatt" (Зальцбурґ), „Salzburger Volksblatt" (Зальцбурґ), „Grazer Tagespost" (Градець), „Reichenberger Zeitung" (Рейхенберґ). Зі найбільші німецкі дневники — кромі сего помістимо користні оцінки богато провінціональних часописий.

НОВИНКИ.

Вибір посадника міста Чернівців відбуде ся дня 10. с. м. і приніс певного рода несподіванку, бо з гори обраховано, що на бар. Фірта буде голосувати значна меньшість. Однак із 48 віддaних голосів, упало 42 на барона Кохановского, пять картон було порожних а бар. Фірт отримав одни голос. При виборі першого заступника посадника віддано рівнож 48 голосів, з яких 46 дістав др. Райс, 1 голос бар. Мустаца, а одна картка була порожня. Другим заступником посадника вибрано будівельного радника Грегора, що дістав 41 голосів. Міськими радними вибрано Бека (48 гол.), Гайнріха (37 гол.), Кашпицкого (42 гол.) і Ем. Розенцвайґа (47 гол.).

Задля браку місця подамо справоздане із засідани ради державної, що відбуло ся дня 10. с. м. в слїдуючім числї.

Здороле митрополита Шептицкого поправляєть ся з кождим днем. Дотепер підживлювано митрополита молоком, тепер позволили лїкарі подавати йому росіл і инше. До хорого допускають лїкарі тільки родину.

Признане жидівскої народности. В суботу дня 7. с. м. відбуло ся в салї V-тій тутешнього університету віче жидівскої академічної молодїжи в справі признана жидівскої народности. Віче, на якім явило ся поверх 200 жидівских академиків, що гуртують ся в товариствах „Зафіра", „Газмонея" і з нова обох товариств, отворив акад. Сокель і привитав ректора д-ра Шаріцера, репрезентантів тов. українських студентів „Сїч" і всїх присутних, та уділив голосу головному референтови акад. Канперовн. Референт зазначив на вступі, що два мотиви змусили жидівске студенство в Австрії змагати до признана жидівскої народности на університетах: раз конечність справлена, статистики бо жидів зачислюють ся до инших на народности і тим чином збільшають ся позірно коштом жидів силу других націй, а подруге вроджене кождому чоловікови змаганє до правди. В дальшім виводі убольване бесїдник істнованє самостійної жидівскої народности опираючи ся на писмах ученик як Єлїнек, Дріман, Гумплович, Лазар і т. д. Виразді жиди не мають таких народних признак як бесїда і держава, але ті признаки не становлять іще сути націй. Є нації, що не творять держав, як примірок Русини і Поляки, є знова держави, а власни майже всї теперішні більші держави, що не є державами націй. Учені кажуть, що дефініция народности є дуже тяжка, а найновійші дефініції означають народність як гурт людий, що почувають ся до народ-

ної єдности. У жидів є таке почуте, отже жидівський нарід істнує. Жадним опрочиненєм сього факту є вевні асимілянти-ренегати. Ренегатів і зрадників має всюда народність; знають їх Русини і Поляки. А власне зрадники є дуже добрим доводом, що нарід істнує. Вчитті ставить бесідники дві резолюції до сенату черновецького університету. В першій резолюції домагають ся ніче на основі XIX Арт. основних законів впровадженя до націоналів нової рубрики для жидівської народности; в другій резолюції домагають ся ніче, щоби в більші жидівські сьвята не відбували ся виклади, а то з огляду на се, що жиди становлять на тутешнім університеті 40%, отже є в релятивній більшости. — В дискусії над резолюціями забирали слово акад. Кінебрунер в імени тов. „Безіра", акад. Гінґольд в імени „Газмонеї", студ. філ. Токарик в імени тов. укр. студентів „Січ". виказуючи на симпатії між жидами і Русинами, що виплівають з одного жерела, бо так Русини, як і жиди є народом утисненим і акад. Пістенер в імени соціалістичної молодіжи. Вкінци забрав слово ректор др. Шарінер і заявив, що сенат цілком дуже прихильно відносить ся до поставлених референтом резолюцій, однак в таких справах рішає міністерство просьвіти, що ухвалу сенату може понайти, або зьміняти. В голосованю прийнято обі резолюції одноголосно і одноголосно серед окликів „heda"! і на тім ніче покінчено. — Зі своєї сторони мусимо замітити, що дав нас дуже давний є виказ одного із бесідників, будьтобы жиди домагаючи ся своїх прав на черновецькім університеті, зовсім не хтіли нарушувати німецкого характеру університету. Як би жиди осягнули те, до чого змагають, тоді для 2—3% Німців на черновецкім університеті не можливо задержувати німецкого характеру університету. Маючи тазу силу в руках, як жидівські студенти на черновецкім університеті, кожда инша нация поступила би собі більше рішучо.

Шпірічне спраноздане українсько-руської бурси. П. Клим. Споманаючі членів тої бурси суть слідуючі Ви. панове: Посол Николай Василько 20 Корон, почт. офіцял Черский 5 К., директор др. Филипович 2 К., проф. учіт. др. Ст. Стоцкий 2 К., проф. др. Мількович 2 К., др. Конст. Клим, 2 К., протопопод. о. Костецкий 2 К., інспект. Попович 2 К., прокур. Міхальский 2 К., надсовітник Козд. Ясеницкий 2 К., нотар Ник. де Говора Дрогомірецкий 2 К., проф. отець Семака 2 К., проф. Юліан Кобилянський 2 К., Адріан де Сонецкий 2 К., управ. дібр. Іван Воробкевич 2 К., Вел. совіт. конзист. о. Ганицкий 2 К., Николай де Влад 2 К., проф. учіт. Сушійчук 1 К., др. проф. Осип Маковей 1 К., др. Теодот Галіп 1 К., др. Євген Кобрынський 1 К., др. Мірон Кордуба 1 К., комісар прав. др. Лев Ск 1 К., проф. Антін Клим 1 К., купець Гнат Василюк 1 К., проф. Ник. Ізовенко 1 К., др. директор Корнило Козак 1 К., проф. Василь Івасюк 1 К., проф. Ілярій Мартинюк 1 К., о. Сімович 1 К., проф. Федорович 1 К., пос. Пігулак 1 К., проф. Кобилянський 1 К., студ. прав. де Сонєвіцкий 1 К., проф. Гавращук 1 К., о. парох Бриндзан 1 К., проф. Серій Шпонаровський 1 К., антикар Стуцінцкий 1 К., Акт. Фізінґаум 1 К., проф. Євген Пігулак 1 К., аскуз. Бурачинський 1 К., ур. почт. Михайло Білінцевич 1 К., Кирстюк 1 К., панна Наталія Попович 2 К., нані проф. Клим 1 К., ул. в Мамаївцях: Ілясі і Дмитрюк 1 К., Теодозия Макрова 1 К., др. Латанцович 40 сот., Пікон Скакун уч. в Суховерхові 50 сот., антикар Окуневский 59 сот., уч. Тонушак 50 сот., — Хиндові запомоги др. Конст. Клим 20 К., нані баренова Волянова 6 К., при зборах філії черновецкої руської школи пан Іполіт Влад, Николай Шкурган, Дарій Пігулак, Юрій Шербановський, Данилюк Карбунцький, Вершигора, Гавращук і Іван, разом 8·80 К., запомога рішена видїлом філії Черновц. „Руської Школи" 10 К., запомога Шкільної помочи 30 К., запомога „Народн. Дому" 30 К., пан Гринцук, купец з Садагури подарував з нагоди своїх іменин 25 К., панн: Юрій Мартинюк, Кузовлев Чахонский, Гавращкий і Предан передали на руку пана Мартинюка 25 К., отець Семака передав остальні гроші, що лишили ся зі збірки на шкільну оплату для одного гімназиста 8 К., збірка Кіцманецка, доконана панною Бабою і панною Озевою Шарпінною. 84 К., на жедання панів жертводавців імен не наводить ся. О. Мелет. Галіп з Брідка 2 К., з Николаївського предотавлена 20 К. кольда переслана паном учит. Кайпом із Бергомета 2. К., отець парох Матейковп із Глібокої 4 К., кольда від читалні із Кадобінців переслана на руки пана др. Стоцкого 22 К. Позаяк місячні видатки виносять на місяць пересічно 120 Корон, то заряд бурси ледви виходить на своє. Тому просить ся панів патріотів, котрі ще не вступили яко споможучі члени, щоби вступили як найскорше, або хотяй від часу до часу відпомогали чим небудь убогих питомців бурси, 19 з приготовляючім курсі: Юрій Сокалюк, Николай Лакуста, Стефан де Грекул і Іван де Грекул з Шипинець, Николай Бадюк, Стефан Бадюк і Василь Ткачук із Котул-Байовского, Марко Бердад з Веденова (Галичина) Василь Величук Стефан Галан, Іван Галан Николай Небораи, Антін Осадчук, Іван Керсти, Юрій Керста Юрій Лемний, Марко Салагор із Старої-Жучки, Петро Гарас, Волод Личковский і Танасій Перепелиця із Вашківців; Юрій Гогель з Орішівців Олекса Гринецич із Верещанки Роман, Дурет з Черновець, Степан Лазарюк і Николай Томашский із Слободзія Раранча, Дарій Хомічук з Нових-Мамаєвців, Іван Тарновский із Чорного Потока, Ник. Стовбик із Лужан. Надзиратиланми, що щиро і совістно сповняють свої задачі є: Гайна, ученик IV-тої гімназ. Міхалюк, ученик IV-ої класи гімназіальної. Питомці ділять ся на 28 Буковинців і 2 Галичан, на 26 гр. прав., а 4 гр. кат. обряду; 19 учеників приг. курсу, 5 гімназистів і 7 із нар. школ. Успіхи дуже добрі. В першім семестрі не дістав ні один другої класи, противно є 5 відзначаючих учеників, то є кождий 6 ученик відзначаючим. Про здоровле дбає ся дуже. До тепер заслаб був один питомець на шкарлатину. В сій хвилі потрудив ся пан др. Конст. Клим і стараном пана директора Филиповича був хлопець в коротнім часі в шпиталю, котрий вже по 20 днях міг опустити. Бурса поміщена на улиці броварській ч. 2 і складає ся з 3 кімнат і кухні. Завідателька бурси є пані Смирничиньєва, котра за свій труд дістає дуже малу плату, бо лишень 40 корон на місяць. Найщирійшу подяку складаю отже всім, що підпирали і підпирають бурсу, особливо кураторам пп. д-ру Конст. Климови, проф. Николаєви Іосифовичови і п. дир. Филиповичови, котрий безкорисно удїлює своєї лїкарської помочи питомцям бурси та о. Федоровичови, що дав питомців бурси дарував всї хлїби і були з двох нарастався. За його примірок виданні пісти і инші всеч. оо. сьвященики, щоби доконали великого патріотичного дїла. П. Клим, студ. філ.

Проба „Бояна" відбуде ся в пятницю о годині 8. вечер.

Сенсаційне уволнене. В Царгороді уволнено онодї начального директора турецких телеґрафів, Нубар-башу за те, що підписував шифровані депеші англійского правительства до англійської амбасади в Царгороді і передавав їх Росії за великозу заплату. Ті депеші перечитувано в Росії після ключа, виданого одним урадником з міністерства заграничних справ в Льондоні і тим чином Росия дуже точно знала про всї плани Англії на Сході. В Англії яко перед чотирома лїтами звернули увагу на те, звідки Росия знає тайни Англії, але годі було дійти жерела. Англійску амбасаду в Царгороді майже заміненно кордоном тайних агентів, але се средство на нїчо не здало ся. Тимчасом Нубар-баша жид за рублї по великопанськи: справив собі яхт, побудував віллю, дакав принята і жив понад стан. Се звернуло не давно увагу англійської амбасади і спіймано директора на горячім вчинку... в хвили коли переписував шифрованну депешу. На жадане амбасади сейчас его заміненно до вязниці, а при слїдстві показало ся, що Нубар-баша допускав ся зради почтової тайни на річ Росії.

Малий фейлетон.

В Америці, „до всє можливе", як сказав один із бистроумних французких писателів Альфонс Карр — стоїть тепер між судейскими справами дуже серіозний факт, гідний нашого первозного століття.

Оскаржуєть ся серіозно молоду женщину, що при помочи гіпнотизму хоче вийти замуж.

Про сей факт оповідають американські часописи ось що:

Якийсь Мархам Кассе, образований чоловік і зовсім вже не молодий — йому минуло 50 лїт — заскаржив панну Ормонд, що вона уперто заказала ся на нього і хоче віддати ся за нього при помочи гіпнотизму.

На доказ на се оріґінальне оскарженя, наводить пан Кассе, що як тільки панї Ормонд увійде в кімнату, або як він дістане від неї письмо, сейчас почуває в собі огневну, страстну любов до неї, але як вона відійде від нього, або як він відложить на бік письмо від неї, почуване любова переміняєть ся сейчас в глубоку ненависть і навіть обридженя.

В тім добачає він зрозуміло панї Ормонд і просить суд увільнити його від ей переслїдованя і не допустити до можности, щоби він на ній оженив ся, бо неї ей вчинки мають на цїли опанувати його волю і заставити його женити ся з нею.

Не зважаючи на всю оріґінальність такої просьби і скарги, преступив суд до роз'слїдженя справи і дійшов до слїдуючих фактів:

Мартин Кассе хотїв мати в своїм домі господиню, що приняла би на себе всї тягарі завідуваня його хорошим хазяйством. Завідательки почав шукати при помочи ґазетних оголошень і першою, що явила ся на його заклик, була панї Ормонд. Відразу викликала на Кассе страшний вплив, бо инакше бути не могло.

Вислухавши його предложеня і домагань, які ставить до неї як завідательки, приступила вона до нього і глядячи прямо в його очи, предложила йому, що лїпше з нею женити ся, як поручити ей обовязки завідательки.

Під впливом його погляду відчув себе Кассе зовсім слабосильним і згодив ся з ей предложенем. Она заказала від нього присягу і обезвладненний Кассе зложив перед нею присягу.

Тоді панї Ормонд несподівано клякнула перед ним на коліна і старець Кассе почув, що влюблений в неї як студент.

По першій візитї відійшла панї Ормонд від Кассе як його наречена і вже по першім ей відході почув Кассе, що ей ненавидить.

Розваживши річ і „прозрівши" (як каже Кассе в своїй скарзі), написав лист до своєї нареченої в якім просив ей, щоби ніколи до нього не навідувала ся... але як вона памість відповідати вкинда ся у него сама, він сейчас почув себе в ей власти і просив в неї опрощена за немилий для неї письмо, повторив свою присягу і попросив, щоби назначила день вінчання.

Серед таких неможливих перипетий укладали ся відносини між ними.

Страстна, без'умна любов зі сторони женіха при першій стрічі, опамятане з хвилею розлуки і знова без'глядне при стрічі! Словом, щось ненормального, болїсного настановило женіха призадумати ся над тими нельчайними почуваними і переміпами настроїв. Кассе ніколи не відчував на своїй особі сили і власти гіпнотизму, але чув про ту силу і в його умі зродила ся гадка, що він сам жертвою тої фантастичної сили.

Пробував іще раз письмово розправити ся із своєю нареченою і написав до неї різкий, грубий лист, в якім просив, щоби она раз на завсїгди остановила його в способу, але не дістав відповіді, то навіть не розпечатуючи письма, на сам вид ей почерку, покинув гадку розлуки, бо відчув в собі таку розпуку, що хопив за перо і написав до неї, аби простила йому і вепокоїдала його.

Панї Ормонд виповнила його прозьбу, якою він утїшив ся до нестями, але по ей відході збудила ся в нім така відраза і ненависть до неї, що рішив поставити суд між нею, а собою.

Суд перішив віддати Кассе під опіку лїкарів. Лїкарі оглянувши „хорого" прийшли до переконана, що йому нїщо не хибує, але при тім признали, що находить ся під впливом гіпнотизму. На підставі сего лїкарского осуду, виточив суд слїдство проти панї Ормонд.

Сей оріґінальний факт є першим того рода случаєм в судейскій практиці. Про гіпнотизм не один з нас чув багато, але те, щоби гіпнотичний вплив став предметом судової розправи і средством до пользованя на женіха — се належить до фактів, що тільки в нашім столїтю можливі.

Надіслане.

Видїлове засїдане тов. „Руска Бесїда" відбуло ся дня 10. с. м. На порядку дневнім були отсї точки: 1. справа адміністраційна, 2. справа видавництв і бібліотеки, 3. справа читальняна, 4. евентуалїа. Для справи адміністраційної дав справоздане пан проф. Русиак. Над справою видавництв і бібліотеки розвила ся дивна дискусия. Для справи читальняної поставив видїловий п. проф. Клим внесене, щоби відписати читальникам Устю Шутловім, що сею порою не можливо їхати туди, хай перечекують утворене читалні на вишу видїлю. Далї приняв видїл до відомости просьбу писаря п. В. Симовича, аби его увільнити від обовязків секретарских, позаяк їзда науки до іспиту не має часу. На секретаря поставлено заступника видїлового П. Клима.

Е. Семака голова. *П. Клим* писар.

До відомости Дирекциї почт в Чернівцях! Листи з виразною адресою: Станция Вікно, via Коломия — Галичина відсилають на почті в Неполоківцях до Вікна на Буковині. В наслїдок того треба через тиждень чекати, він лист прибуде на означене місце. Се діє ся певно з тої причини, що на почті в Неполоківцях не уміють читати по руски. Тож можеби Хв. Дирекция зарядила в який спосіб сим звормальностям!

Юрій Шлемко, учитель.

„Руский міщаньский хор" в Чернівцях устроює дня 15. лютого с. р. в салї „Народного Дому" в Чернівцях вокально деклямаційний вечерок, з танцями, на який маємо честь запросити Вп. руску інтелїґенцию. Зиск призначений на цїли товариства. Цїна місць на пріслах I-рядних 1 кор. 60 сот., II-рядних 1 кор. 20 сот., вступ на салю 1 кор., вступ для учеників лиш на концерт по 40 сот. Початок точно о год. 8-ій веч. Програма концерту: 1. Привитаве гостей. 2. Бортнянський: „Пізнаєм", хор мішаний. 3. Січинський: „Пісню мою", хор мішаний. 4. Шевченко. „Причина", деклямация. 5. Колесса: „На вулиці дуткагре", хор мішаний. 6. Шторх: „Серенада", хор мішаний. 7. Шевченко: „До живих і мертвих", деклямация. 8. Колесса: „Ой закувала та сива зозуля", хор мужеский. 9. „Верховина", хор мішаний.

За видїл:

Орест Гимдин голова. *Гнат Василюк* писар.

Антін Робачек видїловий.

Телєґрами „Буковини".

Відень, 11. лютого. Архикнягиня Елисавета захорїла поважно на запалене легких.

Мексіко, 11. В місті Малатлан вибухла страшна зараза. Денно вмирає около 20 осіб. До 12.000 мешканців опустило місто. Великий торговельний рух устав. Копальні і фабрики зачинені. Зараза приймає що раз більші розміри.

Царгород 11. лютого. (Турция зброїть ся). „Таймс" доносить з Софії що Болгария вислала протест до держав европейских, їзда зброєнь Турциї. Болгария утримує, що ті зброєнь суть звернені проти неї.

Видає товариство „Руска Рада" в Чернівцях. За редакцию відповідає Володислав Секерский
З друкарні товариства „Руської Ради" в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

Ч. 15. Чернівці, неділя дня 2. (15.) лютого 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятниці і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтовоі.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цілий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Рада державна

приступила на передпослїднім засіданю до другого читання предложеня конверсиї державних довгів і по довгій дебаті розпочала специальну дискусию. Передусїм занявши міністер фінансів, що ограниченє конверсиї на 3600 міліонів стало ся не тому, що правительство є того правного переконаня, що більшої суми, евентуально цілого державного довгу не треба конвертувати. Міністер фінансів др. Бавер заявив, що не зрадить ніякої тайни як скаже, що в тій справі є певна ріжниця поглядів в обох половинах держави. Над сим питанем ведуть ся приватні переговори між обома правительствами, при чім ані австрийске, ані угорске правительство не преюдикувало свого правного становиска. Не є ані конечне, ані потрібне висказувати ся в тій справі відчас тривани переговорів. Відповідаючи на конкретне питане, чому розписано угорский більон, може міністер відповісти зовсім спокійно, що се могло стати ся без парушеня наших прав в тій справі. — Палата приняла предложенє конверсиї довгів ві всїх трех читаних в дусї правительственного предложеня з викинеием слів „аж до суми 3.600 міліонів", а дальше і закон ухвалений палатою панів в справі означеня речинця при підношеню вспелевних процентів.

Засїданє палати послів з дня 13. лютого с. р.

Палата послів приступила до першого читаня **прасового закона.** Молодочех Риба признає, що проект закона прасового містить в собі деякі поправки, але з другої сторони зовсім не змінено тих постанов, що властиво потрібують реформи. Бесїдник підносить, що найважнїйша інновация, именно усуненє епарг о образу чести з під компетенциї присяглих судів є для дневникаретва предметом богатых секатур і уваг. Бесїдник каже дальше, що постанови дотичні кольпортажі містять за багато застережень і клявзуль. Ганить се, що полїцийну конфіскату має ся задержати і на будуче. Прасового проекту в теперішній формі не можуть приняти Молодочехи.

Ряд послів, записаних до голосу, утратили голос, бо не були присутні в палаті; се викликало велику веселість.

Голова польского Кола Яворский заявив, що несподіванкою для польских послів було переставленє дневного порядку. Виправдї польске Коло занимало ся справою прасового закона, але в той спосіб, аби могло взяти участь в мериторичній дискусиї. Несподіванка є тим більша, що справу найбільшої ваги т. є. буджет, поставлено по першім читаню проекту закона прасового. Бесїдник не хоче підозрівати, що причиною зміни дневного порядку є террор нагличих инсесень. Як би справдї так було, то се було би слушним съвідоцтвом для парламенту і держави. В виду ваги предмету і щоби дати всїм парламентарним клубам можність основної дебати над предложенем, ставить бесїдник внесенє на допольненє членів прасової комісиї із 37 на 48. — Потім говорили Рітер, Шінер і инші посли, а всї годили ся на те, що правительственне предложенє не має багато недостач, особливо що до судів для прасових переступств і в справі кольпортажі. Прасове предложенє передано прасовій комісиї. Внесенє Яворского принято.

Засїданє замкнено о год. 4. з полудня. Слїдуюче засїданє буде вівторок. На порядку дневнім друге читанє військового предложеня і допольнюючі вибори до комісиї.

„Приятель".

Ми писали онегди, що між иншими газетами, які з новим роком стали виходити, появив ся і в Чернівцях тижневик, що називає ся „Приятель". Хоч і ми раді кождому приростови руских сил, що старають ся о культурний поступ нашого народу, то на жаль ніяк нині по 4. числї „Приятеля" бачимо, що то в нім прибув не цілий робітник, котрий би дбав о лїпшу долю для руского народу, хочби у відмінний спосіб, як наш; а видимо, що то деструктивний елемент, котрий задля своїх теорий не вагає ся обчорнювати своїх людий тому, що вони не пускають ся з мотикою на сонце, як „Приятель", котрому і море по коліна.

В статї „Під прапорами патентованих патріотів" каже „Приятель", що у буковинській рускій суспільности „брак ідеалів, брак твердих переконань і певности в собі. Ми хиба знаємо, каже, що ми Русини, але чого ми маємо добивати ся, куди нам їти, сего суспільність не знає. А не знає, бо досі нема **програми**".

Отже „Приятель" хоче писаної програми, як не максимальної то хоч мінімальної. Він у XVIII річниках „Буковини" і в инших політичних письмах і в промовах наших послів і проводирів не вичитав досі ніякої програми, чого нам добивати ся, куди йти, не найшов пересвянь, засад та ідеалів. Чи со правда, знає кождий, хто двацять літ тому мав яке хоч двацять літ, а не лежав ще в колисцї, і хто бачив своїми очима розвій національної і політичної съвідомости Русинів на Буковинї. Розширити і поглубити сю съвідомість, на те не дость списувати голословні програми і змінювати їх на кождім з'їздї, а чого, як знаємо з досьвіду, нїчого не вийшло, бо політика то не укладуване програм, лише „дїйстна, путяща праця" і що раз праця і праця.

Вправдї програми потрібні, навіть задля ріжниці одних від других, а буковинським Русинам ще нема потреби дїлити ся на партиї, бо нас і так не багато. Нам вистане повинно бути съвідомими Русинами, знати і виборювати свої права русскі і людскі. В нас на конець нема й тїльо ріжниць частових, як у других, бо маса нашого народу то хлїборобе а руска інтелїгенция то їх рідні дїти, що, дбаючи про добро мужицке, тим самим дбають і про себе. Рускій загал демократичний і поступовий, а на инші відтінки дїлити ся нинїшє не пора.

Далї каже „Приятель", що суспільність вдала „дбане в народних справах в руки нїльох одиниць. Наслїдки не добрі, бо **безконтрольна перевага нїльох немногих одиниць** викликує духоту, знеохочує громаду і витворяє инаси". Правда, що суспільність вдалила всю роботу на нїльох, а головно на послів, але неправда, що та робота безконтрольна, бо наші посли ставали перед своїми виборцями, частїйше ни, взірцеві мабуть для „Приятеля", галицкі, а всї товариства екликують правильно збори. А що ті збори звичайно одноду шно одобрями дїяльність послів чи инших робітників, се не перевага „нїльох немногих одиниць" а загалу, хоч може й не в смак деяким „Приятелям", котрі взяли ізза того відчувають „духоту і знеохоту" а

Ілярій Карбулицький.

Він мені вповідав.

(Присвячую моїй дорогій Тїльї).

I.

От як настануть вакациї, куда то вже нїльний чоловік не знаїтається ся. Оббігає цїлу ріднесеньку сторонькy, аж сприкрять ся вже йому тая біганина — то гарцованє. Настає така пора, де чоловік справдї хотїв би взяти ся вже до праці.

Такі нескопаті воробчики, що під час вільної хвилї що другої днини з вишної ночі хліб їдять, вспівають ся то по знакомих, то кревних, то по дївчатках, от як декому припаде. Значить ся феріі! Тому то й треба використати нїльний час в парі ріжнородних розривок та в думках свобідних, веселих.

І мені небудь дома сидженя. Ходив то сюди — то туди, лише щоби розвівати свої думки — свою самітню.

Якось заблудив до міста та з незнацька здибав ся зі старим знакомим добродієм-отцем Ревневичем, парохом сїльским.

— Як ся маєте? — скрикнув він несамовито, й обнімаючи мене міцного сина.

От старенький собі отчик духовний, що й сегодня памятаю, як гуцькав мене перед на своїх колїнах.

— Куда-ж ви ходите? — питав він дальше.

— От кандрую собі — відповідаю.

— Е..., красно... дуже красно, — говорив отець усьміхаючи ся та викинував пальцем на мене, — кандруєте, а до неве гріх поступити на хвилинку. Хорошо — дуже хорошо!.. Чуєте на... — говорив він і стягнув мене за рамена, — але ви виросли і постарїлисьте ся, щось страшного. Наче вчера, притадую собі, був ще такий маленький, а тепер вди як вирїс, як жидівський процент... От знаєте що? — говорив він дальше, — сеї недїлї празную свої уродини; знаєте котрі? вже Богу дяка 62. Отже маю честь запросити й вас до себе. Отже слово! козацьке слово!

— Козацьке слово! — і прибив.

— Тому-ж і гадаїть! — сказав він.

Ми розпрацали ся, бо отець Ревневич мав ще багато де-чого поорудувати.

Добрячий то собі чоловік. Нїкому просьби не відмовить та й крпади не вчинить нїкому.

Ну щож робити, треба пошандибати в гості. Пішов вперед до дому та перебрав ся як слїд, а в недїленьку сїв на бідарок та й до пан-отця.

Приїхав десь з полудня. Гостий було ще дуже мало, а ті що були, то майже всї кревняки доматоря.

Привитавши ся зі всїма, сїв і я собі до гурточка та прислухуючи ся розмові, старав ся чим борший розібрати, о що розходить ся, що за тема.

Говорили, говорили, тай я втяпнув перед своє слово, хоч не знаю, як воно до тої бесїди злїпило ся, бо я бачте не дуже розумію ся там, де ведеть ся мова о порошках, поросятах та жнивах.

Ось так надійшов вечер. Що мінути надїжджали сьвіжі гості, та чим-раз дужче більшало наше товариство.

Аж ось над'їхав якийсь панотець із своєю добродійкою, а з ними що якийсь панок, років 30—32. Я його цїлком не знав, що він за один, як називають ся тому подібне. Ледво що только один скінчить свою бесїду, так зараз починає ся другий тай на цїле горло: „Высокопочтенній господжі і господа! Нині імїємо честь...." і так далї, і то все повторало ся з початку аж до кінця, що вже його попередники висказали.

Перші та дуже худенькі були ті товсти. Як лише підойметь ся „нїжний господин" до бесїди, так зараз скубне мене товариш за сурдутину й промазує: „Нині імїємо честь"...

Говорили досить, а при тім незабували про пиво.

Політичних справ не порушували при товстах як звичайно, бо отець Ревневич зараз по політичному й бештав, наколи розходило ся о русску справу і хтось посьмів би собі позвити з народовців. Він бачте був собі народовець з давних давен та підпирав при нождій нагоді народовецьку справу, писав в інтересах приватних правописю фонетичною та взагалї був чоловік, що заслугував на повне поважане. Тому то й не починала ся політика, що в їхніх кружках кінчила ся звичайно: „Регеаі народовий-украіномана", та „фонетика смітє". Се був звичайно результат їхньої „огромної політики". Ну, а як займали ся ще й такою справою, що Стецький уміт та старає ся завести на Буковині цїлковиту унію, то се вже була політика „май" значнїйшого рода.

— — — — — — — — —

відтак витворюють свасн. Зрештою наші посли не робили ніколи політики на власну руку а все в порозумінню з мужами довірія, що дали доказы патріотичної характерности, славлячи справу із своєї дїяльности і перед форум виборців ба й всього народу.

Не правда проте і то, що тільки проводирі знають програму руської політики на Буковині, і дай того то вони в нас патентові політики. Політика наших проводирів відома всїм, що беруть участь в національній, політичній, економічній, словом в культурній праці Русинів на Буковині або хоч інтересують ся нею й інформують ся про неї. Иньших тайних програм у них нема, руска політика на Буковині всїм ясна, бо вона щира і чесна, що чужого не бажає, лише свого права. А єдиний патент наших проводирів то їх праця, невсипуща, щира і ретельна, якою здобули собі довірє всїх свідомих Русинів на Буковині, не накидаючи ся їм, а тільки на підставі реальних здобутків свого гіркого труду-поту, своєї розумної політики, котрої програмою є добро руського народу.

Що „руські проводирі оперли ся з самого початку не на народі а на правительственних кругах", се тільки почасти правда. бо яку опору в народі можна було мати підкапанцями росів тому, себто при першім виборі теперішних руских послів, сего хиба дитина не знає. Але груба неправда, що „се вже пізнїше увільнило проводирів від конечности оглядати ся на народ"; бо хиба, хто свідомо розминає ся з правдою, сьміє не признати, що наші посли за весь час своєї дїяльности безперестанно дбають за освідомлене народу, за зрівнане его сили, щоб можна на нїм оперти ся як вже не їм самим, то хоч градущим приятелям народу й проти волї правительственних кругів, як се напять показало ся вже і доси.

Груба неправда і клевета і то, „що патентові політики не бажають собі політичного житя, що вони уважають річ за пусту річ"; бо чи не скликають наші посли правильно що року загальне віче, а нїлько їх було крім того на провінції, та чи не є вожде отворене читалїї та наш таким вічем для політичного, національного і економічного освідомлення широких мас народу? Се може поречити хиба сліпий або злобний чоловік.

„Приятель" верзе далї про якісь „жебрацькі просьби", які вичитав він один в „Руській Раді", бреше про те, що Русини „столять ся до ніг сьвітським і церковним владикам, чим осьорбили народну честь, зарадили ся рабським духом" і т. д. Хто чув промови наших послів на вічах, в соймі чи радї державній, читав їх пропамятні письма в різних справах, той, коли не є свідомий клеветник, мусить признати, що все се неправда, що каже „Приятель". Що може той сих промов і писем „Приятелика" не зовсїм до вподоби, то най вибачає, бо не всякому до смаку уличне хлїбчик, але що тих промов і писем наших послів далеский від сервілїзму, доводом того н. пр. посліднї недїлї в соймі, судове слїдство проти посла Пігулика за его бесїду на передпослїднім вічу і факт, що нїодин з руских послів не дізнав нїякої особистої ласки з боку правительства, а противно різких прикростей.

„Вже крайна пора", пише далї „Приятель", „рішучо жадати того, що нам належить ся"; він признає, що до того треба сили, а „сила залежна від усїх Русинів на Буковині, не лишень від проводирів. Нам не читати, а робити, багато не чекати, а начинати, начинати кождий під себе".

Сьвята правда, скажемо на се і ми, як буде у нас сила, ми не будемо жадати своїх прав, а возьмемо їх силою. Нам не читати за „програмами", а робити найпильнїйшу роботу, а за нею другу і т. д., що виходить одна з другої, так як се наші проводирі дїйство не складаючи рук, напять попад сили, робили, як би повинні працювати й „Приятелї", коли їх праця має принести добрі овочі народови.

„Приятель" каже: „Кому учити, кому учити ся, а проводирам і одно і друге не завадить". Зовсїм слушно, додамо, вони так і роблять, н. пр. посол Стоцкий, доктор фільософії, мусить навчати нарід письмом і словом правників справ, чого очевидно сам що йно учити ся мусить, бо сеї важної для народу роботи не роблять ті приятелї, котрим се легко би було. І чи була нагала в соймі яка справа, котрою не займали ся наші посли, вони навіть порушували н. пр. справу книг ґрунтових, а до сего чейже треба науки. А чого навчили ся або навчили руский нарід „Приятелї?".

Сего ні слїду; видно лиш одно, що вараз на своїм першим виступом ті, що не причинили ся доси ні дїлом ні сотиком до нїчого, починають клеветами на робітників вносити розлад в руску суспільність, творити партиї, щоби було для кого виробляти „програми", наставляти себе на проводирів, і то не проти ворогів руского народу, а проти своїх людий, не задля „дїйстної, путящої і до чогось придатної праці", а задля деструктивної роботи, хоч у нас в цїм напрямі ніхто не заступає дороги нїякому широку трудівникови, до чого противно безперестанно накликує ся і робить ся їм радо місце. Та що з того, коли ті „Приятелї" вміють тільки причати, лаяти і клеветати, а коли прийде до позитивної праці, то ні не роблять хоч так, як ті, котрих притикують. Доводом сего „дїяльність" сих „Приятелїв" в кількох наших товариствах, в котрих засїдають. Як „Приятель" не вірить, то ми готові всїляке розповити ся й доказати фактами, іменами і свідками правду, що буковинська Русь стоїть вираз тими опозитними „патентовими політиками".

Своїй виводи кінчить „Приятель" так: „На теперь годить ся сказати, що відносини на буковинській Руси прямо розпучливі. Лягуньства і сервілїзм дійшли до того ступня, що далї вже годї. Хто лиш трохи розглянеть ся, знає, яка трусливість, яка безхарактерність, який страшенний брак відваги панує всюди. Все лякить, все старають ся загарбати гроший, засїсти теплий кутик. В особі нїкаких ідеалів, як кому не придасть якийсь особистий зиск. Тож всякий, широкий народний дїяч повинен всїма силами змагати ся, аби такі невідрадні відносини перестали, змінили ся на лїпше".

Такий суд про відносини на буковинській Руси се тяжка обида нашої суспільности, обида безпідставна і тому безличча клевета, нанесена легкодушно руській інтелїґенції, патріотам селянам і нашому руському народови в лице, против якої ми в імя всеї громади мусимо з обуренем запротестувати як найострійше.

Всюди бувають випадки „трусливости, безхарактерности і браку відваги", випадки „лягуньства і сервілїзму", жалоба „загарбати гроший", „засїсти теплий кутик". Такі випадки є і в руській суспільности, але се тільки виняток, і то як раз із табору „Приятеля", бо ці прикладникам політики наших проводирів нема чого кривити душею. Але за ті поодинокі випадки годі видати цїлком на весь руский загал, не годить ся казати, те, що сказав „Приятель" про цїлу суспільність.

Отсе уважали ми конечним сказати в оборонї чести буковинських Русинів, також обиджених підлою клеветою в непростимо легкодушний спосіб.

„Приятель" не тямив, що сам написав кілька верший вище, що: „Инші знов критикують на право і на лїво, не памятаючи, що приповідка каже: „Не плюй у криницю, бо прийдеть ся води напить ся!"

„Погана то птиця, що своє власне гнїздо псує", а що гірша людина, що їзда плоти „Приятеля" видає на загал свого народу безпідставно воїючою грязюкою. Чи се „дїйстна, путяща праця" щирого приятеля руского народу? Чи така робота ґазети до чогось путнього придасть ся? Суд над сим полишаємо вам. Русинам, певні того, що вони осудять ся, як слїд, ся нїчемні заходи ренегатів, що раді би заробити на видавництві памфлетів, як покійний „Антихрист" і его наслїдники.

Чесні дневникарі супроти проєкту устави прасової.

„Spolek ceskych žurnalistu" по довгих нарадах ухвалив слїдуючі постанови в справі проекту нової устави прасової:

„Проект правительственний змінив в многих напрямах поступ, навіть то однако стоваришення чеських дневникарів не може згодити ся на ті постанови проекту, що відбирають з одної сторони се, що зі сторони другої вістало признаним праці, а надто погіршають ще теперішний стан річи. В першій мірі застерігає ся стоваришення рішучо против виключенї компетенції судів присяжних в справах обиди чести, особливо, коли ся дотичить урядників державних і иньших осіб, позістаючих в державній службі. Мотиви проекта правительственного в нїяким случаю не вистарчають, аби умотивувати того рода реформу. У виноску, що образи чести, поповнені друком, яко провини перекazує повітовим судам, добачає стоваришення поміненя параґрафу 11 основних законів, після якого провини поповнені друком перекazують ся компетенції судів присяжних. Що дотичить охорони чести одиниць то й при найліпших постановах, головно через стисло обмежене ліного поступованя тільки на случай, що становить предмет жалоби, богато доброго можна би здїлати. Стоїть бо се в рїзкій суперечности з уставою, коли на приклад фактично ведеть ся карне слїдство, проти обвинуючого і свідків, що виступають в процесї прасовім. Крім того повинні суди о сколько могла виключати явність того рода розправ. Довід, що опублїкована стаття нїяк передше зістала конфіскована, повинно провадити ся індивідуально, а не через написане, що дотична конфіската вістала оголошена в якимсь дневнику. Рівно-ж належало би домагати ся, аби розправи в нождім законодатнім тїлї могли бути оголошувані без нїяких обмежень. Відобране права кольпортажи і конфіскі друкарської належало би обмежити виключно на осуд суду, а право кольпортажі розширити також на поодинокі статї або справоздання. На спродаж уличну належить позволити особам почавши від 14 року жити. Об'єктивне поступованє, аби можна сейчас допитати конфіската якогось письма, належить обмежити виключно на відомости дотичачі рухів армій в часі війни. Намість того против праси деморалїзуючої і явної шкандалом належало би виступити гострійше нїж се дїлає правительственний проект".

Політичні вісти.

— *Мадярска газета.* Суд присяжних в Будапешті засудив дневникарів Міхольа Нетора і Івана Мудрого за підбурюване через оголошенє пісни звернені против угорского народу, першого на 10 днїв арешту і 80 корон, другого на 5 днїв і 40 корон.

— *Розруха в Італії.* В Медіолані при відслоненю памятникового каменя, поставленого в честь покараних смертю італійских повстанців і патріотів прийшло до бійки між публикою і карабінєрами.

— *Полякы в Прусах.* Кільканацять ученикам гімназії в Гнезні доручено акт обжалованя о участь в тайних товариствах.

— *Анархісти.* В Брукселї засуджено Рубіна на досмертну вязницю.

— *Петко Каравелов.* З пятниці на суботу минувшого тижня умер в Софії наглою смертю Петко Каравелов, чоловік, що в найновійшій історії Болгарії відограв визначну ролю. Уродив ся він в Москві в р.

Вечера сїдчинда ся досить пізненько. Ми всї повставали та *подякувавши* доматорам за хліб-сіль, а товариству за співучасть, потиг кождий в свою. Дехто з панночками бавити ся, дехто з старших нас на „партію влікову", а панотці сїли щось ась при трох столах до карт. Я з Горинським сїли собі обоє біля отвореного віконця та глядїли на чистенько небо, що засіяне було міліярдами зірад, а на них всїх уважав усьміхаючий ся білолиций.

Хвильку сидїли ми тихонько в задумі, нїчого не говорили; нас обох мабуть одушевляла красота природи. До наших вух добивали ся рїжні звуки... Найвиразнїйше було чути сьміх дїточий, а немовлята виразно добивало ся: „Bosser![4]", „Gesehen![5]", „Trul![6]" та „Pagat ultimo![7]".

Горинський штовхнув мене лїктем тай сказав:

— Товаришу, ходїм на двір. Сядемо собі на призьбу, або підемо в садочок та побалакаємо дещо.

— Добре, — кажу — піду дуже радо, бо тут хоч сих — хоч так, гармідер, що не може розібрати питомого слова.

Пішлисьмо на двір. Мій товариш знов попав у задуму та прихилив ся плечми до дерева, глядїв на небо. Я хотїв перервати тишину й запитав ся:

— Товаришу, як же-ж там нам всїм поводить ся?... задоволені?

— Дуже задоволені! — відповів він іронічно, — нам поводить ся знаменито, як панським псам.

Він захмурив ся тай знов замовк.

— Ви женаті мабуть, товаришу, бо ось бачу, що ви вже собі чоловічок старшенький в літах.

Горинський кивнув головою, глянув мені дуже остро в очи й сказав:

— Був женатий. —

— То відай вмерла вам ваша жіночка?! —

Горинський махнув рукою, помовчав хвильку тай відповів:

— Знаєте що, товаришу? Я бачу, що ви чоловік не є байдужний людському житю. Я рідко кому підкриваю своє серце — своє горе; але вам то, коли хочете послухати, розкажу коротенько всї пригоди мойого житя. Я не такий чоловік, якого мене тут бачите. Я в дитї поченький, ситий мов набанє, але в серцю?... порожньо наче в пустині. —

І справдї Горинський був чоловік хороший. Росту середнього, плечистий, волосе чорний, трохи кучерявий та чесаний в гору, вуси також чорні та довгенькі, а очи бистрі, мов у половика. Взагалї був собі чоловіняга хоч куда. Був чепурненько убраний, а на носї носив пінсне. На його лицї спочивала якась повага, якась мелянхолія як рідко в кого. Він мене такі спершу вже був зацїкавив, тому я дуже радо хотїв почути дещо з його біографії. Я вийняв коробочку з цигаретками, закурилисьмо, я присунув ся бликше до нього тай попросив, що-б оповідав.

Горинський втягнув цигаретку в зуби потер собі трохи руки, потім облизнув і почав:

III.

— Я родом з Галичини, а батько мій був також народним учителем. Як вам можно й сьвідомо, то нашим учителям не поводить ся так дуже добре. Живуть по більшій части в нуждї матеріяльній, а деякі, що є людьми, що признають ся до своєго рідного народу, що старають ся йому в будь якім дїлї помочи, живуть навіть в нуждї душевній. Бо проти нього виступають зараз його вороги та старають ся рїжними лайдацькими способами вбити в нього всяке чувство та любов до свойого. Серед таких обставин жив і мій батько. Нас всїх дїтий було троє. Найстарший брат, Осип, я, та від мене молодша сестра, Оля.

Вже з маленьку привичаювались ся до нужди, а особливо я, приглядав ся дуже пильно житю та дїланю мойого батька. Ми всї вчили ся спершу дома, а нашим учителем і інструктором був батько, що старав ся в своїх дітях вщіплювати охоту до праці, охоту до науки. Брат мій був старший від мене, тому й борше віддав його батько до міста на науку, а я був лишив ся ще дома.

Осип пішов до гімназії тай учив ся пильно, так, що батько радував ся дуже та не раз говорив до мене:

Бач Остапе, як Осип учить ся пильно. Він мене зрозумів та занамятав собі мою науку добре, гляди дитинко, що би й ти робив мені таку утіху, коли віддам тобе до школи.

(*Далї буде.*)

1840 і був гімназияльним учителем в Полтаві. Відтам поспішив до Филипополю, щоби взяти участь в приготовлених до болгарского повстання 1876 р. Коли в р. 1877 зачала ся війна Росиї з Туреччиною, покликав ки. Черкаский Каравелова до себе для нарад над орґанізациєю російської управи в Болгарії. Каравелов став віцегубернатором Відина і був душею тих нарад у кн. Черкаского и дусї московского славянського общества, з котрим оба остававали в тїсних зносинах. Цар Александер II., з котрим Каравелов знав ся особисто, давав ему важні порученя, котрі він усе умів справно виконати. Вже в першім національнім зборі в Тирновї в р. 1879 стояв Каравелов на чолї радикалїв і взяв визначну участь в уложеню Тирновської конституциї. В кабінетї Цанкова був він міністром скарбу, а в р. 1880 став президентом міністрів. Але вже слїдуючого року бачимо его у східній Румелії, де агітував за приключенєм сеї країни до Болгарії. Опісля був Каравелов президентом собранія, а в р. 1884 по уступленю Цанкова занявши его місце, довів до революциї у східній Румелії і умів кн. Александра Батенберского перехилити на свою сторону та перевести злуку східної Румелії з Болгариєю, хоч сему противний був цар Александер II. В серпни 1886 р. вивезено кн. Александра насильно з Софії і з Болгарії, а тогди упав і Каравелов. Але разом зо Стамбуловом і Муткуровом зняв він порохобню против того насильства і спровадив кн. Александра назад. Подїї ті тямлять ще Львовяне, бо кн. Александер, вивезений з Болгарії, опинив ся тодї майже без одежі і без гроший на Шіпковечка у Львові і відси по кількох днях вернув назад на Чернівцї до Софії. Коли-ж таки зараз опісля зрїк ся болгарского трону, наставивши Каравелова співрегентом; але сей незадовго уступив, бо напирав, щоби назад вбивати ся до Росиї, а Стамбулов не хотїв на те згодити ся. Коли Каравелов и тім дусї розпочав агітацию против Стамбулова, сей велїв его увязнити і обжалував о державну зраду; але по кількох місяцях пущено Каравелова на волю. В початках 189. р. знов его увязнено за участь в заговорі і осаджено у вязниці, в Чорній Джамії, де пробув три роки. Перед двома роками був Каравелов знов міністром внутрішних справ, але по кількох місяцях уступив задля ріжниці в поглядах з товаришами. З того часу не брав участи в публичнім житю.

— *Спір в Венецуелї.* Американський секретар стану Гей, відбув вподї довшу конференцию з англійским амбасадором Гербертом, що в імени получених держав просив секретаря стану, аби супроти сего, що Венец мабуть не є переконаний о слушности жадань держав — президент Рузвельт обіцяв посередництво в спорі венецуельскім. Рузвельт, повідомлений о тім, відбув з членами кабінету засїдання, почім відмовив жаданю Герберта. Наслїдком того справа спору буде найправдоподібнїйше віддана мировому судови в Гаї.

— *По війні бурскій.* Де Вет з 40 иншими Бурами, що належать до радикальної партиї Голяндців, відбув з Чемберленом дво-годинну конференцию, на котрій прийшло до бурливих сцен. Де Вет закинув Чемберленови, що англійське правительство не додержує умовин мира. Чемберлен відпер з обуренєм сей закид і не прийняв адреси, яку Бури хотїли йому вручити.

— *Із Сполучених Держав.* В конгресї Сполучених Держав внесено кільна „біллїв“ в справі економічних реформ, які глибоко сягають в дотеперішні американські відносини. В справі великої недостачі твердого угля внїс посол Джевкінс „білль“, ніби законодатний і правничий комітет конґресу мавби ся досліджувати квестиї і ситуациї угляної в тім напрямі, чи добро краю і народа вимагає сего, щоби копальні угля перейшли на власність держави. В тім напрямі має бути провірена справа зелїзниць і прочих средств перевозових. Наколи дотичний комітет прийде до переконаня, що таке викупно власности державою буде хосенним для народа, повинен обдумати спромогу і средства переведеня тих змін. Рапорт о тім має здати комітет перед палатою конґресу. — Ще більше інтересним є внесене посла Ґріфіта з Індияни. Зміст его такий: З огляду на се, що великі капітали, нагромаджені в одних руках, приносять шкоду цїлій суспільности, дальше з огляду на факт, що всї богатства краю можуть стати ся власностию кількох одиниць, а весь загал їх невільниками, з огляду на сумні наслїдки, які вже тепер повстали через концентрацию капіталїв, було би пожаданим обмежати суму до 10 мілїонів доларів. Хто небудь зібрав би більше, повинен внести надвишку до державної каси.

— *Страйки.* З Кадинсу доносять, що робітники з арсеналу і пекарські помічники розпочали страйк. Зелїзнична служба також має приключитись до страйку.

НОВИНКИ.

Іменованя. Надзвичайний професор тутешнього университету др. Кромаєр іменований звичайним професором для старинної істориї на университетї в Чернівцях. — Професор реальної школи у Львові Антін Стефанович, родом з Буковини, іменований краєвим інспектором шкільним для Галичини.

Проба „Бояна“ відбуде ся в понедїлок о годині 8. вечер.

Історичне Товариство в Чернівцях урядже з початком марта с. р. (в пості) дві сериї популярно-наукових викладів: І. про славянську старину буде читати проф. унів. др. Ст. Смаль-Стоцкий, ІІ. про філософію — буде читати проф. гімн. Юлиян Кобилянський. В кождій сериї буде відчитів з пільканайцять. Карти вступу на ті виклади коштують по 3 кор. (від одної цілої сериї). Виклади будуть відбувати ся в „Народнім Домі“. Товариство постановило два курси отворити тільки тоді, коли на кождий курс зголосять ся найменше по 20 слухачів. Отже, щоби наперед знати, чи буде можна отворити ої курси, просить ся всїх охочих слухати сих викладів зголосити ся найдальше до 20. лютого партикулярно до секретаря Товариства д-ра Осипа Маковея (в Чернівцях, ул. Петровича ч. 16) з заявою, що записують ся на ті виклади (на першу або на другу серию, або на обі). Гроший тепер не треба посилати, лише саму заяву; аж при першім відчиті буде ся приймати гроші. При кінци лютого дасть ся знати, чи зголосилось відповідне число слухачів і чи будуть отворені курси. Історичне Товариство бажає тим способом познайомити ширший загал з науков і числить на участь усїх тих, що не мали доси нагоди пізнати ближше згадані предмети. Пізнїйше загадує отворити два нові курси для инших предметів.

8. марта с. р. відбудуть ся в „Народнім Домі“ в Чернівцях о 10. годині рано головні збори тов. „Руска Школа“, а о 3. годині по полудни головні збори тов. „Народний Дім“ зі звичайним денним порядком. Часом тов. „Народний Дім“ одержуть дружбане справоздане видїлу за минувший рік небавом почтою.

„Приятель“ пише: Повище румунське учительство напереднє руске в поступовости, бо про руску поступову партию межи руснями учителями не чувати.“ Отже „Приятель“? рускої учительства жалує, що воно йде сильно вперед, працюючи згідно і не дїлить ся на партиї, що сварили-б ся між собою на втіху ворогів. Нехай-же „Приятель“ знає, що руске учительство на Буковині цїлком поступове, держить ся і держати ся буде разом виказуючи хиба на раз одномишленнийших тої ніби-то поступової партиї волоского учительства, котру має на думцї „Приятель“, бо наносять рускому учительству своїм поведенєм стид і ганьбу.

Пригадуємо ще раз П. Т. публицї, що нині вечором дає тов. „Руский мищанський хор“ вокально-декламаторский вечерок получений з танцями в великій салї „Нар. Дому“. Просимо усильно о численну участь. *Ор. Гамдан* голова, *І. Власюк* писар.

Сходини тов. „Боян“, відбудуть ся дня 21. лютого с. р. в салї „Народ. Дому“. Стрій домашний. Початок о годині 8. вечером. Запрошень не розсилає ся. *Кормелюк* голова, *Орест Гамдан*, кравчер.

Поновний вибір президиї торговельної палати відбув ся на засіданю бук. торговельної і промисловій палати з дня 11. лютого б. р. при участи всїх 24 радників палати. Президентом на 1903 р. вибрано повторно цїсарского радника Лянґенгана а місце-президентом директора Вільгельма Тіттінґера. — Провізоричним председателем вибрано знова рер acclamationem будинничого радника Ґрегора.

Шевченківські вечерниці устроєні виконичською вілею „Руска Школа“ в Вашківцях н. Ч. вийшли надзвичайно гарно. Простора салї каганцова була по береги виповнена довкружною інтелигенциєю і селянами з Буковини і Галичини. Добре вишколений хор не запів в надїях і найвибагливійшого знатока. Сольо баритонове „Минають дні“ Лисенка виконав добре, хоть без супроводу фортепияну, бо п. Рубій, котрий мав се обняти, занедужав тяжко. З тої то причини і тернет смичковий треба було заступити деклямациєю. П. Семен Зиневський міщанин снятинський гарно віддав Франкового „Наймита“, за що збирав заслужені оплески. Так само другу деклямацию „Розрита могила“ — Шевченка прямо одушевив ґостий. Але безперечно найкрасшою частию сего урочистого вечера була глубоко обдумана і гарно, по мистецки виконічена промова д-ра Осипа Маковея. Концерт закінчив ся національними гимнами „Не пора“ і „Ще не вмерла Україна“, котрі вся публика стоячи гримко відспівала. По концерті відбув ся короткий комерс, а відтак танці протягнулись аж до рана при звуках гвинтівської музики. *Ґість.*

Погоріло місточко Кути в Галичині. Огонь вибухнув дня 9. с. м. між 1—2 год. по обіді в середині місто. По причині сильного вітру цало офірою огня 430 домів, а 4000 осіб остало серед зими без даху. Зльокалізовано огонь доперва о 9 год. вечор. Урядя і церкви, з виїмкою громадского дому, уратовано. До ратованя прибули огневі сторожі із Косова, Вижниці і Кутів. Шкода виносить 700.000 кор.

Видїл академічного тов. „Січ“ у Відни вибраний partim на надзвичайних загальних зборах з дня 24. І. 1903. partim на продолженю надзвичайних загальних зборів з дня 27. І. 1903., уконституював ся на засіданю старого і нового Видїлу з дня 30 І. 1903. як слїдує: голова: Данило Джердж студ. філ. Місто-голова: Зенон Кузяк студ. філ. Касир: Мелетий Кічура студ. прав. Секретар: Роман Ковалїв студ. філ. Бібліотекар: Іван Борусевський студ філ. З заступників видїлових: Архівар: Всеволод Левицький вказ. школи рільничої. Газетар: Альвин Мольний студ філ. Заступа: *Д. Джердж* голова, *Роман Ковалїв* секретар.

Русини, Німці і Румуни в Угорщині. Дня 31 грудня 1900 р. відбув ся в Угорщині ценс людности, котрого вислід, коли порівнаємо його з результатом спису людности в Угорщині з 1850 р., є слїдуючий:

	1900	1850
Русини - -	427.825	447.877
Німці - -	2,114.423	1.356.652
Румуни - -	2.785 265	2.239.992

З тих чисел бачимо, що число Русинів з 33·4 проц. в 1850 р., спало на 2·2 проц. в 1900 р., а число Румунів спало з 17 проц. в 1850 р. на 14·6 проц. в 1900 р. Навпаки число Німців помимо угорського шовінїзму просло з 10·3 проц. в 1850 р. на 11·1 проц. в 1900 р.

Женщини горою. На университетї в Берлї инвайкарським записало ся на лїкарський видїл 252 слухачок, а 199 слухачів. Взагалї на берлинськім университетї на всїх видїлах на 1179 виписаних було 349 женщин, а між тими 291 Росіянок переважно на медицині.

Посмертна † оповістка.

О. Іван Озаркевич, шкільний декан, почестний сов. митроп. Консист. парох в Волєхові, упокоїв ся д. 9. н. ст. лютого 1903 р. по вороґсій тяжкій недузї в 77 році житя. Покійний ще яко парох в Белелуї, снятинського повіта, відграваз важну ролю в політичнім житю Русинів і яко посол до державної ради і сойму цило займав ся народними справами. В 1897 році брав участь в депутациї до Відня і яко ей провідник промовляв до цїсаря. Від того часу покійний не занимав ся політикою, а віддавав ся певнипущій службі душпастирській в своїй парохії. По покійнім лиши остати важні політичні записки, котрі мабуть пістануть оголошені друком. В. е. п.!

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 14. лютого. Архикняжна Елисавета, мати іспанської королевої Марії Христини, померла вчера рано на запалене легких.

Відень, 14. лютого. Із-за смерти архикняжни Елисавети, цїсар поверне нині з Будапешту до Відня, аби там видати відповідні диспозициї що до похорону. В Будапештї цїсар не удїлив инших послухань.

Екатеринослав, 14. лютого. Недалеко двірця Святоуст з'їхав з тир особовий поїзд. Чотири особові вози зістали цїлковито знищені. Провідник поїзду кондуктор і двох пасажирів згинуло; 15 осіб є легко ранених.

Вашинґтон, 14 лютого. Протоколи для попадняня венецуельского спору вже вчера підписано.

Софія, 14 лютого. Правительство рішило македонські комітети в Болгарії розвязати та на македонській граници установити сильну військову сторожу.

НАКЛАДОМ „РУСКОЇ БЕСІДИ“
поручає
МАЛИЙ КАТЕХИЗИС
Ціна 30 сотиків.
Хто купить 50 примірників, той дістане 10% рабату.
Чернівці, улиця Петровича ч. 2.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі перенсові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gazé, найновійший крой, в бісах, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні земіш і тонкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також накривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских калошів і черевиків до снігу.

Балеві краватки: найновійшого жанру. Балеві мужеські сорочки тонкові, з Piqué і батисту. Найновійші комірі і манжети, хусточки тонкові, батистові і полотняні. Гузики до комірів і шемізетові. Мужеські шкарпетки.

Ціла пізного сезону продають ся по дуже знижених цінах всі товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлєта і домові черевики: лакіровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, повязані зі шкіри земіш.

Більші взуби на складі: перукінські кучми, дамеські заручники, чапочки, колбери і т. д. Правдиві білизняні Сігара: комганики, мужеські нагавки, шкарпетки, Chenillen Escharpen і хустки, вовняні шалі і хустки вовняні і полотняні дамеські спідниці, камашки; огрівачі нудлів і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані штіфлєта. Черевики до сонганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лічеже сухо-горячим повітрем

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) ішіаса, невральгії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфлєра**), що приладжують ся до слабих частий тіла, уможливлюють найвисші температури з всіми термальними методами, а через то й найкращі успіхи в лічению і навіть застарілих слабостий. Значно усмирює біль. При лічению в цілє тіло більше окрім слабого місця, тому можуть його вносити і ті, що терпить на серце, на конґестії і ематизми. Лічення може відбути ся і в помешкаю пацієнта.

Купелі в електричнім жаровім сьвітлі против слабостий; як зміна материї подаґра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улиця Почтова число 5а.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкраще сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальокову нафту

по **12 кр.** літра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦІСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій ціні нїгде не може дістати. — Обі ті сорти суть неексплодуючі, без одору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених цінах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини управляє

Мориц Вельт.

41—50

Рік заснованя 1892.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

одиноке руске товариство асекураційне.

Обезпечає будинки, движимости, збіжа і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвишку з оплат роздїлює между членів яко звороти; в послїдних трох літах виносив зворот 8%.

Виплачує шкоди дуже скоро а о цінку шкід переводить разом.

ДНІСТЕР з делеґатом і місцевими членами. За 10 літ виплатив 6.064 відшкодованя в сумі 3,187.258 кор.

ДНІСТРА волїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности. Посередничать при обезпеченях на житє в краєвім Товаристві.

ДНІСТЕР відступає часть провізиї з таких обезпечень на руські добродійні цілі; дотого на житє треба обезпечати ся тілько через „Дністер“.

ДНІСТРА фонди виносять з кінцем 1902 р. 838.364 кор. і всї умищені в цінних паперах пупілярних.

ДНІСТЕР удїлює агенциї солидним особливо там, де еще не робять дотеперішні агенти.

ДНІСТРА агенти заробили вже 432 тисячі корон провізиї

Марка охоронна: **котниця**

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втиране** по пїяї 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лиш в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котниця з антики Ріхтера і для остережности приймати лиш фляшки тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Друкарня „Руской Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.
За редакцию відповідає **Володислав Секерский**
З друкарні товариства „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

Ч. 16. Чернівці, середа дня 5. (18.) лютого 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поєдиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Політичні відносини на Буковині.

„Діло" пише:

Як наша австро-угорска держава так і маленький край, Буковина, складає ся з ріжнородних більших і менших народностий, з ріжнородними національними і економічними аспіраціями. Буковина — се Австрия в мінїатурі. До недавна знані були на Буковині, так сказати-б, офіціально, лише 3 народности, а то: Русини Румуни і Нїмці, до котрих зачислюють ся також жиди. Елемент польский є там в такій мікроскопійній скількости, що про него не вартоб було і говорити. Найбільшим чисельно народом були і є — Русини; рід наш знаний вже від давен-давна із своєї устунчивости, то, очивидно, що власть захопили у свої руки Румуни, другий автохтонний народ на Буковині. По прилученю однак сего краю в 1778 р. до Австриї, стали там напливати Нїмці, нарід культурний і політично вишколений, котрий з часом змінив виглад краю, надаючи єму нятно нїмецко-румунське. Та Румуни не хотїли вдоволити ся тим, що мали, а забажали зрумунїзувати цїлий край і випхати остаточно і Нїмців — злучити ся з королївством румунським. Румунські ірідентисти зовсїм з тим не крили ся так, що центральне правительство коалїційне в 1897 р. чуло ся змушене запобігти сему в той спосіб, що за его інтервенциєю повстала на Буковині того-ж року соймова більшість, зложена з Нїмців і Русинів проти Румунів. До сеї більшости приступили теж знані із своєго „трійльоялїзму" та сервілїзму — Поляки, а властиво клюб вірменьский перехрещений редактором Gazet-и polsk-ої в Чернівцях Кл. Колаковским на „клюб ормяньско-польскі". І живо ся Русинам на Буковині сяк-так, бо Нїмці, як елемент цивілїзацийний, сповняли свою задачу добре; і коли край сей не застряг еще доси в багно економічного банкротства, як пр. Галичина, то се завдячувати треба виключно ли[illegible] їх совісности та добрій адміністрациї. Бачучи, як роботящий спокійний, автохтонний і найбільший чисельно нарід руский, завдяки румунському шовінїзмови занедбаний — від часу до часу заспокоювали бодай мінїмально его культурні та духові потреби, відбираючи очивидно де що з хижих рук ненаситних Румунів, котрі за те чули, цїлком прешті зрозумілий жаль до центрального і красного правительства, бож то певно не дуже приємна річ віддавати несовісно загарбане добро.

Красним президентом іменовано барона Бургїньона, чоловіка справді гладкого, та за то податливого і жадного „чолобитїя". Знюхали се хитрі Волохи та почали доти юдити его против Русинів, аж поки не наступила нова коалїция нїмецко-польско-румунська проти Русинів та знана сецесия руских послів з буковинського сойму мин. року, а тим самим і розбите давної більшости не лише без Русинів, але й против Русинів — найсумнїйшу, а заразом і найогиднїйшу ролю відограли очивидно, побіч Румунів — Поляки. Бачучи, що Русини зростають в силу, почали юдити Бургїньона против Русинів, Нїмців, бо панїть жидів — а опочем їх макіявельской політики є згадана вже нинїшна коалїция в буковинськім соймі, в яку входять: Румуни, Нїмці і вони — против Русинів. О що їм розходить ся — се чейже ясна як сонце річ; боять ся нашого зросту і за всяку цїну хотять наш національний рух наколи вже цїлком не знищити, то бодай на довгі-довгі часи придушити. А коли л и ш е се йде, то вони вміють злучити ся навіть з найбільшим своїм ворогом.

Ось доказ. Наслїдком заіменованя дотеперішнього генер. вікария д-ра Ренти православним митрополитом на Буковині, вакує посада генерального вікария. Після всяких божих і людских прав, повинен би ним стати Русин, отже чоловік, походячий з православного і найбільшого з автохтонних народів в краю. Букон. Русини того і домагають ся. Та Полякам се не до смаку; починають знов кирпити і юдити, аби, лише не допустити до покликання на се становиско Русина, підсуваючи в найвизначнїйшим своїм органї краковским „Czas-i", що, мовляв, „Rusini nie dojrzeli politycznie, brak im ludzi kwalifikowanych і т. п., а натомість подають заздалегідь иньшого, очивидно Румуна, а свого приятеля, Калїнеску. Аби справі надати більшого значіня, замовили собі статю у віденськім Vaterland-і, де називає ся Румунів „великими приятелми католицизму", а Русинів ворогами, котрі стремлять до схизматицкої Росиї. Сама каже, що ті пересторога віденського католицкого органу повинні рішучо знайти відгомін, „коли голоси польскої преси уходять за підозрілі".

Боротьба о обсаду генерального вікарияту є знаменна для Буковини а з окрема буковиньских політичних відносин. Яку рацию і яке право мають пхати свій ніс в справу Поляки, що неповинні взагалї на Буковині мати нїякого рішаючого голосу? Але се є тілько наслїдком ненатуральних відносин, які в послїднім часї запанували в тім краю. Натуральною коалїциєю на Буковині є коалїция румуньско-руска, бо дві ті народности суть автохтонами, а коли вони стануть на становиску рівних прав і національної автономої, то супроти натурального розмежованя обох народних елементів нема між ними найменьшої причини до порозуміня. Третим аліятом в тім натуральнім союзі повинні бути Нїмці, котрі лучать обі краєві народности з центральною управою і державою а котрі суть дуже користним співробітником і провідником на поли культурнім і адміністрациї краю. Між тим бр. Бургїньон для особистих амбіцій перешкаджає всяким розумним порозумінням, а з сего користають Поляки, котрі не тілько не повинні там мати нїякого рішаючого голосу, але котрі в додатку змагають до того, щоб Буковину приладити яко терен для дальших окупацийних плянів для будучої Польщі.

До сеї статї „Діла" мусимо додати, що воно дуже помилює ся кажучи, що Нїмці л у ч а т ь обі краєві народности (Русинів і Волохів) з центральною управою і державою; бо як раз Нїмці є тим елементом, що виливає на краєве правительство, а через него і на центральну управу державну у

Іларій Карбулицький.

Він менї вповідав.

(Присьвячую моїй дорогій Тїльці).

Далї.

Нераз дослухав ся я, як мій батько вишком розмовляв з материю та хваливчи собі Осипа казав: Коби то й наш Остап таким придав ся, як Осип, то нїчого більше я-б собі не жадав. Тоді я радо працював би, радо переносив би всїлякі злидні, бо знав би, що мої дїти винагородлять менї тее своєю слухняностию та своєю любовю до родичів.

Я ті слова взяв собі до серця. Осип вчив ся добре й нїколи не почув батько на нього якої небудь скарги, а я постановив собі що лучше вчити ся, поставив собі бути лїпшою дитиною для моїх родичів.

Тими самими роками почав мій батько займати ся громадскими справами. До нього сходили ся селяни, він їм дещо розказував, читав, научав, із чого я дуже слабо що розумів. Мужики його любили, а батько радував ся їхньою прихильностию та був на то навіть гордий. А на раз випало на нас велике нещастє.

Хоч я того ще не розумів розібрати, чому воно так стало ся, а все-ж таки я знав, що то мусїло щось злого наробити ся, бо матїр плакала, батько грів ся, нас прогнали селяни, плакали за батьком і на когось нарікали.

Ну що-ж?! Батько працював для них, іменно працював з ними около зависпівани читалнї — чи щось подібного, ну а треба нам знати, що щось такого то в нас „бунт". Но дивота тому, що й мого батька проказували бунтівником тай пересадили „ze względów służbowych" на иньшу посаду, 14 миль дальше.

Ну а що-ж засновало ся в моїй голові? Ви знаєте, що в мене вже тоді зродила ся жадоба пімстити ся за рідного батька, хоч я не знав на кім і за що.

Я бачив, що мій батько давав селянам ріжні ради, а вони слухали його. Чому-ж би й менї також не вдало ся? подумав я собі. Чому я-б не міг научити ся на учителя тай також так научати хлопів, прививати їх собі для себе, збунтовати, сказати, щоби взяли свої коси, сокири і різаки, щоби пімстили сльози моєї матери... Але кого різати, против кого бунтовати, я не знав. Я думав, що цїлий сьвіт тому винен, що матїр плакала, тому й надумав нищити сьвіт, різати всїх иньших людий опріч мужиків.

От бачите дитинячий розум. Я постановив собі бути учителем. А як надійшов час, коли й мене виряжали далеко до міста на науку, я приступив до батька й матери, поцїлював обоїх в руку тай сказав:

— Татку, дайте мене до тої школи, де мож научити ся на учителя, такого як ви. Я лише там буду вчити ся, а де инде ні. —

Батько поглянув на мене тя, защіпавшийся до крайности, відки то впала така думка малому дїтвакови, погладив мене по голові тай відповів:

— Ну а до гімназиї не хочеш? там де мож научити ся на попів, на урядників, от бач, так як Осип, він буде великим паном.

— Ні, не хочу, відповів я рішучо, я лише учителем хочу бути, хочу вчити маленьких хлопських дїтий, лише туда дайте мене на науку, я буду вчити ся із усеї сили.

— Добре, відповів батько, нехай буде й так, будь тим, чим сам собі бажаєш бути.

Знаю я певно, що в тій хвилї собі батько подумав, коли говорив отті слова: Будь, чим сам собі бажаєш.

Я пішов до школи. Рік за роком, рік за роком, і чоловік не добачив ся, що додрапав ся вже до семинариї та сидїв собі в лавці третього року.

Мій брат кінчив вже теольогію, а коли я вступив був в четвертий рік, мій брат вже був скінчив свої теольогічні студиї, оженив ся тай забрав ся на свою посаду.

От — от, вже й я виходив з лавки на самостійне житє, не маючи що найменшого переконання в людськім житю, не маючи жадного плану, своєї будучности, та що говорити; я не знав навіть, чого ходив 4 роки до семинариї. Я знав тілько, що вчив ся богато, а з того всего нїчого не знав.

Я нагадав собі дитячі лїта. Нагадав собі, що то мене вже з дитинства тягнуло стати учителем, щоби опісля бунтувати селян проти цілого сьвіта. Але ті думки вже скоренько затерли ся в мені. Я вірив, що то було лише дитинство, вірив, що то є річ цїлком неможлива, по простому глупота. Але все таки лишило ся щось в моїй голові. Я почав над тим думати, чому власне такі думки прийшли були до моєї голови, та за що пересадили мого батька на пятьдесятте село.

Але не маючи найменьших повисценя в сій справі, сидїв я собі тихонько, бо нїхто навіть цїлком забув ту історию.

Хоч не раз вповідав нам батько свою кривду та ріжні переслїдування зі сторони його зверхностий, але бачив ся далших неприємностий, мовчав, бо думав, що знов може якось донести ся до вух його ворогів та знов прийдеть ся кандрувати 10 до 20 миль дальше.

Я скінчив семинарию. Очивидно „пан", самостійний, нїкому нїже мені до розказу. Дістав посаду і почав канарити, почав бідувати, як і всї молоді бідують, але якось жило ся.

Бувши ще в семинариї, я бачив, що мої товариші погорджували мною, хоч я числив ся до найлїпших питомців. Але тому, що я зависїдя сидїв лише над книжкою, прозивали мене „бабою". Я нїчого не бачив. Товариства лїпшого також не мав нагоди пізнати, а що менше перебував в таким товаристві, помощ-нищем, я знав докладно моєї лекциї і більше нїчого.

Та аж тепер я вірив, що то все молодому чоловікови дуже потрібне. Я мав із самого себе найлїпший доказ, що

порожім для Русинів і Волохів духів. Німці на Буковині не є як „Діло“ пише, „дуже користним співробітником і провідником на поли культурнім і адміністрациї краю“, а противно спиняють великими способами природний культурний розвиток Русинів і Волохів, дбаючи одно про германізацию, а в адміністрациї краю про інтереса своїх людий, а все то на кошт і школу руского і волоского народу. То тільки здалека видає ся робота Німців культурною. З близька-ж видно, що німецке культуртрегерство спиняє всякий поступ инших народів, аби мати куда випхати свою тіпеприродущиную інтелігенцию, що хоче не лиш жити, але й панувати чужим коштом. Галичани сего не знають, бо не засмакували німецкого панованя, але буковинським Русинам дала ся німецка „культурна робота“ в знаки. Ми знаємо, що Німці не будуть ніколи третим аліянтом Русинів і Волохів, а тільки тим третим, що тіснять ся їх полгодою, бо тільки дотя він панує.

Чи буде війна?

Що року при кінци зими пригадують ся Европі квестия сходна, якої розвязку взяв на себе берлінський конгрес, але оставив ві нерішеною. З разу єдина, з котрих складаєть ся та квестия, найважнійшою тепер і найбільше пекучою стала ся справа македонська, так що ві загальній дипломатичній дбрій о нїм немислимо. До того переживали прийшло нове взмть туренке правительство, котре як з одної сторони повідомляє живу готовість до переведеня реформ, що могли би успокоїти забурени Македонію, а з другої сторони чинить безвинно воєнні приготованя, даючи тим до зрозуміня, що не довіє ся перед війною. Ситуация стала ся дуже поважною, а підножи не тільки з Македонії, але також з Болгарії і Сербії суть дуже воєнного характеру.

Комітети революційні в Болгарії намірюють з настанем весни викликати в Македонії так велике повстанє, якого доселе в тім краю, котрий ніч ліпо навіщали революційні забурени, не було. Запал повинний огорнути цїло населенє Болгарії, а в виду того болгарске правительство є певнім, тим паче, що тут ходить о защиту співнаселенного населена в Македонії.

Не улягає також нїякому сумнївови, що руху воєнного Болгарія, жахаєть ся й инші держави балканські, котрі би по хотїли провединого розросту Болгарії. Греция шортувала вже вдобуть полїч Турції, а Сербія збройть ся якнайскорше ради вимщеня своїх неудач на Болгарии, які вона потерпіла в останній війні.

Останні вісности, що цілій тій конгломерації держав балканських надають поважний характер, заявляють, що турецка ставка рада воєнна приготовляє мобілізацию корпусу війска в Адріанополю і Мостарі, аби перевести з Азії Менший до Македонії ряд батальонів резерви і башибожуків для заступлива двадцяти, котру розпущено. О приготовленях воєнних в Болгарії відомо вже з телеграмів, а рівночасно з відомостий окружних російских Києва, Полтави, Катеринослава приготовляють частинну мобілізацию поодиноких верїв, при чім також і Австрия не остає по заду і вже офіціальних застережень в публичною тайною, що діять ся і що буде, і то в недалекій будучности.

Австрия бо спільно з Росиєю намірає перевести свою акцию відносно балканських і вимогла на Порті відповідні реформи, при чім підофіціальні органи прасси не занедбують нїякої нагоди, аби виказати, що вина є в цілім того стану виключно виновних і винуватих тим не тільки, що не хотять о виключеню війни, але окрім залежить їм на удержаню мира. Франция, тіпь Росиї, ідо також в тім самім напрямі, а навіть й Англія, судячи по тайомних голосах прасси, стає по сторонї нового премєра, дуже наступаючись на султана за его забагнути воєнні. Що однако найціканійше, то донесеня паризького „Gaulois“, що Німці під'юджують султана до оперу, заповнюючи ему на всякий случай сильну підмогу.

О спільни ся австрийско-російска політика на Балкані спроможе не допустити до війни, поки що невідомо. Здає ся однако, що наступить лише нова окупация областий балканських на рік Австрії, а може навіть й Росиї. Вказують на се урочисті заявленя, що держави бажають задержати статус quo на Балкані, а рівночасно грізне вказане пальцем під адресою Болгарії, аби собі дали покій з мобілізациею і взагалі з війною.

Коли Болгария схоче мимо остережень Австрії і Росиї (так каже півправительственна прасса австрийска) вмішати ся в македонську авантуру, то внеханізує ся вона на катастрофу, для котрої відповідна держава не рушить ані пальцем. — В війні з Туреччю не може вона числити на щасливий вислід, але спиніть на погром і упокореня, таке саме, яке понесла дишена сама собі Греция.

Коли би в Софії аж до самого кінця мавали ся інтервенциию держав, коли би Болгарии відлякала ся хлї ілюзиї, що стане ся з балканським Піємонтом, то дізнають немилого розчарованя.

Коли би річи стояли так, як перед розвязкою всходно-румелійского проблему, не була би виключеною можність, що европейска політика стануда би по сторонї Болгарії. Але тепер річи мають ся инакше і Болгария повинна чекати ся зі змінним подвигненем.

Політичні вісти.

— *Балкан.* Будапештеньскі дневники доносять, що австро-угорске міністерство війни робить приготованя до мобілізациї. Резервові офіцири 4 корпусу армії одержали наказ, аби до 24 годин по одержаню відповідного наказу зголосили ся до своїх допомічних команд.

— *Полудневa Африка.* Агенция Райтера подає повний текст петициї, яку бурска делегация з Деветом на чолі, передала Чемберленови. Петициа виликала велике недоволенє міністра. Петициа складає ся з одинадцять точок і зміст ой ось який: условия мира не війшли до тепер законно в силу; факт, що деяким бурам заборонено вернути ся в Полудневу Африку є явним нарушенем условия мира; ворохобникам не удалено амнестиї, а проти деяких бурів, засуджених в часї війни не розпочато до сеї пори слїдства. Треба признати обжалованї підписані попереднім правительством Оранської республики і т. д. В одинадцятій точцї заявляють автори петициї, що вони хотять ограничити ся тілько на питаня, що в сій хвилї мають більше значінє, а не занимають ся другими питаннями капітальної ваги. Крім того вони думають, що теперішна адміністрация колонії тажить фінансовим наметом на цілій колонії. Чемберлен не признав той петициї і різко відповів делегатам. До сеї петициї вернув ся Чемберлен іще раз на бенкетї, який уряджено в його честь в Бленфонтейї. В бесїдї, виголошеній на тім бенкетї сказав міністер, що зміст петициї не був звістний навіть деяким членам депутациї і він упажає за свій обовязок заротестувати проти безпідставних обвинуваченъ.

Допись.

Звичайні загальні збори філії „Руської школи“ в Вижниці

відбули ся дня 1. лютого 1903 в Вижницкім п. Ч. Явилo ся 30 членів. Голова тов. п. Николович отворив збори сердечною промовою, згадав тяжкими словами втрату товариша: надучителя Стефана Навсія і помічника учителя Василя Харшовича, а присутні повставали з місць віддали честь їх тїлесним останкам.

Зі справоздання з дїяльности тов. замітне, що філія відбула одні звичайні збори в Руских Банилові, в якім відбув пять засїдань, на котрих порушувано рїжні, так для товариства, як також для учительства і руского шкільництва взагалі важні справи.

Старанєм філії уладжено минувшого року 4 відчити, а то: „Про німецький учебник ч. І.“ п. Чаховського, „Про науку геометрії в народних школах“ п. Лучинського, „Недалеко“, що необходимо потрібна для успішного розвою людскости галузь знани, ві стосунок до инших наук і ві важночна ціль“ п. Герасимовича і „Про клеканє відвати у шкільної молодїжи“ п. Хранка.

Філія уладила також одну практичну лекцию з демонстрациями „Про електрофор“, яку удачно перевів п. Гинтюк. Вкінци виявили і ве нїжности, що заходами тов. устроєно концерт декламаційно-вокальний на пам'ятку XLII. роковин смерти Т. Шевченка в Пашдиких п. Ч., який стягнув значно число інтелігенциї і селян так з Буковини як і з Галичини, а відтак „вечеринку“ вечером з танцями в Вижници.

Приходу в товаристві було взагалї 478 к. 67 с., з розходу 218 к. 8 с., — значить ся, остало ся на добре тов. 260 к. 59 с.

Контрольна комісия вибрана від нос з пп. Стефюка, Цуркановича і Верени провірювши рахунки ставить внесок о удїлене абсолюторії уступаючому виділови, на що загальні збори одноголосно згодили ся.

До нового виділу увійшли: Николович Григорій п. к. інспектор шкіл, яко голова; Василь Чаховський, надучитель яко заступник; Осип Лучинський, надучитель яко скарбник; Іван Герасимович учитель, яко ревізор і Ліда Хранко, учитель яко контролюр. Яко заступники виділових вибрано управителя школи Денисія Цурковича і учителя Павла Гульку. Коли скінчилось вибори до нового виділу, голова удїлив слово п. Хранкови, котрий відчитав старанно і основно оброблену працю „Про клеканє відвати у шкільної молодїжи“, о чім вже була вище згадка.

Хотяй була спізнена пора, не вичинено і точить „вільні внесеня“, при котрих виявлялась широка дискусия.

На внесок виділу ухвалили збори приступити в члени тов. „Руської каси“ в Чернівцях з пайом 40 к.

На внесок п. Хранка ухвалено слїдуючу резолюцию:

„Загальний збір вижницької філії тов. „Руска Школа“ в Чернівцях виявив і просить всіх учителів-Русинів і взагалї цїлу сьвідому русу інтелігенцию, щоби, здучи з поступом культурних і національних змагань українського народу, свої квіти на платню внесли виключно в руській мові“.

Внесок п. Хранка, щоби вижницка філія тов. „Руска Школа“ причинила ся якимсь дїлом до покритя коштів виготовлєня меморіалу краєвим товариством учителїв по домовій дискусиї упав, позаяк ся тов. не порозумівось з „Руською Школою“ ані що-до способу, ані що-до форми уложеня того пропам'ятного письма.

По вичерпаню порядку дневного взяли збори голова тов. промовою, в якій подякував присутним на численну участь, вітав новий виділ до енергічної праці і взаємни многолїтствем в честь цісаря, яке збори з одушевленем тричратно повторили і відспівали народний гимн.

І. Герасимович,
писар.

НОВИНКИ.

Уступленє Бургїньона. „Сьогн. Tagblatt“ пише: Рівночасно із вісткою про уступленє моравского намісника гр. Цротіна, відносили ся поголоски про зміну в буковинській краєвій президії. Фактом є, що в надії президента право мебілі вже сплоковані і служба виповіджена від 1. марта с. р. Рівно-ж є річию певною, що родина президента Бургїньона виїджає із Чернівців уже 26. с. м. Яко наслїдника виглядають вищі Гогенлое.

З дирекциї дібр. Адміністраційний радник Онесим Цуркан перейшов на власне жадане в стадий стан спочинку із задержанєм мешкї.

Відзначенє. Рада громадска міста Серету іменувала на засїданю дня 11. лютого с. р. своїм почетним горожанином інженєра краєвого дра Кароля Тумлїрца. — Як доносять із Серету, підчесно проти сього протест, що занесено в протокол дотичного засїдання.

Проба „Болина“ відбудеть ся в четвер о 8. годині вечір.

Засїданє ширного комітету, що занимав ся устроєнєм вечеринки „Січи“ відбудеть ся в пятницю дн. 20. с. м. на „Бесїді“ о год. пів до 7. вечер. На порядку дневним звіт приходів і розходів. — *Др. Стефан Смаль-Стоцкий* голова почетного комітету.

— Але нашому дише виповідати, речі дуже цікані.

— Я кажу, як для кого цікаве. Одного цікавить, другого знов нудить, залежить вже від самого слухача,... хоч найцікавійше, що от прийде. Але як бачу ми тут забалакали ся та нач-б забули, що в хаті таке товариство, ходїм дїлше до середини, а мою історию доповім нам завтра, запамятайте де стали! Завтра ще инчу ся тут, бо так говорили мої кревні, значить ті, що я привіз з нами сюди.

— Е, — кажу, — то той сьвященик нам предний?

— Ere, ніби він ні, але вони щось серйозне мені пригодять: бо сї брат ожених ся з сестрою жінки мого брата. Отже ніби в такім значінє ми й собі родина.

З кімнат отця Романовича дали ся чути охочі виприви „многая лїта“ та „vivat“.

— Ого! — сказав Горинський, — вже їм підтягнало. Хіба підемо й ми до середини.

— Ходїм — кажу.

(*Далї буде.*)

Устуленє Бургїньона. „Сьогн. Tagblatt“ пише: Рівночасно із вісткою про уступленє моравского намісника гр. Цротіна, відносили ся поголоски про зміну в буковинській краєвій президії. Фактом є, що в надії президента право мебілі вже сплоковані і служба виповіджена від 1. марта с. р. Рівно-ж є річию певною, що родина президента Бургїньона виїджає із Чернівців уже 26. с. м. Яко наслїдника вищі називають князя Гогенлое.

З дирекциї дібр. Адміністраційний радник Онесим Цуркан перейшов на власне жадане в стадий стан спочинку із задержанєм мешкї.

Відзначенє. Рада громадска міста Серету іменувала на засїданю дня 11. лютого с. р. своїм почетним горожанином інженєра краєвого дра Кароля Тумлїрца. — Як доносять із Серету, підчесно проти сього протест, що занесено в протокол дотичного засїдання.

Проба „Болина“ відбудеть ся в четвер о 8. годині вечір.

Засїданє ширного комітету, що занимав ся устроєнєм вечеринки „Січи“ відбудеть ся в пятницю дн. 20. с. м. на „Бесїді“ о год. пів до 7. вечер. На порядку дневним звіт приходів і розходів. — *Др. Стефан Смаль-Стоцкий* голова почетного комітету.

Де злука? З великим гуком заповідали „Nachrichten“ і „Journal“ злуку Німців, Румунів і Поляків. Писано про „тріумфу єдиняя.“ і лицемірність як до дня виборів, коли то власне треба було в ради громадські дати доказ єдиняя і лицемірності. Але тут вийшло на зверх що инакше. Чого не обіцювано адміністрацийному радникови Цуреанови в нагороду за се, щоби перейшов на пенсію і зробив місце до вакансу д-рови Вольфсону! Навіть привернено йому мандат військового радника. Дня 10. лютого відбуде ся конституюче заїдання громадської ради. Адміністрацийний радник Цуреан дістав дев'ять голосів! До подїлу ся зрікала приняти християнських Німців? В громадській раді є їх 18; додайно до того 7 Румунів і 4 Поляків, разом 29. Тільо голосів потрібних був дістати Цуреан. З того всего виходить, що Румуни ще раз переконали ся про „deutsche Treue“. Они вимінні піпати, що Німці вживають їх для своїх цїлий, щоби панувати в краю. Спілка Німців, Поляків, Румунів є societas leonina т. є. спілка, в якій одна сторона потягає всї зиски, а тая стороною є Німці! Нам здаєть ся, що фаєт, який лучив ся радникови Цуреанови буде мати дале осягнїйші наслїдки.

Концерт „Міщанського руского хору“, що відбув ся дня 15. лютого б. р. завдяки рейним старанам і заходам гін. проф. Ор. Гнидина, вийшов надзвичайно гарно. Велика сала „Народного Дому“ заповнилась виключно майже тільки самою міщанською публикою, по береги. З кашої інтелїгенції прибули: судовий секретар Михайло Кораленич, гін. проф. А. Кінч, др. Т. Галїн і др. Продукції добре вишколеного хору під умілою управою п. Мирона Гундача вповні сатисфакціонували. Пресильна більшість, прегарні сопрани і тенори, сила і обширність голосів, представляли „Міщанський хор“, як справді ґутировану співацьке товариство, що рад всї присутні мусїли признати. Відспівано отиї композиції: „Пеазон“ (XXVIII) Бортнянського, хор мішаний; „Ніч на морі“ Стешенського, хор мішаний; „На улиці дутих грає“, хор мішаний; „Серенада“; „Закувала та сива зозуля“, хор мужеский і „Перхлівно“ хор мішаний. Особливо дуже гарно вийшла і зробила велике вражіне на слухачах „Серенада“ та хор мішаний „Перхлівно“. Деклямацій було дві: „Причинна“ Т. Шевченка та „До живих і мертвих“. Обі деклямації не вийшли правдї так сьвітло, але як на міщан добре. Концерт скінчив ся о 10-ій год. в ночи, почім зачалась танцї, що притягнули аж до рана при звуках тутой шої музики.

Міністерство просьвіти а положеннє учителїв. Міністерство просьвіти рішило, що про приложеність учительских положень, як також про відповідання в тій справі не можна заключати міжних угод між учителями і громадами. Кожда така угода є правно неважна. В тій справі рішають тільки шкільні власти, що заступають школу згляду громад.

Непошанованє руских сьвят. Дня 12. лютого с. р. відбула ся в тут. п. к. правнім суді (сенат II.) розправа в справі Братино contra жєзьничий єрар. Розправа назначена була на 10 рано, значить саме в той час, коли по наших церквах відбувала ся підправа. Подумає хто, що інтересовані були самі Німці або Жиди. Та ні! Крім судиїв, двох Німців та одного суботнїшної віри — всї прочі православні. І так сторона обжалованого пізнїй перекинений Братино, заступлена др. Бандровский, анатом, д-р Кобилянський і Прошенович, сьвідки наші селяни — всї они сьвяткували „Трех сьвятих“ в суді. А найцїкавїйше се, що пароха о. Берлинського покликано також в той день на 10-ту год. рано на сьвідка... Чи може власть судова думає в сей спосіб підвести авторітет судейский між населенєм! Пане Президенте, час вже найвисший звернути увагу на такі подїї і научити деяких наших, що суд для нас, а не ми для него. А може думаєте, що непошанованє релїгійного чувства бук. населенія скріпить позицію тутейших культуртрегерів?

Звичайні збори філії товариства „Руска Школа“ в Вижницях відбудуть ся дня 5. цьвітня н. ст. в Вижницях. Хто з Вп. товаришів схотїв би приготовити ся з відчитом, або мав дачо перекинуте ку практичному виконанію, зволить набрати собі реальну тему і сповістити ся до підписаного виділу на руки голови товариства п. Григорія Никоровича п. к. інспекторя шкіл в Вижницях, або писарки товариства п. Івана Герасимовича учителя в Вашковцях н. Ч. Уласно подаємо звичаєм до відомости, щоби своєчасно мали довоїт часу набрати і обробити відповідну тему.

Абсурд. *Абсурдом є*, читаємо в газетах нової часописи о числі передплатників, — оказуєть, щоби редактор відповів кількоротною почтов. — читаєть ресторатора, чи має добре пиво — вірати, що респонденти книжок, які вони хвалять або ганять, порічитали з них більше як заголовки — книготоги з великої любові, за нагороду — хвалити перед своєю любою працю своєї приятелями — мати пятьдесять літ і сумівати ся, що не дають ся всї ті, а до того ще більше абсурдні річи.

Судьба саксонської престолонаслїдниці. Трибунал судовий, назначений для розводової справи простого наслїдниці саксонського тібрам ся вповні дня 12 лютого б. р. о годині 10 передполудньом і переслухав дві свідків: тайного радника медицини др. Леопольда і директора королівської клініки Фідлера. О годині 4 минут 20 видано вирок, в імени короля, на підставі якого шлюб супружий вонери зі сторони обвиненої, полковника з учителя книїв Адольфом Жіроном, супружество розвязуєть. Обвинена повинна нести вину сепарації супружої, як також повинна зложить кошта поступованя судового. Адвокат др. Зеке подав змісг дрезденьского вироку до відомости жіновского адвоката Лашеналя, котрий сейчас повідомив про вислід процесу кн. Люїзу в санаторії La Metairie. — Після вповні імовірности кн. Люїза подружить ся тепер з Жіроном, котрий мавіть приїхав був на день до Женеви, але не могучи дождатись вісти про вирок, відїхав до Брюсселї. Думають, що резиденція княгини замешкає тепер постійно на полудневій зимку St. Gilgen, що належить до гр. Вреде. — Брюссельский дневник Petit Bleu робить сакконьский двір осьмічальним за наслїдки строгого вироку розводового. Кн. Люїза для материнської любови готова була посьвятити любов для любчика, тимчасом вирок назначує їй прямо заносини з Жіроном. — Вирочім сама кн. Люїза приняла вирок з цїлковитим спокоєм і заявила, що він відповідає совісти ей бажанєм. Дрезденьский суд в справі її дітий не видав ніякого розпорядженя, позвані инші інстанції сорошать сю новістю. На будуче кн. Люїза називати ся буде княгинею тосканською, бо, як звісно, австрийский цїсар заборонив їй уживати надписка австрийської архикнягині. В послїдних днях, зараз по проголошеній вироку, відвідав княгиню брат Леопольд Вельфінг і забавив у неї пів'тора години. Стріча була дуже сердечна. Голосять, що й мати хотїла ся до кн. Люїзи. — Жіром тимчасом їздить з Брюсселї до Шанґайської і на відворот. Хоче бачити ся з княгинею, але поки що вступ до неї має заборонений. Се его девонує а ще більше инших ворожо супротив него настроєна преса. Має намір загрозити судовим процесом всім дневникам, котрі виражались про него обидячно. В одній брюссельській кавярни вивязав на вечиноє пільок нашій, що не хотїли з ним грати в карти. — Що до сакконьского королевича, то сей намірає оженити ся в другє і в тій цїли вибе до Ватикану просьбу о розвід на основі канонічного права. Папа має відносити ся до сего прихильно.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Про українських Козаків, Татар та Туркїв. Друга книжочка видавництва „Наука і розвага“. Чернівці, 1903. Замовлянти у п. Льва Когута, уз. Пригатина ч. 4 в Чернівцях.

Вже в давна відчував ся в нас на Буковині брак подібного видавництва. Хоч правда й в нас доси писало ся для селян много, але не такою цікавою формою, як є ся. Писати про наукові річи для народу є дуже трудно, і не кождий письменник володіє зручно популярною формою та доказово розуміє науку. Я кажу — методу, бо воно справді так і є. Хотївши про яку небудь наукову річ написати для нашого селянства, треба держати ся таких засад: 1. має бути сама розводка дуже популярно обробленя. 2. не сьмість так находитись ся чужі слова. 3. коротші речення. 4. має бути дуже тісна звязь між поодинокими, годовими водами, чи там випадами. Із сих двох чисел я бачу, що автор докладно розуміє науку нашого селянина і держав ся в своїй брошурі тих засад.

Особливо в першім числі вдало ся авторови дуже добре вписати мужиньом, як то дїлячі виїсковують їх право. Автор не виводить там ані статистики, ані не „проповідує“ самий, але передає ту роботу такі селянинови, що між собою обвинене таку сцену. Селянин богато радше щось такого читає до говорить ся про „свого“ а ніж нотоване наука та проповідь.

Взагалї я є такої гадки, що всї подібні наукові річи, повинні переходити ся народови в формі оповідання.

Лише одно не подобаєть нашим селянам у тих книжочках: именно та прадавна, як вже було сказано, систем тих селян, котрі наш нарід цїлком творчо вважає... Але се вже справа редакції.

І. К.

Поступ ч. 5. з 13. лютого с. р. містить: Сажошапка. — Що таке поступ (Д-ра Ів. Франка). — Як Голяндії з морем повоють? — Про тестаменти. — Картини із села Голодранки. — Шіх розвагу єдиних рад громадських і Вевчина. В фейлетоні „Оферма“, новельна Івана Франчука. „Поступ“ виходить що тижня в пятницю під редакцією д-ра Кульчицького в Козомиї і стоїть 4 корони на цїлий рік. Адреса: Коломия, Народний Дім, І. пов.

Гайдамаки ч. 18 вже появили ся і містять: Нашим условним предплатникам; Яка повинна бути наша політика?; Два правительственні з'їзди; З ролї і солї (халї); Наші віти; Лицька карамха з Чортківщини; До цивстиї страйкової; Лицька ненависть до Русинів; Парламент; Новинки

Надіслане.

ПОДЯКА.

З нагоди Шевченківських вечериниць устроєних вижницькою філією тов. „Руска Школа“ в Вашковцях склали ґрунтові Вп. вимоге надіслали добровільні жертви на фонд для бідної шкільної молодїжи: Вирен. О. Григорій Кантемір архимандрит-ставропог в Ростовах 2 к., Вирен. о. Федір Петрик парох в Вилавчу 2 к., Вп. Йосиф Рудковский п. к. нотар і дідич в Чорторию 4 к., Вирен. о. Урсуляк парох в Бергометї 2 к., Вп. совітник др. Герович адвокат в Вашківцях н. Ч. 2 к. Всїм тим Вп. Добродіям складаємо в імени бідної шкільної молодїжи сердечно спасибі!

За виділ тов. філії „Руска Школа“ в Вижницях:

Іван Герасимович, писар. *Григорій Никорович* голова.

Філія тов. „Руска Школа“ в Вижницях подає до прилюдної відомости, що слідуючі Вп. нині і наново заплатили членську вкладку за рік 1902:

Пп. Іван Брага, Сара Бухгольц, Герміна Найсман, Вероніка Олексєв, о. Гаїли Стефан, Григорайчук Іван, Гунина Павло, о. Даскалюк Василь, Єременюк Каролїна, Западюк Василь, Заяц Якім, Зота Стефан, Зота Юрий, Западюк Іларіон, Кривлатий Іван, Лазар Елеазар, Лучанська Наталія, Лучанський Еммануїл, Лучанський Осип, Малик Тодор, Мандичевський Николай, Мацитюк Дмитро, Мироняк Ілія, Москва Михайло, Никорович Григорий, Русиан Тапасій, Садовска Канадия, Синюк Антін, Стефюк Василь, Темуш Іліа, Тимкович Аґлая, Тимкович Петро, Храпко Іліа, Цуркановић Денко, Цуркановић Кость, Цуркановић Юлиян, Шербановський Кость. о. Мазанчук Стефан. Гнідий Юрий Ілєсевич Іван, Фрунда Олекса, Лучинська Марія, Чихановський Василь, Мицитюк Марія, Гаранкович Іван, Кантонович Захарій, Герман Іоган, Кліш Василь, Товстюк Дометий.

За рік 1903:

Пп. Василь Антохий, Вероніка Козак, о. протоверей Харкевич.

Хто з Вп. членів виплатив вкладку за рік 1902 або 1903 і не знаходить в новійшім списї свого імени, зволить се й час реклямувати.

При сій нагоді взиваємо всїх, котрі ще до сеї пори залягають з членськими вкладками, щоби заволили їх в найскорійшім часї вплатити на руки голови тов. інспектора Григорія Никоровича в Вижницях, бо в противнім случаю наставляють ті Вп. товариші виділ філії в немилу ситуацию вивернути їх з лїсти членів.

За виділ філії товар. „Руска Школа“ в Вижницях:

Іван Герасимович, писар. *Григорій Никорович* голова.

Перші загальні збори „Каси позичковоі і шкільної для громади Сьвятого Кирилля“ відбудуть ся в пятницю 22. лютого 1903 о год. 3-ій по полудни в громадській канцелярії.

Мальчицкий, нач.

На „Руский Народний Дім“ зложили від 13. сїчня с. р. до тринадцятого лютого с. р. отці ап. пашове: А) яко членські вкладки: Михайло Гординський 11 К., Семен Пастух 10 К., Онисим Поповичъ 5 К., Василь Продан 5 К., Іван Товарюк 5 К., Прокоп Лазаляк 5 К., Ілія Заяц 14 К., Юрій Балошеску 10 К., Григорій Никорович 30 К., Евгеній Гедзинський 4 К., Іван Герасимович 3 К., др. Мирон Кордуба 4 К., Евгеній Недільский 6 К., Корнило Данилюк 5 К., Іван Циганюк 5 К., Дмитро Тадура 4 К., Осип Григорчук 20 К., Ветик Мирон 8 К; Б) яко добровільну жертву: Танорівські читальники з колядн 10 К., 95 с. В) на бурсу: Володимир Михальский 4 К., Єротей Пігуляк 2 К., др. Ст. Стойний 2 К., др. Константин Клим 2 К., Володимир Яценишний 2 К., Сергій Шпонарович 1 К., Антін Клим 2 К., — Видїл складає всїм жертводавцям щиру подяку. Всї невисказані датки просимо реклямувати у касиєра товариства, проф. А. Клима.

Телєграми „Буковини“.

Відень, 17 лютого. — На початку вчорашнього засїдання палати послів спімнув президент про смерть членів парламенту. Опісля наступила перерва. По знов відкритю засїдання палата до другого читання військового предложеня.

Берлїн, 17 лютого. Бюро Вольфа доносить, що з днем 14 б. м. уступила в житє нова митова тарифа.

Лондон, 17 лютого. Блокада Венецуелї зістала офіціяльно завесена вчера о 10 год. рано. Союзна флота на венецуельских водах одержала приказ помахати блокаду.

Мадрид, 17 лютого. З Фезу доносять, що султанські війска напали на кабильских мятежників і побили їх. Пролив крови був дуже великий.

Дрезно, 17 лютого. В слабости Фрідріха Христина наступила зміна. Температура показує не пожадану обниженку, однак загальний стан хорого вдоволяючий.

Пальма, 17 лютого. На Італїйськім кораблї „Ірїс“, що прибув із північної Америки лучили ся два випадки смерти між подорожними. Припускають, що се чума.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- пани і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахляри коронові і з правдивих струсьових пер. рукави перлові і з черепахи. Вахляри Gazé, найновійший взір, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і сани, а також наприкрила на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских калошів і черевиків до снігу.

Балеві краватки: найновійшого взору. Балеві мужеські сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші коверці і манжети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до коверців і шемізетові. Мужеські шкарпетки.

Ціна пізнього сезону продавать ся по дуже знижених цінах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлята і домові черевики: лякіровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, вощеваті зі шкіри земіш.

Більші засоби на склад: перукарські вучки, дамскі взручники, чапочки, колїони і т. д. Правдива білизна Ейера: плетанини, мужеські панчохи, шкарпетки, Chenillen Eschárpes і хустки, вовняні шалї і хусти вовняні і полотняні дамскі спідниці, намашки; огрівачі пудьса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані штіфлята. Черевики до совганиси для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїченє сухо-горячим повітрем

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ischiasa, невральгії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфелєра**), що прикладають ся до слабих частий тїла, уможливлюють найвисші температури з великими термальними методами, а через те й найкрасші успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмирює біль. При лїченю в цїле тїло вільне окрім слабого місця, тому можуть його носити і ті, що терплять на серце, на конґестиї і ревматизм. Лїчення може відбути ся і в помешкано пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї подаґра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улиця Почтова число 5а.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкрасше сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальокову нафту

по **12 кр.** ґїтра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦЇСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій цїнї нїгде не мож дістати. — Обі сї сорти суть неексплодуючі, без одору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених цінах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини упрашає

Мориц Вельт.

42—50

Друкарня тов. „Рускої Ради"

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4.

має на складї отсї

КНИЖКИ

Бажильский Іван: „Приказть" . . . кар. —·20
Барановский Мечеслав: „Педаґоґіка" для семінарий учительских і учителїв шкіл народних, (видане четверте значно розширене і доповнене „Нарисом психольоґії яхсперимент.") . 1·20
Будилець Ев. О.: „Слухай Богословеї" . 0·—
Гавришун Миколай: „Методика" наука в школї народнїй ч. II . . . 2·—
Галїк Теодот: „Домашний писар", збірка примірів, як укладати рїжні письма . 1·—
„Перші порї", оповіданє . . . 1·—
„Думки та пісні", поезиї . . —·20
Гаршин: „Малярї" . . . . —·20
Гоголь Миколай: „Ревізор", комедия в 5 дїях, переклад В. Стефаника . —·60
Дрекавич Іван: „Приповіди" I і II по —·16
Захарко Іван: „Жарти" . . . —·20
Кобилянська Ольга: „Людина" . 1·—
„Поворот" . . . . 1·—
Конюський Олекса: „В день свяготовоґї" —·20
Крушельницький Антін: „Серце" . 1·—
„Сенчишина" . . . . —·80
Лукашевич Денко: „Василїчка" . —·20
Martynowicz L.: „Historische Zeugnisse über die ältesten Beletrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau . —·20
Окуневский Ярослав: „Листя з чужини" 2·—
Павлик Михайло: „Про руськ.-українські народні читальні" . . . . 1·—
Pihuliak Darius: „Die Amts-Correspondenz" der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten . 1·25
Пігуляк Єротей: „Воєводинівські згадки" 2·—
Павлович Омелян: „Листівка" . . 2·—
„Чужа горілчанка" . . . . —·50
„Методика" I . . . . —·20
„Хлопські оддїлянка" . . . —·40
„Цїсар Франц-Йосиф I. . . . —·—
„Краєвидєнскими людьми" . . —·40
Семюк Іван: „Образки з природи" I II —·20
Симашко Іван: „Карби" . . . —·60
Слободіана Марія: „І хтось меня бїдня" 1·—
Стефаник Василь: „Синя книжечка" . 1·—
Стоцкий Стефан: „Буковинська Русь" 2·40
„Beatrachungen der Bukowina" . . 2·—
„Громада" або який лад і порядок має бути в громадї . . . —·20
„Порадник" як закладати касу ощадничні і ссадничі . . . —·40
„Minoritätsstatuten" in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie . . . . —·40
Федькович Юрій: „Тюпа" том I . —·80
„Шеґі жовнірські" . . . —·20
„Проскурка" . . . . —·20
Франко Іван: „Руська українська література" . . . . —·20
Шпитко Осип: „Листя з вінка" . . —·20
Еремійчук Денко О.: Die griech. Priesterseminarien-Messe, ihre Entstehung Entwicklung und gegenwärtiger Bestand . 3·—
„Жите, жуки і смерть і історія перетворена мовою для великокучинської взяла Сучавщини" . . . —·40
Яблочкин Г.: „Сільских учительях", оповіданє, пер. А. Крушельницького . —·80
„Бесіда про часи козацькі" . . —·80
„Res Ruthenicae" . . . —·20
„Про бук. найм краєвий і про вибори до сойму" . . . —·20
„В чім наша сила" . . . —·20
„Книжкї по наслугї" . . . —·20
„Голос до народа" . . . —·20

Марка охоронна: **котвиця**

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втираня** по цїнї 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх антиках.

Просимо жадати сей загально уживаний лїк все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

„під золотим львом" у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Друкарня „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 годин рано.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях.
За редакцію відповідає **Володислав Секерский**
З друкарні товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

Ч. 17. Чернівці, пятниця дня 7. (20.) лютого 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".
Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цілий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поєдиноке число „Буковини" 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

З буковиньскої полїтики.

Христиньскі Німцї палають огнем на жидів, а головно на д-ра Штрасхера, за те, що посадником міста став барон Кохановский а не барон Фірт. Buk. Nachrichten загрозили отвертим антисемітизмом, а др. Штрасхер відповів на те остро в Buk. Post пятнуючи, як слїд, жадобу панованя христиньских германїзаторів, що лиш доти в згоді з иньшими, доки з того виходить користь для геґемонії христиньских Німцїв. Др. Штрасхер запов'ідає в імя Жидів, що вони не хотять дальше служити сему верховодству, такими словами:

„Повторяю вже нераз висказану заяву, яку завстрило консеквентне становище і безперечні факта, що ми Жиди, між тим і національно настроєні Жиди, щиро сприймемо німецкому народови, що ми однак з енергією і без огляду на антісеміцні махінациї, які кують ся против нас і без огляду на антісеміцких агітаторів (хоть би вони були і Німцями) — без'оглядно будемо їх поборювати і відпремо їх хитрощі; що ми не дамо нїкому вести над нами команду, хай се буде Скедль, бр. Фірт, або хто иньший і, що ми прештї не можемо і не хочемо прикладати своєї руки до скороченя национальних прав і основних законів на шкоду иньших народів. Ми Жиди хочемо бути в краю тим полїтичним фактом, яким ми власне повинні бути після нашого числа, нашої інтелїґенциї, нашої економічної сили і податкових тягарів, а не хочемо грати на дальше ролї „жидівских Мошків".

А про Руснів каже др. Штрасхер:

„Що в відношу ся із повними симпатиями до руского народа і їх послів, що в сему народови, який складаєть ся із поступових, вірних елементів, на які можна спустити ся, бажаю корисного розвою на культурнім, економічнім і полїтичнім полї і, що я нїколи не подам своєї руки до кривдженя того народа, перед заведеного в надіях і обманеного, се відповідає не тїльки моєму почутю права і справедливости, але також і тій обставинї, що Руснии є нумерично найсильнїйшим народом на Буковинї і що значна часть черновецкого населенія складаєть ся з Руснів. Зрештою в тім взглядї стою в повній згоді із засадами, які заступали в соймі посли др. Рот, др. Кінер, Давид Тіттінґер, др. Стефанович і иних послів власне Nachrichten справедливо величали. І при іменованю данїйшої більшости я нїколи не дав себе над'ужити до приднженя румуньского народа на Буковинї. Іронія над послом Ник. Васильком є рівно глупою, як і безтактовною".

Рада державна.

Засїданя палати послів з дня 17. лютого с. р.

На початку нинїшного засїданя палати послів посьпятив президент Фетер згадку померлій архикнягинї Елисаветі і просив о уповажненє до зложеня кондоленциї у стіп трону і родини помершої.

Потім пп. Хреель і тов. поставили три нагличі внесеня, які однак не дістали відповідного попертя. Відчитано внесеня і інтерпелляциї. Еленбоген і тов. інтерпелюють в справі заяви угорского премієра Селя в угорскім соймі що до конверзиї державного долгу. Інтерпеллянти указують на те, що австрийский міністер екарбу заявив був кільканадцять разів, що через полученє т. зв. угорского бльоку із загального державного долгу не наступить преюдикат що до прав Австриї. Си заява противить ся виводам Селя в угорскім соймі. Інтерпеллянти просять о предложенє умови, заключеної між обома правительствами. В тій самій справі інтерпелюють Шалькі тов. домагаючи ся докладних виясненъ.

З дисциного порядку приступлено до другого читаня військової устави. Референт Поповскі зрїк ся голосу. Забрав слово перший бесїдник против п. Шрот; потім промавляв п. Шумаєр в імени мен шости, що обстає за дволїтною військовою службою. Бесїдник домагаєть ся, щоби число офір мілїтаризму ограничити принаймнїше при помочи запровадженя дволїтної військової служби. Жалїє, що кара „anbinden" і „kurzschliessen" істнує іще в австрийскій армії і ургує реформу що до військових такс. Аргументи, противні дволїтній військовій службі, назвав слабими і малозначними. Як палата не прийме внесеня про дволїтну військову службу, то буде ѣї обовязком взглядом народів, не ухвалити підвисшеня контингенту рекрутів. — П. Кевенгіллер заявив, що Австрия в порівнаню з иньшими державами не є мілїтарно слабша, а підвисшене контингенту рекрутів уможливить реорґанїзациї і є условиною реорґанїзациї артилериї.

П. Герольд відносить, що правительство зволїкає із внесеним нової військової устави, бо не має потрібної більшости двох третин. Обговорюючи справу дволїтної військової служби гадає, що та реформа дала би перевести ся без значно побільшених коштів, коби тїльки скорочено військове образованє. Обговорює мальтретоване жовнірів; правдї при т. зв. рапортї кождий жовнїр може підносити свої скарги, але устава так уложена, що 99% тих, що скаржать ся, дістануть іще за те кару. Потім говорив Герольд о національній квестиї. Після австрийских законів, що впровадили загальний обовязок військової служби, є військо армією народа — в самій річи однак так не є. Потім забрав слово п. Шікер.

В палаті ведеть ся правдї дискусия над військовим предложенєм, однак видко, що посли заняті иньшими справами і що відбувають ся конференциї з правительством в иньших справах. В кулоарах панує оживлений рух, а з міни кождого посла пізнати, що куре послів на парламентарнім тораї пійшов в гору і є шанси іще більшого підскоченя.

Що тичить ся ситуациї парламентарної, то Politik замічає, що правительство розпічне небавом переговори із партиями в справі ухвалени угоди з Угорщиною і цлової тарифи. Ті справи мусять бути в

Ілярій Карбулицький.

Він мені вповідав.

(Присьвячую моїй дорогій Тїлькї).

Далї.

IV.

Вільним кроком зайшлисьмо до хати. Дивно там виглядало. Ті, що ѣли в карти грати, то що грали й тепер, а їхній грі пригадувала ся батерия рїжних порожних і непорожних фляшок та шклянок. Другі стояли по кущочках та розмовляли; одні потихоньку, другі голоснїйше, а треті начеб таки сварили ся. Від диму, що накурили, ледво, що можна було розізнавати, чи то образки, чи дошки висять на стїнах.

Ми оба стали серед кімнати та приднялали ся охочому товариству.

— А до ни так долго були, мої панове?! — запитав ласкаво доматор, що також увійшов до середини та приніс збанок пива.

— Будьсьмо, отче добродію, — відповідає Горинський, — в вашім садочку. Та от ни товариші між собою, розбалакали ся про всяку всячину.

— О, дуже красні з нас козаки, що не пете; ану прошу зі мною по чарочцї; може що перекусите, панове? Отже прошу! одна... друга... а трета мені. На наше здоровє!... На здоровє Руси-України!

— Славно! — крикнулисьмо оба разом, наче з одного рота.

Я ще раз хотїв крикнути „славно", аж тут Горинський як не затягне різким голосом, моє у дзвіночок задзвонив би: „Ще не вмерла Україна!" Я хватив ся за ним басом, а наш старенький доматор вторував першому голосови. Терцет чудовий. Ми відспівували цїлу строфку, а отець Ревнивич, штурхнувши ся з нами в шклянки, крикнув із цїлої сили Франковими словами: „Ще не вмерла і не вмре!"

Ми випили.

В кімнатї стало наразї так тихо, начеб їм всїм смерть рота позатикала. Всї поскочкували ся зі своїх місць та глядїли з страшною злобою на нас.

Може були би щось сказали, так то й доматор був меко нами, він сам дав до того повід.

Всї поспускали носи дуже до долу, а декотрі з них махнули рукою і було чути, як шепотїли між собою: „То дайдаці украйномани!"

А отець Ревнивич налив чарки що й по другім разї та штовхнувши мене хїтким з Горинского правим докленем, моргнув бровами й засьміяв ся. Мабуть і йому підійшло наше пиво трохи в чуб.

— На здоровє моїх панове, дорогі моїх гостї! — Крикнув він до всїх.

— Най жие наш руський нарід, най жие в свободї! А на безголове його ворогам та нагайчукам!

Нїхто нїчого не відповідав, лише Горинський крикнув: „Славно!"

Доматор випивши десь за своїми дїлами, а ми обидва зістали ся в кімнатї. Ми сїли собі коло столика та допивали наше пиво аж наразї почулисьмо, що хтось в другій кімнатї страшенно лає на народовців-украйнців.

— Тема мусить бути дуже цїкава! — сказав до мене товариш і потягнув мене за руки до другої кімнати. Ми приближали ся тай стали слухати. Було між ними кільох наших священників та двох „академиків". Розходило ся між ними о внесене нїмецкої назви „Ruthenen". Одні думали, що та назва походить від слова „Ruthe" (рїзка), другі перечили, що латиньского, а треті доказували, що то слово Rutenienses то лише для унїятів, значить ся, для грекo-католиків. Їх називали Римлянин так, щоби була рїзниця між „русскими" православними і унїятами.

— А що, я не казав, що тема нїцкава! — прошептав мій товариш.

— Ей Богу цїкава! — кажу йому по тихоньку.

— Але панове господа! — крикнув нихто з межи них. — Римляни що давно були, ге-ге-ге, що в 10, 11, 12 столїтїв, ну, а коли запровадила ся унія?

— Коли?! тогди як що були Римляни, предїв що своїх взутїв насилали до „русских"! — сказав один академик тріюмфально.

— Тошно так! тошно, тошно! взутгов! — сказали всї.

— Нам вже досить, — шепнув товариш — мені вже перевернула ся одна кишка... Красний академик, що не знає, на контингенту рекрутів. — П. Кевенгіллер заявив, що Австрия в порівнаню з иньшими державами не є мілїтарно слабша, а підвисшене контингенту рекрутів уможливить реорґанїзациї і є условиною реорґанїзациї артилериї.

П. Герольд відносить, що правительство зволїкає із внесеним нової військової устави, бо не має потрібної більшости двох третин. Обговорює мальтретоване жовнірів; правдї при т. зв. рапортї кождий жовнїр може підносити свої скарги, але устава так уложена, що 99% тих, що скаржать ся, дістануть іще за те кару. Потім говорив Герольд о національній квестиї. Після австрийских законів, що впровадили загальний обовязок військової служби, є військо армією народа — в самій річи однак так не є. Потім забрав слово п. Шікер.

В палаті ведеть ся правдї дискусия над військовим предложенєм, однак видко, що посли заняті иньшими справами і що відбувають ся конференциї з правительством в иньших справах. В кулоарах панує оживлений рух, а з міни кождого посла пізнати, що куре послів на парламентарнім тораї пійшов в гору і є шанси іще більшого підскоченя.

Що тичить ся ситуациї парламентарної, то Politik замічає, що правительство розпічне небавом переговори із партиями в справі ухвалени угоди з Угорщиною і цлової тарифи. Ті справи мусять бути в

Ілярій Карбулицький.

Він мені вповідав.

(Присьвячую моїй дорогій Тїлькї).

Далї.

IV.

Вільним кроком зайшлисьмо до хати. Дивно там виглядало. Ті, що ѣли в карти грати, то що грали й тепер, а їхній грі пригадувала ся батерия рїжних порожних і непорожних фляшок та шклянок. Другі стояли по кущочках та розмовляли; одні потихоньку, другі голоснїйше, а треті начеб таки сварили ся. Від диму, що накурили, ледво, що можна було розізнавати, чи то образки, чи дошки висять на стїнах.

Ми оба стали серед кімнати та приднялали ся охочому товариству.

— А до ни так долго були, мої панове?! — запитав ласкаво доматор, що також увійшов до середини та приніс збанок пива.

— Будьсьмо, отче добродію, — відповідає Горинський, — в вашім садочку. Та от ни товариші між собою, розбалакали ся про всяку всячину.

— О, дуже красні з нас козаки, що не пете; ану прошу зі мною по чарочцї; може що перекусите, панове? Отже прошу! одна... друга... а трета мені. На наше здоровє!... На здоровє Руси-України!

— Славно! — крикнулисьмо оба разом, наче з одного рота.

Я ще раз хотїв крикнути „славно", аж тут Горинський як не затягне різким голосом, моє у дзвіночок задзвонив би: „Ще не вмерла Україна!" Я хватив ся за ним басом, а наш старенький доматор вторував першому голосови. Терцет чудовий. Ми відспівували цїлу строфку, а отець Ревнивич, штурхнувши ся з нами в шклянки, крикнув із цїлої сили Франковими словами: „Ще не вмерла і не вмре!"

Ми випили.

В кімнатї стало наразї так тихо, начеб їм всїм смерть рота позатикала. Всї поскочкували ся зі своїх місць та глядїли з страшною злобою на нас.

Може були би щось сказали, так то й доматор був мекo нами, він сам дав до того повід.

Всї поспускали носи дуже до долу, а декотрі з них махнули рукою і було чути, як шепотїли між собою: „То дайдаці украйномани!"

А отець Ревнивич налив чарки що й по другім разї та штовхнувши мене хїтким з Горинского правим докленем, моргнув бровами й засьміяв ся. Мабуть і йому підійшло наше пиво трохи в чуб.

— На здоровє моїх панове, дорогі моїх гостї! — Крикнув він до всїх.

— Най жие наш руський нарід, най жие в свободї! А на безголове його ворогам та нагайчукам!

Нїхто нїчого не відповідав, лише Горинський крикнув: „Славно!"

Доматор випивши десь за своїми дїлами, а ми обидва зістали ся в кімнатї. Ми сїли собі коло столика та допивали наше пиво аж наразї почулисьмо, що хтось в другій кімнатї страшенно лає на народовців-украйнців.

— Тема мусить бути дуже цїкава! — сказав до мене товариш і потягнув мене за руки до другої кімнати. Ми приближали ся тай стали слухати. Було між ними кільох наших священників та двох „академиків". Розходило ся між ними о внесене нїмецкої назви „Ruthenen". Одні думали, що та назва походить від слова „Ruthe" (рїзка), другі перечили, що латиньского, а треті доказували, що то слово Rutenienses то лише для унїятів, значить ся, для грекo-католиків. Їх називали Римлянин так, щоби була рїзниця між „русскими" православними і унїятами.

— А що, я не казав, що тема нїцкава! — прошептав мій товариш.

— Ей Богу цїкава! — кажу йому по тихоньку.

— Але панове господа! — крикнув нихто з межи них. — Римляни що давно були, ге-ге-ге, що в 10, 11, 12 столїтїв, ну, а коли запровадила ся унія?

— Коли?! тогди як що були Римляни, предїв що своїх взутїв насилали до „русских"! — сказав один академик тріюмфально.

— Тошно так! тошно, тошно! взутгов! — сказали всї.

— Нам вже досить, — шепнув товариш — мені вже перевернула ся одна кишка... Красний академик, що не знає, коли унія заснувала ся... Отже то всї такі наші „твердї"?

— Е, — кажу — се що найхїбі з лїпших. Ми маємо що богато глупїйших від отих. Ті піддержують в нас підвалини буковинської культури — сказав з іронїчно.

— Ну, то пождемо, товаришу — відповів Горинський.

Ми вийшли гет. Доматор попровадив нас до якогось „анкірина", де для нас обох була зроблена постіль. Ми увійшли до того анкірина та розповідали доматорови про „засновање унїї", а отець Ревнивич сидів собі на краєчку нашого ліжка, тримав в руках воскову сьвічечку, усьміхнув ся добродушно тай сказав:

— Панове, ви думаєте, що вони знають ся в сьвітї?! Ет, балакають собі з дуреньства та з фанатизму-загорілости. Мій дїд, то такий пан твердий, що вимазав собі на брамі дехтьом величезне „и", а на комині червоною краскою „ъ". От Господе!... Добраніч панове, спіть спокійно!

Ми зістали ся обидва, та спімнувши ще про рїжні речі, заснули твердим-спокійним сном.

V.

Другої днини вставлисьмо оба вже троха пізненько. Вишли снїдане тай пустили ся на прохід в побливький лїсок. Не так хотїло ся мені того проходу, як хотїло ся почути дальшу історию мого товариша.

— Отже прошу дальше вповідати

парламентї ухвалені до липня с. р., бо решта часу потрібна до переведеня гандлевих трактатів. Правительство буде старати ся, щоби залагоджене угоди наступило в скороченій спосіб, до чого управнює закон із 30. липня 1867.

З парлямéнтів.

На здавсь, цілий біжучий тиждень в державній раді займе військовий закон, відтак наступлять вакації на конець місяця через цілий тиждень, а опісля на денний порядок увійде угода і буджет. Правительство бажає, щоби палата радила перше над угодою. Коли б се не удало ся, то буде вибрана звичайна комісия (а не постійна) з 60 членів, яка поділить ся на підкомітети і буде радити над поодинокими розділами угоди. Через сей час палата буде радити лише один раз в тиждень. Після Politik правительство небавом розпічне переговори зі сторонництвами в справі ухвалена угоди з Угорщиною і митової тарифи. Ся справа мусить стати ухвалює ні в парламентї до кінця липня с. р., бо решта часу потрібна до переведеня торговельних трактатів. Правительство буде старати ся, аби довершене угоди наступило в скороченій спосіб, до чого управнює закон із 30. липня 1867, приміненій вже раз при ухваленю цивільної процедури.

В угорськім соймі, підчас дальшої дискусиї над військовим законом, полемізував міністер гонведів бар. Фейєрварі з членами опозиції, та відтак серед змагаючих ся переривань опозиції вказав на потребу підвищеня контінґенту рекрутів. Се підвищене потягне за собою кошта 7 міліонів корон, але без підвищеня податків. Дальше навів бесідник статистичні дати. Виказав, що контінґент рекрута у Франції виносить 6 на 1.000 мешканців, в Німеччині 4·8 pro mille в Італії 3 prm., в Росиї 5·5 prm., в Австро-Угорщині 126·000 с. е. 2·7 на 1.000 мешканців. Отже Австро-Угорщина зараз по Росиї виказує найменший процент. Мирний стан армії виносить у Франції 565.000 жовнірів, с. е. 14 prm., в Німеччині 576·000 с. е. 10 prm., в Росиї 1,190.000 с. е. 9 prm., в Італії 265.000 с. е. 8 prm., в Австрії 347.000 с. е. 7·8 prm., а по підвищеню контінґенту рекрута буде виносити 9 на тисяч.

Підчас промови міністра Фейєрварого прийшло до дуже бурливих сцен. Міністер у відповідь на слова пос. Леґіґеля, звернені до него, кликнув: брешете! і се повторив підвисоким голосом. В палаті повстала велика буря. Посли з лівиці і праниці набігли на середину палати і прийшло до надзвичайно острої вимінй слів, яка прибрала цілу уличної бурди. Опозиция кричала: міністер не сьме говорити дальше! і била в пульти. Коли успокоїло ся на стільки, що можна було почути голос президента палати гр. Апоніого, він звав голос і заявив, що приглашує міністра до порядку за непарламентарний вислів. Заяву президента повитано гучними оплесками. Коли Фейєрварі скінчив, посли правительственної партиї били ему овацийні оплески, а опозиция працала сходячого з трибуни іронічними окликами. Пос. Леґіґель визвав міністра Фейєрварого на поєдинок.

Устава прасова.

По вісьмох місяцах ожиданя на столї Палати послів, устава прасова найшла ся в кінци в комісиї. В пятницю минулого тижня відбуло ся ей перше читанє. Зі згадків тактичних займа в четвер потреба, аби перестановлено перше читанє сей устави з дальшої точки порядку дневного перед друге читанє устави військової і заняло рішенє, аби палата заняла ся уставою прасовою вже на пятковім засіданю. Дискусия, переведена в пятницю над прасовою уставою, мала характер дорученнй, що вплине толкує ся фактом сего перестановленя порядку дневного. Богато послів, записаних до голосу, а не приготованих на се, аби забрати слово сейчас, будь дрібно ся голосу, будь усуваючи ся з палати на горідор — серед загальної веселости в цілій палаті стратило голос. З 46 послів, записаних до слова промавляло остаточно всього на всього тільки 7, а іменно: Рґба, Сильвестер, Ріґер, Шікер, Черни і Офнер, що представляли цілий ряд найтемнійших сторін намірованої правительством реформи, котрі намість поступу означають хиба реакцию законодатности прасової. Голосно домагали ся вони дальшого обмеженя конфіскати і поступованя об'єктивного, як також зносеня певних обмежень кольпортажу, а передусім виступали проти обмеженя компетенциї судів присяжних в справах о обиду чести, поповнену друком.

Один з бесідників (др. Сильвестер) згадав при тій нагоді о проекті, аби процеси прасові перекавати особливим трибуналам прасовим, котрих склад був би аналоґічний з торговельними трибуналами для справ торговельних. З бесіди иншого посла (др. Рґба) варто навести одно реченє, що заключає гірку правду: Таєм багатьох процесів о обиду чести — говорив бесідник — суть контрасти політичні, а не „політиці на жаль не зважає ся так дуже на честь і славу противників". Той сам бесідник звернув увагу на школи дипломатичні, заснованні вже в Парижи, Женеві, Берлїні — згадав, що також в Будапешті намірюють отворити курс дипломатичний і підніс, що було би не для дипломатичного стану річою великої ваги, коли би сею справою занято ся і в сій околиці Монархії. Правда дипломат — говорив др. Рґба — мусить дїйсно вродити ся дипломатом, і штуки дипломатичної навчити ся не можна, але з другої сторони завід дипломатичний вимагає найдокладнїшого і найстаранїйшого приготованя і образованя.

Уставу відіслано до комісиї, котра складати має ся з 48 членів так, щоби могли бути в ній репрезентовані і поминші сторонництва.

Полїтичні вісти.

— *Шведско-норвеґский спір.* На скандинавськім півострові веде ся вже від довшого часу спір між Швецією і Норвеґією. Спір в послїдних часах дуже заострив ся і грозить розірваним унії між Швецією і Норвеґією. Істория того спору слїдувча: Швеция і Норвеґия, злучені від 1814 року личною унією, мали лише спільну комісию, щось в роді австрийских делеґаций, і спільного міністра, котрому пізнїйше додано двох віце-міністрів, шведского і норвеґского, а впрочім що-до своїх внутрішних справ обоє мали повну і рівну автономію. Здавалось би, що такий стан річи повинен би був вдоволити оба народи. Але в Норвеґії взяли верх радикали і забажали перетворити ей на республику. Зачало ся тим, що норвеґский сойм ухвалив установити своїх окремих послів і консулїв, власну военну і торговельну фляґу і окреме міністерство заграничних справ. Король після конституциї не мав права заложити протесту против сего, але заграничні двори самі не признали сеї новини, заявляючи, що знають лише Унію, а не якусь окрему норвеґску державу. Тоді розпочали норвеґські політики шалену агітацию против короля, на котрого вказували, що він інтригував по дворах против ухвали норвеґского сойму. Знеохочений тим, а віковий вже король зложив недавно тому реґенцию в руки наслїдника престола, а сам удав ся на село на відпочинок, памірючи відтак відбути подорож по сьвіті. Тимчасом ворожба між народами росте. Остаточно Швеции вгодила ся на окрему консулярну службу для Норвеґії, але вчера в льокали одного театру в Парижи чисельні збори Вірмен і Македонців. В зборах взяло участь богато визначних осіб політичних, між ними звістний социалїстичний посол і віцепрезидент французскої палати послів Жоре, котрий виголосив бесїду, доказуючи, що есть обовязком цивілїзованої Европи зробити вже раз конець турецким звірствам в Европі і Азиї. Бесідник візвав публику, аби своїм виступленем натискала на правительства, щоби они взяли справу реформи в Туреччинї в свої руки.

— *Закінченя венецуельского спору.* В пятницю вечером підписано — як ми вже доносили — в Вашинґтонї протоколи в справі венецуельского спору. В той спосіб спір покінчено. Держави, що інтервенїювали: Англія, Італія і Німеччина осягнули повне признане своїх претенсий, а о домаганях иньших держав, котрі не брали участи в блокаді, порішить мировий суд в Гаї. Безпосереднім наслїдком підписаня протоколів є заряджене знесеня блокади. Неспокій серед американського населеня, який викликала блокада, а відтак скріпило бомбардованє венецуельских фортів, могло довести до напруженя відносин між Англією а Унією. Се спонукало англійске правительство запяти більше примирине становище і прискорити акцию в цїли мирного полагодженя спору. — Хід цїлої венецуельскої справи був такий: дня 7. грудня передали заступники Німеччини і Англії венецуельскому міністрови заграничних справ ультімату з жаданєм безпровозочного заспокоєня домагань сих держав. Дня 9. грудня розпочала ся блокада венецуельских берегів, забраєм всїх венецуельских военних кораблїв і правительственних пароходів. До сеї блокади прилучила ся також Італія. Дня 13. грудня німецкі і англійскі кораблї бомбардували порт Кабелльо, а дня 17. сїчня німецкі кораблї зачали бомбардувати форт Сан Карльос. Коли в половині сїчня президент Рузвельт не принявши уряду мирового судї, розпочались переговори трех інтересованих держав з повновласником Венецуелї, послом унії в Каракасї, Бовеном. Переговори вели ся в Вашинґтонї. Остаточно підписано протокол, котрий накидав на Венецуелю великі тягарі, але рівночасно знесять блокаду, котра убивала всю торговлю і віддає венецуельскому правительству всї забрані кораблї.

НОВИНКИ.

Особисті вісти. Митрополит др. Рєнта приїхав вчера до Чернівець.

Красний закон. Дневник красних законів і розпоряджень з 1903 р. для князівства Буковини містить закон з 25 сїчня 1903 р., на підставі якого громада Кімпань одержала дозвіл побирати оплату від консумації пива, горівки і горячих напитків на протяг 10 літ почавши від 1. сїчня 1903 р.

Загальні збори „Православної Шляхти", що мали відбути ся сьогодня в Кімпани не відбули ся із-за неприсутности голови товариства, др. Теодота Галїна.

Листа судів присяжних. На періоду прасових судів, що почнуть ся 23 б. м., призначено слїдуючі розправи: 23 лютого б. р.: Обвинений Іван Уреуляк за грабіж. Предсїдатель: Міско-президент Артимович.

ваншу повість! — просив я Горинського. — Ви стали вчера там, де вже учителюєго та взялисьте ся до читаня різних книжок.

— Ага, вже знаю! — сказав Горинський.

Зміна покрило ся його обличе якимось невисказимим сумом. Він опустив голову до долу й почав:

— Так, я взяв ся до читаня. Що лише попало ся в руки, те й читав, а опісля старав ся розбирати своїм розумом, чи воно добре, чи зле. Так проминули мені два роки. Я зробив другий іспит тай знов начав читати, добувати правди та розуму.

Зрештою вже й те мені знудило ся, бо тут настала найлїпша пора до женитьби, а мені ви раз такі дуже хотїло оженитись, вступити в стан „золотого жита", як то кажуть. От став я над тим думати, що конечно треба пошукати собі жіночки, але якої?

Я начитав ся про всяку всячину, про жінок, дівчат, женитьбу, різноправність між обома полами, ідеалїзм і чет те все робило на мене якось прикре, що й я постановив собі бути не чоловіком таким, що мав би лише їсти і пити. В моїй голові зародилися ріжнородні ідеї, що пробили мене новодесним чоловіком. Тому то й я рішив ся вибрати собі жіночку розумну, образовану, ідеальну, чесну й убогу. Се мали би бути по моїй думці найлїпші приміти дівчат, що хотять вийти замїж за чесних здолїв, що женють ся лише із любови. З любови кажу, бо такому чоловікови, що женить ся із материяльного інтересу я не можу признати характерність і чесність.

З такими думками шукав я собі жінки. Бачив я їх дуже много та пересьвідчив ся, що воно в нас дуже зле, іменно з женитьбою. Я переконав ся, що в нас дуже рідко трафляють ся женитьби з любови, а то звичайно йде все на єгрій гандлю. Бо воно й справді так. Деж ви бачили, щоби жених посватав вперед: Яка то дівчина, чи чесна, чи розумна, звідки там; він питають ся насамперед, кілько тисяч вона має. Я бачив, що на всїх тих вечорках та балях відбувають ся правдоподібні дівочі торги: хоч і не всї приходять туди задля сеї речі, але більшість! Більше число матерій приводять своїх дочок на виставу, малюють їх, пудрують, посипають їхно волосє золотим порошком, щоби улесувало, та ніби хотять казати: Панічі, пани, кати, чому не хочете брати моєї дочки? Чому має вона лишати ся старою панною, не зазнавши подружного щастя.

Не одна матїр, що так робить, скаже, що те все бріхня. Але я свого не покупцю. Чому бріхня? Коли-б справдї тії матері приходили зі своїми дочками лише для розривки, для забави, то чому роблять вони зі своїх дочок гамаників? Чому кажуть вони їм такі кумедні суспочки й квестиции, що в послїдних часах переходить та їхня теоретя на щось гидкого-обурюючого. Чому уброюють вони своїх дочок таким оружем проти мущин? Не тому, щоби мущин поборотн, але приєднати їх для себе, щоби накрутити не одному штурмакови голову й вийти потім за нього замїж. Матері їхні знають дуже добре, що більшому числу мущин подобають ся, за чим вони женуються.

(Далї буде).

24 лютого: Франціска Сіранон vel Анна Ротер за грабіж. Предсідатель суловий радник Найдлер. 26 лютого: Юлікс Гіршгорн і Нахман Шерор за переступство проти безпечности чести. Предсідатель суловий радник Семйонович. 27 лютого: Антін Опоєц за насильство. Предсідатель суд. р. Артимович. 28 лютого: Анна Клемент і Антін Точинський за крадіж. Предсідатель суд. рад. Поповеку. 2 Марта: Конст. Берарія і Юрій Бор за переступство проти безпечности чести. Предсідатель суд. рад. Семйонович.

Вечерок з танцями товариства ім. архикнягині Гізелї відбуде ся в неділю дня 22. лютого 1903 р. в салї музичного товариства. Музика грати ме 41. п. н. Чистий дохід призначений на добродійні цїли. Початок точно о 9. год. вечір.

Плює, а потім сам лизе ніхто инший, як ерґан рецарїв Явора „Жорна“. Овиді заключувала п. Николая Василька, що ніхто опозиційний посол не мав на стїльки відваги, щоби на засіданю військової комісиї голосувати проти військової устави і не вийшов ся на засїданю. „Der tapfere Nikolaj“ кажуть „Жорна“ не мав відваги сказати в комісиї „Ja“ oder Nein“. Але радість рицарских „Жорнів“ не довго тривала, бо вже третого дня по оголошеню згаданої денунциациї, надіслав п. Николай Василько спростованє, з якого рицарі довершили тепер довідали ся, що руский клюб заступав в військовій комісиї не п. Ник. Василько, а др. Король і що п. Ник. Василько зовсім до військової комісиї не належить. Таким чином рицарскі „Жорна“ не раз перший злизали те, що наплювали. Нема щастя і в підлих денунциациях!

Вишпекулював. Микола Грабчук, що видавав колись „Анцихриста“, а тепер „Приятеля“, вістав засуджений за сировірне 1.200 корон товариства складочїв на сім місяцїв тяжкої вязниці і задержаний зараз по засуді в вязниці. І такі люди обкидають болотом цїлу руску суспільність.

Окрадений поліцинят. Поліцинят Середничук підозрівав мешкаючого в нього на станциї Дучаки, уч. II. кім. класи, о крадіж. Середничук запевняв був іменно, що одного разу пропало йому 20 корон, а другого разу 1 к. з його шкатулки. Після його думки гроші ві забрав ніхто инший, як згаданий ученик Дучак, і він доніс о тім до гімназиальної дирекциї. Зараженє звідки слїдство виказало, що гроші Середничукови вкрав не Дучак, а его таки власний десятнайтний синок. Ізза того кіми. дирекциї внесла на нього скаргу до суду о очернене. Суд засудив Середничука на 7 днїв арешту або 70 кор. грошей.

На дохід бібліотеки для шкільної молодїжи в Тоноріщах відбув ся дня 11. с. м. вечорок з танцями заходом місцевого комітету і при співучасти акад. тов. „Січ“. В гарно декорованій салї шкільного будинку зібрала ся численна публика з околиці і при звуках музики забавляла ся до білого дня. Місцевому комітетови, що докладав всїх старань, аби вечорниці вдали ся, а головно ініціаторови п. Стефанови Недєлєнови належить ся повне признанє, що так ревно дбав про шкільну молодїж. І иншим комітетовим як п. Фіщорови і о. Митрофановичеви треба признати, що хоть они не Русини, а все-ж таки своїми заходами і трудами причинили ся до споможеня шкільної молодїжи бібліотекою.

Судьба княжної Люїзи. З Женеви доносять, що розлука кн. Люїзи з Жіроном не є правдоподібно рішучою. Мають вони дальше удержувати між собою переписку. Кн. Люїза дістає в санаторії Ля Метер, де іще забарить в тиждень, численні ґратуляциї з Дрездна, ізза вироку в розводовім процесї, який звершив був в Дрездї. Утримують, що кн. Люїза вістарає признаною дожиттєва рента 40.000 фр. річно. — В парламентї німецкім мають соціалісти внести інтерпеляцию з запитанєм, чи після устави німецких вільно заборонити матери відвідувати свої дїти. Інтерпеляция розумієть ся відносити ме ся до кн. Люїзи. „Münchener Zeitung“ доносить що цїсар австрийский має вгодити ся через інтервенцию Пап на се, аби кн. Люїза мала право носити назвиско кн. Люїзи з Тосканї. Цїсар мав також позволити на се, аби кн. Люїза під певними услівями вернула до Австриї і там постійно замешкала. — Письма берлінські доносять: Останні подорожі Жірона до Женеви і Льозанни суть получені зі справою грошевою. Жірон хотїв в Брукселї основати вспілї з підписом своїм і кн. Люїзи, однак еспортер жадав іще підпису Леопольда Вельгельмга. В тій цїли Жірон прибув нагло до Женеви, аби від Вельгельмга одержати підпис на вексель. Ті самі письма доносять, що кн. Люїза має намір виїхати до Америки.

Статистика лїкарів. Найновійша статистика виказує, що Австрия має тепер 11.339 дипльомованих лїкарів, з тих 23%, т. є. 2576 припадає на Відень. В порівнанню з попереднім роком зросло число лїкарів о 5%.

Малий фейлєтон.

Росийска преса.

Як раз перед двїста роками появила ся в Росиї перша друкована часопись. З нагоди сього дуже важного, історичного факту мав відбути ся в Петербурзї святочний бенкет. Збір тисячі, а може і півтора тисячі журналістів — ні, збір так зневажнюючих людий в одній салї не міг принести хо подоби вішетрови внутрішних справ Плеве. Се зовсім природне. Енцеленция не може повести шкоди, а тим більше росийска; задля сього відпрва Плеве всї дахї намірив ґа затягнїв. Йому стало ясно, що вони постановили зібрати ся на якусь проступну, революцийну, небезпечну для держави цїль; при нїчім мала бути навіть нашь занна в користь вільности преси. Певне, щось подібного могло викликати публичну соблазнь. Пан Плеве казав отже прийти до себе одному із найнезначнїйших публицистів і обробив його в дуже делїкатний спосїб при помочи приятельских порад. Він заявив Михайловскому, що посїщенє планованого съвята не дуже відповідне; він предложив журналістови дві знаменитї причини, щоби свій погляд пробити приступнїйшим. Перша причина: хто противить ся моїй волї, того видалить ся. Друга причина: хто ясне не слухає, того вижену. Може се трохи ясно — що більше: темно; одним в росийским краю значить се дуже виразно, незвичайно ясно. Росийскі журналісти пришли до того, що не можуть так писати, як відчувають їх серце; їх не дивує проте, як їм заборонюють висказувати свої думки ухильним і питим. Съвяточний комітет розвязав ся в повній покорі. Перед тим однак видав із себе крик, що розійшов ся далеко: комітет сформулював домагання росийской преси. Поступити складають ся з кількох поединчих висказів; вождий з їх є дїлом повним відваги і мужеской сили. Сістем попередньої цензури, отже урядове пересядуване часом перед другим, мусить упасти; кара в дорозї адміністративній по причині висказу переконана в пресї, мусить устати; красові переступства треба віддати публичним независимим судам; преса мусить мати право писати про політичні і суспільні питання, а сього права не можуть ограничити адміністрацийні уряди; мусять позволити ся на пожду публікацию, що не є законом заборонена, а уряд не має нїякого права заборонити, або ограничати розширюване таких публікаций.

Плеве репрезентує власть; преса репрезентує силу, навіть в Росиї. Тисячними очима надзирає вона над публичним житем, тисячними устами картає над'ужитя всякого рода. Реформи Александра II. не принесли для неї нїякої кількости, ні голос закневільовано, ні слово здавлено, ні рухи скованно желїзними кайданами. Все даремне. Ні видин істнував нимо всего. Від часу криминої війни росте ся видин в незвичайний спосїб, і то в праю, що не має нїякого політичного орґану, що навіть однопільного репрезентативного орґану має неодинокі повітові з'їзди, що не розуміють безпосереднього шляху бесїдників. Так високе, моральне становище преси є в Росиї історично узасаднене. Бо нїде в съвітї не збудило пресу більше съвітле величество, як в Росиї. Петро Великий приніс своєму народови науку і літературу; він був також першим основателем часописи в Росиї. Вправдї за часів батька Петрового, Александра, істнувала вже часопись „Куранти“, де ся редаґував посольский приказик, щоби урядникїв великої держави інформувати про хід заграничної політики. Петро перший заґнуздав часопись для широкої публики. Став ся сей факт 1703 р. Найзначнїший, найменїйший заступник російского автократизму, протиставив своєму принципови правдиви найзначнїйшого, найбільше хвалого порога. Його часопись, що появлала ся разу в Москві, а по тім перенесла ся (1727 р.) як „Петербурска газета“ до столицї держави, виходила в початках в дуже неріжномірних періодах. За панованя Катерини заїдьчило ся на російськім ґрунтї більше часописей; они були однак посьвячені виключно літературі і критикї; політика і осуд над нею був поличений царий — ві самій. Аж до першої половини 19-того столїтя затримала російска література той художественний характер; політична преса розпинула ся аж під Александром II. Однак аж до нинїшного дня носить она признаки свого первісного характеру. Найзначнїйша черта сього лежить в надмірнім числї місячних журналів і в переважї літератури над політикою. Вже підчас правлїня Александра I. засновано такі місячники, що „що й тепер мають повагу. „Европейский Вістник“, що його редаґував свого часу Карамзин, виступав іще й тепер либеральні ідеї. „Російский Вістник“ став під редакциєю Каткова під резакцийною і панславістичною фаною. Росия має тепер яких 15 великих часописей. Деякі з них збувають 10—15 тисяч примірників. Під Александром I. і Николаєм становили они переводячу пресу. Політикою могли поки повірно тільки мало занимати ся, але питання філозофії, істориї, літератури стояли для їх отворем. Часописи знайшли однак можність переначковувати заказане при помочи позволеного і послугувати ся філозофією, історією, літературою до політичних цїлий. За часів Александра II. станули дневники при боцї місячників. Вплив дневників вріс підчас облоги Севастополя і польского повстання, а потім підчас великих воєн 1859, 1866 і 1870 роках. Послїдна російско-турецка війна, а вкінци нігілістичні атентати причинили ся до поваги і розширеня дневників. Росия має тепер до 700 дневників. Се на перший погляд дуже багато; але се мало, як пригадаємо собі, що сам Парияж видає два рази тільки часописей. Найстарші російскі часописи є: „Ст. Петербурска газета“, наслїдниця часописи основаної Петром Великим, „Московска газета“ і „Рутска газета“; они становлять праз із „Новим Временем“ ґрупу міродатних органів. Проти їх не стоять ані локальні часописи, ані народні газетки; они вертають ся отже виразно до вищого, але противно всьо пре ся на перед. Живемо в часах загального поступу, в часах стремлїня до загальної свободи, до вищих чеснот.

Тому брати товариші не час ходити з заложеними ручками. В теперішних часах устове ся лиш розумно трудячий ся і дбалий, — усякий инший маріє і пропаде. Хто раз видобув ся на волю, тому нїяко не захоче ся неволї. Ми, учителї боремо ся науков вже відвиває не лиш о хлїб, але й о привілєгие нам право в суспільности становище; треба нам тільки видержати в тій борбі, треба нам тільки солїдарно трудити ся, лучити ся в кружки товариські, своїх справ на зборах домагатись, тогди лиш будучність наша стане нам нїяко солодшою, а самі станемо ся тою силою, з котрою прийде числити ся кождому.

Памятаймо о тім!

За видїл:

Севастиян Баломирчук голова. *Юрій Гордийчук* писар.

Каса пожичкова і щаднича у Василівцях, стоваришена зареєстрована з необмеженою порукою, скликує загальний надзвичайний збір, котрий відбуде ся дня 28. лютого 1903 в домі господаря Дмитра Підгорного в Василівцях. Порядок дневний: 1. Справоздане ради надзорчої про стан стоваришення. 2. Вибір старшини.

К. Г. Годовенюк. *Дмитро Підгорний.*

Пригадуємо, що великі сходини товариства „Боян“ відбудуть ся в суботу дня 21. с. м. Початок точно о годинї 8. вечер.

Посмертні † оповістки.

Професор Антін Пухта. Перед вчора вечер тут по довгій а тяжкій недузї звичайний професор при ц. к. університеті Франц-Йосифа в Чернівцях др. Антін Пухта. Покійний уродив ся в 1851 р. в Альташтаїт в Чехах, студиював в Празї та був від 1884—1882 асистентом для математики при німецкій технїці в Празї. В 1882 р. вістав звичайним професором при німецкім університеті в Празї, а в 1887 р. іменований звичайним професором в Чернівцях.

Омелян Левицкий, ц. к. судовий адъюнкт на пенсиї, помер 4. с. м. в Монахії де перебував зі своєю донькою, що вчить ся малярства. Покійний мав 77 літ, був родом з Буковини, де й вислужив 40 літ, і належав до руских товариств. Заупокійне богослуженє відбуде ся 21. с. м. в Черновецкій катедрі.

Іван Назаревич, надучитель в Гатнї, помер 10. с. м. у 27 році свого житя. — Вічна їм память!

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 19. лютого. Тїло архикняжни Елисавети покроплено вчера пополудни в палатї архикняза Фридриха. Покропленя довершив кардинал Ґрушa, в присутности цїсаря. В ночи буде тїло перевезене з двірця полудневої зелїзницї до Баден.

Царгород, 19. лютого. Біля Іпеку відбуло ся вічне Альбанцїв, що ухвалило протест проти намірюваних реформ. Альбанцї грозять облогою Іпеку.

Софія, 19 лютого. Єнерала Зончева, арештованого голову комітету македонського інтерновано, а Дреново, а инших членів комітету по провінциональних містах. Вчера відбув ся мітінґ ради запротестовати проти послїднього обороту в квестиї македонській; хід нарад однако був спокійний. На мурах розліплено плякати з позиванєм до депутованих, аби запротестували проти несправедливих арештовань. Надіють ся ізза того інтерпеляциї в собранию.

Надіслане.

З Сторонця-Путилова. В сій дорозї запрашає ся Бп. членів товариства путилівської фіяї „Руска Школа“ на головні збори, що відбудуть ся 1. марта 1903 н. с. в кімнатї школи в Сторонця-Путилові о 1-ій год. пополудни.

Час зборів дуже догідний, тому є надія, що не бракне сим разом ні одного члена.

Всї товариші учителї ни одни муж зволять в час, певно і численно явити ся. В случаю противним самі собі вину приписем, бо з причини нашої недбалости і легковаженя товариство упадає, а як так дальше пійде, буде приневолено розвязати ся.

А хто ме наші справи боронити і за нас заступати ся як не ми самі?

Нам треба нинче відвести ся до часу, в якім живемо, а живемо в часї, де всьо боре ся о своє дослї. У тій добровільній борбі ніхто не поступає в зад, але противно всьо пре ся на перед. Живемо в часах загального поступу, в

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- пани і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьотих пер. ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gazé, найновійший нарост, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панїн.

Коци до подорожи на повози і санки, а також наврівала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снігу.

Валові хрватки: найновійшого жанра. Валові мужскі сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші коппіри і манжети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Гузики до коппірів і шемізетові. Мужскі шкарпетки.

Ціни пізного сезону продають ся по дуже знижених цінах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панїн і пань штіфлєта і домові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, поплєтені зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перинячьні кучми, дамскі заручавки, чапочки, колєри і т. д. Правдиві білизняні Eşarpe: каштанівки, мужскі шовчохи, шкарпетки, Chenillen Eschargen і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідниці, камізки; огрівачі шухляд і литок; плетені вовняні і вигоровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також вигоровані штіфлєти. Черевики до співанки для панїн і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїченє сухо-горячим повітрем

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ischiasa, невральгії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфлєра**), що прикладають ся до слабих частий тїла, уможливлюють найвищі температури з всякими термальними методами, а через то й найкращі успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостай. Значно усмирює біль. При лїченю в ціле тїло вільне окрім слабого місця, тому можуть його носити і ті, що терплять на серце, на жолудок і астматики. Лїченє може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї подаґра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улиця Почтова число 5а.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкраще сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальонову нафту

по **12 кр.** лїтра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦІСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій ціні нїгде не може дістати. — Обі сї сорти суть неексплодуючі, без одору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених цінах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини упрашає

Мориц Вельт.

43—50

Друкарня тов. „Рускої Ради"

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4.

має на складї отсї

КНИЖКИ

Бажильовий Іван: „Провесть"	вир.	—·20
Барановский Мечислав: „Педагогіка" для семінарий учительских і учительів инших народних, (видане четверте значно розширене і доповнене „Цїлями психольогії виховавчої".)		1·20
Будилець Ев. О.: „Студії Богословскі"		4·—
Гавридук Михаил: „Методика" науки в школї народній ч. II		2·—
Галіп Теодот: „Домашний писар", абірка правопіса, як укладати рїзні письма		1·—
„Перші порї", оповіданя		1·—
„Думки та пісні", посьмі		—·30
Гаршин: „Малярі"		—·90
Гоголь Михаил: „Ревізор", комедия в 5 дїях, переклад В. Стефаника		—·80
Данилович Іван: „Правописи" I і II по		—·16
Захарко Іван: „Жарти"		—·20
Кобилянська Ольга: „Людина"		1·—
„Пісюра"		1·—
Конїський Олекса: „В день сватовьої"		—·20
Крушельницький Антін: „Серце"		1·—
„Сяючанин"		—·80
Лукіянович Денис: „Багатий"		—·20
Martynowicz I.: „Historyczne Zeugnisse" über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau		—·20
Окуневский Ярослав: „Ласта в чужинї"		3·—
Павлик Михайло: „Про руськ.-українські народні читальні"		1·—
Pihulisk Darius: „Die Amts-Correspondenz" der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten		1·25
Пігуляк Єротей: „Верховинські згадки"		2·—
Павлович Омелян: „Ластівка"		2·—
„Чумак горілчаний"		—·50
„Методика" I		—·60
„10 пішок для дїточок"		—·20
„Хлопці сьвідомі"		—·40
„Шіллер Франц-Йосиф I.		—·
„Красноміщиняни хвидьки"		—·40
Семанюк Іван: „Образи з природи" I II		—·20
Семанюк Іван: „Кирбо"		—·20
Слободіяна Марія: „І хтось вона була"		1·—
Стефаник Василь: „Сини землї"		1·—
Стоцкий Стефан: „Буковинська Русь"		2·40
„Bestrebungen der Ruthenen"		2·—
„Гремадь" ніж инший зад і порівнє ним бути в громаді		—·20
„Породник" як вкладати кляси почасові і щоденні		—·40
„Minoritätsvotum" in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie		—·40
Федькович Юрій: „Гвера" том I		—·50
„Пісні живописні"		—·20
„Проскурки"		—·20
Франко Іван: „Русько українська література"		—·20
Шпитко Осип: „Життя в цвітї"		—·10
Єремійчук Дмит. О.: Die griech. Prämonstratenser-Messe, ihre Entstehung Entwickelung und gegenwärtiger Ritus		2·—
„Життє, кухня і смерть і історія переселення мошів сьв. великомучениці Анни Сучавської"		—·10
Яблочков Г.: „Сільська учительська", видане, пер. А. Крушельницького		—·10
„Бесїда про часи конкордатові"		—·80
„Нея Ботанїка"		—·20
„Про бут, себе краєвий і про вибори до сойму"		—·20
„В чім наша сила"		—·20
„Конець не заходу"		—·20
„Голос до народа"		—·24
„Зерна"		—·20

Марка охоронна: котвиця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втиранє** по ціні 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

„під золотим львом" у Празї, улиця Елисавети ч. 5.

Друкарня „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 годин рано.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях.
З друкарні товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Володислава Семеркого

За редакцію відповідає **Володислав Семеркий**

Ч. 18. Чернівці, неділя дня 9. (22.) лютого 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятниці і неділї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи вертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ" разом з „Рускою Радою":

на цілий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Рада державна.

Засїданє палати послів з дня 19. лютого с. р.

В дальшім продовженю вчерашнього засїдання палата послів в часї дискусиї промавляли о. Пастор і пр. Гломбінський, а в кінци др. Люегер, котрий осьвідчив, що сторонництво християньско-социальне учинило своє голосованє за предложеним військовим залежним від сповненя кількох жадань. Тепер однако по задоволюючих виясненях міністра обор. краєвої Вельсерегаймба, буде голосувати за уставою. Дальше бесїдник полемізував з виводами социальних демократів, доказуючи, що се також спонукує його сторонництво до голосованя за уставою, що не хоче стояти в однім рядї з социалїстами.

Посол Дашиньский: Чи ви, пане, волюєте на ордер?

Др. Люегер: Населенє, котре ми репрезентуємо, не є порожо успособленє для армії.

Посол Дашиньский: Ротшильдівські бараби!

Др. Люегер: Ні! То що иншого! (Веселість). Социалїсти суть найбільшим ворогом внутрішним, проти котрих власти повинні виступити з цїлою рішучостию.

Посол Дашиньский: Може, кажете пане, стрілати?

Др. Люегер, серед безпинних переривань зі сторони социалїстів, заявив в дальшім продовженю, що також се, що дїєть по другій сторонї Литавії, спонукує його до забрання голосу і поставленя резолюциї, напавчи правительство, аби рішучо не допустило до зірваня односин армії і сприяло ся змінї знамен і емблематів військових.

На сім дискусию замкнено. Перед замкненєм засїдання відповів іще предсїдатель комісиї зелїзничої бар. Швебель на запитанє п. Меруновича в справі удержавленя зелїзниць цівнічної, що справу сю поручено субкомітетови, що виготовив вже референт і, що справа ся буде трактована дня 26. б. м. на найблизшім засїданю комісиї зелїзничої.

Між відчитаними на нинїшнім засїданю інтерпеляциями суть: інтерпеляция Шаєра і тов. в справі будови мосту на Вислоку коло Стрижова; інтерпеляция Шенерера і тов. в справі обсягу дїяльности міністра для Чех Резека. Інтерпеляції виводять, що одиноко, або переважною чинностию Резека мабуть в вплинене на номінациї і инші відзначенє в тім напрямі, аби кандидати славяньскі, а особливо чехи були упривілейовані. Зі взгляду на се, що обовязком одного з найвищих урядників адміністрацийних є пильнити безсторонність, домагають ся інтерпеляції пояснень що до пруга дїланя Резека і жадають його спенсионованя і неіменованя вже більше міністра для Чех.

З порядку дневного приступлено до дальшої дискусиї над

уставою військовою.

Ельдерш обговорив обширно становиско социалїстів взглядом мілїтаризму. Через поборюванє мілїтаризму найшло ся сторонництво бесїдника в товариствї царя российского; з маніфесту царя о розброєню підчитує бесїдник деякі уступи. Социалїсти добачають в мілїтаризмі небезпеку для загального мира народів. Бесїдник вказує на се, що один з провідників социалїстів не без причин борє ся проти мілїтаризмови. Дальше в острій способі критикує заховане сторонництва християньско-социального взглядом військового предложеня. Між иньшим виводить рад трьох случаїв знущаня над жовнїрами, що мали приключитись в десятім корпусї.

Перверсторфер кличе: Ein elender Lump, ein menschlicher Scheusal ist der Galgotzy!

Ріґер кличе: Bluthund!

Дашиньский: Проказа для військовости!

Місто-президент приказує Перверсторфера до порядку.

При кінци бесїди Ельдерш зазначив, що відмічальність за ухваленє предложеня військового спаде на инші сторонництва, а социальні демократи не вірять обіцянкам міністра оборони краєвої і голосувати мусять проти військового предложеня і проти всїх инших жадань на військо. (Оплески у социалїстів).

Голос забрав Морсей (центрум).

Засїданє тріпає дальше.

Краківский „Czas"

помістив в числї з дня 17. с. м. статю, в котрій обговорює політичні відносини на Буковинї, розумїють ся зі становиска зовсїм ворожого для Русинів. І так зараз на початку статї гудить з Русинів і каже: „Сецесия з краєвого сейму не принесла Русинам найменшої користи", Щось так, наче би независимість у всїх взглядах не була вже якою користию! Русинам дуже добре в новій ситуациї, яку принїс їм славно-звісний день 21. червня 1902 р. Вони з'єдинились та не понесли ніякої страти, навпаки ж увискали деякі мові користи. Русини відпирають всякі напади як й передше та виступають — як се є песїм обопанком кождого туземця, також Поляка — проти забагань панованя деяких християньских кінцїв. Вреште однако „Czas" утримуючи, що Русини ведуть інтенсивну борню проти Румунів і Поляків. А прямо в ідилїчним виродженє ся здібність комбінованя польскої часописи в гіпотезї: „Русини числять на то, що вони в борбї против Румунів і Поляків, найдуть союзників в Відни!" Се справдї смішне. Така статя надаєть ся радше до гумористичної часописи і вона би не була варта ніякої уваги, коли би при кінци статї не виступала певна тенденция ратункова: Також Бурґіяни вже давно пізнали, що політика Русинів не є девензивна, а офензивна і відмовна їм своєї помочи без взгляду на погрози Русинів й інтриґи, які сповнали вони против нього в Відни. Дальше закидує Русинам, що вони „симпатизують з Росиєю", так як би не було загально звісним, що більшість Русинів на Буковинї належить до українськоі ґрупи, що зовсїм не плекає вище згаданих симпатий. Румунам приписує „Czas" рід відчуженя від гр.-ор. церкви та тяжину любов для „справи католицизму", зовсїм не думаючи о тім, що такі польскі підхлібства ранять і обиджують найсьвятійші почування релїґійні Румунів. Але се є для „Czas-у" річию підрядною. Йому лежить на серци инша місия.

Як Сездя вибрано до того, аби став послом до державної Ради, так здаєть ся, що задачию автора статї в „Czas-i" є впливати в користь певної, означеної особистости. Місию сю може догадувати в тих словах: „Теперішний краєвий президент знав з досьвіду ситуацию і відав дуже добре, що австрийске правительство має підпору в Поляках і Румунах, так що нема ніякої причини, аби ті оба пасерина яким небудь робом утискати. Він знає також, що зовсїм безпідставні претенсиї Русинів, що можуть сповнити ся тільки коштом Румунів і Поляків, не заслугують на ніяке узгляднєне. Невисхі-

---

Ілярій Карбулицький.

Він менї вповідав.

(Присьвячую моїй дорогій Тїльці).

Далї.

Страх що то дїєть ся. А чому воно таке дїєть ся, запитаєте? От тому, бо дурний сьвіт уважає невинних дівчат за сьміх, на великий встид, нашим погорджують дурами, та що дурнїйші матери, а старі повезухи плачуть над ними, проливають сльози та голосять: Ах ви нещасливі моі голуботочка.

Тому то й допускаєть ся жіночий пол, з одної простої причини, щоби лише вийти замїж, нїяких дисциплінуючих средств.

Дівчата виставляють на показ своє гозі рамена, груди й плечі тай кажуть: Вірїть нам! ми красні, ось які в нас гарні груди й рамена.

Де-воли ж жаль дивити ся на такі сотворіня, що виставляють себе розумним людям на сьміх, а часто буває між ними дїти невинні-молоденькі, що лише з простого малповання роблять те, що в иньших бачуть.

А тепер приглянїмо ся нїм тим панночкам-аґрегонам, що дуже часто граютъ по вечерницях великі роль. Які бувають дохотрі з них?

Здеморалїзовані до крайности, на тілї чолах є витиш лайдацтва та носять із собою поженини всїх дівчат, котрих звели відступством із чесної дороги. Приглянїть ся їм тепер, то кождий з них в чистенькій одежині, в гарнім фраку з хвостиком, в блискучих лякових черевичках, а на носї золотий цвікер. Дивіть ся, як вони гарно причепурили ся, і яку побожну ролю граютъ вони перед людьми. Як вони змахують ся коло невинних дівчат, як запручують своїми пабутненими фразами їхні головки, начеб' вже цілком забули, що їхню минушнину та гидні плями життя, покриває лише та пожичена сурдутина.

Та думаєте, що не вдаєть ся їм здобути собі жертви?

Вдаєть ся, — вдаєть ся! І власне в тану сїтку попадає не один з тих, що противно виходила сама на лови. Але то часто так буває, що хто хоче таким способом поратувати ся, то дурить других, або другі одурять його гірше.

Я то все бачив, і скоро розсудив своєю головою, що то є брутальність, обманьство, що то є річ кримінальної справи.

Я постановив собі в цілом иньший спосіб вибрайти помічницю життя.

Вже з тої причини, що я не належав до тої верстви молодиїв, що без жадного переслїдчея вступають в стан супружества та лише роблять волю своїм звірячим інстинктам, котрі не мають жадної благороднїйшої ідеї, як лише гарне дівоче личко та товстенькі рамена. Я хотїв вибрати собі жінку таку, щоби відповідала моєму станови, думкам та переконанням.

І знайшов.

Я змайшов собі дівчину убогу, таку, якої я собі бажав; бо убога вийде цілком зробить мені видиш, що вона всю упрацювала своїм мастном. Я бідну полюбив, бо в даним випадку, коли бідні чогось доробляють ся, то як одно, так й друге з'уміє пошанувати тее, та нераз сьмішне вільної хвилї: Ось бач серце, як самі його доробили ся.

Вона була дочкою одного розпорядника в якогось графа. Її батько Русин з роду, був чоловік не дуже вчений, як то кажуть, але завше цінив науку та поважав вченого чоловіка. Вже з того було видно, що не дав він своїй дитині вирости так, наче бурян під плотом. Він старав ся всїма силами випрезидити її на дорогу сьвітлу та показати їй шлях правдивого-шляхотного життя, щоби відтак не нарікала та не клала своїх родичів, що не дали їй сирітоти научити ся дочого хосенного й розумного.

Він посилав її до школи, під ярм та старав ся як міг довершити своє дїло. Та ба! Підросли ще й инші дїти, а іменно хлопці, що конечно мусїли вчити ся в школах. Тяжко приходило ся батькови урвати своїй дитині щасте, відобрати від неї цїль та надію, до котрої вона стремїла всїма силами.

Саме тоді була Наталка на першім році женьскої учительскої семинарії. Отже що було робити? Вернула ся домів, але при тім не переставала вчити ся.

Мій товарищ із того самого села, спімнув мені принадлежно про ту дівчину. Подумав я собі: о що ходить?! проблю їм з моїм товаришом пізнту тай буду бачити, що то за краля.

Ковець-кінцем, ми познайомили ся, і дівчина припала мені до вподоби. Була справдї розумна та не зарозуміла, на її личку спочивала якась повага — якийсь дивний чар, а при тім ще й чудово грала на ґітарі. Я давав їй ріжні книжки до читаня, випитував про ріжні її погляди, застановлявсьмо ся часто над важними — не-щоденними справами і я пізнав, що вона справдї може відповісти моїм думкам, яка має бути моя жінка.

Ми розїхали ся.

Не виходила наша любов на таке, що я може лише був для того, щоби перед нею клячати та вічно лизати руки, а вийшовши на прохід, таскати парасольки, жакетьки та ще богато иншого дрантя. Ми кохали ся поважно, не без того, що чоловік десь полїзе по повістки ся, але дурниць таких між нами не бувало.

Не минуло більше як рік, ми одружили ся, й я перевіз собі жіночку до дому.

Ми дійшли до хїсна. Посїдали собі обидва під корчик на зелену травицю, а мій товарищ почав дальше:

— Я був безмірно щасливий. Я бачив, що найшов собі жінку, що розуміє обовязок свій і розуміє обовязок мужин. В нашім домі ніколи не наступали сварки-гармідри, як то часто буває і в інтеліґентних родинах, а між мною та Наталкою ніколи небувало ніщо небудь непорозуміне.

лині суть однако наміри центрального правительства, о собліно тепер, **й тому заходить обава перед непровидженими подіями, якої дами які Русини могли би осягнути** в Відни против волі місцевого правительства. Однако з польської стороны мусить ся рішучо вимагати помочи для Поляків і Румунів (чому не для сеязинів Німців) на Буковині, а рівночасно треба старати ся, аби бар. Бургінъон задержав попу незалежність дотично буковинських відносин, котрі не пізнав ніхто так, як теперішний краєвий президент."

Балкан.

Революційні болгарські комітети починають і в адріанопільськім підлягі рухати ся, хоч доси мало давали там знаків життя. Як доносять з Адріанополя, ходять болгарські ватаги по селах і зисполяють людий до присяги, що приступають до революційного комітету. Дятого турецькі власти заборонили цивільний надзір над пограничними селами.

Що до організації македонських ватаг пишуть до „Нов. Времени" з Софії, що осередок організації є в Македонії, а не в Болгарії. Цілу Македонію, виняючи сербську границю, є поділена на малі округи, а в кождім з них веде революційну роботу одна або дві ватаги. По більшій части належать до тих революційних ватаг Болгари. Ватажками бувають майже самі македонські учителі, політично вже скомпромітовані. Малі ті ватаги є ядрами, з котрих мають повставати більші піддїли. В часі спокою мають вони піддержувати революційного духа серед населення, вступати ся за правди і насильство, смертю карати шпіонів і лютих урядників, спроваджувати оружє і т. п. Скоро зачне ся вечір, устає в Македонії називане турецьке, а на его місце стає власть організованих тайних ватаг. На ніч замикають ся Турки і мають малі піддїли турецького війска в своїх домах і стражницях. Навіт на границях, де в день сторожать більші піддїли войска, кроють ся вони на ніч; дятого повстанцам дуже легко приходить переносити через границю оружє. В день кроють ся революційні ватаги цілком безпечно по горах і стріляють з своїх засїдків на Турків мов на звірів. Про велике небезпеченьство остерігають їх умовлені знаки. Службу сторожа і чатів повинять жінки, що находять ся при кождій ватазі. Населенє тримає з ватагами почасти по добрій волі, почасти зо страху: навіть з усякими сварами удають ся люди перед суд ватаг. На чолі організації стоїть головний комітет, котрого осїдок держить ся в тайні; він судить також переступи і зраду. В остатних роках вимордовано в Македонії сотни таємних убийств з приказу головного комітету, по більшій части на підозрїних Болгарах. Але ті пари спадають на засуджених не нагло, тілько аж за попереднім упімненем.

Сей образ революційної організації македонської може трохи прикрашений; всеж таки повелює він почасти тую перевагу, яко здобули собі Болгари в Македонії.

Національні і історичні відносини в Македонії є взагалї мало знані. Ректор атенського університету, що вже то добре має знати ті відносини, мав про них лїпшу відчитів в Атенах. Він так обчислює македонське населенє по народности: 400,000 Греків (разом з прихильними до Греків Куцовлахами), 600.000 магомеданів (між котрими є богато Славян) і 500.000 Болгарів і Сербів. Більша часть македонських Славян зачисляє ся до царгородського патріархату, а менша до болгарського екзархату. Епископів є 18 грецких, 5 болгарових, і 2 сербських. Греки найбільше причинили ся до просьвіти краю; вони також переважно держать в своїх руках промисл і торговлю. Населенє инших народностий займає ся головно хліборобством і годівлею худоби, почасти дрібною торговлею.

Так говорить Грек. За то Серб Гопичевич обчисляє населенє Македонії — разом з Старою Сербією — на 2,800.000, душ (після стану з року 1880) з того має бути самих Сербів 1,830,000, між ними 418.000 магомеданів, котрих політично треба зачислити до Турків. Болгарів числить Гопичевич лише 176.000, а Турків 259.000. Розумів ся, що Болгарів або магомеданів знов певно инші подавби числа. Коли ще взяти на увагу, що обіч головних народностий живе в Македонії ще богато поменших як Черкесів, Татарів і т. п.), дальше, що всї ті народности всїляко рїжнить ся між собою вірою, а навіть православні Греки, Болгари і Серби одні належать до грецького патріархату, другі до болгарського екзархату: то легко зрозуміти, що годі виробити який небудь певний і вірний образ македонських відносин. Навіть сама назва Македонії не має ознак цілком певних географічних границь, бо одні зачисляють до Македонії також Стару Сербію, другі ні.

Я ніколи не робив рішучого кроку, не вислухавши перед тим думки про те, а вона також не починала нічого без мене. Від того часу опанувала мене якась охота до праці на народній ниві. Я бачив, що моя жінка старала ся навіть в тій справі на мене вливати.

Я все робив що тілько міг, а вона мені помагала, коли не ділом то словом. На все ставало в нас часу: й на людей і на розривки, й я був щасливий, гордий на своє житє, вспокоював собі з цілого сьвіта та думав, що з такім гармонійним житєм, перебув би був найтяжші злидні, найгіршу нужду.

До року поблагословив нас Бог, дитинкою-синьооким хлопчиком. Аж тоді розпочало ся в нас справедливе родинне житє. Аж тоді почулисьмо обоє, що ми вже для когось живемо, що маємо кимсь опікувати ся. Моя жінка пристрасно любила того маленького червачка, що ще навіть не міг зрозуміти що то значить тато або мама.

Ми дуже радували ся обоє, будучи обоє щасливі, охочі, задоволені нашою судьбою та ніколи не нарікали.

Та не довго тревало те щастє. Третої зими, як ми вібрали ся, Наталка перестудила ся, дістала запалене легких і умерла, оставивши мене з маленькою дитиною.

Тяжкий се був для мене удар. Коли нагадаю собі ті весїдні хвилї, коли вже навіть говорити не могла, лише очима показувала в ту сторону до була наша дитина, що ще й сегодня дрожить моє серце в жалю. То було страшне лихо для мене, котре я вмести ніколи не сподївав ся.

Зробив я похорони.

Родина старала ся мене потїшити, але нїчого не помагало. Я ходив наче з розбитою головою, не міг нїчого думати, мені вічно привиджували ся рїжні явища, коротко сказавши, я подобав більше на божевільного, ніж на чоловіка здорового.

Аж ось з несподіванка пастушила в мої якась переміна. За якийсь час я вже був успокоїв ся та став вже над тим думати, що зуг почати з маленькою дитиною, що заразом була що мою одинокою розрадою — моєю надією.

Дитину не хотїв я давати в чужі руки; бояв ся. Бідував із сином як міг, сам голував пішкою, заховнував, присьпівував, бавив, гет все робив. Правда, була в мене якась пригухнювата баба, що й на одно его недовиходила, але вона мало що могла мені помогти.

Дома захорував тато. Матїр мусїла сидїти в дома, бо не було як хорого оставити. Сестра вчила ся в школї, а я мусїв собі самий давати раду так як міг.

Ледво, що й рік минув від смерти моєї жінки, стали мені наполягати: Оженив ся чоловіче, ти що молодий, пасувала тобі. Звучали ся з дитиною тай підеш за твоєю жінкою, пропадеш, як пес на ярмарку.

Я справдї став над тим думати, чиби не оженити ся, хоч охоти вже в мене не було.

Але думав я собі: Оженю ся, припишу знов до сенсейського життя, то може й любов знайдеть ся.

От і знов пустив ся я у сватьби. Та ба, вже немав я що вибирати, я вже вдівець з дитиною маленькою, вже треба задоволитись чим небудь.

(Конець буде).

Статут

товариства „Шкільна Поміч" в

I.

Задача товариства і обсяг его дїяльности.

§ 1. Задачею товариства є: подавати поміч шкільній молодїжи.

§ 2. Отже право користати з доброчинности товариства мають взагалї всї бідні ученики й ученицї громади, одного товариство улагоджує передусім дитий школи місцевої, а спомїж них дано в першій лінії дїтий бідних членів товариства.

§ 3. Товариство помагає ученикам і ученицям таку поміч: *а)* вимагає їм із своєї бібліотеки шкільні уподобини й инші відповідні для їх просьвіти книжки і *б)* роздає їм даром шкільні прибори; а в міру своїх фондів і заподів обдаровує їх ще й *в)* одежею, *г)* дає найближній рідні ученика, взглядно тим особам, що ним опікують ся, відповідну поміч грошеву, і *д)* надїляє запомогами і стипендиями і тих дїтий сїльских, що ходять до инших шкіл місцевих.

§ 4. До осягнення цїли служать товариству такі средства: *а)* вкладки основателїв і звичайних членів; *б)* добровільні датки грошеві і всякі дари й записки; *в)* доходи з уряджених в користь товариства вкладів, рїжних видав і забав; *г)* власна виложичална книжок.

II.

Місце пробування товариства

§ 5. Місце пробування є в

III.

Склад товариства, права і обовязки членів.

§ 6. Товариство складає ся із членів — основателїв, членів звичайних і почесних.

§ 7. Членом — основателем, або звичайним може бути кождий чесний горожанин австрийскої держави, а членом почесним, хто окрім того положив що великі заслуги около товариства.

§ 8. Члени мають право:

а) бувати на загальних зборах, забирати там голос, ставляти внески, і запитання і голосувати,

б) вибирати і бути вибраними до видїлу;

в) бувати на засїданях видїлу і ставляти внески, котрі видїл обовязаний взяти під обраду.

§ 9. Всї члени товариства обовязані брати чинний удїл у здїйсненю задач товариства.

§ 10. Члени основателї платять до каси товариства одноразову вкладку в сумі що найменьше 5 корон а члени звичайні 10 сотиків місячної вкладки; одним загальний збір має право членські вкладки знизити або й підвисшити. Члени почесні не обовязані платити ніяких вкладок.

IV.

Принятє в члени і утрата права члена

§ 11. Членів — основателїв і звичайних приймає видїл більшостию голосів; непринятому в члени приєтоїть право відклику до загальних зборів.

§ 12. Членів почесних приймає загальний збір на внесенє видїлу голосованем без дискусиї.

§ 13. Членом товариства перестає бути;

а) хто права належати до товариства зречє ся;

б) хто стане ся негідним належати до товариства. В негідности члена рішає видїл більшостию голосів; однак такому членови прислугує право відклікати ся до загального збору;

в) член звичайний, котрий через рік не заплатив вкладки, а упімнений під загрозенем виключенє своїх задегостий до трох місяців не зложив.

Хто з якої будь причини перестав бути членом товариства, обовязаний до уплати належних вкладок.

§ 14. Хто раз перестав бути членом, може наново бути принятий лише на підставі нового рішена видїлу, або за згодою зборів загальних.

V.

Власти товариства і обсяг дїяльности.

А) Загальні збори.

§ 15. Найвисшою властию товариства є загальний збір товариства.

§ 16. Загальний збір:

а) приймає членів почесних;

б) вибирає спомїж членів товариства членів видїлу.

в) приймає справоздане видїлу до відомости і на внесенє вибраної головними зборами комісиї з 3 членів удїлює уступаючому видїлови абсолюторию з ведення рахунків;

г) рішає над внесками видїлу і поодиноких членів, котрих видїл не міг узгаднити.

д) рішає над відзивами против ухвал видїлу.

е) рішає о змінах в статутї:

же) рішає о розвязаню товариства.

§ 17. Щоби рішенє збору загального були правосильні, жадає ся, щоби було що найменьше 10 членів присутних. Рішенє западають більшостию голосів; тілько рішенє о розвязаню товариства западають більшостию $^3/_4$ голосів всїх присутних членів товариства. Окрім того може розвязанє товариства лиш на такім загальнім зборі постановити, котрий за ухвалою видїлу умисне в тій цїли був скликаний.

§ 18. Лиш присутні члени мають право голосувати. Голосованє відбуває ся звичайно явно; однак відбуває ся тайно, коли зажадає того більшость присутних членів.

§ 19. Загальні збори скликає видїл раз на рік в осени, а коли і до ока мають відбути ся, о тім має видїл всїх членів заздалегідь повідомити.

§ 20. На письменне бажанє що найменьше 20 членів обовязаний видїл кождого часу скликати загальні збори. Коли б однак того до двох недїль по одержаню потичного внесення не зробив, то тих 20 членів може скликати загальні збори відозвою, на котрій мають підписати ся повними іменами.

§ 21. Загальному зборови проводить голова або заступник его, або віком найстарший з присутних членів.

Б) Видїл.

§ 22. Всї справи товариства, не застережені виразно загальному зборови, виконує видїл, особливо-ж:

а) приймає членів-основателїв і звичайних;

б) веде всякі переписки в справах товариства;

в) урудує майном товариства.

§ 23. Із ведення дїл і урудування майном товариства обовязаний видїл предкладати що року загальному зборови справоздання.

§ 24. Видїл складає ся з 7 членів і 3 заступників; їх вибирають загальні збори, а сам видїл вибирає спомїж себе голову, заступника голови, секретаря, касіера, бібліотекара, господаря і контролюра.

§ 25. Під зарядом бібліотекара стоїть бібліотека (виложичальня книжок) і запас шкільних приборів, а під зарядом господаря все инше майне товариства; окрім каси їх обох а так само як і касіера, надзирає контролюр.

§ 26. Уряд видїлових членів одного рік, а по році аж до вибору нового видїлу.

§ 27. На засїданє видїлу скликає видїлового голоса або его заступника. Засїданє відбуває ся звичайно раз на місяць.

§ 28. Рішенє видїлу тоді правосильні, коли на засїданю є присутних крім голови або его заступника що найменьше 3 члени, а більшість ся вже инше не згодить ся; в случаю рівности голосів рішає голова.

В) Суд мировий.

§ 29. Коли б в товаристві повстали инї спори, то рішає їх суд мировий, до котрого обі із спорячих сторін вибирають по одному судиї, а ті знов вибирають. Від рішенія суду мирового нема відклику.

VI.

Заступництво на вні.

§ 30. Всї письма від товариства повинять носить печатку товариства і мають бути підписані головою або его заступником і секретарем.

§ 31. Печатка товариства має надпись: Товариство „Шкільна Поміч" в....

§ 32. Коли б товариство розвязало ся, его майне переходить на власність місцевої школи, а збір учительский завідує ним в користь шкільної молодежи під надзором місцевої ради шкільної.

Політичні вісти.

— *Ситуация парляментарна.* Інспірована через д-ра Кербера Wiener Zeitung промовляє за тим, аби в палаті угода одержала первенство перед буджетом. Вправді — пише Wiener Zeitung — ухвалення буджету належить до найважнійших справ парляментарних, але вважати треба на се, що в осени минулого року відбула ся обширна дискусия буджетова і що буджет є що року ухвалюваний і що року педеть ся над ним дискусия, а угоду ухвалає ся тільки раз на 10 літ. — До Politik доносять з Відня, що є річ правдоподібною, що Молодочехи перед фериями зашустиями не рішать ся ще що до того, яке мають занити становиско взглядом угоди австро-угорської. Дотепер др. Кербер не виступив до них з відповідною пропозицією.

— *Поєдинок міністрів.* З Будапешту доносять, що дня 19. лютого б. р. о 9. годині рано відбув ся в касарни ім. Франц-Йосифа поєдинок на шаблї між угорским міністром гонведів бар. Фейєрварим а послом на сойм угорский Лембіелем. Услівіем була борба аж до цілковитої нездібности володіти оружжєм. При зложено шабли Фейєрварого взломила ся; Фейєрвари підпів легку рану. Поєдинок застановлено. Фейєрвари повинив ся в протягу передполудня тої днини на засіданю сойму, питаний членами сторонництва правительственого.

— *Конверзия ренти.* Wiener Zeitung оголошує санкцию устави о конверзиї довгів державних, як також оповіщене міністерства скарбу що до переведеня сеї конверзиї.

— *Німеччина.* Пруске правительство опублїкувало результат переписи 1900 року. Інтересно, що она дуже корисна для Поляків. „Між неїмецкими елементами пруского населеня Поляки є дуже численні", каже справоздане. Дїйсно, виказало ся, що у східних Пруссах є їх 3,305.749, проти 2,92..474 з послїдної конскрипциї; таким чином число Поляків зросло о 1,240.000 душ. В социальним відношеню польске населеня також росте і до трех дотеперішних верствів т. є. духовенства, шляхти і селянства, прибула нова класа робітників, що становить дуже сильний і інтелїгентний фактор в народнім житю.

— *Жадання Бурів.* Міністрови англїйских колёній, Чемберленови, що як звістно перебуває в полудневій Африцї, предложили непримиримі, або т. зв. „дикі" Бури мемориял, в котрім ставляють такі жадання: 1. Постанови мирового договора не одержали до тепер правної сили. В однім випадку апеляцийний трибунал не допустив до розочатя судового поступованя на основі тих постанов. 2. Ті постанови знехтовано заборонов повороту деяким бурґерам. 3. Знехтовано постанови неудїленем амнестиї капїтанским бувшим порохобийникам. 4. Належить перенести ревізию процесів, в яких підчас війни присуджено деяких бургерів на кару вязниці. 5. Всї наставлені попереднім правдивим правительством довжні скрипти мають бути заплачені. 6. Жадання відшкодованя, відповідно до проклямациї льорда Робертса з дня 29. днина 1900 р. мають бути злеполюсні. 7. Старі банкноти мусять вимінятя ся як найскорше. 8. Несправедливим є обовязок плаченя за удержане родин в концентрацийних таборах. 9. Бургери, яких маєток обсаджено перед заключенем мира, повинні одержати відшкодованє. В адресї сказано дальше, що автори ся обмежають ся на раї лише до найбільше жизненних, пекучих справ, а відкладають на пізнійше обговореня таких важних питань, як шкільництво, яке поручило англїйске правительство людям, що не знають мови анї звичаю населеня і т. д. Відповідь Чемберлайна була головним заперечением жаданів.

— *Революция в Марокко.* Іспаньский посол в Фезї, Кольобан телеграфує, що в віддали 70 кільометрів від Фезу відбула ся битва, котра випала на користь султана. Голови паших на бомбасу, як також многих раненых привезено до Фезу. Між полоненими находить ся люди з дружини претендента.

— *Китай.* Часописи, що видають ся на далекім сході, приносять інтересні вісти з Китаю. По словам одного дневника, вплив Французів в Амої росте з кождим днем. Французькі комерсанти, получивши від китайского двора позволене на експлоатацию гірских богацтв в Амої, взяли ся енергічно до роботи і там кінчать тепер нове житє. Echo de Chine доносить, що розрухи, які вибухнули вже давнійше в Гуан-сі, дальше продовжають ся. Декілька мятежних віддїлів перейшло вже до Юнан. В цїлій провінциї царить велика нужда; рис незвичайно подорожів і богатїші Китайці, що мають більші запаси ружу збивають великі барыші, продаючи його три рази дороже. Все те піддержує роз'ярене між населеном, особлино між бідними верствами, що віддаючи послїдні гроші за рис, мре з голоду.

— *Сіям.* Як доносить Courrier Saigonnais, сіямске правительство амобілізувало чотири тисячі сіямской піхоти. На разї все те війско сконцентроване на границї Чантабуна, а на случай, якби французька палата не ратифікувала послїдної сіямской конвенциї і якби Франция не дала достаточної компензати банкокському двору, має війско ударати на Чентабун.

НОВИНКИ.

Відзначене. Міністер освіти надїлив проф. Онисима Поповича VII. рангою.

Палата послів приняла онодї військовий закон в третім читаню.

Звертаємо увагу на „заїмне е ракунків" тов. „Руска каса для ощадности і позичок" етов. зареєстр. з ограниченою порукою в Чернівцях, яке надруковане на 4-ій сторонї сего числа „Буковини".

Проба „Бояна" відбуде ся в понеділок 23. с. м. о 8 год. вечером.

Zwei Seelen ein Gedanke... „Gazeta Polska" і „Buk. Journal" помістили в четвер, отже рівночасно, допись п. „prezesa" до краківского „Czas-y" з глузами нанастями на Русинів, про котрі пишемо на иншім місци.

Румунїзатори відносять ся в „Deşteptari" учителя Остафійчука і Ресуха, хоч вони признають ся до Волохів. Добре їм, бо Шевченко каже, що перекинчики „чужі люди цурають ся, в хату не пускають"...

Спіритусовий промисл на Буковинї. Після найновійших статистичних виказів стояло в руху на Буковинї в 1901 р. 44 горалень: одна не мала вівких продукций. Алькоголове квантум в 1901 р. виносило 4.611.818 літер. більше 350.000 літер менше як в роцї 1900, хотяй в 1901 р. о одну горальню було більше як в 1900 р. Рафінерий на Буковинї не ма, так що також в 1901 р. виробляно тільки суровий спіритус. Горівку виробляно переважно з бараболь; тільки деякі горальні уживали до виробу горівки кукурузу і в меншій скількости ячмінь. Горівку до пита спроваджує ся переважно з Галичини і виробляє ся ей не більшій части з буковинського сурового спіритусу. Відносини експортові в 1901 р. супротя 1900 р. зовсім не змінили ся. Доніс виносив в 1901 р. до Буковини около 5500 hl. Ціни спіритусу хитались між 33 к. аж до 38·50 к. проц. 10.000 lit. % ексклюзивно споживчого податку.

Ksiądz Steinbach, звісний польонізатор в Кіцмани, не хотїв онодї дати шлюбу рим.-кат. Русинови, бо молода з роду православна. Русинка не уміла молитов польских. Ось так то добре дбав сей агітатор о то, щоби кождий літий руских родичів міг реклямувати за Полячів з dziada pradziada. А православний руский священник приглядає ся спокійно пропаґанді римсько-польскій.

Статут тов. „Шкільна Поміч". що друкуємо на иншім місци, виготовило тов. „Руска Школа", на жадане учительства і поручає заложеване таких товариств для допомоги бідної молодїжи по всїх громадах. Потрібних до заложеня сего товариства 5 статутів висилає головний видїл тов. „Руска Школа" даром. Треба в них написати імя місцевости і підписати їх 10 особам, що хотять заложити товариство. Так приготовлені статути вложити в подане до краєвого правительства, в котрім просить ся о потвердженє приложеного статуту. На подане наліпити 6 штемпліїв за 1 корону, на 1 статут за 2 К., а на прочі 4 статути по 30 сотиків. Надїено ся, що руске учительство займе ся як найрозвійше заснованем таких товариств, що спомагаючи бідну молодїж підпруть працю учительства. Отже до дїла, щоб небавом не було і одної руской громади без тов. „Шкільна поміч"!

Чудове астрономічне явище показалось — як доносять до „Дїла" — в понеділок 16. с. м. о 10. годині вечером на західнім небі над Серицами середнимя, в рогатинськім повіті. В східній сторонї небосклону, на граници горизонту, розлилось баїде незвичайно красною приємне сьвітло ясно-рожевої краски, пригадуючи цілком зорю далекої полудневої. З середини сеї сьвітлавої плями виливали ся праменї із зелїстави вузеньки, на яких досять метрів довгий стовп ясного сьвітла тої самої краски, котре в горі розсипувалось на всї боки; ціле се дивне явище робило вражінє чудової сьвітлавої фонтани. По двох минутах став стовп від долу баїдакути, а чим висше до верха прибирати що рожевійшу краску. Вкінци зібралось під верхом всї свої промінї, немов в огнищи — зник, лишаючи по собі білу смугу на небі. По якій одній мінутї повторило ся явище ще раз, але вже в слабшім сьвітлї і тревало дуже коротко.

Огонь. В Залїщиках вибух онодї вечером, о 6-ій годині огонь в старій бовжници, і при дуже сильнім вітрі розширив ся на суседні будинки. Згоріло загалом 13 домів, виключно жидівских. Шкода виносить около 80.000 корон а була обезпечена на 20.000 корон. Огонь локалїзовано до кількох годин.

Замах на судию. В Ремінї на Угорщинї якись злочинець пхнув через вікно до хати старшого судиї динамітний патрон. Вибух був такий сильний, що вирвало кавалок муру, а всї вікна побило ся. Родина судиї вийшла цїло, бо находила ся в прилежній кімнатї. За злочинцем слїдить жандармерия.

Незамужні женщини. Кільо то женщини не осягає него, аби мали власне господарство, т. є. не вступає до стану супружого, можемо довідати ся з дїла Юл. Ротнера під з. „Жіноче питаня в сьвітлї статистики". Після тої на 100 жіночих осіб по низше і повисше 40 літ є не незамужних: В Німеччинї 11, Австриї 16, Франциї 13, Англїї 14, Бельгії 17, Голяндиї 14, а в Швайцариї 18. В Бельгії і Швайцариї, де условини для господарскої самостійности женщини суть найлїпші, процент незамужних є найбільший, а в Німеччинї, де господарскі відносини найлекше уможливлюють їх зі сторони мужа до заснованя власного господарства є найменший.

50-літні уродини Ярослава Врхлїцкого сьвяткував онодї ческий нарід з великим торжеством, на яке заслужив сей піший поет і письменник. Ярослав Врхлїцкий є лише псевдонімом, властиве назвиско поета є Богуш Еніл. Фріда. Денне сьвітло побачив Врхлїцкий в Лонї в Чехах дня 16. лютого 1853. До ґімназиї ходив в Празї і в Кадїнцях, а час университетских студий посвятив істориї, філософиї, літературі та новітним язикам. Яко домовий учитель завдїв Італию, а коли по роцї повернув до краю, жертвовано ему посаду секретаря на ческій політехницї. В 1890. р. іменовано его членом ческої наукової академії, а празький університет надав ему титул доктора філософиї honoris causa. Свою літературну дїяльність почав Врхлїцкий в молодім віці, а перші збірки его лїричних поезий появили ся в роках 1875 до 1878 і поставили его в радї перших ческих лїриків. Дальші его поетичні творы, до яких брав теми з старожидівских переказів і ин. п'єднали ему ім'я найбільшого ческого поета. Крім того Врхлїцкий переложив на ческу мову множество поезий з чужих літератур. Під впливом сего великого поета витворило ся богато талантів в рядах ческих поетів, а его творы будуть ще довго взірцем до наслїдуваня молодшому поколїнови ческих писателїв.

Надіслане.

Товариство руских ремісників „Зоря" в Чернівцях, запрашає Всїх своїх Вп. Членів на загальні збори, які відбудуть ся в середу дня 25. н. ст. лютого с. р. в театральній ґардероби „Народного Дому" о годині пів до 8-ої вечером. Порядок дневний слїдуючий: 1. Справоздане Видїлу з дїяльности в минувшім році; 2. Справоздане касиера: 3. Дебата над розвоєм товариства; 4. Вибір нового Видїлу; 5 Внески членів.

За Видїл:

Іван Захарко писар. *В. Семерский* голова.

Телєґрами „Буковини".

Відень, 21. лютого. На болгарску ноту, що жалує ся на турецке зброене, відповів ґабінет віденьский, що в тій справі не може нїщо порадити, бо Турция, готовлячи ся на всякий случай, пішла власне за радою Росиї. Так само відповів петербурский ґабінет.

Львів, 21. лютого. Відновили ся поголоски о близькім уступленю намісника ґр. Пінїньского. Півурядові польскі часописи запевняють, що поголоски зовсім безпідставні.

Прага, 21. лютого. В наслїдок фалшивих поголосок про ческу касу ощадности, запанувало серед населеня занепокоене. Появило ся около 600 властителїв вкладок, з жаданем виплати. Сейчас повиплачувано всї квоти без зглядy на високість і без виповіджена — разом около 400.000 корон. — Послїдна телеграма, яку ми дістали з Праги власне перед замкненем числа каже, що рун трівае дальше. Зараз по отворенію каси запанував страшний стиск в локальностях каси. Кілька паль зімлїло; браму мусїло ся закнути, партиї впускано відділами. О 11. год. рано стояв перед будинком збільшив ся; застановлено електричний трамвай. Намісник, як надпрокуратор каси дементує фалшиві вісти про страти каси. Се нїщо не помагає.

Замкнене рахунків

тов. „Руска каса для ощадности і пожичок“

стоваришеня зареєстроваиого з ограниченою порукою в Чернівцях

за рік 1902.

	Приходи кор.	сот.		Розходи кор.	сот.
1. На фонд резерв. загальний	252	42	1. Уложоване фонд резервовий загальний в Щадниці букон. за рік 1900	8	30
2. На фонд резерв. товариства	1.124	85	за рік 1901	62	67
3. Паїв виплачено	6.330	50	2. „ „ товариства	41	8
4. Вложено вкладок щадничих	68.526	73	3. Виплачено паїв	1.560	12
5. Зверпено пожичок на скрипта	25.669	58	4. Виплачено вкладок щадничих	53.368	22
6. Зверпено пожичок на скрипта	22.206	13	5. Дано пожичок на скрипта	40.750	25
7. Побрано відсотків	7.629	95	6. Дано пожичок на векслї	32.542	—
8. Побрано коштів спору	805	57	7. Виплачено відсотків	3.458	5
9. На адміністрацию побрано	1.991	58	8. Виплачено коштів спору	237	47
10. З продажи реальности в Бергометї	2.700	—	9. Виплачено коштів адміністр.	1.101	36
11. Пожичка в „Союзї Кредитовім“	6.000	—	10. Виплачено оплат спарбованих	43	32
12. Готівка з року 1901	3.404	78	11. Купно реальности в Бергометї	2.698	58
			12. Зворот пожички в кр. „Союзї Кредитовім“	60.000	—
			13. Розділ чистого зис. (за р. 1901)	3.597	57
			14. Готівка (Сальдо на р. 1903)	874	70
	146.642	9		146.642	9
	146.642	9		146.642	9
Оборот касовий	293.284	18	Оборот касовий	293.284	18

Оборот загальний 1,008.989 кор. 27 сот.

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

і урядів парафіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій ціні

в друкарні

„Руской Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4.

І. ФІЛЬ

усувач нагнітків

Чернівці, ул. Руска 8.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

ПОЗИЧКИ уділяє своїм членам на 5½ 2 і 1 2 додатку на вошта, адміністрації, за предложенем документів шика ґрунтових дост точну гіпотеку.

СПЛАТУ позичок розкладає догідно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабульованих і за порукою: 1,239.243 корон.

ЧЛЕНОМ може бути тільки обезпечений тревало в „Дністрі“ від огню.

УДІЛ членський виносить 50 кор. вписове 2. кор. число членів 2.391 з 2.501 уділами на 125.050 кор

ВКЛАДКИ щадничі приймає „Дністер“ і оприцентовує по 4 2 від сто. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1,103.333 кор.

ЧИСТИЙ ЗИСК розділяє ся частию на дивіденду для членів, а частию на публичні добродійні цїли: на церкви, бурси, захорони, школи і т. д. На ті цїли роздано дотепер з Товариства кредитового 10.840 корон.

ІНФОРМАЦІЙ в справах позичок уділяє Дирекция і агенти.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкраще сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальонову нафту

по **12 кр.** літра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦЇСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій ціні нїгде не може дістати. — Осї ей сорти суть неексплодуючі, без охору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених ціпах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини упрашає

43—50 **Морц Вельт.**

Марка охоронна: котвиця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втиране** по ціні 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк всо лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Друкарня „Руской Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский**

З друкарні товариства „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

Ч. 19. Чернівці, середа дня 12. (25.) лютого 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятниці і неділї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи вертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ" разом з „Руською Радою":

на цілий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Вісти з цїлого сьвіта.

— *Палата панів.* Дня 26. по полудни відбуде ся засїданє палати панів. На порадку дневнім нарад, військове предложенє.

— *Ситуация политична.* Slav. Correspr. заперечує тому, немов би др. Кербер нараджував ся з провідником Молодочехів, д-ром Пацаком, в справі парляментарного полагодженя буджету і угорскої угоди та немов би в часї теперішної парляментарної перерви мали бути переговори дальше ведені. — Як доносять нїмецкі часописи, субкомітет помісні для зміни регуляміну, цїлком повехав гадку радикальної его зміни, котра би спиняла обструкцию. Президия палати має бути скріплена вибором двох нових віцепрезидентів. — Як зачувати, засїданє комісиї желїзничої, заповіджене на 26. с. м. має бути відложене. — До угорского бюра кореспонденцийного доносять з Відня, що прибув там онегди президент угорского кабінету п. Сель, а вчера перед полуднем був у цїсаря на авдиенциї. По полудни приймив его архикняз Франц-Фердинанд. У Відни надїють ся також угорского міністра скарбу п. Люкача, котрий має порозуміти ся з д-ром Кербером в справі конверзиї ренти. О тій справі радив вчера з д-ром Кербером і Сель.

— *Сойм угорский.* На суботнїшнім засїданю угорского сойму відчитано на вступі петицию, внесені против войскового закона. Опозиция понитала ті петиции голосними оплесками. Відтак розпочала ся дальша дискусия над войсковим законом і тревала через цїле засїданє. Опозиційні посли виголошували довгі обструкцийні бесїди.

— *Чехи.* Ческа аграрна партия видала сими днями свою програму. На перших 20 сторінцях брошури виложена аграрна фільозофия, обясненє сути і істориї сїльского стану. Друга часть розпадаєть ся на кілька віддїлів: загальні прінципи аграрної орґанїзациї, организация преси, национальна і политична програма, програма социальна, культурна і загально-аграрна. Погляди на історию селяньства в Чехії проникнуті старою, романтичною наукою Палацкого (під впливом „рукописей") о славянськім комунїзмі. Аграрники називають селяньство „серцем ческого народа". Однак они забувають, що в Чехії з великою скорістю росте промисл і що Чехія є вже тепер одним з центрів австрийского промислу. Доказом на се перепись із 1890 року. По занятим населенє Чех розпадало ся так: управою землї занимало ся 2,375.155 людий; промислом 2,345.415 людий; торговлею і транспортом 419.146; тих, що стояли в публичній службі, занимали ся свобідними професиями і т. д. 603.387. Подібні відносини в иньших ческих землях т. є. Моравії і на Шлеску. Про тенденцию економічного розвою сьвідчить зрештою і податкова статистика: підчас як в послїдних часах розмір сїльских податків позістає меньше більше на тій самій степени, підимають ся сильно в гору податки промислових. Про характер управи землї і ей капіталїзацию, говорять слїдуючі цифри: самостійних господарів 292.945; управляючих 6.928; робітників 630.437; поденщиків 203.142. Орган партиї „реалїстів" Čas, обговорюючи програму аграрників каже, що кожда клясова група має право орґанїзувати ся в партию для защити своїх інтересів, признає важність охорони селяньства із загально-народної точки погляду, але протестує против погляду аграрників, що понятє на ідентифікованю ческого народа із ческим селяньством.

— *Хорватия.* Хорватска часопись Obzor помістила в послїдних часах передову статю, в якій висказуєть ся за прийнятєм Хорватами православія. Між доводами, що поперзують сю гадку, наводять Obzor такі факта, як переслїдуванє папою славянського богослуженя, поражене римо-католицкої политики Хорватів в питаню Єронімівскої колегії в Римі і т. д. Хорвати — каже дальше часопись — на почі православія затримають все, що мають і відзискають те, що утратили. — Характеристичне, що Obzor не стоїть в зношеню до нїяких заграничних сфер, що піддержують православє: часопись є орґаном пок. епископа Штросмаєра, що був дістав від цїсаря нагану за телеґраму до Київа з нагоди празника тисячлїтя хрещеня Руси. Як стати не є политичним маневром, обрахованим на те, щоби кого настрашити, то треба признати, що в церковній политицї Хорватів починає віяти иньший вітер.

— *Испания.* Як можна було сподївати ся, розпала ся либеральна партия по смерти міністра Сагасти на три табори. Бувші либеральні міністри з'орґанїзували одну ґрупу і вибрали комітет в цїли реформи програми партиї, а Монтеро Рійос, що стоїть на чолї другої ґрупи видав свою програму в формі маніфесту. Програма Рійоса крайне ретроґрадна і викликала велике огірченє і остру критику в ґрупі екс-міністрів. Преса називає програму Рійоса музеєм архаїчних ідей. Бувший міністер внутрішних справ Морет позістав із своїми приятелями на боці і замірює з'орґанїзувати третю ґрупу.

Справа македоньска.

Урядовий комунікат повідомляє, що в суботу в полудне амбасадори австрийский і росийский в Царгородї бар. Каліче і Зіновєв вручили великому везирови Ферід-баши мемориял з пропозициями обох правительств зглядом направи адміністрациї в македоньских вілаєтах Скопля, Монастир і Сальоніка.

Вручили отже не амбасадори всїх на трактаті берлїньским підписаних держав, тільки двох — не султанови, тільки великому везирови — не ноту, тільки мемориял — не проект, тільки пропозициї — не для провінциї Македониї, тільки для ей поодиноких вілаєтів. О Альбанії нема нїякої згадки.

З цїлим отже, що до форми можливим зглядом для султана і Турциї приступають оба правительства до акциї — в дїйсности однак вичинність ся є примусом, наче виступлено би з нею в як найостріїшій формі. Амбасадори турецкі донесли Порті, що всї держави будуть підмогати акцию держав, а крім того амбасадор

Іларій Карбулицький.

Він менї вповідав.

(Присьвячую моїй дорогій Тїлькї).

(*Конець.*)

На нещастє познакомили мене в одного урядника від желїзниці, що мав аж чотирьи донї, а всї були що не віддамі.

Зайшов я туди і дім польско-руський, люди досить привітні, особливо старий, а всї решта складали ся переважно, мов синьорини та приговорювали так масненько, мов слуґи.

Найстарша з них мала вже так із 26 років, а з лиця була собі нїчого. Здавала ся бути розумною, грала на фортепияні, виспівувала, що виступала навіть із своїм голосом по концертах і таке инше.

От подумав я собі, може й бути, що й ся мене порозуміє, що я й із нею буду щасливий.

Почав я приходити туди з часта, говорив найбільше з найстаршою, Зеною, та поспитавши вперед її, чи згодила би ся на подружє зі мною, я й не встиг оглянути ся, як Зеня зробила ся моєю жінкою.

Тут став Горинський із своєю бесїдою, віддихнув кілька разів тяженько, задивив ся в землю, начеб хотїв був чогось домислити ся, — на щось припімнути собі.

І мене зацїкавила ся і істория; тому я не дав йому довго відпочивати та попросив, щоб продолжав дальше.

— Я оженив ся, — почав Горинський дальше, — але тепер вже цїлком опамятав ся з женячкою. Я пізнїйше, що то лише була маска, що моя жінка була цїлком инькими переконань — як я, і лише тому сьвітила менї так у вічі, щоби вийти за мене заміж, уникнути тягар своєго батька.

Вже в кілька день по весїлю дала ся вона менї в знаки. Я скоренько пізнав, що вона мене обманила, що видавала ся перед весїлем цїлком инькою, якою справдї була. Я пізнав, що моя жінка належала до тих, що лише себе самі називають ученими, а всїх инькших письміхають.

В нашім домі розпочали ся сварки та викиди одно-другому. На моє нещастє, спімнув я й ще інша дівчина про рівноправність мущини та жінки в соціяльнім житю. Вона не мала про такі річі жадного поняти і цїлком фалшиво мене порозуміла. Вже в кілька тижнів по весїлю забагато ся її всїляких витребеньків, на що я не міг згодити ся, бо не було по простому гроший.

Вона почала менї робити ґузні зависти: де її рівноправність?! Я не знав, що робити із розпуки та спустив ся цїлком на водю судьби.

Мій дім остогид, я втїкав звичайно від хати в село між хлопів. Я шов вачав займати ся национальними дїлами та позволяв собі в сім взглядї навіть за богато. Я чув, що моє поводженє не подобало ся польским заболонам і я вже міг собі пророзувати наперед дисципліневу вандрівку.

Моєю цїлою потїхою, був не мій синок, він був моїм одиноким сварбом, що нагадував менї покійну Наталку.

Я любив його, тряс ся над ним, був би душу мою віддав за нього, а моя жінка обходила ся з ним, наче з песиком. Вона все фантазувала про вечувані речі, пробила ся аристократкою, при тім не розуміла нїчого в домоведстві й вічно кричала: Я учена!... ти принїв мене на село та хочеш зробити з мене хлопку!... Де моя рівноправність?

Нераз доводило се до страшної сварки, але я вколи немів оборотив й вийшов.

Десь на пятий місяць заслабив мій дитина, я бігав мов божевільний по лїкарях, по аптиках, навіть бабів кликав, щоби в цїлю його курили, але нїчого не помагало.

А Зеню мало то що й обходило, вона ще й виприкувала ся на мене та казала: Пан собі самий! то твоє!

Те мене найгірше болїло, чому воно так стало ся, чому я був таким дурнем, що взяв собі таке чудо на свою голову. Але вже все було за пізно; кожда практика коштує грошї, кажуть.

Майже що днини вибирала ся моя жінка до дїдича в гості, бо там були панни, а Зеня казала, що одна з них була її шкільною товаришкою.

Дїдич мав сина, ґуґава-забіяку, що лише робив по селу пакости. Як кождий такий „сопляк", так і сей з'умів заморочити моїй „ученій" жінцї голову.

Я став Зеню підозрівати, але не казав їй нїчого, бо й не знав нїчого певного, і вона будаб зараз менї сказала: де моя рівноправність? Тобі вільно ходити з мужинами, а менї забаганеть із паньством не вільно?

Я молчав та лише дивив ся, що то з того буде.

Нераз відпроваджував він її аж до дому, вступав часом до хати; хоч і не дуже був я йому принїтний, та він все ладив до мене та закручував жінцї голову. Ну, щож мав я робити? Я заперечив ходити жінцї до дїдича, а панїченя наказав мій дім. Зеня румала зі злости майже цїлий тиждень та все казала: Де моя рівноправність?

Раз йшов я пізненько з читальні до дому та побачив з далека, що дїдичів панич вийшов із моєї хати. Я жінцї не казав нїчого... Одної суботи вибрав ся я в дорогу та казав Зенї, що їду до товариша на друге село і верну ся домів аж на другий день. Я знав, що дїдичук прийде зараз до моєї жінки, тому й збрехав та й справдї поїхав до товариша, але повернув такі того самого дня до дому.

Вже була пізненька пора, як я прибув до моєї хати і справдї, так як я собі перед тим представляв, так і застав; значить ся, дїдичука з моєю жінкою.

Господи! що за злість попала мене. Я, переважуючи богато, обчімхав йому здорово кости, та вишкурив за двері, що й одягнути ся не встиг той ваґабунда... Свою порцию дістала й Зеня;

Німеччини в Царгороді бар. Маршаль кілька разів подрібно говорив з вел. візиром в тій справі і радив, аби Порта ві власнім інтересі пропозиції реформ для Македонії не тільки скоро приняла, але аби яко мога найскорше їх перевела.

Однак простий розум диктує, що ся справа не може так скоро піти. Австро-Угорщина і Росия працювали вісім тижнїв над уложенем проекту реформ. То хіба трудно, аби Порта в кількох днях сей проект розсїдила та дала на нього відповідь. Сей проект мусить ся передом перекласти на язик турецкий і рада міністрів мусить його переднскутовати, заки предложить его до розсмотреня і дециязії султанови.

В півурядовім комунікаті заявляє льондоньска Morningpost, що порозуміне австрийско-росийске щиро вмірне до полагодженя македонської справи та удержаня Турциї яко держави і не змагає англійске правительство щиро підопре.

Серед того положене в Македонії ставесь кождої днини що раз невідраднійшим. В Мітровиці і в околиці лютує ся страшна нужда, голодно в наслідок нападів Альбанців, як також їзза безпинних алярмів, наслідком чого базари стоять кілька днїв замкнені, рух цілком устав, занепало ріллництво і ремесло.

Устні і писемні жалоби внесено наніть до нового конзули Шербіна.

Конзулат доносить про безпастанні борби македонських відділів і з військом турецким, що допускаєсь страшних мордів. В білястї монастирскім оперує шіснадцять таких відділів, до котрих численно пристають македонські Болгари.

Іще більша небезпека грозить зі сторони Альбанції. Трицять начальників альбаньских вислало до султана письмо, протестуючи против реформам в білястах европейских і грозять бунтом всїх племен.

В Царгороді арештовано офіцирів палатної сторожи, що складаєсь виключно з Альбанців а то їзза того, що явно висказували ся, що вже близька хвиля, аби прехрипнато акцию ради виборена независимости для альбаньского народа. Вправдї пущено їх на волю, коли прибічна ґвардия султаньска почала їзза того негодувати, але в палаті повстав великий несупокій. Крім того від десяти днїв замічано, що болгарскі елементи численно, як ніколи досї, емігрують з Царгорода і инших більших міст Турциї і удають ся будь до Болгариї будь громадять ся в Салоникї.

Австрийско-росийский проект реформ мабуть певдовзї буде оповіщений. Сей проект обнимає: 1) іменоване генерального інспектора на три лїта, 2) іменованя европейских офіцирів жандармериї, 3) правильна виплата пенсий за посередництвом оттоманьского банку, до котрого мають виливати всї доходи з десятини і податків.

Розпорядженє ц. к. през. міністрів

як управителя міністерияї внутрішних справ з 14. липня 1902, ч. 29949),

до всїх начальників краю

про

способи поборюваня туберкульози (сухіт).

Між слабостями, котрі переносять ся з хорих людий на здорових, виказує туберкульоза, викликана особливими прутями (бацилями), через своє незвичайне розповсюжене найбільшої загальної уваги і безпинної, старанної охорони.

Після висліджень науки належить туберкульоза до заразливих слабостий, перед котрою можна охоронити ся, а з другого боку дасть ся вона в початках вилічити.

Тут є обовязком державної санітарної управи зарядити средства, котрі потрібні, щоби запобігти повстанню і дальшому розширеню сей слабости.

Державна санітарна управа, видаючи відповідні до сего розпорядженя, знає о тім добре, що виданими нею обовязуючими приписами, котрих обем мусить бути обмежений, не можна памятної цїли цїлковито осягнути. До сего потрібні ще заряджена і средства охорони, котрих заховуване державна санітарна управа може лиш найгорячїше поручити.

Санітарна управа мусить при поборюваню туберкульози числити на ревну поміч всїх підчинених органів, а також на добровільне і добре зрозуміне співдїлане ріжних урядів, парохій, товариств, просьвіченої части населеня, а особливо на ревну поміч всїх практикуючих лїкарів.

Виходячи з сего погляду, подає до відомости, після внесеня найвисшої санітарної ради, слідуючі розпорядженя. Они з одного боку мають вказувати напрям, в якім мають обертати ся чинність політичних урядів і санітарних органів, звернена на поборюване туберкульози, з другого боку вказують заряджена і средства охорони, котрі державною санітарною управою мають бути горячо поручені до переведеня і уґлядненя чинникам покликаним до співудїлу.

З огляду на безперечну вагу сей справи для здоровля одиниць і цїлих родин, а також для економічного добра цїлої державної суспільности маю честь просити Вас, Високоповажаний пане, щобисьте звернули Вашу особливу увагу і дбайливість на сей предмет. Тому треба подбати, щоби вказівки, котрі мають бути видані політичним урядам, на основі слідуючих розпоряджень, як найточнїйше виконувала ся. Відтак треба всїми силами старати ся, щоби чинники покликані до співдїлана при поборюваню туберкульози, при правдивім пізнаню своєї важної задачі, давали ту дїяльну поміч пожаданим державної санітарної управи, без котрої цїлокупний успіх не дав би осягнути ся.

Загальні приписи для поборюваня туберкульози.

ВСТУП.

Після загально принятих висліджень науки належить туберкульоза до заразливих слабостий. Сю слабість викликують туберкулічні прутні (бацилї), котрі дістають ся до тїла, б*ї* можна оминути при відповідній занобігливости і вилічити в початках при ужитю відповідного лїчени і добрій опіці.

Заражене наступає в більшій части случаїв через прилади до дихана (гортанка і легкі) в той способ, що вдихує ся прутні бацилї на розбитих в порох частинках сьпілого або засохлого харкотиня хорих на туберкули, відтак через ее, що бруд, містячий в собі зародки туберкулїа, дістає ся на ушкоджені місця шкіри, або що уживає ся в сирім виді пожива (молоко, масо), яка походить від туберкулїчних звірят котрі можуть містити в собі туберкулїчні прутні.

Ся послїдна небезпечність зараженя туберкулїчними прутнями може бути відвернена через обовязуюче громади строге заховуване оглядин худоби і маса, а також через заховуване молочайних приписів про средства пожиди, а навіть цїлковите усунена через уникане уживаня масо і молока непевного походжена, в сирім виді.

З другого боку можуть публичні заряджена лиш в малій части охоронити перед розширеним туберкульози через харкотине туберкулїчних, що містить зародки туберкульози і через нагромаджене в місцях їх побуту туберкулїчних заплювниць, котрі переходять в порох. Сего рода охоронні заряджена можуть мати успіх лиш там, де ходить о локалї, стоячі під публичним або урядовим надзором, в яких находять ся туберкулїчні; противно переведене відповідних санітарних заряджень стріне там великі перешкоди, де ходить о приватні сходини і родинні помещиня, в яких здорові люди пускають туберкулїчних, або живуть з ними у тїсних зносинах. Ті що мешкають разом з туберкулїчними, а особливо дїти, котрі бавлять ся в порох помещиня і пізнїй, до находять ся туберкулїчні, є виставлені на зараженє в більшій степени.

Сю небезпечність усунути тим тяжше, чим тїснїйший простір помешкана, чим скупійші матеріальні средства родини, чим меньше зрозуміне спіпомешканців, котрі мали би заняти ся средствами охорони.

Серед таких обставин приватної опіки над хорими може перш-за-все лїкар силою своєї повага і неутомимим впливом на хорого і его окруженє перевести конечні для загального добра средства до усуненя розширеня зарази. Так само може він спонукати спіпомешканців туберкулїчних і хорих на туберкульозу до гігієнічно відповідного захованя.

(Далї буде).

НОВИНКИ.

Особисті вісти. Посол Николай Василько виїхав до Відня.

Бук. краєва рада шкільна ухвалила на засіданю в дни 13. с. м. розширити народні школи в Чагрі на 6, в Малім Кучурові на 5 кляс, в Кліво-

---

тільсе не палкою а словами, словами інґорацї-зневаги.

Від тодї почало ся в моїм домі справдїшне пекло. Не минуло денни, щоби не відбув ся в нас шкандаль, лайка та прокляти моєї жінки.

Я став шукати потїхи десь инде. Зачав горячо працювати около селянства, держав лише сторону з хлопами та мушпрував їх проти тих, що селянство зневажали, топтали їх ногами.

Й мені не обійшло ся на сухо; мене пересадили на третє село, добре що хоч не далеко, бо й грошa бувоб не стало на переїзд.

Я вагалав собі того батька та аж тепер пізнав, з якої то причини він мусїв кандрувати. Та се дурниця; я й тїшив ся з другої сторони, що так стало ся, бо дїдичів син не буде мати нагоди підходити мою жінку.

Я переїв ся, а за короткий час сполїз ся нове нещасте: помер мій батько, та номер мій синок, моє одиноке щастє, моя надія.

Для старенької матери не було иншої рады, хиба лише йти до одного з синів та там доживати своє мізерно гірке житє.

Мій брат, священик, бідував також, бо дїточки прибували, а грошенят не було, а до того мав що дуже злу жінку, справдїшню келитину; тому то й матїр не хотїла йти до нього. Хоч і моя жінка не була дїшного гатунку, але я думав, що коли приїде моя матїр, то й вона якось засоромить ся та поправить ся.

Та дарма. Невстигла нами прибути, як вже почали ся сварки.

Зеня трималa мою матїр за нїщо, за слугу, та зневажала її. Мене то страшенно болїло. Я напоминав їй, просив, але нїчого не помагало. Матїр плакала а я дурів із розпуки.

Одного зимового дня, зібрала ся Зеня та сказала, що хоче їхати до своїх родичів. Я несправи її, противно, я тїшив ся, що збуду ся гадюки на пару днїв.

Вона поїхала неподудню, а я вечером поїхав і собі, переконати ся, чи вона справдї поїхала до родичів.

Вже було досить пізненько, десь около девятої годины вечером, як і я над'їхав до міста. Я не заїджав до її родичів, але заїхав до готелю, от такої собі жидівської гостинниці, що й зарізом була найелєґантнїйшим готелем на цїле місточке. Я фірмана лишив в західнім домі, а сам вийшов на місто. Ледво зробив я кілька кроків, узрів з далека мою жінку, що йшла з дїдичовим сином.

Я одеревів, але не стративши притомности, скрив ся за якийсь дім та перечекав, аж перейдуть обоє попри мене. Вони перейшли, а я пустив ся надїрцем за ними.

Обоє зайшли до того самого готелю, що й я зайхав, а я зі злости, не знав що починати із собою. Я думав кинутись на них обоїх злютою ньпірною та видерти обом очи, чи купити револьвер та застрілити його наче собаку... Але то все пусте; я трошка утихомирив ся та розклав собі, що лїпше було-б засповістити ускорблене серце в инший спосіб.

Як-раз надїйшов на мене мені добре знакомий урядник. Я навіть із ним не привитав ся, тїльсо схватив його за рукав та затягнув до готелю.

Що є з вами, пане Горянський?! — запитав він мене, — бо я то все робив в страшній горячці, наче божевільний.

— Ходїть, ходїть! добродію! — кажу йому, — покажу вам зараз комедию!

Він мовчки ступив за мною. Ми зайшли вже до дверей господаря, а нараз щось шибнуло мені в голову. Я обернув ся до нього тай сказав: Вертаймо ся пане добродію на зад!

Він знов випучив на мене свої великі очи та думав, що я справдї збожеволїв.

— Ходїть, ходїть! — кажу я до нього, — я вам зараз розповім цїлу історию.

Ми зайшли на пиво, та я розповів йому цїлу річ із початку аж до кінця.

— А тепер, — кажу до нього, — зайшли обоє до сего готелину, але я не хочу ім ще тепер перешкаджати, може бути, що він її лише відпровадив. Будьте такі ласкаві та зачекайте ось тут зі мною ще хвильку, а потім пійдете зі мною до готелю.

— Добре, — відповів він.

Ми цили пиво та все балакали про ту річ.

Не минуло навіть цїлої години, як ми зібрали ся і пішли до готелю.

Впереді запитали ся ми господаря до якого тина а така пара.

Жидок попровадив нас і показав дверї, а я глипнув на годинник і переконав ся, що було точно 11.

Ми зайчали і вступили обоє до середини. Дїдичук сидїв на жінку лише в камізелцї і держав на колїнах мою жінку.

Коли побачили вони нас, схопили ся обоє на рівні ноги, і я бачив, як Зеня побїліла.

Я обернув ся до знакомого урядника, показав пальцем на мою жінку й сказав:

— Пане! се є моя жінка! Вона викрала ся сегодня сюди, й ось бачите з ким і як забавляєть ся; будьте мені свідком!

Потім обернув ся до неї та сказав: До дому мені не вертай ся! Завтра подаю о розвід!

Ми обидва вийшли, а що вони обоє дальше дїали — не знаю; мені було вже досить того що бачив.

В короткім часї ми й розвели ся. Матїр лишила ся при мині, а я ось як бачите кочую вже цїлу часовину.

Від того часу, як ми розвели ся, стало мені якось лекше на серцю, якось вигідніше; бо довкола вона мені — довкола.

Тому то я кажу, що рішонравність лише для добрих, розумних та розсудних, а злим, недоукам-зарозумілим то камінь на шию тай в бульбону. Ось бачте, кінець моєї історії та вибачайте, що наговорив нісенітниць!

Він усьміхнув ся легенько, підійшли ся із свого місця, і ми оба вернули домів. Було саме полудне.

Сонечко пригікало матінку-землічку такі гарадненько, а зівяла травиця клонила ся до неї, начеб дякувала за те, що росла собі розкішно аж із весни. А тепер сонечко привекло, вона стала увядати, клонила ся до своєї неньки й благала: Прийми вже й мене в твоє лоно, моя матінко дорогая, бо й мені вже варта би спочити. Вже й худоба мене пасльбила ся довкола, і люди долтали до схочу своїми ногами, а тепер я вже пала-пала.

дині, Дороніщах, Тентрах, Поснах і в Оршівцях на 4, а в Іщенцитах, Новім-Соломиї і Костиї на 3 класи. Далі і ж о н у в а л а Володимира Ковернуха надучителем в Чорнім Потоці, а Ресову Ерзіх надучительською в Сторожниці; вістах учителями, згадано учительками: Рудольфа Серфоса в Товорівцях, Л. Заніховського в Стирій Гуті, Аґлаю Сфінцівну в Чудиві, Василя Жіраду в Теребленитах, Дмитра Олійника в Петрівцях, Лею Ангенблік в Міґові, Олександра Перча в Станівцях Долішніх, Нестора Гадзу в Станівцях Горішніх, Йосифу Цигання і Петра Шлезака в Товорівцях, Емануіла Ярошинського і Марію Бачковеску в Гаравчу, Ізарія і Отілію Барбуляцких в Старих Мамаївцях, Евсевія Провенценовича, Николая Леонтія і Стефанію Качковеску в Камені, Денисв Тотеску-ла і Танасія Русняка в Станівцях, Аґлаю Бабюк у Вереньчанці, Стефанію Петрописку в Онишківцях а Василя Балша в Руських Банилові; дальше підучителями зга. підучительками: Юрія Харитона в Іджештах, Гавериїл Іванюка в Сторожниці, Юліяну Серетян в Серет'ї, Николая Лукіяна в Іджештах а Павлину Ангенблік в Ісакові. В кінці переведено Якова Серфоса з Пожорити до Гайбокої, Тита Конорошина з Вами до Чагра, Антонома Гининчука з Магали до Вами, Ксенофонта Данчула з Драчинців до Лемківців, Якова Манна з Теребленит до Пожорити а Вільгельма Серфоса з Мозодівна до Бадівців.

Похибка друкарська. В попереднім числі „Буковини“ напрала ся немила похибка, а то на четвертій сторонї в „замкненю рахунків“ тов. „Руської Каси“. І так: в рубрикї „Розходи“ в позиції 12-ій, де стоїть: Зворот поданчки в кр. „Союзі кредитовім“ надрукованно 60.000 кор. замість: **6000**.

З Історичного Товариства. Вписи на відчити проф. Стоцкого і Кобилянського приймає ся що з кінцем місяця. Для учеників знижує ся ціну вступу на 1 кор. за один курс.

Вдовицям по учителях признано в § 68 нового пенсийного закона з дня 5. грудня 1902 р. (В. р. з. і р. ч. 2 з р. 1903), підвищене пенсиї о 25 проц. Як довідуємо ся, мусять вдовиці подавати о то підвищенє через дотичну повітову раду шкільну до краєвої ради шкільної просьбу без штемпля, приложивши до них послїдний декрет, котрим ім свого часу вимірено пенсию. Звертаємо на се увагу вдовиць по учителях.

Стипендиї для синів православних священників на Буковинї розписує буковинське краєве правительство на шкільний рік 1903/4 і то: 2 стипендиї для питомців Терезіянської войскової академиї в Вінер-Найштадт і технічної войскової академиї у Відни по 1600 к., подавати належить до 15. марта с. р. після приписів оголошених в „Czernowitzer Zeitung“ ч. 42 з дня 21. с. м. — Відтак розписані ще дві стипендиї по 1200 к. для слухачів медицини, 1 стипендия 1000 к. для слухача ґірничої академиї в одна стипендия на 1000 к. для слухача техніки. О сї стипендиї подавати би до 1. серпня с. р. до бук. правительства, долучуючи метрику, свідоцтво приналежности до буковинської громади, свідоцтво незаможности, натурале і про ев. пільовий, чи вспите.

В суботу 21. лютого о 6. год. вечером в пятій салї черновецького університету відбуде ся відчит проф. Теофіла Бриклиана: Про сьвяту гору Атос. Історичне товариство запрошує на сей відчит своїх членів і гостий.

Видїл.

В Шевченківских вечерницях, які устроює черновецка руска громада в перших днях марта, візьме участь звісна наша сьпівачка п-на Ольга Проскурницька. П-на Ольга Проскурницька училась в Черновцях з концерту, який перед двома літами устроювали львівські академики.

„Bukowiner Journal“, „Bukowinaer Rundschau“ і „Desteptarea“ рівночасно доносить в телеґрамах з Відня з дня 21. б. м. нічо бар. Бурґіньон, коли взагалї уступить, зістав відзиканий іза „утоми“ і уступленє згаданого намісника мінним робом не може вплинути на успіх руської політики. Хто в се не вірить, мусить напренумерувати сї газети на так довго, доки не вірити-ме всїким небилицям, яких у сих ґазет повно.

ПЕДАҐОҐІЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Про загикуване і его лїченє.

(Відчит п. Ів. Омельского на загальнім зборі ґїлї тов. „Руска школа“ в Кіцмани 15-го лютого.)

Задачею людскости є поставити нове поколїнє на уровень культури его часу, і тим дати ему можність і способість до борби о бит. Тим більший обовязок має людскість супроти дїтий слабоумних і загикучих ся, що бувають не раз ціли вони і посьміховиско своїх товаришів. Такими нещастними заняти ся в управі шляхотним учинком, достойним гідности чоловіка.

Віденьска шкільна Рада повітова має ту заслугу, що вже від кількох літ уряджує курси лїченя загикучої ся молодїжи шкільної після методи професора Льва Берквна і крім вилїчени вотон дїтий, научила тої методи ся мале число учителїв народних. На одним із сих курсів брав і я участь і хочу в короткі оповісти о загикуваню і о методі его лїченя.

Загикуване є неправильна перерва плавна бади бесїди, що характеризує ся конвульсийним повторенєм одного і того самого складу, або наглим відмовленєм голосу перед певними голосами або шелестозвуками.

Загикучий ся не має правильного відиху при твореню голосу хоть відих его в стані спокою і мовчаня досїм правильний. Деякрі загикучі ся хотять починати говорити підчас вдихуваня, або в перерві своєї мови вдихуваєм дальше говорити.

Є ріжнородні форми загикуваня, але всї они мають властивість часового перерваня тої вади, з чого видно, що загикуване не є органічною хибою, бо в тім разї не міг би загикучий ся часами плинно говорити, ба й не було би можливо вилїчити его без медицинної або хірурґічної манипуляції, а стоїть в звязи з моральним вилавом. І так н. пр. загикучі ся шепотворюють часом один склад або яке реченє з найбільшим трудом, коли они виголошені присутностию якобись особи. Отже правдива причина загикуваня лежить в нервовім системі і є незгодою функцій мозку з органами голосовими, що виявляє ся фізіольоґічно в неправильнім відиху в моменті творенє голосу, як також в корченю стаєї мязів, що служать до вимовленя слів.

Загально можна твердити, що загикуване є наслїдком якогось стрясеня, якогось прикрого і несподіваного вражіня на мозок, що дотичний зазнав через великий страх, сильний удар або через тяжку слабість. Ся нервова позна плодна істота наздоганя сим терпінєм, бо найчастїйше проявляють ся перші ознаки сеї вади в молодім віку дитинства, а то може третім і шестим, а часом межи осьмим і десятим роком, але ніколи не наступають по 15. році.

Також наслїдуване, той могучий чинник людських ділань, є часто причиною розвиненя загикуваня.

Бувають нераз випадки, що дїти стають гиґлавими через наївчку, як привикають ся загикучому ся сдуваї, сусїдови або своєму товаришови.

Загикуване не одїдичує ся. Ті дїти, що вже при перших слотах, ані в своїм житю могли никому, загикують ся мали певне корчі і є дуже вражливого темпераменту, так що їх кождо дрібниця нудить, і лиш сей нервовий стан причинив ся до вилїчиваня загикуваня.

Із здїланим доводимо ся, що загикуване трафляє ся частїйше у мужчин, ніж у женщин, хоть послїдні дражливійші, а то по тій причині, що хлопець більше наражений на сильні зворушеня, бігаючи без перестанку по дворі і лазячи по деревах і дахах і навчи більше нагоди набрати ся страху, або добре побити ся, як дівчина, що завсїгди під надзором мами, котра надто пильно поправляє недокладність мови кождого часу поправить.

В цїли лїченя загикуваня потрібно необходимо, щоби безпосередно оружже ученика, то є родина его або люди, в котрих він вечиває, підпирали моральну змагане учителя, виховуючи в ученика новну надію на вилїчене, бо лиш тогди можна сподїватись корнетного успіху, як ученик має повне довіре і прихильність до свого учителя, що ему додає сталої волї, сили і одушевленя, уловне значно роботу учителя, і забезпечує успіх.

Лїченє загикуваня дїлить ся на три періоди:

Перша є цїлковите мовчане, крім приписаних вправ, що має на цїли надати ученикови способу при думаню, і відпочинку голосовим орґанам, як також щоби ученик забув загикуване і більше на него не нагадував ся. Се мовчаня має тривати принайменї дві недїлї; сам ученик має себе уважати за нїмого і можна ему порозумівати ся з своєю окруженостию тілько ґестикуляцією або писемно.

Она подягає також в управильненю і продовженю віддиху з помочию протягаючої вимови поодиноких самозвуків. Сими вправами починає ся так би казати ґімнастика говірних орґанів при чім також обновляє ся постать языка, губів, і форму, яку прибирає рот при вимовленю кождого звука.

По сих перших вправах слїдують зложені звуки, а то голосо-з шелестозвуками в ріжних поставах, дальше слова і цїлі речення з відповідним спадом тону і виражінєм.

Підстава сих вправ є наслїдуване. Учитель виконує все сам, що вимагає від своїх питомців, дише з ними, вимовляє з ними звуки і вимовляє речення, які вони з ними повторяють. Він взагалї є для них тим, чим якийсь музичний інструмент для сьпівака.

В другій періоді отримує питомець волю мови, бо вже не буде більше загикувати ся, як буде лише повози говорити і при тім уважати на відих, правильні рухи языка і губів і природний, виразний і чистий вимір складів. На раз можна ему говорити тілько з родиною, пізнійше з приятелями, а в кінци з чужими; — але взагалї, хотячи починати говорити, мусить перше докладно знати, що хоче сказати.

Сей час є вправді повний трудности, но заразом і заохотою ученика до дальшої праці над собою самим, до витрівалости в увазі і послуху наказів учителя, бо видить, що бесїдуючи вже більше не мелькає губами і не викривляє лиця, і набирає переконаня, що буде вилїчений.

В третій періоді укріплює ся нову привичку осторожної і методичної бесїди питомця, і заступає ся его дотеперішний виголосовий спосіб бесїди, спокійною і плавною мовою, як взагалї вивчує ся і удосконалює ся то, що осягнуто ся в другій періоді.

При сім всім не треба забувати також на моральну сторону і в питомця витворювати і укріпляти довіре до него самого, вказуючи на его значні поступи, як також приготовити его за здалегідь на евентуальні невдачі, аби запобігти зневоченю. Треба отже і его моральний стан лїчити, сим ділаєм его мозку спокій, як також відповідними вправами припроваджує его центральний систем нервів до згоди з системом мязів, бо лиш тогді можна осягнути тривале вилїчиня загикуваня.

Література: Methodische Übungen zur Beseitigung des Stotterns nach der Methode des Professors Léon Berquand,“ і „Das Stottern und seine Beseitigung von Adalbert Gutzmann“.

Погорілівка в лютім 1903.

Іванъ Омельскій підучитель.

Надіслане.

Кружок українських дівчат в Чернівцях“

Головні збори сего товариства відбули ся дня 22. с. м. з отсим денним порядком: 1. відчитанє протоколу попередних зборів. 2. Справоздане уступаючого видїлу. 3. вибір нового видїлу. 4. Вільні внесеня.

Голова товариства, п. Ольга Кобилянська, сконстатувавши, що явило ся статутами приписане число членів, отворила збори сердечном промовою до присутних. В ній взивала бесїдниця присутних до точного сповнюваня обовязків. Цілий рік минув товариству майже бездїльно. Причина сему крайна байдужність буковинських руских дівчат. Не лише що членів в нашім товаристві дуже мале число але і сї не сповнюють своїх обовязків. Вийшли бесїдниця покладає надію, що з сим росом зачне ся в товаристві кращий і живійший рух.

Відтак секретарка, тов. Анеля Бабюк прочитала протокол з попередних загальних зборів і справоздане з дїяльности видїлу. Видїл мав 8 засїдань. Кромі полагодженя справ адміністраційних старав ся видїл розбудити живійший рух в товаристві уряджененм відчитів, по трох відбувались дискусиї. Відчитів було 7, з того 4 мали члени товариства, а по одному академики Лев Когут і Панько Клим, та п. Роман Стефанович.

На сходинах, коли не було відчитів, читано новійші твори наукові і белетристичні. — Членів мало товариство 27, з того 11 на провінциї.

Тому що касиерка тов. Евгенія Пігулик не явила ся, то касове справоздане предложила заступниця, тов. Фабіяна Безпалко. Доходу було з вкладок і вписового 106 к., 86 с., а з дарів 4 к. 34 с., разом 111 к. 20 с., Розходу було: 107 к. 68 с., отже лишило ся в касі 3 к., 52 с.,

Вкінци тов. Стефанія Федорович подала стан бібліотеки „Кружка“, що числить 225 томів; з того більшу часть товариство закупило, а часть дістало в дарі.

Загальні збори приймили справоздане до відомости і удїли уступаючому видїлови абсолюторию.

Потім приступлено до вибору представительки товариства і видїлу.

Тому що п. Ольга Кобилянська заявила, що задля браку часу не може точно сповняти обовязків яко голова товариства, вибрано головою тов. Наталію Поповичівну. Дальше на заступницю голови тов. Стефанію Федорович, на секретарку тов. Каролину Суханов, на касиерку тов. Фабіяну Безпалко, на бібліотекарку Елену Шкурган, а на заступниць видїлових; тов Ольгу Шкурган, Йосифу Цигання і Ольгу Данчул.

Тов. Каролина Суханов ставить внесеня, щоби порушити справу заснованя дівочої бурси. Над тим розвилась довша дискусия, в наслїдок котрої товариство „Кружок українських дівчат“ взяло собі на задачу, після сил здїйснити сю так важну гадку.

Дальше ставить п. Ольга Кобилянська внесеня, щоби товариши, котрі пробувають на провінциї, збирали народні пісни і пісні, а товариство або заявило ся їх виданнищем.

Вкінци подякувала тов. Наталька Поповичівна зібраним за участь в зборах і висказала горяче бажаня, щоби товариство стало огнищем буковинського руского жіноцтва.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 24. лютого. Славний композитор Ґуго Вольф помер тут в домі боженїльних.

Відень, 24. лютого. *Буковинець посол др. Сжедль мав передвчера з антисеміцким посадником др. Люеґером більш ніж одногодинку розмову, в котрій той просив др. Люеґера о підпертє в жидівських буковинських справах, а особливо в справі номінациї ґенерального вікария. Др. Люеґер рішучо відказав ся від всякої такої інтервенциї.*

Відень, 24. лютого. Цісар прийняв на особній авдиенциї подорожника Свена Гедіна.

Львів, 24. лютого. В Долинї вибух передвчера в ночи великий огонь. Понад 100 домів згоріло. Половина внїшнього міста знищена. — Вчера пополудни повстав знова огонь в Залїщиках. Шкода значна.

Букарешт, 24. лютого. Парламент прийняв проект закона що до внесеня громадских податків і розпочав обраду над проектом закона що до продовженя привілею кредитових земских заведень на протяг дальших 30 літ.

Замкнене рахунків

тов. „Руска каса для ощадности і пожичок“

стокаришеня зареєстрованого з ограниченою порукою в Чернівцях

за рік 1902.

	Приходи кор.	сот.
1. На фонд резерв. загальний	252	42
2. На фонд резерв. товариства	1.124	85
3. Паїв виплачено	6.330	50
4. Вложено вкладок щадничих	68.526	73
5. Звернено пожичок на скрипта	25.669	58
6. Звернено пожичок векслї	22.206	13
7. Побрано відсотків	7.629	95
8. Побрано коштів спору	805	57
9. На адміністрацию побрано	1.991	58
10. З продажи реальности в Бергометї	2.700	—
11. Пожичка в „Союзї Кредитовім“	6.000	—
12. Готівка з року 1901	3.404	78
	146.642	09
	146.642	09
Оборот касовий	293.284	18

	Разходи кор.	сот.
1. Уложено фонд резервовий загальний Букон. кр. позем. заведено за рік 1901	08	30
за рік 1902	62	67
2. „ „ товариства	41	08
3. Виплачено паїв	1.560	12
4. Виплачено вкладок щадничих	53.368	22
5. Дано пожичок на скрипта	40.750	25
6. Дано пожичок на векслї	32.542	—
7. Виплачено відсотків	3.458	05
8. Виплачено коштів спору	237	47
9. Виплачено коштів адміністр.	1.101	36
10. Виплачено оплат скарбових	42	32
11. Купно реальности в Бергометї	2.698	58
12. Зворот пожички в кр. „Союзї Кредитовім“	6.000	—
13. Розділ чистого зис. (за р. 1901)	3.597	57
14. Готівка (Сальдо на р. 1903)	874	70
	146.642	09
	146.642	09
Оборот касовий	293.284	18

Оборот загальний 1,008.989 кор. 27 сот.

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

і урядів парафіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій ціні

в друкарні

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4.

Г. ФАЛЬЛЕР

усувач нагнїток

Чернівці, ул. Руска 8.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкраще сьвітло, най купує зиш у мене

найлїпшу сальонову нафту

по **12 кр.** літра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦІСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій ціні нїгде не мож дістати. — Обі сї сорти суть невеспьодуючі, без одору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених цінах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини упрашує

44—50 **Мориц Вельт.**

Марка охоронна: котниця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втиране** по цїлї 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котниця з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4.

має на складі отсї

КНИЖКИ

Баїнський Іван: „Произвіт“ . . . кор. —·20
Барановский Мечислав: „Педагогїка“ для семінарий учительских і учительів нодіх народних, (видане второе значно розширене і дополнене „Паровом психольогії Живанової“) „ 1·20
Будинець Ев. О.: „Студії Богословскі“ „ 6·—
Гавришук Микола: „Методика“ науки в школї народній ч. II „ 2·—
Гаїн Теодот: „Домашний пивар“, обірна премірів, як укладати ріжні пивка „ 1·—
„Перші поті“, виправдане „ 1·—
„Думки та пісні“, вповні „ —·20
Гаршин: „Малірі“ „ —·20
Гоголь Микола: „Ревізор“, комедия в 5 дїях, переклад В. Стоянова „ —·60
Данилович Іван: „Приказки“ I і II по „ —·40
Захарин Іван: „Жарти“ „ —·20
Кобилянська Ольга: „Людина“ „ 1·—
„Поворот“ „ 1·—
Конишський Олекса: „В день сьвятовечерні“ „ —·20
Крушельницький Антін: „Серце“ „ 1·—
„Сьвячанин“ „ —·80
Лукіяновіч Денис: „Бисїтка“ „ —·20
Martynowicz I.: „Historische Zeugnisse“ über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau „ —·20
Окунєвский Ярослав: „Листи з чужини“ „ 3·—
Павлик Михайло: „Про русько-українські народні читальні“ „ 1·—
Pihuliak Darius: „Die Amts-Correspondenz“ der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten „ 1·25
Пігулки Єротей: „Перловинські згадки“ „ 2·—
Пилипчук Омелян: „Листівка“ „ 2·—
„Чужа горілчанка“ „ —·50
„Методика“ I „ —·60
„10 казок для дїточок“ „ —·20
„Хлопці кадінники“ „ —·40
„Цісар Франц-Йосиф I. „ —·—
„Красномісними людьми“ „ —·40
Семиян Іван: „Образки з природи“ I II „ —·20
Семанюк Іван: „Карби“ „ —·60
Слободіяна Марія: „І тгож вона бїла“ „ 1·—
Стефанин Василь: „Сина пижичка“ „ 1·—
Стацкий Стефан: „Буковинська Русь“ „ 2·40
„Denkschriften der Kaiserl.“ „ 2·—
„Гранада“ або який лад і порядок має бути в гранаді „ —·20
„Порадник“ як накладати клей на жичкові і шаднячі „ —·40
„Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie „ —·40
Федьович Юрій: „Твори“ том I „ —·80
„Шлюб жовнірскі“ „ —·20
„Проскурка“ „ —·20
Франко Іван: „Русько українська терратура“ „ —·20
Шипта Осип: „Листи з пекла“ „ —·30
Єремійчук Денис О.: Die griech. Prämonstratenser-Messe, ihre Entstehung Entwicklung und gegenwärtiger Ritus „ 3·—
„Життя, муки і смерть і історія перенесення мощів св. великомученика Івана Сучавського“ „ —·40
Яблочков Г.: „Сільска учителька“, оповідане, пер. А. Крушельницького „ —·50
„ „ „Бесїда про часи князївські“ „ —·80
„ „ „Res Ruthenicae“ „ —·20
„ „ „Про бук, сойк краснай і про набори до войску“ „ —·20
„ „ „В чім наша сила“ „ —·30
„ „ „Котлий по заслузі“ „ —·20
„ „ „Голос до народа“ „ —·24
„ „ „Зерна“ „ —·20

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 годин рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский**

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

Ч. 20. Чернівці, пятниця дня 14. (27.) лютого 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятниці і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи вертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтовой.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цілий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Як можна би допровадити до порозуміня межи Русинами і Волохами в православ. церкві?

Ми одержали таку допись:

„Незгода, яка панує в давна межи обома корінними народами на Буковинї, допровадила до того, що коштом прав, належних сим народам, почали рости в силу ріжні зайшлі до сего краю племена і поодинокі люди, що умїють використати сї невідрадні відносини межи Русинами і Волохами. Як культурно лїпше розвинені мусїли чужинцї, що зайшли до нас із далеких західних країв в давнїйших часах, коли на Буковинї ще не було майже ніяких шкіл, а тому і жадного образованя у корінних жителїв, з часом розбогатїти і зрости в силу суспільну і політичну. Се стало ся так, і навіть мусїло стати ся в силу природних обставин.

Але сї чужинцї не були заволоклі в того, що запили дуже важне становиско суспільне і економічне в нашім краю: они стали згодом явно стреміти до того, щоби Русини і Волохи буковинські остались під їх впливом вічними рабами без власної культури і осьвіти, без власного проводу і живлящої опіки. Зайдам не доста було, що найшли собі посеред нас другу вітчину і товстий кусень хліба, що дїти їх мають забезпечену судьбу, що ми довгі лїта горювали-працювали над тим, аби їм легко жило ся, — ні, сего всего їм не досить: они за нашу гостинність починають нами все чим раз більше погорджувати і ріжними хитрими штучками спиняють наш культурний розвиток.

Супротив сих ворожих заходів нам чейже годї ожидати помочи від них самих. І коли ми не здобудемось самі на те, щоби о власних силах оперти ся їх заборчим стремлїнням, то пропадемо, та ще в добавок і нїхто нас не пожалує: бо кождий нарід заслугує свою судьбу: як здоровий і годен жити, то най се покаже сьвітова; а коли ні, коли его точить слабість-хороба, а він не годен або не хоче ся позбути ся, то най гине.

Як-же нам ратувати ся і крїпити ся? Щоби дати на се відповідь, треба нам передовсїм пізнати рід хороби, яка точить наш організм. Хто близше застановляв ся над житем-долею букон. корінних народів, тому мусїло впасти в очи, що народи сї хорують на неодну, але разом на кілька слабостий, з котрих головні отсї: темнота, бідпота і взаїмна нежичливість. Але так, як то звичайно бувае при випадках фізичної хороби, що одно корінне лихо тягне за собою яко додаток чимало другорядних наслїдків-симптомів, так ово і тут. І тут можна добачити при пильнім розлїдуванню тільки одну основну хоробу, із котрої повстають яко наслїдки инші: а тою основною хоробою є у нас темнота, низький стан культури. Відси-ж родить ся і бідпота і все проче.

Щоби сим усїм недостаткам запобічи, треба нам учити ся, учити ся і еще раз учити ся. Нам треба учити ся однако не тільки читати та писати або хоть би і як тонко просьвічувати свій розум, но нам треба учити ся також способів до жита, а передусїм до жита чесного, ретельного, совістного.

Що до першого роду науки, то в сему взгляді у нас в послїдних часах видно дуже значні поступи, хоть правда, що остає ще дуже богато роботи на будуче. Не так у другім взгляді: так Русини як і Волохи, відчуваємо великий недостаток щирих духовних пастирів народу, бо пихованки вимуштровані десятками років під принципами Морарія, Бежанія та Калїнеска (а дуже, а дуже рідкими винятками) ніколи не можуть бути ними навіть для Волохів, бо хто Русинів ненавидить, бодрає, понижає, вищать, той хиба спосібний Волохів навчати тих самих неморальних принципів. Але чи з того буде для Волохів дїйсна користь? Таже на ту братню ненависть тільки й чекають ріжні пороги, щоби потім самим з'їсти оріхове ядро, а Русинам і Волохам кинути лушпину.

Коли сего ще не зрозуміли ріжні „Дештептарники", то тим гірше для них. Їх буде колись їх власний нарід проклинати за їх короткозорість і глупість. Русини вже давно пізнали, куда стежка в горох. Але треба признати, що в послїдних часах і межи Волохами сьвітлі люди починають добачати пропасть, над якою стоять православні вірні бук. архиепархії в наслїдок неможливих обставин в єпархії сеї епархії. До сих Волохів належить, здає ся, також і сам Вир. архиепископ Володимир. Він каже, що рад би з цїлого серця дати руским громадам руских священників, але на жаль не може сего учинити, бо їх число в теперішній хвили (через махинациї Морарія і сего помічників) дуже мале.

Митрополит також переконаний, що теперішні обставини в нашій церкві дуже заострені, і не знає, чи не зїпше було би, коли би православні Русини і Волохи р о з д ї л и л и с я. Сю гадку Вир. Владика підносив в послїднім часї в одній розмові з нами кілька разів.

І Русини твердо переконані, що цїлокупний поділ архиепископії є одиноким средством, щоби запобічи раз на завше безконечному непорозумінню і ворогованю між обома корінними народами. Сего домагає ся від давна наш нарід (от хоть би на послїдним весняріднім вічу з минулого лїта). Але ми знаємо, що і богато інтелїгентних Волохів радо би вже також пристали на поділ, мимо того, що їхні загорільці-прикуни горлають про волоский „характер" буковинської православної церкви. Та на сих людий нема що оглядати ся; бо ми певні, що незабаром пізнасть цїлий загал волоского народу, як неприродною є насильна злука обох наших корінних народів під одним дахом церковним і що з неї випливає шкода, не тільки для одних Русинів але також і для православя взагалї, а навіть і для самих Волохів. Ми назвали злуку сю неприродною і такою є она в самій річи, а то для того, бо після теперішнього правного стану в нашій церкві межи рускою а волоскою власностию не переведено жадних границь: тепер хиплево Волохи сильнїйші і они панують; але завтра стан річий може змінити ся і Волохи можуть найти ся в теперішнім положенію Русинів. Отже поділ нашої архидієцезії на дві половині, волоску і руску, треба уважати річию природною і конечною. Хто ему про-

---

На танцї.

Що край — то обичай, каже пословиця. І в нашому селї панує свій окремий звичай в день „храму". Сьвяткують сей день неначе сам Великдень. Ціле село веселить ся. Від хати до хати ходить через весь день музика циганьска; одна банда відійде, а друга вже й починає.

Куди не поглянеш, а все узриш гурти людий, що балакають між собою. А вже найбільше утіхи приносить се сьвято парубкам та дівчатам. Ото зійдуть ся всї на танцї і гуляють-забавляють ся аж до пізного вечера.

По обідї ходить у нас парубки з музикою, просити де-котрих дівчат — звичайно своїх коханих — на танець. Та не лиш парубки і дівчата із нашого села танцюють на храму, є там много і сторонських.

Коли вже сторонські дівчата збліжать ся до вигону, виходить напроти них музика. Перший раз витають їх парубки, потім беруть дівчата, цїлують ся в руки, а сторонські перепрашають домашних, що пришли на танець. Заграє музика, а молодята так і полинуть у танець, аж серце зрадіє.

Під лїсом на краю села стоїть біленька, соломою покрита хатина; там проживає вдова Маврина. Она не робить храму, бо не має відки, она бідна. От

[illegible] народила, спекла, щоб було досить для неї і ей донечки Зоні, та щоб ще остало стариця погодувати. І сидить она собі коло вікна у хаточцї самесінька, та розкумує над долею донечки, бо то вже далї й час надходить, щоб видати Зоню. А тут так і насувають ся ей на думку бідпота, она не має віна для доньки.

І правда, Зоня не могла надїятись жадного віна, бо крім тої старої хатини не було нічого. Та бідпота вдови не спиняла нїяку, виховати Зоню чесно і красно. Дівчина вродлива, працьовита, чесна, завше зачесана, убрана чистенько, неначе-б тільки що з церкви вийшла.

Така она й сьогодні, тільки чогось невесела. Убралась в синю рідню, помолила на голову віночок тай побігла в садок, щоб надивитись на дівчат, що йдуть на танець. Сидить собі за калиною та мало що не плаче. Она-б також пійшла на танець, согудала-б, забавилась би, та мати не пускає, „щоб люди не мали що говорити, бо то сиротї не до танцю"...

Она знає, що парубки ходять просити дівчат на танець, але ей — ей нїхто не запросить. Хто? Антошко? — де там! Він богацький син, його тата вибрали на дворника, де він схоче з сиротою танцювати? А може вже й дивитись не схоче на Зоню? — Ото було йде дорогою, стане коло плота, она з города, а він з дороги і балакають собі. А відколи його батько дворником і не наверне...

От-таке то думала бідна Зоня, та мало не плакала, коли тільки побачила дівчат біжучих на танець. Задумалась та й задрімала. І видить она себе на танцї. Танцює собі з Антошком, а другі дівчата бий-за-бий на неї; завидують ей. Аж чує — музика! Она прокинулась. Дорогою переходило кільна парубків з музикою, між ними і Антошко.

Куди він іде, та-ж тут нїхто більше не мешкає? — питала сама себе. Коло вдовиних воріт парубки стали, Антошко пійшов до хати. Зоня побілїла, ей стало то горячо то студено, она тряслась ся. Він пійшов просити маму, щоб пустила ей на танець. І вона побіжить, перший раз в своїм житю буде на вигонї танцювати.

По хвилї вийшов Антошко з хати за ним матїр. Она пійшла йому на зустріч. Зійшли ся. Ей кров в лиці заграла, она почервоніла, глянула йому в очи і більше дивитись на його не могла.

— Прийди, Зоню, відтак на танець! Прийдеш?

Потакнула головою. Стиснув руку ей і пійшов...

— — — — — — — — —

Антошко з Зонею начали танець. Ото танцювали, аж мило було дивити ся на них. А парубки все причали „славно Антошку!", а дівчата собі „славно Зоню!"

А ей — ей було так мило-легенько, ей здавалось, що так би й полинула з ним, куди би він хотїв, щоб жити з ним щасливо.

На боцї стояли газди й газдині і придивлялись танцюючим. „Порадна дїчина", говорили між собою, „гарна, ційного й казати. Та коби до тої краси ще й гроша, ото би була пара!"

Але Антошко не дивив ся на те, що она бідна, на що йому маєтку, він має свого досить. Ще тої самої днини післав до вдови свати...

До сина.

Бїлїє совечно ховало ся за високі гори. Біла, довга та пухка хмарка накрывала його верхню полонину, а з під тої хмарки падало на білий, блискучий сиїг ніслїдне проміння. Над селом пролїтали круки і граяли, хрипло-невесело.

Вдова Зиновия замикала на ключ хату. Коло неї на землї повні бесаги і щось зашитого в хустинї. — Замкнула хату, ключ сховала під крокву в стїнї, перехрестилась тричі, „Боже поможи"! — сказала і взяла здоймати бесаги.

— О, як дїйти до тих Чернівців! Коби смерти до не пожити, наглої смерти!

Тяжко садовила бесаги на старі, слабі плечі...

Заскрипіли ворота раз і другий, а потім запанувала на подвірю коло бїленької вдовиної хати мертва тишина.

— Дивина маленька, — шептала она на дорозї, — ледво що роздобула бринзї та сира і ще де-чого, щоб понести дитинї, а вже і повечерїло...

— А куди дорога, напашко? Чи не до сина, до школи?

тинить ся тот безпечно не є приятелем ні Русинів ні Волохів.

Але що переведене цїлковитого подїлу з ріжних причин трудне і занесить від численних посторонних чинників, то думаємо, що можна би на разї задоволити ся переведенєм тільки де-яких реформ в управі православної церкви на Буковинї, так що би, як то кажуть, був і вовк ситий і коза цїла.

Як знаємо, є тепер найбільше пекучою церковною справою у нас обсадженє місця ґенерального вікарія. Впр. Володимир хоче сю справу рішати єдино на підставі інтересу правосл. церкви. Се цїлком слушно і об'єктивно, але коли придивити ся сему ближше, то вийде, що Преосьвященний хоче рішати сю важну церковну справу єдино з становиска личної придатности і достойности кандидата. На се Русини ніяк згодити ся не можуть, бо придатність і спосібність личну можна дуже ріжнородно таксувати. Припустїм, що певна особа є дїйсно найдостойнїйшим і найвідповідніїшим кандидатом на се місце, і то не тільки у очах владики, а взагалї; але більша часть дієцезан ніяк сего не хоче признати і готова бути нараженою на крайне огірченє і згіршенє в разї накиненя їй сего чоловіка: чи буде оно справдї згідне з інтересом церкви, увзгляднити більше справу ідеальну (особисту), ніж фактичне настроєнє значної части вірних? Що може тут значити добро, яке колись такий кандидат міг би придбати для православної церкви супротя зиха, але наперед, і то сейчас, приносе сего іменованє?

Отже так годї сю справу и задоволяючий спосіб порішити — навіть тодї, коли-б сей кандидат був ідеальний. А сего чейже ніхто про Калїнескула, анї про т. п. кандидата-Волоха не припустить: бо всї они пасарїзь пересякли знанними засадами „великого“ Мораря.

Але нам можуть закинути, що і у нас брак відповідного ідеального кандидата. Згода. Ми ніяк не чванимось нашими кандидатами. Може бути, що они собі не такі „рутиновані“, не мають ще таких „заслуг“ як Калїнескул і т. п. але вікарія-Русина жадає більшість вірних, а тим самим і інтерес цїлої церкви і справедливість Божа і людска. Бо коли владика Волох, хоть Волохів меньше в нашій церквї, то чейже не за богато, имагати для більшости Русинів вікарія-Русина. Ми думаємо, що Волохи непонятні і не можуть сим огірчити ся. А коли би се прецї наступило, то і тут можна легко порадити, а то подїлом консисторій на руску і волоску.

Тим покаже ся о скільки і як на довго можлива ще злука Русинів з Волохами у однїй епархії. Коли Волохи не позавидують нам ґенерального вікарія, то се буде знаком, що можна нам з ними іще якийсь час жити разом при нинїшних обставинах в лонї нашої церкви. Коли-ж напротив они будуть стреміти до того, щоби попри архієпископа также і ґенер. вікарий був Волохом, то се буде для насознакою, що буковинська православна церков мала-б і на дальше бути для нас мачухою, котра у всему підпирає неправні бажаня вірних одної народности супроти других, себто сильнїйших супроти слабших. А сего ми терпіти ніяк не повинні, неможемо і не будемо, хоть би нам прийшлося навіть на крайности рішати ся.

В руснім народї панує сильна напруженість і незадоволенє зі стану наших справ церковних, руске населенє кипить від обурення, що его сьвяті права вже так давно нехтують як-раз ті, що покликані до їх оборони, і ми гадаємо, що не треба мати пророчого духа, аби сказати, що коли так дальше піде як до тепер у нашій церкві, то наслїдки із того найдуть фатальні, котрі не зможе залагодити опісля жаден хоть би і „найідеальнїйший“ кандидат на епископску мітру.

Ми знаємо напевно, що наш владика числить ся з претенсиями волоских своїх дієцезан, може навіть більше, як треба; знаємо так же, що деякі волоскі шовінїсти із „висших духовних сфер“ стараютъ ся вплинути на него в тім напрямку, щоби в управі церкви остав ся на далї status quo; але те мабуть вже і сам Впр. владика знає, що сим людям ходить не о добро церкви, а єдино тільки о румунїзацию і личне заспокоєнє прямих проводирів їхньої клїки. Як би потім церковна зверхність поступити супроти претенсий таких людий, залежить від того, який вплив они мають у волоского народу. Сего питаня ми не беремось рішати. Скажем хиба тілько, що коли би Впр. Володимир найшов, що вплив тот є значний, тодї є его річию перевести справу обсадженя місця ґенер. вікарія в той спосіб, щоби попри Волохів і Русинів не вийшли голїруч.

Ми звертаємо тут увагу рішаючих сфер на ту точку мемориялу бук. руского православного духовенства з року 1899, де жадає ся двох осібних секций консисторских, руской і волоской, котрі би тілько в непацыональних справах церковних радили спільно під проводом архиепископа, а зрештою були би цїлком независимі одна від другої.

Очивидно, що в такім разї не могло би обійти ся без збільшеня числа консисторских радників. Такій процедурі однако готово хвилево оперти ся правительство з огляду на материяльні видатки із ґрелїгійного фонду. Але сему лихови можна би, поки настануть для релїгійного фонду лїпші часи, зарадити в той спосіб, щоби покликано до консисторії на разї лише нових провізоричних референтів за малу грошеву ремунерацию так, що на разї не було би треба жадних жертв материяльних, бо те, щоби получили нові провізоричні референти, побирають ніже нинї Прокопович, Цопа і Сагїн.

При такій реформі консисторії, думаємо, могли би Русини і Волохи ще довгі лїта жити в якім-такім супокою в нашій церкві. А допровадити до сего стану, здає ся, при добрій волї покликаних чинників не так дуже трудно. Треба тільки енергії, консеквенциї, широзумілости і почутя справедливости, як-раз прикмет, котрі із давна загальна опінія в краю приписує новому архипастиреви. На нїм лежить тепер обовязок доказати, що ся опінія справедлива.

Коли удасть ся в сїй хвилевo пекучій преважній справі винайти відповідний modus vivendi межи православними Волохами і нами, то буде се дуже важний крок наперед до цїлковитого порозуміня і згоди межи обома корінними народами, межи котрими нинї заходять ріжниці єдино майже тілько на полї церковнім; а се порозуміне може вийти тілько на користь автохтонного населеня нашого краю. Се мабуть відчувають дуже добре наші непрошені опікуни Німці і Поляки і для того в послїдних часах починають тикати носа не до свого проса. Они добре віщують, що згода межи обома автохтонними народами значить тілько, що конець їхньому панованю на Буковинї.

Православний.

Вісти з цїлого сьвіта.

— *Проект македонских реформ* став вручений великій Порті амбасадорами Австро-Угорщини і Росиї. В турецких правительственних кругах він має зробити добре враженє. Нота обнимає слїдуючі загальні жадання: 1. Загальна політична амнестия, 2. утворенє жандармериї, в склад якої увійшло би и відношеню до хриспянського населеня, відповідне число хриспян, 3. реорґанізация жандармериї через установленє заграничних офіцирів жандармериї, 4. реформа адміністрациї податків, именно достигнив, як буде побирати отоманський банк та обертати на покритє видатків трох македонських вілаєтів, 5. губернатор має одержати далеко ідучу повноважність і управляти що найменьше 5 років. Тон ноти є дуже спокійний та чемний і се передовсім зробило добре враженє. Сіле-баша повідомив амбасадорів п. Каліце і Зиновева, що султан принял всї точки проекту.

— *У Фінляндиї* став ся небувалий факт віджовди зі стороны населеня військової повинности. На назначений день побору не явила ся більша половина покликаних до его обовязку, разом коло 14.000 людий. Цар Николай II. покарав за се Фінляндию дуже строго. Найвисшим рескриптом розказав, щоби не віддаючи під суд тих, що в р. 1902. ухилили ся від військової повинности, одних увільнено від служби, коли яку спокутують, других не приймано до жадної анї державної анї громадської служби; инших, що хотїли би виїхати за границю, наложить відповість паспортів, шукаючим посвчки, не удїлити ей, а всїх, що не ставили ся в день покликаня, зачислити до загального ополченя. Противно ей, що сповнили свій обовязок, одержать в нагороду цїлковите увільненє від військової служби. „Новое Время“, пишучи про те, каже: Правительство мало досить трудне задане: з одної стороны не можна було остатити без кари непослушних праву, а з другої всїм відомо, що величезну більшість ухиляючих ся напровадили в блуд аґітатори. Спосіб кари винайдено дуже відповідний; він повинен привести Фінляндию до розуму і отворити очи населенню на правдиве значіне змагань аґітаторів. Особи, підбурюючі населенє, звичайно говорили покликаним до війска: „Не ідіть до поборових комісий, бо нїчо вам за се не зробять, а коли буде яка кара, то заплатить ей за вас готівкою, а коли віддадуть вас під суд, то наші фінляндскі судя увільнять вас.“ Отадо ся інакше. Краєві суди не заслугують на довіре, тож їх усунено на бік, а також і кар не наложено.

— *Венецуельска справа* прийде до остаточного полагодженя перед мировий трибунал в Гаю, а на разї стала вже покінчена в Вашингтоні що до головних точок відшкодованя і зняття блокади. Венецуела має сейчас заплатити Німеччині і Анґлії по 5.500 фунтів штерлінґів, або коло 115.000 болїварів. Ся сума вирівнує претенсию Анґлії до Венецуелї. Натомість ціла претенсия Німеччини виносить коло 1,700.000 болїварів. Однак не хотячи продовжати блокади, Німеччина згодила ся на проволоку в сплаті, вона має наступити ратами в найближших місяцях. Венецуела дала на доповненє забезпеченя достаточну заруку. Решта претенсий, як вже сказано, прийде перед гаїський трибунал.

— *Уступлене Комба.* Паріске правительство має що раз меньше нагоди на переведене в палаті послів закона о горальних, котрий має усунути привілей на податкові обманьства. Тридневна перерва причинить ся до спрїзнєня опозициї проти предложеня. Супроти того предвидлюють близький упадок міністерства Комба. Уважають за певну річ, що правительство устушить по залагодженю будженту. Ситуацию комплікує обставина, що Буржоа намірює зложити президию палати і з приватних причин усунути ся від політичного жита.

— *Македонія.* В Цареградї наступила бійка поміж висланцями македонских Болгар а турецкою поліциєю і жандармериєю. Богато осіб ранених а кілька убитих.

НОВИНКИ.

Особисті вісти. Маршалок краєвий Лупул прибув з Відня до Чернівців на кількаденний побут.

З чернівецкого університету. Появила ся програма викладів на літний семестер 1903. В спису професорів теольоґічного і правничого факультету не наступила нїяка зміна. За то на філїозофічнім факультеті опорожнені дві катедри т. є. катедра класичної філїольоґії в наслїдок покликаня проф. д-ра Калїяна на іменований університет і катедра математики в наслїдок смерти проф. др. Пухти. В спису заповїджено нові виклади уч. др. Рудольфа Костлера (степоґрафія) і Жіандоменічі (фехтунок). Статистична таболя фреквенциї в зимовім семестрі 1902/3 виказує: 55 теольоґів, 350 правників і 105 філїозофів, між тими 2 дами як звичайні, а 17 як надзвичайні слухачки, 11 фармацентів і 9 госпітантів. Після народности було: 328 Німців (з того 3/4 жидів), 145 Румунів, **60 Русинів**, 39 Поляків, 4 Чехи, 12 Сербів, 8 Росиян (наших капланів), 2 Вірменів і 4 Болгарів. Що до релїгійного ісповідання було: 133 гр. прав., 2 вірм. прав., 97 рим. кат., 50 гр. кат., 22 евенг. а. в. **244 мойсеєвого**, а один безконфесийний.

Барон Бургїньон таки уступає. Сконц. Tagblatt доносить, що нимо всяких дементі і запевнень барон Бургїньон, як чувати з міродатних кругів, вже рішучо уступає. Передом мусить полагодити ся цїлий ряд питань, що довгий час держать в напрузї, евентуально дальшого ужитя бар. Бургїньона. „Nachrichten“ вчора принесло було передвчера вістку, що вже в вчерашнім числї „Wiener Zeitung“ має бути оголошений відклик барона Бургїньона, а іменованє в його місце президентом Буковини кн. Гогенлоґого. Вістка ся виразї оказалась неправдивою, всеж таки можна надіятись

ніже безпосередної передачі вільократно сигналізованої зміни президента краю.

З залізниці. Переведені: Асистент Гуго Кумец з Неполовіц до Іцкан і зд'юнктя Адольф Равх з Гадінешальни до Чорновець і Николай Долен з Іцкан до Гадінешальни.

Будова нової церкви сьв. Николая. Як читаємо в послідніх числах „Кандели“, рішила наша консисторія, зробити відповідні кроки в справі купна на будову нової церкви. Місце, де стоїть нинї церков сьв. Николая, є для нової церкви задто положене своє на краю міста при одній із найбільше болотнистих улиць зовім непридатне і консисторія повинна би постарати ся о відповіднійше місце. яких в Чернівцях є ще доста.

Драматичний кружок тов. „Зоря“ в Чернівцях пригадує, що в понеділок марта виставить в салї „Нар. Дому“ штуку Корженьовского „Майстер і челядник.“

Народне шкільництво на Буковинї. „Шематизм бук. народних шкіл і учителїв“, виданий учителем Фурманом, показує, що бук. шкільництво значно зросло від 1854 р. Число шкіл на Буковинї зросло із 383 на **401**, отже о 19%, а число учительських сил із 653 на **1264** т. є. о **93.5**%. Процент шкільних дітий зріс із 57.4% (1894) на 71,71% (1902), а со рівнясть ся зростови о 24.31%.

Характеристика Врхлїцкого. В одним із попередних чисел подали ми вістку про кончині чеського поета Врхлїцкого, якого уважають головою ческого Парнасу. Діяльність Врхлїцкого має велике значіне в істориї ческой літератури. По своїй діяльности він справдї феноменальне явище. Він подав образці ріжнородних літературних форм і видів, які стрічаємо в літературах Сходу і Заходу, занимав ся оброблюванем ріжнородних поетичних мотивів і сим дивів ческу літературу із провінціяльної замкнутости і односторонности. Але Врхлїцкий нїколи не буде „народним поетом“. Історична судьба народа, теперішне житє і надія на будучність слабо відбили ся в його творах. Його талан єгзотичний; він переспівує чужі мотиви і як той ческий хміль вється ся вокруг могучих дубів Нїмеччини, Франциї, Англії і т. д. На жаль письма Врхлїцкого майже зовсім незнані в нашій літературі і едва чи знайдуть ся охочі перекладчики.

Дворскі аферы. З Леопольдом Белгійцом починає бути дуже круто. Бувшому архикнязеви забракло грошей, тож щоби знайти собі якесь средство до удержания, намірює вступити до корабельної служби, одні часописи подають на Угорщині, инші знов доносять, що аж в Сполучених державах північної Америки. — В Парижи сконфісковано книжку п. з. „Le carnets du roi (записки короля)“, котра у виді мнимих власноручних записок бельгійского короля відкриває скандали, які діють ся до тепер на бельгійскім дворі. Полиция глядає за видавниками сеї книжки і від бувае навіть ревізиї по домах. — Хронїку дворских аферь збогатив також двір египетского хедива, котрого сестра Немет-Аллах-Ганем вийшла за радника турецкої амбасади у Відни, пп. Демідя-Тусунбашу. С се незвичайно гарна, 23-літня дама, і хоч звінчалась з чоловіком едва перед 7 місяцями, залюбила ся на смерть в молодім відемськім аристократї гр. Л. Коди про тї любовні зносини довіда ся ки. Демідь-Тусин і чинив їй докори, невірна жінка пробувала отруїти ся, відтак покинувши дім, виїхала до Парижа, звідси до Каїро, а вкінци повернула до Відня і заявила чоловікови, що приймє християнську віру, щоби подружити ся з любчиком. Вінчане відбуде ся в Шварцарії.

В суботу 28. лютого о 6. год. вечером в пятій салї черновецкого університету відбуде ся відчит проф. Теофіля Бриндзана: Про сьвяту гору Атос. Історичне товариство запрошує на сей відчит своїх членів і гостий.

Видїл.

Оголошене. Дня 8-го м. ст. марта 1903 р., в неділю, о 2-ій год. по полудни відбудуть в салї Руского „Народного Дому“ в Чернівцях Надзвичайні Загальні Збори Товариства буковинської руської православної шляхти з таким денним порядком: 1. Доповнюючий вибір видїлу. 2. Зміна статута. (Особних запрошень не висилає ся.)

Видїл.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Гостинець чемним дїточкам“ ч. 2. накладом черновецкої філіи тов. „Руска Школа“ ціна 6 сотиків. Замовлятя у Ілярія Карбулицкого, учителя нар. в Мамаївцях на Буковинї. — Зміст: 1. Гарний портрет Осипа Федьковича. 2. Життепись О. Федьковича (І. К.) 3. Вонк вийтом (Казка І. Франка). 4. Сипий Юрко. (Оповіданє І. К.) 5. Циган з хрїном. (Стих Руданьского). 6. Циган в пеклї. (Казка І. К.) 7. Мудрінки. 8. Вісїм загадок. 9. Відгадки загадок із 1. числа.

Книжочка дуже гарна з червеною окладкою має 22 сторонї. Кождий 11-тий примірник даром, то таки лише куповати-б та ще й других заохочувати. Виходить, що товариство не хоче заробляти гроший, лише хоче ширити руске слово, та заохочувати маленьких до письма а тим чином ширити просьвіту між руским народом. Всї письма звертати на руки редактора І. Карбулицкого в Мамаївцях.

ІІ. Володимир Кукелка з Гавриловіц пише про сю бібліотеку ось що:

„Зміст сеї книжочки так само як і першої дуже цїкавий і наколи лише редакциї зумїє зміст дальших книжочок так зручно уложити, то може певною бути, що здобуде собі у шкільної і старшої молодїжи та поміж селянами стадих читачів. Нашою особлившою задачою повинно тепер бути, щоби як найбільше число сих книжочок між шкільною молодїжею розійшло ся, а о ся дальшу будучність не потрібно нам буде журити ся. Зазвичаї маленьке число книжочок шкільних бібліотек в наших руских школах, що не вистарчає шкільній молодїжи і на пів року до читаня, так що никичають одну і ту саму книжочку і по кілька разів з бібліотеки, щоби лишень задовольнити охоту до читаня — мусимо з подивом піднести гадку видавання крайцарової бібліотеки черновецкої філіи тов. „Рускої Школи“, котре в короткім часї повинно упопулярнювати ся між нашою молодїжию і тим причинити ся до усталеня змагань набутого в народній школї.“

Хлопска полїтика. Серия І. Том ІІ. Ціна 53 сот. (з пересилкою). Всї чотири томи 2 кор. 12 сот. Накладом В. Будзиновского. Зміст: 1) мілїтаризм; 2) державні будови подні і дороги в східній і західній Галичинї; 3) Галичина нужда; 4) наші права; 5) військо. Замовлятя можна у накладчика і редакциї „Свободи“. Львів, Баторого ч. 24.

„Дзвінок ч. 4. Хлопчина-герой. Індийска легенда. — Дїдусева загадка. Віра Лебедова. — Не треба займати на глум і насьмішки. Енг. Ярошинська. — Три казкї. К. М. — Дїточі сценки. Віра Лебедова. — Істория куска хлїба (дальше). — Праця і забава. Вітрячок. Каруселї (з ілюстр.). — Переписка Редакциї. — Розвязки загадок з 3-го числа.

„Учитель“ ч. 4. Наука руского мови в школах народних звичайних і виділових (дальше). — О уряджению і веденю шкільного огорода при школї народній сїльского типу. Трави. Рослини промислові, медоносні, лїкарські і їдовиті. Із шкільної гігієни. — Загальні збори філіи тов. педагог. в справі ренумерованя дописий зараз по видрукованю. — Нові книжки. — Від Адміністрациї.

Малий фейлєтон.

По смерти.

(Гумореска.)

Не знаю вже навіть докладно, чи то з жалю за моїми найвірнїшими приятелями, з котрих один оженив ся недавно на зїзд цїлому сьвітови, а другий вже також на тій самій дорозї, бо зїхав, сарака по цїлих днях та ночах як кіт в марті, чи то може з великої утїхи, що знова дві з моїх панночок віддались замуж за других, полишаючи мене в супокою, досить, що моє серце перестало нараз функціонувати і я спинив ся нараз далеко і високо над столицею Буковини, моя побожна душа лише розумієть ся, бо гарні тїлонї мої остались дальше спочивати на широкім ліжку при улиці Стефанії. Будучи певним того, що по коротким справдї, але так богатім у веселі добрі дїла моїм житю на землї чекає мене певне царство небесне, я ані на хвилю не стратив резону й по смерти я гуляв собі весело по повітрях, підсвистуючи собі лише моїм звичаєм від часу до часу рїжні свочні арії. І дивна річ, подібно як на землї мій сьвіт не промивав нїколи жарно, так й на надземских просторах з'явилось нараз коло мене щось живого, що так й промовляло до мене нїжним та солодким голосом, неначе понїд серце залоскотало! „Як ся маєш, красний та мудрий незнайомче! я вже давно тебе шукаю, — подай лише мені руку а заведу тебе там, до твоє призначене“.. Мене справдї дуже втїшило, що навіть далеко та високо понад землею розійшлась слава про мою красоту та мудрість, але вже таки хотїв я знати, куди поведе мене мій незнайомий. — „Дякую тобі дуже, чужинче, за ласкавий комплїмент для мене, але лишім попровадимо мене, то пречі спанш, хто ти тай що задумуєш ти зі мною робити, бо без того я й з місця не рушаюсь“. — Моя поважна, рівучи бесїда подобалась видно незнайомій особі, бо она якось еще ласкавійше заговорила до мене: — „Я дивуюсь, що ти бодай мій рік від разу не пізнав — я дївчина і найстаршого чорта одинока донька, — тебеж, мій хлопче, призначив мені вже давно мій батько на чоловіка і я задля дочекалась тебе, так затужила за тобою. — подай лише чим скорше ручку, заведу тебе сейчас до пекла та там і повінчають нас сейчас з собою... — Мені аж мурашки по спинї попали: — от куда воно пішло, думаю собі — готовив ся до неба а то до пекла привудили та ще й з чортовою донькою женитись кажуть; гей, Боже милий, зїхав я побожно — тїльки разів випратував ся я щасливо від хитрощів жіночих за життя тай умер кавалером невинним, як ту нараз на тобі — женись з чортівською дївкою... Але ратунку ні видки було для мене, крути, верти, не позбудеш ся баби — думаю собі — але бодай подрочусь та поторгуюсь з гнилою чортівною, може бодай буде мінше шанувати чоловіка. Тож я почав гордо, іронічно до неї:

— „Хоч ти, моя голубко чортячого роду та ще до того одинока в твого батька, а я нівчайший собі лише панок, то ти собі ані в гадцї не май, щоби я з тобою повінчав ся вже той таки ночи; у нас так не йде — у нас на землї треба коло панни наперед довший час заскакувати, треба пізнати ся пригнести, особливо душевні, докладно треба ся одним словом наперед полюбити а відтак доперва думати про весїле, — розумієш мене голубко?

— Ех, дуже вередш, любчику“ — відрізала мені чортова донька таки так не делїкатно — „або ни там знаєте на землї, що то любов — ходи лише зі мною до мого батька і коли тебе лише порядно нагодую а ще лїпше напою, а опісля може ще до себе пригорнуся, та міцно а лице поцілую, ану побачиш тоді, чи мене не полюбиш...

На таку бесїду я мало з спіри не підскочив. „От мовчи лїпше, чортича дочко, та не пражай моїх чуств високих ідеальних так низьким, нежельним справді пониманем любови, — видно між нами не буде згоди та любови ніколи, лїпше щоб ми сейчас розійшлись, — пусти мене, я назад вертаю на землю“...

— Але чортова донька ані не думала пускати мене — противно і пригорнула мене як дитину до широкої мягкої груди, обняла одною рукою тай почала знова говорити до мене таким нїжним, — та звабливим голосом, що мій гнїв десь за хвилю цїлком подїв ся.

— „Гей який ти горячий, моє серденько“ — перепрашала мене чортича дочка — „але скажи мені, до якого народу належав ти за життя ?...“

— „До Українців!“ відповів я гордо, з повагою — „ти певно богато славного та доброго чула про мій нарід га?“

— „Так є, серце, — твої предки богато турецкої лакоші та жидівської віри до нас, до пекла понасилали, так від них і знаємо ми богато про хоробрість та завзятість твоїх предків — не знаю лише чи й їх потомки такі самі...

— „Го, го, го, еще їх й перевершили, — сьому нема впрочім чого й дивуватись — сьвіт пречім поступає скорим кроком наперед — чим раз стає він иньшим, давні переконаня, давний сьвітогляд, давні звичаї та обичаї міняють ся з часом цїлковито, ба навіть уступають місця новим, доси не знаним.

На ту саму річ люди задивляють ся тепер у нас цїлком инакше, — поступово значить. От возьмім пр. борбу; підчас коли перше за наших предків ходило в борбі головно о се, щоби видержати до кінця, евентуально полягти в бою, а не уступитись з місця, та таким способом осягнути т. зв. „побіду“, то тепер про сю витревалість та вояцке завзяте нїчого не знаю; — ми не менш славні потомки наших славних предків виписали тепер на наших національних боєвих прапорі цїлком нове слово, „сецесия“, себто „утеча“. І со слово чуда доказує; одушевляють ся тим зарівно старі як й молоді, воно у нас тепер початком і кінцем всеї мудрости полїтичної...

(Конець буде).

Телєграми „Буковини“.

Львів, 26. лютого. Книга, що була сперла ся коло Щуцїна вже рушила. Висла і Вислока спадають.

Прага, 26. лютого. В процесї, о підроблюване шляпецких документів, засуджено оскарженого Майцкого на три літа тяжкої вязниці із постом що чверть року, по причинї опуканьства і клевети проти честного міністерства Резека. Майцкі вніс рекурс.

Каштадт, 26. лютого Чемберлен відїхав до Англії, працюваний ентузиястично.

Чарлестон (східна Віржінія) 26. лютого. У копальнях камінного угля в Raleighcountry прийшло між полїцию а страйкуючими робітниками до правдивої битви. Причиною те, що полїции хотїли перешкодити у виповненю з'обовязань. По обох сторонах убиті і ранені. Вкінци робітників підперто. 49 робітників арештовано.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- пани і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер. ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gazé, найновійший виріб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні земіш і тюлеві у вечірних довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також наприкрила на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских калошів і черевиків до снігу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужеські сорочки тюлеві, з Piqué і батисту. Найновійші комірі і манжети, хусточки тюлеві, батистові і полотняні. Гузики до комірів і шемізетові. Мужеські шкарпетки.

Ціна пізного сезону продавать ся по дуже знижених цінах всі товари вовняні, плетені, волняні і черевики.

Найбільший вибір парапаральових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лакіровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, поносаності зі шкіри земіш.

Вічні засоби на склад: порцелянові кучми, дамські зарукавки, чапочки, колбеи і т. д. Правдива білизна Єґера: шкотанки, мужеські панчохи, шкарпетки, Chenillen Eschargen і хустки, волняні шалї і хустки волняні і полотняні дамські спідниці, камашки; огрівачі нудьса і литок; плетені волняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані штіфлети. Черевики до сонганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкраще сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальонову нафту

по **12 кр.** літра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦІСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій ціні нігде не може дістати. — Обі сї сорти суть неексплодуючі, без одору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених цінах.

Достаточно лиш раз переконатись ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини упрашає

Мориц Вельт.

40—50

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїченє сухо-горячим повітрем

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) ішіаса, невральгій, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфлєра**), що прикладають ся до слабих частий тіла, уможливлюють найвисші температури з всякими термальними методами, а через то й найкращі успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмирює біль. При лїченю є ціле тіло вільне опрім слабого місця, тому можуть його вносити і ті, що терплять на серце, на конґестиї і астматики. Лїченє може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї подаґра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улиця Почтова число 5а.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Марка охоронна: котниця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втираче** по ціні 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лиш в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котниця з антики Ріхтера і для осторожности принимати лиш фляшки тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Елисавети ч. 5.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4.

має на складї отсї

КНИЖКИ

Банаський Іван: „Пропасть“	кор.	—·20
Барановский Мечислав: „Педагогїка“ для семінарий учительских і кандидатів шкіл народних, (задачи четверте значно розширене і дешевше „Нарисом психольоґії“ виходячої.)	„	1·20
Будилець Ев. О.: „Студії Богословскі“	„	6·—
Гаврищун Микола: „Методика“ наука в школї народній ч. II	„	2·—
Галїв Теодат: „Домашний писар“, збірка примірів, як укладати ріжні письма	„	1·—
„Перші кроґи“, виправдані	„	1·—
„Думки та пісні“, поезиї	„	—·20
Гаршин: „Малярі“	„	—·20
Гоголь Микола: „Ревізор“, комедия в 5 дїях, переклад В. Сімовича	„	—·60
Данилович Іван: „Приказки“ І і ІІ зо	„	—·10
Захарин Іван: „Жарти“	„	—·25
Кобилянська Ольга: „Людина“	„	1·—
„Пшора“	„	1·—
Кониський Олекса: „В день сватанїзоїї“	„	—·20
Крушельницький Антін: „Серце“	„	1·—
„Сінчишчик“	„	—·30
Дукинович Данко: „Бистрїца“	„	—·20
Мактушевіч І.: „Historische Zeugnisse“ über die ältesten Beherrscher und Einwohner der Bukowina und Moldau	„	—·20
Окуневский Ярослав: „Листи з чужини“	„	3·—
Павлик Михайло: „Про руську-українські народні читанки“	„	1·—
Pihuliak Darius: „Die Amts-Correspondenz“ der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten	„	1·25
Пігуляк Сратій: „Перлинкові згадки“	„	2·—
Поповіч Омелян: „Листівка“	„	2·—
„Чуйа горлїчанка“	„	—·50
„Методика“ І	„	—·60
„10 пазок два дїточок“	„	—·20
„Хлопці садівники“	„	—·40
„Цїсарь Франц Йосиф І.	„	—·—
„Красношівенки людьми“	„	—·40
Семанюк Іван: „Карби“	„	—·80
Слободіана Марія: „І отож вона бідна“	„	1·—
Стефанів Василь: „Сина книжечка“	„	1·—
Стецький Стефан: „Вуповинньа Русі“	„	2·40
„Bestrebungen der Rumänen“	„	2·—
„Грозьба“ або який лад і порядок має бути в громаді	„	—·20
„Парадник“ як заховлятись коли починає і надимає	„	—·40
„Mineritätsrotum“ in der vom k. k. Bukowiner Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie	„	—·40
Федькович Юрій: „Твори“ том І	„	—·80
„Пісні живарські“	„	—·20
„Проскурка“	„	—·20
Франко Іван: „Руська українська література“	„	—·20
Шлемко Осип: „Листи з поїзда“	„	—·30
Еремійчук Денис О.: Die griech. Priesterstiftungs-Messe, ihre Entstehung Entwicklung und gegenwärtiger Ritus	„	3·—
„Жита, муки і напуть і історія перемелення жита яко великомучениці вина Сучасного“	„	—·40
Яблочков Г.: „Сільська учительська“, оповідання, пер. А. Крушельницького	„	—·50
„Бесіда про чини козацькі“	„	—·80
„Нее Житьомісо“	„	—·20
„Про бук, сойк сраженні і про набори до войску“	„	—·20
„В чім вина сила“	„	—·20
„Катюлї на заслузі“	„	—·20
„Голос до народа“	„	—·24
„Зерна“	„	—·20

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Володислав Секерский**

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

Ч. 21. Чернівці, неділя дня 16. (29.) лютого 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи вертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цілий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

З буковинської політики.

Про народне питанє на Буковинї Czern. Tagblatt пише між иньшим так: „Голосну борбу, котра ведеть ся вже два десятилїтя між Русинами і Румунами на язиковім полю, теперішнє місцеве правительство рішило в той спосіб, що теольогічний факультет одержав кілька (?) руских катедр паралельних, заснувало чернівецку вищу гімназию а також на полї низшого (!) шкільництва поробила Русинам богато (??) концесий. З того часу стоять Русини і Румуни напроти себе яко два рівноставленї (?) фактори, — правительство вчинило своє (?). Колиж однако між Румунами доконуєсь малий розкладовий процес та славянський елемент бере перевагу, так є се природний процес, против котрого Румуни мусять борoти ся всїма средствами, до чого правительство яко таке не може нїчим причинитись.

Нїмцї, однак відносить ся (мимо хиленних вказівок) до тої борби з такою об'єктивностию,(!) яку вони мусять заєдно пересторігати, коли хотять зберечи своє становиско.(?) Ті знаки можуть бути також інша того ненаціональні, а чисто політичні. Руский і румунський хлїбороб стоять економічно за низько, аби могли поважно пляцати так званий народний поступ. „Мужик хоче хлїба..." кінчить Tagblatt.

Так, але різи не година вже его самого, не то неї дїти вимишляти, промислу нема в краю, і трудно его виробити, торговли, яка є, в чужих руках, а школи середні і фахові забрали Нїмцї єдино для своїх дїтий. Отсе своє становиско привілейоване й стережуть вони з „об'єктивностию", котра вже ся трохи зменшила між Волохами а Русинами. За прочі виводи Tagblatt-у про народне питанє нема що й говорити, тут вистарчать знаки, які ми додали до кождого речени в скобках. Sapienti sat!

— *Др. Штравхер а Русини.* Газетна війна між д-ром Штравхером а християньскими Нїмцями і виданями із B. Journal ведеть ся дальше і прибирає чим раз острїйший вид. Др. Штравхер помістив оповїд в B. Post нову статю „Zur Abwehr", в якій вбиває закиди Journal-у що до сего, будь-то би він мав стояти в листовних зносинах із шефом Journal-у. Потім сходить іще раз на справу Русинів і пише менче-більше так:

Багато говорить ся у нас про попертє Русинів. Се є фактом, що з Русинами обходили ся всї довгі часи по мачошиному і понижали їх. Се є факт, що Русинів трактовано цїлими десятилїтями як Bagatelle, се є факт, що до заспокоєня національних, культурних і економічних потреб руского народа, не зробили покликані фактори майже нїщо. Як Русини тепер на підставі загварантованих державних законів прийшли до сили і хочуть зробити ужиток із своєї політичної і національної рівноправности, то булоби злочином, булоби несправедливостию, відносити ся до них порожо. Однак на чім полягає минуле попертє Русинів? Чи мають вони в краю таке незвичайно сильне становище? Іменованє руского професора, або інспектора, викликує в певних кругах завсїгди обурене. Предтим і Русини мають здібности занимати визначнїйші урядничі місця. Тут наводить др. Штравхер як примір се, що директорами краєвого шпиталя були завсїгди Русини: др. Волян, др. Залозецкий, а тепер др. В. Филипович, а всї вони підзначили ся і підзначають ся не тілько гуманностю, але також і адміністраційними здібностями. — Я знаю лише гр. Штравхер, що моє становище стягне на мою голову громи із певних кругів; але в публичних справах повинна рівнати тілько справедливість. Як и тепер виступаю в оборонї рівноправности всїх народів, то маю переконанє, що виступаю в оборонї понїженого народа. Дальше наводить др. Штравхер в оборонї Русинів один історичний факт. Перед виборами до ради державної в наголисті 1900 р. відбули мужі довіря буднної соймової більности нараду в справі назначеня кандидатів до ради державної. В нарадї, брали участь між иньшими др. Скедль, Стоцкий, Шігулик, Ник. Василько, проф. Вольф, др. Р. Вольф, Марін і др. Штравхер. Русині мужі довіря нарікали на се, що їм припадає мало мандатів, бо руский нарід, хоть нумерично на Буковинї найсильнїйший, має в радї державній тілько двох послів, а Румуни аж пять. А др. Вольф рекомендував знова один мандат із шитої курії в полудневій Буковинї для Нїмців і то на кошт Румунів. А власне я, каже др. Штравхер, виступив против скорочуваня румунських прав і підпер мене пос. Николай Василько. З тяжким серцем і указуючи на обставинну, що не хочуть каламутити спокою в краю, заявили посли Стоцкий і Шігулик, що на раз акцептують для Русинів тілько два мандати. За те обіцяли посли тодішної більшости, що будуть у Відни попирати домагання Русинів, так в парляментї, як і поза парлементом. — Із сего факту може порозуміти кождий розсудний, не запалений партийною політикою муж, чим становище є аж до тепер справедливе і консеквентне.

Рада державна.

Засїданє палати послів з дня 27. лютого с. р.

На початку засїдання повідомив президент про результат доповнюючих виборів до різних комісий. Із Русинів вибрано до красевої комісиї п. Джуканського. Міністер фінансів предложив проект закона в справі часового звільненя від податку домів в Бельцу і Тешинї, призначених до перебудованя. По відчитаню інтерпеляций, яких вплинуло значне число, приступила палата до дискусиї над наглячим внесенєм п. Фіделєра (молодочеха) і тов. Внесенє домагаєть ся трактованя в наглячій дорозї закону про заробкові і господарські споварищенія, яку то уставу відіслала палата панів назад до палати послів. По короткій дискусиї ухвалено наглячість і приступлено до мериторичної дебати. Перший говорив Фіделєр. В своїй бесїдї відмїчує, що рільничі і заробкові товариства діставать неперте із публичних фондів, длятого треба би завести над ними далеко йдучу контролю і обовязкову загальну ревізию. За наглячим трактованєм сеї справи говорять факти із послїдних літ, іменно велика дефраудация в земдербанку і нещасливі відносини в касї

Сергій Канюк.

До сина.

(Конець.)

Іванівський герб тяжкий! З великим трудом поступала слаба вдова в гору. Підійде десять-двайцять кроків і стане, перекладе бесаги на друге плече, відпочне і знов ступає далї. Та тут і ноги ослабли, треба сїсти. Кільо то разів клала старенька тягар на землю, сїдала на ньім і віддихала... А тут уже й потемнїло. Потемнїйшало на дворі, стало темно і в очах вдови. Всїлякі думки не дають ей відпочати. Привиджають ся ей розбишаки, вовки і т. п. А потім пригадала она собі на старшого сина, що десь хорий лежить у військовому шпиталї. Она здрігнула ся, заплакала і підоймила ся, щоб знов далї ступати.

А вже не-мало страху перенесла бідна старушка, коли йшла повзи нїмецький ліс. Упадо зїсохлий кравець на землю, зашумить вітер деревами, а ей здає ся, що вже біжать за нею, ей рабувати-убивати.

Она не боїть ся смерти, ні, она-б радо умерла, коли-б дали видїла дїточок своїх щасливими. А тепер не хочеть ся ей умирати, она бажає видїти свого слабого сина, свого любого школярика — жіночка свого.

От уже кінчить ся ліс, щасливо перейшла она сю дорогу. Вже видно сьвітла в Кіцмані, але она не повертає до міста, а навертає узенькою доріжкою на цїсарску дорогу, що веде до Чернівців. Повінно ей повертати до міста — і до кого? — щоб більше спізнити ся?

Вийшла на гладку дорогу. На овоні під білим „камінним хрестом" сїла відпочати. На дворі стало темно, заледво може дорогу розпізнати.

Коби яка фірка надїхала, підвезла-бим ся, а то як на збитки й душки не узрим!

До Чернівців ще далеко, а она вже ослабла — дуже ослабла. Коби не ті бесаги, може би ще змогла і скорше їти, так тягар тисне в долину і она ледво волочить ся.

В Мамаївцях вже в кождій хатї темно. Проїхав потяг зелїзничний, — „одинайцята година", прошептала вдова. Вже недалеко ей до дїтий, завтра рано буде вже на місці, хоть би й ще так повзи йшла.

За селом опало ей кілька пасів, она мусїла скинути бесаги, щоб оборонитись від собак.

Она дуже змучила ся, сїла на кучу рiни і стала щось шептати. Може бути, молила ся, бо була богомільна, а може розмовляла сама з собою...

Чим крок, а все більше опускали ей сили, все тяжші ставали бесаги. Повіяв легонький вітрець. По хвилї зробив ся з його сильний вітер, она що тяжше ступала в перед. — О, она вже не може далї їти; вітер подув на неї сильнійше й повалив ей на землю. Она розплакалась у голос, як мала дитина.

Подумавши сльози гіркі та солені, а з ними вилилось горе, туга й розпука бідної вдови Зиновій. Плакала, бо ей ставало не тім легше на серцї.

Устала. Та она не може піднести бесаг. З тяжким трудом висадила бідна той тягар на слабі плечі й пійшла далї.

Минула вже ленькївську поршиму; повернула би, заночувала би, так нїгде не видно сьвітла. А може і приймати не схотять? Пійшла далї.

— Вже щось доліву, коби до моста! — каже.

Та сили чим-раз меньшають, а вітер що хвиля все сильнїйший.

Ще раз подув сильний вітер, зміг з дороги гору сухого снігу й повіяв ним на бідну жінку. Она таки повалилась на землю. — Минула хвиля одна і друга й десята, а она не підіймає ся. Чути легонькі стони. Она певно ударилась сильно — побилась й не могла піднятись.

Вже час, щоб устала. Та ей не хочеть ся вставати. Куди? — Она вже у сина в теплій хатї, лежить у мягкому ліжку; ей хочеть ся спати. О, спати — спати! — нїчого солодшого від сну! Але тепер, чи-ж повинна она тепер заснути? Чи-ж збудить ся она коли, як вона? Со ей не обходить. Перед очима ей син, школярик-жіночок і другий синок, оба здорові-веселі, она щаслива, — чому не мала-б заснути...

Она вже не стогне, не шепче, не рухає ся. Серце починає переставати бити, она чим хвиля студенїйшає. Она вже спить, — хто там знає, може вже й не встане.

— — — — — — — — — —

З далеку чути лящ пса. Ні, то не пси, то вовки виють. Вже не дуже далеко від дороги. За хвильку прийдуть і — найдуть собі поживу. Є хлїб, сир, бринза і сьвіже людске мясо. — Бідна вдова! Не чує їх голосу, не видить їх очий, що сьвітить ся моя огники, она спить, а може — може вже...

Чути дзвінки! Голос стає що-раз голоснїйшим. Тепер вже все видно добре.

Пара бистрих коний тягне, ні, у повітрі несе легонькі конані сани. На санях сидить чоловік. Він не чує зими. На йому теплий кожух, він не боїть ся морозу. А чому він їде так дуже скоро? Коні зачули голос сірих і утїкають, щоб не здибатись з тими лютими звірами.

Перед місцем, де лежала сиротча жінка, коні стали й зачали сапати в гору. Чоловік, що сидїв на санях, укрів щось чорного перед кінськими і — вже-б знав, що то якась людина, встав із саний, підійшов до того місця й промовив тихо:

— Бідна, бідна!

Тепер не було чого довго видумуватись, він здїймив з саний баранину, що покривав нею свої ноги, завив у них вещасну жінку, висадив на сани, забрав бесаги і пігнав — кільми можна — далї.

Кілька разів загледав він до вещасної, прикладав руку до серця, але нїчого не показувало жити. Она спала, спало і серце, все спало — і жите ей.

ін. сьп. Вацлава. Сі факта викликали велике недовіря серед населення. Обовязком парламенту є як найскорше зарадити сему. Бесідник обговорює перебіг руху на чеху касу ощадности в Празі. Причини руху на чеху касу лежать передусім в занепокоєнню загалу: занепокоєне се збудила вість, що чеха каса, яка має 82 міл. майна понесла значні страти через конверсію рент, а до того прилучили ся інші національні і правні причини. Чеха каса ощадности є попросту політично-боєвою організацією і завсігди старала ся перепаджувати інтереси чеського народа. Бесідник наводить приміри (Тут приходить до острої вимини слів між Чехами а Німцями). Дальше критикував Фідлер адміністрацію каси. Но ніч говорив Врабец.

Дописи із провінції.

Міжусобиці.

Коли переглянемо картини історії розвитку людскости, прийдемо до пересьвідчення, що одною з найбільших запор загального поступу були між иньшими міжусобиці. Упадок многих сильних полків народів, подібно як і нашого, лежав жереза в міжусобицях. Міжусобиці, се погань, що нищить взаємно працї обох ворогуючих сторін. Великим злом являють ся міжусобиці взагалї, але горе понесеному народови, котрий звичайно і так має досить „природних“ ворогів-гнобителів, коли завдадуть ся міжусобиці між его провідників, апостолів, що мають піднести его морально і матеріально. І се власно грозить русько-українській громаді на Буковині.

В послїдніх часї розгорілась пристрастна полеміка між „Буковиною“, а „Приятелем“, котра може потягнути за собою поважнійші наслїдки, а якими би вони і небули, то на мою гадку більше нанесли-б шкоди ніж хісна.

З причини, що теперішні відносини на Буковині зараз по виданю ся на те, щоби виводити на поле народньої праці якунебудь домашню боротьбу, з причини, що в такій борбі найбільше потерпіла би така наша національна руска справа, котра є власне предметом спірним, забираю отсе голос і усильно прошу обі сторони, щоби занехали дальшу полеміку без огляду на те, хто ей перший інспірував.

Маю надію, що сей голос промовить до переконання тих ветеранів на поли народної праці з „Буковини“ як також молодим робітникам, групуючим ся коло „Приятеля“, бо так одні як і другі тільки всього найлїпшого бажають для нашої

Годинник на вежі вибив третю, коли приїхали до міста.

— — — — — — — —

Минув один тиждень, минув і другий, а бідна старушка не виходила з горячки. „Сину, сину!“ лічала вона, „де ти?“ А син стояв побіч неї.

Панок, що вратував ёї від смерти, завіз ёї до свого дому, закликав лїкаря і постарав лїки. Якось довідав ся до ёї сина-школярика й приказав його також.

Що дня приходив син до слабої матери, приходив і другий син-вояк, але вона їх не пізнавала, де-коли навіть відганяла від себе. Аж на третому тижні полїпшало ёї так, що вона вже все розуміла. — Говорила ще тихо-поволї, але розумно.

Тепер аж розповіли ёї, який то способом і в якому стані дістала ся вона до Чернівців. Сказали також, кільки то труду і днїв перейшло, заки вона видоровіла.

Як тільки утихла завируха, заспокоївгріло милее сонечко, як тільки почувалась здоровою старушка, так і лічала збирати ся до дому. Добрі люди не пускали.

— Ще хоть тиждень останьте ся, — казали.

Але вона дякувала з сльозами в очах; вона видїла своїх дїтий — здоровівеселі — тепер хоче до дому.

Она-б була радо осталась ся в місті, щоб дивити ся на синів, але ще радше хотїла вертати домів, щоб знов напоювати бесяги і вести хлїба дитиї до школи... Она-ж йому мати!

Філія тов. „Руска Школа“ в Кіцмани.

В недїлю, дня 15. лютого 1903 р. відбувала філія товариства „Руска Школа“ в Кіцмани свої загальні збори за рік 1902. Видїл товариства повідомив членів о сих зборах в газеті „Буковина“ досить вчасно, але на жаль більша половина членів, хоть мало обговорюватись дуже важні справи, занедбала їх і не явила ся, бо, що сумнійше, бракло навіть найближших товаришів, коли знов десятеро не щадили труду і поприїзджали аж знад Дністра! Явило ся 31 членів між ними і відпоручник чернївської філії, п. І. Карбулїцкий.

Заступник голови, п. В. Іваєюк отворив збори, привитав щирими словами зібраних, по чім приступлено до денного порядку.

1) Верифікація протоколу з послїдних зборів з дня 8. червня 1902. р. Докладний протокол прочитав писар товариства, п. М. Григорович, котрий принято до відомости без дебати.

2) Справоздане із дїяльности видїлу за минувший рік (1902), точно виготовляне, прочитав писар товариства, п. М. Григорович. Після справоздання числить товариство спорі число членів, бо явних 100 членів, найбільше учителїв. Згадатьб і то, що много учительских сил пропадає з невідомих причин з вступленем в члени сего товариства. Із справоздання можна було також довідатись, що видїл товариства підтримав в минувшім році чотири видїлові засїдання і скликав також одно раз звичайні збори в справі зрекїзованих стипендиї ім. Ом. Поповича. На жаль до тої справи вибрана комісія не довела ёї що до кінця через розличні трудности, а тим більше, згадана комісія занимає ся як найдокладнійшим виготовленем дотичної грамоти. На жадане п. інспектора І. Стратичука повелив сю справу докладнійше провідити збори, п. В. Іваєюк. Крім полагодження декотрих видїлових поручених справ, дбав видїл також і про духове образованє членів через відчити на зборах. Крім значних залегловстий завізує видїл значною ще готівкою вирх 200 корон.

3) Справоздане касове. Як вже в справозданю, із дїяльности сказано, посїдає товариство значну готівку. По перечитаню справоздання касового скарбником, п. Д. Павлецом, вибрано на внесенє п. В Кушелки панів: Н. Сненула, В. Григоровича, С. Костинюка яко контрольну комісію, котра знайшла всї рахунки в найлїпшім порядку, по чім висказано згаданому товариству цїну подяку і удїлено ему абсолюторію.

4) Відчит. Пан Ів. Токарюк відчитав. „Як можна просьвіту увереженого, руского народу піднести?“ Старанно оброблений реферат подобав ся загально. В дебаті брали участь панове: І. Карбулїцкий, В. Іваєюк, В. Григорович, Н. Сненул і референт, і на внесенє п. Н. Сненула виказано референтови подяку повстанем з місць, а на внесенє п. В. Григоровича принято, щоби згаданий відчит надрукувано в газеті „Буковині“, звідки можна буде довідатись о повнім его змісті.

Також і п. І. Омельский відчитав дуже цїкавий реферат із свого побуту на курсї для лїчення гикавих дїтий у Відни: Як можна виключити гикавих дїтий і привести їх до правильної бесїди“. Над сим відчитом дебатували панове: І. Карбулїцкий, С. Цыганюк і А. Жибачиньский без зміни реферату.

5) Вільні внесенє. Дотично підношення платні учительскої, над чим промовляли п. В. Іваєюк, п. І. Карбулїцкий, п. інспектор І. Стратичук і п. І Токарюк, ухвалено одноголосно, щоби іти спільно з всїма учителями буковинськими і жадати підвишення платні всїх учительских сил, не поминувши і надучителїв, взглядно управителїв, бо і вони хотя мають помешкане і функційний додаток, пропадають за то каппеляцію а крім того пропадають також кілку, як і учителї. Надучитель звичайно старший віком має більші видатки на родину. Зрівнає ся платня учителїв з надучителями то відпадає вже один аванс, а з ним і товчок до праці. Рівнож т вож жадати і зависенє категорії підучителїв.

Дотично крейшарової бібліотеки ухвалили збори закупити з фонду товариства 200 штук першого а 200 штук другого числа і роздати їх даром шкільним дїтям тих шкіл, котрих учителї належать до товариства, щоби таким способом познайомити дїтий із сею пожиточною бібліотекою.

На предложенє п. І. Карбулїцкого відложено справу про нарадах ферій до загальних зборів центрального товариства в місяцю марті, бо там має ся она обговорювати обширнійше.

Дальше ухвалено, повідомити всїх членів, котрі залягають з членськими вкладками за минувші роки пересподенційними картками і завізвати їх, щоби до місяця вирівнали належитість, бо в противним разї перестануть бути членами товариства.

6) Вибір нового видїлу. На внесенє п. А. Жибачиньского вибрано новий видїл, котрий уконституював ся по зборах слїдуючо:

1) П. Стратичук І., п. к. інспектор в Кіцмани, голова товариства.

2) П. Іваєюк В., надучитель в Лашківцї, заступник голови.

3) п. Григорович В., надучитель в Кліводинї, писар.

4) П. Панпел Д.' надучитель в Вашківї, скарбник.

5) П. Сненул Н., надучитель в Кадобінцах, контролюр.

Заступниками видїловими вибрано п. Березовского учителя з Кімпляна і п. Токарюка, учителя з Кліводина.

По вичерпаню денного порядку закрив президник зборів, п. В. Іваєюк, збори промовою, в котрій подякував присутним членам за участь вісказав новий видїл до енергічної праці і закінчив многолїтєтєпісм в честь найяснійшого цісаря Франц Йосифа І. Після зборів з одушевленем тричратно повторили і відспівали Гимн народний. — *В. Григорович*, писар.

Вісти з цїлого сьвіта.

— *Австро-Угорщина в Китаю.* Fremdenblatt дістав слїдуючий лист із Шанґаю: Підписано конвенцию між Австро-Угорщиною і Китаєм що до юрисдикції австро-угорскої, а відомість, що ґрунт дістало ся від хінського правительства даром, буде цілком вдоволюча. Наша держава мусїла тільки з'обовязати ся до виплати хінському правительству річної суми за зменшене ґрунтового податку; виплинуть також дрібні кошта з причини, що треба буде заплатити кошта відшкодованя усяким властителям гробів за перенесенє доріг. З другої сторони наша держава буде мати із своєї хінської посілости доходи із податків, які будуть ся обертати на покрите адміністрацийних коштів. На обшарі посілости, що виносить 0·75 km², який треба буде іще осушити, осїло вже багато Хінців і є надія, що за ними надтягнуть іще кунї австрийські і угорські.

— *В угорскім соймі* пос. Барабаш в дальшій дискусії над військовим законом заявив, що правительственне сторонництво твердить безпідставно, що воно репрезентує більшість народу, бо більшість угорского народу, противна військовому законови. Цілий ряд послів одержав своїх мандати в тій думцї, що будуть голосували против підвишеня контингенту рекрутів, а се приречене послам докоряють тепер. Бесідник відчитує листу тих либеральних послів, яких виборчі округи заявили ся против військового закона. В імени опозиції заявляє, що она не відступила під обструкції, а против остає правительству лише дві дороги: або дефінути предложене, або розвязати палату. Пос. Барабаш сильно ударив на міністра гонведів бар. Фавнарі-ого, називаючи его заступником династії против інтересів Угорщини. Серед протестів палати президент позвав бесїдника до порядку за се, що заявив, що сторонництво Кошута, коли би его теперішна борба остала без внесїду, було би змушене поставити на денний порядок квестию incompatibilitatis, незгідности посїдани цїсарскої, австрийскої корони і королївскої, угорскої. Пос. Барабаш протестуючи против зарядженя президента, покликував ся на се, що угорский регулямін не боронить втягати корони до дискусії. Президент перечить сему, звертаючись до палати з просьбою, щоби атаками против конституційного чинника не погіршала ситуації. Пос. Тіпдер протестував також в своїй обструкційній промові против зарядженя президента; відтак засїданє перервано.

— *Спір о інвеституру у Франції.* Ще не перегуділа у Франції борба з конгрегаціями, хоч справа вже законом полагоджена, а в тім вирвав новий спір між державою а церквою. Є то той сам спір, що вже раз в середніх вінах розгорів був між папою Григорієм VII. а цїсарем Генриком IX.: спір о інвеституру чи то о право сьвітскої власти іменувати епископів. Ішлось тепер о одно слово, котре від давних часів постійно находить ся в папских булах при інвеститурі епископів. Французке правительство аж тепер звернуло увагу на те слово і бачить в нім нарушене конкордату, заключеного з римскою курією Наполеоном I. в 1801 р., коли він ще був першим консулем Франції. В папских булах, писаних з нагоди іменованя двох епископів в червни мин. року, находить ся именно слова: „Aemilius Loubet, Praeses Reipublicae Gallorum, nominavit Nobis episcopum.“ Отже ходить о слово „Nobis“. Державний совіт і міністерство кажуть, що се слово суперечить конкордатови. В конкордаті сказано, що „епископів іменує перший консуль, а каноничну інституцию дає їм апостольский престол, згідно з тими формами, які були перед зміною правительства“ (значить перед революцию). Тимчасом слово „Nobis“ перевертає право іменованя на право пропонованя; бо коли без „Nobis“ виходив би змисл: „Емиль Любе займенував епископа“, то з тим словом виходить: „Ем. Любе назвав нам (чи то, запропонував нам) епископа“. Длятого державний совіт і міністерство не хотїли тих був принять до відомости, вихо-

дячи з того погляду, що и папских булах повинно бути видне признаке держави права іменовати єпископів. Але на разї скінчило ся на тім, що державна власть не заперестропала папских булл, а через те номінати анї не дали ся вписьпатити, анї не обмежали своїх епископств, ба навіть осталя ся без всякої платнї, бо епископскої не дістали, а давну свою платню стратили, зістаючи нібито епископами. З того часу опорожнили ся знов три епископства. Тепер правительство поступило вже різне, бо без жадних переговорів з Римом заіменувало епископів і попросту лише повідомило о тім папского нунция в Парижи. В Римі пішло з того велике заворушене, а чи не більше ще таки між французскими клерикалами. Клерикальні часописи заповідають, що папа не дасть іменованим епископам канонічної інституції, поки не буде той спір полагоджений. З другої-ж знов сторона замічають, що найгірше випшла би на тім сама римска курія, бо готова би стратити у Франциї свої доходи, а більша часть доходів папи походить як-раз з Франциї; та і удержане духовеньства французького готово би тогдї спасти з державного буджету і обмежити ся на само душпастирство. Здає ся, що папскі дипльомати раді би найти якийсь вихід з тої прикрої справи, бо Temps радить — як здогадують ся, по мисли кардинала Рамполї — таку форму папских булл: „Емиль Любе по мисли заключеної в р. 1801 з першим конзулем умови заіменував...“ У всякім разї цікава річ, на чім сей спір скінчить ся.

— *Італія.* Tribuna доносить, що на запитане одного посла, відповів державний секретар міністерства заграничних справ Бачеллї, що правительство безперестанно слїдить за балканьскими справами. В порозумінню із віденьским і італійским правительством добачує Італія запоруку скорого рішеня македоньского питана із затриманем цїлости отоманьскої імперії. Що до подорожи Лямбсдорфа, сказав Бачеллї, що сї заінавгуровано в цїли примушеня цивілізаційних домагань із задержанем „status quo“ на Балканах. Повне порозуміне із Австро-Угорщиною, Росиєю і Італією уже було уложене, як італійске правительство повідомлено про результат порозуміня між Лямбсдорфом і гр. Голуховским, якого пїлию є не що иньше, як удержане „status quo“ на балканьскім півострові.

Розпорядженє ц. к. през. міністрів

як управителя міністерії внутрішних справ з 14. липня 1902. ч. 29940,

до всїх начальників країн

про

способи поборюваня туберкульози (сухіт).

Далї.

I. Охорона.

A. ПРИМУСОВІ ЗАРЯДЖЕНЯ.

a) Загальні.

При вождім заслабленю на туберкульозу є обовязком осіб пасказчих хорих і самих-же хорих в певний спосіб зовсім зничити зараженє харкотне і всякі инші виділи туберкульчні (н. пр. туберкульчних ран) і через се перешкодити дальшому розширеню туберкульчних зародків.

Для того треба конечно заховувати слїдуючі охоронні средства:

Як тільно який случай заслабленя виключе у лїкаря підозріне, що се може бути туберкульоза, треба як найскорше зарядити мікроскопічно-бактеріольогічний розслїд діягностично важних виділень.

Коли стверджено туберкульозу, треба по можности старати ся, щоби хорому дати — без шкоди для найстаранїйшого догляду — окрему комнату до спаня, а кождім случаю одиак окреме ліжко, окрему постіль і білизну, окремі одїж, окремі прилади до митя і т. д.

Харкотине хорого мусить виділюватп ся в дома і по-за домом, на що лїкар пільною своєю повагою повинен вплинати, лише до того приготовані начиня (плювачки, миски, фляшочки і ин.). Особливо треба уважати виплювуваня на підлогу або на хусточку, що служить до чищеня носа.

При кашлю має хорий уживати після сказівок лїкаря, відповідних охоронних приладів, які кладе ся перед уста, щоби устримати прискане харкотина.

Ті і всї другі предмети ужитку, заречищені туберкульчними зародками, треба зробити нешкідливими. Одні, пр. перевязки, можна із-за їх малої вартости, сейчас спалити; другі, при уживаню немалої чинности, через яку — прим. при напрасним розпиханю збитих і зісохлих до купи хусток до носа — заєдно заречищена могли замінити ся в порох, можна через кипяченє або через десінфекцию у водній парі або хемічною дорогою зробити пригідними до дальшого ужитку.

Вимітане комнат, в яких находить ся хорі на туберкульозу, мусить все підбувати ся в мокрий способ.

Витрішуваня стирок до пороху через вікна або инші отвори від улиці треба в загалї заказати; витрішувати має ся по змозї до відповідно приладженого смітника в сьміте треба спалити.

Білизну і постіль туберкульчних людий треба 24 годин перед правом десінфекціонувати через кипяченє в лузї або розчинї соди, або через ложене в зимний, десять разів розпущений розчин кресольового мила.

В случаю перенесеня туберкульчного хорого з его помешкання до шпиталю, згляднo в загалї при зміні помешкання, також в случаю его смерти треба всї предмети ужитку, якими він послугував ся, заки їх хто другий уживати буде, вичистити і вивітрити на сонци, або десінфекціонувати після припису лїкаря. Також і в помешканю, котре він опустив треба перед новим ужитем, стїни і підлогу основно вичистити і десінфекціонувати після лїкарского заряджена.

До плеканя туберкульчних треба уживати лише таких осіб, котрі анї не терплять на туберкульозу, анї не мають очивидного нахилу до сей хороби.

(Далї буде).

НОВИНКИ.

Посол Шігуляк виїхав сегодня назад до Відня.

О. проф. Сидір Воробкевич (Данило Мяша) занеман так на здоровлю, що стан его дуже грізьний.

З Історичного Товариства в Чернівцях. Заповіджені популярні відчити зачинають ся в середу 4-ого марця о 6 год. вечером в Народнім Домі. Того дня вечне н. проф. хр. Стоцкий свої виклади про „Славяньску старину“. В суботу дня 7-го марця о 6 год. також у Народнім Домі вічне н. проф. Юлиан Кобилиньский свої виклади про філософію. Всїх, що вже виписали ся на сї виклади і що хотїли би ще виписати ся, инших Історичного Товариства просить прийти в означених днях перед 6 год. — тогди їм видадуть ся вступні карти. Пригадуємо що раз, що для учеників і учениць карти вступу коштують по 1 корові, для инших по 3 к.

Пригадуємо, що в слїдуючу неділю о 10 год. рано головні збори тов. „Руска Школа“, а о 3 попол. в салї „Народного Дому“. Часни „Народного Дому“ дістануть особні запрошеня і справозданя сими днями.

Філії тов. „Руска Школа“ звозить завтра найдальше до головних зборів предложити головному виділови в Чернівцях сине членів, що виплатили вкладки за рік 1902. Се задля евіденції на головних зборах конечно потрібне.

Польскі приятелї пишуть про своїх німецьких союзників, инакше в черновец. Gazet-a Polska, а инакше в галицких газетах, тут лижуть, а там дряпають. Ото знавий „Znajomy“ з Чернівців пише до Gazet-и Narodowo-ї в ч. 44 з дня 24. лютого с. р.: Поневний вибір дотеперішнього посадника має для нашого міста основно значіне особливо з уваги на факт, що его контрандидат ставав Ф. бар. Фірт. Той послїдний є одним з головних провідників тутешних Німців і его політика занимає то становиско, що в дотеперішнім стані посїдани Німця нїяка не повинна наступити зміна хіба ся, що „стан“ сей може бути побільшений. А треба зважити, що Німці і що в часах централістичних заняли тут всї визначнїйші місця з приводу для инших елементів народних. Так також і в місній раді мають вони більше мандатів, ніж се в пропорції до числа їхнього населеня правно їм належить ся“.

Німецка кирниця. Tagblatt помістив допись з Кимпаня, в котрій нанівся Німчик захваляє краєвому виділови нїмецку касу, котру заложили там супротив русеї, кпить собі з руских кас, забуваючи, що Німці в Гаґенї, Жадові і др. селах роблять собі окремі каси. Лиш Русинам сего не вільно. Отже на доказ обективности Tagblatt-у, якою чванить ся сей новий орган германізації.

В Розтоках на Буковині відбуде ся в неділю, дня 8. марта с. р. о 11 год. рано загальний збір каси ощадности і позичок для громади Розтік, на котрім виберо ся старшину і касиера і постановить ся приписи для старшини, яких вимагає § 52 статуту. На збори приїде посол др. Стоцкий, отже добре би було і сусіднім селам прибути на сї збори і переконати ся о користях, які находять для громад із таких кас.

Тов. „Снятинській Боян“ устроює в неділю дня 8. н. ст. марта 1903. В салї касиновій в Снятинї в память буковинсько-руского поета Осипа Юрія Федьковича при ласкавій участи инш. п. М. Лукасевича вокально декламаторскій вечерок слїдуючою програмою: 1. Відчит 2. „Чом красна Буковино“ Хор мужеский — Муз. І. Воробкевича 3. „Замовкли горбани“ сольо сопранове — Муз. Кикена 4. „Вязанка народних пісень — Хор мішаний — Муз. Козеном 5. „Руска думка“ — сольо баритонове — Муз. Рудницкого 6. „Покій“ Хор мужеский — Муз. Вербицкого II. 7. „Дніпро реве“ — Хор мішаний з супров. фортеп. Муз. Стеньского 8. „Пранник у Танові“ Стих О. І. Федьковича 9. „Прощаня“ — Басове Сольо з ин. Жадівка 10. „З окрушків“ Хор мужеский — Муз. О. Нижанковского. Ціни місць: Крісло І. радне: 2 кор. Крісло ІІ. радне: 1 кор. 50 сот. Партер 1 кор. Партер для мішан і селян 50 сот. Галерія 30 сот, початок о год. пів до 7 вечером.

Оголошене. Дня 8-го н. ст. марта 1903 р., в неділю, о шестій год. пополудни (а не о 2-ій, як було вильно подано), відбудуть ся в салї руского „Народного Дому“ в Чернівцях надзвичайні загальні збори товариства буковинської руської православної шляхти з таким денним порядком: 1. Доповнюючий вибір виділу. 2. Зміна статута. (Особних запрошень не висилає ся).

Виділ.

Надіслане.

Загальні збори

тов. руских ремісників „Зоря“ в Чернівцях

відбудуть ся в середу 25. лютого с. р. в „Народнім Домі“ з отсим денним порядком: 1. Справоздане виділу з діяльности за мин. рік, 2. справоздане касове, 3. вибір нового виділу, 4. вільні внесеня.

Збори повитав і отворив заст. голови Вол. Сенорений.

Відтак писар Ів. Захарко відчитав слїдуюче справоздане з діяльности виділу тов. руских рем. „Зоря“ за другий рік істнованя:

На початку року 1302 було 19 членів звичайних, а 9 спомагаючих — разом 28. Мимо вітацій виділу, друковання відозв, котрі зістали розіслані між ремісничі верстви — членів нових не прибуло.

Запомог товариство мало дві, а то: 100 корон з Виділу краєвого (за старанем посла др. Смаль-Стоцкого) і 10 корон від члена товариства паня Осипа Кордасевич. — Як в минувшім так і в сім році товариство не удїляло нїкому з членів запомоги.

Видїх відбув 8 засїдань, на котрих радив над справами товариства.

Тов. уряджало 2 вечерки з танцями (один костюмований) і 6 представлень аматорских; закупило нові екземпляре театральні, побільшило театральну гардеробу, реквізита і т. п.

Відтак приступлено до точки другої, а то: справоздане касове — і як виказав касиер Іван Созаньский, то загалом приходу було: 1057 кор. 82 сот., розходу 1044 кор. 32 сот., отже лишило ся в касї 13 кор. 50 с.

Загальні збори приймили справоздане до відомости і удїлили уступаючому виділови абсолюторию.

Вкінци приступлено до вибору нового виділу — в котрий увійшли: Іван Захарко, яко голова; Осип Нехцай, яко заступник голови; Евгеній Крушиньский, яко писар; В. Строїч, яко касиер; Г. Кончиньский, господар; Ник. Уґуран, контролюр. Яко заступників вибрано: Івана Созаньского, Е. Качора, В. Скварщицкого.

При вільних внесеню загальний збір взиває ново-вибраний виділ до точного сповнюваня обовязків і желає як найлїпшого успіху в его важній наступити працї. Також сердечну подяку складає Во. послови др. Смаль-Стоцкому, котрий причинив ся до виділеня запомоги від сойму краєвого для тов. „Зорі“, вкінци всїм членам так дїйсним як і спомагаючим за все, хто дяш радою, будьто помочию причинив ся для добра товариства, а особливо панї Осипі Кордасевич, котра радо з власної кишені недобір при виставах театральних покривала.

Наконець новий голова Іван Захарко обіцює як найлїпше заступати „Зорю“, дякує загальним зборам вибірі заника ради.

За Виділ:

Е. Крушиньский, писар. *Іван Захарко,* голова.

Телєґрами „Буковини“.

Терст 28. лютого. — З Константинополя доносить, що випливаючий до пристани паровець „Carniola“, віткнув ся вчера з випливаючим на море парівцем „Quarnero“ і в наслїдок густої мраки понїс „Carniola“ легкі, а „Quarnero“ тяжкі ушкодженя.

Константинополь 28. лютого. — Висока Порта оголошує, що Гільмі-паша вістане три лїта генеральним інспектором. В окрузї Шехчона відбула ся різня між болгарским відділом, що числив 60 людий і носив болгарскі військові уніформи, а турецким відділом. Двох Турків убито, 12 ранено.

Відень, 28. лютого. — На вчерашній авдиенциї висказав російский посол вдоволене по причині, що султан приняв проект реформ і пообіцяв його докладно перевести.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахляр воронові і з правдивих струсьових пер. ручки перлові і з черепахи. Вахляр Gazé, найновійший виріб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні земіш і шкіркові у всіх довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і салки, а також накривала на діжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурґских калошів і черевиків до сайгу.

Балєві краватки: найновійшого жанру. Балєві мужскі сорочки тонкові, з Piqué і батисту. Найновійші комірі і манжети, хусточки тонкові, батистові і полотняні. Гузики до комірів і шемізетові. Мужскі шкарпетки.

Ціна пізного сезону продаватиме по дуже знижених цінах всі товари кожухові, плетені, новинні і черевики.

Найбільший вибір карнавалових товарів для панів і пань, штіфлєта і домові черевики: лакіровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, поодинокі зі шкіри земіш.

Инші способи на складі: портмонєткучми, дамові заручавки, чашочки, коляри і т. д. Правдива білизна Cégar: квотанники, мужкові помічки, шкарпетки, Chenillen Echarpes і хустки, новинні шалі і хустки новинні і полотняні дамові спідниці, кімоно; огрівачі пузька і литок; плетені новинні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані штіфлєти. Черевики до вовганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкраще сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальокову нафту

по **12 кр.** ґіґра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦІСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій цїні нїґде не може дістати. — Обі ей сорти суть неексплодуючі, без олору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених цїнах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовлення принимають ся.

О численні відвідини упрашає

Мориц Вельт.

46—50

Друкарня „Руской Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 годин рано.

Марка охоронна: котвиця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втираня** по ціні 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лиш в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лиш фляшки тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Рік заснованя 1892.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

одиноке руске товариство асекураційне,

Обезпечує будинки, рухомости, збіжє і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвишку з оплат розділяє между членів яко повороти; в послїдних трох лїтах виносив поворот 8%.

Виплачує шкоди дуже скоро а о цїнку шкід переводить разом.

ДНІСТЕР з дезеґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодованя в сумі 3,187.258 кор.

ДНІСТРА позіки приймають при вложках Банк краєвий і каси ощадности. Посередничить при обезпеченях на житє в краївскім Товаристві.

ДНІСТЕР відступає часть провізиї з таких обезпечень на руські добродійні цїли: хлопого на житє треба обезпечати ся тільки через „Дністер“.

ДНІСТРА фонди вносять з кінцем 1902 р: 838.364 кор. і всї уміщені в цінних паперах пупілярних.

ДНІСТЕР удїлює аґенції селянам особливо там, де еще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНІСТРА аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїчене сухо-горячим повітрем

подагри, ревматизму, люмбаґи (пострілу) Ісхіаса, невральгії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфлєра**), що приладжують ся до слабих частий тіла, уможливлюють найвисші температури з всїми термальними методами, а через то й найкращі успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмирює біль. При лїченю є цїле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його носити і ті, що терплять на серце, на конґестиї і астматизм. Лїченє може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий; як зміна материї подаґра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улиця Почтова число 5а.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.
З друкарні товариства „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

За редакцию відповідає **Володислав Секеровий**

Ч. 22. Чернівці, середа дня 19. (4. марта) лютого 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи вертає ся лише на попереднє застережене. — Реклямациї пооплатні вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Зміна президента.

З Відня доносять, що бар. Бургіньона вже спенсіоновано. Се оголосить ся в як найкоротшім часї, найпізнїйше однак сего тижня у „Віденьскій газеті". Його наслїдником іменовано гофрата в міністерстві внутрішних справ князя Копра Гогенльоге фон Шіллінгефірст. Новий президент Буковини є найстаршим сином князя Константина Гогенльоге. Родив ся 16. грудня 1863 р., отже має тепер 40 лїт. Оженив ся із графынею Франціскою Шенборн-Бухгайм і має четверо дїтий: два сини і дві дочки. В р. 1888 вступив князь Гогенльоге до державної служби у Відни, був політичним урядником в Чехах, аплікував на повітового комісаря і як такого придїлено його 1891 р. до служби в міністерстві внутрішних справ. В р. 1892 іменовано його віцесекретарем міністерства, 1894 р. старостою в Теплицях, а 1898 надано йому титул і характер радника намістництва і покликано назад до міністерства, де служив аж до заіменованя президентом Буковини. В р. 1902 надано йому титул і характер гофрата. Його жінка є двірскою дамою, відзначеною орденом хреста зо звіздою.

Про уступаючого президента пишуть „Nachrichten": „Найбільше в зобовязані бар. Бургіньонови Німці. Ніодин президент не оказав їм до тепер такої прихильности. Всї його попередники ішли дорогами, по яких ишгало кождочасне центральне правительство, а кождо центральне правительство занимало згляднм Німців неприхильне, ба навіть погоже становище". Як бачимо, християньскі Німці хочуть злїпити бар. Бургіньони похвалу за те, що він стояв в опозициї до своєї власти, центрального правительства. Се для характеристики, в який способ німецко-християньскі круги понимають обовязки урядника.

Що так стоїть ся, запонів н. Нин. Василько на засїданю сойму дня 30. лицня 1902. Він сказав дослівно ось що: „Мої Панове! Як розходять ся приятелї, то кажуть собі до побачення! Мої Панове! Відношенє рускаго народа до Єго Е. президента краю є того рода, що я можу в імени руского народа спокійно сказати: правдоподібно до не-побаченя!"

Про славу і кінець бар. Бургіньона пише „Buk. Post". Зразу розпочав бар. Бургіньон переслїдованем Румунів, а особливо румуньского сьвященьства, якому закинено нельоялність. Переслїдовано румуньскі трікольори і виточено дисциплїнарні слїдства напить румуньским судям (Стефанелї). Але вийшов на верх др. Скедль і при його помочи прийшло до памятної події дня 21. червня 1902. Се був день великої побіди для штуки інтриґованя д-ра Скедля. Русинів зроблено рогами Бургіньона. Ціла акция закончила Русинів несподівано. Від „приятелїв" ніхто не сподївавть ся атанів. Цілій акциї бракувало рішучого мотиву, а тільки задля личної порожночности і жажди імети денких людців, закалямучено спокій в краю. Скедль побідив, порожнечість Бургіньона заспокоєно. В часах своєї слави мав Бургіньон цілий сойм за собою, а тільки одного Янку Фльондора проти себе; в часах свого упадку мав проти себе пятьох руских послів. Мірку нещасти доповнила афера д-ра Ф. Лупу, що показала перед цілим сьвітом, які пів-азіятицкі відносини панують в нашім краю. У відповідь на се „діло", дістав бар. Бургіньон з Відня — blauen Bogen.

„Parlamentarische Korrespondenz" пише: Наше донесенє про уступленя президента Буковини бар. Бургіньона, потверджують ся. Родина президента відїхала вже до Відня, а куфри бар. Бургіньона рівнож спаковані. Як доносять нам з Чернівців, буде першою задачию нового президента, поправити відносини між краєвим правительством а Русинами, щоби передусїм можна було думати про скликанє краєвого сойму, що під бар. Бургіньоном було неможливе. Він огірчив наперед проти свого правлїня Румунів довголїтним переслїдуванем і як ся мавїи переслїдованя загрозила напруженем інтернационального спокою, пала ся до переслїдованя Русинів. Сподіють ся, що новий президент рішучо зірве із тактиков свого попередника".

Про уступленє бар. Бургіньона „Gazeta Polska" пише: „Відомість о зближаючим ся відході Є. Е. президента краю з Буковини будить в краю загальний жаль і то узасаднений. Він бо дав численні доводи безсторонности (?) і справедливости (?) та щиро інтересував ся і піклував ся всїма справами краєвими. Однак в пятилїтю, яке управляв під його правлїнем, не бракло і блудів, що ніколи не були вислїдом злої волї, а єдино вислїдом незнайомости краєвих відносин. Однак із особистої його вини не прийшло до ніякої сциси; навпаки-ж особистою його заслугою усунено много костий незгоди. Тим більше застановити мусить факт, що бар. Бургіньон відходить в хвили, коли всї народности Буковини, під його кермою станули до згідної (?) працї. Не потреба доводити, що сецесия Русинів з тогідного Сойму не сталась ілля причин річених (?), а в кождім случаю недопущено п. Василька до комісиї, не мало характера кривдженя народа руского. Впрочім відомо, що події сї викликав не бар. Бургіньон, а визначні посли румуньскі, німецкі та вірмено-польскі (!)". Дальше „G. P." каже, що бар. Бургіньон дуже піклував ся всїма народностями і верствами суспільности так, що з дїяльности бар. Бургіньона може бути незадоволений хиба той, що не узгляднив трудної ситуациї і домагав ся більше, ніж се йому без шкоди других дати було можна. Що до елементу польского, то той не відразу з'єднав собі прихильність і довіря бар. Бургіньона. Допервa коли президент переконав ся, що Поляки не домагають ся більше, що би могло кривдити другі народности та щиро бажають працювати для народа, то тодї виробив собі власне переконанє о польскім становиску і не відмовив Полякам справедливости (??), за яку в нових дуже вдячні. Такого самого переконанн — пише „G. P." — про дїяльність Бургіньона суть Німці, переважна часть Румунів, а безумовно також значна части-

---

Сергій Канюк.

Пятьнайцять лїт.

Он там на той цминтар, на те кладовище!... Чого іду я туди, чого? — Іду, щоб проллати сліз чимало, оцілувати гріб, похилені хрести, сказати „Отче наш" за їхню душу і — знов заплакать...

Що неділї, що сьвята ходили ми — я і матїнка — сюди на цминтар. Чого, я не знав. Я видів, що матїр падала на колїна, цілувала хрест і плакала, гірко плакала, потім молилась. Як би не я, була би і вона уже на гробі. Я не знав, чого она плакала, був що малою дитиною. — Не знав, по-що ми на той цминтар ходили.

Кождого разу минали ми нашу-жебрака. Він сидів на розї коло цминтара у невеличкому віночку й молив ся. „Отче наш"... чути було, як говорив слабенькими голосом.

— „Най Біг приймє! Боже благослови!..."

Що разу, коли минали ми попри його, матїр мене зупиняла, я сама йшла до старця й давала йому, що могла, крейцар, буханку, чи хліба, а иноді й сьвятинки.

— „За його!" чути було, як шептала.

„Спаси Біг! Отче наш..."

І ми вертали відтак домів. Я біган по дорозї, а мати ступала повільною ходою. Ей було не до сьміху. Она-б була радше осталась на цмитарі, та я — я тягнув ей, тягнув ей домів...

Скоро уплинули лиї. Мене післала неньна до школи, до міста. До дому приходив я лиш на великі сьвята та на вакациї. І тодї ходили ми обоє, як і давно, на цмитар. О, тодї я вже знав, чого она ходила на кладовище; знав добре, чому она проливала гірві сльози: там спав твердим сном ей дорогий муж, ей щасте, мій батько.

„Лиш ся, сину, тут лежить твій отець, тут твої два братчики малюньні, а тут сестричка твоя, всї при куні в одному гробі, тільки не в одній домовині. Читай, тут стоїть написано на хресті усе!"

Я проторив віти калини і читав голосно: „Тут спочивав І . . . К . . . умер 1882 року. Вічная память." А мати не дослухувала моїх слів, плакала-ридала.

„А тут, сину, порожне місце, се, абись знав, для мене. Як умру, то похоронїте жене на сім місці, се моя послїдна воля. Зробиш так, як каже мама? — скажи!"

„А може би я тут ліг, як умру? Я так хотїв би лежати коло татка; а їх не памятаю."

„Ні, сину! Ти будеш жити у місті, там і умреш, но охотить тебе ховати тут на селї. Тебе поховають там, де будеш жити. Але ти не говори про се, ти ще дитина, а я — я вже стара. Ти видиш, що мама слаба! Боже воби ще хоть тебе діждатись..."

От-таку то розмову вели ми обоє між собою кождого разу, коли були на цмитарі, та й — я не знав, що ніколи не буде мами, що ніколи не буде моєї матїнки, що ніколи не буде моєї ненї, моєї ненї, моєї ненї!

І ми йшли до гробу вітця мого, щоб помолитись за померших. Она покладала віночок на хрест сестри й молилась; і я молив ся. По хвилї вертали ми знов тою дорогою, котрою прийшли, домів. Я хотїв ей дякувати за ей добре серце, хотїв оцілувати ей білі ручинята, але она вирвала їх з моїх рук і побігла о кільна кроків наперед.

„Будь тихо, хтось ходить, некрасно сказко про нас." —

Знов йшли ми коло старця, чули, як він шептав „Отче наш".

„Лиш ся Міську, він сидить тут, хто знає, від коли, татко кажуть, що його вже застали. І він не рухаєсь з відси нїкуди, в зимі і в лїтї сидить у тім віночку і просить милостині. Люди його спомагають. На ніч занозить його Андрій, гробар, до себе до хати.

Я вдивив ся у лице старця, він здавав ся мені таким милим, таким принадним, я-б йому в тій хвилї дав би був все, що мав, сорочку послїдню, коли-б лиш був просив. Мені стало жалко бідного старця і мимохіть спотикалась по лиї дрібонька сльоза.

„Ти чого плачеш? Тобі жаль його. О, я його так люблю, я не-раз плакала, жалїючи бідного хлопця. Не забудеш, вдове ся, сеї хвилї нїколи, правда? І мене не забудеш, ні?"

„Ні голубко, до смерти не забуду, до смерти про тебе гадати му." — „І я на тебе", додала она. „Я тебе так люблю, о Боже!..."

Ми опинились коло високої брами

на Русинів?“ При кінци „G. P.“ замічає, що жадного президента дїяльність не була так успішною, як бар. Бургїньона, та що центральне правительство їзза того під ніяким услівєм не повинно приймати його дїмісиї. Який небудь його наслїдник, застане ситуацию о много зеншу і и тім лежить тріяла заслуга і найбільша похвала его правлїня.

Румуньскі часописи про уступленє бар. Бургїньона подають тїльки коротні вісти і не висказують в тій справі своїх поглядів.

Дотепер мала Буковина осьмох красвих президентів: 1. Франц Шміт 1853—1857; 2. Карол ґр. Ротпірх-Шантен 1858—1860. (Від 1. вересня 1860 до 1. марта 1861 прилучено Буковину до Галичини і утворено з неї округ, на чолї якого стояв гофрат Якім рицар Мікулї). 3. Венцель рицар Мартіна від 1861—1862. 4. Рудольф граф Амадей 1862—1865. 5. Франц Мірбах рицар фон Райнфельд 1865—1870. 6. Фелїкс бар. фон Пінo-Фріденталь 1870—1874. 7. Єронїм бар. Алєзанї 1874—1887. 8. бар. Пінo другий раз як міністер на пенсиї 1887—1890. 9. Антін ґраф Пацце 1891—1892. 10. Франц бар. фон Кравс 1892—1894. 11. Леопольд ґраф Ґоес 1894—1897. 12. Фридерик бар. Бургїньон 1898—1903.

З сойму угорского.

На соботнїшнім засіданю палати деп. сторонництво независимости виступило з напрасними нападами на парламент австрийскій і міністра оборони краєвої бр. Вельсерсгаймба їзза енунціацій обох тих чинників на річ удержання одноцїльности цїс. і кор. армії. Бесідник того сторонництва посол Ратхай в кінцевім уступі своїх виводів заявив прямо міністрови Вельсерсгаймбови, що сказав неправду, утримуючи начеб' корона не желала собі ніяких змін в армії; се твердженє міністра ради Ратхая суперечить з оснїдченєм правительства угорского, що монарха годить ся на різні уступки.

Президент кабінета Сель в відповіди заявив, що не є рацією президента кабінету критикувати оснїдченя зроблені в парламентї австрийскім. Нинїшні емблемата армії не відповідають дїйсно наслїдї дуалістичнїй, то також правительство не старати ся єю квестию залагодити і після спроможности виповнити всї обітницї дані в часї дискусиї військової. Міністер висказує жаль їзза обвинуваних слів, які пали з уст посла Ратхая під адресою міністра Вельсерсгаймба і просить палату, аби над ним приключеним перейшла до порядку дневного.

П. Раковскі (сторонництво Кошута) забравши голос підніс, що президент др. Кербер через угоду узискав більшість в парламентї австрийскім, а конференса є першою стацією в Ґольготї угодовій. Парламент австрийскій залагодив так скоро предложенє військове, аби задемонструвати проти Угрів. Австрийске правительство приплескувало всїм бесїдникам, що виступали против Угрів. Бесїдник кінчить радою для Австриї, аби не доводила Угрів до остаточности.

Посол Угрон заявляє, що коли які народности австрийскі можуть для себе виборотн повні користи то мусить со признати ся також Угорщинї. Бесїдник кінчить заявою, що останні подїї в австрийскім парламентї суть гейби то виповіджене війни Уграм.

Президент Сель забравши повторно голос, заявив, що не має нїчо до додання до свого попереднього оснїдчення. — Всьо, що обіцяв, правительство додержить.

По принятю до відомости заяви п. Селя, палата їзза спізненої пори залагодила цїлий ряд петиций і засїданє замкнено; слїдуюче засїданє відбудеть ся в понедїлок.

Вісти з цїлого сьвіта.

— *Торговельні договори Австро-Угорщини з заграничними державами.* В торговельних договорах, заключених з Нїмеччиною, Італиєю, Швайцариєю, Бельгиєю, Росиєю і Болгариєю, означено день 31. грудня 1903 яко найскорїйший речинець упливу тих договорів, коли одна із сторін имонувала договор що найменьше в 12 місяцїв наперед. Доси виповіджено з початком сего року договор лише двом державам: Італиї і Болгариї, так що ті договори тратять силу з кінцем сего року. Що до пяти иньших держав, то обовязує постанова, що договор має силу і поза день 31. грудня 1903 аж до упливу року від того дня, в котрім одна з держав виповість договор. Та постанова знаходить ся в договорах з державами: Данією, Грециєю, Англиєю, Нїдерландами, Румунією і Скандинавщиною. В договорі з Франциєю виповідженє означено на 6 місяцїв. Супротив того, що окрім договорів з Італиєю і Болгариєю, не виповіджено доси договорів з нїякою иньшою державою, автономічні тарифи тих держав можуть бути примінені до товарів з Австриї не скорше, як за рік по виповіджению, котре на всякий случай може наступити в кождій хвили. Нїякого речинця виповіджена не мають договори з Іспанією, Туреччиною і Сполученими Державами північної Америки. Рїжні постанови під тим взглядом мають торговельні договори з иньшими позаєвропейскими державами, але і в тих договорах є звичайно виповідженє що найменьше на два місяцї.

— *Гроза чорної революциї в Америцї.* Ще від початку 16-го столїтя напливало до північної Америки богато негрів в своєї вітчизни Африки, через звичайну тогдї торговлю невільниками. В р. 1814 по війні з Англиєю зобовязали ся Сполучені держави північної Америки вивести торговлю неграми. Але справа оказалась не так легкою і довела в р. 1861 за президента Авраама Лїнкольна навіть до усобиці між північними державами а полудневими, де особливо розмножилось богато чорних. Усобиця скінчила ся в р. 1864 побідою північних держав на користь негрів; але чорні як в р. 1869 за президента Ґранта здобули повні горожанські і політичні права. Та хоч з того часу минуло обложених 30 лїт і хоч богато негрів кінчить школи і взагалї нїчим не рїжнить ся від білих, все-ж таки навіть в тій „свобідній“ Америцї, а особливо в полудневих краях Сполучених держав, де негрів є найбільше, відносять ся білі до чорних з незвичайною ненавистию і погордою та уважають їх згірдно лише за худобу, котра має право голосованя. Погорду сю пояснює ся тим, що переважна часть чорних справдї має бути ледачою худобою.

Отже зайшов тепер випадок, що хоч сам про себе дрібний, може викликати дуже поважні наслїдки. Президент Рузвельт заіменував негра д-ра Крума митовим поборцем в Чарлєстонї, в першім торговельнім містї полудневої Каролїни, в одній з найбільших пристаний полудневих країв в Сполучених державах. Американьский сенат не потвердив тої номінациї і смеркнув ІІ. В полудневих державах викликав крок президента, величезне заворушенє між білими, а зволи поступок сенату обурив чорних так, що можна побоювати ся навіть революциї між ними. Справу обговорюють американьскі дневники, не скриваючи таких гадок, як що „негри все таки є лише худоба з правом голосованя“, що й право голосованя треба їм відобрати, щоби майно білих охоронити перед грабіжею а цивілїзацию перед знищенєм“, що „при поправі долї чорних треба розріжняти річи можливі від неможливих“ і т. п. Правда, що відзивають ся також голоси в оборонї чорних та запитують, якими способом можна заперечувати неграм права, які їм дає конституция. Сам президент заявив, що в справі негрів перевре свою волю, „коли не з сенатом, то проти сенату“. Та слово се у великім разї чи не завадто сьміле. Як бачимо, борба о „права чоловіка“ навіть у „свобідній“ Америцї ще не покінчена!

Сензацийне парляментарне непорозумінє.

Свого часу подали ми коротко, що розвязав ся „буковиньскій союз“, який дотепер істнував в палатї послів, і до якого надежали нїмецькі, руські і румуньскі посли, а на чолї стояв п. Нов. Васильо. Тепер показала ся поміж дотичними послами дивного рода диференция: підчас як голова того союза, а з ним разом і більшість бувших послів твердять, що союз розвязав ся, то менчість зредуковала на двох послів заявленнє, що союз істнує дальше. На підставі автентичних информаций, зачерпнених із „Parlamentarische Correspondenz“, можемо сконстатувати ось що:

В „буковиньскім союзї“ не панували гармонийні відносини вже із самого початку, а то з огляду на невідрадні політичні відносини на Буковинї, що допровадили вспіхи до устиховня буковиньского краєвого президента бар. Бургїньона. Вже від давна предвиджувано кріз і вона наступила, як у військовій комісиї обговорювано справу контингенту рекрутів. Безпосередна причина була ся, що посол Сведаль повірив заступництво інтересів Буковини послови д-рови Шікорови, що стоїть далеко від буковиньских відносин і від нього і тим самим остро дїткнув посла Лупула, що є краєвим маршалком Буковини, належав до „буковиньского союза“ і був головою військової комісиї. Румуньскі члени комісиї повідомили, що виступають із союза. Те саме зробив голова союза пос. Николай Васильо, руські члени союза і пос. др. Штранхер. В союзї позістало тепер тільки двох послів, то є ґр. Сведаль і Резенцвайґ. Члени, що виступили, оголосити союз за розвязаний і постановили заєднувати на місце розвязаного союза в інтересї краю, новий союз.

Се є автентичний стан річи. „Parlamentarische Correspondenz“ кінчить ось тими словами: „бажаємо, щоби вибраним нового краєвого президента пизав Гогенльогого вдало ся, злагодити пристрасну партийну і національну борбу на Буковинї, бо як довго се не стало ся, не буде можливо злучити буковиньских послів на довший час в одним союзї.“

пантофлї. Она подала руку, я поцїлував її і — „на!“ тай розійшлись...

На Великдень пішов я з матїрю на цинтар. Зняв їпяп ми коло каплиці старця. Він кивав головою й молив ся. У правій тримав, як завше, старий капелюх. У візочку було чимало пасочок і писанок, добрі люди понадїляли старцеви всього, щоб також мав сьвята. І матїр дала пасочку, писанок нїяких, а в капелюх шпурнула пїсетку. „За його і за дїтий“, було чути. „Спаси Біг! Дай їм Боже царство! Отче наш...“

„Чи доченаю я ще одного Великодни, Бог знає. Але ти, сину, здаєсь не забув на бідного старця! Дай йому нїяких прейцарів, помана буде, то все за тата і за рідних.“

„Не забуду, кажу, нїколи не забуду. Коли лиш прийду, я все дам йому, нехай молить ся. Я його чось ненавиджу, так дуже ненавиджу.“ —

Помолились, поспакали, студений хрест ощілували й вертали назад домів. Гетьгеть по обіді зібрались ми до пантофлї в гостину. Побули там годину-дві і знов домів. Я-б був ще сидїв, так матїнка каже домів вертати. І що, слухаю, так годить ся. Завтра знов прийду, поговорю, полюблюсь і повеселїшаю. Тут же Озя — моє щасте. О, коби уже покінчити ті школи, коби узріти єї при собі, і матїнка буде при нас, аж тодї я щасливий...

Рука в руку ходили ми садком, веселї-щасливі.

„Чи довго ти будеш ще учитись, Місько?“

— „Тобі, голубко, скучно, так? Ну, вже не довго. Як завтра вернем жемо перед собою „готовим“ чоловіком і — ми станемо тодї щасливими — дуже щасливими.“

Она тїшилась мною. Я чув, як єї рука тиснула до себе мою руку, а голови наші збливались. Я притулив губи до єї личка і — поцїлував. Она почервоніла. — „Боже, чи не знїв хто? Будь гречним!“

Заклякали до хати. А в хатї инша розмова. Хвиля за хвилею і потемнїло, прийшов час вертати домів...

Я вже дома на подвірю. В хатї сьвітло, але мені чогось важко на серцї. Я боюсь переступити поріг, отворити двері. Нараз чую, хтось стогне. „Чи не матїнка? Може заслабла? Нїкому води подати, нїкому обійти-розговорити, а я в гостях поселюсь, здий я син!“ Вбігаю в хату, що видю? — матїр лежить на лїжку й стогне.

„Ов, Богу дякувать, сину, що прийшов, а то був бись по застав живий. Ходи ближше, не можу говорити голосно, ослабла. Не знаю, що мені, але я слаба. Приходить хвиля смерти, та коби тїльки не мучитз ся!“

Я в перестраху не знав, що говорити, що робити. І пійти би закликати кого з сусїдів, бо в хатї лиш нас двоє, і лїку може би якого подати, лишити хору без помочи також ні-ни; а я з того всього у плач. І розплакав ся як мала дитина. Плач додав мені сили. Я припав до лїжка, цїлував дрожачі холодні руки матїнки, просив-молив, щоб жила.

„Не мов, сину, коли — я Божа От не плач, а послухай, що тобі казати му, бо лишусь сили і все пропаде.“

І говорила тихим слабим голосом, де що стоїть, кому його дати, що з ним зробити. Я мало що чув, мало що розумів. Але я запам добре ті останні слова: „Мене поховайте коло тата, хрест і все, що потрібно до похоронів, вже готове. Я приготовилась як сила, щоб не завдавати нїкому клопоту. — Не забудь також на старця, дай йому гріш, як що можеш, а він молитись ме за душу твоїх рідних. І мене не забудь, а Бог не забуде на тебе, бо хто матїр забуває, того Бог карає. І, сину, прийми матїрне благословенство. Я хотїла видїти тебе чоловіком женатим, так не було Божої волї, я не доченаю... Я ві любила, Одно, най ві Бог благословить. — Мені трошки лекше, мене холодо і вже переставо. Я хочу спати. Іди лягай, зелени, ти змучив ся.“

Я вдивив ся в бліде лице дорогої мами, воно здавало ся мені таке смирне, таке добре, як ще нїколи. Очи накрились повіками, слаба заснула.

Я побіг тим часом до сусїди, збудив із сну: „Побіжіть, ради Бога, до пантофлї, простїть, най дадуть ліки за лїкарем. А тота — так кажуть в нас замість ґаздина або жінка — хай ідуть до нас, бо мама слаба!“

(Конець буде).

Розпорядженє ц. к. през. міністрів

як управителя міністерії внутрішних справ з 14. липня 1902, ч. 29940,

до всіх начальників країв

про

способи поборюваня туберкульози (сухіт).

Далї.

Особи цікавячі хорих, згадно свідків туберкулїчних хорих, мають лїкар доладно поучити, як мають цікавити хорих в відповідний санітарний способ і себе хоронити перед зараженєм. Особливо треба їх поучити, щоби они, як також і лїкарі, чистили відповідними дезінфекційними плинами руки і инші відкриті части тїла, а також й одежу, коли зайдуть ся туберкулїчними виділженями, щоби відтак напасів напшлю у пацієнтів не відходили в округ розпрасковуючих на всї сторони частечок слини, або хоронили ся перед їх вдихуваня через закрите уст і носа, а мінї щоби находували як найбільшу особисту чистість.

Щоби при поборюваню туберкульози осягнути дїйсні користи, є річию конечною, щоби всї при тім заняті особи, хорі і здорові, строго самі себе держали у виконуваню лїкарских зарядженьь, згадно самі дбали про їх виконуваня. Є річию конечною, щоби кождий прийшов до переконаня, що випльовуване на землю харкотини туберкулїчного є небезпечне для него самого і що через се є в его інтересї, а також его обовязком сему перешкодити. Кождий мусить при тім уважати, щоби подавати другим злого приміру і тому вистерігати ся плюваня на підлогу. З другого боку треба пригадувати туберкулїчному, що він мусить стерегти ся, через байдужне випльовуване, ставати небезпечним для других і він певно се запше, коли зробить ся его уважним, що першими жертвами его необережности можуть бути члени его родини і особи его безпосереднього окруженя.

Так як се вже, що розповсюджений звичай випльовуваня на підлогу є відражаючий, а також із-за великого числа живучих в суспільности туберкулїчних є небезпечною привичков, треба его безпастанно всїми способми поборювати.

Випльовуване на землю на отвертих улицях і площах є меньше шкідливе, бо туберкулїчні прутикї під впливом сонячного сьвітла і висиханя на дворі скоро гинуть. Тим шкідливїйше его находженя в замкненых льокалях, в яких люди збирають ся, або які часто відвідують.

Тому се річ доконче потрібна усунути сю злу привичку дорогою народного вихованя, так через зміщене впливу всїх просьвічених в публичнім товариськім житю, як також через поучуваня молодїжи у всїх наукових і виховуючих закладах а також через заохочуваня ся до униканя вище згаданої привички.

Там де державні або автономні уряди, публичні товариства і предприемства мають безпосередний вплив на населеня, можна осягнути усуненє сего злиха через прямий рівночий заказ випльовуваня.

Такий заказ треба видати особливо у всїх публичних місцях збору, як прим. поркванх, музеях, гостинницях, льокалях для танцю і забави і т. д.; підтак у всїх закладах і предприемствах стоячих від надзором або впливом названих урядів і товариств, як прим. канцеляріях, школах, гімнастичних салях, лазнях для грн, шпиталях, санаторіях, закладах для божовільних, кліп, сиріт, убогих, захоронках для дїтий і пн.; відтак у промислових заведеннях, особливо в фабричних салях, дальше в касарнях, нічних приютах, станцийних для пропорженя, вязницях, домах поправи і т. п.; в кінци в публичних средствах переводу для особового руху і до того призначених льокалях як прим. почекальнях на стациях желїзної дороги, особових возах желїзничих потягів, місцях для подорожних на парівцях, в електричних і кінних грамваях, почтових возах, омнібусах, фіякрах і пн.

Потвержене кари можна найти в цісарскім розпорядженю з 30. цьвітня 1854, в з. д. ч. 96, розпорядженю з 30. вересня 1857, в. з. д. ч. 186, в законї громадскім, промисловім, желїзничім, в інструкції для карних судів і т. д. або в инших окремих приписах для удержаня порядку.

Заралом одним треба постарати ся, щоби при заховуваню відповідних згляднів на приличність, приготовити до ужитку публики в тих убікациях окремі посудини призначені на збиране харкотина. Ті посудини мають бути напонінені на половину водним дезінфекційним средством або дезінфекційним плином, поставлені найвідповіднійше у висоті 0·9 метра і засмотрені відповідною написею.

Самі по собі треба подбати, щоби зміст тих посудин правильно по дезінфекції в певнійший способ зникати, або помішати з тофом і опилками і спалити, а також вичистити самі посудини через напарене або карболькову водою (8% водянистим розчином) або розчином лїзолю чи лізолю (2%).

До лише стрітить лїкар при переведню сих необходимо потрібних зарядженьь для перешкодженя розширеню туберкульози певнобоїмі перешкоди, є обовязаний відати на повіт місцині або державні санітарні уряди.

Особливо обовязаний лїкар повідомити про істнованє туберкульози в родинї або спільнім мешканю:

a) в разї смерти туберкулїчного хорого;

b) при зміні помешкання або приміщеня туберкулїчного.

До повідомленя про смерть обовязаний також оглядач мерців.

Прямую доношеня лїкарів про появленє туберкульози серед особливих відносин означить ся в окремій части.

б) Спеціальні.

Ст загальні правила, до заховуваня котрих мусить зобовязати ся всїх лїкарів при виконуваню приватної практики треба серед особливих відносин спеціалізувати і точнійше означити. Се мусить наступити особливо в закладах для хорих і немічних певного рода чи то публичних чи приватних. *(Далї буде.)*

НОВИНКИ.

Кваліфікаційний іспит для учителїв шкіл народних і виділових розпочинає ся в Чернівцях 7. мая с. р.

З державних желїзниць. Станцию Ініцієдорф на лінії Максімілїанкайзер Еберсдорф, призначену до тепер для ограниченого пакункового руху розширить ся від 1. мая с. р. на неограниченний пакунковий оборот.

П. Платон Лушниньский, що покінчив філозофію на черновецкім університеті, іменований супленітом при гімназиї Франц-Йосифа у Львові.

Конкурси розписані на місце надучителя 3-клясової школи в Каменці Сторецкого повіту і 2-клясової школи в Кичері Черновецкого повіту, і управителя 1-кл. школи в Чумурні кимполунзкого повіту, всї з руською викладовою мовою, до кінця марта с. р.

Панна Галя Ясеницька, донька о. Кипріяна Ясеницького з Білогорода і братанниця надсовітника суду в Чернівцях п. Володимира Ясеницького, піддала ся дня 18. м. м. вокальній педагогічному в музичній консерваторії у Відни і видержала його з відзначенєм. На разї по-їхала еще у Відни, щоби дальше виправляти ся в грі на фортепяні і в співі. По поворотї до Галичини, обійме п-на Галя Ясеницька посаду учительки музики в одній із руских дівочих інститутів.

Із судової салї. — В понеділок дня 2. марта мала відбути ся перед тутешним судом присяглих розправа посла до ради державної др-а Флєторіяна Луну, що заскаржив редактора „Destepianu“ Константина Берара о обиду чести, а відвічального редактора Бера о співвину. Розправа заповідала ся дуже цікаво, бо оборонець оскарженого хтів викликати на свідків др-а Кербера і бар. Бургівьона, а при сьому багато цікавійших румунських політників. Одним заразом з початком розправи прийшло до взгоди між др-ом Луну і Бераром, а трибунал уміхнив оскарженых від вини і кари.

Розбите засіданє громадскої ради. — Із Серету доносять, що дня 25. лютого заповіджене було засіданє громадскої ради. На порядку дневнім стояло усуненє одного конфлїкту між мужиками а громадою. Именно громада міста Серету пустила свого часу мужикам поля в посесію. Однак в виду сього, що они сильно задигали із податками і не хтїли платити своїх заległостий, уважали ся ни властителї піль. Суд рішив на користь мужиків. Перед засіданем ради громадскої зібрала ся велика товпа інтересованих мужиків і втиснули ся до салї, де було кільких радних. Не могучи дочекати ся початку засіданя, почали мужики нетерпеливити ся і загрожали, що рознесуть громадску канцелярию. Перестрашена більшість ради вимеркала і позістала в салї самого бурмістра. З трудом удало ся успокоїти розлючену товпу обіцянкою, що при згляднім непорозуміня покличе ся адвоката.

Арітметична розвязка. В одним із попередних чисел подали ми статистичну таблю фреквенції на черновецкім університеті в зимовім семестрі 1902/3. З тої нагоди „Чінчу“ нас „Руслан“ і завдав нам ось яку арітметичну загадку: як додано поодинокі подані нами рубрики, то після факультетів одержано загальне число 510, після народностий **602**, а після вонисей 599. Кілько слухачів ходить властиво на черновецкий університет? „Руслан“ обіцяв нам, що в нагороду за розвязку сеї загадки позволить нам питати з „Діла“ засідаючі пересїдки нашої редакції. З черновецкого університету“. Не для того, жеби ми були раді на заокеропану дитинячу нагороду, але щоби вивести „Руслана“ із блуду і денервуючої певности, розвязуємо загадку ось як: Загал слухачів на черновецкім університеті виносить **602**, як се „Руслан“ підгадав в рубрицї „народности“. Що до инших рубрик, то ми не уважали за дуже конечне вичислати менче важні дати. Нам ходило головно о виказаня числа Русинів, Румунів, Жидів, Німців і Поляків і се ми осягнули. Як „Руслан“ із сего незадоволений і хоче мати докладнїйшу статистику черновецкого університету, то може набути ей в університетскій бібліотеці Естарда в Чернівцях (ціна 20 сот.)

О руські книги. З вижницького повіту пишуть нам: Наша філія тов. „Руска Школа“ ухвалила на загальних зборах резолюцию, котрою візвала всї учительські сили повіту до писаня книгів на платню виключно по руськи (поріви. звіт з загальних зборів „Буковини“ ч. 18.). Лучи на сим голосом всї майже учителї і учительки виготовили вже 1. марта книги по руськи, з руським підписом і уряди податкові виплатили гроші без жадних перепон. Та на превеликий жаль найшло ся кілька одиниць, що зломили солїдарність і не тілько остентацийно писали до податкових урядів книги писані по німецки, но еще позволили ся виговорювати на тих учительок чи учителїв, що не встидають ся материної мови і в уряді податковім — різні речі, в котрі не хочеть ся нам вірити. Звертаємо увагу, що як дальше се повторить ся, то всї ті особи, — що зломлять солїдарність народню і товариську і на другий місяць напишуть книги по руськи — напятнуємо публично в „Буковині“. А поки що скажемо на їх адресу словами Шевченка:

...Хто матїр забуває
Того Бог карає,
Чужі люди цурають ся,
В хату не пускають.

Відшкодованя за нареченого. Незвичайної краси римска авторка Іда Віллоті, дала себе фотографувати в дуже декольтованім строю. Фотограф, якому фотографія дуже припала до вподоби, ужив еї до виготовленя почтових карт і розіслав їх по цілій Італії. Наречений артистки, богатий Італіянець, переходив одного дня улицею Генуї і побачив в склеповім вікні фотографію своєї нареченої. Се було причиною, що зірвав всякі зносини з нареченою. Однак Віллоті виграла фотографа о відшкодованє в сумі 75.000 лірів, задля страти, яку понесла через се, що наречений ей покинув.

Дівоча ліга. Незвичайна ліга утворила ся в Лондині, — а називаєть ся вона: „Товариство в цїли розвиваня у женщин байдужности згляднем мущин“. Товариство має председательку, секретарку, бюро і устав. Деякі цікавійші місця устави отсе подаємо: „Арх. І. Всї члени повинні мати що-найменьше 17 лїт, носити довгі сукнї і запинати волосся з гребенем, — Арт. П. Повинні бути зовсім байдужні на мужеску красу, гордити любовію і мати відразу до супружества. — Арт. ІІІ. Повинні ширити пропаганду серед слабих женщин, що можуть потонути в пропасти супружескій і відвертати їх від того кроку. — Арт. IV. Повинні самі заробляти на житє, щоби бути незалежними. За кождо недотримане сих приписів наложена кара в сумі що-найменьше 5 ф. шт. — Прихильність згляднем мущин толерують ся під условию, що до неї не прилучить ся инше почуваня. — Нове товариство здобуло собі вповні несподівано багато прихильниць, так, що могло вимагати льокаль, що носить назву „Притулок старих панночок“.

Надіслане.

В „Кружку українських дївчат“ відбуде ся в неділю, 8. марта о 3. год. по пол. реферат тов. Н. П. з праці Лілї Брави „Die Frauenfrage“. Просить ся товаришок о численну участь.

Видїл.

Філія тов. „Руська Школа“ в Вижницях подає до прилюдної відомости, що кромі членів виказаних в спису „Буковини“ ч. 16. еще слїдуючі Вп. панове надіслали добровільні жертви: Вп. п. Янів Заяць, управитель школи в Підзахарчу 1 кор. і Вп. п. Іван Брага, управитель школи в Багній 1 кор. Всім тим Вп. Добродіям складаємо в імени бідної шкільної молодїжи сердечне спасибіг!

За видїл філії тов. „Руска Школа“ в Вижницях:

Іван Гарасимович, писар. *Григорій Никорович,* голова.

ПОДЯКА.

З нагоди Шевченківских вечерниць устроених вижницкою філією тов. „Руска Школа“ в Вижницях п. Ч. кромі Добродіїв виказаних в „Буковині“ ч. 16. еще слїдуючі Вп. панове надіслали добровільні жертви: Вп. п. Янів Заяць, управитель школи в Підзахарчу 1 кор. і Вп. п. Іван Брага, управитель школи в Багній 1 кор. Всім тим Вп. Добродіям складаємо в імени бідної шкільної молодїжи сердечне спасибіг!

За видїл філії тов. „Руска Школа“ в Вижницях:

Іван Гарасимович, писар. *Григорій Никорович,* голова.

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 3. марта. Новоіменований краєвий президент Буковини до двох недїль прибуде до Черновець і обійме урядованє. — Краєвий маршалок Вишої Австрії др. Ебенгое, один з корифеїв клерикальної партії, вибраний при допівнюючім виборі послом до державної ради. — Вчера устроїли тут соціалїсти 10 віч ради запротестованя против правила парламентом військового закона.

Відень, 3. марта. Цісар від'їхав вчера до Будапешту, де пробувати має аж до 18. марта б. р.

Відень, 3. марта. Завтра т. є. в четвер 5. б. м. урядово буде оголошена зміна краєвого президента на Буковині.

Мадрид, 3. марта. Військо сухтана зістало побите, а міністер війни нам на побідописку. Претендент зістав ранений і мусів покинути ся.

Гага, 3. марта. В тім тижни має бути оголошений генеральний страйк в цілій Голяндії.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за вірш. — При кількаразових уміщених знижується ся на пять процент після скількости уміщень.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер. ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший ипроб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні земіи і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

К-ти до подорожи на повози і санки, а також наголовника на лїжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурґских калєтів і черевиків до сніґу.

Балєві краватки: найновійшого жанру. Балєві мужеські сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші коннірки і манжети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до коннірок і шемізетові. Мужичі шкарпетки.

Ціна цїнного сезону продають ся по дуже знижених цінах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший набір карнавалєвих товарів для панів і пань штіфлєтів і домові черевики: лякіровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, новинкості зі шкіри земіи.

Вїзьні засоби на складї: перукарські кучми, дамскі заручники, чапочки, козіри і т. д. Правдива білизна Ег'ера: кавтанники, мужеські поночки, шкарпетки, Chenillen Eschatpes і хусткн, вовняні шалї і хусткн вовняні і полотняні дамскі сніжниці, камашї; огрівачі пудєса і житос; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дїтий, а також футровані штіфлєти. Черевики до совґанєси для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Друкарня тов. „Рускої Ради"

в Чернівцях улиця Петровича ч. 4.

має на складї отої

КНИЖКИ

Бажанський Іван: „Пропасть"	кор.	—·20
Баранецький Мечислав: „Педагогіка" для семінарий учительских і учительів вищих кляс, (видане четверте значно розширене і доповнене „Нарисом психольоґії дитячої".)	„	1·20
Будзинець Ев. О.: „Студії Богословскі"	„	6·—
Гаврищук Микола: „Методика" науки в школї народній ч. II	„	2·—
Галін Теодот: „Деманший писар", збірка примірів, як укладати різні письма	„	1·—
„Перші жорі", оповідане	„	1·—
„Думки та пісні", поезиї	„	—·20
Гаршин: „Малярі"	„	—·20
Гоголь Микола: „Ревізор", комедия в 5 дїях, переклад В. Стефаника	„	—·60
Дашкевич Іван: „Приповідки" І і ІІ по	„	—·16
Захарко Іван: „Жарти"	„	—·20
Кобилянська Ольга: „Людина"	„	1·—
„Ціпура"	„	1·—
Конопський Олекса: „В день свяшенницкий"	„	—·20
Крушельницький Антін: „Серце"	„	1·—
„Семенівни"	„	—·60
Лукашкович Денис: „Балєтки"	„	—·20
Мартыновичъ І.: „Historische Zeugnisse über die ältesten Bolkstracht und Einwohner der Bukowina und Moldau	„	—·20
Окуневский Ярослав: „Листи з чужини"	„	2·—
Павлик Михайло: „Про руськи-українські народні читальні"	„	1·—
Pihulak Darius: „Die Amts-Correspondenz" der Volksschulleitungen und Ortsschulräthe Angelegenheiten	„	1·20
Пігулик Єротей: „Народописні згадки"	„	2·—
Попович Омелян: „Хатинка"	„	2·—
„Чуйка горільчана"	„	—·50
„Методика" І	„	—·60
„10 казок для дїточок"	„	—·20
„Хлопські садівники"	„	—·40
„Цїсар Франц-Йосиф І.	„	—·—
„Красовідження людей"	„	—·40
Семюк Іван: „Образки з природи" І ІІ	„	—·20
Семюк Іван: „Карби"	„	—·80
Слободіана Марія: „І стоїть вона біла"	„	1·—
Стефаник Василь: „Синя книжечка"	„	1·—
Стоцкий Стефан: „Буковинська Русь"	„	2·40
„Bestrebungen der Bukowiner"	„	2·—
„Громада" або який лад і порядок має бути в громаді"	„	—·20
„Поради" як закладати кляси пожарові і ощадні	„	—·40
„Minoritätsvotum" in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie	„	—·40
Федькович Юрій: „Твори" том І	„	—·80
„Шевці жонцрскі"	„	—·20
„Проєдурка"	„	—·20
Франко Іван: „Руська українська граматура"	„	—·20
Шпитко Осип: „Листи з поля"	„	—·30
Єремійчук Денис О.: Die gebräuchlichsten Pflanzenarten der Wiesen, ihre Entstehung Entwicklung und gegenwärtiger Wert	„	2·—
Яблочкин Г.: „Сільська учителька", оповідане, пер. А. Крушельницького	„	—·50
„Бесіда про часи погани"	„	—·80
„Ecce Rathenium"	„	—·20
„Про бук, який кремий і про набори до войску"	„	—·20
„В чім наша сила"	„	—·20
„Катехиз на авгуші"	„	—·20
„Голос до народа"	„	—·24
„Зерна"	„	—·20

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкраще сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальонову нафту

по **12 нр.** літра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦЇСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій цїні нїгде не може дістати. — Обі сї сорти суть нескальодуючі, без одору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених цінах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини упрашає

Мориц Вельт.

46—50

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїчеже сухо-горячим повітрем

подаґри, ревматизму, люмбаґи (пострілу) Ісхіаса, невральгії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфлєра**), що прикладають ся до слабих частий тіла, умożливлюють найвисші температури а всякими термальними методами, а через то й найкрасші успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмирає біль. При лїченю в цїле тіло більше окрім слабого місця, тому можуть його носити і ті, що терплять на серце, на конґестиї і асматики. Лїчення можно відбувати ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї подаґра, ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улиця Почтова число 5а.

Марка охоронна: КОТИЦЯ

LINIMENT. CAPS. COMP.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально приманний знаменитий **усмирюючий лїк на втирание** по цїні 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „КОТИЦЯ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

„під золотим львом" у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Друкарня „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 годин рано.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарні товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 23. Чернівці, пятниця дня 21. (6. марта) лютого 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чвертї року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Бар. Бургіньон а Русини.

В попереднім числї записали ми голосом краєвої праси про зміну в президиї краю, а з особна про уступаючого президента Єго Е. бар. Бургіньона. Тепер хочемо додати про сю справу і кільки слів від себе. Признаємо передусїм радо, що за президентури бар. Бургіньона зроблено не одно для піднесеня нашого краю в економічнім і культурнім взглядї, а чім не мало потрудив ся і сам Бургіньон, що щиро підпирав, а навіть піднявся не одну справу в користь краю. Коли й не всї проекти зреалїзовано, то не его в тім вина, бо не все залежало від его волї, хоч правда і те, що богато записано паперу, особливо в рускіх і волоских справах, ut aliquid fecisse videatur, так н. пр. між иншим розпорядженo, але не виконувано замикане шинків у недїлї.

Зглядом Русинів займав бар. Бургіньон якийсь час прихильне становиско і довершив н. пр. іменованє двох Русинів радниками консисторскими, а двох професорами теольогії, що однак було вже підготовлене зовсїм его попередником.

Але Русини не зазнали з его сторони більшої ласки, як Волохи, противно, за кождий его крок т. зв. „вирівнуючої справедливости“ діставали Волохи нові привілеї. Мимо того Русини відносили ся до бар. Бургіньона як найсимпатичнїйше і з повним довірєм, бо навіть стали успішно в его оборонї супроти волоских радикалів. Тому відкидаємо з обуренєм закиди „Buk. Nachrichten“ та „Czern. Tagblatt-у“ про нещирість Русинів; бо те, що стало ся по 21. червни м. р. змінило відносини Русинів до бар. Бургіньона зовсїм, а ту зміну не занинали Русини, а сам бар. Бургіньон, а за неї годї вимагати вдячности від Русинів. Замах порогів рускої народа, вимірений проти посла Николая Василька за відомостию і згодою бар. Бургіньона, мусїв би був відбити ся дуже некорисно на всїх Русинах і на рускій справі, бо був би мусїв викликати роздор і борбу межа русинами послами та перенести ся на ширші круги рускої народу з великою шкодою для рускої справи на Буковинї. Тому було сьватим обовязком заступників рускої народа, не допустити до такої негоди, борби та шкоди, а стати в оборонї свого товариша, що дав незбаті докази щирої дбалости о добро рускої народу, а тим то і піднести борбу проти тих, що задумали і виконали сей замах, отже й проти бар. Бургіньона, без котрого такий Скедль, Марін і т. п. не посьміли би були взяти ся до сеї акциї. Переговори мали задля полагодженя сеї аферы, дали надто певні докази вини бар. Бургіньона а тим то й умільнили Русинів від великих взглядів супроти него і дали їм право, да наложили на них обовязок до борбы, котра вже Богу дякувати скінчила ся... Чи з уступленєм бар. Бургіньона скінчила ся і система напоминя христиньско-нїмецких чужинців на пошт і шкоду краю і его корінних народів, котре бар. Бургіньон попирав, як нїхто перед ним, що признають правно і „Buk. Nachrichten“, — покаже будучність. Русини будуть бороти ся проти неї зі всїх сил, переконані, що ся самооборона конечна не тільки в інтересї самих Русинів, але й цїлого краю.

Отсе наше слово з нагоди зміни в президиї краю у відповідь на безпідставні клевети про стару фразу о „нещирости“ Русинів.

Рада державна.

Засїданє палати послів з дня 3. марта с. р.

На вчерашнім засіданю вони посли князь Понїньский і Ебенгох зложили посольске приречене. Міністер желїзниць предложив проект закона в справі будови льокальної желїзниці зі Львова до Підгаєць і з Тарнополи до Збаража. Поміж інтерпеляциями находить ся інтерпеляция Горціса і тов., що домагають ся предложеня справоздана комісиї, вибраної минувшого року в цїли висліджени крівавих заворушень в Терстї. Дальше інтерпеляция Шенерера і тов. домагаючи ся зміни § 14 і предложеня проекту закона передусїм в палатї панів. Дальше є інтерпеляция Брайтера і тов. в справі телеграфічної заяви ген. Гальгоці до міністра війни. Вкінци інтерпеляция п. Шенерера в справі іменованя міністрів для країв. В інтерпеляциї кажеть ся, що незвичайне сумні політичні відносини промавляють за конечністю дальшого істнованя урядничого міністерства в Австриї. Задля того, домагають ся інтерпелянти стислого переведеня системи урядничого міністерства і усуненя із порожної ради польского і ческого міністра, яких славізаційна дїяльність наносить Нїмцям велику шкоду. На польского міністра можна остаточно іще згодити ся, бо відокремленє Галичини є пожадане, але під условиною, що його обсяг дїяльности буде ограничений тільки на Галичину. Однак досьвід учить, що вплив польского міністра розтягаєть ся на всї галузи адміністрациї. Ві всїх центральних урядах, в адміністрациїнім трибуналї і в богатьох політичних урядах можна побабати урядників з Галичини. Однак зовсїм не можна допустити ческого міністра, бо він є знарядом того сторонництва, яке палає ненавистю до всего, що нїмецке. Се виявило ся і в послїдних днях з нагоди руху на касу осадности в Празї. Інтерпелянти домагають ся, щоби, скоро усуненє славиньских міністрів є неможливе, бодай заіменовано для рівновази нїмецкого міністра, якого задачию було би пильноване нїмецких інтересів. Таким міністром не може бути личність, що належить до якої-небудь фракциї, а тільки личність, що стоїть понад партиями.

Потім відповів др. Кербер на деякі інтерпеляциї. Дашиньский, Перперсторфер і тов. предложили наглячє внесенє, що домагає ся, аби міністер предложив докладне справоздане про надужитя в Х. (перемиским) корпусї з узглядненєм відносних жалїв і щоби завів, яких засобів гадає ужити в справі привернена нормальних відносин в тім корпусї. По допоминаючих виборах до деяких комісий, приступила палата до специяльної дискусиї над

Сергій Канюк.

Пятьнайцять лїт.

(Конець.)

Не богато говорив п. Сусїда, як вчула, що матїр слаба, так і в плач. Чим дух побігла до нас, щоб не лишити хорої на самотї. А сусїд побіг до пастиря дати знати, що „пана“ хора. —

За часок приїхав пароход і добродїйка і лїкар і учитель з женою прийшли. Всї плачуть, бо всї любили старенькі матїнку мою. Зійшло ся і людий чимало. — Тим часом фіра поїхала до міста по лїкаря.

Над ранком хора пробудилась. Саме тоді приїхав лїкар. Оглянув він слабу, „але“ каже мені. „Простудилась, збавила желудок, до того ще й корчі, не має сїл лїку. За день — на два увере, лїк не поможе. На кілька недїль можна ще відлякти смерть, та буде богато муки.“

Записав якісь лїки, його відвезли. Та не довірив я сьому лїкареви, кажу до вітанка: „Купіть лїки і привезіть другого доктора.“ Приїхав і другий лїкар, то саме каже...

Уже і сьвятя минули, час до школи вертати, бо вчитись треба, а тут матїр лїки лишить. Написав пароход лист до директора, що я не можу виїхати, бо мати хора. І сиджу я дома коло слабої, молю Бога, щоб поздоровіла, але Бог мене не чує. Не помагають лїки. Два лїкарі коло хорої, а смерти відвернути не здолали.

Полежала матїр три недїлї і віддала Богови душу. Не дочекала утїхи з мене. Що діялось тоді у нашому домі, я не знаю, я плакав — плакав, аж мій. Їсти не їв і спати не спав...

Вже і процесия прийшла, хоронити хотять, а я не знаю нїчого. Студені руки умерлої притиснув до губ і цїлував і тулив. Мені здавало ся, що я з нею їду, їду туди, куди й она. Она-ж матїнка моя дорога...

Мене обіймали чиїсь руки і віхтягнули від трумни. Я оборнув ся й пізнав, був то мій старший брат. Я поглянув по хаті — повно людий, чужі і знайомі і кревні і Оля і сьвященники і хоругви; я вдивив ся в хату і сам не знав, чи я живий чи ні, чи те все на явї чи тільки сон. Мене випровадили на подвіре...

Я в цїлому житю не видів такого погідного дня як той, коли відпровадив матїр свою до гробу. Сонце сьвітило мило-ясно, як ще ніколи, небо було синьо-чисто, ні одної хмарки не було видно. Мені здавало ся, що весь сьвіт сумує-плаче, бо то ховають матїнку мою. Пташ, що літав у поодусї, здавав ся мені сльозами, котрі падали з дерев. Все-все і небо і сонце плакало за нею, бо она матїнка моя...

Тепер я йшов з рідними до дому. Ми переходили коло каплиці-старця, я взрів його. Скорим кроком підбіг до пізочка, кинув у капелюх срібняка і — „за матїнку моліться!“ сказав.

„Спаси Біг! — чув я — Дай їм Боже царство! А Вас най Біг потїшить та благословить!“

Я не міг видержати, щоб не розплакатись. Старець старав ся мене потїшити, а я так полюбив його, щоб був коли й руки йому цїлував, щоби тільки молив ся за матїнку і батька...

Ми полягали спати. У сні я видів матїр. Она прийшла така мила-дюба, обіймала мене студеними руками й цїлувала. Потім взяла за руку й повела за собою. Я йшов. Всї спали і не чули, як я виходив з хати, щоб іти в слїд за померлою...

Сонце вже було високо, я почув коло мене тамір, але підійматись не міг, мене наче щось привязувало до землї. По хвилї мене хтось підняв до гора, я взрів себе на цмитарі на гробі матери.

Не міг я найти домів, повезли. Та по кількох днях я видоровів.

Збирав ся їхати до школи. „От пійду ще до Олї,“ думаю.

Она сиділа в садочку на лавцї під розсохатою вишнею й думала. Була чогось стривожена. Коли побачила мене, засьміялась і підійшла до мене.

„Ти чого сумна?“ питаю.

„Я таки так надумала ся. Я не знала, що ти прийдеш і тому вийшла в сад, щоб могти поворкувати з тобою.“

Ми пійшли садком, говорили до схочу, аж закликали до обіду. По обіді я таки від'їхав.

„Пиши до мене, Олю“, просив ся, „хто до мене писати зе.“

„Буду писати, до него-ж я напишу, як не до тебе.“ І я поїхав...

Утратив я матїнку, а з нею і все моє щасте. До рідного села я вже рідко коли заходив і не було до кого. До Олї? — якось не випадало. Але я тїшив ся дуже, коли дістав лист з печатию нашого села. Одна Оля писала до мене, она одна не забула на мене...

Було то знов на Великдень. Я був тоді студентом на університеті. Тяжко видось мені в місті, самому одержуватись в школах не легка річ, як раз минуло чотирі роки, як я був в рідному селї. Я йшов на цмитар поєтяти вітця і неньку. Коло мене йшла Оля. Так приближились ми до цмитара. Я взрів давні хрести, пізнав їх; пізнав дерева, що росли на оконах, усе пізнав, бо все було як і давно. На розі сидів він, каліка-старець, пивав лисою головою й молив ся, а рука держала старий капелюх. Я побіг до него, кинув срібняка, „за батька і неньку.“

„Спаси Біг! Дай їм Боже царство! Отче наш...“

І молив ся старець, а мені стало так легенько, що й описати годі. Я заплакав. Оля глянула на мене й відвернулась, а дрібні сльози полляпись по її личку.

Що дня, як поки я не від'їхав ходили ми на цмитар, що дня дістав старець милостиню „за батька і неньку.“

Я дістав лист від Олї. Три рази читав я його і ще хотїлось читати. „Наш учитель вже покійний, тої недїлї відбули ся похорони...“ Уже меньше одного, до него я часом ходив. Ще лиш

— — — — — — — — —

уставою о ґосподарских і заробкових стоваришеннях. В дискусиї брали участь Врабец, Штайнер і секциїйний радник Клайн, а н. Мерунович постанив резолюцию: Взиває ся правительство, аби в цїли уможливлення виконування державної контролї над фінансовими інституциями і товариствами, що обовязані до публичного складання рахунків, установлено відповідно уквалїфікованих і фахових урядників.

По довшій дискусиї принято закон про стоваришення заробкові і господарскі в другім і третім читаню.

Засїданє з дня 4. марта с. р.

Між внесеними інтерпеляциями находить ся інтерпеляция Дашиньского і тов. до міністра краєвої оборони такого змісту: *У* віденьских часописях оголосив адвокат др. Бахрах заяву, що кн. Филип Кобурский твердить, що зовсїм не знає про донесенє, або протокол, в якім поручник Матєєйч-Кеґлевіч робив би зізнанє наведені Дашиньским в палаті послів дня 19. сїчня с. р. Інтерпеляциї відно-сять, що істнованє такого протоколу не підлягає сумнївови. Сей протокол підписано 1899 р. в присутности військових особистостий і вислано до міністра війни. Після військових норм і поглядів конечна в таких справах рішати військова гоноровa рада. В виду сього, що внесенє цїлої справи є конечне, запитують інтерпеляциї: чи міністер готов робити старанє в цїли вишукання загубленого протоколу і вияснити, для чого сей протокол, що відносить ся такі тяжкі заклади проти офіцера, не прийшов під компетенцию гонорової ради. Чи міністер готов потягнути кн. Кобурского до управедливленя?

Дальше відповів др. Кербер на інтерпеляцию Брайтера і тов. в справі відносин в перемишім корпусї. Др. Кербер каже, що мовчанє Ґальїціного зовсїм відповідає військовому становищу і нема в Европі держави, в якій військовий заховував би ся в подібнім случаю инакше.

По відповіди міністра війни Вельсерґаймба приступила палата до обради над наглим внесенем Райхенштетера і тов. в справі подій підчас сокільского съвята в Моравскій Острані і Фрядку.

Вісти з цїлого съвіта.

— *Посол Кльобучар виїхав на Балкан.* Має об'їхати Сербію, Чорногору, Болгарию і Туреччину, аби розслїдити положенє турецких Славян і зібрати політичний материял, котрий намірює відтак з'ужиткувати в парламентї.

— *Австрийский цукор за границею.* В буджетовій комісиї п. Piґo виступив против австрийского континґентового закона і домагав ся репресалий, доказуючи, що сей закон є санкціонованєм державного картелю. Міністер фінансів вислухав ся з резервою; дав тілько пізнати, що же на заведенє карного цла против Австриї.

— *Нїмцї в Познаньщинї.* З Волиня і киевскої губерниї вибираєсь до Познаньщини на кольонізацию 100.000 Нїмцїв. Кольонїсти підуть етапами. В найблизшім часї прийде 500 Нїмцїв з Волиня. В минулім роцї віддано кольонїстам так в дорозї купна як і в дорозї аренди 20.031 гектарів землї. Комісия закупила в тім роцї 22.007 гектарів за 19.094 531 марок. З польских рук викупила комісия 4910 гектарів. Доси закупила комісия 186.501 гектарів і віддала 68·2 процент 6.010 родинам кольонїстів, іменно 40—42·000 осіб.

— *Тридержавний Союз.* В парламентї представитель правительства відповів на інтерпеляцию: чи се правда, що на підставі тридержавного союза кождий територияльний набуток Австро-Угорщини мусить бути зрівноважений відповідним набутком Італиї. Правительство заявило, що не може ані потвердити, ані заперечити, бо зміст тридержавного союза є тайною.

— *В Марокку.* Що дїє ся в Марокку, годї знати докладно зі погляду на щораз то відмінні вісти. Тепер наспіла н. пр. до Мадрида вість, що порохобники побили войско султана, а в битві згинув найвіт мароканьский міністер війни. З того самого жерела доносять, що претендент знаходить ся коло якогось міста з малим відділом войска. Войско султанське тут его обступило, а міністер війни заявив, що міг би претендента позбавити жита підпалюючи деревляні палїсади, але волить взяти его живцем до неволї.

— *Фінляндия.* Дневник Aftonbladet доносить з Або в Фінляндиї. В суботу вручили всї члени трибуналу судового в Або в числї 15 подань о димісию а виїмкою одного, що справує правительству, як також регістратора судового. Причиною резигнациї була слїдуюча справа: Проти місцевого губернатора Каїродова внесено скаргу, що мала бути суджена на сесиї трибуналу. Поліция обсадила браму до ратуша і не допустила сьвідків. Те саме повторило ся з нагоди иншої скарги проти ґубернатора. Тодї увійшов комісар поліциї до салї нарад і заповів, що сьвідки не будуть допущені. Сю декларацию веліла предсїдатель трибуналу запротокулувати, почім ухвалено гремїально зрезигнувати.

Розпорядженє ц. к. през. міністрів

як управителя міністерії внутрішних справ з 14. липня 1902, ч. 29940,

до всїх начальникій країн

про

способи поборюванія туберкульози (сухіт).

Далї.

1. В закладах для хорих.

В закладах для хорих, божевільних, положниць, знайдів і убогих, відтак в домах для немічних і пп., де люди потребуючі пєленя приміщені в більшім числї разом, треба звернути бачну увагу на окреме приміщенє туберкулїчних в добре освітлених і просторих комнатах, котрі треба чисто держати і обережно, не занимаючи пороху, замітати. Відтак треба глядїти на старанне виконанє послуги призначеної для того рода хорих, на дезінфекцию всїх вживаних предметів ужитку і винесенє туберкулїчних видїлень. Також треба вихованати всїх хорих і пєленних до гігієнічної самодисциплїни, особливо з огляду на нешідливе усуванє харкотиня у плювачки, умісцені в відповідній числї.

При тім треба дбати, щоби всї заряджена, які служать для здержаня розширена туберкульози, виконували ся по всїх шпиталях і захоронках у взірцевий спосіб і слабі, які там находять ся, обіймали ся основно з відповідними средствами охорони, так щоби пєленє туберкулїчних хорих по шпиталях могло бути взірцем рацийонального приватного пєленя хорих.

2. В місцях купелевих і клїматичних станциях.

Ті загальні приписи мусять бути заострені і основнїйше виповнені в місцях купелевих і клїматичних станциях, до яких сходить ся люди, що шукають здоровя і відпочинку; особливо відносить ся се до місцевостий, в яких пробувають туберкулїчні в цїли відзовнєня або поправи свого здоровля.

Особливо конечним є, щоби заряджено в приписах купелевих, або окремо для сего злагоджених огодженнях всї ті санітарні средства охорони, після яких мають заховувати ся так самі хорі, як і їх окруженє, властителї домів винайманочі помещкання і господарі, в цїли уникненя розширеня зарази. Купелеві заряди і громади мають подбати о всї ті заряджена, які конечні для надзору і удержаня приписів для туберкулїчних купелевих гостий і для точного виконуваня служби дезінфекциїйної.

В купелевих місцях, в яких уживає ся сирого молока або молочних продуктів як лїчничого средства, має прислужна політична власть наразити строгий надзір так над тими средствами пожиєм, як також над місцями їх походженя, щоби цїлком певно запобічи побираню молока від туберкулїчних звірят.

3. В спільних мешканях всякого рода.

Також в спільних мешканях і закладах для пєленя всякого рода, в яких більше число осіб живе у спільній заряді, як в закладах для немічних, захоронках, гостиницях, домах праці і поправи, вязницях і т. пп., особливо в інститутах і конвіктах для молодших осіб, відтак в духовних і сьвіцких стоваришеннях і т. р. пп. мають вище наведені загальні приписи бути приноровлені і переведені.

Особливо не можуть бути ніколи допущені до пєленя дїтий у захоронках для немовлят і дїтий особи туберкулїчні, або хочби лиш підозрілі о туберкульозу.

Лїкар, котрому поручена лїкарска служба, має звернути найбільшу увагу на появу туберкульози, у того рода спільних мешканях, і є обовязаний, в случаю справдженя того рода хороби, повідомити сейчас начальника закладу і подати відповідні средства, щоби уможливити вилїченє хорого і уструнути розширенє туберкульози. Також треба повідомити про того рода средства начальну власть.

Б. ХОСЕННІ ЗАРЯДЖЕНЯ.

Побіч сих прямих заряджень против розширеня туберкульози треба навести ще цілий рад приписів, котрих переведенє мусить бути горячо поручене через посередне підперте наміреної цїли. Противно постоянне занедбуваня тих приписів може пошкодити хосенному вилїковни вже наведених заряджень.

Визначну роль має в тім взгляді поученє і поученє найширших верств суспільности про початок і поборюванє туберкульози і про стремлячє до сего послїдного заховани в здоровім стані і в случаю заслабленя. До такого поученя можуть причинити ся в значній міри популярні відчити і розвідки писані лїкарями і анатомами та розширюванє того рода добрих людових писем гуманітарними товариствами.

Хорим на туберкульозу треба поручити, щоби удали ся до закладу для туберкулїчних або до шпиталя, если се перше неможливе, і що лїченє основане на конечнім відосібненю хорого в родинним кружку не може мати місця.

Туберкулїчні родичі, котрі мають малі дїти, мають дуже обережно з ними обходити ся.

Туберкулїчні особи не повинні своїх дїтий і своїм цїлувати в уста, туберкулїчні матери по змозі не повинні самі кормити своїх немовлят. Туберкулїчних жінок не повинно брати ся за мамки і треба по змозі усунути їх від пєленя дїтий; також треба відраджувати туберкулїчним заключенє супружества, доки туберкулїчний розвій не дійде до законця або не застановить ся.

Особи туберкулїчні або схильні до туберкульози повинні здержувати ся від сего рода занять, які через невідповідні гігієнічні обставини, як витворенє пороху, працю в замкненім або напівнепім нездоровим випарами воздусї, через постоянне сидячє або лїгнєнє держанє тїла, перетворюють поправі свого стану здоровля, або ще его й можуть погіршити. Також занять, котрі туберкулїчного приводить у тїсні зносини з другими особами або змушують їх мати постоянно до дїла з продажею средств пожиєм, є для них невідповідні.

З огляду на посухідні вимоги є річю великої ваги, щоби по фабриках і промислових закладах звернено бачну увагу на гігієнічні взгляди що до здоровля робітників, особливо молодечих осіб, так з огляду на роботи, як і на рід і против часу роботи.

Крім того належить до хосенних заряджень дбанє про здоровле, гігієну і чистість цїлих громад і місцевостий в загалї, а з окрема домів, помешкань і способу жита мешканців.

Плянове переводженє асанацій цїлих громад і поодиноких місцевостий через уможливленє здорових відносин жита, особливо через удержанє чистого воздуху і доставленє здорової води, через придбанє осьвітлених і просторих, сухих

одна Оля, до неї можу поїхати.

Потім я довгий час не діставав листа від Олї, писав раз, другий — третий, а відповіди як не мав, так не мав. В пять неділь дістав я лист. Письмо ніби її, та не таке, яке було давно.

„Я слаба, приїдь!“ кінчила лист.

І я поїхав. Не звважав на те, що треба було много вчити ся, бо вспіг за плечима.

Приїхав. Але як я здивував ся, не узрівши Олї, що так мило витала що-раз мене. „Де Оля?“ питаю.

„Оля, ой Оля!“ відповіла добродійка, „спить уже мертвим сном. Пійдїть, уздріть!“

Мені потемніло в очах, хитаючись увійшов я до салї і взрів — Олю вже мертву. Не встані описати тієї печали, того болю, які я терпів у тій хвилї.

Перед смертю, виповідають, виговорювала моє імя, хотїла видїти мене, та не судилось мені взріти її що живою...

Поховали. Я вертав враз з її родителями з цмінтара до дому, а мені було так тяжко на серцї як ще ніколи. Мені здавало ся, що тих кілька грудок землї, котрі струтили рискалем на труну Олї, пали мені на серце і давлять його. І давлять так дуже, що витримати годї, мені би також умирати, іти за нею.

Знов минали ми поперя старцї, а бік до него. Він цілував. Я кинув грібниця и вилєлюх, „за Охо вечо...тєок!“

„Ой за неї молитись му що днини. Нема ві, не стане й мене. Не буде кому заглянути до старого пальїни. Спаси Біг! Дай їм Боже царство.“ І цілував і молив ся старець...

— — — — — — — — —

Я приходив часто в родиме село. Та по двох лїтах мусїв виїхати в дальшу країну, так дістав місце, був у адвоката Ам знов пізнали хвилї щастя, а знов перейшли ся в зелену Буковину і так зараз поїхав у рідне село тому, щоб поставити грїб батька і неньки і грїб моєї Олї.

Страстний четвер був тодї, як возивсь давно — дуже давно, коли ми обоє на цмінтар ходили.

Все здавало ся мені чужим. Я збливжив ся до цмінтара. На де-яким огородї стояли ниві хати. Там узрів я жінку стару, давню, а там рїг онука, до сидїв у пізочку старець-пальїк. Але його не має. Де він?

В огородї коло цмінтара робив якийсь чоловік.

„Де старий пальїк?“ питаю його.

„Ого, уже не межи живими!“

Отже і він умер, подумав собі. Умерли всї, котрі мене любили, до котрих мене тягнуло. Не буде вже кому дати срібняка, не буде кому сказати „Спаси Біг! Дай їм Боже царство!“ Не буде кому помолитись так щиро за неї.

На цмінтарі розплакав ся як дитина, коли цілував хрест Олї.

І мені стало страшно. Я погляднув округ себе; всї — всї вони вже мертві. Пятьнайцять лїт минуло, як я остатний родиме село, як мене мати у школу повела, і за тих пятьнайцять лїт перемінило ся все: пропала моя надія, моя любов.

Та не перемінило ся бит народу, його як і колись давить недоля. Може се і добре, що так сталось ся, бо змогу більше жити для його...

і вигідних помешкань для бідніїших верств суспільности, через упорядковане, стояче під строгим надзором поліції засмотрінє торгу здоровими средствами поживи, відтак через піднесеніе здоровля населенія подаваним чистої і дешевої води до пиття особистої чистости і до загартованя публичними купелями і плавальнями; строге виконуваніе поліції здоровля при вихісняваню всіх поступів гігієни, особливо розумне управильненіе збиранє і вивозу сьміття і домових відпадків, та пешкільне відпровадженя води; публичне плеканє чистости, особливо правильне і часте чищеня улиць без збиваня пороху; строгого виконуваня поліційних приписів в цілі заховання чистости по подвірях, особливо в сінях, коритарях і склепах домів, а також в цілі усуненя нагромажданя домашних річий і стварюваня через вікна на улицю і т. ин. — все то є средства, щоби що раз більше усунути можливість повстаня і розширеня туберкульози.

Притім не треба легковажити виховуючого впливу публичного громадского плеканя чистоти так зі зглаяду на помешканя, як і зглаяду на особи мешканців. До сего мусить прилучити ся ще від дитинства вплив школи.

(*Конець буде*).

НОВИНКИ.

Іменованя. Учитель Григорій Ільницкий при школі при улиці Желізничій дістав відпустку і дістав іменований суплентом при школі вправ в Чернівцях. — Кандидатку учительского стану Николаю Костецяну іменовано провізоричною підучительков і придїлено до хлопичої школи при улиці Красної Палати в Чернівцях.

З желізниці. Переведені: Контролюючий Модест Левіцкий з Чернівців до Гадінфальви, а уряд. асистент Оскар де Льож з Фольксгартену до Непольовіців.

Пригадуємо що раз, що сеї неділї о 10-ій годині головні збори товариства „Руска Школа“ а о 3-ій гол. пополудни товариства „Народний Дім“, оба в салї „Народного Дому“. Справоздане виділу „Народного Дому“ вислано всім членам.

Перший виклад професора д-ра Стоцкого з руської старини ігромадив сеї середи до 60 слухачок і слухачів, що з увагою слїдили цїкавим і популярним виводам предлегента більш як півтора годины. Слїдуючий виклад буде на другу середу о 6-ій годині вечером в салї „Народного Дому“.

Звертаємо увагу на оповістку про руску друкарню і папірню в Чернівцях з тим, що новий заряд постарає ся о скоре, точне і вповнї вдоволяюче виконуване всіх замовлень.

Вісти з поліції. Адольф Ріннер в Садагурі, що був передше занятий яко писар у тутешнього адвоката др. Гординьского, спроневірив був у свого шефа суму 300 кор. і дістав оногди на донесеніе пошкодованого увязнений і відданий карному судови. — Кальькулянт при магістраті Артур Шенк дістав оногди увязнений за спроневірене 4006 кор., всего допустив ся будучи свого часу політичним секвестром при фінансовій дирекції і відданий карному судови.

Смерть Ріґера. Надійшла з Праги вість, що помер там в полудне Франц Ріґер. Франц Ріґер, великий чеський патріот і провідник Старочехів, найбільший чеський політик, уродив ся в р. 1818 в Семіли в Чехах. Покінчивши науки посьвятив ся політиці в р. 1848 і вже від того часу брав дїяльну участь в політичнім житю свого народа. Від р. 1860 був провідником старочеської партії і стояв на тім становищи до р. 1891. Его заслуги для Чехів величезні. Уступив з політичного житя під напором обставин, коли між Чехами взяли гору напрям політики радикальні і коли Молодочехи побороли в р. 1891 Старочехів при виборах до ради державної. — Ріґер занедужав всего перед двома днями. Недуга не була грізна, але старець з дня на день тратив сили і лїкарі приготовляли заздалегідь родину на его смерть. Похорон відбуде ся в пятницю і тому вдасть ся не буде того дня засїдання палати послів.

Кінець істнованя державних банкнотів. Дня 28. лютого с. р. перестав обовязувати закон, на підставі якого вождий австрийский горожанин обовязаний при виплаті принимати державні банкноти. Тепер тілько державні уряди і каси обовязані принимати вище згадані банкноти і то до 31. серпня 1903 р. Від дня 1. до 21. вересня 1903 названі банкноти будуть принимати тілько австро-угорский банк і єдиний платничний уряд в Задарі. По 31. вересню державні банкноти тратять вповні вартість монетову і будуть предметом, що інтересує хиба нумізматів. Державні банкноти на 1 зр., 5 зр. і 50 зр. в памятках дуже сумних літ. іменно 1859 і 1866, коли то Австрия вела війну із Німеччиною і Італією. Державні ноти мали бути спасеннем для збанкрутованих державних фінансів, але тілько провізорично. Тимчасом ся провізория протягнула ся аж до сеї пори.

Судьба княгині Людники саскої. Княгиня Людника розійшла ся із своїм любасом Жіроном і повернула ся вже зі своєю родиною. В Лондоні в Баварії стрітила ся она зі своєю матірю. Побитне матері з донькою було дуже сердечне. За усїлне помиреня з родиною постаралено княгини, щоби она вірвала всякі зносини з Жіроном. Від часу ей виїзду не мав він до неї нїякого приступу, а листи его відсилала ему непочатувані.

Сили социальної демократії. Якими силами розпоряджає социальна демократия, довідуємо ся із „The Advance“, партийного орґану, виходячого в Сан Франціско. Дістає обнимає Европу і Спол. Держави півн. Америки і представляє ся ось так: В роках 98, 900, 901 і 902 упало при виборах на кандидатів социалістів в Німеччині 2.106.000 голосів, Франції 860.000, Австро-Угорщині 780.000 Бельгії 460.000, в америк. Сполуч. Державах 304.000, Італії 215.000, Швайцарії 100.000, Швеції 48.000, Данії 43.000, Голяндії 39.000, Англії 37.000, Іспанії 25.000, Болгарії 10.000, Норвегії 7.000, Канади 1.628, Ірляндії 1.060. Із сего виходить, що найбільше число социалістів припадає на Німеччину і Бельгію, бо ті краї, як промисловї рай, excellence, достарчують міжнародній армії найбільше рекрутів, відтак іде Франція, Австрия і т. д.

Поєдинок студентів. В Карльсруге відбув ся поєдинок на пістолети межи двома студентами: Станиславом Ґольдберґом з Варшави і Віктором Шварцом з Катовиць. Шварц дістав кулю в груди і на другий день помер, а Ґольдберґ утїк у сьвіт. Причиною поєдинку була любовна афера.

Фабрика грошей. Варшавська поліція арештувала слюсаря Марціна Кесінского враз з его матерю, братом і сестрою. При ревізії в їх мешканю відкрили фабрику рублїв, піврублївок і 20-копійкових монет. Найдено також машину до роблення грошей, 24 фальшованих золотих десять-рублївок і 35 штук 5-рублївок.

Інсератові обманьства. Дуже часто лучає ся читати по різних часописях оголошеня заграничних банків та приватних підприємців, в котрих обіцює ся агентам, продаючим „законно дозволені льоси та валєра“ — просто неймовірні суми „чистого зарібку“, описав-ж показує ся, що се було звичайне обманьство. Отже відень ська дирекция сварбу звертає ся до усїх редакцій в Австрії, аби виявити публіці, що такі інсерати є звичайно обчислені на балямучене публичної опінії і що багато осіб натягнено і ображено в той спосіб на великанські втрати. Продажа таких льосів є по більшій части в Австрії заборонена, надто-ж, чужі банки поступають собі несовісно з виграваючими, бо вимагають собі платити за льоси подвійну, або і потрійну належитість, а коли хто случайно і виграє, то роблять страшні перешкоди в побранію виграних сум.

Новінь. Новінь навістила цілу західну Пенсильванію. Сотки людий опустило свої хати, ратуючи ся утечию на узгіря. В низинах наслідком повени вуглїні застановити всякий рух в наслідком чого 38.000 робітників позбавлених праці.

Канібалізм в Новій Ґвінеї. Перед кількома місяцями напувала в Австралії страшенна посуха, яка навістила також й англійску полудневу часть Нової Ґвінеї, що стало ся причиною печучої нужди між тубильцями, які десятками мерли з голоду. Тоді поодинокі племена почали нападати на другі лише для того, щоб опісля могли поїсти трупи погибших противників. Правительство англійске висилало кільканаз разів жовнїрів із свого краю, та дарма. Ось недавно мешканці Кренуну, майже усї християни, пігнували до моря, винищили їх доцодїчі банди. Обірвало ся при тім і бідним поселенцям, яких мясо має відзначати ся особливим смаком. Чорні напали на гірняків, що видають золото і кількох убили, між ними і одного австрийця, якогось Йосіха. Чорні Канібалі булиб екзекутували усїх білих, колиб не винайдна помїч других гірняків, що на час поспішили ся з револьверами і решту своїх відбили. Се діяло ся над рікою Кумасеї. Правительство англійске предприняло строгі міри; уряднїки вирушили в глуб краю і жорстоко покарали тих чорних виновників, у яких знайдено гірничі прилади.

Сибірска желізниця. — В пятницю минувшого тижня пущено перший особовий потяг із Порт Артур до Москви. Желізниця вже через Сибірию і Манджурию поповнена.

Незавидна доля. Перед трибуналом в Станіславові почала ся оногди карна розправа против шістьох селян з Цвітової, обжалованих о публичне насильство. Сего злочину допустили ся они на особі учителя з Луки н. Михайла Дибулика і місцевої учительки п. Теодори Ільківної. Акт обжалованя так описує сю справу: Дня 12. січня с. р. прийшов до школи в Цвітовій учитель з сусідної Луки, п. Дибуляк в справі урядовій. При тій нагоді просила его п. Ільківна, аби він ей наступив в попозуднівій науці. П. Дибуляк згодив ся і учив дітий, а коли стало на дворі темно, запалив в класі лямпу. Одна з дівчат, Іванишка, встала тоді і замітила глумливо, що коли сьвітить ся лямпу, то треба сказати „добрий вечір“. За то п. Дибуляк дав їй кулаком в плечі. Дівчина з плачем побігла до дому, а небавом прийшов до школи ей батько з цілою господарізни. Стріча з учителем скінчила ся на тоді погрозами. Але вечером коли п. Дибуляк хотїв вертати домів, побачив на дорозї громаду селян. П. Дибуляк вернув до учительки, але селяни вдерли ся за ним і спіймали обох аж в кухни, по напруженю чотирох дверий. На чолї селян був Іванишкий і під его проводом завели до учительку і учителя до темної комірки і там їх вибито палицями і кулаками. П. Дибуляк був після сеї екзекуції 18 днїв нездатний до праці, а п. Ільківна крім синців на лиці вийшла врочім цїло. — За то ставав Іванишкий і чотирі инші селяни оногди перед судом, але розправу відроченo, бо не явили ся свідки, яких покликали обжалувані для виказаня своєї невинности.

Міжнародний мантій. В Штульвайсенбургу на Угорщині оїло недавно молоде супружество під іменем др. Фішер і жінка. Жінка походила з дуже поважної і богатої родини в Будапешті, а чоловік хвалив ся тим, що має добрих приятелїв і знакомих в найвищих кругах правительственних і також великий маєток. І дїйсно в день їх вінчання наспіли були гратулаційні телеґрами від президента міністрів Сеня та від многих иньших достойників і знатних людий в місті. Але небавом по вінчаню забрав др. Фішер із жіночих грошей тихцем і без відомости 36.000 корон. Жінка не знавши, що стало ся, дала знати на поліцию а та потайком відфотоґрафувала Фішера і за помочию сеї фотоґрафії висліджила, що то взагалї доктор і не Фішер, але дуже небезпечний міжнародний мантій і злодій, котрий оженив ся лиш на то, щоби дістати в свої руки жіночі гроші, а всї телеґрами прислані на его вінчанє були по просту сфальшовані.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Іскра“ часопись для української молодіжи. Виходить у Львові 1. і 15. кождого місяця. Предплата виносить річно 4 кор. 60 сот., піврічно 2 к. 30 с., чвертьрічно 1 к. 15 с., поодиноке число коштує 20 с. Адреса редакциї і адміністрациї: Львів ул. Шумлянського ч. 8. — Зміст (по конфіскаті): Від редакциї, Самоосьвіта, Товаришам (вірш), Бобжинські і Плажек, Дописі, Індийска легенда, Вісти, Бібліоґрафія, Переписка ред., Запросини до предплати. — Часопись призначена для молодіжи середних шкіл. Як звісно „Молода Україна“ перемінила ся на поважнійший орган, а для молодіжи видаєть ся „Іскру“.

Надіслане.

Оповіщене. — Загальні збори Каси позичкової і щадничої для громади Котуя-Баїньскій, стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою, відбудуть ся в неділю дня 8. марта 1903 о год. 2-ій по полудни, в народній школі із слідуючим порядком дневним:

1) Постановленє що до вкладів, вкладок і позичок; постановленє що до справ: яку найбільшу і найвисшу суму позволить ся вложити одному членови до щадниці каси, річний виповіджень для щадничих вкладів і плаченя відсотків від щадничих вкладів; дальше постановленє що до того, яку найвисшу позичку можна дати одному членови, як також що до процентової стопи для щадничих вкладок і позичок (§ 52 а—е, 59, 63, 65.);

2) Ухвала, що до того, що мають ся робити із зишнями в касі грішми і як роздобуттє потрібні для каси гроші;

3) Справа краєвої запомоги;

4) Вибір касиера і назначенє платні для нього;

5) Назначенє числа членів ради надзорчої і вибір надзорчої ради (§§ 32, 40, 51).

Котуя-Баїньский, 1. марта 1903.

Дмитро Белушко,
начальник каси.

Оповістка.

Руска друкарня і папірня тов. „Руска Рада“, в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4. перейшла з днем 1. марта с. р. під заряд п. Захарка Івана, з котрим то днем увільнено дотеперішнього управителя п. Володислава Северского, що не має вже права перебирати анї замовлень, ні посилок та грошей на рахунок руської друкарні і папірні. Звертаємо на се увагу загалу з тим, що з устними замовленями належить звертати ся до нового управителя а з писемними під адресою: Друкарня тов. „Руска Рада“. За кождо плату за замовленя друкарські треба жадати квіту підписаного управителем і касиером друкарні, а всї жалоби на друкарию і папірню звертати до директора друкарні п. д-ра Мирона Корольовича, проф. при II. гімназиї в Чернівцях. Цїни в папірні сталі і дуже умірковані.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 5. марта. — (З палати послів). На початку вчорашнього засїдання відповіли міністри рільництва і краєвої оборони на цілий ряд інтерпеляцій, а відтак приступила палата до обради над наглячим внесенем Дашиньского в справі подій в десятім корпусї.

Берлїн, 5. марта. Парламент ухвалив фонд державний і інвалідовий. П. Тільман промавляючи в тій справі викликав в палаті велику веселість, висказавши гадку, що Австрия і Франция знані суть з того, що потрафлять з платичих податки як найбільше витягнути.

Сольногород, 5. марта. Запевняють тут, що мати кн. Людвіки позістане у неї аж до розвязаня. — Жірон силував ся в останніх днях навязати з княжною кореспонденцию, але листи йому відіслано.

Належитість за Оголошення за один раз:
Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за вирш. — При більшеразових уміщеннях опускають ся на шості процент після скількости уміщення.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- пани і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gazé, найновійший виріб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні земіш і тонкові у всіх довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і сани, а також наприпала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских калошів і черевиків до снігу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужскі сорочки тонкові, з Piqué і батисту. Найновійші коміри і манжети, хусточки тонкові, батистові і полотняні. Ґузики до коміри і шемізетові. Мужскі шкарпетки.

Ціни пізнього сезону продають ся по дуже знижених цінах всі товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякіровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, понедшеті зі шкіри земіш.

Инші засоби на складі: перначькові кучми, дамскі заручавки, чапочки, полєри і т. д. Правдива білизна бєґера: кашкавики, мужскі поячохи, шкарпетки, Chenillen Escharpes і хустки, вовняні шалі і хустки вовняні і полотняні дамскі сніданьці, камашки; огрівачі вушьса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганиня для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкраще сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальонову нафту

по **12 кр.** лїтра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦІСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій цїні нїгде не може дістати. — Обі сї сорти суть неексплодуючі, без одору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно зниженых цїнах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини упрашає

Мориц Вельт.

46—50

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 годин рано.

Марка охоронна: котвиця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втиране** по цїні 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лиш в оригінальных фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лиш фляшки тим охоронним знаком инде правдиві.

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Філія

ц. к. привіл. галицкого банку гіпотечного

в Чернівцях

виготовляє

КОНВЕРЗИЮ РЕНТИ ДЕРЖАВНОЇ

без коштів і дієт.

Поменена філія виготовляє купно і продаж всїляких паперів вартістних, денїз і валют, ескомтів і заміну листів заставних, облїґацій і купонів. — Позички на вартістні папері, переховуване і завідуване ефектами ревізия чисел і деташе купонів. 2 (1—8)

Важне для кождого!

Важне для кождого!

Виродажі!

По дуже дешевій цїні, лиш за 2 кр. 95 кр. прекрасний годинник (цїлий з 14 цїнних предметів, а не лише):

1 годинник мїдзяний, ливар ремонтуар (на жадане посріблений) з гарно гравіруваними окладинками, докладно вирегульованим, з трилїтною гарантією і етуї.
1 гарний ланцушок з гольдзия або мїдзю з кутасом. Парижский систем.
1 шпилька до краватки, з гольдзия імїт. брилянт.
1 пари позолочених спанок до мансетів, марка „Garantie“.
1 гарнітур (5 штук) спанок з гольдзия до заговіряня і сорочок.
1 пара контків з правдивого срібла, значеного урядом. 1 (1—20)
1 перстень гольдзия з гарним каменем.
1 кишенькове перкальове і етуї.

Тай самий гарнітур з годинником золоченим в огню, який не тратить позлоту цїлий лиш 5 пр. 10 кр.

Сих 14 гарних і пожиток предметів разом з годинником (ліпшу ремонтуар) розсилає за 2 кр. 95 кр. (за поспіляттвом або напередно наперед гроший) фірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли ся вам не сподобає ся, може до 8 днїв завернути і дістати гроші назад, одже нема ризика. — Богато ілюстрованої антиляґи годинників, гарнітур золотих, срібних і з хінь-ского срібла товарів по малій цїні — gratis і franco.

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСІДИ“
в Чернівцях (Петровича 2)
суть на складї
слїдуючі книжки:

Поезиї Т. Шевченка за 2 к.
Наша дума Ф. Колесси за 2 кор. 50 с.
Писания Ос. Юр. Федьковича за 6 кор. і за 3 кор. 80 с.

При більшім накупні зроблять ся значний рабат.

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

Доносимо до загальної відомости, що вийшли **„короткі православні молитвенники“**, видані товариством „Руска Бесїда“. Купувати можна в нашій Папірні (улиця Петровича ч. 2, Чернівці). Ціна примірника в гарній оправі 24 сотиків (12 кр.)

Найновійші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарні „Рускої Ради“, в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.
З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 24. Чернівці, неділя дня 23. (8. марта) лютого 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адмінїстр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поєдиноке число „Буковини" 16 сотинів.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Руско-волоский спір церковний.

Дошись про то, як би можна допровадити до порозуміня межи Русинами і Волохами в православній церкві, що була поміщена в 20. ч. „Буковини" звернула на себе увагу і других. Про неї оказали ся „Buk. Journal" і „Czernowitzer Tagblatt".

„Buk. Journal" пише із тої нагоди в питомий собі спосіб, котрий можна характеризувати словами: Шовінізм на бріхні і ненависть погане. „Buk. Journal" каже именно, що *нараз* напала Русинів жадоба згоди. Ще 1900 р., коли не була німецко-руско-польска коаліция, були руські посли занятими і непримиримими ворогами волоского народу, не промовили і слова згідливого, не проявили і найменьшого зближеня, та були би навіщо відкинули Волохів, скоро би були охотїли наближити ся.

Тут, що слово то неправда; бо не то „Buk. Journal", але навіть стенографічні протоколи соймові не виказують і одного слова на доказ сих клевет, а противно, не тільки протоколи, але навіть волоскі посли мусять посьвідчити, що руські посли не то що не ворогували проти волоского народу, але спирали все і всюди его управнені жадання і переперли не одно н. пр. на полї письменництва разом з Волохами навіть підчас і против волї давної коаліції. Не правда й те, що охота до згоди з Волохами прийшла Русинам аж тепер і рантом, бо про неї Русини писали і говорили щиро не раз і не два від давна, порозумівши давно, що оба народи можуть видобути ся з чужої неволї тільки спільними силами, згідним поступованєм, погодивши ся наперед зі собою.

Отже неправда і то, як пише „Buk. Journal", що охота до згоди настала у Русинів аж з їх вилученєм із теперішної більшости. Правда тільки, що Волохи тепер ще меньше охочі до згоди з Русинами, бо гадають, що, занявши ся з Німцями, вже вже Бога за ноги.

Але „Buk. Journal" находить в своїй мудрости иншу причину, чому Русини стали нараз такі миролюбиві: „Русини", пише „B. J.", „гадають таким способом осягнути від Волохів більші уступки именно на полї церковнім. Условини мира, які Русини предкладають, не є удержанє теперішного стану в цїлости, але повне підчиненє Волохів."

Отсими небилицями хоче „B. J." замилити очи тим, що „не знають обставин в краю, і могли би погадати, що Волохи посказано зарозуміла нация, коли підпихають Русинів, готових до згоди."

І воно дїйство так, хоч не Волохи а навіть не всї посли волоскі, а тільки кільки з них і то як раз патроны „Buk. Journal-у" такі „справдї зарозумілі" шовіністи, що що надіють ся з'їсти Русинів і обріхують волоский нарід, що Русини бажають „цїлковитого підчиненя Волохів," а не єдино рівноправности, котра все і всюди в однаковім условии і забезпеченєм мирного ложить. Утопія, згадити Русинів зо сьвіта, а що найменьше з Буковини, заспівала сих кількох шовіністів так, що не бачать проязти, а ну за помочию німецких „приятелїв" загонить не лиш Русинів, але і Волохів... Ті шовіністи не хотять допустити руському народови й одробини із его загарбаних прав церковних, хоч за те мусять „приятелям" понускати сто раз більше на всїх иньших полях, бо инакше втратить їх признань, як втратили ей Русини власне тим того, що такій „приязни" не хотїли посьвятити интереса свого народу, ба цїлого краю, чого ті „приятелї" доконче домагають ся за ту їх „приязнь".

На конець „B. J." наводить як доказ „прямо відражаючого шовінізму Русинів," проект, поданий в нашій допису, як можна би допровадити до порозуміня межи Русинами і Волохами в правосл. церкві. Але сей проект перекручує „B. J." в свій звістний спосіб, бо каже дим, що архиепископ хоче мати вікарієм найдостойнїйшого кандидата, а що він називає ся Калїнескул і є Волох, то Русини не можуть на него згодити ся, і жадають, аби Волохи не тільки відступили Русинам вікарію, але й позбавили православну церкву на Буковині волоского характеру і надїлили православну дієцезию та консисторию на руску і волоску.

„Buk. Journal" пропускає умисно, що сказано в „Буковині" про кандидатуру Калїнескула, що сей „наскрізь переоданий знаними засадами Морара" кандидат не є ідеальний, якого митрополит хоче мати за вікарія. „B. J." подає за правду іронічні слова „Буковини", що руский кандидат може не такий „рутинований" і не має таких „заслуг," як Калїнескул. Хто знає Калїнескула, що з волшного Калиновского став запятим ворогом всего, що русне, той не подивує ся, що Русини проти такого вікарія опирають ся. Се непонятне хиба для таких шовіністів як Калїнескул, котрих органом є именно „Buk. Journal". І лише такі шовіністи можуть обурювати ся на проект подїлу дієцезії, а що найменьше консисторії на руску і волоску. Со неминуче порозумїв і сам митрополит, а Русини не перестануть ей добивати ся помимо румунізаторскої фрази о волоскім характері православної церкви на Буковині. Русинам зовсім байдуже, чи підтримуваний румунськими фразами шовінізм румунізаторский хоче над сим питанєм застановляти ся, чи ні.

Приставати на status quo, себто на дальше панованє румунізаторів в православній церкві, на сего вимагає „B. Journal", про се не може бути і бесїди. Коли-ж міродайні круги, а в першій лінії архиепископ Репта, не подбають о відповідний modus vivendi межи Русинами і Волохами в православній церкві в дорозї мирного порозуміня, то борба не устане а змагати ся не що більше. Чи вона вийде православній церкві на добре, о тім може сумнївати ся хиба „B. Journal", котрому перина нїчо супроти румунізаторских мрій.

Русини і Румуни.

(Стаття Сжегп. „Tagblatt" з нагоди змін в краєвій президиї.)

Офіциальний орган руских народовців твердить, що найважнїйші грамадяна Русинів лежать на церковнім полї. Вони домагають ся власної руської консисторії і впровадженя подвійного пріяшину в метрополії і генеральним вікарияті. Як заключить ся таку угоду, тоді „вороги" Поляки і Німці не будуть могли потягати користий із руско-румунського спору.

Не запускаючи ся в розсїджуваня питаня, чи Поляки і Німці є справдї ворогами „автохтонів", мусимо признати, що доляганя Русинів на церковнім полї є в цїлости узасаднені. Русини становлять серед вірних гр. пр. церкви абсолютну більшість, їх домаганє про справедливе узгляднене їх бажань не є проте безпідставним. Устунаючий президент краю є перший, що узгляднив ті бажаня, що тичить ся теольогічного факультету, а почасти і консисторії і умів перенести румунську ворожнечу, що оказала відповідну сталість. Що Русини маніфестують тепер свою одначість в спосіб, що стоїть в суперечености із тим, до чого вони з'обовязані, со все на підносли коротко і ясно на тім місци (а ми знаного боку в попереднім числї також вказали, що безконечна байка про руску незгодчість є зовсім безпідставною і не дасть ся нїчим удовіднити — Пр. Ред. Буковини), со однак не змінює факту, що управа мусить бути безпартийною і виконувати свій обовязок без огляду на особисте становище поодиноких політиків.

Вправдї говорено тоді, що Русини не можуть показати ся уздібненими учительскими силами і молодо-румунський орган називав тоді конопии гірких кпин над ново-іменованими професорами теольогії для руского языка, але власне тоді виказала ся безпартийність правительства, яке на сей раз не зважало на строгі квалїфікаційні вимоги і виконало домагане Русинів, що його вони цїлими роками на даремно виказували. Залежить тепер від Русинів, щоби їх талановиті сини посьвящали ся теольогічним студиям, щоби тим способом поставити ся на рівні з Румунами. Сам однаком висказує ся, що конкуренция між Русинами і Румунами є питанєм чисто культурним. Підтає ни Русини перед двома десятками лїт мусїли віддати першенство Румунам, бо вони ідучи за давними традициями посьвящали ся духовному станови і находили сильну підпору у своїх боярах, мусїли

Мария Конопнїцка.

Ксавери.

(З польского перевяв Наталка Левицька.)

Не можна сказати, щоби був ідіотом, а однак значно менше мав розуму, як инакші люди на селї.

А припадкові розум його був зовсім иньшого рода. Може гіршого, може лїпшого, тяжко осудити, одно певне, що не мав з него великої потїхи, ані помочи в житю.

Умів напримір читати і то не лиш з читанки, але також молитовник і книжку о житю сьвятих знав так добре, що міг сказати хоть би опівночи, хоть-би з закритими очима, до стоїть якій, а де що иньшого; церковні пісьні всї на память умів, а кропилом махав, як би на налямара уродив ся.

За то не умів ані орати, ані сіяти, ані косити, ані громадити, не умів навіть у кулак плюнути і взяти, або зопатру в руки взяти; як-би хто казав йому молотити, може не знав би за котрий конець ціп брати. З кіньми також не умів обходити ся; як раз кони ся запрячи жидови шкапу, то хлопці, аж по земли качали ся зо сьміху, бо десять разів оглядав нашильники на всї боки, ніби причіпки, а хомут був устанив, як сїдло. Одним по нїжде робота була йому чужою.

Дрова рубати, бараболю обирати, ніре дерти, нрвети, ворони лоїти, умів лїпше, як деногра баба...

Того всего научив ся в простому бабаю, голоту і ума обертав своїм підрастом трийнять пару лїт житя. Ще малянкими хлопцем взяв його сьвященик до себе, як бідного сироту, — пас наперед гуси, потім свині, потім корови — всїдно все разом. Не раз просив єгомосьця; щоби призначено його до иньшої роботи, не дістав підмоги, бо все відкладано до часу аж дійде до лїт.

Він міркував, що лїта вже має давно; але паперів на то не було. Свиний-такий має метрину, то не родичах, то по жінці — а він нїщо.

Єгомосьць каже, що в книжках нїщо за него не стоїть, бо він у Кракові родив ся. Пощо він у Кракові родив ся, нїколи певне не міг зміркувати. Всї иньші родили ся то в Підхубію, то в Дублю, то в Сяндочині, то в Кремії, то в Невішу, а він, дивіть мої люди, нїде, лиш у Кракові.

Стане бувало в поли, то й годину стоїть, в гозону шпробує ся і міркує, але нїчого вимірувати не може.

Жинва йшли за жинвами, копане за копанем, ті що з ним гуси пасли пожонили ся, мали дїти, господарство, один лише навіть нарубчаня дочекав ся, а він, як не мав лїт, так не має.

Літом носив полотняний халат, що служив колись його добродїєви за пороховник, полотняні шаравари, високо поприпязувані до боків, обдраних, чорних як земля нїг. Носив також сорочку, але, що одну лиш мав і сам собі по ровах прав, то рідко коли була чиста.

В зимі убирав що повинну стару хустину, що ей завязував на нхрест, як ваті. Як заключить ся таку угоду, тоді „вороги" Поляки і Німці не будуть могли потягати користий із руско-румунського спору.

Не запускаючи ся в розсїджуваня питаня, чи Поляки і Німці є справдї ворогами „автохтонів", мусимо признати, що доляганя Русинів на церковнім полї є в цїлости узасаднені. Русини становлять серед вірних гр. пр. церкви абсолютну більшість, їх домаганє про справедливе узгляднене їх бажань не є проте безпідставним. Уступаючий президент краю є перший, що узгляднив ті бажаня, що тичить ся теольогічного факультету, а почасти і консисторії і умів перенести румунську ворожнечу, що оказала відповідну сталість. Що Русини маніфестують тепер свою одначість в спосіб, що стоїть в суперечености із тим, до чого вони з'обовязані, со все на підносли коротко і ясно на тім місци (а ми знаного боку в попереднім числї також вказали, що безконечна байка про руску незгодчість є зовсім безпідставною і не дасть ся нїчим удовіднити — Пр. Ред. Буковини), со однак не змінює факту, що управа мусить бути безпартийною і виконувати свій обовязок без огляду на особисте становище поодиноких політиків.

Вправдї говорено тоді, що Русини не можуть показати ся уздібненими учительскими силами і молодо-румунський орган називав тоді конопии гірких кпин над ново-іменованими професорами теольогії для руского языка, але власне тоді виказала ся безпартийність правительства, яке на сей раз не зважало на строгі квалїфікаційні вимоги і виконало домагане Русинів, що його вони цїлими роками на даремно виказували. Залежить тепер від Русинів, щоби їх талановиті сини посьвящали ся теольогічним студиям, щоби тим способом поставити ся на рівні з Румунами. Сам однаком висказує ся, що конкуренция між Русинами і Румунами є питанєм чисто культурним. Підтає ни Русини перед двома десятками лїт мусїли віддати першенство Румунам, бо вони ідучи за давними традициями посьвящали ся духовному станови і находили сильну підпору у своїх боярах, мусїли

Найдраматичнїйшим однак було, як одержав шалик.

Парох вернув із відпусту веселий, казав подати самовар а побачивши Ксавера, закликав до себе, поклепав по рамени, дав шклянку гербати і питає:

— Но і що-ж нане Вілєнський? Ксавери отворив уста і дивить ся: до него, чи не до него?

А парох знов:

— І що-ж нане Вілєнський? Дивить ся на запасованого Ксавера і аж за боки береть ся, так з бідака сьміють ся. Ксавери що ширше отворив уста і вытріщив очи.

— А но — гадає собі вільно парохови, яно парохови.

Аж ту парох нараз перестав сьміяти ся, витягнув руку, як на кацапа і каже:

— Памятай, що покора небо пробиває! Ти у мене свиней пас, але що ти шляхтич, то шляхтич. То своєю дорогою, а то своєю. Тільки метрику твою добуду з Кракова...

Ксавери на то в плач і бух парохови до ніг. Ісусе милосерний! Буду мати „метрину", як і другі...

А парох:

— Ти що не так будеш мені дякувати, як лиш час прийде. Чоловіком тебе зроблю, або й налямаром, як лиш лїт дійдеш. А тепер маєш!

Стягнув із шиї свиний вовняний шалик і дав Ксаверови.

А як той плачучи цїлував йому ноги, говорив дальше:

— А чи знаєш ти блазне, що сьв. Мартин відрогів половину плаща і дав

Русини доперва виробляти ся а іще й тепер не можуть мірити ся із Румунами рівними силами. До сього треба додати, що Румуни можуть покладати ся на те, що гр. прав. релігійний фонд, при помочи якого обильними засобами дотучать ся гр. прав. церков, є румунським добром і що є загально звісною слабостию не так легко зрікати ся одіничних дібр на користь других. Але се тільки реміністценциї, бо теперішність є сильнійша від позиватки якої бливучої минувшости. Славянський елемент має нумеричну перевагу і ними всіх традицій і ними всіх закорінених із минувшими переживань, мусить правительство числити ся із результатом переписи, — про то будоби корисно, коби партиї заключили між собою угоду, заки потягнуть в свій спір цілу публику.

На цьвети на чолі гр. *пр.* церкви на Буковині стоїть муж, що належить до румунського народа, який однак посідає так багато чеснот духа і серця, що під його управою не може прийти до дрібних спорів. Визначна особистість Репти в порукою для спокою в лоні гр. прав. церкви, однак із денного порядку не дасть ся усунути питання рівноправности, навіть і тоді ні, коби який другий шов зрав зі взгляду на наведені примірн. відсував ся від свого, щоби дати заангажувати ся руским політиком. Поступ часу домагаєть ся для них прав, а коби їм добровільно не віддано їх прав, то сам поступ часу дасть їм се. Румуни знова можуть застановляти ся над тим, коби свій румунський характер ратувати від славянства, що чим-раз сильнійше пресує. Для вишесшування не можуть вони ставити в своїм калькулюванню надто полевої цінри."

Рада державна.

Засїдане палати послів в дни 5. марта с. р.

В дальшім продовженю вчерашнього засїдання палати послів по відповіди міністрів в справі відносин, які панують в корпусї перемиським, приступлено до дискусиї над нагличим внеском Райхштедтера в справі подій в часї торжества соколів в Моравскій Острані. П. Райхштедтер через дві години в пимовних словах з'образив обурююче поступоване німецких урядників в сих місцевостях. Відповідав йому др. Менгер, німецкий поступовець. В часї его бесїди прийшло до горячої полеміки між

бідному? Не знаєш? Тось дурень! А я тобі кажу, що хто дає бідному, той Богу позичить. Іще се тобі скажу, що більша радість в небі... Ш, не так! Но, але як там було, так було, а тепер бери! Але Кеавер не сьмів шапки брати, то-ж парох закинув йому его на шию наче стугу, обняв за голову і притис до грудей.

Кеавер шльохав голосно.

— Но, но! — Будь тихо, не плач! Успокойвая нарох — ми всї, дїти одного Батька, а ти дивн ся, наси добре свині, уважай, щоби у школу не їздили.

Довго, дуже довго памятав Кеавер сю розмову. Найбільше застановляло його, що парох шляхтичем його назвав і шляхетським панським кличав а він до тепер ніякого панинска не мав.

І все здавало ся йому, що то написько десь инде чув.

Здавсь, що так „паню" кличуть. Пані то одна, коло церкви мешкає і пильно Богу служить. Она то йому хустку подарувала. Він памятає ей як що гуся пас, але тодї була она ще висока, проста і не мала сивого волосся, як сегодня. Пані його не любить; як здибає його коли на дорозї, то відвертає ся і йде в противну сторону. А однак хустку дала, най ей за то Бог заплатить.

(Далї буде.)

ним а чеськими послами. Президент мусїв аж прикликати п. Менгера до порядку дневного за назване п. Райхштедтера „оломунецким здочинцем". Молодочех Сїзеня кинув собі в Нїмцїв; на твердженє Менгера, що язик чеський є трудний до виговору, указував на розмаїті комана в мові нїмецкій і декляновав: ich stolpre, du stolperst, er stolpert. По фактичних спростованих нагличість внеску Райхштедтера відкинено.

Слїдуюче засїдане нинї.

Між інтерпеляциями підчитаними на нинїшнім засїданю, находить ся інтерпеляция п. Вальца і тов. в справі намірованого Росиєю підвишеня цла на носи, через що був би загрожений промисл винобу кіс в Австриї.

Відповідали міністер залїзниць і міністер рільництва на інтерпеляциї, но чім палата приступила до нарад над нагличим внеском п. Дашиньского в справі відносин в перемиськім корпусї. Дашиньский забравши голос в цїли умотивованя нагличости свого внеску указував, що зі всїх адміністрацій войска адміністрация найбільше легковажить собі парламент. Найлїпшим того доводом довголїтні безовочні старания о внесенє реверсів деволяциних і о реформу войскової процедури карної. По Дашиньскім промавляли Шнайдер contra, і посол Брайтер pro, почім приступлено до голосованя над нагличим внеском Дашиньского в справі Гальгочого. В голосованю нагличість внеску відкинено. Коло польске голосувало contra.

Вісти з цїлого сьвіта.

— *Новий регуламін палати.* П. Грабмаєр випрацював вже реферат о змінї регуламіну палатного. Важнїші зміни: Перше читанє предложень правительственних відбуває ся тільки тодї, коли и дня внеску зроблений буде відповідний внесок, над котрим голосованє відбуває ся без дискусиї. До відкиненя такого внесеня треба двох третих частий більшости. В случаю, коли би внесок о переведенє першого читання не був зроблений, або коли би вістав відкинений, тодї предсїдатель приділює предложенє правительственне прямо відповідній комісиї. Кождий посол сталянючи в палатї самостійний внесок, може домагати ся, аби внесок сей приділено без першого читання до комісиї. Голосованє в тій справі відбуває ся без дискусиї. При першім читанню дискусия мусить ся обмежити тільки до основної точки. Внесени нагличі мусять бути віддані до дискусиї на тім самім або на слїдуючім засїданю. Внесодавець мусить обмежити ся тільки до уза садненя нагличости, почім наступаюче голосованє без дискусиї. Запитання до президента, що звичайно тепер забирають тільки часу, позістають і на дальше. Мусять ся їх однак письемно вносити, а опісля на засїданю палати устно повторяти. Інтерпеляциї має вносити ся на письмі. Вистарчає на неї 15 підписів, почім друкує ся їх і роздаєть в палатї. На жадане палати має ся відписати дослівно інтерпеляция в палатї. Міністер, до котрого інтерпеляция є звернена, має дати відповідь в протягу 6 тижднїв. — Поданий реферат в многих взглядах піддають гострій критицї.

— *Комісиї.* Комісия податкова приняла на онодїшнім засїданю уставу правительственну в справі увільненя від податку домів призначених до перебудови на цїли асанациїні в Празї, Бельску, Моравскій Острави і Тешинї. Ухвалено перевести сю ухвалу в парламентї в дорозї нагличности.

— *Крайний вік ґенер. Андре'ого.* Французкий міністер війни буде мати 29. марта с. р. 65 лїт т. є. установлений крайний вік для дивізийного ґенерала. Він переходить ізза того числа лїт на пенсию, що однако не має найменчого впливу на его становиско яко міністра. Його попередник був вже на пенсиї, коли іменовано его міністром війни. Ґен. Андрѐ одержить в тім дни внеший степень почетної легії, так як до сеї пори посїдає тільки офіцирский хрест.

— *Принятє Чемберлена в Льондонї.* Льондонське City готовить ся вручити Чемберленови при его поворотї з Африки до Льондону золотий дарунок з подячною адресою, а родине місто вибиває медаль в памятку африканьскої поїздки міністра кольоній.

— *Судьба Леопольда Вельфїзм.* Леопольд Вельфїзм, бувший архикнязь Ферд.-Леопольд, намірає — як зачувати — ізза невідрадних грошевих відносин, вступити в характері офіцира до американьскої фльоти. Великий князь Тосканьский заплатив був довги за него, але відмовив всяку дальшу грошеву поміч.

— *Македонїя.* Представитель вибраної софійским славянським добродїйним товариством спеціяльної комісиї в цїли несеня помочи македонським збігцям, Волчев, телеґрафував із Дубницї до Софії, що з Македонії прибули нові збігцї — мужчини, женщини і дїти — числом 104... Серед збігців появились інфекциїні хороби, наслїдком чого їхне положенє стало ще гірше. — Із Скопя пишуть до „Нов. Дн.", що ві всїх селах Скопеского віляета і в самім городї Скопі в мечетах відбувають ся многолюдні сходини Турків, на котрих агітатори підбурюють Турків проти Болгар і взивають вірних до борби з джаврами. З того всього видко, — пише кореспондент, що вороже успособленє Турків против Болгарії стало загальним. Турки вважають ї ї винуватою за сумні відносини, які панують тепер в Турциї.

— *Македонїя і Грецня.* Із Константинополя телеґрафують, що Делїянніс жертвував свої услуги Турциї, віддаючи їй до розпорядимости віддїли добровольцїв, які орґанізують ся тепер в Греции, для переслїдуваня болгарских бунтівничих натаг в Македонії. Однак Турция не приняла тої помочи від Греків заявляючи, що она має свое войско, при помочи котрого зможе справити ся з повстанцями. — Ізля иньших вістий, Греция офіциально предложила Турциї свої услуги проти бунтівничого руху в Македонії. Греция мала намір заняти готовість відказати ся тепер від прилученя Крети до королївства, коби лишень задержати status quo на балканьскім півострові. Она очевидно намір зрікає ся претенсий до Македонії, коби тільки остання не попала ся в руки Болгариї.

— *Румуньскі воєнні реорґанїзациї.* Ізля донесеня „Roumaine" назначена румуньским воєнним міністром специяльна комісия на днях прибула до Берлїна для переобразованя букарескаго арсеналу. Она складає ся з офіцирів і інжинерів, що в теперішній хвилї пробувають в Шпандаю, де они близше познайомлюють ся з фабриками оружия. Нові машини для румуньского арсеналу будуть замовлені в нїмецких фабриках, а специяльно в берлїньских. В румуньскій армії буде заведене оружие нової системи.

Розпорядженє ц. к. през. міністрів

на управителя міністерії внутрішних справ з 14. липня 1902, ч. 29940,

до всїх начальників країн

про

способи поборюваня туберкульози (сухіт).

(Конець.)

II. Лїченє.

Не лише охорона вимагає особливої уваги, але також лїченє туберкульози, котре є одозначне з винищенєм туберкулїчних прутів в самім тїлї і усуненєм шкід ними викликаних.

Так анатомічно-патольоґічний, як особливо клінічний досьвід доказує, що туберкульоза, особливо в початках є вилічима. Однак успішне лїченє туберкульози вимагає як найточнійшого виконаня цїлого ряду лїкарских приписів, котре при полишеню хорого на домашній опицї є звичайно тяжке до переведеня.

Дуже користною, а навіть майже необходимо конечною річию є тут приміщенє в так званих шпиталях для сухотників або захоронках для туберкулїчних, до переводять ся старанно уладженє, а систематичними вміцнюючими курациями спольучене лїченє.

Лїченє в тих закладах не лише відповідає вимогам людскости, але також через то, що часто допроваджує до цїлковитого видоровленя, або бодай скріпленя стану здоровля уможливлює працю, поширає економічні інтереси громад, промислових предприємств і закладів для забезпеченя хорих, до котрих ті хорі належать.

Для того повинні ті стоваришенє і предприємства брати особливо живу участь в закладаню таких шпиталїв і приміщуваню в них хорих на туберкульозу.

Мимо великого богатства в сполиці відповідні до тої цїли находить ся в австриїйских краях лише дуже мале число того рода закладів.

Для Ваших змагань, Високоповажний пане, коло двигненя загального добробиту у Вашім окрузї отвирає ся тут широке поле до успішної дїяльности.

Ви можете через умістний вплив на виходячі тут в рахубу публичні чинники, а також через ревне піддержуване істнуючих або новочих основати ся товариств і інституцій, які мають на метї его рода цїли, через особисте заохочуване і поперане до тої цїли стремлячих змагань легко мати нагоду, уможливити закладане таких загально, особливо для менше заможних верств суспільности легко доступних, шпиталїв і приютів для хорих на легні. Також можете спонукати, щоби до істнуючих публичних шпиталїв добудовувано окремі павільони в користнім сонячнім положенню, припорученні до раціонального лїченя свіжим воздухом і до зміцнюючої курациї.

СИЛЬНІ КІНЦЕВІ ПОСТАНОВИ.

До переведеня вище наведених средств конечне розумне і рішуче дїланє державних властий, особливо державних санітарних орґанів, а також орґанів шкільного і промислового надзору. Також ревна і охотна поміч автономних управ в королївствах і краях, в повітах і громадах, лїкарених комор і поодиноких лїкарів, розумна і прихильна поміч заради всїх шпиталїв і захоронок, шкіл і виховуючих закладів, предприємств тор-

говлї і руху, суспільних стоваришень асекураційних, гуманїтарних товариств і корпорацій, вкінці просьвітний вплив преси і почесна участь цілого населення є потрібна для сеї цїли.

Політичні власти і їх санїтарні органи мають безпастанно занимати ся ставом широки ся туберкульози в своїм округї дїлання, особливо при нагоді періодичних обїздок, інспекцій шкіл і важних з санїтарно-полїційного боку предметів, а також при нагоді своєї участи при браках і виїснувати зроблені спостереження при поборюванню туберкульози.

Ви, Високоповажаний пане, видасьте відповідні і потрібні розпорядження в змислї наведених поясень, подасьте як найскорше наведені сказівки до відомости політичним властям для відповідного поученя лїкарів, начальників громад, управ і зарядів шпиталїв і захоронок, шкіл і виховничих закладів, предприємств торговлї і промислу, купелевих місць і публичних закладів для відпочинку і инших сюда належних предприємств. Також порозумієте ся з краєвим видїлом і дотичними краєвими урядами для спільного поширяня поборюваня туберкульози, котрі мають безпосередно в тім напрямі дїяти, щоби збудити і удержувати загальну участь і увагу для тої дотикаючої спільного добра всїх справи і щоби та участь обявляла ся в найдальший і часом приносячий спосіб.

О зарядженых виданих Вами очікую простерого справозданя і взиваю Вас зарядити, щоби успіхи в дїяльности розведеній до поборюваня туберкульози, а особливо зарядженя в цїли відпорожаня туберкулїчних і систематичного гігієнічного вихованя плеканих у шпиталях і захоронках нагляднo обговорювали ся в щорічних санїтарних справозданях в окремім роздїлї. *Керберг м. р.*

НОВИНКИ.

Сегодня голонкі збори о 10. тов. „Руска Школа“, а о 3. год. тов. „Народний Дім“, що сим пригадуємо черновецким членам.

Ческа опера в Чернівцях. Як донесять тутешні німецкі часописи, прибуде сюда в половині цвітня ческа опера на ряд виступ. Виставлять ся опери: „Далїбор,“ „Продана невіста“, „Шкода кама“, „Оповіданє Гоффмана“. Трупа складаєть ся з режісера, дїрїгента, 14 солістів, 24 пань і панів і 27 членів орхестри.

Крівава подїя в Черновцї. — „Сконт. Tagblatt“ пише: „Було се в неділю по обїді. Черновські мужики забавляли ся перед коршмою — було се дня 1. марта, в послїдний день масниць. Весела музика, вино і горівка розохотили душі, одинак в границях приличности. Між танцюючими мужиками находив ся також Іван Кобаску, дуже чесний чоловік, в вік 26 лїт, батько двох дїтий. Він стояв власне на дорозї, як надїйшов вахмайстер жандармерії Іван Обертоффер зі своєю жінкою. „На бік!“ крикнув ся остро пан вахмайстер на весолого Кобаску, який в першій хвилї не знав, о що ходить. Хтось кликнув з товпи: „Не бій ся Іване, пан вахмайстер не в службі!“ Отже Кобаску не вступив ся. Пан вахмайстер завернув ся, пійшов до касарні, взяв ґевр, нагадив баґнет і повернув ся по кількох хвилях в товаристві другого жандарма перед коршмою. „Пробуй тепер жені не вступити ся“, крикнув до Кобаску. Кобаску, що був трохи розґрений, стянув перед вахмайстром і не рушив ся з місця. Обертоффер хопив за ґевр і пригвоздив Кобаску до рова. При тім пхнув його в околицю ребер, грудий і в рамя. Як тепер Кобаску зрубував піднести ся і можливо боронити ся, пхнув його Обертоффер ще раз в рамя і зараз по тім повною рукою в серце, так що нещасний чоловік, валячи ся в калюжі крови, пан мертвий. Се подїя, яку завдїчають сотки свідків. Пан Обертоффер повинен ще й до сегодня службу, так наче нїщо не приключило ся.“ — До сього не треба багато додавати. Фактом є, що вахмайстер не був в службі, фактом є, що Кобаску нїчим не провинив ся, фактом є, що вахмайстер не тримав ся інструкції що до уживаня зброї. В інтересї доброї справи жандармерії є конечне, щоби виточено слїдство Обертоффером і покарано його. Служба є строга, регуляміни ще острійший, але найострійшим є нарушене почуте права, що домагаєть ся помсти.

Самовбийства в армії. Zeit помістила цікаві статистичні дати що до самовбийств в арміях европейских держав. Після сього зіставлення припадає на 10.000 воїнів самовбийств: в Англії 2·06%, у Франції 3·33%, в Італії 4·07%, в Німеччині 6·33%, а в Австрії 12·53%.

Сьвітовий ошуканець. В Будапешті арештовано зручного ошуканця Осипа Шойнера, що об'їхав цїлий сьвіт, живучи всюда з ошуки і гри в карти. Шойнер возив 10 кіньми. Зимі також жидівський карґон, уложений польскими жидами. Користаючи з жидівского карґону, об'їжджував жидів в північній Угорщині і предоставляв ся їм як чудотворний рабін із Садаґури. Збирав від жидів численні подарунки і за те показував всякі чуда і лічив хорих. Гроші, які призбирував в той спосіб, промарнював відтак по будапештеньских кавярнях.

Загальні збори читальні „Руської Бесїди“ в Каменцї відбудуть ся в неділю 15. марта о годині 2-ій пополудни в домі Титуса Веретяка.

За Видїл:

Павло Шміт голова. Д. Кузик писар.

Малий фейлетон.

П. Гаєвенко.

Гальмівник.

Трах-тах-тах, трах-тах-тах... грохочуть колеса тижневого поїзда ч. 21. Пух-пух-пух... вторує їм машина парова, випускаючи білі клуби диму і пари. У-у-у — голосить вітер, намагаючись їх задержати, однак не подоланий тяжкого напору, пошарпаний немічної злоби, летить кудись то далеко, далеко, уносячи на собою темнобрі облаки.

От, і погода! — говорить сам з собою Іван Петров, сидячи на скриночці, на відкритім зі всїх сторін гальмівнім помостї.

Дини, як дуе. Насїрїь проймає — ніяк не загрїти ся. Ех-хе-хе пикнувши він, стараючись укутати прозяблі колїна полою скарбового кожуха, однак безпощадний вітер добирає ся під старий кожух, пробирає ся в рукави, холодить руки і спину. — Ох коби не задрімати — думає Іван Петров: Невдовзї буде скрут, а за ним станція. Треба не дрімати...

Трах-тах-тах, трах-тах-тах... монотонно гремлять колеса, усипляючі Івана Петрова, і він починає дрімати. Але різкий, проймаючий голос свиставки пробуджує его. Задрімавший гальмівник, зірвавсь ся з місця, хватає гальмову ручку і починає працювати зі всїх сил. Вітер бішено вдарив о поли його кожушка, бє по лицю вінцями хоругвки, забиває вічі мягкими платками снїгу, що рантом звалив ся з сірих хмар.

Вози жалібно скрипіли, наздоганяють один другого, із під колес починає вонити гарячина.

В тім стусан — і поїзд остановив ся, не дїйшовши до станції.

Крізь снїг блимають огники, привітливо мигнють, говорять о теплї і відпочинку.

Іване чого так далеко станули? — кричить Іван Петров до якоїсь темної постати, що скоро йшла попри поїзд з лїхтарнею в руці.

Чо-о-го? — кричить постать: — ва ві-т-ром не чу-у-га.

І гальмівник, взявши лїхтарню, зіскакує на землю з низових ступенів вагона і, щоби нагрїти ся, бігнить, доганяючи відалючого ся товариша. Дігнавши, він мовчки зачав йти рядом з ним. Снїг став падати ще густїйше; вітер став дути так сильно, що проти нього тяжко було йти.

Щоби ти пропав, клятий! — несподівано викликнув товариш Петрова.

Ти на кого це, — здивований спитав Петров.

На кого? — зло відповів товариш: — на вітер!

Гріх, брате! — сказав його Петров: — вітер, знай, від Бога, а ми всї під Богом ходимо.

Ну, і радуй ся! — відгриз ся товариш і прискорив кроку.

Через декілька хвилин вони прибули на станцію. Стрішавши напівний сніг, Іван Петров розпинав кожух, взяв шапку, побожно перехрестив ся перед образом Николая Чудотворного, що висїв на стїні між двома грубами і начав оглядати ся, шукаючи вільного місця. Але всї місця були заняті; на долївці в білих кожухах, підложивши під голови подорожні торби, лежали в сумїж мужики, на лавицях, скорчившись в три погибели, голованя в різні сторони розложились кондуктори чужої бригади; Петров тільки зітхнув і підійшов із грубі, аби нагрїти ся. Груба була не топлена.

Осторожно ступаючи між хропячими на всї настанки мужиками, він справив ся до другої грубі, але й ся була не топлена.

Ідне почуване досади стало наливати в його грудях. Його огорнув великий жаль, жаль самого себе, так що тільки на силу здержав сльози, готові туй-туй бризнути. Як раз в ею хвилину показав ся сторож. Ніс кіш з вуглям до помешкання начальника станції.

Чому не топите? Бога в вас нема! вимовив то дитинячим. — по своїм голосом сказав гальмівник.

Нїчого не вдїєш, наколи по приказано. Не моя в тому вина.

І сторож махнувши крізь зуби, пішов дальше.

Еї, Іване! чого задумав ся? Нїчого квантазірувати. Сейчас їдемо. А може оставш ся? скликнув товариш. І Петров, вже мала дитина, послушно полїв ся за ним із виходови.

Знова стукають — грохочуть колеса. Дує вітер. Паде густий снїг, засипуючи гальму... а на скриночцї, зігнувшись в двоє підпершн голову на перегородцї дрімає Іван Петров. Товста верства снїгу вкриває його кожушок, а йому сниться безкраїй зелений степ, сріблиста річка, голубе небо, поле і загірне.

І рантом знова свист.

А „щоб Тобі! бурмоче гальмівник. Хватає за гальму і зі злістю крутить нею, наче-б желав викрити на вїй свою злість. Не вспів іще остановити гальму і усїсти, як знова свист, означаючий: „розгальмуй“. Петров знова крутить нею і з зітханєм полегші сідає на свою скриночку. Сон пропав. Холодно. Скучно. Сидить Петров, виляв вічі в білючий сумрак, і думає невесолу думу: думає о жінцї, що осталась в хатї з трома дїтками; думає о тих трьох карбованцях, що їй оставив. Відхти, не послїдні — до виплати лишає іще 10 день — а в часї тих десяти днїв треба їсти і пити... Літом приймуть хлопчики, виручать, а тепер зима, холод — годї... Ах, ти, житє наше собаче! неожидано сам до себе вирвало: напить і закурити не можна. — От яка лихта замєшь — думає дальше.

От коби то начальство зрїти гальми вимило, постановило грубку. Хоч би й такої купити і то би хопїлось, а то загибай, гейби собака. — А само начальство, як їздить? Ваґон — дворець — і буфет, і дакей... от так би його та на нашу гальму. Хай би воно серед такої негоди пробуло ся. Пізнало би, як то приходить ся нашому братови дихати на гальмі.

І чого не Бог нас бідних держить на сьвітї? О, Господи! Господи! голосно зітхнув Петров: спробую хоть в сні забути на всю біду — горе, — і знова спор голосу на перегородку стараючись задрімати.

І рантом знова свист, але пронизуючий, розпучливий, наче голос чоловіка, що кличе на поміч.

Що не? — зірвав ся гальмівник.

Ох нещастя! Спаси Боже! шепчуть його побілілі губи, а руки працюють зі всїх сил над гальмою. Якась страшна сила кинула його у воздух. Кругом його загуділо і затрішало. „Поможіте!“ хотїв крикнути Іван Петров і не крикнув: він впав та щось то тверде впалилось йому на груди. Із рота бризнула кров, закрасила сліжний сніг і дійшла до нас, дуже земної, — але Іван Петров сего не бачив. Йому відразу зробилось так добре, так любо, так тепло: він заснув, заснув тим вічним сном, з котрого пробуджують ся тільки там, де живе сьвітла правда і любов.

З російского переробив
Остап Сьвітлик.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Schematismus der bukowinaer Volksschulen u. Lehrer“ (zusammengesetzt auf Grund amtlicher Daten). Redigiert und herausgegeben von Moses Fuhrman, Lehrer in Sadagóra. Preis geheftet 1 K. 20 h. — Зміст: Буковинська ц. к. Рада шкільна краєва; Ц. к. испитова комісія для шкіл народних і виділових; Статистика шкіл і учительских сил повітів: Чернівці-місто, Чернівці-повіт, шкільних округів гурагуморского, кимполюнґского, кіцманьского, радовецкого, сереткого, сторожинецкого, сучавского і вижницкого. Ц. к. учительский семінар і обі школи вправ. Додаток, справленє похибок, перзональний статус, абєчний спис імен учителїв і дві переглядні табелї. — З отсих табель наводимо деякі важнїйші дати і так: дїтий, обовязаних до шкільної науки є в цілій Буковинї 101531, а таких, що дїйсно записані до школи 82971. З того: хлопців 43202, дівчат 39762. Після конфесії: рим. кат. 10674; гр. кат. 2103; вірм. кат. 29; гр. прав. 57444; еванг. 2791; мойсеєвого 9884, инших 46. Після материрної мови: Німців 19004; Румунів 28947; **Русинів 30798;** Поляків 3002; Мадярів 1098; инших 122. Процента записаних дїтий проти незаписаних в поодиноких повітах ось які: в Чернівцях-місті 84·74; в Сереті-повіті 79·74; в пов. гурагуморскім 94·16; кимполюнґскім 87·07; кіцманьскім 80·33; радовецкім 80·65; сереткім 88·82; сторожинецкім 81·68; сучавскім 81·42; вижницкім 64·32. Число учительских сил виносить загалом 1264; з того кваліфікованих 836, із свідоцтвом зрілости 175, испитованих для жіночих робіт 137, без испитів 116. — Що до числа народних шкіл, представляєть ся справа ось як: системізованих шкіл 398, фактичних 401. Число клас 1235 Публичних нар. шкіл 381, приватних 20. Хлопчачих 22, дівочих 19, мішаних 360. Після викладового языка є шкіл: німецких 52, румуньских 128, **руських 161,** польских 1, мадярских 3, вірменьских 1, німецко-румуньских 25, німецко-руських 11, румуньско-руських 5, мадярско-румуньских 1, німецко польских 1, німецко-румуньско-руських 9, німецко-руско-польских 2, німецко-румуньско-руско-польских 1. — Шематизм, злагоджений з великою скрупулятністю вповні заслугує на те, щоби находив ся в кождій школї. Дістати можна у автора М. Фурмана в Садагурі.

Телєґрами „Буковини“.

Лїндау, 7. марта. Саксонський посол в Монахіюм з'явив ся вчера в віллї Тоскана. Кн. Люїза позістане з материю іще через 8 днїв в Лїндау.

Цетинїя, 7. марта. На дорозї між Берано в Больополе прийшло вчера до кровавої стрічи між Альбанцями а Чорногорцями. Пало 3 Чорногорців і 1 Альбанець.

Карльсбад, 7. марта. Вчера дало ся чути тут і в околиці, в Хебі і Краслїцях сильне землетрясенє, так що людність спустила помешкання і провела ніч на улицях.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в тридцятьковій ширині стрічок) по 4 сотики за вершк. — При кількаразових уміщених знижується ся на один процент після скількости уміщень.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі воронові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gazé, найновійший вироб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні земіш і тюлеві у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і сани, а також наприкрила на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до снігу.

Балеві вбрання: найновійшого жанру. Балеві мужеські сорочки тюлеві, з Pique і батисту. Найновійші комірці і манжети, хусточки тюлеві, батистові і полотняні. Гузики до комірців і темізетові. Мужеські шкарпетки.

Ціна пізнього сезону продають ся по дуже знижених цінах всі товари кожухові, плетені, волняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлети і домові черевики: лакеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, вишиваті зі шпіцю земіш.

Більші засоби на складі: перлинівські кучми, дамські рукавички, чапочки, колєри і т. д. Правдива бізиова Єгера: наєтанники, мужеські панчохи, шкарпетки, Chenillon Eschargea і хусточки, волняні шалї і хусточки волняні і полотняні дамські єдинниці, кальсони; стрічачі пульса і літок; плетені волняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані штіфлети. Черевики до сонганики для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкраще сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальонову нафту

по **12 кр.** літра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦІСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій ціні нїгде не може дістати. — Обі сї сорти суть неексплюдуючі, без одору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених цінах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини упрашає

Мориц Вельт.

48—50

Друкарня „Руской Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 годині рано.

Марка охоронна: котвиця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї,

загально признаваний знаменитий **усмирюючий лїк на втирание** по цїні 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лиш в оригінальних взницях з нашим охоронним знаком „котвиця з антики Ріхтера і для осторожности приймати лиш взницї тим охоронним знаком ниб правдивї.

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Філія

ц. к. привіл. галицкого банку гіпотечного

в Чернівцях

виготовляє

КОНВЕРЗИЮ РЕНТИ ДЕРЖАВНОЇ

без коштів і дієт.

Повисша філія виготовляє купно і продаж всїляких паперів вартістних, девіз і валют, ескомптів і заміну листів заставних, облігацій і купонів. — Позички на вартістні папері, переховуваня і завідуваня ефектами ревізия чисел і деталє купонів. 2 (2—3)

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

ПОЗИЧКИ уділяє своїм членам на 5½ 2 і 1 2 додатку на кошта адміністрациї, за предложеним документів викалуючих достаточну гіпотеку.

СПЛАТУ позичок розкладає догідно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабульованих і на поруку: 1,239.243 кор.

ЧЛЕНОМ може бути тілько обезпечений тревало в „Дністрі“ від огню.

УДІЛ членьский виносить 50 кор. вписове 2. кор. число членів 2.391 з 2.501 уділами на 125.050 кор.

ВКЛАДКИ щадничі приймає „Дністер“ і опроцентовує по 4 2 від сто. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1,103.333 кор.

ЧИСТИЙ ЗИСК розділяє ся частию на дивіденду для членів, а частию на публичні добродійні цїли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цїли роздано дотепер з Товариства кредитового 10.840 кор.

ІНФОРМАЦИЙ в справах позичок уділяє Дирекция і аґенти.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.
З друкарнї товариства „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 25. Чернівці, середа дня 26. (11. марта) лютого 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і неділї.
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".
Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи вертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтовой.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Вісти з цїлого сьвіта.

— *Державна рада.* Вчера зачало ся в палатї послів перше читанє буджету на біжучий рік. Говорять, що правительство предложить скороченє поступованє буджетове, бо при дотеперішній системі буджетової дискусиї не полагоджено би буджету на час, хоч би засїданя парляменту протягнулись до пізного лїта.

— *Міністерска криза.* Говорять о незалежній кабінетовій кризї, викликанїй звістними подїлми в соймі і поза соймом. Мають уступити Сейль і Фаєрварі, котрі поступають солїдарно. Яко наслїдників називають: кабінет Аппонього, президента магнатів Чакого і б. міністра Юлїана Андрашого.

— *Учителї в радах шкільних.* Дневники доносять, що правительство хоче обробити і предложити парламентови внесенє, шкільної комісиї в справі допущеня краєвих рад шкільних вибраними заступниками середних і народних шкіл.

— *Дневник Вітека.* На оподїнній біржи панувала живий рух в желїзничих паперах, що зразу мотивовано енергічним виступленєм польских членів желїзничої комісиї і парламентарної комісиї Кола польского за удержанєм північної желїзниці. Доперва вечірний „Börsencorrespondenz" доніс, що желїзничі вальори пішли в гору з причини погодженя о дневнім міністра желїзниць.

— *Шпіґун в Арабії.* Коло кріпости арештовано в Аденї пійскового інжинера російского. Убраний був по цивільному і представив ся яко геометр. Стверджено, що є шпіґуном і що належав до російского корабля.

— *Македонія.* Завируха, що вибухла минулого року й ще тепер тріпає в Македонії, якось щасливо доселї минала адріянопольский вілаєт. Тепер звірства Турків проявляють ся і там. Положенє християн того позабутого Европою турецкого вілаєта, що межує з самим Константинополем, з кождою днию стаєсь гіршим й гіршим, та в розпуці по приміру своїх одноплеменників в Македонії, виступить в отверту борбу проти своїх нелюдів-гнобителїв. — Прибувші тут бігці — пише кореспондент часописи „Вечірня почта", — і села Енидже розказують о страшних виходїйствах; найбільші і найбільше цинічні села Енидже і Кавакля цїлковито знищені і спустошені; частина мужеского населена увязнена, остальні утїкли.

— *Ірландия.* Минулої середи, головa ірландскої парламентарної партиї, Джон Редмонд поставив внесенє, аби правительство поставило в буджетї позицию ради викупу землї в Ірландиї. На конференциї аграрній в Ірландиї — казав Редмонд, — ландльорди і арендатори заключили компромісс, який однако може бути виконаний тїльки при помочи правительства, а именно, коли воно приймє на себе уплату ріжниці тої цїни, котру може дати арендатор за землю й той, яку зажадає властитель землї.

Фінляндскі суди в російскім урядовім освітленю. Иногди подавали ми вість, що члени фінляндского сенату в Або подали ся до димісиї з причини недопущеня свідків до розправи против губернатора Кайгородова. Про ту справу оповідає урядова „Фінляндская газета" в той спосіб: Постановою з. д. 1. серпня 1902 р. установлено новий порядок для судової одвічальности урядників. І так установлено, що урядника можна до карної одвічальности потягнути лише на підставі розпорядженя его властий, і длятого приватний чоловік, коли почуває ся обиженим урядованєм урядника, повинен звернути ся з жалобою не до суду, а до власти того урядника. Рівночасно з тою постановою, виданою з конечности для забезпеченя урядників від неправильного тяганя по судах, запорядженo розтягнути ей обовязуючу силу також на всї справи службових проявів урядників, котрі вже ведуть ся у фінляндских судах, але ще не покінчені правосильними вироками. Наслїдком того розпорядженя фінляндскій сенат приказав підвластним судам застановити всї справи службових проявів, які би в них уже вели ся і передати їх властим обжалованих. Замість виконати се розпорядженє фінляндского сенату, абоский суд посунув свою зухвалість до того, що припоручив мійскому судови в Гельсінґфорсї перевести публичне слїдство з причини жалоби магістра фільозофії Германа і кандидата медицини Гофштеема на фінляндского губернатора Кайгородова, котрого обжаловано о надужитє власти при усмиренню розрухів в цьвітни минувшого року. Абоский суд послав наказ до Гельсінґфорсу окремого прокуратора, щоби був при переслухуваню сьвідків (над вісїмдесять осіб). Таким способом абоский суд відказав фінляндскому сенатови послушеньства і ставив повад законом. Для свого оправданя ужив суд звичайного викруту сепаратистів, що мов то згадана повисше постанова противить ся основним правам краю і длятого жаден Фінляндець, шануючий ті права, не повинен їй піддавати ся. Але, яке то именно основне право Фінляндиї нарушено тою новою постановою, его очевидно не сказано; а не сказано его попросту длятого, бо жадного такого права нема і нїколи не було. Першу пересторогу дано фінляндским судам д. 13. вересня м. р., коли 9 членів трох судів з царского приказу увільнено від урядованя за те, що не послухали приказу фінляндского сенату що-до надісланя інформацій, конечних для уведеня в житє пійскового закону з р. 1891. Нинї оголошуємо новий указ, котрим звільнено від уряду 16 членів абоского суду. Є се друга і попажнїйша пересторога. В першім випадку узнано за можливе обмежити ся на увільненю від уряду лише по трех старших членів з кождого суду; тепер поступлено острійше, бо звільнено всїх непослушних царскій волї. Крім сего відкликано дня 10. лютого всї розпорядженя, видані в справах о службові надужитя з причини переступленя царских постанов і указу з дня 1. серпня м. р., а припоручено ґенерал-ґубернаторови і сенатови ужити всяких прислугуючих їм способів, щоби не допустити до нїякого нарушеня тих постанов і того указу. Зараз по

Мария Конопнїцка.

Ксаверы.

(З польского переклав Наталко Лозицкий.)

(Дале.)

Так перейшов рік, другий — і нїщо. Парох як би забув, що йому говорив, о Кракові й незгадує, а його ключе не давнїйше „гамоню", або як там випаде. А він як не мав „метриці", так не має.

Якось раз в зимі, як дуже морози потисли, згодив ся до вощеня листів на почту, щоби собі на кожух заробити. Тодї то пізнали його...

Дивне враженє робив той чоловік, що бігав через поле, серед сьнїжної замети; голова об'вязана шалем, ноги соломою, перевязаний хустков, в полотняним халаті, якого поли розвівав морозний вітер, відкриваючи голі-сині колїна. З боку висїла полотняна торба а довгими тонкими руками махав, як крилами і здавало ся, що уносить ся над землею. Але мимо посьміху, з яким виконував свою посольство, задержувала ся завсїгди перед кождим хрестом, каплицю чи сьвітцем, або голій груді і шептав молитви.

До нас приходив звичайно на нїч, бо знав, що дістане вечеру і теплий кутик до спаня.

Скоро прийшов, вся челядь вибухала сьміхом і дрочінєм.

— А що то „Савери" так по тихо заїхав, що ми і не чули?

— Кепского ферґана Савери має, коли навіть огня з багота не уміє дати. Коби ми були знали, будибисьмо турової печені наладили, правда, Марисьця? А так лиш борщ і бульба, а й з нього кухарка всї шпарґи сама виїла.

А другі:

— А що то Савери застрілив своїм волом, що так торба стерчить?

— Тихо не говорїть нїщо, бо Савери несе грошї, хоче Бернатячі купувати...

А він стояв на порозї віддихаючи тяжко зі мученя, усьміхав ся і кивавчи головою повітряним:

— Ага! Ага! Слава Богу! — і то був його звичайний початок розмови.

По хвили зачинав дрожати цїлим тїлом, присував ся до комина, корчив свої довгі, соломою овинені ноги, а як йому Мариська насипала в тринучі сноповатої руки горячої бульби, притискав до грудий і тримав довго грїючись.

Як говорив затинав ся і усьміхав ся, показуючи жовті, рідко осаджені зуби. Затинав ся для того, бо не звик з людьми говорити, говорив звичайно лиш з собою ходячи за худобою. Чого усьміхав ся, знає хиба лиш сам Бог, бо доля його була тяжка, а житє, без всякої розкоши.

Але і усьміх його не був звикший...

Поважне великі жовті зуби а твар цїла, як занамещїла, на чолї такі зморщки, як-би хто бороною переїхав, а в очах так нудно, як в тих калабушках, що по дощи по дорозї стоять!

В недїлю зютого дали його направилась трохи. Дали його до пустої хати, щоби пильнував хлопські дїти.

Було то щось в роді охоронки, де сходило ся кільканайпятеро менших і більших дїтий. Одні дерли пїре, другі скубали попну, а Ксаверы оповідав їм байки, сьпівав пісьні з цїкавійших учив читати.

Але скоро запахло весною, показала ся дорога трава і ученики його чим раз менше приходили, убирав халат, підчепував шаравари, перевішував торбу через плечі і знов з листами біґав.

Раз памятаю, було то у велику пятницю, весна вибрала рано, від полудня потягав теплий вітер, птахи сьпівали, а над багнисками увисли ся чайки. Вечером, свічниши приготовленя до сьвят, вийшла я на дорогу у поле. Тишина була глубока, лиш часами доходили з гостиньця туркіт брички і возів, що сьпішили до місточка на „гроби".

Навіть вітрак стояв нерухомий на пісчастім горбку. Нараз увидїла я чоловіка, що клячав при дорозї під хрестом з підвесеними в гору руками. Приглянувши ближше, пізнала я, що то був Ксаверы, перебраний вже в лїтний, як він казав „орнат" і з торбою через плечі.

Його босі ноги стирчали з під широко розвіяного халата, назад перехилена щетинистим, жовтим волосєм покрита голова, виглядала при сьвітлї місяця мов золотим кругом обведена, а широка твар, як звикло без виразу.

Нуждар той, сьмішний, що ідіотично усьміхав ся до людий, виглядав тепер нече сьвятий.

Нараз зачав сьпівати. Голос його дрожав, голова хитала ся, а сльози потїкли ся мов горох.

Сьпівав стару, давну пісню: „Ісусе Христе Пане милий, Агнчо много терпеливий"... Сьпів той мав в собі щось дивно проймаючого. Здавало ся, що то власне він той сирота без роду, без дому, що працею цїлого житя не міг не тільки на теплу загортку заробити, але навіть „до дїт" не міг дійти, а однак не нарікав нїколи, що то він сам є тим нїчим много терпеливим...

Слїдуючої зими не прийшов Ксаверы до школованих сільских дїтий, анї не ходив з листами. З разу було се нас занепокоїло, але з часом нийшов нам Ксавер з памяти.

Аж на весні, грїючи ся раз на молодім сонци перед хатою, увидїла я що йде полем з місточка. Але якби не се, що йдучи мав голову відкриту а шапку тримав у руці, я не будьби його нїколи пізнала, так був зміненний з виглядом. Мав на собі теплю пальто, такі самі сподні, високі, грубі чоботи і досить чисту, тонку сорочку. Твар его набрала здоровшої пери, лиш очи не стратили мертвого виразу. Я дивувала ся в дусї тій зміні, а як він приступив до мене, поцїлував мою суконю як звикле і сьміючи ся тим самим що давнїйше, болюче ідіотичним сьміхом, розширяючи уста від уха до уха, сказав своє:

— Ага... Ага... Слава Богу... — я висказала йому приємне здивованє і запитала приязно:

— А! Ксаверы! —

— Ксаверы Віленський... — додав

отриманю сего указу фінляндский сенат зібран ся дня 11. лютого на надзвичайне засіданє і на внесене ґенерал-губернатора приказав фінляндским судам відкликати всї розправи, назначені з приказу абоского суду, і оповістити в урядових газетах шведській і фінляндській, що згідно з царским указом відкликано засіданє гельсінґфорского суду міського, назначені на днях 13 і 14 лютого для переслухання сьвідків з причини жалоби магістра фільозофії Германа і кандидата медицини Гофштрема на фінляндского ґубернатора. Річ певна, що царский указ буде точно виконаний і що не прийде ані до суду над фінляндским ґубернатором ані до переслухування сьвідків. Але коли би міський суд схотїв дальше опирати ся і не слухати приказу фінляндского сенату, то очивидно буде до послуху приневолений.

Над могилою великого Чеха.

Ческий нарід стоїть над могилою одного з найбільших синів своїх, в якій мають спочити тлінні его останки. Др. Франц Володислав Ріґер се одна важна глава не лише ческої і славянської істориї, але й істориї Австриї. Протягом більш як пятьдесятлїтньої невсипучої і всесторонної дїяльности прилюдної вплинав великий, сей покійний, якого нині оплакує весь ческий нарід, не лише на долю ческого народу і австрийских Славян, але також на долю всеї держави. Вже в молодім вїцї звернув він на себе надзвичайними способностями, поринаючою вимовою, съмілою рішучостю загальну бачність і засяяв зараз на широкій політичній видівні яко провідна зоря ческого народу вже в 1848 р.

Розбуджену національно змаганнями Коларя і Ганки ческу суспільність, осьвідомлену Палацким з історичною традицию, вивів Ріґер відразу на політичну видівню Австриї, яко важний і вплинovий чинник. Хоч з разу став на національно-демократичній основі, зрозумів Ріґер, що ческий нарід дійде до могутного політичного вплину тодї, коли всї народні чинники будуть перенятї народною ідеєю. Тимто нанизав він тїсні взаємини також з ческою шляхтою, яка піднесла прапор ческого державного права, а також з духовенством, яке безпосередно стикало ся з широкими верствами народу. В політичній дїяльности нанизав він отже до тої давної ческої минувшини, до якої сягнули вже перед тим по вінонім пригнобленю ческі патрioти з доби літературних відродин.

Станувши із своїм тестем Палацким і иньшими визначними ческими політиками на основі ческого історичного права, добував ся Ріґер відповідного устрою краю ческої корони і позискав з всїма ческими послами ледви скликану на основі Шмерлінговского лютового патенту віденьску раду державну, розпочавши абстиненційну політику, яка довела до памятних за Ґоґенварта фундаментальних артикулів, внесе них опісля з упадком міністерства Ґоґенварта. Політичний вплив Ріґера дїйшов тодї до найбільшої могутности. Абстиненційна політика не дала ся одначе довше удержати, в широких верствах народних проявили ся струї, які пособляли витворенє молодоческого сторонництва, а ґр. Тафе покористував ся тим, щоби майже проти волї Ріґера спропадити знов ческих послів до рад державної і від того часу остають досї по зложеню державно-правної декларациї.

Хоч Ріґер і з того часу в раді державній яко творець т. зв. залізного перстеня (парляментарної більшости, зложеної з Чехів, Поляків і клерикальних консерватистів) занимав вельми вплинове становище і виєднав для ческого народу вельми важні і тривкі придбання (ческий університет, ческа академія наук, крім того дбав про органічну роботу дома — народний театр, енциклопедию — Научний Словник, яка находить ся в кождій ческій хаті і т. д.) Єго зоря стала бліднути насїдком агітациї молодоческого сторонництва, яка дійшла до самого краю особливо насїдком т. зв. віденьских пунктацій. Ріґерови докоряно, що він веде політику „окрушин“ (др. Вашатї оклика Ріґера в ческим соймі „народним зрадником“, др. Едвард Ґрегер проголосив, що ческе державне право не варте нюха табаки), старочехія при виборах 1891. змело молодоческе сторонництво, навіть Ріґер не здобув мандату (опісля покликано его до палати нельмож).

Ріґер, котрий з повною саможертвою трудив ся для ческого народу цїлий столїтя і довів его до нинїшнього становища, усунув ся із зраненим серцем на бік, а протягом кількох лїт завзятущі молодочехи підняли напово прапор ческого державного права завернули помалу на той шлях, яким так успішно поступав Ріґер. Они пізнали свої похибки, зрозуміли, що заподїяли гірку кривду „великому Чехови“ (як его нині самі називають), що безпідставно і передчасно осудили его і коли в Чехах обходжено 100-лїтні уродини Палацкого був і Ріґер предметом всенародних овацій, а нині, коли его не стало, бачать всї, що втратили великого дїяча, великого патріота, якого нині не може заступити ніхто з молодшого поколїня, нині сумує весь ческий нарід над его могилою. І ми сочувавочи ческому народови в его тяжкій боротьбі за народні права, подїляємо сей великий жаль і кличемо великому Чехови. Земля ему пером!

Головні збори

тов. „Рускій Народный Дім“ в Чернівцях.

В неділю, дня 8. н. ст. марта 1903 р. відбули ся в салї „Народного Дому“, головні збори тов. „Народний Дім“ в тім днєвним порядком: 1. Справоздане Виділу з его дїяльности в році 1902. 2. Справоздане касове за рік 1902. 3. Предложенє бюджету на рік 1903. 4. Внески Виділу. 5. Вибір 10 виділових і 5 заступників та 3 членів надзорчої ради. 6. Вільні внески членів.

Сконстатувавши, що явило ся відповідне число членів, вверх 50, отворив головa п. надрадник Йосипецкий нараду о пів до 4. По перечитаню і одобреню протоколу з тогодишних головних зборів приступлено до справоздання виділу товариства за рік 1902, котре надруковано і розіслано членам перед зборами, тому й не відчитувано на зборах. Се справоздане звучить:

„Сьвітлі збори! Отсим маємо честь здати справу про дїяльність виділу нашого товариства за минулий адміністрацийний рік.

Виділ, що стояв на чолї товариства і провадив дїяльодство в тім році, був вибраний на загальних зборах 4. н. ст. мая 1902 р. і складав ся з отсих членів: Головою товариства був надрадник суду п. Володимир Йосипецкий, першим заступником голови проф. универс. п. др. Стефан Смаль-Стоцкий, другим заступником директор краєвого шпиталю п. др. Володимир Филипович, секретарем учитель ґімназ. др. Марон Кордуба, его заступником проф. о. Евген Семака, касиром проф. п. Антін Клим, контрольором інспектор о. Омелян Поповичь, господарем учитель п. Атанас Русиан. — Заступниками виділових були: проф. п. Сергій Шпейнаровский, проф. п. Юлиан Кобилянський, проф. п. Юстин Шігуляк, надучитель, п. І. Савіцкий і надучитель п. Петро Войновский. В надзорчій раді був головою лїкар п. др. Константин Клим, его заступником п. Омелян Манастирский а секретарем купець п. Гнат Власюк.

Мимо сего, що наша інституция є одиноков в своїм роді на цїлу Буковину і сповняє гарну і вповсї задячу несеня материальної і моральної підмоги русскому народови, число членів „Народного Дому“ є все-що невеличке, а що гірше, що воно більшає дуже поволи і незначно. З вінцем сего адміністрацийного року було всїх членів-основателїв 245, з того лише 124 з повною вкладкою. (Инше всїх членів-основателїв був поміщений на вінци справоздання). При тій нагоді вертає ся виділ до загалу руской суспільности на Буковині з запитом о горячійше, як се досї було, підперте сего товариства а до членів, щоби поспішили з вирівнанем членьских залеглостий і сим робом помогли виділови в тяжкій задачі удержаня фінансовоі рівновагы в буджетї.

Кождо сего послїдного обертала ся майже виключно дїяльність виділу в послїднім році. Не легка була се задача, бо покритє біжучих видатків на дім і товариство, сплата довгів, які тяжили ще на старій реальности а дуже зросли через перебудованє та уладженє „Народного Дому“ і приведенє его в стан, в якім нині находить ся — все то вимагало великих сил, які не все мав виділ до розпорядимости.

Товариство „Народний Дім“ удержувало і в тім році бурсу для руских православних учеників. Заряд сеї бурси лежав в руках окремої бурсацкої комісиї, до котрої належали: директор краєвого шпиталю п. Др. Володимир Филипович, проф. п. Антін Клим, проф. о. Семака і учитель п. Атанас Русиан. Питомців було 50—60, переєчно 55, всї з вилими вимками учеників ґімназиальні. Они доплачували по 4—16 вор., переєчно по 12 корон місячно. Всї разом заплатили за $10^1/_2$ місяців (1902) $126 \times 55 = 6930$ корон. — Бурса подавала своїм вихованцям: здорове помешканє в двайцятьох обширних комнатах „Народного Дому“ разом з цїлим інвентарем, здоровий харч, надзір, поміч в науці, науку сьпіву, лїкарску поміч, лїкарства, купіль, опал, сьвітло і прание біля. Удержанє кождого хлопця виносило 30 кор. місячно, то є 315 кор. річно за $10^1/_2$ місяців, а удержанє всїх 55 (переєчне число) виносило 17.325 кор. До платы бурсакїв доложено 10.395 кор. Кромі сего удїлювало товариство ручні запомоги вильом ученикам, одноразові або місячні по 4—10 кор., разом в протягу цїлого року 244 кор. 44 сот. Таким чином удїлив „Народний Дім“ ученикам сего року запомоги в сумі 10.639 кор. 44 сот. — Товариство могло розвинути повисшу дїяльність головно завдяки великодушности Его ц. і к. Величества цїсаря, що з Его ласки одержує товариство запомогу на бурсу з релігійного фонду в сумі 5000 кор. річно.

Дальше належить ся подяка п. др. Кобрынському за ревну а безплатну опіку лїкарску, як також антикварови п. Папови за удїлене лїкарств для бурсаків по зниженій цїні. Поступи в науці були сего року задовольняючі, на 55 питомців мало б першу класу з відзначеном, 45 першу класу, а 4 не зовсїм відповідало шкільним вимогам.

Товариське житє піддержував „Народний Дім“ в той спосіб, що утримував своїм коштом і заходом читальню, на котру визначив три відповідно уладжені кімнати; тут сходили ся черновецькі і позаміскові Русини, тут відбували різні руські товариства свої засїдання і проби, тут містить ся також і бібліотека „Народного Дому“, котра із-за браку фондів досї не могла бути упорядкована і віддана до ужитку членів. Для більших забав або аматорских представлень відступив виділ велику салю „Народного Дому“ до ужитку других руских товариств по зниженій цїні, чим причинив ся до розбудженя товариського житя в найширших кругах. Ту саму ціль мало упорядкованє городу і удержуванє кругові.

Сьвітлі збори! Переходячи отсе справоздане нашої дїяльности до Вашого осуду, можемо зазначити, що ми мали все на увазї цїль нашого товариства, висказану в § 1 статутів, ужили до осягненя сеї цїли всїх средств, які подає § 2 (а—к), і то в такім розмірі, на який позволяли обставини. Але ті обставини не дуже були відрадні. Ми згадали вже про грошові клопоти, з якими борив ся виділ. Щоби мати точний надзір і контролю з всїх галузях заряду майна „Народного Дому“, виділ підняв ся по легкій задачі перевести точну інвентуру паперїв і друкарні. На основі сеї інвентури прийшов виділ до переконьвченя, що ведене паперїв зовсїм не означує ся і рішив сї звинути а цїлою силою подбати про повнїй друкарні. При тій нагоді висказує виділ горячу подяку п. Владикови і касиром п. Омель, Могильницкому за ревну поміч при переводженю згаданої інвентури.

Сьвітлі збори! В прилозї подаємо до Вашого розгляду: а) потрібне справоздане касове, що виказує в доходах і розходах 30.799 кор. 19 сот. б) справоздане про стан маєтку товариства, що виказує по відтрученю довгів чистого майна 52.919 кор. і в) преліминар на біжучий рік. Тут самі побачите, якими средствами розпоряджає „Народний Дім“, як повсїм розвинене ся се товариство і як мало помочи має повсїм від руской суспільности; бо, як видно з преліминари на рік 1903, товариство має недобору 7330 корон, коли-б навіть всї заниглі там приходи дїйстно вплинули. Звертаємо на се увагу всїх Вп. членів з просьбою, щоби занялись ся як найрепнійше придбанем нових членів і збиранем датків на сю нашу найважнійшу культурну институцию на Буковині.

Так само не відчитуване і справоздання касового та внесок надзорчої ради (референт п. Власюк) удїлено уступаючому виділови одноголосно абсолюторию.

(*Конець буде*).

НОВИНКИ.

З університету. Під проводом ґорната проф. д-ра Клайнвехтера відбули ся на нашім університеті правно-історичні іспити, що тривали від 2. до 7. марта. Зголосило ся 33 кандидатів. Із тих відтягнуло ся від іспиту 9, репробовано 9, апробовано 15.

Юбилей Чернівців. Наші історики сконстатували, що перша рукописна згадка про місцевість Чернівці, находить ся в одним документі із 1407 року. Отже в р. 1907 мине 500 літ істнования нашого міста, о скільки се історично можна стверднти. Було би добре напередати при нагоді конденсований, який правдоподібно наше місто в тій нагоди устроїть, історию міста Чернівців.

Проба міщаного хору „Бояна“ відбудеть ся в пятницю дня 13. с. м. о год. 8. веч. З огляду на то, що концерт збливаєть ся, просять ся о численну участь. *Видїл.*

Статистика членів-основателів „Рускаго Народнаго Дому“ в Чернівцях за адміністраційний рік 1902. До товариства належало взагалі 245 членів, з того 117 учителїв, 31 урядників, 21 священників, 16 професорів, 12 готелярів, 7 товаристів, 4 аптекарів, 4 нотарів, 3 інспекторів шкіл, 2 громади, 2 лїкарів, 2 купців, 1 адвокат, 1 антикар, 1 дім і 21 людий иньшого заняти.

Уступленє бар. Бурґіньона в Русинів. „Zaajonu“ помістив в субетинській часоп „Gazety narodowo-l“ оську донись з Буковини: Поголоска про уступленє бар. Бурґіньона все іще утримуєть ся. Ма писали вже о тім в попереднїй кореспонденції, тут можно тільки, що теперішний президент краю бар. Бурґіньон уступить найправдоподібнїйше дїлятого, що в остатних часах не подобаєть ся декотрим... руским провідирам. Иньшої причини його відликаня ми не могли знайти. А дивувало би нас дуже, якби центральне правительство для волї одного Николая Василька, якого „полїтика“ не припадає зрештою до ґусту всїм Русинам, хотїло нарушувати национальний спокій в краю. Бо що номінация віденського бюрократа викликала би в краю великий фермент, то більше як певне. Але центральне правительство поступує тепер, а Русинами (а се очевидно „Zwajono-ку“і тов. було би дуже не на руку. Ред. Буковини).

Заяву довірія ухвалили голови збори повітового учительского товариства в Сереті, що відбули ся 1. с. м. послови др. Луцу.

Конкурс на місце надучителя при 5-класовій школї в Кучурові Великім (чернівецького повіту) з руською і волоською викладовою мовою для православних убігателїв розписаний до 15. цьвітня с. р.

Збори читальні в Рогізні відбудуть ся дня 15. марта 1903 о годині 3-ій попівудни.

Против „Freie Lehrerzeitung“ видрукував голова краєвого учительского товариства, директор Іванович спільно з учителями і учительками в Радівцях в німецких газетах заяву, в котрій протестує против нападів, які „Fr. L.“ містить на шкільні зверхности. Заразом п. Іванович подякував за провід в краєвім уч. товаристві, котрого був головою.

Процес нос. дра. Луцу против „Desteptar-i“ за обиду чести скінчив ся обоюдними заявами, в котрих обі сторони відкликають взаїмні обиди.

„B. Journal“ пише, що „не хоче“ відповідати на послїдне письмо др. Штравхера, поміщено в „B. Post“, в котрім вичислив свою дїяльність посольску а бездїяльність мемерів „B. Journal-у“. Рицарский орґан заслоняє брак концепту тим, що тот письма д-ра Штравхера „коршемний“, а нам Янки звістно, волїють елеґантні бріхні як грубу правду.

Філїяльний видїл тов. „Руска Школа в Кіцмани закупив крейцаровсї бібліотеки І. Карбулїцкого уч. в Мамаївцях за 25 к. і розішле ті книжочки на сих днях управителям шкіл свого повіту, щоби їх роздали даром членим школярам — *Віктор Іванюк* надучитель.

Справленє ошибки. В попереднім ч. з. О русні квити (Буковина“ ч. 22.) належатано через похибку друкарскую: всї ті особи, що на другий місяць напишуть квити по руски — напишуть буде публично в „Буковині“, а має бути: „всї ті особи„ — що зломають солїдарність народню і товариску і на другий місяць не напишуть квитів по руски — напитуємо публично в „Буковині“.

Франц Ріґер. З Праги надходять слїдуючі вісти: В пятницю перед полуднем відправлено над мощами наказу, почім перенесено з дому жалоби до Пантеону в чеськім музею і уставлено на катафальку на публичний вид. Чеські академики з раменами покивали почетну сторожу. Находять ся вже кондолянційних телеґрамів, між иншими і від галицкого намістника. До Праги заповідженно богато спеціальних поїздів. Місто, мимо падаючого дощу із снігом — незвичайно оживлене. Отворено замішане похоронного чесного патріота. Призначив ся 200.000 корон в державних папірах на народні і культурні цїли, а іменно 150.000 кор. на утворенє фундацій, з якої щорічно в день его смерти мають роздавати ся заможеги і нагороди — також 50.000 кор. на утворенє фундацій, з якої що третий рік має удїляти ся 1000 кор. нагороди за найбльшородиньше народно-патріотичне дїло, або за дїло незвичайної жертвовлюбности, самопожертвованя, христиньскої любови — очевидно особам чеської народности. Ріґер складає народови бажанє, щоби не опускав сам себе ніколи і завше вірив у свої сили, бо завше високо цїнив ідеальні і христиньскі стремлїня, боронив своїх прав, але беріг ся насильств, навіть тогди, коли б ся народови мало принести хвилеві користи. Остерігав свій нарід перед анархістию, яка на жаль в чеськім народі так розповсюднила ся і взиває, щоб чеський нарід завше цїнив свої національні і культуральні стремлїня. — Похорон Ріґера відбув ся в суботу серед незвичайного здвигу народа. Провождали лише Чехи: Посадник Праги д-р Срб, давний товариш покійного Матуш, пос. Жачек, і імпозен Молодочехів посол д-р Ґеґоль, котрий назвав Ріґера патриярхом чеського народу. З Русинів були пп. Василько, Пігуляк і Дружаньский, котрих принимав міністер Резек разом з иншими присутними послами австрийского парламенту. — Слїдуючого дня на похоронах запросив посадник міста Праги д-р Срб членів палати панів і палати послів, що позістали були іще в Празї на бенкет, до ратуша, де їх приймало місто Прага. Ві всїх тоастах підносили бесїдники ідею всеславяньскої приналежности. По почтию посадником Србом говорили: пос. Дуленба по польски, Фуке по нїмецки, Свічіч по кроатски, Пігуляк по руски і Вукотович по сербски.

Попа-румунїзатора, наставила консисторія в Новім Бресівцях в особі Д. Поповича. Він не вміє ані отченашу руского, не вдїлав науки релиґії в місцевій школї, править все по волоски, а о проповіди нема що й говорити. Але за те сей хитрий попік Русинів агітує безперестанно против тамошної руской школи й учителя і против всего, що руско, напановить учителя в „Дештептарі“ і в громаді, котру би хотїв переробити на волоску, бо навіть вже й заложили волоску касу серед руского села, де нема й ни дїн Волоха крім него. Ось такий то пастотцїв посилає консисторія в русні села, хоч знає і навіть не таїть ся з тим, що ніхто не вміє по руски. Чи знає про се Митрополит Ромта? Чи на се та прославлена его справедливість позволяє? Чи й Митрополит годить ся на таких агітаторів румунїзациї по руских селах? Що скажуть на се консисторскі радники-Русини, за котрих Волохи нам все пыяркують у очи? Чи знають про се русскі посли і чи постарають ся, аби сего кровавого ворога руского народу усунено з руской громади?

Per pedes apostolorum. До Неаполю прибуває 18 м. м. пара сумруґів, що вінчить власно подорож на около сьвіта... пішки. Се є подружжє О'Малей: він родженний 6. лютого 1878. в Монтреаль, а його жінка Олена, 23. мая 1868 на острові Ява. Вирушили вони 20. падолиста 1897. із Сан Франціско і перемандрували пішки цїлу півн. Америку, удали ся кораблем до Европи і перемірили своїми ногами Англію, Шкоцию, Ірландию, Бельґію, Нїмеччину, Австрию, Баварию і Францию. Подорожники заявляють тепер до Палестини. Дотепер мають вже поза собою 45.000 км., що їх перейшли per pedes apostolorum.

Часописи в Египтї. — Як доносить арабска часопись „Аль Махрік“, виходить в Египтї 120 часописей і журналів. Із тих 87 арабских, иньші французскі, або англїйскі. З поміж арабских має 30 характер полїтичний або комерциальний; крім того 10 релиґийних, 2 гумористичні, 7 правничих, 5 медичних, 2 господарских; 17 часописей писаних діялектом. Крім сього є одна часопись феміністична, а одна вольномулярска. Англїйскі і французскі часописи є переважно орґанами полїтичними.

Кари на конокрадів. Бувають ще иньші в Галичині случаї крадежи коний, як всюди иньші крадежа, але не в такій мірі як пр. в Росиї. Там як лише настане зима, появляють ся по селах такі хмари конокрадів, що годі від них обігнати ся. Підний селянин прямо дрожить на згадку утрати цїпанини, яка часто становить все его майно. Тому не в добра его ненависть до конокрада є безграничка, а коли его спіймає, то вирве ему сам карт, замість віддавати его судови. Найзначайнїйшою карою сейчасовою, що стрічає конокрадів, є буки. Злодїя бють доси, поки дихає. Нерідко привязують спійманого конокрада конови до хвоста і волочуть его по ґруді або по камінню, а кров значить слїди, куда злодїй поводочить ся. Кром тих двох кар рідше уживають отсих: Підтинають злодїям жили під колїнами, ломлять шию, привязують до стовпа і колять шпильками, а рани настять горівницю, порохом і солею, або дусять злодїя батогом. Та хоч кождий свідомі его, що за такий дикий самовільний вимір кара жде їх тюрма, то мимо сего такі кари є на денний порядок в Росиї.

Надіслане.

Звичайні збори книжницкої філіі „Руської Школи“ відбудуть ся в неділю, дня 5. цьвітня н. ст. в Вижницї. Порядок дневний подасть ся в своїм часї через „Буковину“ до загальної відомости, а нині що, звертаємо увагу, що один з президентів, потрех праці (відчити, чи практичні лекції), узнасть збір за найлїпші, отримає через вильосованє повне видане поезий Т. Шевченка — яко премію. Теми так відчитів, як також практичних лекцій просимо подавати як найскорше до відомости виділу на руки головн, або писаря товариства, щоби можна вчасно оголосити їх в порядку дневнім в „Буковині“.

За виділ філіі тов. „Руска Школа“ в Вижницї:

Іван Герасимович, писар. *Григорій Никорович,* голова.

Звичайні семестральні загальні збори товариства українських студентів „Січ“ в Чернівцях відбудуть ся в середу дня 25. н. ст. марта у салонах товариства Новий Сьвіт ч. 36 п. о год. 3-ій попівудни. Просить ся отсим усїх товаришів, що перебувають на провінції, щоби на той день численно з'явили ся в Чернівцях.

За виділ товариства упр. отд. „Січ“ в Чернівцях:

В. Сумович, голова. Е. Вальцер, писар.

ПОДЯКА.

До товариства „Руска православна шахта“ вплатили слїдуючі пп. пани членські вклади і добровільні датки на хвочу буреу:

Др. Лев Воєвідка 8 корон, Николай Глинський 3 корон, Николай Вердеш де Вхад, о. Іляріон Іванович, Юрій Шербановецкий, Юрій Строїч, Василь Лїпецерда, Александер Перч, Омелян Томорує, Александер Барбір, Николай Сашуа, Іван Макаревич, Денне Тотоескул, Кость Панаєль, Евгеній Мінтич, Себастиан Балотескул, Юрій Качала, Юстин Пігуляк, Дарій Пігуляк, др. Теодот Галіп, Сильвестер Альботя, Ілія Бойчук, Топуцдан, Федор Черепецкий, Юрій Лупуленко, П. Клим, Евгеній Тотоескул, Ностор Гадза і Покітар по 2 кор., Андрій Зугаевич, Николай Савінський, Гіполїт Омельский по 1 корон.

Видїл складає отсим добродіям сердечне Спасибіг.

Михайло Кромеліх касиер.

Оповістка.

Руска друкарня і папірня тов. „Руска Рада“, в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4. перейшла з днем 1. марта с. р. під зарад п. Захарія Івана, з котрим то днем увільнено дотеперішнього управителя п. Володислава Северского, що не має вже права перебирати анї замовлень, ні посилок та грошей на рахунок руской друкарні і папірні. Звертаємо на се увагу загалу з тим, що з устними замовленями належить звертати ся до нового управителя а з писемними під адресою: Друкарня тов. „Руска Рада“. За кожду шкоду за замовленя друкарські треба жадати квіту підписаного управителем і касиером друкарні, а всї жалоби на друкарню і папірню звертати до директора друкарні п. д-ра Мирона Кордуба, проф. при II. гімназиї в Чернівцях. Ціни в папірні сталі і дуже умірковані.

Телеґрами „Буковини“.

Буданешт, 10. марта. На вчерашнім засіданю палати послів Поп говорив проти предложенія військового. По бесїдї Попа засїданє замкнено. — Перед засіданем приняв президент Аппоний масову депутацию міщан з Сольнок і взяв від них петицию, звернену проти предложенія військового.

Прага, 10. марта. В ратушевій сали відбули ся збори славяньских послів. Між иншими був там також наш посол Пігуляк і промавляв по р у с к и про спорідненє всїх Славян.

Прага, 10. марта. Рух тривае дальше. Каса ощадности виплатила вчера 1.038.000 корон. Вложено тільки 26.283 корон.

Царгород, 10. марта. З амнестиї, оголошеної в меморияли, скористало доселї 600 осіб, засуджених за переступства полїтичні. — З інвентаря канцелярії комітету македоньского украдено папері і більшу суму грошеву.

Мадрит, 10. с. м. При вчерашних виборах ґенеральних радників зайшли численні забурена між народом. В Мадритї арештовано предсїдателїв двох виборчих комісий, двох втїкло, одни грозили секутаторам револьвером.

Монтреаль, 10. марта. Парівець „Монтреаль“ згорів з незвісних причин. Шкода виносить 500.000 доларів. Сотни осіб, що хтїли пригадати ся палаючому кораблеви, вдерло ся на дах магазину, що заломав ся. Одна особа забита, верх 100 ранених.

Винна лоза на продаж.

Скоро устануть морози і можна буде відприпати виноград, буде у мене на продаж 1500 дуже добре заворїпених корчів винограду імпортованого, найбільше **Гутеседель** і **Бурґунд** чорний 3—4 літний і старший рідячий за половину ціни, бо тільки по 20 сот. від штуки. Панам учителям і тим селянам, що пишуть ся сьвідоцтвом убожества від учителя, даю іще дешевше.

Замовляти карткою. Для забезпеки найлїпше прислати ґіру в квітни, бо тоді можна підперти солому і зараз забрати.

Ґоґолина, 1. марта 1903.

М. Кулїчковский.

P. S. По пересадженю морози не будо шкодити, бо галузки притискають ся на 2—3 очка і длятого в першім році по пересадженю слабо буде родити. — Хороба винограду, званої „Rebland“ нема в краю, до імпорт висадків з чужих країв дано заказаний. 3 (1—1)

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через збу- шарину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в цинальтковій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При більшразових уміщених опускається на цілі процент після скількости уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- пани і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gazé, найновійший виріб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні земіш і тонкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повозі і санях, а також наривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурґских калошів і черевиків до сніґу.

Балєві краватки: найновійшого жанра. Балєві мужеські сорочки шотконі, з Piqué і батисту. Найновійші конвіри і манжети, хусточки шотконі, батистові і полотняні. Гузики за конвіри і темізетові. Мужеські шкарпетки.

Ціла нізшого сезону продавать ся по дуже знижених цінах всї товари вожухові, плетені, повинні і черевики.

Найбільший вибір карнавалєвих товарів для панів і пань штіфлєта і ломові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, вовнянкі зі шкіри земіш.

Більші засоби на складї: перукольові кучми, дамові заручники, чапочки, колїари і т. д. Правдива білизна Єґера: кашкетники, мужеські поячохи, шкарпетки, Chenillen Eschárpen і хустки, вовнині шалї і хустки вовнані і полотняні дамські сиділиці, мамашки; огрівані нудлєса і литок; плетені вовнані і футровані шкіряні рукавички. Полотнинні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані штіфлєти. Черевики до сонґашки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкраще свїтло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальонову нафту

по **12 кр.** літра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦІСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій цїні нїгде не може дістати. — Обі сї сорти суть нескінькодухучі, без одору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених цінах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини упрашає

Мориц Вельт.

49—50

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Марка охоронна: котниця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї,

загально признаваний знаменитий **усмирюючий лїк на втиранє** по цїні 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лиш в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котниця“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лиш фляшки тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Сльсавети ч. 5.

Філія

ц. к. привіл. галицкого банку гіпотечного в Чернівцях

виготовляє

КОНВЕРЗИЮ РЕНТИ ДЕРЖАВНОЇ

без коштів і дієт.

Повисша філія виготовляє купно і продаж всіляких паперів вартістних, девіз і валют, ескомптів і заміну листів заставних, обліґацій і купонів. — Позички на вартістні папері, перехопуване і завідуване ефектами ренізия чисел і деташе купонів. 2 (3—3)

Важне для кождого!

Важне для кождого!

Виродаж!

По лишо дешевій цїні, лиш за 2 зр. 95 кр. препарований ґарнітур, складений з 14 цїнних предметів, а (мянно):

1 годинник відкладай, лакер ремонтоар (на жадане посрібланий) з гарно ґравіруванними складинками, докладно хронометрований, з трилїтною ґарантию і етуї.
1 гарний занцушок з ґольдина або мїдю з хутасом. Ширменї свитнями.
1 шпилька до краватки, з ґольдина із. бриляит.
1 пара позолочених спинок до манжетів, марки „Gazzatie“.
1 ґарнітур (5 штук) спинок з ґольдина до коміжріїв і сорочок.
1 пара ковтків з правдивого срібла, значного ґрадом. 1 (2—20)
1 вертинь ґольдина з гарним каменем.
1 кишенькове зеркальце і етуї.

Той самий ґарнітур з годинником золоченим в огни, який не тратить полиску коштує лиш 5 зр. 10 кр.

Сиз. 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (лакер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за посьвідчатою або виперед переслю гроший) ґірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли ся кому не сподобає ся, може до 8 днїв завернути і дістати гроші назад, одно нїяк резиків. — Богато ілюстрованої каталоґи годинників, ґарнітур золотих, срібних і з хінського срібла товарів по малій цїні — gratis і franco.

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ ВЕСІДИ“
в Чернівцях (Петровича 2)
суть на складї
єлїдуючі книжки:

Поезиї Т. Шевченка за 2 к.
Наша дума Ф. Кашеня за 2 кор. 50 с.
Писаня Ос. Юр. Федьковича за 6 кор. і за 3 кор. 80 с.

При більшім закупні вчуняє ся значний рабат. (0—0)

Реальність

складаюча ся з мурованого Дому (з потрїм суть три новоі і дві кухні), з прачкарні, пивниці, шопи, стайні, огороду яринового і овочевого (6 пражни) і перниці на подвірю, є дуже дешево до набутя — Ближших виясненя уділить властитель. Wächterweg ч. 12, Чернівці. (0—0)

Найновійші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарні „Рускої Ради“, в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.
З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 26. Чернівці, пятниця дня 28. (13. марта) лютого 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи вертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цілий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Рада державна.

Засіданє палати послів з дня 11. марта с. р.

На вчерашнім засіданю палата послів перейшла до дальшого продолженя дебати о державнім будженовій.

П. Менгер виводить, що певна група послів напирає на се, аби за всяку важнійшу справу державну н. пр. за 1. читанє буджету одержала обильну заплату в готівці. Супроти браку доходів, наколи правительство не буде так завідувати фінансами, аби не було недобору, неминучий буде заменяд наших фінансів.

Менгер обговорював описи фінансово-техничну сторону буджету і висказав гадку, що на покрите деяких видатків доконечним є узнати засоби касових, аби уникнути підвисшенє податків, котрі в теперішній висоті приймають на будучність удержати ся не дадуть. Довші виводи посвятив бесідник потребі підвисшенє шкільництва взагалі. Домагав ся підвисшенє продукції, попирана предприятий економічних; вкінци заявив, що голосувати не за буджетом.

Посол Романчук заявляє: В виду того, що се перше читанє буджету осягнено через хвилеву уступчивість одного сторонництва, не можна говорити о справдішнім виздоровленю парляменту. Що-до національного порозуміня, то воно тепер є о много труднійшим, як коли небудь передтим; загальне положенє так в політиці внутрішній як і заграничній є незадовольняюче, а тимчасом ся со головно відносини Австриї до Угорщини, котра тягне всї користи зі спілки, жимо то однако бажане від тої спільности з Австриєю увільнити ся. Бесідник занимає ся опісля подрібно внутрішною політикою і національним питанєм Австриї; зазначає, що мусить ся уможливити народню екзистенцию поодиноким народам Австриї, як і їх розвиток. Жаден нарід не повинно пригноблювати ся, навіть Німці не повинні занимати инъшого становиска ніж primus inter pares. Русини заховують ся супротив національного спору між Німцями і Чехами зовсім обективно, бо як з одної сторони вони добачають в Чехах численний понижений нарід, так з другої сторони завдячують вони свою культуру головно Німцям. Національний спір між Німцями а Чехами виводить не тільки Чехам і Поляком, але також цілій австрийській державі. При кінци нарікає бесідник на понижене і гнобленє руского народа в Галичині і звертає до правительства, щоби воно показало вже кінець невідрадним теперішним відносинам в Галичині.

Опісля говорив президент міністерія д-р Кербер і занимав ся жалобами руских послів і сказав, що хотів би порадити рускому народови, аби він зложив свої жалобы і отверто, але без ненависти виступив зі своїми жалобами перед галицким соймом (?) Правительство з певностию узглядне їхні оправдані желанє і як сейд попре їх. Позаяк але національним має там сильний опозиційний відклад, то після погляду бесідника є доконечною річию занехати поле агітациї, а на ей місце розпочати розумну працю.

Засіданє тривав дальше.

Заповіт Ріґера ческому народови.

Подаємо тут в перекладї заповіт Ріґера для ческого народа з тим, що цей заповіт дуже добре можна примінити також й до руского народа:

„Мій народе! Вже в молодости дав менї Господь, що я не потребував передовсїм журити ся моїм прожитком і міг зовсім станути на услуги свого народу. Як при безнастаннім ворушеню филь політичного житя инакше не може бути, трапляли ся менї успіхи і невдачі, похвали і докори. Взагалї однак можу сказати, що мало було таких, котрі би сумнівали ся о чесноті моїх намірів, напинаки мушу се сказати і щирично признати, що я в народї найшов для себе стілько любови, як може мало хто за моїх часів.

Бажаю отже своєму народови з глибини серця, щоби він анї не тратив духа анї не вабивав ся в гордість. Раджу єму, щоби обставав при своїм ясним і безстороннім праві, але не дав пірвати ся пристрастю до правди супроти другого народу. Бажаю єму, щоби слухав більше ради досьвідних мужів, знаних з чесноти і політичних дїл, а не знажав на високопарні слова і пусті оклики, які може підлещують его честилюбности, які однак проголошують недозрілі люди сумнївної моральности, або самолюби, що гонить за користями, популярностю або політичним значінем. Раджу єму, щоби уповав у власні сили, очевидно відповідно їх оцінивши, щоби не перецінював своїх сил і не вдавав ся в нерозумні почини, які загрожують его независимість і щоби все тямив, що лише чесною духовою і материяльною працею але і тут лише постепенно, але певно, може забезпечити собі лїпшу будуччину.

Бажаю дальше, щоби мій нарід ніколи не покидав ідеальних змагань і високо держав ідеальні християньскі вічні правила чести, права і людскости, а передовсїм ніколи не позбував ся свого права, не приневолював до насили, хочби навіть полишенє его правного становища обіцювало хвилевий успіх, а також щоби і се тямив, що загальне межинародне понажанє народів поміж собою є найкрішим заборолом народів. Особливо малим народностям небезпечно вихилити ся поза се заборолo і ставати на хитку основу насили або права сильнійшого.

На останку є моїм бажанєм, щоби мій нарід з усею силою поборював гріх заздости, заздости, яка у нас часто проявляє ся. Ся погана хиба, яка не лицює навіть зихому чоловікови і его затроює, сей гріх, що підкопує добро і поступ чоловіка, кожду заслугу опоганює, кожду бесповну роботу запідозрінає, втягає кождого в багно, а навіть зростаючого велитня в зародї убиває і не допускає до того, щоби инъші его вважали взірцем. Сей гріх є відвічним, у Славян найчастійшим жерелом розладу. Тим способом підкопувано всякий авторітет, се було жерело занеполеня або головна перепона до витворена державної орґанізациї. Наколи сини нашого народу після тих засад розумно, згідно, ревно і независно будуть дбати о всесторонне подвигненє, тодї напевно сподїваю ся, що осягнуть на стілько культурної і материяльної сили, що зможуть оперти ся всїм подїям і всїм політичним переворотам, хоч треба о тім памятати, що напрям і досягнїть таких подій наперед оцінити, а не то вже після вподоби управильнити такому малому народови як ческий, неможливо.

Не теряймо віри у вічне справедливе кермованє долї народів. Моїм любим і добрим дїтям, затим і потомкам кладу на серце, все держати ся вірно ческого народу, і всїми способами дбати про его добро, сповнити всї обовязки зглядом Бога і людий і в тім дусї виховувати свое потомство. Тим способом найкрасше попанують память на-

---

Мария Конопніцка.

Ксавери.

(З польского перевела Наталка Левицька.)

(Конець.)

— Так парох: Пані Віленська! Бог видить... вічність чекає... Так пані... ніби мама...

— Отворіть двері, заклинаю людий!

Так парох отворив двері і каже:

— Dignum et justum est...

Так зараз нарід зачав налягти ся, напирано ся народу повна станциа...

Так пані казала підвести ся на подушках і каже:

— Простіть мені, люди християньскі, кривду отсего мого сина Ксавера, якого я в болях породила. Признаю ся тут перед вами, бо душа моя суду Божого боїть ся.

Признаю ся вам по сповіди сьвятій, в годині смерти моїй, благословляю того сина мого і вас, що маю, Богу лишаю. Най менї Бог простить, що я дала сиротї поневірати ся в тяжкій нуждї через ціле його житє, амінь.

Перестав говорити, шептав хвильку молитви, потім зачав дальше:

— Так зараз нарід вибухнув плачем, поуклякали всї в пароха до них:

— Приймаю се зізнанє пані Віленської, зроблене в притомнім стані, а вас всїх беру за сьвідків перед Богом і людьми. І зараз мамі, ніби пані Віленській маслосьвятіє відправив а нарід відмовляв молитви за конаючих.

Так мама потім уснула, а як уснула, так казав парох всїх геть пійти, лиш дачиху лишив при мамі, а сам до мене:

— А що? Не казав я тобі, що ти шляхтич? Маму маєш, а по тата пустить Господь Бог особливо доброго посланця післати, бо десь пеньо з сьвіту застряг. А потім подивав ся на мене і каже:

— І чого-ж ти так стоїш?

Бо я стояв босий, обдертий...

— Їди — каже — і викупай ся, вимий ся — каже — вичеши ся, щобись не страшив маму в ей останній годині.

Так я пішов. Як вернув, то вже „палїто“ і сподні і краватка лежали на лїжку у першій станциї, яку для мене призначили, були там чоботи і камізелька, шапка і сорочка... Так я зараз то все надягнув...

— А мама — перепитав — умерла?

— Ага! Ага! Не умерла. Слава Богу, не умерла!

Зараз легше зробило ся ей по маслосьвятію і по тім спанню, при здоровім розумі говорила з нами, де, що і як, що продати, що лишити, який похорон справити, як ей убрати... Говорила до неї дачиха, але я не много з того розумів, лиш у ніг ей лежав в тім „палїті“, чоботах і з шапкою і гадав, що серце пукне менї на двоє з жалю...

Відвернув голову і обтер очи.

— А жаль той такий був солодкий, як би менї хто серце розкроїв на двоє і медом мастив.

Що глину на пашо, то все погадаю:

Минуло літо. Над землею уносили ся ластівки і осінні мрави, ключі бусьлів і дощові хмари, дикі гуси і шибав вітер, отрясаючи листя з дерев.

Про Ксавերого не було у нас вести. Не потрібували того, мав маму. Аж одного мрачного літнього ранку, увиділа я его, як біг через поле. Але не був то вже той Ксавери, властитель теплого „палїта“, суконних сподень, високих чобіт, чистої сорочки і синої краватки, тільки дашний, добре менї знаний нуждар, в порозриваним полотенним халаті, з головою обвязаною старим шаликом, голими колїнами, в дитертій хустці і содомою обвинеными ногами. На той вид щось в мині рушило ся і як стояла коло піпа, так побігла до воріт. Увидів мене з далека і зачав сьміяти ся по своєму, на пів жалісно, на пів цїстично.

— Бій ся Бога, Ксавери — що з тобою стало ся?

— Ага... ага... — відгукнув менї, а вітер нанїс його голос, розтягнувши ті два слова в якийсь длинний стогін. — ага... з листами ходжу, прошу ласки пані...

— Як-то?... А мама? — запитала ся, як прийшов ближше.

— Ага... мама! Анїже!...

Але при людех не файно було... Не можна... Вдовою тодї була... Через те, мусїв у Краснові народити ся...

Усьміхнув ся, дивив ся мутним оком в чорну розмякшу землю і почав хитати головою.

Я чула ся дивно обуреною.

— І що? Вивернула ся тебе?

— Е ні! Боже борони! Вивернути ся не вивернула... Боже борони! Лиш як видоровіла, най ей Господь як найдовшим пін дасть! то якось не файно було... Похилив ся і заслонив уста.

— Рознесло ся по цілім місточку... пані антикарова не хотїла приходити, пані нічнайстрова також...

Прикро було... А й люди на улици дивлять ся... шепчуть... пітнд... А все через мене, що вдовою тогдї була... — додав тихшим голосом.

— Так пані каже до мене: Ксавери! — Так я на те:

Що мамо! — Так пані: — Не кличе

шого батька Палацкого і его дочки, моєї подруги бл. памяти, а також і мою, хоч внеслди моїх змагань не все відповідали моїм замірам".

Сей заповіт походить з 5. червня 1900 р. Крім того призначив бл. п. Рігер 200.000 к. на національні і культурні цілі.

В заповіті пок. Рігера написаним для чеського народу може нельзя богато науки для себе найти кождий Русин, тим більше, що сей заповіт є внеском довголітного досьвіду великого політика і мислителя.

Вісти з цїлого сьвіта.

— *Полякы і католицизм.* „Narzód", орган п. Дашиньского говорить в однім із попередних чисел про торжества, які устроюють Поляки в Галичині в нагоди 25 літ ювилею понтифікату Льва XIII. Часопись констатує, що се празник чисто релігійний, якого може празнувати кождий католик не торкаючи ся народности; проти сього ніхто не може протестувати. Що иншого, як в Галичині намірають надати тому празникови народний характер і підчеркують торжество „римскої ідеї" і „польскої национальної ідеї". Орган Дашиньского виступає рішучо проти такого получування ідей. „Як знісно, римска ідея і польска державна ідея, ішли ріжними дорогами. Рим стремів до розширеня своєї власти і над славяньскими народами. Польща, завойована латиньским кліром, мала стати піонїром тої ідеї. Під впливом Риму попала Польща в цілий ряд внутрішних і внїшних конфліктів, що присьпішили єї упадок. Першим грізьним конфліктом для Польщі, що його вчинили Рим, була вражда до чеських Гуситів, а вінець сеї вражди такий, що розбила ся проектована злука Польщі і Чехії. Другим грізьним конфліктом була безперестанна війна із дисидентами. Що знело до зера побіди Жолкевского над Москалями і занятє престола московских царів Володиславом, як не інтриги панучих при польскім дворі клерикалів, що хотіли навернути Москалїв на католицизм? Що викликувало війни із козаками, як не релігійні, а побіч сього і суспільні переслїдованя і то в імя „ідеї нести римску ідею на Схід"? Все те понимали дуже добре польскі політики XVI. віку, що виступили із проектом „народної церкви". Інтриги таких єзуїцких дипльоматів як Гозий, убили всї ті заміри. А польске культурне житє? Сидсович в своїй „Істориї польской літератури" нарікає на римский клир з тої причини, що він знищав в Польщі всї памятники славяньскої культури, щоби вони не були заподобом до розширюваня пропаганди гуентизму".

— *Справоздане пруської токатизації.* Недавно вийшло об'ємисте справоздане пруської кольонїзацийної комісиї за 1902 рік. Показуєть ся, що в минушім році набула комісия до 2,007 гект. землї, за цїну 19.094.531 марок — в тім числї від Поляків тільки 4.910 гект. За цїлий час свого істнованя закупила комісия 186.000 гект. землї, розданши кольоністам на власність, або в аренду 68%, з решти потворила домени. В Познаньщинї розмістила комісия 5.627 лютеран, а тільки 279 католиків. Задля сього католики почувають себе обиджеными. Католиків комісия часто не піддержувала, бо — як каже справоздане — „не відповідала в достаточній степени условинам народности (річ іде о польску народність). Офіціальні органи так об'ясняють сю фразу: Католики ходять до польских костелїв і получать ся".

— *Англія.* На вчорашнім засіданю палати лордів, виступив міністер заграничних справ лорд Ленсдовн в обороні кооперациї Англії і Німеччини в Венецуелї. Відповідаючи на дотичні заклди членів лїберальної партиї замітив лорд Ленсдовн, що Англія заключила договір з Німеччиною, не запускаючи ся в конкурс плани що до заволодання полудневої Америки. Одна англійска часопись каже, що Англія хоче здобути стацию на склад камінного вугля в Венецуелї. Міністер нїщо не знає про те. Англія постановила істи рука в руку з Німеччиною до тої пори, поки не урегулюють ся домагань одної і другої держави; тепер сю цїль осягнено і Англія хоче, щоби в справу вмішав ся гаґський мировий суд.

— *Африка.* В Лондонї видано „сіню книгу", яка містить дальший хід дипльоматичної кореспонденциї що-до війни в полудневій Африці. Документи відносять ся головно до кольонїзациї: Лорд Мільнер телеграфував 16. лютого, що вже майже всї концентрацийні табори знесено. В Трансвалї є ще 141 незасмотрених буртерів, а в Оранії 490. В Трансвалї поселило ся 370, а в Оранії 362 англійских фармерів. Надто устроєно імиграцию жінок до Трансвалю, на яку трансвальске правительство дає 15.000 фунтів річно, яка має спровадити до полудневої Африки що місяця по 100 жінок, охотних вийти замїж за фармерів.

мене мамо, лиш тїтко. Лишо перед людьми буде... — Так а кажу: добре.

І зараз мені кров серце налляла..., але вїща... Кличу в тїтцю тиждень, кличу два, а що закличу, то так, як-би хто ніж у мене пхав. Аж прийшла процесія. Як прийшла, так бурмістрова не хотїла пустити маму за балькдахім, коло себе. Як там було, не знаю, бо я фану на переді ніс, але мусїли добре переговорити ся. Як переговорили ся, так мама з плачем до дому. Приходжу до станциї, лице руками заслонює, від мене відвертаєть ся... Так я зараз змїркував, що щось зле.

І як в по першій станциї зачав товчи ся, то так тоже ся, як варнт, ані місця, ані години не міг собі знайти, а так вїби в серци сам в собою був ся, що аж тронкі почи виступили на вене...

Вже і їди не рушив, хоть колбаса була... Ой гірко було!... В книжках стоїть, що в годині смерти головівони робить ся дуже тяжко, але так хиба вже ні...

Перестав, добру хвилю хитав нуждённою головою і водив очима по голенних вітром хмарах.

Зітхнув і продовжав дальше: — Так не довго чекаючи задзвонили на вечірню. А но, як передзвонили, так зараз пішла мама до церкви.

Як пішла, так я зараз ту одїж скинув, що від мами мав, а убрав свій ормати — а їх в узлику на стриху ховав, — немовив ся перед маминим лїжком, поцїлував підлогу в станциї взяв валізку в руки і пустив ся гет, в дорогу...

Най там! — гадаю собі. — Лишо буде перед людьми... Що то вїбн, прошу ласки вами, мама вдова тогди була...

Цукровий континґент загрожений.

Державам, що приступили до брюсельскої цукрової конвенциї зобовязали ся не упривілейовати своєї власної продукциї нїяким пречінням ані взагалї нїчим таким, що посередно заступало би премії чи картель. Австрия порадила собі в той спосіб, що дотепер рівні премії заступила континґентованєм продукциї.

Против континґентованя продукциї цукру в Австрії виступили дуже остро продуценти в Німеччині і в Англії. Англійска преса взиває навіть правительство, аби на австрийский цукор чало жило вирве цло продиндженє конвенциию против сих держав, котрі в якій небудь спосіб, хочби посередний заступлять внесені цукрові премії. Тої самої гадки, що англійські продуценти цукру, суть здаєть ся також і німецькі правительственні круги.

Інституциям, компетентною рішати о тім, чи котра з держав не переступила постанов цукрового трактату, рішає конвенция, котра в певних відступах часу має збиратись в Брюсселю. Супротив того, що вже залунали голоси протесту против континґентованя продукциї цукру в Австрії, інтересовані в инших державах замагали, аби конвенциию скликано скорше в цїли порішеня, чи Австрия не зломила головної точки конвенциї. На случай, коли би конвенция заявила, що континґентоване цукру є дїйсно замаскованим цукровим картелем, і то ще під протекторатом держави, коли би рішила, що при помочи континґентованя посередно заступлено дотенерішні цукрові премії, то держави мали би повне право при помочи карного цла австрийский цукор майже виключити з своїх торгів.

Цукрова справа в Австрії, котра по великих трудах і клопотах вже була остаточно полагоджена, знов станула на порядку дневнім. Ситуация цукрових баронів сталась тепер менше певна, як перед ухваленєм континґентованя цукру. Положенє фабрикантів цукру в тій хвили тим прикрійше, що тут розходить ся о бураки, о котрі вже треба поробити контракти з їх продуцентами. Не можучи певности, кілько може продукувати цукру, фабрикант не хоче разикувати великих зобовязань супроти продуцентів бураків.

В великім клопоті буде тепер також правительство. Сей клопіт буде цїлком заслужений, бо при справованю цукрових предложень правительству ані в голові були інтереси широких мас консументів; правительство старалось забезпечити виключно мілїонові засоби цукровим баронам і державному скарбови.

Головні збори

тов. „Руский Народний Дім" в Чернівцах.

(Конець.)

При нараді над прелімінарем на рік 1903 звернув проф. Клим звертає увагу зборів на позицию недобір, що виносить 7.330 кор., і взиває членів, щоби подбали о покрите того, особливо всї щоби доповняли залягаючі рати складок. Притім взиває до дискусиї над справою сего недобору, до збирани добровільних датків на „Нар. Дім". О. Семака звертає увагу що між членами є лише 24 селяни, взиває до аґітациї між народом за вступленєм в члени, п. Грищук вносить, щоби від тепер зменьшити членьску складку на 50 кор. проф. Геоценко каже, щоби сю складку зменьшити селянам, що мають менше як 50 фалеч поля. Уч. Іванюк предкладає, щоби розділити складку на 3 класи, „золоту, срібну і бронзову", по 100, 50 і 25 кор., і взиває до аґітациї з Черновець по селах. Голова звертає увагу, що се значило би зміну статута, а до того треба внесена видїлу і скликаня особливих зборів. Опісе б внесся було-б хиба директивою для видїлу. Інсп. Попович відносить, що лише 2 громади (Кіцмань і Шубранець) і 5 товариств „Боян" та читалїї в Вергометї, Карапчові і Жадові, і філія „Руської Школи" в Вижницях є членами „Нар. Дому", отже постарати би ся в громадах, щоб ради громадські вступили в члена. А так само й читальні, паси і инші товариства — їм же-ж лекше виплатити складку як одиницям. Взиває до дїяльности в тім напрямі, тим більше що „Нар. Дім", удержує бурсу. Уч. Іванюк ставить внесенє, щоби скликати збори для зміни статутів. Надуч. Віктор Іванюк вносить, щоби видїл „Нар. Дому" сам відібрав ся до відповідних чинників. П. Грищук каже, що на громадах урядники чужі люди, що неприхильні рускій справі, і вносить, щоби „Нар. Дім" друкував книжочки, на котрі члени читалень складати мають датки на „Нар. Дім". п. Іванюк поперав сей внесок. Інсп. Попович вносить, щоби внесенє Іванюка поручити видїлови до розваги. Надуч. Жибачиньский думав, щоби видати щось у формі божих листів. Голова за тим, щоби всї порушені гадки видїл розважив і скликав осібні збори. — (Принято).

Потім принято і прелімінар.

Проф. Клим мотивує внесенє видїлу, щоби члени-основателї платили складки ратами по 4 кор. місячно і не сьміли залягати з уплатою більше як місяць. П. Іванюк вносить піддожити сю справу до надзвичайних зборів. П. Грищук радить, щоби дати річницю до року. П. Книзький підпирав внесенє Грищука, щоби нічани по селах розпочали аґітацию за вступленєм в члени „Нар. Дому". Проф. Клим каже, що видїл взиває 2 рази листами і кілька разів в часописах до сплачуваня складок, але багато членів нїчого не відповіло. Внесенє Іванюка, щоби сю справу відрочити до надзвичайних зборів, принято.

Інсп. Попович мотивує друге внесенє видїлу, щоби видїл постарав ся для бурси о особний будинок.

П. Жибачиньский каже, щоби давати складки на бурсу і за то, щоби дитель міг примістити свою дитину або иншу зі своєї громади в бурсі за найнижшу цїну.

По оживленій дебаті над способом вибору видїлу ухвалено 87 голосами проти 9 голосувати явно. На внесенє надуч. Войновского вибрано до видїлу: на видїлових надради. Ясеницкого, проф. д-ра Стоцкого, дир. д-ра Филиповича, інсп. Поповича, проф. Клима, проф. д-ра Кордубу, проф. о. Семаку, учителя Русина инов, а як нових членів учителя Мартиновича та асистента Іванина; на заступників видїлових о. проф. Єремійчука, інсп. Страхичука і Никоровича та надуч. Партемія Данчуа; а до надзорчої ради лїкаря д-ра Клима, купця Власова і лїкаря д-ра Олександра Петрашевского.

Вільні внесенія: уч. Іванюк просить, аби виставити грамоти членські для членів. (Принято). — На внесенє надуч. Жибачиньского змінене уч. Герасимовичем рішено, щоби при рівних условинах сини тих, що дадуть 50 кор. на бурсу, мали першенство при принятю до бурси. — Кінець 1 годину.

Жадає, щоби „Народний Дім" допоміг сільским дїтем навчити ся музики, справляючи для них інструменти. На внесок уч. Герасимовича поручено сю справу видїлови, щоби ся залагодив в порозумінню з тов. „Бук. Боян".

По вичерпаню денного порядку вакінчив голова наради многолїтетнем на найщедрійшого добродія „Нар. Дому" і бурси, нинїшнього найвенїйшого цїсаря.

Надучитель Жибачиньский подякував іменем зборів п. надради. Ясеницкому за провід.

Справоздане „Днїстра".

Рада надзирающа Товариства взаїмних обезпечень і взаїмного кредиту „Днїстер" відбула засіданє дня 26. лютого с. р. під проводом президента сов. Кузьми і при участи 14 членів ради та комісара правительственного радника двору Гута.

Дирекция предложила Раді надзирающій справоздане і бізнис обох Товариств за рік 1902. В Товаристві взаїмних обезпечень було в тім році 113.389 важних полїс на 116,069.877 кор. обезпеченої вартости і 1,042.253 кор. премій, то є о 11.638 полїс і 114.552 кор. премій більше ніж року попереднього. З того відано в ревесекурацию 56,430.027 кор. обезпеченої вартости (48·61%) за премію 501.963 кор. (48·16%). Шкід всїх зучило ся 983 при 492 пожарах в 397 місцевостях, за котрі виплачено разом з кош-

тами ліквідації і нагородами за рахунок 530.471 кор. (51% суми премій), з того звернула реасекурація 287.951 кор. (54 проц. всіх шкід), остало на власний рахунок 242.520 кор. (45 проц. премії зарахованої на власний рахунок). Суду мирового не було жадного. 16 відшкодувань в сумі 11.396 кор. признано в дорозі ласки.

Актива товариства виносить 1,064.850 кор., з того локації в цінних паперах публічних 814.800 кор., готівка і накладки 70.656 кор., ефекти каваній агентів 71 тисяч 482 кор., вірительности 113.120 корон.

Фонд резервовий збільшив ся в протягу року о 70.526 кор. і виносить 450 тисяч 929 кор. Фонд емеритальний побільшав ся о 23.002 кор. і виносить 70.756 кор. Резерва премій побільшила ся о 64.918 кор. і виносить 270.145 кор. Крім сих фондів має товариство спеціяльну резерву (13.000 кор.) і фонд на ріжницю курсу (24.089 кор.).

Надвижка (ласки) за рік 1902 виносить 116.927 кор.

По вислуханню справоздання комісії ревізийної, котра провірила книги і білянс товариства, ухвалила рада предложити загальним зборам внесок, щоби з надвижки 116.927 кор., приділити по числи статута: а) 23.386 кор. до фонду резервового; б) 83.391 кор. на звороти для членів в висоті 8 проц. від премії; в) 2.000 кор. на публичні добродійні цілі; г) в решту 8.150 кор. приділити до фонду специального на звороти.

В товаристві взаїмного кредиту „Дністер“ виносять застави 1,979.132 корон. Власний капітал товариства (уділи, фонд резерв. і резерва спеціальна) виносить 110.657 кор.; цілий той фонд власний і часть капіталу оборотового уміщені суть в цінних паперах публічних і вкладках банкових в сумі 121.059 кор., щоби товариство мало до розпорядимости кождої хвилі цілий капітал.

Членів має товариство 2.392, котрі декларували уділи 125.000 кор. і зложили на то 96.312 кор.

Вкладок щадничих є 1257 книжочок на 1,103.333 кор. Позичок 2163 в сумі 1,239.243 кор., з того 1662 позичок в сумі 975.601 кор. суть інтабульовані на першім місци реальностий должників в спосіб публичний. Сплата позичок відбула ся правильно; залягало з кінцем року тілько 194 рат в сумі 17.427 кор. (то є лиш 1·4 проц. суми позичок) і то по найбільшій части рати з 6 послідних місяців 1902 року (именно 228 рат в сумі 13.675 кор.); з року 1900 залягало тілько 7 рат в сумі 280 кор., з р. 1901 24 рат в сумі 1334 кор., далійших залягостий нема.

Чистий зиск виносить 12.797 корон 63 сотиків.

По вислуханню справоздання комісії ревізийної ухвалила рада предложити загальним зборам внесок призначити з зиску по числи статута: а) 3.000 кор. до фонду резервового; б) 4.942 кор. 16 сот. на дивіденду від уділів (6 проц.); в) 2.000 кор. на добродійні цілі; і г) решту 2.855 кор. 37 сот. перенести на рахунок слідуючого року.

Опісля заняла ся рада надзвичайно справами адміністрацийними товариства; іменувала урядниками товариства: ревідента товариства кредитового п. Мих. Іванця, адюнктом III. кл. і практикантів манінуляцийних Юстина Ганкевича і Ів. Алексевича асистентами III. кл.; ухвалила для всіх урядників товариства підвисти квоту додатку квартирового, а огляду на дорожчу у Львові деревизну; і признати за весь переходячий оплату до каси хорих на товариство.

Ухвалила змінити регулямін дирекции в застосованем до зміни в статуті і установила по числи статута засади винагороди обох вибраних членів дирекції і їх заступників на рік 1903; також полагодила справи в справі винагороди агентів визначуючи їм додатково 1 процент провізії від чистої премії з вийнятком премій від чистої премії з вийнятком премій з почтових, окрім премій за чинности агенцийні.

Наконець заснановляла ся рада над висотою побираної стопи премійної, бо як явісно товариство взаїмних обезпечень в Краєві заводить від 1. цьвітня с. р. висші оплати від обезпечень селянських, а товариства позакрасові акцийні уже від падолиста 1901 піднесли в Галичині премію від обезпечень селянських (більше як о 20 проц.); по розглянено дат статистичних „Дністра“ за дотеперішних літ 10 постановила рада на разі премію від будинків селянських не змінити і вижидати ще на наслідки, які покаже зарядженє підвисшена в инших товариствах, — особливо, що обезпечени селянські становлять в „Дністрі“ 85 проц. всіх обезпечень (що до числа полїс), проте зміна дотикала би найбільший круг членів товариства.

НОВИНКИ.

З правительства. Президент міністрів іменував рахункового ревідента Зиґмунда Качмаровского рахунковим радником при правительстві в Чернівцях.

Ієнит зрілости перед судом. Онеди відбула ся тут цікава розправа против слухача прав Льва Бухбіндера і его батька Язова, обжалованих о фалшиві зізнання подчас дисциплінарного слідства против проф. Івана Скобельского в справі перекупства. Справа була така: В літ-ніх віпросї 1902 вийшла чутка між учениками ґімназиї, що від професора грецкої мови Скобельского, можна на перед одержати питана до ієниту зрілости. Коли 2. липня м. р. ученик VIII. класи Омелян Ярмолович відвідав свого шкільного товариша Бухбіндера, найшов у него на столї друковани переклад Одиссеї, 24. пісні, а при тім замітив, що книжка була перетинана в одним місци. Коли Ярмолович носпитав товариша що до сего перекладу, Бухбіндер казав ему, що має приготовити ся з 24. пісні Одиссеї від 50. стрічки, а крім того научити ся „про муки“. Ярмолович розповів про се професорам Климови і Семаї. При ієнитї зрілости дня 3. липня 1902 проф. Скобельский питав Бухбіндера дїйсно з 24. пісні Одиссеї від 57. стрічки і про 9 муз., а з сего слїдувало, що Бухбіндер одержав ей питання від професора. Підчас дисциплінарного слїдства дня 7. липня 1902 зізнав явно сьвідок Бухбіндер, що его отець прине ему картку, на якій стояло: „3 греки — Одиссея Гомера, пісня 24, від стрічки 57, 30 до 40 стрічок дальше, 9 муз.“ Притім зізнав, що і его товариш Амстер одержав від Скобельского питання. Дня 14. липня Бухбіндер зізнавав вкруге і заявив, що не знав про нїщо. Так само зізнавав его батько. За то прокуратория обжалувала їх о фалшиві зізнання. Підчас процесу оборонець обжалованих замітив, що їх належало від самого початку переслухувати яко обжалованих, а тоді они не потребували би зізнавати правду, а впрочім їх зізнання перед шкільною властию не були зізнаннями сьвідків, а лише приватними повіданнями. — При сій розправі Лев Бухбіндер признав ся, що при дисциплінарнім слїдстві говорив при першім зізнанію правду, а опісля відкликав ей, бо бояв ся, аби его і вітця его не покарано. По розправі трибунал увільнив обох від вини і кари.

Ревізиї і арештованя. На домагання російской амбасади у Відни відбула ся его ревізія у Львові трусенем у дра Миколи Ганкевича і Гарматія, провідників львівских социял-демократів, яких підозрівано, що занимають ся пересилкою террористичної літератури до Росиї. Однакож крім старих чисел „Волї“ не знайдено нїщо. Результат ревізиї списаний в протокол підшиваєть ся, як пише „Kurjer Lwowski“, до тернопільского суду, де точить ся слїдство против одного студента, російского підданого, якого арештовано на териториї нашої держави, за виступи против „заприязненої“ російской держави. Наслїдком ревізиї тернопільского суду, переправленою у Львові вчера зрана дні трусенїй. По ревізиї у пп. дра М. Ганкевича і Гарматія, удала ся поліция до помешкання студента І. при Лячанівскій улиці, якого однак не застали дома. Однак придибано там п. Х. студента київского університету, якого арештовано. Вчера відіслано арештованого студента Х. прав із актами переведено ревізиї, до Тернополя. Львівскі студенти, що беруть живійший рух в політичним житю, зауважили якісь підозрілі індивідуа, що за ними слїдять.

Знаток женщин. — Чого вже не чіпляєть ся статистика? Один старий знаток сьвіта і людий, що був в своїм житю внуком, братом, нареченим, мужем, братаником, сестрінцем, батьком і дїдом і через довший час житя мав способиність ґрунтовного пізнання жінок, — помістив в одним із німецких журналів статистику, що виказує, кілько часу тратить переєчна женщина перед зеркалом. Ті ви слїдки виказують ось які результати: Дівчина в віку від 6—10 літ тратить на приглядане в зеркалї денно 7 минут; від 10—15 чверть годинки; в дальших пятьох літах 25 минут; число минут доходить до 30 в віку 25—30 літ. Пізнїйше наступає редукция о 5 минут, що тріває аж до самого схилку „весни“ житя, то є до 35 літ. В віку від 35—40 літ спадає сей час до 18 минут денно; від 40—50 до 12, а від 50—60 до 6 минут. Також в віку старости то є від 60—70 літ, тратить женщина на приглядане в зеркалї також 6 минут. Зрахувавши всї ті минути, приходить статистик до переконаня, що женщина тратить перед зеркалом 349.575 минут, або 5.826 годин, або 242 днїв, рахуючи день по 24 год. Отже на питанє, кілько часу з'уживає женщина на оглядане свого личка в зеркалї в віку від 6—70 літ, маємо коротку відповідь: около шістьом місяцїв, день і ніч.

На бурсу Панька Клима, на руки п. Наталки Попович і Альбіни Власї зложили дитки: Власї Альбіна 1 корону, Попович Наталка 1 кор., Дмитрюк Іванна 1 кор., Савіцкий Іван 1 кор., Дашкевич Михайло 1 кор., Марайчук Дм. 1 кор., Данчук Партемій 1 кор., Мартинюк Юрій 1 кор., Клим Антін 1 кор., Ярошинський Іван 1 кор., Альбота Дм. 1 кор., Іван Петро 48 сот., Іван Іван 50 сот., Суханос Корнилія 1 кор., Кучманко Александер 1 кор., Ярошинська Евгенія 1 кор., Данчук Ксенофонт 2 кор., д-р Маковей 1 кор., Кушнірюк 1 кор., пр. Гандин 1 кор., Герасимович Іван 1 корону. Разом 20 кор. 94 сот. — Ласкавим жертводателям сердечну подяку складає

Панько Клим студ. філ.

Малий фейлетон.

Ілярій Карбулицький.

Поезия і проза.

Вона видавалась йому ідеальною дівчиною. Читала богато різних творів і мала дар занаматування хороших питатів. Про любов не хотіла нїчого чути, бо навіть говорити не любила про любов. Вона казала, що ей ідеї стоять богато висше, ніж просте-прозаїчне кохане, під покришалом индуманої поезиї. Казала, що любов, то дуже глупа поезия.

Він слухав ей дуже уважно, але за кождим ей словом рвалось йому серце... Він вохав ей пристрасно.

— — — — — — — — —

Минали хвилї за хвилями; час уплинав скоренько. Вона стала трохи загідною. Казала, що й ей можливо закохатись, але хиба в якогось надзвичайного чоловіка.

Він слухав і мовчав.

— — — — — — — — —

Вона числила 25. рочок своєї жизни і говорила, що жінка лише тоді щаслива, коли має дуже послушного чоловіка.

Він вже не хотів піддати ся; лише слухав і мовчав.

— — — — — — — — —

В рік пізнїйше читала вона залюбки Гайного і говорила деякі його вірші на память. Казала: „Гайне, то справдї хвацький кавалєр“.

Але він слухав і мовчав.

— — — — — — — — —

В 27-ім брала ся навіть до вірш-роблена „о щасливій любві“ та казала до нього:

„Як то хороше кохати ся, а я того щасти не пізнала“.

Але він слухав і мовчав.

— — — — — — — — —

Часто казала йому перегладати свої вірші. Він читав їх і переконував ся, що вона правду казала перед десятьма літами:

„Любов, то дуже глупа поезия“.

— — — — — — — — —

В 30-ім казала до нього: Ви справдї „надзвичайний чоловік!“

Але він слухав і мовчав.

— — — — — — — — —

В 32-ім році свого віку одружив ся він з доброю дівчиною і був щасливий. Вона числила також 32 і сказала при нагоді до нього: „Коханє, то дуже глупа поезия“.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Учитель ч. 5., з 5. марця 1903. Зміст: О уряджению і веденю шкільного огорода при школї народній сїльского типу (конець). — Народна осьвіта в Росиї. — Лев Толстой про вихованє дїтий. — Переписка учеників. — „Шкільна поміч“. — Веденє тупоумних (ідіотів). — Проект подати першу поміч вдовам та сиротам.

Дзвінок ч. 5., з 5. марця 1903, присьвячений Тарасови Шевченкови, містить: Поклін дїтвори великому Тарасу Шевченку. (Дїточа сцена в 2 відслонах, написана Вірою Лебедою. — Артисти крїпаки, приятелї Шевченка. — Дїяріо. — Вибір гетмана. — З дїточих споминів. — Любі дїти! від редакциї. — Праця і забава.

Нїмці про нас. Віденьска часопись „Die Zeit“ заповідає, що сими днями розпічне друк оповідання Івана Франка „*На дні*“ і вже при тій нагоді про нашого писателя ось що:

„Визначний руский поет і мислитель, що має також на полїтичний розвій свого народа великий вплив, представляє в тім своїм дїлї модерні визначні муки, які мусїв интерпіти молодий чоловік, що пав жертвою надто скрупулятної полїтичної справедливости. Іван Франко представив в тім образку собою пережите і собою перечуте і то в спосіб рівно артистичний як правдивий. Нас тїшить, що можемо сього визначного і інтересного писателя, якого наші читачі знають вже із менших статей, представити із більшою працею“.

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 12. марта. Шкільна комісия приняла внесок на висланє вибраних заступників учительства попри іменованих до шкільної краєвої ради.

Будапешт, 12. марта. Двобій на пістолєта між гр. Зічі а Весі відбув ся вчера. Один противник легко ранений.

Будапешт, 12. марта. Опозиция годить ся на признанє правительству тілько трицятиденної провізориї буджетової.

Софія, 12. марта. Криза міністеріяльна усунена. Всї міністри, також міністер війни, остануть правдоподібно дальше в кабінеті.

Пекін 12. марта. Юанщікай висилав військо против відділови Боксерів, котрі в одним місті, віддаленім о 100 миль від Пекіну, відбували військові вправи. Боксерів розігнано, 12 вбито а голови їх виставлено на вид публичний. Правительство загрозило карою смерти всїм, котрі лучили би ся з Боксерами або їх попирали.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за вершок. — При кількаразових уміщеннях опускають ся на пятий процент після скількости уміщення.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- пани і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахляр коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахляр Gazé, найновійший ипроб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: біят Glacé, шкіряні земіи і шовкові у всіх довжинах для панъ і панін.

Коци до подорожи на повози і сани, а також накривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і в старого срібла. Склад правдивих петербурґских кальошів і черевиків до снігу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужескі сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші конпіри і манжети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Гузики до конпірів і темізетові. Мужескі шкарпетки.

Зима пізного сезону продаєть ся по дуже знеженых цінах всі товари вовняні, плетені, волняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і панъ штіфлета і домові черевики: лякеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, понеділкові зі шкіри земіи.

Більші засоби на склад: перлинькові кучми, дамскі заручавки, чапочки, колєри і т. д. Правдива бізнаґа Єгора: каптанчики, мужескі панчохи, шкарпетки, Chenillen Fächarpen і хустки, волняні шалї і хустки волняні і полотняні дамскі спідниці, камаши; огрівачі пудлса і литок; плетені волняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пан[illegible] і дітий, а також футровані штіфлети. Че[illegible] до спанґанки для панів і панъ.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Ще тут не буваний! Ново отворений!

СКЛАД НАФТИ

Морица Вельта

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 17.

Хто хоче мати найкраще сьвітло, най купує лиш у мене

найлїпшу сальонову нафту

по **12 нр.** літра. — Також продаю

ПОДВІЙНО РАФІНОВАНУ ЦІСАРСКУ ОЛИВУ,

котру по зниженій ціні нігде не може дістати. — Обі ей сорти суть неексплодуючі, без озору і чисті як вода.

Мило, сьвічки по значно знижених ціпах.

Достаточно лиш раз пересьвідчити ся о якости мого доброго товару.

Місячні замовленя принимають ся.

О численні відвідини упрашає

Мориц Вельт.

50—50

Друкарня „Руской Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвяте від 9 до 11 години рано.

Марка охоронна: котниця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї.

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втирание** по ціні 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всіх аптиках.

Просимо жадати ей загально улюблений лїк все лиш в оріґінальних ґлящках з нашим охоронним знаком „котниця“ з антики **Ріхтера** і для осторожности приймати лиш ґлящки тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Ч. 18401 ex 1902.

Оповіщенє.

Виключна продаж знаменитої щави алькалїчної „**Ludwigsquelle**“ в Поляї-Негрі атиненції Дорни, будучої в посїданю бук. гр.-ор. фонду релїґійного, є до набутя.

Евентуально може ce жерело, яке є цїлковито урядженим заведенем до наповнюваня, бути видержавленe.

Рефлектанти зволять дотичні оферти вносити до ц. к. дирекциї дібр гр.-ор. фонду релїґійного, де рівнож довідають ся о ближших виненях.

Згоношукачі ся до ц. к. заряду здроєного в Дорна-Ватрі можуть кождої хвилї так жерело як і заведенє до наповнюваня оглядати.

Чернівцї, 6. марта 1903. 4 (1—4

З ц. к. дирекциї дібр бук. гр.-ор. фонду релїґійного.

В товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“

видано в місяци сїчни і лютим с. р. 11.616 важних полїс на суму 13,861.990 кор. обезпеченої вартости з премією 114.872 кор. 45 сот.

Попереднього року в тім самім часї було 9.998 важних полїс, на суму 11,910.021 кор., з премією 97,999 кор. 59 сот. то є сего року о 1.618 полїс і 16.872 кор. 86 сот. премії більше.

Шкід в сїчни і лютим було 147 случаїв, з котрих 130 вже виплачено, 12 шкід находить ся в ліквідациї, а виплату 5 відшкодовань (в сумі 2.311 кор. —) на раї з причин правних задержано.

Сума всїх тих шкід разом з коштами ліквідациї виносить brutto 76.563 кор. 15 сот., а з чого по потрученю части реасекурованої лишає ся на власний рахунок 38.437 кор. 51 сот.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Днїстер“ у Львові спопришени зареєстр. з обмеж. поруков за місяць лютий 1903.

I. Стан доложний:	Кор. сот.	II. Стан чинний:	Кор. сот.
1. Уділи членьскі	96.062·94	1. Позички удїлені на скрипта і вексиї:	
2. Фонд резервовий	11.465·32	а) стан на початку лютого 1,255.956·94 с.	
3. Спеціяльна резерва страт	1.111·59	б) удїлено в лютім 36.320·— „	
4. Вкладни щадничі:		разом 1,292.276·94 с.	
а) Стан на початку лют. 1,134.890·11 с.		в) сплачено в лют. 19.030·97 „	
б) вложено в лют. 159 стор. 68.528·97 „		Стан з кінцем лютого	1,273.245·97
разом 1,203.419·08 с.		2. Готівка в касї з днем 28. лютого 1903	17.562·76
в) виплато в лют. 72 стор. 22.820·91 „		3. Цінні папери фонду резер.	11.700·—
Позістає з кінцем	1,180.598·17	4. „ „ инші	74.282·—
5. Сальдо проц. (побраних)	26.950·56	5. В щадничій почтовій (оборот чековий)	29.741·23
6. Неподинта дивіденда за рік 1901	1.770·09	6. В инших товариствах і банках	47.177·23
7. Кошта спору	69.333	7. Рахунок біжучий з Тов. вз. об. „Днїстер“	10.000·—
8. з рахунку рінних сторін	1.299·29	8. На рахунку рінних сторін	—·—
9. Кредит банк. в банку кр.	132.600·—	9. Сальдо коштів адміністр:	3.573·48
10. Р. виску за рік 1902	12.797·53	Сума	1,467.282·67
11. Фонд на рін. Курсів	1.933.85		
Сума	1,467.282·67		

Членів прибуло 46 а 47 удїлами, убуло 20 остає з кінцем лютого 1903, всіх членів 2.420 а 2.536 декларованими удїлами в сумі 126.800 к.

Стопа процентова від вкладок $4_0/_0$ від позичок удїлюваних з провізією на кошта адміністрациї $6^1/_2$ проц.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарні товариства „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 27. Чернівці, неділя дня 2. (15.) марта 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цілий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поєдиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Бесїда п. Романчука і відповідь дра Кербера.

Справоздане із буджетової дискусії в парламенті, яке ми подали в скороченю в послїднім числї нашої часописи, подаємо отсе обширнїйше. Головно ходить нам о бесїду пос. Романчука і відповідь президента міністрів д-ра Кербера.

П. Романчук заявив, що загальне положенє так у внутрішній, як внутрішній політиці є незадовольняюче. Се відносить ся головно до стосунку Австрії до Угорщини, бо Угорщина тягне всякі користи із угоди, а мимо того хоче іще вилучити ся із связи з Австриєю.

Дальше обговорював п. Романчук національні борби в Австрії і сказав: Німці мають претенсию до занимана першого місця в Австрії. Мають вони до того право по части на тій підставі, що є розширені по цілій державі, дальше на підставі історичного розвою Австрії, високої культури, материяльної сили і т. д. Однак в тих претенсиях не повинні їти за далеко. Німці не повинні жадати більше, як аби були „першими між рівними" і не вільно їм домагати ся німецкого державного языка і виключно німецкого языка в парламенті. Зрештою в такій многоязичній державі як наша, є посередний язык в певних границях не тільки пожаданий, але і конечний. Такою самою конечністю в єдність парламентарного языка — а таким не може бути ніякий инший, як тільки німецкий. Однак ті домагання не повинні виходити від самих Німців. Про се мають ся старати правительство. Як тільки Німці виступають з тим домаганєм, як із народним постулятом, то се домаганє тратить свою силу і зовсім природно, що инші народи противлять ся сьому. Опір Німців що до заснованя не-німецких наукових закладів, є зовсім несправедливий, бо тут ходить о заспокоєнє национальних і культурних потреб, а зовсім не о забуренє национального стану посїдання Німців, о якім можна би говорити тільки тоді, якби німецкі наукові заклади перемінено на не-німецкі, або якби німецкий язык в урядах, або судах заступлено инчшою бесїдою, як се стало ся в Галичині.

Несправедливою була також утраквізация урядів і судів в замкненім, німецкім языковім округ. Русини не стоять ані в безпосередній стичности з Німцями, ані із Чехами, можуть проте заховати згляд обох народів об'єктивність. Русини відносять ся з великими симпатиями до Чехів на підставі їх приналежности до Славян і длятого, що Чехи є все іще упосліджений народом — але з другої сторони головно Німцям мають Русини завдячувати свою культуру. Национальний спір Німців і сих в Чехах, на Моравії і Шлеску не тільки шкодить тим краям і обом народам, але також перешкаджає природному і спокійному розвоєви держави.

Длятого і инші австрийскі народи повинні причинити ся до усмиреня того спору. Национальний спір шалїє також між Поляками і Русинами, між Хорватами і Італійцями. Генеральний мир можна би скорше привернути, як осібний мир між Чехами а Німцями. До заключеня загального мира, причинили би ся неї сили в державі, підчас як залагодженє одної части спору не може бути попукою для инших народів.

Дальше обговорює бесїдник галицкі відносини і зауважує, що в ніякім коронним краю не зайшли в послїдних десятилїтях такі зміни, як в Галичині. До кінця шістьдесятих лїт німеччина панувала в школі, урядах і судах. Такий стан не міг утримати ся довго задля великого віддаленя краю від німецких провінций і задля малого числа Німців в краю. Однак зміна не наступила поволи, а нагло і безпосередно. З тої зміни не віднесли користи оба народи, що замешкують край, а тільки одна сторона, Поляки дістали все. Русини дістали малу частку, яку врештою посїдали передше за панованя Німців, а напить в тій частинї дізнають ограничень. Найгірше однак, що підчас як давнїйші пани в краю, Німці, трактували оба народи рівномірно — то тепер дістали Русини як панів своїх противників, що виконують свою власть самовільно і безоглядно. Наслїдком сього наступила материяльна руїна і цїлковита політична безсильність Русинів. Русини мають в державній радї тільки 8 послів, а з тих тільки 4 поставлених Русинами як кандидатів, підчас як Поляки мають 70 послів.

Видасть ся так, якби керманичі австрийскої політики ступали в слїди державних мужів данної польскої держави. Потомки тих мужів правлять раз заграничною, раз внутрішною політикою Австрії — потомки мужів, що не уміли правити своїм власним краєм і через утиск Русинів дали перший повід упадку своєї держави, а зміцненя свого головного ворога т. є. Росиї. Бідна Австрия, если єї керманичі в час не оглянуть ся, если не завернуть з дороги і не усунуть небезпеки, що грозить державі.

На промову пос. Романчука відповів др. Кербер. Він сказав, що правительство не може провадити односторонної народної політики. Стремлїнєм держави є порозуменє між сторонами, щоби заключено мир у формі найвідповіднїйшій, натурально при стислім бережени інтересів держави. Правительство бачить, що воно є на добрій дорозї і певно надійде хвиля, в якій Німці і Чехи подадуть собі руки. Багато стратили би, якби того не зробили, а можуть багато зискать, як погодять ся. Також панів із східної Галичини, казав др. Кербер, хотїлбим запросити до перестерїганя до певної степени тактики. Якраз скарги, що їх і сим разом наведено, становлять вже цїлу літературу. Панове говорите, що правительство затикає собі ватою уха, аби сього не слухати і що галицкий сойм вже цїлком обвинений ватою. Але на тім власне полягає наш великий блуд. Знаємо все про правдиві відносини, що панують у східній Галичині і длятого радилбим рускій людности, щоби виступила зі своїми домаганями і жалями сильно, льояльно і отверто перед галицким соймом. Правительство безпечно підпре справедливі домагання. В виду сього, що у нашім краю Панове национальний антагонїзм має сильну социяльну примішку, треба нам

А. Біломор.

Із записок мореплавця.

(Перекляв: Остап Сьвітлик.)

Концерт.

I.

Ожидаючи дня, що принесе взяти уділ в літературно-музикальнім вечерку, якраз в тонна розгулювала по сали і коридорах.

Концерт скоро зачав ся. Просьпівав хор любителїв первісного сьпіву, просьпівала дівчина, й після довгих анданте і малого антракта до мого уха долетїли слова знаної пісні варяжского гостя:

О силї грізні дробить ся в разом силї
І, в білою пінною крутнявиці, бїжуть назад...

Далї вже я не міг дочути слів. Якимось-то чарами, неожидано і несподївано я перенїс ся в иншу обставину й пережинав знова, переживав реально відчуваючи і духово і фізично давно перешите і перебуте ві всїх подробицях. Залита електричним сьвітлом сала, наповнена товпою декольтованих дам і кавалерів, щезла. Я стояв на чардаку. Знайомий шум виль злився ся з бішеним подувом вітра, зледений холод пройняв мене наскрізь. Але це мало безпокоїло мене, привикшого до всяких невигод тяжкого житя мореплавця. Я весь перенявся в слух і увагу. Рука моя заперла на кермі; рядом зі мною стояв старшинний, що мінявся і автоматично слідив за ей порушеннями. Найменчий ухил в сторону від бігу грозив страшною катастрофою, неминучою погибелию парохода, котрий я віз з Мурмана до пристану Матере. Я докладно відчував всю небезпеку положеня і зовсім не глядїв на голосозаповорочаючу быстроту мінючих ся картин. При ясним ясні сонця на високім, безхмарнім небі, ми оминули Норд-Кин, а через дванадцять хвилин, коли я вже справив ся до Матери, із темного, безконечно довгого Тана-фіорда скочила ся велика хуртовина, що перемінила ся, як це звичайно трапляє ся на дальній півночи, в страшну бурю. З кождою хвилиною вона ставала ся що раз сильнїйшою. Не до описаня хаос панував кругом мене. Снїжні платки заслїплювали вічі і різали лице. Білі верхи фаль зривались гейби ураганом й падучи на чардак замерзали, новостворені доліни тїкали з під ніг, перенахований корабель трудніше і трудніше повинувався ей кермі. Що йно ясний і виразний вид до Матере заволокло непрогладною завісою. Тільки в полярних морях доконують ся такі скорі переміни, тільки там мореплавець пізнає свою цїлковиту немічь. Тільки там і самий вправний, і самий ученій і досьвідний мореплавець стає невгомонно-відчайним грачем на житє і смерть і свою й цїлої залоги. І я стоячи при кермі, вповні відчував, що гра моя безумна, хоч й доконечна. І в самій річи, йти наперед з холодною бурею в вузкий пролив було так само небезпечно, як й вертатись назад на отверте океан. Я

боровся ся тим на перетягненім нервовім і гігантичною силою.

Я йшов наперед, гнаний бурею, а знав, що коли помилю мене зрадить, як він не рідко зраджує в тій ширині, хуртовина не устане, мій пароход розібє ся о стрімкий скалистий Матере і затоне в бездонній глубині. Я переживав всї почувана ожиданя не смерти, а послїдної, розпучливої борби за житє і своє, і гадав, що тут потопаю рядом зі всїми і переживаю то-ж само...

Мабуть треба багато часу для того, щоби проспівати пісню варяжского гостя; мабуть вона дуже довга.

— Сонце! — процентав стерничий.

— Слава Богу, сонце, сьвітло! — повторив я, прислухуючись грохотови розбиваючих ся фаль і кладучи норму на помости.

— Що з вами, Біломор? Як він сьпівав, як робили якись-то немилимі жести, — звернув ся до мене мій приятель, що сидїв разом зі мною.

— Що зі мною, довго розказувати, а тепер піхійду, — відповів я, підвищившись з місця.

Але, нагле повинувшись якийсь-то волї, я знова усїв на крісї. Подавлений невідомою мені якоюсь силою і немічний, я обернув ся назад. Як раз за мною сидїв якийсь-то старець з великою головою на широких плечах, вкрашеною цїлою купою густого сребляного волосся. Особа його мені видалась знайомою, але він низько спустив голову, очевидно замітивши мою цїкавість і уникаючи зустріти ся зі мною очима. Я знова почув себе свобідним, встав і вже хотїв вийти з сали, як роздались грімкі оплески, що витали входячого на естраду нового концертанта. Це був молодий, невисокий панок, з великими чорними очима і з довгим чорним вючим ся волосєм. По бокових, нервових рухах, котрих не можна було не запримітити, може було легко пізнати, що це не заводовий концертант, а певик на артистичному полї. Вічі і усьмішка його, нервові порушеня довгих, тонких палїв виказували всю муку ожиданя, яку він дізнавав, й без сліз попережали чепурну тонну, що ей одобрене або хладне принятє будуть нещасним засудом того добровільного мученика, котрого палила непереможна сила сребрувати своїх сил.

Він сїв за рояль, взяв кільна акордів і тихим, нїжним, захопляючим душу голосом почав:

...Не хвалити альмазів в каменних печерах
Не хвалять жемчуг в морю полудневім,
Далекий Індиї чудес!

Струя жаркого подиху таємничої сторони дихнула на мене і унесла в инший сьвіт. Втомлена земля заснула й мовчала; тільки мертва фаля безмежного океана жінно перепиналась на білий пісчаний беріг й, шурхаючи, розсипувалась дрібними бризгами. Безхмарне небо горіло миготячими полудневими звіздами. Пречудові сьвятині рівно відрізнялись серед темної зелени і подискували своєю білостю; мелодийний голос сребних дзвінків ніс ся з їх остро пірчастих позолочених верхів. Непорушно стояли, розливаючи упоюючий аромат, великани-

припоручити понехане сумівоі аґітациї, а розпочати розсудну працю. (Се все відносить ся петільки до руської, але і до польскої аґітациї, особливо дра Козловского, що тепер об'їжджає цілу східну Галичину і сіє між Полянами ненависть до Русинів — пр. Ред.). Іще кілька слів до страйку рільних робітників. Кажу тут зовсім отверто: вже тепер беремо в рахубу відновлене страйків. Страйк може бути, але політична аґітация, що з ним лучить ся взиває до уваги, а як та аґітация послугує ся безправними засобами, взиває вона до оборони. Досить є законних засобів, щоби удержати спокій в краю. (Се також на увагу польскої шляхти — пр. Ред.). Зовсім не треба над'звичайних засобів, але спокій в краю мусить ся конечне утримати (над'звичайні засоби се виїмковий стан, якого хтіла шляхта минувшого року запровадити і спровадженє робітників з поза краю. — Пр. Ред.).

Вісти з цїлого сьвіта.

— *До ситуациї.* З Відня доносять, що представителї всїх славянських клюбів, а крім того клюби: румунський, антисемітський і католицкий, ухвалили вчера одноду шно стреміти безусловно до удержавленя привитних зелїзниць, а особливо зелїзниці Північної з днем 1. сїчня 1904 р. На основі виклїду переговорів правительства з сторонництвами можна уважати певною річию, що буджетова дискусия буде нині закінчена, хоч не виключена можливість, що генеральні бесїдники, котрі будуть нині вибрані, прийдуть до голосу аж завтра. Безпосередно по дискусиї буджетовій перейде палата до нарад над угодою угорскою. Надіють ся, що й тут буде дискусия скорочена при першім читаню угодових предложень, так, щоби вже з кінцем сїчня могла бути угода з Угорщиною предложена делегациям. Тогди буде можна перелати їх комісиї, в котрій Чехи лише зазначать свою обструкцию. — В часї нарад буджетової комісиї відбуде палата лиш кілька засїдань. Дня 3. цьвітня розпічнуть ся великодні ферии, а відтак дня 26. цьвітня розпічнуть ся дальші засїдання палати для покінченя нарад над угодою і над митовою тарифою та торговельними переговорами. Die Zeit доносить, що правительство намірає в часї великодних ферий скликати на коротші сесиї краєві сойми. То не дотикає сойму галицкого, котрий буде скликаний на осінню сесию в вересни.

— *Відроченє спільних делегациї.* Як доносить Reichswehr, сесия делегациї має ся відрочити до осени. Причиною сего має бути жаданє графа Ґолуховского, що хоче в той спосіб викрутити ся поки-що під інтерпеляциї і внесенє в справі австро-угорскої політики на Балканї. В осени — як надіє ся гр. Ґолуховский — справи будуть вже розяснені і тодї буде міг даватн усякі внесенія цїлком свобідно.

— *Маджари проти військового предложенія.* Демонстрациї проти військового предложенія не устають. Онодї явила ся у президента палати послів гр. Аноніи нова монстр-депутация з Сольноку. Аноній приняв ся промовою, в котрій зазначив, що приймує депутацию не у власнім імени, але як президент парламенту. — Кількасот університетских студентів відбуло в університетскій авлї збори протестуючі проти військового предложенія. По зборах удали ся походом перед будинок клюбу независимости, де вислухано кількох промов. Впрочім спокою не нарушено. Рівно-ж відбула ся демонстрация слухачів правничої академії в Великім Варадинї. — Соціяльні демократи заповіли два великі віча для протесту проти військового предложенія: одно на 15. марця з походом по улицях, а друге на 23-го марця с. р.

— *Фінляндскі демонстрациї.* В Гельзінґфорсї відбула ся 2-го марця велика демонстрация проти прибувшого тут президента надворного суду Штренга задля сего, що він не хотїв призвучити ся до протесту прочих членів трибуналу проти заряджень царского правительства. Штренга висвистано на зелїзничім дворци і серед криків „зрадник“ не допущено его до фіякра. Рівно-ж не приняв его ні один готель.

Царскій маніфест.

Цар видав сими днями маніфест до своїх підданих, що в дословнім передкладі звучить ось як:

Вступивши на престол предків, зробили ми святий обіт перед Всемогучим і перед власною совістию, що будемо хоронити основ сьвітової могучести Росиї і житє своє пожертвуємо служебі для дорогої вітчизни. До сповнення задачі супротив підданих вибрали ми дорогу, якою ішли наші попередники, а особливо наш бл. п. отець. Рання кінчина его не дала ему докінчити діла, так що нам припав обовязок довести до кінця розпочате моїм вітцем діло, утвердити лад і права після потреб житя народу. На превеликий наш жаль бушує в державі заколот в науки, чужі російському житю, спиняють працю около піддержанія гаразду. Заколот той завертає підданим голову, відтягає їх від щирої праці і поуе дорого нашому серцю родинне житє і молодечі сили так потрібні для вітчизни. Жадаємо від високо і низько поставлених сильної волї і сильного опору против всякого нарушування закону.

Спускаючи ся на те, що всї горожане чесно і вірно сповнюють свої обовязки і свою службу, постановили ми заспокоїти деякі потреби держави. Уважаємо за річ конечну бережене законів о терпимости, що містять ся в основних законах Росиї, котрі православну церков признають панучою, але всім иншим сповідинкам забезпечують свободу віри і богослуженя після їх обрядів.

Дальше постановили ми видати розпорядженє задля поправи матеріального положенія сільского православного духовенства, щоби збільшити его участь в публичнім житю.

Відповідно до задач поправи сільского господарства має бути дїяльність державних кредитових заведень і дворянських та селянських банків привернена до розвитку і добра дрібного дворянства і селян. Мають се бути стовпи російского житя. Реформи законів для селян має бути приділена губернїальним совітам для дальшого виготовленя тих законів і приноровленя їх до місцевих потреб; а до тих совітів будуть покликані люди, що мають довірє у загалу. Дуже цїнною справою є внесене тяжкого для селян обовязку поруки.

Губернїальна і окружна управа має бути зреформована через покликане місцевих заступників.

Взиває маніфест взиває підданих, щоби як найуспішнійше співділами вдали про поправу обичаїв, про піднесенє родинного і публичного житя, а міністрів і висших урядників, щоби висказали свою гадку в справі переведена вказаних в маніфесті намірів.

Справа македонська.

Французький міністер справ заграничних Дельяссе, відповідаючи онодї на інтерпеляциї що до політики внішної взятої в справі македонській, що Франция віддавна домагала ся реформ для Македонії. „Для забезпеченя австрийско-російского проекту реформ доконечним є зовсім независимий губернатор під контролею Европи. Франция мусить позістати вірною політиці, котрої тільки хіт придержувала ся, а котрої мудрість доказала союз з Росиєю і порозуміне з Німеччиною.“

Англїйский міністер справ заграничних лорд Ланздовн взявся вже наперед, що Англія не лиш пристане на проект австрийско-російский, але також не буде противною його змінам — що не мало відваги і надії додало Македонцям. Заслуває памяті, що кабінет англїйский підійме ініциятиву до дальших змін.

Є отже очивидною річию, що коли ґенеральний інспектор, що є дуже обмежений в своїй дїяльности і котрого тільки султан усунути не може без дозволу держав европейских, не зможе переведе реформ проектованих — а що того не зможе, то річ певна, буде знова під напором держав установлений ґенеральний губернатор, але вже цїлком независимий і під контролею держав — инакше: Македонія одержить автономію, а відси недалеко до виволу ей ениї власти султана. Проект австрийско-російский є тільки етапом до цїлковитого усунена Турків з Европи. Македонія пістане підтятою під каблука турецкого, але не відразу, бо на се держави іще не приготовані.

Загальні збори тов. „Руска Школа“

відбули ся дня 8. марта с. р. при численній участи (вер. 80 членів) у великій салї „Народного Дому“. Головa товариства проф. Антін Клим отворивши збори, подав коротенький начерк розвою товариства від заснованя его, то є від р. 1887. аж до тепер, звязав на успішну дїяльність товариства за минулих 15 літ та висказав бажанє, щоби не лиш всї члени учительского стану, але також і всї инші сьвідомі Русини приступали в члени его, бо задачею товариства є піднесенє руского шкільництва й учительства, себто виховане цїлого народу, а се повинно бы бути найважнійшою народною справою. Та на жаль, сказав дальше бесїдник, належить тепер до товариства задви половина всїх учительских сил, а з неучителїв хиба кілька одиниць. А ми ж тодї будем ставити одиниць. А ми ж тодї будем ставити непоборимy силу для наших ворогів, коли всї класи суспільности підопруть наші змагання. Тодї ставемо культурним народом. На кінци спинув голова про втрату, яку потерпіло товариство через смерть двох членів виїзницкої філії: Стефана Нанаїя і Вас. Харитоновича (Всї зібрані встають в честь памяти покійних товаришів).

Що до першої точки денного порядку, то є до прочитаня протоколу з попередних головних зборів, який був свого часу надрукований в „Буковині“, ухвалено не читати сего протоколу.

Потім дав секретар товариства, проф. Сергій Шпейнаровский справу з дїяльности товариства:

Сьвітлі збори! — Товариство наше складає ся з головного виділу і шести філій, а то чернівецкої, кіцманьскої, сторожинецкої, вижницкої, путилівскої, серетскої, звідто й дїяльність нашого товариства двояка, дїяльність у філіях і дїяльність у головнім виділі.

Яка була дїяльність у філіях, про се доповідуємо ся із надісланих нам справоздань філій, котрі ми недавно тому оголосили в „Буковині“. — Важнійші точки із тих справоздань такі: філія чернівецка, в котрім виділі засідає 29 членів, а в трьох членів Іларій Карбулїцкий і Микола Гавришук тримали відчити, перший на темат: „Яким способом можна-б заінтересувати любов до читання у шкільної молодїжи“, другий на темат: „Чи теперішний устрій учительскої семинарії відповідає вимогам населення нашого краю?“ Окрім того філія чернівецка за покупкою і під редакциєю пана Іларія Карбулїцкого почала видавати дуже гарну для шкільної молодїжи дешеву „Крайпарову бібліотеку“, котрої досі вийшли два числа.

Кіцманьска філія, що числить 51 членів, відтримала 4 виділові засїдання і одні звичайні збори. Зпоміж членів тої філії пан Іван Тимкович мав відчит на темат: „Як можна прославіту понижену руского народу підвести“, а пан І. Онольский удав справу із своєї практичної науки в курсї для лїчення тяжких дїтий у Відни у відчиті: „Як можна вилічити дїтий і доприводити їх до правильної бесїди“.

Філія станівеска до котрої належить 38 членів, відтримала 3 засїдання виділові і одні звичайні збори та устроїла в касинових льокалях в Гавиці музик. деклям. вечорок в память 41-их роковин смерти Тараса Шевченка, а чистий дохід з того вечерка в сумі 100 кор. дарувала на користь бурси „Нар. Дому“ в Чернівцах. Філія вижницка, що числить 52 членів, відтримала 5 засїдань виділових і одні звичайні збори. Відчитів в тій філії було 4, а то відчит пана Чехонского: „Про німецкий учебник ч. I.“; пана Лучинського: „Про науку геометрії в народних школах“; пана Герасимовича: „Педагогіка яко необходиме потрібна для успішного розвою людскости глядь знана, ей относинок до инших наук і ей важність“; взиває відчит с. Храпка: „Про плекане відваги у шкільної молодїжи“. Окрім того практичну лекцию з демонстрациями про електрофор перевів п. Гнатюк. Філія вижницка устроїла також в память 42-их роковин смерти Т. Шевченка деклямаційно-вокальний концерт у Вашківцях над Черем., на котрім п. др. Маковей яко відпоручник головного виділу мав відчит. Взиває заходами філії відбув ся в нагоди учительскої конференції у Вижници вечорок з танцями.

Що до філії серетскої то не маєм з ей дїяльности нїякого справоздання, проте годі нам про неї дещо докладнійше сказати. Можемо хиба відзначити той факт, що тота філія за покупкою головного виділу і деяких Русинів, що стоять поза товариством, як панів універ. проф. др. Волод. Мацьковича і краєвого судового радника п. Артура Малика, зявила ся з початком дїтних вакацій минулого року заложенем бурси для учеників-Русинів у Серет, на котру згадані й инші панове вібрали значну суму. — Так само не можем нїчого докладнійшого сказати про дїяльність філії путилівскої, котра відбула правдї 1. марта свої загальні збори, але не прислала нам доси нїякого справоздання.

Філії нашого товариства виявляли архітою свою дїяльність не лиш відчитами й сходинами, але й, як се само собою розуміє ся, нарадами над всякими

сні пальми; ні один листок не шевелив ся на них.

І чудував ся я, що я давно вже гуляю під тим чудовим небом і шукаю вотчизни, що ждо на мене. І ото вкінци, під самим великим і красавим деревом я побачив білий предмет і зблизив ся до него. Що се?

Мраморна різьба, тільки що закінчена художником, чи мертвець в відкритим очима, звернених до неба?

Іще хвилина — й я пізнав чоловіка, якого бачив я три десятки літ тому назад в долині Сальвейна, — Самеса Ананду. Час не змінив ні його, ні тої обставини, котра так глубоко врізалась в моїй памяти. І сейчас мельнула в моїй голові гадка привитати старого знакомого, але він скоро підвів свою прозрачно-білу руку і к губам, вже заказуючи мені надарем відзивати ся до него, що вже наперед відгадує всї гадки в чоловіці.

Наче очарований стояв я перед Анандою. Срібнистий голосочок дзвінків ставав ся що раз голоснійшим і вкінци перемінив ся в чарівну музику. Тут було весело: і сумні стогни безконечно-страждаючої душі, й сумку, й мольби до неба й пристрасні, омліваючі звуки пісні і любови. На висовім прозрачнім голубім небі знова замелькали білі-рожеві хмарки, відступили сонця і залили чарівним сьвітлом всю долину та позолотили вершки далеких гір і безмежний океан.

Грім оплесків перервав мельодію, й в тій хвилі вникнули Ананда та знакома панорама вишини Сальвейна й безмежний океан.

(*Далї буде.*)

иньшими шкільними справами, котрі представляли головному видїлови, ігландно предложать иншим загальним зборам. Взагалї наше буков. русе учительство, порозумівши вже добре вагу свого становиска серед русої суспільности, розвиває в філіях товариства чимраз живійшу, чимраз успішнійшу дїяльність в користь просьвіти і освідомленя руского народа на Буковинї. Бажати-б лише, щоб сей рух між руским учительством не устававь, а чим раз більше знагав ся і ширивав та обнив вкінци ще й ті єдиниці поміж учителями, що до справи народної відносять ся ще байдужно.

Переходимо тепер до дїяльности видїлу головного. Попередні загальні збори, що відбули ся 9. січня 1902 р. у Вашківцях над Чер. вибрали до видїлу головного отсих панів: Кор. Даниловя, Ант. Клима, Юл. Кобилянського, др. О. Маковея, Єрот. Шигулка, Омел. Поповича, Атан. Русина, о. Евгенія Семаку, др. Стопного, Сергія Шпонаровского і Волод. Йосипинного, а на заступників о. Еремійчука, Ник. Ісовенка і Івана Радомского. Нововибраний видїл уконституував ся так, що головою став п. Антін Клим. І. заст. гол. п. Русин, ІІ. заст. гол. п. Йосипний, секретарем Шпонаровский, касиром др. Стопний, контролюром др. Маковей, редактором видавництв Ом. Попович, а управ. маґазину Даниляк. Головний видїл радив на своїх засїданях, яких відбуло ся 10, а дуже часто й без формального засїдання на щоденних сходинах руської громади в читальни „Нар Дому“ над всякими шкільними справами, домагаючи ся чи то петиціями чи то устами своїх членів-послів, котрі мають голос або в краєвій шкільній раді або в соймі і в раді державній, приналежних руському народови прав на поли шкільництва. Що до устрою ІІ. ґімназиї з нїмецько-руськими паралелками, занотуємо факт, що із сим шкільним роком увійшла вже в житє приготовляюча класа, а нїмецько-руські паралелки розширено й на V. класу так що ученики-Русини тої класи побирають науку мови латинської и рідній мові, як і в низших класах, а з кождим дальшим роком будуть постепенно прибувати дальші нїмецько-руські паралелки аж до 8. кл. — Окрім того в першій нім. руси. класі наступила із сим шкільним роком та полекша, що ґеоґрафиї учать вже по руски, обмежаючи ся лиш на нїмецькі виразы технічні; далї запроваджено для Русинів в нїмецких підділах перших 4 клас із сим роком особну науку руської мови, чого досі не було — бо до тепер всї Русини одної класи з рїжними знанєм мови, побирали науку в одних і тих самих годинах — а в 2. півроцї сего шкільного року учать ся ґімназисти-Русини в особній годинї вже й руского сьвітського і духовного єлогу. „Руска Школа“ подала також до краєвої шк. ради петицию, щоби науку руської мови в нїмецько-руських паралелках трактовано на рівні з мовою нїмецкою, отже щоби число годин руских не було менше від числа годин нїмецких. Маємо надію, що й ся справа залагодить ся в нашу користь. Що до другої ґімназиї руської у праю, то звісно, що Русини-посли не спускають той для руского народа на Буковинї так важної справи з ока, і є надія, що ми ей не здасть, вже небавом дістанем і то в Кіцмани. Що до реорґанізациї семинарий учительської, порученої у філіях нашого товариства то головний видїл через своїх членів послів старає ся всїма силами, аби тоту справу залагоджено в користь руского народа. Головний видїл вніс дальше петицию, щоби в курсах промисловних в руській части Буковини учили по руски, а наші посли піднесли хоту справу в соймі, так що правительство тепер тим питанєм займає ся.

Що до народної школи в Чернівцях, то домагаємо ся, аби руські паралелки, які вже від кількох років істнують в І. і ІІ. класї, розширено і на инші класи. Зачуваємо, що рада громадська задумує дати Русинам особну народну школу руску. — В кождім разї є й тут надія на полїпшенє шкільних обставин для Русинів. Підносимо дальше факт, що із сим шкільним роком отворено православну школу дівочу, в котрій і Русинки учать ся в особнім підділї всїх предметів по руски. Домагаємо ся вже з давна такого самого поділу на полоскі і руські підділи у православній школї хлопчачій, що здає ся наступить з будовою нового шкільного будинку. — Попередні загальні збори поручили були головному видїлови справу заложенє бурси дівочої в Чернівцях. Видїл звертав ся кілька разів дотичною відозвою до руської суспільности, але що майже нїхто не зголосив ся, мусїв видїл тоту справу покищо залишити. Може посему видїлови удасть ся таку для руско-патріотичного виховання наших дівчат кажну институцию впровадити в житє. — Так само з причини недостаточного числа зголошених ся пренумерантів годї було почати видавництво часописи педаґоґічної. Покищо тану особну руску часопись могли-б побіч „Буковини“ заступати „Bukowiner Pädag. Blätter“, коли їх реорґанізация, що має наступити, буде відповідати потребам руского учительства. У зв'язи з тою переміною в їх орґанізациї стоїть остаточне внесенє примусу їх пренумерати, чого руске учительство так довго домагало ся. — Зазначуємо далї той відрадний факт, що гр.-кр. консистория, згодившись вже давнійше на шкільну правописьнь в релїґійних учебниках, одобрила руску біблію о. сотрудника Манастирского і катехизм о. Евг. Поробкевича. Катехизм коштом релїґ. фонду вже видрукований, а біблія буде небавом також надрукована. — Що до власних видань, то видїл товариства видав в минулім році заходом редактора видавництв Ом. Поповича „Збірку законів і розпоряджень для народних шкіл на Буковинї“ і повістку „Як бідні збогатіли“. Коли-б товариство розпоряджало більшими матеріальними средствами, то було-б виправило тут широку дїяльність, бо неодин рукопись лежить готова, але годі ей друкувати, як прикладом повістки Ярошинської. Збірка повістей Ом. Поповича, Гаврищука-Молдавя природописна, Кусюки диктати ґраматичні.

Головний видїл, виповнивши задачу, яку ему поручили попередні загальні збори, укладив статути товариства „Шкільна Поміч“ і постарав ся о їх видрукованє в „Буковинї“, аби учителї могли по селах закладати для бідної шкільної молодїжи запомогові товариства. — Вкінци згадує головний видїл про щедру запомогу в сумі 600 корон, удїлену ему высоким краєвим соймом, за що головний видїл складає соймови на сім місци найсердечнійшу подяку.

Ось в нім, сьвітлі збори справоздане із дїяльности філій і головного видїлу, котре отсе піддаємо під ваш засадний суд, передаючи заразом наші уряди у ваші руки.

НОВИНКИ.

Черновецких пренумерантів „Буковини“ просимо, щоби пренумерату платили зпш на другу конвертах і підписом касиера „Руской Каси“, бо за всяку иньшу уплату не ручить адміністрациї „Буковини“.

Особисті вісти. „Wiener Zeitung“ оголошує, що президентом окружного суду в Сучаві іменований дотеперішний віце-президент тогож суду Юлїан Негруц. Рівночасно надав йому цїсар титул гофрата.

З міських шкіл Черновецких. „Czernowitzer Gemeinde Zeitung“ з дня 24. лютого 1903. доносить, що інспектор черновецького повіту міського надав учителя з Клокічни Тітуса Бенку до новоі школи на Рошоши. У сій школї є викладова мова руска і нїмецка, а учитель Бенка Волох і не то, що не має удїбнєня з руської мови, але навіть не знає й говорити по руски. Що скаже на се краєва рада шкільна?

Дописьмакарі а віденьский парламент. Президент палати послів і квестори наборонили дописьмакарским справоздацким вступу до великого кульоару (де посольска гардероба) і до так зв. червоної салї, а тє кадри случаю крадежи, що лучив ся в кульоарах парламенту. Поводом сього заряджено, буд донос всемилостивого посла Штайна, будьто би один нїмому зрештою незнаний «французький дописьмакар, що хтїв інтервюнати Шенерера, підніс з підлоги і сховав собі портмонетку, яку згубила якась дама. По сій причині панує між дописьмакарами велике обурене. В четвер рано зібрали ся всї дописьмакарі без рїжниці партий і народностий і ухвалили резолюцию, щоби послати делеґацию до президента і віцепрезидентів палати послів із жаданєм сатисфакциї. Делеґация удала ся до президента Фетера, який принявши ї дуже зафрасований і дав успокоюючу відповідь. Річ здасть ся скоро залагодить ся, бо справоздавці загрозили стрейком, як би президия не узгляднила їх домагань. Стрейк мав би полягати на тім, що часописи не будуть подавати справоздань із обрад парламенту.

Майно в двох почтових марках. В одним торговельним домі в Бордо знайдено серед старих паперів конверту, на якій були наклеєні дві почтові марки острова сьв. Маврикія, що ходячі з з р. 1847. Одна є краски червоної, вартости пенса; друга синя, вартости двох пенсів. Обі марки належать до найбільших рідкостий в очах збирачів марок. Червону оцінено на 18.250 фр., синю на 25.000 фр., але обох тих марок разом на одній конверті до тепер нїхто не видїв і не мав, тому оцінено той унікат на 75.000 фр. Щасливцем, що купив сю рідкість є певне богатий паризкий збирач марок. Щасливійшим є певне торговельний дім в Бордо, що за таку марницю взяв тільки грош.

Рідкий случай. Оповідають, що недавно найдено в публичнім огороді одної европейської столиці чоловіка, що повісив ся на дереві. В його лївім черевику найдено такий лист: „Сумні родинні відносини наклонили мене до самовбийства. Іменно я оженив ся з одною вдовою, що мала дорослу доньку. Мій батько приходив до мене дуже часто, залюбив ся в тій доньці і оженив ся. Таким чином став мій батько моїм зятем, а моя насербниця моєю мамою, бо вона була прецінь жінкою мого батька. Моя жінка породила сина. Він був шваґром мого батька і моїм пуйком, бо був братом моєї мачохи. Жінка мого батька, т. є. моя насербниця породила також сина, який був розуміється ся моїм внуком, бо був сином моєї доньки, а моя жінка стала мені бабкою, бо вона була мамою моєї мами. Я був рівночасно чоловіком і внуком моєї жінки. А що чоловік моєї баб и є nolens volens моїм дїдом, так став я моїм власним дїдом. А як на те все подумаю, то не позістає мені нїщо иншого, як повісити ся.“

Видїл черновецкої філії „Руска Школа“ ухвалив на своїм засїданю з дня 1. марта с. р. завізвати тих членів філії, котрі еще до сеї пори залигають з членськими вкладками за рік 1902, щоби заплатили їх в як найкоротшім часї вплатити на руки касиера п. Івана Савіцкого в Мамаївцях, бо в противним случаю перестануть бути на підставі § 11 статута членами товариства. Заразом ухвалено запрошувати членів на збори внесемо. — Звичайні збори відбудуть ся в протягу місяця цьвітня. Хто би з членів хотїв приготовити ся до відчиту, то просимо подати тему того відчиту до відомости видїлу на руки голови або писаря.

За видїл:

Волод. Йосипинский писар. *Юрій Мартинюк* голова.

Малий фейлетон.

Про япаньского каміняра.

Казка для невдоволених.

(З німецкого — *Мультатулї*.)

Був раз чоловік, що лупав камінь із скали. Его труд був тяжкий і він працював богато, але его заплата була мала і вдоволений він не був.

Він зітхнув, бо праця була тяжка, і сказав: Ах, коби я був богатий, щоби відпочивати на baleh-baleh з klambu *) із червоного шовку.

І прийшов ангел з неба, котрий сказав: „Стане ся тобі, як ти бажав“.

І він був богатий. Відпочивав на „балеї-балеї“ і „клямбу“ було з червоного шовку.

І переїздив король сего краю, а їздили попереду нього. І поза возом були їздці а понад головою короля держали золотий „пайонґ“. **)

І коли богатий чоловік се бачив, заздрував ему, що понад его головою не держали „пайонґ-а“ і вдоволений він не був.

Він зітхнув і сказав: „Я бажав би бути королем!“

І прийшов ангел з неба та сказав: „Стане ся тобі, як ти бажав“.

І він був королем. І перед его возом їхало богато їздців, а понад его головою держано золотий „пайонґ“.

І сонце сьвітило своїми промінями і палило землю, як трава зівяла.

І король нарікав, що сонце пече ему в очи і має власть над ним. І вдоволений він не був.

Він зітхнув і сказав: „Я бажав би бути сонцем“.

І прийшов ангел з неба та сказав: „Стане ся тобі, як ти бажав“.

І він був сонцем. І пускав свої промені в гору і долину, на право і на ліво і всюда.

Він сказав траву на земли і лише знав, що були на земли.

І одна хмара стануда між землею а ним, і промені сонця відбивали ся від неї назад.

І він розгнівав ся, що его власти опирають ся, та нарікав, що хмара була могутнійша від него, і вдоволений він не був.

Він захотїв бути хмарою, що була така могутня.

І прийшов ангел з неба і сказав: „Стане ся тобі, як ти бажав“.

І він став хмарою і станув межи сонцем а землею, і довів промінї, так що трава стала зелена.

І хмара пустила ся у великих краплях дощу на землю і велїла прибути рікам і ріки тот розносили гробі.

І він спустошив водою богато піль.

І він ударив на скалу, котра не уступила ся. Розливав ся у великих струях, але скала не уступила.

І він розгнівав ся, бо скала не хотїла уступити ся, а сила его струй була марна. І вдоволений він не був.

Він завважив: „Скалї дана власть надімною! Хочу бути скалою“.

І прийшов ангел з неба та сказав: „Стане ся тобі, як ти бажав“.

І він став скалою і не рухав ся, як сонце сьвітило, анї як дощ падав,

І надійшов чоловік з чаґаном і з грубою довбнею і з важким молотом, що лупав камінь із скали.

І скалила скала: Що то є, що чоловік має власть надімною і каміня лупає з мого нїдра.“

І вдоволений він не був.

Він завважив: „Я слабший, ніж той... я хочу бути чоловіком!“

І прийшов ангел з неба і той сказав: „Стане ся тобі, як ти бажав“.

І він став каміняром. І лупав камінь із скали з тяжким трудом, і працював дуже тяжко за малу нагороду, але тепер був вдоволений. *Н. Ч.*

*) Klambu — пананіса.

**) Pajong — паслона перед сонцем, ознака особлившої достатности.

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 14 марта. — Дашиньский і тов. зголосили в палаті послів інтерпеляцию в справі российского підданого Надмешна, якого арештовано оногдї у Львові під закидом, що хотїв перевести книжки і брошури до Росиї. Інтерпеляция занимає ся дальше справою двох мужиків із Шедлівщів пов. гусятинського, уязвлених за те, що хотїли перевести через российску границю брошури. Загалом інтерпеляция займає ся обширно ревізіями і арештованиями, що лучили ся послїдними днями у Львові і відносить: чи міністер не має нїщо проти сього, що в нашій державі господарують чужі полїцаї і чи не замірає укарати гусятинського старости за те, що допустив ся надужити. Як ні, то належить мусить виступити із енерґічною самооборонов. Не можна зі спокоєм приглядати ся, як российска полїция мішає ся безличмо в австрийські уряди і бере участь в переслуханях. Ми іще не зайшли так далеко, аби урядники, що представали на австрийску конституцию і беруть платню із грошей народа, вислугували ся політичним інтересам российского абсолютизму. Інтерпеланти запитують, чи президентови міністрів знані ті справи і що заміряє зробити, аби покарати винуватих.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в випадковій ширині стрічок) по 4 сотики за вершок. — При кількаразових уміщених опускають ся на шість процент після скільности уміщення.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- пани і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахляр коронкові і з правдивих струсьових пер. ручки перлові і з черепахи. Вахляр Gazé, найновійший виріб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на невози і сани, а також наприпади на зїжджа. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурґских калошів і черевиків до снігу.

Галеші краватки: найновійшого жанру. Галеші мужескі сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші комірі і манжети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Ґузики до комірів і шемізетові. Мужескі шкарпетки.

Ціна пізнього сезону продають ся по дуже знижених цінах всї товари коцухові, плетені, волняні і черевики.

Найбільший вибір карнавальових товарів для панів і пань штіфлета і домові черевики: лякіровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, новелєті зі шкіри земіш.

Більші касоби на складї: поясникові сучки, дамскі підтяганки, чапочки, похвери і т. д. Правдива білизна Єгера: кавтанки, мужескі почвохи, шкарпетки, Chenillen Echarpen і хустки, волняні шалї і хустки волняні і полотняні дамскі спідниці, намашки; огрівачі вушей і литок; плетені волняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані шкіряні штіфлети. Черевики до возганяки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Дрібні оголошеня.

Валеріан Скварицкий

артист-різбар, улиця Вайнґ-Ґерк (Weinberggasse) 26, виконує всякі рами портретові, рогів до одежди різних розмірів, різьба церковна, портальї і т. п., виконує всякі вишукані кочан і дешево. (1—5)

В НАПІРНИ „РУСКОЇ БЕСІДИ"
в Чернівцях (Петровича ч. 4)
суть на складї
слїдуючі книжки:

Поезиї Т. Шевченка за 2 к.
Наша душа Ф. Еделеня
за 2 кор. 50 с.
Писаня Ос. Юр. Федьковича
за 6 кор. і за 3 кор. 90 с.

При більшім закупні оперує ся значний рабат. (6—6)

Реальність

складаюча ся з муровапого Дому (в котрім суть три покої і дві кухні), з прачкарні, пивниці, шопи, стайні, загороду кривного і овочевого (6 пражин) і керниці на подвірю, а дуже дешево до набуття — Близших виявлень удїлить властитель. Wächterweg ч. 12. Чернівці. (6—6)

Важне для кождого!

Ваше для кождого!

Випродаж!

По давно знижій ціні, лише за 2 зр. 95 кр. пересилає гаразд добрий, ланцюгом з 14 цїнних предметів, а іменно:

1 годинник кільковий, вказує ревізитор (на жадане посріблений) з гарно ґравіруванимі накладками, докладно зрегульований, з трилїтною гарантією і етуї.
1 гарний ланцушок з голдами або вїзко з кутасом. Паріжскої конструкції.
1 шпильки до крайгиза, з голдами імїт. бріляит.
1 пара позолочених спинок до манжетів, жирка „Diamantie".
1 гарнітур (5 штук) спинок з голдами до камізолїв і сорочок.
1 пара коштків з правдивого срібла, значеного трилом. 1 (2—20)
1 верстень голдовий з гарним каменем.
1 кишенькове зеркальце і етуї.

Той самий гарнітур з годинником полягаєт в отаві, який не тратить позолоту лиш 5 зр. 10 зр.

Сих 14 гарних і вбогих предметів рахує з годинником (циліндр ревізитор) реселяє за 2 зр. 95 кр. (за посередництвом або напередї грошей) вірна:

Brüder Hurviz
Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли ся комусь не сподобає ся, може до 8 днїв вернути і дістане гроші назад, одже нема ризика. — Бажаєт ілюстровані каталоґи годинників, гарнітур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по всякій цїні — гратіс і франко.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїченє сухо-горячим повітрем

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ischiasa, невральгії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфлєра**), що прикладають ся до слабих частий тїла, уможливлюють найвисші температури в всякими термальними методами, а через то й найкрасші успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмирає біль. При лїченю є ціле тїло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терпять на серце, на вонґестні і асматичні. Лїчення може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий; як зміна матерії подагра, ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улиця Почтова число 5а.

Рік заснованя 1892.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР"

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти".)

одиноке руске товариство асекураційне,

Обезпечує будинки, рухомости, збіже і пашу против огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвишку з оплат роздїлює жени членів яко зворот; з посьвідних трох літах виносив зворот 8%.

Виплачує шкоди дуже скоро а о цїнку шкід переводить разом.

ДНІСТЕР з долеґатом і місцевими членами. За 10 літ виплатив 6.064 відшкодованя в сумі 3,187.258 кор.

ДНІСТРА поліси приймають при кожичках Банк краєвий і каси ощадности. Посередничить при обезпеченях на жите в краєвім Товаристві.

ДНІСТЕР відступає часть премії з таких обезпечень на руські добродійні цїли; дальтого на жите треба обезпечати ся тїльо через „Дністер".

ДНІСТРА вонди виносять з кінцем 1902 р: 838.364 кор. і всї уміщені в цїнних паперах публічарних.

ДНІСТЕР удїлює ягенциї селянам особливо там, де еще не робять дотеперішні ягенти.

ДНІСТРА ягенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї

Друкарня „Руской Ради" в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Марка охоронна: котвиця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втиране** по цїні 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера
„під золотим львом" у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Видає товариство „Руска Рада" в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.
З друкарні товариства „Руской Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 28. Чернівці, середа дня 5. (18.) марта 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".
Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє заторженє. — Рекламації неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цілий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поєдиноке число „Буковини" 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Рада державна.

Засїданє палати послів з дня 13. марта с. р.

По промовленю президента мін. др. Кербера забрав голос пос. Герозьд (Молодочех) і полемізував найперше з виводами попередних бесїдників, що промавляли в часї дискусиї буджетової і обговорював тактику Молодочехів, що є такою, якої змагає осягненє цїлий. Дальше полемізував з останїми виводами през. мін. Кербера і завважав, що той, аби відвернути увагу від нїмецко-ческого сперу народнього і від угоди австро-угорскої, переніс точку тяготи своєї дїяльности на поле реформи адміністрацийної. Реформу таку однак може перевести тільки правительство нейтральне. В кінци протестував против надавани державі на ню консеквентно характеру нїмецкого.

З черги п. Ґец полемізував з виводами Жачка.

П. Хоц промавляв з початку по чески, опісля по нїмецки. Зазначив, що найлїпшим доказом, що в Австриї панує абсолютизм, є то, що правительство не тільки само позволило собі на 6 місячний буджет, але від 1. сїчня с. р. виплачує підвищену ґажу цивільну.

На внесок Шрота дискусию замкнено. Ґенеральним бесїдником вибраний про гр. Дзедушицкий, contra Бінякіні.

По виводах ґенеральних бесїдників говорив наш посол Романчук. Він заперечив, начеб в своїй бесїдї осьвідчив ся за відібранєм народам не-нїмецким права промавляти в парламентї в роднїй мові. Мова нїмецка яко мова посередництва, була би тільки тоді можливою з певними обмеженями, наколи всї народности в Монархії були цїлковито рівноуправненї і повсїм задоволені. В тих условинах могли би зрезиґнувати з уживанє в парламентї своєї мови.

Дальше п. Романчук твердив, що президент міністрів д-р Кербер, опираючи ся на однім дневнику польскім і на порозумінню з Колом польским, заняли, що зпав відносини галицкі. Тимчасом д-р Кербер доказав, що їх не знає, коли відіслав Русинів з їх жаданями і жалами до сойму галицкого, до котрого Русини звертали ся кількакратно, але заедно безуспішно. В соймі галицкім не мають Русини навіть мінімального числа 15 послів, котре уможливило-би їм самостійне ставленє внесків і інтерпеляций. Впрочім жалї Русинів звертають ся передусїм против адміністрациї державної і можуть бути через правительство центральне узгляднені. Що-до аґітациї национально-социяльної, то наколи вона в Ґаличинї істнує, то вина того в утиску Русинів і злої адміністрациї. При послїдних страйках рільничих заняли також багато органи політичні, на котрих насильства, людність відповідала насильствами. До поступовано легально і по людски, там залагоджено справу зовсїм спокійно. Д-р Кербер звернув ся цїлком до Русинів з радами і осторогами, взаїмно однако можуть Русини жадати, аби він не забув о тих осторогах і радах, які вони ему дали.

Опісля говорили ще Брайтер і Хамец, почім предложенє буджетове відіслано до комісиї буджетової.

Опісля подано письлїд виборів до деяких комісий. Між иншими до комісиї санїтарної вибрано п. Гладиповского.

На тім засїданє зажінчено. Слїдуюче вівторок 17. с. м. о годинї 11 перед полуднем.

Вісти з цїлого сьвіта.

— *Протести Альбанцїв.* Альбанцї против переводженя реформ. В Дяковій відбув ся з'їзд делегатів і вождів всїх Альбанцїв з племен: Дякова, Красняї, Ґаз, Сяк і Беріза. Запротестовано против реформ, против уживаня християн до полїциї і жандармериї, і т. п. Заходя делегатів Порти: Муртеца-паші і Шабан-паші, щоби успокоїти Альбанцїв, не повели ся. Альбанцї болять ся найбільше, що переведенє реформ примусить їх до зложеня оружия.

— *Голод в окупованім краю.* До „Zeit" пишуть із Сараєво: В наслїдок тогїдних злих жнив запанували серед селянського населенї Босни і Герцеґовини страшне невідрадні відносини. Селяни звернули ся вже давно до запомогових фондів, що істнують при старостах і роздїлено дотепер поверх пів мілїона корон титулом малих позичок. Правительство мусить крім сього роздавати між населенє збіже під засїв. Так приміром роздало правительство між селян герцеґовинських старости Трїгінїс, Білек, Ґацко і Невесінє, великі скількости кукурудзи і вівсу, щоби запобічи голодови. Багато православних товариств устроює цїлі обходи на дохід голодуючих, серед яких найбільше терплять сербскі населенцї. Ремісники із Герцоговини шукають зарібків поза краєм і по сей причинї розширили ся вісти, будто би Герцеґовинцї вивандрували. Також і сусїдна Чорногора дїткнена подібним лихолїтем, а босийско-герцеґовинське правительство чує ся змушене старати ся о злагодженє строгих формальностий на кордонї, в чім помагає йому чорногорске правительство. Вісти про рабунки, про політичні заворушеня і узброєні банди, редукують ся в дїйсности на якусь крадїж кількох мішків кукурудзи. Як населенє Босни і Герцеговини вичікує з великою тугою весни і сьвятого Юрия, то певне не в цїли пралучени до македонськоґ ворохобнї, не в цїли узисканя „золотої волї", але тому, щоби як найскорше вигнати худобу на пашу.

— *Сполучені Держави.* Судячи на підставі вісток, які отримали европейскі часописи про новий еміграцийний закон Сполучених Держав, він не буде так строгим, як ожидано. Багато зависить від того, як власти будуть приміняти його в практицї. — Цїли повелї не можна допускати до осїдку в Сполучених Державах: 1. проступників, що їх признано винними злочину, за який і в Сполучених Державах грозить тяжка поголовна кара; політичних проступників недопускаєть ся до Спол. Держав тільки тодї, як їх проступок ясно сьвідчить про їх моральність; 2. ідіотів, душевно хорих і калїк; 3. осіб, дїткненних заразливими хо-

Із записок мореплавця.

(Переклав: Остап Сьвітлик.)

(Далї.)

II.

„Треба тїкати звідси, тїкати від тої мушки! Очивидно я хорий або схожу з ума", — подумав я, рішив рішивши добутись на свободу. Але оглушаючий грім оплесків замовк і художник знова заспівав:

Не вїчати лемаїв в камінних печерах...

Я не вспів усїсти, як чиясь то рука дигла мені на плече, а знайомий голос прошептав:

„Мій приятелю, ти зовсїм не хворий. Не дивуй ся сьому, чого ані повісити ані зрозумїти не можеш, числи ся тілька з фактами. Та ти там-же, де був тринадцять лїт тому назад разом зі мною. Все, що ти бачиш кругом, осталось тим-же. Тілько ми з тобою постарїли і посивїли.

Передімною стояв старий з великою головою, вкритою густими сріблистими кучерами.

— Кононов! Ти сам, чи то твій двойник? Останнє твоє письмо я одержав сегодня з Сідней. Але до ми, скажи, будь ласка?

— Оглянь ся добре і відповідж сам собі, чи тобі не знайоме це місце. От-се ручай, через котрий ми переходили з тобою в шуканю за індийским мудрцем, от-се журавки й, напевно, сам Ананда під деревом. Нема тілько нашого провідатора, пастора Масона. А тепер підемо назад і сядемо. Мені давно хотїлось поговорити з тобою о многих річах. Всього не напишеш в листах. Ходїм, часу у мене мало.

— А де Масон? Де остальні наші приятелї?

Перестановились. Ах, нільно то їх перестановилось на той сьвіт!

Черга і на нас, Кононов. Не журись! Всьо на сім сьвітї приходить в свій час, ні хвильку скорше ні пізнїше. Дуже інтересно, що ми останемо по собі, й чи відійдемо ми примирені, чи увесемо зі собою жаль, що не оддячились ни сяїд за нашенє лихо.

— Пора тобі призабути й простити, Кононов. Минуло чверть віка.

— Ах, коли би то хїть могли затерти що-то із моєї памяти, коли-б я сам міг пїти за твою радою! — промовив він, низько склонивши свою сиву голову.

— Що й казати, ти був дїйсно дуже нещасливий! Але погадай, скільке то на сьвітї людий, що стократно нещасливіщі від тебе.

— Не в нещастю тут справа! Та ти виспавуєш ся хибно, я вірю, що є безталанний. Але се, що сталось зі мною, того не можна ні призабути ні простити. Зле хїло родить зло, домагаєть ся відплати против волї і желаня потерпівшого. Бачив ти обрав Котарбиньского? Ангели несуть до неба сльози пролиті нещасливими і скривдженими в землї. Він не повинен. Сядувало би доповнити його теплою умі і умер їзла того, що до розпуки до-

А. Біломор.

робами; 4. многоженців і женщини, що приходять до краю в цїли проституциї; 5. осіб, що находять ся в такім фізичнім стані, що він не позволяє їм заробляти засобів до жита; 6. законтрактованих робітників. — Під послїдні дві рубрики підпадала дотепер велика маса людий, що прибували до Америки і потім мусїли вертати назад до краю. Під шосту точку не підпадають актори, артисти, сьпівакы, проповідники, домашна прислуга і такі ремісники, що хотять завести який новий рід промислу. Під пяту точку підпадають не ті, що не мають при собі покладних гроший, а ті, що позбавлені всяких засобів до удержаня, отже передусїм фізичної сили, дальше ті особи, що не мають ні знакомих, ні кревних, що в Америцї давали би їм яке удержане. Щоби емігранти не підлягали в разї недопущеня до осїдку в Спол. Державах непотрібним коштам і невигодам, містить закон крім сього іще ось які постанови: 1. пароходні товариства не повинні принимати на свої судна таких осіб, що неналежать ся до осїдку в Спол. Державах і в тій цїли мають предкладати подорожнім листу, в якій подрібно наведені всї перепони для поселеня. 2. Мотива еміграциї кождого емігранта розсмотрюють осібні власти. Емігранти можуть візвати при тім на поміч адвоката (нагорода 5 долярів), а на сьпідкіх своїх знакомих і кревних, або звертати ся в тій цїли до товариств охорони емігрантів.

З табору французких социялїстів.

Бувший міністер торговлї, член социялїстичного сторонництва Мільран викликав в остатнім часї велике невдоволене між социялїстами тим, що голосував в парляменті за забороною одної революційної брошури і за буджетом ісповідним. Социялїстичний союз департаменту Секвани хотїв за те на остатнім своїм засїданю виключити Мільранда з свого сторонництва, і тільки малою більшостию голосів перепало внесене на виключеня, а перейшло внесене на удїлене ему нагани, котра заразом має бути першою пересторогою. Від тої ухвали застерегли собі відклик до конґресу социялістів, котрий має відбути ся у великодні сьвята, так ті, що голосували за виключеном Мільранда, як і сам Мільран. Він оправдував свое поведене тим, що брошура неприхильно виступає також проти социялістів, а голосоване проти ісповідного буджету було би лише демонстрациею, котра могла бути на місци за данийших міністерств, але не тепер, коли президент міністрів Комб борбу в клерикалїзмом трактує поважно.

Взагалї між французкими социялістами назначили ся два напрями, ріжні між собою засадничо: оплотом одного є революция, а другого еволюция. Революціонїсти радї йти дорогою отвертої борби з істнуючим ладом, коли противно еволюціонїсти числить ся з фактами того ладу і чинною участию в керми держави радї би, так сказати, етапами доходити до своїх ідеалів. Революціонїсти докоряють еволюціонїстам, що вони в своїм опортунїзмі позбувають ся участи социялїстичних ідеалів; сї знов накидають тим, що грають лише ролю безплїдної систематичної критики. Мільран стоїть очевидно на становищи еволюціонїстів і погляди свої виложив в переднім слові до своїх бесїд, що в остатнім часї вийшли зібрані в одну книжку. В тім переднім слові каже він між иншим: „Коли правдою є, що республика є політичною формулою социялїзму, то розуміє ся само собою, що его поведене мусить цїлком окремий характер прибрати в краю, де социялїзм яке тепер свою політичну формулу і вже має так республиканьский лад державний як і право загального голосованя. Социялїстичне сторонництво здобуде собі у Франциї лише тогдї той вплив, котрого потребує для переведеня своїх ідей, коли не будуть ему рівнодушні національні змаганя народу, серед котрого потребує впливу. А як же могло би попо прикладати рук до реформ, коли би хотїло стояти осторонь жита республиканьского сторонництва і підґопремлювати ся в нездїйній ролї систематичної критики?“. Неконсеквенцию назвали Мільрана побивати ся о всї мандати, а зрікати ся участи в правительстві. Навіть в справі мілїтаризму і розоруженя уважає він розоруженє самої Франциї за злочин против ідей социялїзму, поки всї правительства не згодять ся на загальне розоруженє.

Той розлад в таборі французких социялїстів має вагу особливо тим, що в разї, коли би він тривав дальше або й заострив ся, могло би прийти до розбитя теперішної унії республиканьскої, котрої виразом є теперішний кабінет.

Замітити впрочім треба, що й денде стирають ся в таборі социялїстичнім указані поєднане напрямів. Так пр. німецкі социялїсти: посол Фольмар і теоретик Бернштайн недуть уже від кількох лїт кампанію против революційної тактики социялїзму; а й у нас в Австриї на послїднім несвастрийскім з'їздї у Відни і краєвім польскім в Перемишли критиковано социяльно-демократичну парляментарну репрезентацию за її льояльність і опортунїзм. Есть се вплив загального дісонансу між *социяльно*-демократичною теориєю а практикою, бо в практицї соц. демократия є лише становою партиєю для дрібних реформ, між тим коли теориї говорить о перевороті і введеню социялїстичного ладу.

Загальні збори тов. „Руска Школа“.

(*Конець.*)

В заступстві касиера і управителя видавництва зложив годова проф. Клим справу з стану каси й видавництва товариства. Стан каси. Приходи: Готівка 9 кор. 31 сот., за видавництва 1388 кор. 58 сот., членські вкладки 247 кор. 45 сот. Разом 2245 кор. 34 сот. Розходи: За видавництва 1600 кор. 33 сот., адміністрация 13 кор. 28 сот., чинш „Нар. Домови“ за 1901, і 1902, 240 кор., проф. Шпойнаровскому за читанку 100 кор. Разом 1953 кор. 61 сот. Полишає ся готівка 291 кор. 73 кор. Видавництва товариства: Образки з жита Спасова по 20 сот. перебрано 334, розійшло ся 42, на складї або в комісї 292; Методика І. ч. Ом. Поповича по 60 сот. перебрано 280, розійшло ся 152, на складї, або в комісї 128; 10 казок Ом. Поповича по 20 сот. перебрано 868, розійшло ся 418, на складї, або в комісї 450; Катехизм по 30 сот., перебрано 4637, розійшло ся 3737, на складї або в комісї 900; Руска читанка Шпойнаровского по 2 кор. 80 сот., перебрано 900, розійшло ся 208, на складї або в комісї 692; Педаґоґіка Барановского в перекладї Кобилянского по 1 кор. 20 сот., перебрано 890, розійшло ся 142, на складї, або в комісї 748, Методика Гавришука по 2 кор., перебрано 400, розійшло ся 110, на складї або в комісї 290; Ис бідні збогатїли по 1 кор., перебрано 500, розійшло ся 121, на складї, або в комісї 379; Збірка розпорядків по 1 кор., перебрано 300, розійшло ся 120, на складї або в комісї 180. Контролюр п. д-р Маковей подав до відомости, що скантролював касу й знайшов все в порядку. На внесене п. Омельского удїлено видїлови абсолюторию.

Внесеня видїлу: Проф. Клим говорить: Наше товариство признаючи з подякою велики заслуги членів для піднесеня руского шкільництва, іменувало ті рад почесними членами товариства. Сеї найбільшої почести, яку може надати товариство, дотепер пановє: Д-р Ст. Стоцкий, Сротей Пігуляк, Омелян Поповичъ, Ол. Барвінський, Н. Вахнянин і Ів. Стратичук. Головний видїл переглядаючи сегорічні справоздана діяльности філій і поодиноких членів нашого товариства, переконав ся, що особливо два члени заслугують на велике признанє, а то панове: Григорій Никорович, шкільний інспектор у Вижницї, і Танас Русиан, учитель в Чернівцях. Пан Никорович працює вже від довгих лїт ревно і щиро для товариства, а підчас він у вижницкім повітї, то діяльність вижницкої філії найзначнїйша, так взглядно найбільше членів, там найчастїйше відбувають ся збори і конференції, там було найбільше відчитів і найбільше розійшло ся книжок нашого товариства. А се все по думцї головного видїлу в першій лїнії заслугою пана Никоровича. Так само треба признати й діяльність пана Русиака. Він трудить ся щиро для добра товариства від самого заснованя, він перебирав на себе найтяжші обовязки, як касиера і адміністратора, а що найважнїйше, він провадив приготовляючий курс, який урядило товариство, щоб приспособити учеників до руской ґімназиї, 7 лїт шляхом безкоштовно. Богато учеників ґімназиальних завдячують его ревній праці і заохоті, що тепер користають з вищих наук. Взагалї можна лиш подивляти ту працю, яку він вложив для загальної справи нашого товариства. Тож й імени головного видїлу прошу, загальні збори товариства зволять іменувати обох сих ревних товаришів почесними членами товариства. (Живі оплески зібраних вказують на одноду шну згоду).

П. Дарій Пігуляк обговорює з поручення філії чернівецкої і за згодою головного видїлу тему „Про пора вакацій“, в котрім ограничає ся на свої досьвіда і на відповідь, яку дала місц. шкільна рада в Жучці на запитане ц. к. краєвої ради шкільної. Він виходить з тої засади, що як би хотїло ся помочи селянам поділом вакацій, то треба би дати для дітий аж 4 рази ферії по 2 недїлї, а то раз на весні, 2 рази в лїті, а раз в осени. З того би вийшло таке, що дїти би ся нїчого не вчили, бо як знаємо з досьвіду, то треба на початку року майже дві недїлї лише на то, щоби привести дїтий до правильного посїщаня школи. При кінці своїх виводів ставить внесене, щоби ферій не дїлити, а ще й продовжити їх о 2 недїлї в жовтни, коли то найприятнїйша робота для селян припадає. Надуч. Іваськ не хоче продовженя в жовтни, бо в такім разї є вже подїл. П. Лаґадин є против подїлу із тої причини, що робота не зачинає ся у всїх селах одного часу і через то не знати, як ферії дїлити. Уч. Карбулицкий відносить, що через поділ ферій не будуть мати ті учителї відпочинку, що відбувають підчас ферій військові вправи, а як би їх покликано від час науки, то на тім потерпїла би школа. Проф. Іванченко жадає продовженя вакацій для сїльских шкіл, бо они не мають подвійних сьвят. Надуч. Ярошинський мислить, що через подїл вакацій мусїла би й плян науки бути змінений. П. Омельский ставить внесене, щоби пересунути вакациї на серпень і вересень, а п. Щербановский на липень і серпень. При голосованю прийнято одноголосно внесене, не дїлити ферій і продовжити їх о 2 недїлї. Коли би продолженє наступило, то мають вакациї тревати через місяць липень і серпень.

Вибір нового видїлу: П. Лаґадин ставить внесене, щоби вибирати через акламацию а п. Данкевич тайно. На внесене інсп. Поповича відбуло ся поіменне голосоване над способом вибору. Із 61 відданих голосів були 33 за явним а 28 за тайним голосованєм. На внесене п. Лаґадина вибрано до нового видїлу на видїзових: проф. др. Смаль-Стоцкого, інсп. Ом. Поповича, проф. С. Шпойнаровского, проф. Антона Клима, учителя Атанаса Русиана, др. О. Маковея, надрадн. Ясеницкого, проф. Ол. Поповича, проф. Ю. Кобилянского, проф. Ник. Іванченка і учит. Карбулицкого; на заступників Данкевича, Гарасимовича й Омелина Куницю.

Вільні внесеня: Проф. др. Мілянович згадує про хосенну діяльність „Історичного Товариства“ через відчити й подає до відомости, що то товариство хоче видати топографію всїх руских сїл на Буковині, тому звертає ся він до нас і нашої із просьбою, щоби були ласкаві прислати історичному товариству етнографічний материял, а то через номенклятуру по змозї фонетично, як нарід вимовляє. У нас є богато історичного материялу, й як собі панове учителї додадуть трохи працї, то вийде небавом спора книжка, в котрій будемо ми самі про себе писати, не так як то до тепер дїло ся, що другі про нас лише пишуть. Внесене надуч. Жибачиньского, щоби при нових будинках шкільних жадати завсе лише для 2 дїтий, через що зменшить ся порох в класах, принято одноголосно. Інсп. Попович є за тим внесенєм, але то не так скоро осягне ся за для бідноти громад. Щоби не було пороху в класї, то не позволяти дїтям сидїти в лавках в кожухах чи сарданах.

П. Жибачиньский жадає виплати платнай на дрова й на слугу через уряди податкові, що принято одноголосно. Панькевич просить о капомогу для своєї бурси і жалує ся, що в Серетї не вийшла бурса що в житє хоч є на ту ціль вже до 2000 корон. Далї просить заохочувати пильних і здібних дїтий до посїщеня середних шкіл в Чернівцях або в Серетї. Радник суду п. Малин просить о підперте заснованя бурси в Серетї. Як будуть розвивати ся народні школи, як принесуть закон, то будуть середні й вищі школи. В Серетї є товариства для підмоги учеників инших народностий, лише для руских нема. Міська інтелїґенция руска може заснувати таке товариство лише за помочию сьвященників і учителїв. Позаяк у серетскім повітї нема руских сьвященників і учителїв дуже мало, то звертає ся до всїх учителїв із просьбою підперти серетску бурсу. Внесене Гарасимовича, щоби видїл постарав ся о подїл учительского семінара на руский і полоский, принято одноголосно.

закриває картину, що глибоко врізала ся в моїй памяти. Але сам Ананда-..

Конопок з'упинив ся і уважно поглянув на старця під деревом. А сей, як мені здавалось, сидїв по давньому непорушно і спокійно прислухував ся чарівній музиці, якої мені ніколи нередком не траплялось почути.

— Його чутке вухо ловить инші звуки, недоступні нашому слухови, яких не можуть піддати наші грубі інструменти. Але музика вже кінчить ся, а з нею і весь чар. Я вернїй мушу розстати ся з тобою, Візомор.

— Не розумію, чому? Впрочім, продовжай, що ти хотїв казати про Ананду?

— Ананда двічи вилив ся мені в самі критичні хвилини мойого неладного жита.

Яким робом?

— Ти легко можеш з'образити собі моє страшне положене, коли його гнобна справа затягнула мене в свій сїть. Мої товариші — підчинені затягали ві мертві уди, доносили, клеветали, зраджували. Знай, в нас всьо основувалось на взаїмнім довірю. Я міг би виказати свою невинність тільки винищенєм сих клеветників. Тут, в Петербурґу ніхто не вірив обвинуваченям, які виносили на мене мої товариші. На жаль, я був занадто далеко від вас і від власти, яка могла мене оборонити. Всьо злучилось дивно по дурному; ніякої і ні-відкуда я не міг надіятись підмоги.

(*Далї буде.*)

П. Іванов завзивае всіх учителїв виставляти книги по руски. П. Іванов просить пайді виливути на фіяї, щоби они підперли „Крейцарову бібліотеку“ в п. Карбулицький просить учителїв заняти ся продажею тої-ж бібліотеки.

По вичерпанію денного порядку подякував голова зібраним за участь, раду й труд і закінчив збори многолїттєвим на найблагороднійшого добродія й опікуна шкільництва нашого найласкавійшого цісаря Франца Йосифа І.

НОВИНКИ.

Черновецких пренумерантів „Буковини“ просимо, щоби пренумерату платили лиш на друковані картки з печаткою і підписом касиера „Руської Каси“, бо за всяку иншу уплату не ручить адміністрация „Буковини“.

Особисті вісти. В понеділок вечером прибуде тут президент апеляції д-р Александер Тхоржицький на візитацию судів.

З університету. До кінца звичайного виносового терміну записало ся на черновецкім університет 646 слухачів. Именно: 53 теольогів, 315 звичайних, а 20 надзвичайних слухачів права, 103 звичайних, а 42 надзвичайних філозофів і 13 фармацевтів.

Відчит проф. д-ра Стоцкого про руску старину відбудеть ся наперед в середу, а в пятницю дня 20 с. м. о год. 6. вечер.

Сїздуюча пробка „Волна“ відбудеть ся не в пятницю а в суботу дня 21. с. м. о год. 8. вечером.

Румунїзация руских шкіл. Заповівши ворога руского народу стерти его з съвіта, знищить в тім їх біда, що Руски відпірний (на довгі най служить їм історія минувшими руского народу) і тому то всякі заходи попів як Врослїпского чи инших чинників даремні. Навіть приходить на гадку, що і шкільні власти підпирають той рух панародовлена Русинів; або если не так, то відки приходить волоска мова яко викладова в нар. школі в Люди-Горечі? Та-ж там діла дат урядових є 8 дітий волоских, котрі і по руски говорять, а розпорядок з дня 10. мая 1899 ч. 1049 кр. ради шк. звучить дослівно так: Dort, wo nicht 40 solche Kinder im 5 jährigen Durchschnitte wohnen, ist weder ein Anspruch auf Minoritätsschule noch auf Einführung ihrer Sprache als 2. od. 3. Unterrichtssprache gegeben. Чи може краєва рада шкільна недознає, що там, сего року і ½ від 40 нозеся, дітий нема, то най вимає комісию! Питаємо отже для кого запроваджено волоску мову яко викладову в нар. школі в Люди-Горечі? На що спиноють науку? Чи може і в народних школах має цінести якийсь волоский характер? Если краєва рада шкільна не знаває на свої розпорядки, який приклад дає учителям? То-ж просимо що раз так ви, п. Русинів, що засідають в кр. раді шкільній, аби представили єй справу в кр. раду шк. просимо з особна зробити вже раз порядок в тій школі.

Руські квіти. Ідучи за загальним бажанем руского учительства буковинського виготовила друкарня „Руської Ради“ руські квіти на платно для всіх категорий учителїв на гарнім великім папері і продає один аркуш (2 квіти) по 3 сотик. Думаємо, що від тепер не найде ся ані один учитель, чи учителька, — Русин, котрі єще дальше не писались квітів по руски.“ Маємо надію, що від тепер все буковинське руске учительство писати по квіти виключно по руски.

Загально-академічне віче, яке відбуло ся в суботу у Львові, в справі послідних арештовань і єзди на зимних революціонерами російскими в Галичині, ухвалило дві резолюції з протестом проти такого поведенія. По вічу зібрані академики мали устроїти демонстрацию перед російским посольством, але коло почти заступила їм дорогу поліция пішо і кінна, демонстранти розбігли ся, але як звичайно в таких случаях у Львові не обійшло ся без крови і арештованя. Чотирох арештованих академиків заведено на поліцию і по списаню протоколу випущено того самого вечера.

Тов. „Сьвятиньский Боян“ устроює в неділю дня 22 м. ст. марта 1903 в салї касиновій в Башківцах н. Черемошем в назвіт Буковинського Руского поста Осипа Юрія Гординського — Федьковича при участи вспівучасти ви. Парт. Данчула вокально декляматорский вечер з слідуючою програмою: 1. Чом краєна Буковина — муз. Воробкевича хор мужеск. 2. Замовляла горбаня — Соло сопранове — муз. Кишеня. 3. Вязанка народних пісень — муз. Кошеси — хор мішаний. 4. Од Дніпре — Соло баритонове — муз. Лисенька. 5. Поезія козака — муз. Вербицкого — хор мужеский. 6. Празник у Таксві — стих О. Ю. Федьков. — деклямация. 7. Відчит. 8. Хор цигапів — муз. Шуманна — хор мішаний — з товар. фортепіяну. 9. Подорожний — Басове Соло — муз. Шуберта. 10. Дніпро реве — муз. Січинського — хор мішаний з товар. фортепіяну. 11. Довбуш — стих. О. Ю. Федьковича — деклямация. 12. З окрушків муз. О. Нижанковского — хор мужеский. Супровід фортепіянови обнни ласкаво Вп. П. М. Л. Половина чистого доходу призначена в користь Філії Товариства „Руска Школа“ в Вижницях. Цїни місць: Крісло первородне 2. К., крісло другородне 1 К., 50 сот. Партер 1 К., Партер для селян 50 сот. Початок точно о год. пів до 7. вечер. Візитів вчасніше набути можна у антиків в Башківцах н. Ч., а в день концерту від год. пів до 6. при касї.

Посмертна пістка. Перед двома тижнями кинула ся жінка тутешнього фінансового радника Маєра, п. Ілз Маєр під желїзничі колеса, щоби своєму житю положити кінець. Мимо сього, що нещасна потерпіла страшні покалїчення, мучила ся іще в шпиталї через дві недїлї. Померла в неділю дня 15. с. м., а похорон відбув ся вчера. — Денатку можна зарахувати до осіб, що по жіночі щасти в самовбийстві. Вона вже два рази перед тим намірала відібрати собі житє. Раз кинула ся в зимі в глибоку студню, однак витягнено єї; другий раз підтяла собі жили, але лїкарі затамували в час кров. Послїдний раз кинула ся під колеса поїзду, але і сим разом не вижила відразу смерти, а перожила серед страшних мук більше, як два тижні. — В. с. п.!

На добродійні цїли роздала Рада надзірча Товариства взаїмних обезпечень і взаїмного кредиту „Дністер“ на засіданю 26. лютого с. р. з доходів Товариства кредитового за р. 1902 і з провізії від обезпечень житєвих разом суму 2.000 кор., а іменно: 1. Шкільній помочи у Львові 100 кор. 2. Шкільній помочи в Станиславові 100 кор. 3. Шкільній помочи в Тернополи 100 кор. 4. Шкільній помочи в Перемишлї 110 к. 5. Шкільній помочи в Самборі 50 кор. 6. Шкільній помочи в Коломиї 100 кор. 7. Тов. для запомоги бідних учеників руской гімназиї „Руслан“ у Львові 100 к., 8. Тов. для запомоги бідних учеників рус. гімн. св. Кирила в Перемишлї 50 кор. 9. Бурсї Тов. педагогічного у Львові 150 кор. 10. Бурсї Тов. педагогічного в Станиславові 200 кор. 11. Бурсї Тов. педагогічнаго в Коломиї 100 кор. 12. Бурсї сєльскій в Станиславові 100 кор. 13. Бурсї сїяї тов. педаг. в Тернополи 100 кор. 14. Бурсї в Золочеві 100 кор. 15. Руській Бурсї в Новім Санчи 75 кор. 16 Русько-українській Бурсї в Новім Санчи 75 кор. 17. Бурсї в Бродах 100 кор. 18. Бурсї в Ярославі 150 кор. 19. Бурсї у Львові 100 кор. 20. Тов. Руска захоронка у Львові 50 кор. 21. Шкоді виплаєній ім. Шевченка на прибори шкільні 300 кор. 22. Товариству Сільский Господар в Сяноку 500 кор. разом 2.500 кор. Окрім поданих датків рішила Рада Товариства предложити загальним зборам внесок призначити з засобів Товариства обезпечень і кредитового ще суму 2.000 корон на публичні добродійні цїли.

Бурські бранцї, що повернули недавно в англійскої неволї в острівів Бермуда розповідають страшні річи про нелюдяність і жорстокість Англичан. Капландець М. Літов пише: На острові Гінзов були сотки наших Бурів, найбільше сирїт в віці від 8 до 14 лїт, що працювали як бранцї на фармах. Рано мали дві години англійскої науки, відтак ішли на роботу як мулярі, покачі і т. д. Працювати мусїли на жарній сонці. Коли який хлопець упав з утоми, его записано. На другий день привязано дванадцять або і більше таких „злочинців“, цілком нагих, до бочки, і всипувано їм по 25 буків. Раз вибито так цілий відділ за те, що сьпівав бурский гимн. Страшні тортури становило обвязуване нагих молодиць дротом з колючками, котрі при найменшім порушенню вбивали ся в тїло. Часом цілий день держано бранцїв в таких дротах, з розтягненими руками та ногами. По закінченю війни мусїли діти і прочими бранцями присягати Англійцям на підданьство. Многі оборонялись і допери під ударами нагайки простогнали „Ik zweer“... (присягаю.) Ті хлопці, що вже дїтьми мусїли так тяжко терпіти за вітчину, колись стануть мстителями свого народа. Ні один з них, се ясне, не стане добрим англійским патріотом і оборонцом Чемберлайна.

Оповістка.

„Українсько-руська Видавнича Спілка видала доси отсї книжки:

В першій серії „Белетристичній Бібліотеці“.

	Ціна в коронах нав. кор.
С. Ковалїв, — Дезертир і инші оповідання	1·00
Іван Франко, — Поезиї	1·00
О. Кобилянська, — Ціпура і инші оповід.	1·40
Гю де Мопасан, — Дика плоть і инші опов.	1·20
І. Франко, — Полудники і ин. борисл. оповідання	1·40
Н. Кобринська, — Дух часу і инші оповідання	1·60
Кнут Гамсун, — Голод, роман	2·20
Леся Українка, — Думи і мрії. Поезиї	1·60
С. Ковалїв, — Гриміджі проміжлений, опов.	1·60
Уїлїям Шекспір, — Гамлет принц данеький	1·60
Генрик Сенкевіцз, — Із хат. Оповідання	1·40
Богдан Лепкий, — В жити. Оповідання	1·20
Гергардт Гавптман, — Ніщик Геншель	1·20
М. Коцюбинський, — В путах шайтана. Опов.	1·60
У. Шекспір, — Приборкана гостроуха	1·40
Панас Мирний, — Лихі люди	1·40
Короленко, — Судний день	1·20
У. Шекспір, — Макбет	1·60
К. Гуцков, — Уріель Акоста	1·40
У. Шекспір, — Корїолан	1·80
Михайло Янів, — В пастці Сатани	1·00
Панас Мирний, — Морозенко	0·00
Деся Мартович, — Печатєлник	1·90
М. Коцюбинський, — По людськи, оповід	2·60
Б. Орлан, — Скажений елїт, драма	1·00
Василь Стефаник, — Дорога, новелї	1·00
У. Шекспір, — Юлїй Цезар	1·60
Л. Толстой, — Відродженя, (3 томи)	3·60
К. Гаврилїв Боровикий. Вибір поезий	1·60
Ф. Нарежн. — Хлопська дитина	1·80
І. Франко. — Коваль Бессїв	1·00
У. Шекспір, — Антонїй і Клеопатра	1·80
Ів. Тимченко, — Калевала	2·00
О. Катренко, — Нам Природа і ин. оповід.	1·60
У. Шекспір, — Багато гадасу з нечевля	1·80
Іван Франко' — Сїм книг, поезиї	1·40
Силїй Воробкевич, — Над Прутом, поезиї	1·60
Уїлїям Шекспір, — Ромео і Джульєта	1·80
Ів. Сриовецкий, — Оповідання	1·40
А. Кримський, — Пальмове гилля, поезиї на лучшім папері і в лучшій оправі 3·00 К.	2·00
О. Кониський, — Молодші віки Макс. Одинця	2·00
Гю де Мопасан, — Горда і инші оповідання	1·20
В. Кравченко, — Буденне житє. Оповідання	2·00
Уїлїям Шекспір, — Король Лір	1·80
Л. Лукіяновичъ, — За Калиною, новість	3·60
Г. Гайне, — Подорож на Гарц	1·20
Франко, — Вихор Бернут (брош. 1·20) К. опр.	1·60
У. Шекспір, — Міра за міру	1·40
М. Коцюбинський, — Поєдинок і ин. оповід.	2·00
О. Стороженко, — Марко проклятий, поезиї	1·40
С. Ковалїв, — Оповідання кн. III. (друкуєть ся).	
І. Франко, — Вій Constrictor (друкуєть ся).	
Р. Кіплінг, — Мауглї (друкуєть ся).	
П. Мирний, — Дяко старої новочасним (друк. ся).	
Е. Зола, — Жінолюбці (друкуєть ся).	

Ціни подані за оправні примірники. Брошурованих не продасть ся.

У другій серії „Наукової Бібліотеки“, вийшли:

Карель Квапіл, — Народність і її початки	0.60
Фр. Кнайпп, — Лїкарська Фармація	0·50
Фр. Кнєдьє, — Почитки родини, приватної власности і держави	1·50
Ш. Сеньобо, — Австрія в XIX столїтю	0·80
В. Будзиновський, — Хлопська посїдлість пром. справедна	2·00
К. Фламаріон, — Про небо	2·00
М. П. Драгоманов, — Переможна т. І.	1·80
С. Сєнїбос, — Підземна Росія	3·00
Адріан, — Аграрний процес у Добруджанах	1·00
Г. Тен, — Філософія штуки	1·00
Фєрйон, — Дарвінізм (друкуєть ся)	
Інгрем, — Історія політ. економії (друкуєть ся)	

Прошур другої серії не поправляєть ся.

У третій серії „Літературно-Наукової Бібліотеки“ вийшли:

М. Гупшевський, — Хмельницький і Хмельниччина	0.20
Курцій Руф, — Фізіологія	0.20
В. Пачовський, — Вижинка виїзного плаття	0.15
Панас Мирний, — Лихо	0.90
І. Пухнй, — Непрошена сила	0.20
М. Грушевський, — Бех-Аль-Джугур	0.10
І. Рапорський, — Вік нашої пекли	0.10
А. Чехов, — Каштанка	0.15
М. Драгоманів, — Мих. Ів. Костомарів	0.15
Е. Зола, — Напад на млин	0.20
І. Пухнй, — Нові і перемінні явища	0.15
Р. Кіплінг, — Мауглї	0.50
М. Левицький, — Умова для спаш. сьвіта	0.20
Н. Кулїш, — Орися	0.30
М. Кістяковська, — Іван Гус	0.20
О. Стороженко, Оповідання. І.	0.20
В. В рівський, — Досьвіди в поля статистики	0.20
В. Коронєнко, — Діс шумить	0.20
І. Франко, — Шевченко в польській рев. легенді	0·40
В. Гюґо, — Клод Ґе	0·25
Е. Еган, — Руські селяне на Угорщині	0,25
П. Мирний, — Лихий попутав	0,40
А. Д. Уайт, — Розвій географічних погладів	0.30
Ів. Франко, — Украдене щастє	0.50
С. Оберник, — Національне питанє в Норвегії	0·30
Н. Шацинський, — Гомерова Іліяда (1 пісня)	0.30
М. Драгоманів, — Два учителї	0·40
Е. Зола, — Нонїка	0.30
С. Томашівський, — Київська козаччина 1855 р.	0·10
П. Шацинський, — Гомерова Іліяда (2 пісня)	0,25
Т. Масарик. — Ідеали гуманности	0·25
Лукіян, — Юпітер у капотах	0·25
М. Костомарів, — Письмо до ред. „Кольосова“	0·25
М. Гоголь, — Ніс	0·40
І. Рапорський, — Вуалєвня	0·20
Г. Фільєбер, — Іродіяда	0.30
О. Терлецький, — Москвофіли й народовці	0.30
І. Тургенєв, — Ася (2 томи)	0.40
Л. Воронинівський, — Марусе	0.25
Данте Аліґєрі, — Пекло, пісни І—X (2 томи)	0·40
В. Озеховичъ, — Рада Европи (2 томи)	0·70
Л. Толстой, — Крайцерова сонята (2 томи)	0·90
О. Кониський, — Українські казки (2 томи)	0·50
Е. Зола, — Смерть Оліївє Бекая	0·25

І. Франко. — Іліяда (3 пісня) (друкуєть ся).
Гюнер. — Іліяда (3 пісня) (друкуєть ся).
А. Мишковичъ. — Лист до братів Галичан (друкуєть ся).

Приготовляєть ся до друку:

Ф. Купер. — Шкіряки.
Е. Брайтенбах, — Нарис бокської в XIX ст.
Л. Толстой, — Смерть Івана Ілїча.

В друку: Антольогія укр.-руської поезиї від смерти Шевченка під ред. д-ра Ів. Франка, з орнат. ілюстраціями Ю. Панькевича. (Видане кінцеве.)

Адреса: Львів, ул. Чарнецкого ч. 26.

Хто купує за готівку нараз усї книжки видані доси, дістане 25 проц. рабату.

У „Вид. Спілці“ можна замовляти новість М. Янкова „Огнї горять“ по цїні 2·50 кор. в оправі.

Умова. Укр. руська Видавнича Спілка дає всї свої видання на рати (місячні або квартальні) з тим, що термін сплати буде точно задержаний. — Хто хоче взяти на рати книжки, мусить зголосити ся до дирекциї по репере, який має вимінити і зворотити дирекциї. Хто зложить від разу 20 кор. На „Літ. Наук. Бібліотеку“ приймаєть ся окремо передплату по 5 кор. і висилаєть ся 11 дотй, доки ціла сума не вичерпаєть ся. Хто не прішле 5. кор. отримавши 24 ч., той дальших не буде діставати.

Телєграми „Буковини“.

Відень, 17. марта. На денних нарадку нинїшного засїдання палати послів стоїть перше читанє угоди з Уграми. Часописи, що стоять на услугах правительства підносять сей фант до епохового значіня. З другої сторони, опозиційні двенники завважають, що тут не треба приписувати заслуг д-рови Кербергови, але особлившому збігови обставин, бо инакше др. Кербер не булби доченав ся першого читанє угодової устави. Треба признати, що Кербер умів позискати всї слабі сторони осіб і сторонництв для своїх цїлий.

Прага, 17. марта. Молодоческий клюб розіслав до провінціональної праси комунікат, в якім розвиває причину зміни своєї тактики. Кажеть ся там, що ческий клюб допустив до першого читанє правительственних предлог в тім переконанію, що остра опозиция в тім разї більше зашкодить правительству, ніж обструкция. Через обструкцию булиби помагали правительству. Чехам ходить о **полагоджене** правительства, все одно при помочи яких засобів.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в тридільковій ширині стрічок) по 4 сотики за вершок. — При кільканразових уміщеннях опускають ся на пів процент після скільности уміщень.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберга ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- пани і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсових пер. ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Glacé, найновійший виріб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні Земіш і шевйові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і сани, а також наривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских калошів і черевиків до снігу.

Балеві краватки: найновійшого жанру. Балеві мужеські сорочки шевйові, з Ріпце і батисту. Найновійші комірі і манжети, хустечки шевйові, батистові і полотняні. Гузики до комірів і шемізетові. Мужеські шкарпетки.

Ціла пінного сезону продавать ся по дуже знижених цінах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавалових товарів для панів і пань штіблети і ломові черевики: лаковані, Chevreau, білі Glacé і атласові, поволєті зі шкіри Земіш.

Більші засоби на складі: перинькові кучми, дамові наручники, чапочки, колїри і т. д. Правдива бізмяна Єгера: шалєтники, мужеські панчохи, шкарпетки, Chenillen Eschargen і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамські спідниці, камізки; отрівачі пузька і литов; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні чере[illegible] для пань, дівчат і дітий, а також футровані [illegible]. Черевики до сопіганнів для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

(—)

Важне для кождого!

Важне для кождого!

Випродаж!

По дуже дешевій цїні, лиш за 2 зр. 95 кр. пропонує ся гарітур, заложений з 14 цїнних предметів, а імено:

1 годинник нікльований, цилїндр рекомендує (за всяке пошкоджений) з гарно граніруваними окладинами, докладно хронометрований, з трилітною гарантією і етуї.
1 гарний ланцушок з гольдинів або нікля з хрестом. Паризької системи.
1 шпилька до краватки, з гольдинів імітація брілянт.
1 пара роволочених спинок до манжетів, марки „Garantie".
1 гарітур (5 штук) спинок з гольдинів до комбінацій і сорочок.
1 пара кнопків з правдивого срібла, плетеного узорок. 1 (3—20)
1 перстень гольдинів з гарним каменем.
1 кишенькове дзеркальце і етуї.

Той самий гарітур з годинником золоченим в огню, який не тратить полиску коштує лише 5 кр. 10 кр.

Сам 14 гарних і цінних предметів разом з годинником (цилїндр рекомендує) висилає за 2 зр. 95 кр. (за посилаткою або випадково наперед грошей) вірна:

Brüder Hurviz
Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли ся вещи не сподобає ся, можна до 8 днїв завернути і дістати гроші назад, одже нема ризика. — Богато ілюстрованої каталоґи годинників, гарітур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по малій цїні — gratis і franco.

Дрібні оголошеня.

Валєриян Скварнїцкий

артист-різьбар, улиця Пшнєй-Гора (Weinberggasse) 26, спеціалїст від европейских рам портретових, ролїв до олтарів цінних лиштвових, різьба церковної, порталїв і т. п., виконує вельми акуратно точно і дешево. (2—5)

Осип Нехцай (1—5)

робітня обуви мужеської і дамської (спеціалїстабсольвент чернівецького технікальної цінного курсу, полїцаєвий достанець обуви пре ц. і. к. 22. полку обер. краєв.) в Черніївцях, ул. Йосипа ч. 20. приймає вельмі роботи і виконує їх солїдно і дешево.

(0—0)

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

і урядів парафіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїні

в друкарні

„Рускої Ради"

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4.

Ч. 18401 ex 1902.

Оповіщенє.

Виключна продаж знаменитої щавн алкалїчної „Ludwigsquelle" в Поляй-Нелґрі атинеции Дорни, будучої в посїданю бук. гр.-ор. фонду релїґійного, є до набутя.

Евентуально може ся жерело, враз з цїлковито уряджеиим заведенем до наповнювання, бути видержаване.

Рефлектанти зволять дотичні оферти вносити до ц. к. дирекциї дібр гр.-ор. фонду релїґійного, де рівнож довідають ся о блисших виленених.

Зголошуючі ся до ц. к. заряду здроєного в Дорна-Ватрі можуть кождої хвилї так жерело як і заведене до наповнювання оглядати.

Чернівці, 6. марта 1903. 4 (2—4)

З ц. к. дирекциї дібр бук. гр.-ор. фонду релїґійного.

В папірни „Рускої Бесїди"
в Черніївцях (Петровича 2)
суть на склад
слїдуючі книжки:

Поезиї Т. Шевченка за 2 к.
Наша дума Ф. Колесси
за 2 кор. 50 с.
Писання Ос. Юр. Федьковича
за 6 кор. і за 8 кор. 80 с.

При більшім закупні опускаю ся значний рабат. (0—0)

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

Доносимо до загальної відомости, що вийшли „**короткі православні молитвенники**", видані товариством „Руска Бесїда". Купувати можна в нашій Папірні (улиця Петровичч. 2, Черніївці). Цїна примірника в гарній оправі 24 сотиків (12 кр).

(0—0)

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Рускої Бесїди" в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 2

звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби
гуртом закупновували не де инде але в нашій папірни

всякі прибори шкільні,

а імено:

зошити, оловцї, пера, стирки, (радирки), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, лїнії і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній цїні і зможуть на тім красний дохід мати. Всї ті артикули суть далеко лїпші як в инъших склепах.

Друкарня „Рускої Ради" в Чернівцях

отворена в неділю і съвято від 9 до 11 години рано.

Найновійші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарні „Рускої Ради", в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

Марка охоронна: **котвиця** (—)

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї,

загально признаваний знаменитий **усмирюючий лїк на втиране** по цїні 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх антиках.

Просимо жадати сей загально удобрений лїк все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „**котвиця**" з антики **Ріхтера** і для остережности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком що правдиві.

Антика Ріхтера

„під золотим львом" у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.
З друкарні товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 29. Чернівці, пятниця дня 7. (20.) марта 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поєдиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Рада державна.

Вівторок розпочала палата послів обраду над угодою з Угорщиною. Забирали слово посли Прашек, Брайтер, Лїнднер, Кінк і т. д. Посол Лїнднер скаржив ся на упослїдженє Австрії зглядом Угорщини на полї промислу, на переслїдуваннє Нїмцїв в Угорщинї і на атаки Угрів против спільности армії. Підчас обрад дуже мало послів в палаті. Майже нїхто не інтересує ся дискусією. Можна сказати, що парламент працює. Підчас дискусії роздано між послів звіт суб'комітету для реформи регуляміну. Говорить ся там про розширенє дисциплїнарної власти президента.

В середу вела ся дальша дискусия над угорською угодою. В дискусії брали участь пп. Фідлар, Фіярі, Елєнботен, др. Кербер і Козїшер. Нинїшні обради будили певного рода заінтересованє задля промови др Кербера. Він заявивши о своїй льояльности зглядом Угорщини і сказав, що є переконаний, що і Угри дотримають условии угоди, хотьби для утримания спільности монархії. Що до змісту угоди, то виходи президента міністрів були багато скромнїйші, як можна було сподївати ся. Він сказав, що остаточне полагодженє тої квестії є для держави користнїйшим, як пропізорий, або стан невпевности. — На засїданю внесли посли Пігулик і Н. Василько дві інтерпеляциї. Перша тичить ся справи обсадженя гр. прав. парохії Гореча, на яку консистория предложила кандидата, що анї в зуб не розуміє по руски. В другій інтерпеляциї скаржать ся інтерпелянти на консеквентне упослїдженє Русинів в грекo-прав. церкві.

З буджетової дискусії наводимо найцїкавїйші місця, що дотикають бесїди п. Романчука і відповіди дра Кербера. Социял-демократ Зайц сказав: Се зовсім понятно, як буджетова дискусия стрічаєть ся із байдужністю. Буджетова дискусия в палаті, що стоїть під диктатурою § 14 в загалом щось неможливого. Правительство Кербера має ві всїх опозиційних партиях самі послушні знаряди і може безпечно дрімати. (Дашиньский: Vide рекрутьї!). Не можна брати поважно парламенту, що допустив буджет, нові податки і рекрутів на підставі § 14., не можна брати поважно парламенту, якого вислано на ферії, щоби зробити буджетову пропізорию при помочи § 14., парламенту, що стерпів так багато міністрів, які послугували ся § 14. Так, як „Mädchen aus der Fremde“, приїде Кербер в своїй промові кождому кинцю. Ci подарунки оказали ся однак як пусті фрази. Тільки для одної партиї привіз дещо Кербер, для польскої шляхти, якій се правительство вже так багато дало. Кербер забезпечив вже шляхтї будучі жнива і заявив готовість евентуально всякими гвалтовними способами поборювати опір руских сельских робітників, якби вони важили домагати ся людскої платнї.

П. Брайтер сказав між иншими ось що: се дуже сумно, як памєть економічних справ, говорить ся тут безперестанно про язикові квестиї. Правительство забуває, що сей спір треба рішити не тільки між Чехами і Нїмцями, але почавши від Трієсту аж по Боденбах, а від Пасова по Чернівцї. Кривди польского і руского селянства відіслав др. Кербер до галицкого сойму; однак він забув, що сей сойм заступає майже виключно інтереса пануючої клїки, а він знає, що його шляхта є пластично кривами. Дальше критикує бесїдник в острих словах управу Галичини, яку називає правдивим пашалыком і підносить, що він яко Полик не має нїщо против самостійности Галичини, якби урегульовано язикове питанє, забезпечено обом галицким нацiям повну рівноправність і запровадженo загальні, безпосередні, тайні вибори до всїх репрезентацийних корпорацій. Инакше треба всїма силами опирати ся таким планам.

Вісти з цїлого сьвіта.

— *Плани польскої закази.* В „Dziennik-y Polski-м“ наводить польский політик Ценьский результати дїяльности польского центрального виборчого комітету що до орґанїзациї повітів, якої підняв ся політичний „комівояжер“ Козловский, що їздить від повіту до повіту і голосить крущяту против Русинів. По словам Ценьского, має польска орґанїзация такі цїли: 1. розбудити дїячів до народної працї і жертвовлюбивости; 2. зближити польских дїячів до патріотичної мїйскої інтелїґенциї в цїли безпощадного поборювання „рускої гайдамаччини“; 3. зближити польску інтелїґенцию з польским народом по містах і селах; 4. зближити польску суспільність до „братнього“ руского народа, з'єднити ся з тим народом і тим самим спасти його від брїхливих, самолюбних і засїпленых руских проводирів, що місто роботи, над народом тільки погіршають його положенє; 5. научити суспільність в один орґанїзм, в одну спілку народного труда для зготовленя красшої будучности.

— *Партия Вольфа.* На днях відбув ся в Празї з'їзд партиї Вольфа, в цїли рішеня питаня, як відпести ся до народного з'їзду ческих Нїмцїв, що має небаром зібрати ся. Між иньшими осуджено безцїльні і нельояльні окрики в роді окликів Шенерера: „Hoch und Heil den Hohenzollern“. Фракция постановила піддержувати і на дальше клич „Проч від Риму“, змірати до запровадженя нїмецкого язика, економічної самостійности Австриї, а тільки політичної унії з Угорщиною, виключенє Галичини із Долитавщини і до тїсного союза з Нїмеччиною.

— *З Балкану.* Віденьский дописуватель „Петерб. Відомостій“ пише, що один з австро-угорских дипльоматів висвитив его, що неведенє російского і австро-угорского правительства зглядно обох амбасадорів на балканьскім півострові має спій з гори уложений план і опирає ся на найбільшій ягоді, в чім лежить запорука успішної дїяльности на Всході. Тому всї вісти з балканьского півострова треба

А. Біломор.

Із записок мореплавця.

(Переклав: Остап Сьвітлик.)

(Далї.)

Для всїх, що окружали мене тодї в Ругодиві, я був не більше не менче, як чузоземцем, мало що не авантуристом, якого пересаджують власні вподаня. А ся сторона, в котрій я тодї жив, зберегла свою і національність і религію і звичай-обичаї через широ-сердешне довіре приятеля до приятеля; ей традициї були під лїком знані і старому і малому. Нїмці туземці нїколи не примушували, щоби серед малого гуртка їхніх учителїв, людий вибраних, довоє і клевета не вважали ся ганьбою. Нагідя людий вірити в інстинкти собі подібних є загально людскою слабостию. Як тільки доносив моїх товаришів сталась загально-звісною, їм повірено без вагання. Жити під гнетом позірних обвинувачень, без помочи приятелїв, без надїї оправданя, серед клеветників і ворогів сталось нїщо для мене неминучим тягаром і я рішив покінчити зі собою.

Се була легкодушність, помраченє ума, Коновов!

Ні, не повторяй ти чужих слів, слів людий, що нїколи не знали горя, бідн.

Я холоднокровно на все вважив ся і все добре роздумав. Ти знаєш, що разом зі мною обвинувачували і Чичмарева, мого головного помічника. Кінчаючи свої земні рахунки, я знав з певну одвічальність; він міг покликати ся на мої прикази, а помирші сорому не мають, гадалось мені. В суті річи він тільки й виконував мої прикази. Не буду тебе переконувати, що руководило мною, чи чувство великодушности чи нехіть до жити. Ні. Тут прямо було пристрасне бажанє покінчити соромітну справу та уйти від людий, що сталось мені ненависними. І отo я, що завсїди вірив, що жите є вище добре, дар божий, котрого чоловік не є в правї собі відбирати, рішив ся його собі відібрати.

— Ти був о всїм тім переконаний, а все таки рішив ся на самовбийство! Химерно і непонятно, — сказав я.

— Так, рішив ся. Я прийшов до сього нїкчемного сьвідомо. Я не находив нїякого виходу. Так мені принаймні тодї здавалось. Я написав лист, впорядкував свої справи, зачинив двері на ключ й приложив холодне дуло револьвера до виска. Це був мій старий, великокалїбровий револьвер Смит-Вессона. Кругом мене панувала мертва тиша, з високого неба, голубого і безхмарного, сипались в велике нїжне мого кабінета золоті лучі горячого, полудневого сонця. Я навіть дуже любив сьвітло і сонце й мені хотілось умерти під його горячими промінями. О, повір мені, нїхто не є в спромозї з'образити тих почувань, передати словами ті муки, що дізнає чоловік повний сил і здоровя...

— А твоя жінка, де вона була? — перебив я йому.

— Бога ради, не згадуй ти мені о нїй! Гадка о нїй й до сеї пори камороже ві мні кров. Безмежно дорогому сотку я оставляв сумнївне взаємне, память о нїчиїнним самовбийци. А ти іще говориш мені о прощаню і забуттю! — гнївно закликав Коновов, й вічи його загорілись недобрим огнем.

— Продовжай.

— В моїй душі не було ні найменшого остраху перед тим невідомим сьвітом, до котрого я готовив ся вступити. Іще мент — і зайчик був би був спущений, а вже натягував рухню. Але в тій хвили дверї тихо відчинились і поміж мною, а ярко освітленим вікном появив ся Ананда. Він пильно глядів на мене, й я, по прежньому, як перший раз, в очах його став читати його мисли, желанє і приказ, стратив волю і забув на все, що мене окружало.

А байдужний погляд Ананди велів мені продовжати. Зайчик був спущений. Коротший, різкий стук стали о сталь прогомонів в мертвій тиші, але пострілу не було. Я повторив іще раз, натягнув зайчик і спустив його приложивши дуло револьвера до виска. Знова обмах!

— Досить! — підвівши руку, приказав мені Ананда.

Я виповнив його приказ і наче в сні, наче загіпнотизований, поклав револьвер на столї.

— Сїмі патронів, старий, розбитий револьвер, нїмци твої руки дрїжали, хоч ти сего і не відчував, — завважив я.

— Не перебивай, будь ласка, осталось небагато часу.

Патрони були добрі, після сього я отрїдив ними до цїли і ні разу не було обмаху, а я, ти сам добре це відаєш, нїколи не був трусом.

— Продовжай.

Ананда зник так нечайно, як й появив ся. Я бачив, як він вийшов за дверї й, коли я пішов за ним, незвичайно був здивований, що дверї по давньому були замкнені на ключ.

Ні не було весь, що його рознавало, незвичайним і неправдоподібним, за хвилину я цїлковито успокоїв ся і міг вже холоднокровно думати і розважати. Память моя підказала мені, що все що бачене було тільки доказанем поновленем того, що мені давність хіт передше вже показував Ананда і цїлковито улетїло з моєї памяти. Повторяю, зі мною приключилось се, що трапляєть ся чоловікови, що раптом пригадує собі ві всїх подробицях недавно бачений, але забутий сон. Спонїйна розпага і снагад спонукали мене до кінцевої постанови покінчити ся моїй судьбі і терпеливо виждати кінця окнтів. Я був сильний, здоровий, молодий і вірив в справедливість...

— Тепер вже не вірив, кажеш?

— Так, не вірю і не можу вірити. Ти глядиш уважно на мене. Чи може я передчасно не постарів ся? Чи може життє і люди пощадили мене? Чи можу і тепер іще, коли я постарів ся, коли бременo життя вже за тяжке на моїх плечі, щадить мене? Але лишім се.

Другої днини о осьмій годинї рано

приймати з цїлковитим спокоєм без недовіря і підозрівання. — Льондоньский дописуватель французької часописи Matin мав розмову з сербским послом в Льондоні, котрий заявив, що уважає теперішне положенє в Македонії о много гіршим, як було перед внесенєм австро-російского проекту реформ. Тепер бо прилучають ся до болгарских комітетів також представителї наших народів християньских, а іменно Серби, Румуни а навіть Греки.

З вшехнольской огиди в Галичині.

Злоба з глупотою все ідуть в парі, тож не дивно, що бачимо їх і в теперішній вшехпольскій господарщї в Галичині. Вислугуючись у Відни при всякій нагодї за кілька дрібних фраз, що підхлібляють їх самолюбству і самодурству, та за одробину... від часу до часу, для одної та другої паньскої губи — „цукру“, та уроївши собі, що они добились якоїсь справдїшної „власти“ в Галичині, здобувають ся нинїшне браця и дїйности лише на все нові глупі пасивлєства, до часу, поки вкінець Австрия не уважати-ме за відповідне копнути усю ту погорджувану вволоч погою. Придушувочи силоміць природжену словяньску щирість (є сильно справдї є між нами Словяни!), вживають вшехпольскі верховоди все на ново лише свое мудрство.

Так стало ся, як нам доносять зі Львова, і а послїдною нагінкою на українсько-руснюю радикальною анти-российскою агітацию, нагінкою, що послїдувала гнеть по „сердечних“ вшехпольсько-капшских обіймах на Ballplatz-у у Відни та під капами — у Львові. Нєйже на Soplicę, ура! закликали нинїшне браця, та кинулись ревідувати, переслухувати, арештувати, а навіть купати в найдани (!) одного то другого з тих, що допустились великого злочину — причислана до Россії книжок і часописей, видиваних за границею нераз за посїданий гріш патріотичної української, московскої, та — польскої молодежи. Ну — і нагінка удала ся з знаменито! Наревідувавши й напереслухувавши, закувавши в найдани двох невинних селян, що не хотїли зрадити положеного в них довіря та віддати в руки москвофілських посїпаків селян-підданих российских, їмили наконець львівскі полїцайники в свої руки „голованого“ провинника, кого?! — польского патріота, що терпів за політичне вже в Россії і утїк звідтам, д. Тополяка, чоловіка жонатого, батька родини. Сиранді п. Тополяк може сплюнути й сказати: ой, нема то як мудрі „родаци“!

Але попри мудрости вшехпольских полїцайників виявило ся еще при тім и повній наготі і їх вшехпольске мудрство. Думаючи, що їмили в свої руки — Русина українця, поступили они з ним як по вшехпольски, як то лиш львівскі з особна, а галицкі взагалї „сторожі публичного безпеченьства“, при виборах і т. п. нагодах, уміють. „Czekaj ptaszku, mamy cię, zagaz tu wszystko wyspiewasz“... Такими і подібними загально в Галичині и урядованю принятими фразами, регулями“ очивидно, вспіли на п. Тополяка вшехпольскі культурники, саном обійшлись з ним, як з опришком, а не політичним провинником, та ще підданим чужої держави. П. Тополяк зробив на се великі, дуже великі очи... А він же утїк з границь абсолютної держави до конституционной, до краю pod bratnią rządem... Даремно протестував він і покликував ся, що навіть в Россії в арешті обходжено ся з ним без всякого порівнання людинїйше, що не вволочено его до арештанского (львівского, галицкого) вікту (недавні галицкі рорухи арештантскі) і т. п.

Нема нїчого злого, щоб не вийшло на добре. Вже пок. Драгоманів грубо помилив ся що до нашої галицкої „конституциї“, і не диво! — помиляють ся-ж що до неї і сам австрийский премєр, п. Кербер..., бо-ж не відсилав би Русинів якнайше до галицкого сойму та галицкого (п. к.) правлїня. Та такі полїї може прецї отворять декому очи, коли вже не п. Кербероня, то хоч може деяким закорхонним Полякам та... Українцям! Пора-б вже...

Престолонаслїдник архикнязь Франц-Фердинанд.

Угорска часопись „Jövendő“, що виходить в Будапешті під керманичеством д. Ференца Кошута, сина славного Кошута, приносить в своїм 6. ч. з достовірного відомого жерела цїкавий образок характеру і життя престолонаслїдника, архикнязя Франца-Фердинанда. Опис рединного життя архикнязя в осьтакий: Архикнязь і його жінка ведуть справді взірцеве житє. Вони живуть тїльки для себе і оминають всякі публичні товариства. Вони чують і бачать, що против них куеть ся всякі крамоли. В цїлій цїсарскій родинї найлїпшими приятелями є — цїсарь, котрий з цїлою теплотою свого серця відносить ся згадом свого братанка, а княгиня Гогенберг тїшить ся його батьківською опікою й любовію. Вже від трох літ замужні Франц Фердинанд і княгиня Гогенберг. Від того часу відвідали вже їх всї члени цїсарс ої родини і то принаймні раз. Тїльки архикняж Фридрих, котрого дочка Христина заручена була з Франц-Фердинандом, не був ніде ані разу в Бельведері. Жінка архикняза Фридриха, архикнягиня Ізабелля, відвідала недавно по більше як двадцятий розвязі по перший раз свою колишню двірску даму. Княгиня є великою женщиною, здорового нарід англійсьа леді, що кождої днини найменше пять годин посьвячує шпортови. Бельведер є замкнений для сьвіта, а особливо для журналістів. Навіть найвищий лакей знає, що має строго ся журналістів. При тім однако архикняз щодсино читає часописи ріжних напрямів і робить витяги для цїсаря. З особливою енергією старає ся він не занимати собою публичности. За нїщо в сьвітї не дементував би він часописних вістий. „Вони хай пишуть, як хотять, а стерпотливова відповідь архикняза, прийде час, коли всьо вийде на верх, що мене ошибочно осуджено. Се резерва має ірім того і инше підставу. Нїчого більше именно не лякають ся архикняжі як означення: Жадні популярности.

Родинне житє архикняжества є надзвичай релїгійне. Кождого ранка слухають они служби божої, а що місяця сповідають ся. Часто читає ся, що знаний агітатор патер Абеля є їхнім сповідником. Це неправда. Сповідником архикняза є еврейский священик Фішер. Релїгійна ревність наповнює їх серця. Між тим часто трафляє ся, що по півночи, коли віддалили ся послїдні немногі гості, архикняж. Фр. Ферд. з жінкою удають ся до каплиці, аби перед пінтарем відмовити молитву. Строго захоплюють пість, коли вчасно не надійде папеска диспенса. В театрі бувають дуже рідко, що пояснює ся тим, що архикняз не може впровадити своєї жінки до цїсарської ложи. Архикняз не є вирочім музикальним і мало занимає ся штуками. В грошевих справах є він великим національ-економістом.

В політиці взяв архикняз перший раз участь на спільностра попереднього року, коли на препоручене цїсаря інтервенював в австро-угорскій угоді. Тоді казав викликати др. Кербера з спільної сали міністерияльної ради і мав сказати: „Зробіт порядок, бо инакше цїсар дасть Вам відпустку.“

Про кінця пересправ угодових мав сказати престолонаслїдник до президента міністрів др. Кербера: „Що тикає ся Чехів і Словян, тих беру на себе, ви зробіть тїльки порядок з Німцями.“ Друга точка програмова лежить в увазї, яку зробив архикняз в грудню м. р.: „Мене можемо бути названими Німеччини“. Можливо, що сей послїдний виклик є тїльки виразом партії, що ворожо успособлена до німецкого цїсаря. Бо що найменше між цїсарем а престолонаслїдником суть добрі і щирі, се загально знане. Бо навіть, архикняз Фердинанд вислав був цїсареви вітаючому по его знаній вивіграньсній бесїді довге гратулацийне письмо, хоч правда, що тоді цїсар німецкий відказував був ся до реакції.

Допись з Сторонця-Путилова.

Справоздане з голосних зборів путилівскої філії тов. „Руска Школа“, котрі відбули ся дня 1. марта 1903 в будинку шкільнім в Сторонці-Путилові.

Голова товариства п. Севастиян Білашевчук отворив збори сердечною привітною, витаючи присутних пань і панів.

Дальше зазначує голова, що немо доброї волї не ніг причинитись в нинїшнім році до розбудженя товариства до праці. Перешкодою в сім дїлї було звернене цїлої его уваги на кінечне заложенє читальні в Дихтинцях, а дале его довершена, муєть несьвятити весь вільний час по науці, а нерідко і кождо сьвято, щоб породомити полюбіре і байдужність цілого населенія, а натомість переконати Гуцулів о користях сеї інституції в нинїшних часах. Вкінци довершив свого, — нині тїшить ся успіхами молодої читальні, а не поминає проектом заложенія кази райфайзенської.

Дальшою причиною була хороба нашого писаря п. Юрія Гордийчука, котрий як нам всїм тут зібраним відомо нині ріг тяжко горшить на ревматизм. Він не в одній мав бути мені помічним, тимчасом стало ся противно.

З наведених причин лишить хвалькі збори не лише нам, але цїлого нашого повіту філії, нечинними.

По сім слїдувало відчитанє протоколу з голосних зборів на рік 1902, що присутні приймають без зміни до відомости.

Із касового справоздання скарбника п. Таназія Федоровича показалось, що в касї за 1902. рік було доходу 18 вор. 60 сот., розходу 70 сотиків, отже остало ся на 1903. рік 17 вор. 90 сот.

Контрольна комісия провірившы рахунки знаходить їх у взірцевім порядку.

Опісля слїдували вільні внесенія, при котрих велась інтересовна і ожившена дискусия.

Першою точкою було ухваленє і висланє гратулацийної телїграми Вп. п. Омелянови Поповичеви з нагоди его авансу.

2. На внесок пана Зоти, щоби всї учителї і учительки писали квіти по руски; забирають голос пп. Гаїбка, Балашескул, Брандель і Попович, чого наслїдком була ухвала закупити други на руські книги, розділити їх межи учительство у горах, а рішенєм означити час, в котрім всї мають виставити книги по руски не змінюючи імен на пр. Николая на Николаю, а Юрій на Георг і т. д., як також не підписувались латиньскими буквами, чого урядники податкові звичайно домагають ся. (Принято.)

3. Дальше п. Гаїбка порушив дуже важну справу. Він сказав: До тепер майже нема з наших гір ні одної сельскої дитини в гімназиї, чого причиною не лише загальна неохота наших Гуцулів до науки, але також і далеке віддаленє від найближчої місцевости, в котрій є гімназия, проте чує ся некучу потребу засновати приватний курс першої класи гімназиальної для хлопців з Путиліщини, що по укінченю школи народної сказують охоту і талан до дальшої науки.

Академика з Чернівців, що учителя сего курсу мали-б учителї гірські з'обовязанними датками, кождого першого, удержувати. Сей проект поручають збори виділови до введенія в житє з початком шкільного року.

4. Опісля присутні ухвалили, щоб товариство до праці розбудити, а тим самим й деякі одиниці моральною приневолити до чинности на полї просьвіти і справи не лише особистої, але й народної. В тій цїли будуть сходитись ся кождого місяця в неділю або сьвято по першім будучо загальні збори, будучо виділові засїдання не лише в Сторонці-Путилові, але в кождій инших місцевости, де є школа народна. Перші сегорічні звичайні збори мають відбути ся в школі у Плоскім, о чім еще з особна дасть ся знати через „Буковину“. — За порадком перейде ся усї села Путиліщини. — Господар, в котрого домі відбудуть ся збори, буде моральною приневоленим прибувших принати у гостину. Однак щоби панове, у котрих кухні в дома не ведо ся, не були нарежені на клопоти з гістьми, з'обовязує ся всїх інтересованих загалом, принати гостий „чим хата богата“.

5. Посли п. Гаїбка додає, що в виду сього, то кождий з нас тут зібраних є музикальним на якісь інструменті, давного добре було-б наложити капелю. — Справок 4 мами, один флет а челю і ноти до неї купим на гроші товариства. По кождих зборах весело, а таким коштом забавимо ся, дальше розбудимо охоту до численної участи в зборах не лише у самих себе і у прочої інтеліґенції в наших горах. (Принято).

6. По причині, що наша філія матеріально що дуже є убога, доходів крім членських вкладок не має ніяких, проте внесли учителька з Кисилиїв, що добре було-б, коли би всї наші, котрі належать до нашої філії, як також кождо жона учителя зобовязали ся в цїлї спорядити 2—4 кусні домівських виробів, або газету, опісля роботи тї — даром перейшли-б на власність і розпорядимість філії. Коли зібрала ся подібних робіт більша скількість, на тогди виділ філії в часі голосних зборів мав-би уряджати томболю, а отримані гроші з розпродажи перейшли-б у касу філії (Принято).

7. В цїли ми внесок п. Зоти збори годять ся, щоб той сам виділ остав і на слїдуючий рік і то без зміни. Однак голова філії п. С. Базилевичуз ріжних ся своєї гідности, тим на его місце вибрано п. Осипа Брандля вчителя з Сторонця, а п. Брагу з Плоскої заступником виділового.

По вичерпанію порядку дневного, завдяки голова збори промовою, вказуючи видїл до витревалої праці і закінчив многолїттєм в честь цїсаря, що зібрані три рази гірмо повторили і з одушевленєм відспівали.

По зборах судив п. Федорович, що є скарбником філії, зробив з присутних фотографічно знятє в трох групах, приобіцюючи кождому по одному примірникови.

в цїлов до Чичирени. Він замічив невеличкий дімок з горішом, що єдав ся природною терасою на ріку Синій Дуй. Я завзяв ся на ту терасу, що густо заросла рослинами полудневою зелени. Весна що йно настала. Синій Дуй розлив ся на величезних просторі, полискуючи і блискотїв під яркими лучами горячого сонця; акації, розі, сиренари цвили, й цілих їх пашючий воздух. Природа була також тихо-пречарна і принадна, але на душі в мене було важко і непідрадно й я не звертав уваги на чарівну панораму величавої рівнини. Минуло вже чверть столїтя від того достопамятного ранка, але я й до сеї пори сливе не ворожо глядїу на весняний розцвіт природи. А ти мені важеш, пора призабути. О, Боже мій, кільо то лиха наробили мені тїлачі ся моїм повним довірем мої товариші на далекій чужині. І бачить Бог, я не заслужив нїчим сего лиха — притобленим голосом сказав Кононов.

(Конець буде.)

Вдоволені розїхались гості і члени товариства ще темним вечером домів. — *Радар Юрій* заступник писаря.

НОВИНКИ.

Promotio sub auspiciis imperatoris. — Судовому асесультантови в Чернівцях Маркусови Премінґерови позволив цісар промувати ся на доктора прав sub auspiciis imperatoris. Условиною такої промоції є, що кандидат мусить всї державні іспити зложити із відзначаючим поступом. Підчас промоції дістає в дарі від цісаря золотий перстень з бриллянтами. Промоція sub auspiciis imperatoris є великою рідкістю. Від коли істнує чернівецький університет, є се четверта така промоція: перший, що промував ся на доктора sub auspiciis imperatoris був теперішний дотаційний радник *Н. вдови* барон Стварч, другим професор теольоґії Галїн, а третим вищепіст в мінґеретні гандлю гр. Гохдорф.

Помер в Чернівцях професор реальної школи Ґрнґорій Тарновецький дня 17. марта в 63. році життя. Похорон відбув ся дня 19. с. м.

Старшина райфайзеньскої каси в Кіцмани скликує на день 25. марта 1903 надзвичайні загальні збори в цїли підвисшення стопи процентовоґ. Збори відбудуть ся тогож дня о 3. годині по полудни в помешкан. „Руської Бесїди".

Денис Євстафієвич, цисар.

Загальні збори каси райфайзеньскої для кожичок і одягностки в Новиї-Мамаївцах відбудуть ся дня 22. марта б. р. з тими порядком дневним: 1. Отворене зборів. 2. Прочитане статутів. 3. Вибір надзорчої ради. 4. Евентуалія.

Середні школи в Австрії. В шкільнім році 1899/1900 було загалом середних шкіл 512, з того 210 ґімназий а 102 реальних школ. Найбільше ґімназий було в Чехах, бо 51, опісля йде Галичина з 30, Моравія 28, Австрия долїшня 22, Тироль і передгорянський землях 10, Стирия 9, Шлеск 7, по 6 мала Австрия гор. і Істрия, по 2 Буковина, Далматия, і Країна, 3 Каринтия, 5 Зальцбурґ. Реальних ґімназий було загалом 21. Найбільше число шкіл реальних мали знов Чехи, бо 30, потім Моравія 25, Австрия долїш. 17, Галичина 6, Шлеск, Тироль і Істрия по 4, Стирия 3, Австрия гор. і Далматия по 2, Буковина, Країна, Каринтия і Зальцбурґ по 1. Середних шкіл взагалї було: в Чехах 82, Моравії 55, Австрії дол. 46, Галичині 36, Тиролї 15, Стирії 12, Істрії і Шлеску по 11, Австрії гор. 8, Далматиї, 7, Буковинї і Країні по 6, Каринтиї 4, Зальцбурґ 3. — Одна середня школа числила на 48.730 душ населення в Моравії, на 60.716 в Зальцбурґ, на 63.418 в Тиролї, на 66.907 в Австрії дол. на 70.858 в Чехах, на 81.895 в Істрії, на 83.666 в Далматиї, на 85.618 в Країні, на 93.265 в Каринтиї, на 103.606 в Австрії гор. на 112.696 в Стирії, на 145.953 на Буковинї, а пізнїш на 206.070 в Галичинї. Число ґімназияльних учеників зависіло з кінцем шкільного року 1899/1900 в Галичинї 16.518, в Чехах 14.477, в Австрії дол. 9046, на Моравії 7643, в Тиролї 2829, в Стирії 2500, на Буковинї 2301, в Істрії 1845, на Шлеску 1873, в Австрії гор. 1643, в Країні 1635, в Далматиї 1280, в Каринтиї 817 і Зальцбурґ 495. — Число учеників шкіл реальних виносило: в Чехії 10.098, на Моравії 6276, в Австрії дол. 5899, в Галичинї 2563, на Шлеску 1881, в Істрії 1344, в Стирії 925, в Тиролю 589, в Австрії гор. 452, на Буковинї 427, в Країні 421, в Далматиї 374, в Зальцбурґ 470 і в Каринтиї 263.

Ґімназия нового типу. Краківські дневники доносять, що з ініціятиви товариства учителїв висших шкіл утворив ся в Кракові комітет, котрий в імени 300 членів вніс до сойму петицию о утворене в Кракові школи середнього типу, в котрій не учено-б зовсім ґреки, а задержано лише латину. Для переведення сеї справи завязав ся окреме товариство, котрого статути намісництво вже потвердило. Досї приступило до него 160 членів.

Важний винахід. Др. Кізе оповідав в паризькій „Revue des Revues", що проф. Петро Стіне винайшов апарат, при помочи котрого можна буде бачити сьвіт, а навіть добре розрізнати предмети людьми цілком сліпим навіть від уродженя. Проф. С. держить свій винахід в тайні, але др. Кізе випробував его на собі. Стіне твердить, що чоловік бачить не очима, лише мозком; око приймає лише образ, що переказує его мозкови оптичний нерв. Коли люди будуть позбавлені очий, то инші органи відгадали би ті самі прислуги. Деякі лікарята цілком не мають очий, а однак цілим тілом „бачуть" сьвітло. Проф. Стіне виразно каже, що его винахід цілковито заступить очи.

Дивo природи. В Доброві коло Фрідеку на Шлеску у тамошнього господаря Ґабєшовского, мала утелити ся корова. Перід однак був так тяжкий, що не оставало ся нїчого як лише корову дорізати. Тоді показало ся, що теля в корові мало одно тїло і чотири ноги, але дві красно виросли, однаково великі голови з двома очами в кождій, красно витвореними писочками і ніздрями. Голови були симетрично на право і ліво обернені і поздовжні їх осї творили з переду 120 степенїв, на перишу голови виросли були з одного місця двоє уший а дитяче двоє були симетрично по боках.

„Новий Йорк западає ся під землю!" Така чутка пішла між Новопорцями і викликала страшний переполох. Правда в тім було о стілько, що в найлїпшім будови тунелю підземної залїзниці попід Ньюим Йорком дїйсно подали ся і обвинули дві улиці. Отрожні будівельного уряду в день і в ночи сторожать загрожених місць.

Збожеволїв через повішеного. В Олемуциї вивішав оногди відомий кат Ланґ вирок смерти на убийнику Сенґенчуку, котрого трибунал судівня приснежних засудив за замордованє двох осіб на кару смерти через повішенє. Екзекуция тривала 52 секунд, а приглядали ся їй брат та шурин засудженого, і бігато цікавих, в котрих виявив крамар Шкварль так великий сп ладом повішеного, що збожеволїв. Тепер вічно бігає ся, що его також повісять.

Голодова смерть. Богатий Американець Вільям Шенард помер недавно в Новім Йорку з голоду, а голодував в тім напрї, щоби підтримати ся від ложки. Шенард допадував за житя, що голодованє постановило его висше инших людий як під оглядом моральним так умовим. В своїй дивачній постанові, морити ся голодом, пробував Шенард до переконаїдчення, що его тїло по смерти не зіпсує ся. Вирочив — як каже его син, лікар — старий Шенард був здоров на умі і не голодував в тім напрї, аби по кількох тижнях, бо скупарем по був. Шенард привикав постепенно до меньшої кількости. Коли мав літ 25. переставав їсти вечері страви, а жив лише хлібом і кавою. В 30. році життя не їв вже молочних страв, а від 35. до 40. року їв лише 2 рази на добу, рано і вечером о 8. год. З 40. роком переставав пити воду, а уживав лише дуже легкого пива і то виключно лише раз. Мимо того був все здоров. Від 50. року життя їв вже лише один раз на добу рано і пив $^1/_4$ літра меду. Так тривало 10 літ. Послїдні 4 роки життя, се є від 60 до 64 року. Шенард їв лише тільки, щоб міг удержати ся на ногах. Вкінци перестав зовсім їсти і помер з голоду. — Не знати лише чи покійний Шенард робив що притім своїм голодованю, чи дармував?

Фальшиві однокоронівки, зроблені з олова, появили ся у Львові. Полїція сліпить за виробником тої новости.

Скринка за 100.000 корон. Відомі газети доносять, що в Брукселї шукала полїция минувшої недїлї якоїсь Росіянки, котра в царській палаті в т. зв. Зимнім двори в Петербурґї украла скринку роботи славного італїйського вибрианта, Страдівариюса, вартости 100.000 к., і хоче тепер продати ей до в европейских столицях. Російські злодії мали полїційні сліпи за нею вже в Лондонї, Парижи і Берлинї, але надармо. Дізнали, що она перебуває в ню, але досліджили, що она вже знову Брукселя. Они поїхали вправі туди за нею, але спізнили ся, бо она вже знову десь щезла, мабуть поїхала до Відня. Загально здогадують ся, що скринку украла хтось з окруженя царя, а тота Росіянка, що тепер ей продає, есть всїканою злодїя.

Малий фейлетон.

Антін Чехов.

Токар Петров.

Токар Ґрицько Петров найбіднїйший на всю Галївіську волость селян, хоч дуже гарний майстер, возе свою хорту „стару" до земської лїкарні. Треба йому проїхати перестров трийцять, а дорога страшне погана; по тяжкому шляху і „назенний" пошпар навряд чи понапинить ся тягти, а куди вже тут такому лежневи подбалюхови, як токар Ґрицько. Сердитий вітер залїплює очи. В повітрі, куди не поглянеш, крутять ся цілі хмари снігу; не второпаєш, відки й береть ся той сніг, чи з неба, чи з землї. За снїговим туманом не видно ні стену, ні телеґрафічних стовпів, ні лїса; а як зірветь ся дуже сильна хуртовина, то навіть не видно й неба. Старий, пересилена цілим лїтом — ледви тягне. Усю свою міць з'уживає вона на те, аби витягнути із глибоких снїговин хочбудь старі ноги та кинути головою.

Ґрицькови сніпнить ся. Нетерпливо кидає ся і без упину батьожить шкапу по спині.

„Не сумуй, Мотре" — бубенить він. — Потерпи крапельочку. Поможи Божа тїлли допхатись до шпиталя, а там вже поратують. Дасть тобі Іванович ґраніґ або пустить кров, або може, загадає вином мастю ростерти тебе, от коно й тов... і витягне хоробу. Павло Іванович нїкого довільнує... прилїпе, перекине, затупотить ногами а довільнує... Добрий пан, пізнанний, пошли йому Господи, віку та здоровля. Зараз, як лиш дібаю ся, вибірно зі своєї кімнати, та й почно на нас здївія посилати.

„Ня? Що се таке?" Загрижає. „Чого тебе ще принесло? Не знаєте, коли до мене приходить ся? Хіба в мене собачі ноги, або возяча сила, щоб із вами, анахтенами, пізнїсінький день плескати ся. Чому в ранцї не приїхав? Готь! Щоби і дух твій тут не пах! Приїдеш завтра, завтра!" А я до його: „Добродію дохтуре! Павло Івановичу! Ваше високо благородє." — „Ідь їдь із бісовому батьольом, чорти б тобе ахопили, анахтено! Готь! Чуєш?"

Ґрицько дививає по цілині і не дивичись на стару, намирить собі під носом:

— Ваше високо благородє! От ни ни гнівіля... побий мене хрест сьвятий, що досьвіта пятьох. На його в сьвітї божому звичаю дібрати ся, коли Господь та Мати Божа... розгнівались... Тепер і путящим конем не доїдуганим ся, а в мене, сами здоровенькі бачите, одни сором, не конюга!" Павло Іванович насупить ся і знову заперечує: „Знаємо ми вас! Завжди знайдете, чим випрядати ся! А вже ти, Ґрицьку! Знаю я тебе, пасерік, не бій ся! Признай ся по правді, скільки раз до корчми завертав?" — А я до його: „Ваше високо благородє! Та хіба-ж я злочинець, або нехрист який! Баба от Богови душу віддасть, помира, а я буду по корчмах лазити! Що се ви, Бог з вами! Ті нехай їх краще нечистий уходить, отї корчми." Так і скажу Павлу Івановичу завести тобе до лїкарні. А я йому бух в ноги...

„Павло Івановичу! Ваше високе благородє! Най вас Бог нагородить! Дякую вам від серця. Вибачте нам дурним, анахтенам, згризлітесь над нами, мужиками. Нас би готь під-три чорти гнали, а ваша милість зволочите ся і нічогенько по нас для спочинку!" — А Павло Іванович пирне так, наче в потилицю хотїв би вигнати, та й кричить: „Чого в ногах валяєш ся? Краще-б ти дурню горїнця тієї плитої не жальовав та над бабою жалїв ся, ніж у ногах валяв ся. Катувати-б тебе — за й того мало." — „Правда Павло Івановичу, так нехай мене трїх забе, що правда. Катувати-б мено — на правду катувати! Але як же мені до ног вам непасти ся, коли ви — як батько рідний, добродій ви наш любий? Ваше високе благородє! От ни нас повіди... *побий мене Мати Божа і хрест сьвятий*... плюньте ви тої мені в очі, в самісінську пику, коли збрешу: Коли тїлли мої Мотря, дасть Бог, вичуяв, стане на ноги ни сьвіт, усе для вашої милости зроблю, усе, що ні загадаєте. Тютюнярку, коли забажаєте, з королєвої берези... або нуї для кроєту, пругїї такі ятку, що де тим заморським рінпати ся... усе задля вас зроблю, того лиш душа ваша забажає, І ні шага зломаного не візьму від вас. В Москві за таку тютюнярку з нас четири карбованці здерли би, а я й шага не візьму. — А лїкар посміхнеть ся й промовить: „Ну, гаразд, гаразд! ти людина щира, вдячна, тільки занадто горло заливаєш. Шкода мені тобе"... — Так-то, Мотрунею... Я розумію, голубко, як з панами повидити ся. Нема такого пана, щоби я не з'умів з ним побалакати. Коли-б тільки, крий Боже, зі шляху не збити ся. Ну але й лютує-ж! Геть очи запалив."

І Ґрицько далї розмавляє зі собою. Плаче, що на галку спале, аби хоч в часті вгамувати свої збентеженї, важкі почуття. Багато слїз на його лиці, а думки та питань в голові ще більше. Теперішне нещасте сяало на него негадано — несподївано і досї не сяла прочутись від нього... До сього часу

(Конець буде).

Надіслане.

Відозва

до всїх руских товариств, читалень і до високошановних руских патріотів і патріоток на Буковинї.

Товариство „Народна Згода" руської православної шляхти і селян на Буковинї, замірює отворити руську православну буреу для дївчат з початком шкільного року. Тому відзиваємо ся до вас сьвітлі товариства, читальні, громадські уряди, пп. патріоти і патріотки, підпирїть се так важне дїло, щоби і нашим руським православним дівчатам отворити дорогу до просьвіти і кождо по девті на сей так важну ціль, а Бог нагородить вам сторично. — І ви руські дівчата по сих не забувайте на наших малих сестричок і скликайте хто лїпше може, а вони будуть вам колись дуже вдячні. До діла руські православні брати і сестри в Бог до доброго діла нам поможе!

Стрілецкий-Кут, 18. марта 1903.

Михайло Кравалія, цисар.

З Стрілецкого Кута. Довго ми бідували, що ми не діставали правильно почту через всякі перепони, як за панованя наших пп. пані- патріотів і нашої порадниці „Руської Ради" завелено у нас від 1. марта 1903, кравного листоноса, котрий що дня приносить почту. Тим листоносом є у нас чесний парубок Домин Бурак, член читальні і каси. — За се для нас так важне діло складаємо сердечну подяку пп. п. патріотам і п. к. кравному уряду почтовому в Чернівцях. — Читальня Стрілецкий Кут, 18. марта 1903.

Михайло Кравалія
секретар.

Належитість за оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в тридцятьковій ширині стрічок) по 4 сотики за вершок. — При більшеразових уміщених опускається на пять процент після ґвільности уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсьових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший взір, в білих, чорних і всіх иньших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні Земіш і тонкові у вельких довжинах для пань і панів.

Боа до подорожи на повози і сани, а також накривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурґских калошів і черевиків до сніґу.

Балєві краватки: найновійшого жанру. Балєві мужеські сорочки тонкові, з Рідне і батисту. Найновійші комінри і наміґтки, хусточки тонкові, батистові і полотняні. Гумки до комінрів і шемізетові. Мужеські шпарунтки.

Ізза пізнього сезону продають ся по дуже зниженых цінах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавалових товарів для панів і пань штіфлети і домові черевики: лянеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, вишевлєті зі шкіри Земіш.

(—)

Більші засоби на складї: перинчиські кучми, дамські заручанки, чапочки, колїєри і т. д. Правдива білизна Єґера: кавтанники, мужеські поїчохи, шпарунтки, Chenillen Escharpen і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамські спідниці, камаші; огрівачі пульса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані штіфлети. Черевики до сонганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Дрібні оголошеня.

Валеріян Скварніцкий

артист-різьбарь, улиця Винний-Ґора (Weinberggasse) 28, виконаває від найновійших рам портретова, ґерїв до оздоби вінків довенких, різьби церковної, портальів і т. п., вимінує вельлї виконаня тонко і дешево. (3—3)

Осип Нехцай (2—3)

робітня обув мужеської і дамської (специяліст-абсольвент черновецкого технольоґічного курсу, полякий достанець обуви пре п. і к. двір. збор. краю.) в Чернівцях, ул. Йосифа ч. 26, приймає вельлї роботи і виконує їх солїдно і дешево.

(0—0)

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

і урядів парафіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїні

в друкарнї

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4.

Важне для кождого!

Вашно для кождого!

Випродаж!

По дуже низкій ціні, лише за 2 зр. 95 кр. пересилає гарантію, заміняй з 14 фантастичних предметів, з гарантією.

1 годинник жіночий, якорь ремонтоар (на жадане посріблений) з гарно ґравіруваними вказівниками, докладно зрегульований, з трилітньою ґарантією і етуї.

1 гарний защипок з голдиня або якля з пуґалєм. Парисєй системи.

1 шпилька до краватки, з голдиня (мїт. бриляит.

1 пара вовняних спинок до кошулї, марки „Garantie“.

1 ґарнітур (5 штук) спинок з голдиня до коронбрів і сорочок.

1 пара кнопків з правдивого срібла, значкового уряду. 1 (4—20)

1 пересїчь голдиня з гарним каменем.

1 вишивкове нерядже і етуї.

Той самий ґарнітур з годинником возьметься в огню, який не тратить позвоку коштує лиш 5 зр. 10 кр.

Сам 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (якорь ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за посьлїданєм або заслатою наперед ґотівкою) зїрма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли не кому не сподобає ся, може до 6 днїв завернути і дістати ґрошї назад, одже нема ризика. — Богато ілюстрованої каталоґи годинників, ґарнітур золотих, срібних і з сїмкового срібла товарів по малїй цїнї — gratis і franco.

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСІДИ“ в Чернівцях (Петровича 2) суть на складї слїдуючі книжки:

Поезиї Т. Шевченка за 2 к.
Івана дума Ф. Кобилиці за 2 кр. 50 с.
Пасаля Ос. Юр. Федьковича за 6 кр. і за 3 кр. 60 с.

При більшім закупні знижки ся значний рабат. (0—0)

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

Доносимо до загальної відомости, що вийшли „**короткі православні молитвенники**“, видані товариством „Руска Бесїда“. Купувати можна в нашій Папірні (улиця Петровича ч. 2, Чернівцї). Цїна примірника в гарній оправі 24 сотики (12 кр).

(0—0)

Марка охоронна: котвиця (—)

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втирание** по цїнї 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „**котвиця**“ з антики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдивий.

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Рускої Бесїди“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 2

звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закупновували не де инде але в нашій папірни

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, олівцї, пера, стирки, (радирки), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, лїнії і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній цїнї і зможуть на тім кращий дохід мати. Всї ті артикули суть далеко лїпші як в иньших склепах.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїченє сухо-горячим повітрем

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ischiasa, невральгії, болю в суставах, нерви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфлєра**), що прикладають ся до слабих частий тіла, умождливляють найвисші температури в всякими формальними методами, а через то й найкрасші успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмиряє біль. При лїченю є ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його вносити і ті, що терпять на серце, на повітєтиї і ясматизм. Лїченє може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї, подаґра ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улиця Почтова число 5а.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 годин рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.
За редакцию відповідає Іван Захарко.
З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 30. Чернівці, неділя дня 9. (22.) марта 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цілий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чвертъ року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поединоке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Руско-волоский спір церковний.

„Дестептаря" надрукувала сеї неділї переклад дописи „Буковини" про те, як би можна допровадити до порозуміня межи Русинами і Волохами в православній церкві. А сего четверга „Дестептаря" сказала на те слово від себе. Яке ее слово буде, про те навіть автор нашої дописи не сумніван ся, бо вже тоді сказав, що від меперів „Дестептарі" і „B. Journal-у" не можна сподівати ся розсудного слова, бо ними керму єдино шовіністичне засліпленє. На нашу відповідь „B. Journal-ови" про „руско-волоский спір церковний" не найшли доси „Journal" і „Дестептаря" відповіди, бо й годі, а на означену в горі дописи пише „Дестептаря", що в тій дописи відбивае ся лицемірство і наївність Русинів буковинських. Румунізаторам нашим вродженa фальшивість до того степени, що вони не в силї повірити в щирість і отвертість, і тому, що неспособні до неї, уважають сї за неможливу і в других. Хто мав нагоду говорити коли небудь із Волохами, то почув майже від кождого з них солодкі слова про конечність порозуміня і згоди Русинів і Волохів у обопільним интересї, а мимо медоточивих слів виявляють румунізатори при кождій нагодї свое шовіністичне ворогівство якраз проти нас Русинів.

„Дестептаря" каже далї, що ми хочемо під'юдити Волохів проти иньших народностий, аби їх відволювати і лишити чужої помочи задля тим лекшого зісліняньшеня. Але межи Волохами не найде ся „дуже багато" таких, щоби нам повірили; бо-ж Русини виявляють неперестанно, що не шанують „правні і традиційні посїдлиня" волоскі на поли шкільнім і церковнім.

Шкода тільки, що „Дестептаря" не назвала і одного факту порушеня тих волоских посїдань, за те знаємо ми, вони і всї иньші, що н. пр. „волоский характер" православної церкви на Буковині не є навіть традиційний не то правний, що хиба глупість назвала православну віру волоскою задля ріжниці від унїятскої. А вже на поли шкільнім, то факти говорять тільки про те, що в руских селах заведувано за часів Алексаньского волоскі школи, тай нині ще накидують волоску мову руским дїтем в Горечі, Кучурові, Михалчу, Костинцях, Нових Броскінцях і др. селах, а викинено руску пр. зі Старих Броскінців...

Чи злука з другими поможе Волохам в румунізациї Русинів, побачимо, бо видимо сї вже й тепер. Ні „Сzas", ні „Nachrichten", ні навіть „Vaterland" і сам Скедль, котрим Волохи ставляють волоске православіе на услуги католицизму, не відберуть Русинам прав, які їм належать ся в православній церкві, а скорше розібють сї, о що їм і ходить, а видко що й румунізаторам, коли вони такі прихильні католицизмови.

„Дестептаря" уважая Русинів за найнебезпечнїйший елемент для Волохів і тому, каже, Волохи мусять боронити ся проти нашого „поступленя в душу волоского народу". Хоч се темне місце трудно порозуміти, то ніхто навіть з Русинів не подивує ся опорови Волохів супроти руской напасти на їх нарід. Але спитаймо, в чім виявила ся та „руска напасть" на волоский нарід? Очивидно лише в тім, що й Русини домагають ся в церкві і школї с в о г о права, якого румунізатори не признають, бо церкву і школу хотїли би ужити на румунізацию Русинів, що після їх думки крім кількох „найдів" були колись Волохами. Отсе те їх „правне і традиційне посїданє". Заслїплені сим шовіністичним кличом не бачать, що другі вимагають і волоский нарід морально і материяльно, а великий їм в очах тільки „поступ" Русинів, що під чужим гнетом гинуть враз із Волохами.

Не маючи одного доказу на пороже поступованє Русинів супроти волоского н а р о д у, каже „Дестептаря", що Русини палають „вогнєвою любовію до волоского ига" і тому тільки Русинам страшні такі (вони в овечій шкірі), як Моварі, Калїнескули, Бежани і т. п. На наші обвинуваченя сих румунїзаторів „н е х о ч е" їх орган відповідати, бо се „клеветы".

Відтак „Дестептаря" каже, що не церковні, а національні интереси є підставою наших претенсий на поли церковнім; бо і найгідшїйший церковний достойник Русинам незносний тому, що він Волох.

Воно й справді так, але чому? бо доси Волохи з консисторії дбали тільки о н а ц і о н а л ь н і волоскі интереси а не о церковні, котрі повинні бути заразом культурні. Сї церковно-культурні интереси Русинів заведбує православна єрархія волоска і тому жадають Русини в ній своїх достойників, щоби дбали о церковно-культурні интереси і руского народу. Ось доказ і на те, що Русинам не розходить ся лиш о самі національні интереси але о життєвні справи народні, на які церков має великий вплив, котрий зпов волоскі достойники вживають на шкоду руского народу.

Супроти сего просто смішні дальші виводи „Дестептарі", про „волоску історичну м и н у в ш і с т ь" православної церкви на Буковині, бо се, хоч би й не була історична неправда, є „минувшість", з котрою теперішність не може числити ся. А теперішність, се признає навіть „Дестептаря", виказує в православній церкві більшість руску, а хоч би й не більшість, а навіть меньшість, то се, як навіть „Дестептаря" додає, річ д р у г о р я д н а; бо безперечно, каже і „Д.", є компактні маси вірних руской народности.

„Дестептаря" кладе вагу лиш на те, чи дбав і дбає зарид архиєпезиї про релїгійне виховане вірних руской народности. По думцї „Д.", відповідь на се не трудна;

А. Білохор.

Із записок мореплавця.

(Переклав: Осип Смітлик.)

(Конець.)

Сльози заблищали в його вічах; замовк і похнюпив голову.

— Годї тобі бурити ся, Кононов.

— Це завсїдно нуртує мене до глибини душі. Продовжую далї. Я вже вхопив за ручку дверий, що вели до кабінету Чичмарева прямо з тераси, як в той момент почув я, що хтось ненавидимий поворочає сю ручку з другої сторони.

— Не важко вгадати, хто. Очивидно, Чичмарев замітив тебе з вікна і пішов на зустріч. Чи не правда?

— Всякий пробач би сей здогад. Я однако, як се ні чудним видасть ся, був переконаний, що за дверима стоїть не Чичмарев, а хтось-то другий, навчий вдасть і силу. Рука моя опала і я став ожидати. І дїйсно, двері відчинились, а на порозї появив ся Ананда. Вівсяний його одяг блистїв на сонци, тінь его відбивалась на гладко утоптанім піску тераси. Я згадую все то їзда того, щоби сказати тобі, що се не був сам, що незлїмною стояв не привід, а живий чоловік з кістьми і кровію, зі всїма признаками вїдомого предмета. Він уважно і ласкаво главнув на мене, і підвинши правицю, жестом велїв мені йти назад, а сам зник за дверима, що тихо за ним замкнулись. Пізнавшись, як завсїгди, спинивши руки Ананди, я не встїв зробити й кроку назад, як почув за собою вистріл револьвера. Дивно і непонятно; я був переконаний, що вистріл походив з револьвера Чичмарева. Мало сего: хоч Чичмарев н і к о л и мені і не згадував о самовбийстві, я був сьвято переконаний тепер, що воно доконане. Мимо того, я мість вернути ся і переконати ся, я чім дїло, нача загіпнотизований, не задержуючись приморозеною ходою вернув ся домів. Я ледви встїв війти до свого кабінету, як здїнав мене баїдий і перелуджений матрос Іванчо.

— В нас в хаті бїда, мій пан вбитий — загикуючись сказав він.

— Як вбитий? Ким? Ти бачив убийцю?

— Не знаю, сам. Нікого я не бачив. Мене не було дома. Пів години тому назад пан був живий й здоров й післав мене з листами на пошту. Я не бачив ся довго й, коли війшов до кабінету, найшов його вже неживим. Хтось застрілив мого пана із револьвера.

— Чому ти думаєш, Іванчо, що хтось застрілив его, а не сам він застрілив ся? — спитав я матроза, дуже вдивований його послїдними словами.

— Та тому, що хтось був в нього та встїв утечи, як тільки почув мої кроки.

— Але ти сам нікого не бачив?

— Бачити не бачив, а чув виразно, як двері на терасу відчинялись і зимнули ся за кимсь-то. Через сї двері вбийник і утїк.

— Ходїм скорше до твого пана, можливо, він іще в живих і потребує помочи.

За пільна хвилї я з Іванчою був вже в помешканю Чичмарева.

То, що я бачив, що довелось мені побачити і прочитати на його лиці і в його широко отворених і нерухомих вічах, не дасть ся ніяк описати. Легко повторити давно вимовлене висказованє мірнування, що самовбийство доконує ся в хвили помрачена ума, що отрівають ся тільки божевільні. Може бути, що се потреба до пояснийного протоколу, для потїшеня свояків і приятелїв. Ні, не всї самовбийці божевільні! Сидїти таких несказаних мук, такого жаху, які відбились на лиці моего бідного, іще не застигшого приятеля, могли проявитись тільки у чоловіка не позбавленого розсудка, у чоловіка, що відчував і знав доказно всї наслїдки безповоротного рішеня, бути може, що в послїдній хвили він побачив се, що завертає, що незлїчене для нас, що єдинійно двигаємо брожене життє і не ворохобимо ся проти Сотворителя. Чи смерть була скоропостижна? То один Господь відає. Хто з нас не переживав хвилин, що видавались для нас безмежно довгими? Пригадуючи собі се, що я бачив на лиці безталанного Чичмарева, я глибоко переконаний, що виправши він терпів страшні муки, котрих силу і стопень змірити можна по часом, а чимсь иншим.

— Признай однако, Кононов, що Ананда в тім случаю виявівби негарну прислугу. Навіщо би він стрітив був тебе на порозї і не перешкодив війти, ти безсумнївно прибув бись був до Чичмарева в критичній хвилї й з певностию був бись не допустив до катастрофи.

— Я переконаний, що ні. Я не встїв би зробити і кроку до кабінету Чичмарева, як він застрілив би ся. Все доконалось в одній хвилинї. Але для мене, як показалось опісля, ціла справа могла взяти дуже сумний оборот. Навіщо би Ананда не завернув був мене з дороги, я став би був одиноким зрітелем смерти Чичмарева. А від ролї зрітеля до убийці тільки один крок. Зрозумій ти се і оціни услугу Ананди. Але, прощай!

— Куда ти спішиш ся, Кононов? В нас з тобою є о чім поговорити. Забудь, хоч на часочок, Ананду і його вішування; сам ти, тепер бачиш, що і ви страшно помилили ся.

— Не бачу того до сеї пори, мій приятелю.

— Тодї позволь мені пригадати тобі дещо. Ананда сказав тобі, що ми побачимо ся з тобою в посїдне на пустинним березі моря, вкритого зелом, й там простимо собі на завсїгди. Пять літ тому назад ми дїйсно побачились і простили собі іменно при такій обставині. А теперішня наша случайна зустріч тут, в долині Сальвейна, що се, як не похибка Ананди?

— Подумай над сим і спробуй відповісти на се питанє. А тепер прощай — відповів Кононов, кріпко стиснувши мені руку.

— Страшний шум оглушив мене. Се були одноцушні оплески для артиста, що скінчив пісню індийского гостя. Здивованими очима я шукав Кононова, що відразу зник разом з Анандою і з цілою мартабанською картиною. Я оглянув ся коло себе. Незнакомий старець з сїдою головою вже підняв ся зі свого місця і змішав ся з товпою, що спішно виходила із концертної салї.

Я силкував ся дігнати його, але всьо було надармо. Незнакомий, що нагадував собою Кононова, зник.

бо... „Д.“ легко бреше ся, що „вірних полоских і руских трактує ся на рівні“, що священники в руских околицях знають виповні руску мову, так що духовний контакт межи ними а вірними не терпить в ніякім згляді, конфлікти не являють ся, хиба рідко і то не з мотивів, що стоять в звязи з церквою, а в наслідок аґітацій сполучених з чисто політичною домішою обох напрямів, що існують у Русинів: один, що уважає Буковину точкою до Украіни, о котрій мріють, а другий, для котрого православний а панславіст однакові поняти. Оба напрями хотять, каже „Д.“, надати православній церкві на Буковині характер славянський, хоч нема до сего конечности опертої на потребах церкви“.

Ось так то по думці „Дешт.“ мають Русини усюди відповідних у кождім згляді священників, отже й нема ніде попів-румунізаторів, що не вміють ні то руської мови, але навіть і славянського отченашу, що не в духовними отцями а завзятими ворогами руского народу, котрий нищать морально і материяльно. У „Дешт.“ навіть такий Іоповеску у Вовчинци, Попович в Нових Бросківцях, Мунтян в Мігові, Грібовский в Малім Кучурові, Берар в Чагрі, Бодпареску в Гатиї, Прелич у Брязі, Гостюк у Балківцях, Рудейчук в Пядиківцях, Петрашко в Ленківцях, Воронка в Михалчу і tutti quanti то взірцеві отці духовні, приятелі і добродії руского народу. А прочі священники-Волохи в кількадесяти парохіях міщанних повітів знають виповні руску мову, се видно по волоских богослуженях і проповідях, а їх прихильність до руского народу по їх повних кишенях а порожних торбах парохіян, між котрими заядяки мабуть „духовному контактови“ панує тьма і коршма.

Чого-ж ще жадати Русинам, не вже славянського характеру церкви, до чого по думці „Д.“ нема потреби; бо-ж церкві полоскій, себто попам-румунізаторам з таким ладом добре, вони набивають свої скрині добром руского мужика і записують підтак на „Seol-y roman-y“, як зробив Кокирла з Руской Моддовиці, або напихають волоскі школи руськими дітьми, як Іоповеску у Вовчинци, наколи в руській школі від 10 літ не вчить дітий навіть отченашу. Се все знає заряд архидіецезиї і не то терпить, але й спирає. Ось так то трактує ся руских вірних на рівні з волоскими! Ось такий то лад раді би шовіністи в „Дешт.“ удержати, бо надіють ся ним Русинів або румунізувати як у Вовчинцях і в селах або нищити морально й пьяскувати материяльно як Гунулів в Руській Моддавиці і многих инших громадах. І такі люди сьміють ще говорити про „словянщене, яке показують Русини безперестанно, не зважаючи на правне і традиційне посідане волоске!“ Сей румунізаторский бізантинізм сьміє ще балакати про лицемірство Русинів, про нончу любов до волоского ягнятка, про гідність Морарів, Каліпескула, Бежана і т. п.!

Не знаємо, чи й митрополит тої самої гадки, що орган Каліпескула і Бежана, але тілько знаємо, що Русини не будуть ждати конґресу, в котрім румунізатори гадають змайорізувати Русинів за помочию своїх послушників попів-румунізаторів, що обсіли руські парохії. Русинам не треба конґресу порогів, Русини жадають рівноправности і борють ся муть за неї навіть проти неприхильних ухвал конґресів.

Цісар, митрополит, консисторія і правительство мають доста способів, аби привернути рівноправність а тим і мир в архидіецезиї. Відкладати сю пекучу справу до конґресу можуть тілько румунізатори з „Дештептарі“, прославлені „Vaterland-ом“ і „Czas-ом“ прихильники католицизму.

На остаток „Дештептара“ сумніває ся, чи Митрополит Репта схоче задля помирення своїх вірних взяти на себе відпічальність здійснити се примирене евентуальним поділом архидіецезиї без згоди полоских вірних. І тут „Дешт.“ відмовляє не тілько правительству але й консисторії право до будь якого управильнення засад церковної управи, і жадає скликання церковного конґресу, що конечний задля великих реформ(?), яких потребує управа православної церкви на Буковині. Доки не збере ся конґрес, каже „Д.“, доти руські домагання годі навіть розбирати!

Інтервенция послів Пігуляка, Николая Василька і товаришів до его екселенциї пана президента міністрів яко міністра справедливости, дотично нехтования прав руской краевой мови на Буковині.

Від голови райфайзенськоі каси в громаді Вашківцях над Чер. одержали підписані слідуючу допись:

В громаді Вашківцях над Чер. на Буковині заснована недавно райфайзенську касу для пожичок і ощадности для замешканих в тій громаді і виселює до ц. к. краевого яко торговельного суду в Чернівцях в руській мові написане повідомлене ради зареєстрована товариства.

Ц. к. краевий і торговельний суд в Чернівцях повідомив про зареєстроване сторону дня 18. лютого 1903 на німецкій мові, при чім імена підписаних членів остаючи невідомі остали перекручені. Так приміром проблено в Козмеса-Костеса, в Гараса-Гараса і т. д.

Управа каси відіслала назад се письмо до краевого суду в такою ухвалою:

До високого ц. к. краевого і торговельного суду в Чернівцях!

Звертаюсь ц. к. краєвому судови з тим, що каса для пожичок і ощадности громади Вашківців н. Ч., реєстровано товариство з обмеженою порукою, приймаю письма тілько в руській мові.

Се товариство сподіване ся, що високий ц. к. краєвий — яко торговельний суд прийме се до ласкавої відомости і скорадить дотичну резолюцию в руській мові.

Вашківці н. Ч. 20. лютого 1903 р. Іван Гарасимович і Іван Козмеса,

Краєвий, — яко торговельний суд дав між тим таку відповідь: Firm. 108. Gen. III. 158. Ухвала: Звертаюсь з тою увагою, що на Буковині законні приписи в напрямі, в якій мові мають складати ухвали на не-німецкі письма, не суть унормовані. Ц. к. краєвий — яко торговельний суд. Чернівці II. 22. лютого 1903. Підпис нечитаний.

В виду того беззаконного поступованя зі сторони ц. к. краєвого суду позволяємо собі подати вам се до відомости і просити, щоби заступили ся за права руської мови на Буковині і зробили з сего ужиток в державній раді. Вашківці н. Ч. 27 лютого 1903 р. Іван Гарасимович.

Вместе наведена полїя може послужити приміром для позїчимих других подібних випадків, щоби наглядно показати, які трудности і часто непереможні перепони ставить німецка мова і буковинський урядничий, чи що не знає руської мови ні письма руского, руській більшости краю на всіх областях культурного розвитку.

Лєдва що можна було руське селянство до того спонукати, аби воно шукало свою матеріяльну самопоміч в позичковних касах по систему Райфайзена, а сейчас, агетоване в не-німецім краю виключно по німецки урядуючий краєвий суд навіть на нашому полї руській народности трудности, змеохочуючи тим робом руський народ при перших його змаганих в культурній роботі.

Хто знає, як веселічено тяжко в спровадити сільске населене на йому незнану і нову дорогу самопочи, хто знає, як тяжко приходить ся сільскому населенію оруддувати письмом навіть в власній мові, то той мусить признати, що таке поступоване ц. к. краєвих властий згадом яке і так на всіх областях покривдженого і позниженого населения, як се Русини суть на Буковині, є в спрямові знищити всяку самопоміч народа яке в ті народних.

Навіть коли би се була правда, що законні постановы може не нарушують, в якій мові мають складати рішеня на письма не-німецкі абсолютної більшости не-німецкого населения Буковини, то мусїв би дух законних постанов цілком виразно сказати ц. к. урядникам чернівецкого краєвого суду, в якій мові суть вони зобовязані полагоджувати письма не-німецких сторін. А що вони допускають ся таких некорректностий, ни ся, видає се не тільки на безсердечність, як і нарожне успособлене дотичних публичних функционарів згадом руского народа, але також на то, що Русини в своїм власнім краю суть віддані тій власти прямо на ласку і неласку, бо инакше вони сторегли би ся в той спосіб поступати собі з руским народом і его краєвою мовою, хоч вона не є німецкою.

Ст неправдоподібні а мимо того історичні відносини на Буковині находять свою причину в тім, що не жадесь від ц. к. урядників і инших краєвих мов.

В виду сего позволяють собі підписані поставити до пана президента міністрів яко міністра справедливости запитана: „1. Чи твердженє ц. к. урядників ц. к. краєвого — яко торговельного суду є правдиве, що для Буковини не істнують законні приписи, в якій мові мають складати рішеня на не-німецкі письма? 2. Коли такі приписи не істнують, коли задумує правительство видати відповідні розпорядки? 3. Коли воно істнують, що задумує его ексцеленция пан президент міністрів зарядити, щоби ц. к. урядники вже раз перестали ізза повіжі руської мови переслідувати руский нарід? 4. Коли задумує его ексцеленция пан президент міністрів яко міністер судівництва зарядити, щоби від судових урядників при їх наставленю на Буковині жадано крім знання німецкої мови також знання руської мови в руській части краю? — Відень, 12 марта 1903. Посли: Николай Василько, Еротей Пігуляк і тов.

Вісти з цїлого сьвіта.

— *З балканьского півострова.* Після приватної депеші з Софії, потворили ся на місце розвязаних македонських комітетів нові союза під назвою „Товариств добродійности“. В Софії належать до них визначні личности, мають они оголошувати публичні відчити о положеню Македонции. — О причинах уступленя болгарского міністра війни Паприкова, що має особливе довіре кн. Фердинанда, доносять до Polit. Corresp.: Паприков жаждав рішучо від ради міністрів, аби посла безпроволочно до Собранія просит закона о кредитї 10 міліонів ф. янків на доповнене уоруженя армії. Президент кабінету Данев, як управитель уряду справ заграничних, бажаючи в теперішній непевній хвили не дати повід тїни підозріня, немов би Болгария готовила ся до війни, спротивив ся жаданю Паприкова, а в тім підперли его всї инші міністри. В наслідок того Паприков подав ся до димісиї, а кн. Фердинанд поручив президентови кабінету, аби нагляді відповідного наслідника.

— *Борба з конґреґациями.* Президент міністрів казав перевести слідство, чи розвязані конґреґациї дальше ведуть свої чинности. Конґреґациї дістануть ще 10 денний реченець до остаточного опорожнена будинків. Коли до сеї пори опорожнене не наступить, зачне ся судове слідство проти конґреґацій і властителїв будинків. Цивільний процес має вже 99 конґреґацій.

— *Демонстрациї в Іспанії.* В наслідок безнастанних демонстрацій студентів університету против міністра просьти замкнено Барцельоні університетіт.

— *Розруки о податки.* В Коїморі населене не хотїло платити громадских податків. В наслідок того прийшло до бійки з поліцию. Три особи убито, а кілька ранено. Склепи позамикано. Торговельний рух здержано. Поліция привернула лад.

— *Полудньова Африка.* Оголошена тут проклямация помилує всіх в краю Зулїв і Наталю обжалуваних о держану зраду і инші простунки, а ще не засуджених.

— *Венецуела.* Правительственні війска розбили 1500 повстанців, котрі потерпіли великі страти.

НОВИНКИ.

Концерт „Бояна“ в памят XLII роковини смерти нашого незабутнього Тараса Шевченка відбудеть ся дня 6-ого цвітня 1903 р. в сали музичній при ласкавій співучасти п-ни Ольги Проскурницкої. Програму подасть ся пізніше.

Новообраний головний видїл тов. „Руска Школа“ уконституував ся в той спосіб, що головою став проф. Антін Клим, першим заступником уч. Ан. Руснак, другим заступником надрадник Возд. Ясеницкий, секретарем проф. Олександер Попович, касиром проф. Сергій Шпойнаровский, завідателем видавництва проф. Ник. Іоповеско, редактором інспектор Овелян Попович, а контрольором проф. др. Осип Маковей.

На видїлонім засіданю центрального товариства „Руска Бесіда“ в Чернівцях, дня 17. с. м., були присутні вп.: о. Сав. Семака, др. К. Клим, др. Т. Галїп, В. Смолич. П. Клим, Бурачинський, др. Маковей, проф. Клим, Ат. Руснак. Тут ухвалено: 1. Надарувати по одному примірникови вождого видання „Бесіди“ читалні в Устю-Путилові і тим людям, що загадують основати читалню в Кучурові великім; 2. Обрахувати ся з давнійшим управителем хрущарії за тогідишний Календар товариства; 3. Видати як 169 книжочку товариства Толстого „Для старої“, а як далшу книжочку того-ж автора „О народній просьвіті“; 4. Заждадати від читалні в Русиї-Банилові дотичного акту уряду инвіру належитостий, щоби винайти статути тої читалні, які запровадженні в сім уряді; 5. Запитати ся тов. імени Шевченка у Львові про ціну II. і IV. тома творів Федьковича; 6. Перестудіювати новійші українські народні видання, які має тов. „Січ“, і ужитя їх до потреб „Бесіди“; 7. Розписати наново премії за написане відповідних народних книжочок; 8. Передати рукопись п. Карбулицкого редакторови видавництв і визначити евентуально за неї премію.

До відомости ц. к. Дирекциї почт и Черівцях. До нашої адміністрациї звертають почтові уряди майже день в день експедийовані числа „Буковини“ із допісками: „retour, kann nicht gelesen werden“, „retour, Adresat unbekannt“ і т. д. — нижо сього, що наша адміністрация друкує адреси зовсім виразно і кождий письменний уміє їх читати. Так приміром „Читалня Руской Бесіди“ в Давиденах-Зрубі

є для почтового уряду в Чирошки „не знаним адресатом“ (Adresat unbekannt); так друковане на описці ім. п. Чесниковского, є для уряду почтового в Жадові вечитке (kann nicht gelesen werden!!). Се вже справді книжки із руської мови! Правдивим хрестом сьв. для п. Думиленича в Берегометі над Серетом є місцева почта, що змушує його реклямувати майже кождо число. Він пише до нас: „не знаю з якої причини і реклямовані числа „Буковини“ до мене не приходить, н. пр. и реклямував ч. 115 (з жни. р.) але його ниимо того не дістав. Так само не прийшло ч. 117 з середи. „Буковина“ доходить до мене майже пятиденьні з пятьме, а він дійде до мене, тратить свою вартість і т. д.“ В кілька день пізнійше пише він до нас: „Якийсь час доходила часопись „Буковина“ до мене правильно, а тепер вже зовсім не прийшла ні „Руска Рада“ ні „Буковина“ ч. 124 з неділі. Тому звертаюсь і т. д. На сій реклямації позволив собі почтмайстер п. Іванович дописати: „Die Angelegenheit ist nicht richtig. Zeitung wurde Montag den 3. um 9 Uhr zugestellt (чому вж и понеділок? — Ред. Бук.) — Sonntag wird nur in der nächsten Nähe des Postamtes zugestellt“. Або ще один примір: 26. ч. „Буковини“ адресовано до Горішних Мігійців п. Радівці, пішло до Нижнього Вікова і там дописали: „Adresat ist in Galanestie (?!) unbekannt“. Можемо вспевнити сьв. п. к. Дирекцію почт. що наша адміністрация точно висилає реклямовані і нереклямовані числа „Буковини“. Наші адреси майже всі друковані — розуміє ся по руски і се мабуть є причиною нарікань наших пренумерантів на почтові уряди. Доводовим матеріалом можемо також служити і просимо п. к. Дирекцію почт поучити дотичні почтові уряди, що з руської мови не можна собі книги. Недоручуване нашої часописи адресатам потягає за собою не тільки невиповнене пренумерантів, але також значні кошта, бо мусимо друкувати значно більший наклад задля безперестанних реклямацій і платити кілька разів почту.

Адміністрация „Буковини“.

Мобілізация в Росії. Краківський „Naprzód“ оголосив тайне розпорядженє, як мають поступати губернатори і инші урядники в Росії в случаю мобілізациї російської армії. Після сего розпорядженя всі члени цивільних урядів мають в случаю мобілізациї дальше сповняти свої урядові чинности і співділати з військовими властями. Губернаторам граничних губерній вільно з хвилею оголошенія мобілізациї перенести ся до иншої місцевости, дальше від границі і звідси управляти губернією. Крім того губернатор може позволити иншим висшим урядникам змінити місце побуту. Губернатор і висші урядники могуть взяти з собою конечно потрібний персонал урядничий. Дальші точки сего тайного розпорядженя відносить ся до взаємотерпіня урядників на случай мобілізациї, їх переносень і т. д.

Малий фейлетон.

Антін Чехов.

Токар Петров.

(Конець.)

— Ти-ж глядя, Мотре... бубонить він. — Як що Павло Іванович спитав, чи бив я тебе, чи ні каши: ні, я-роду я-ніку не бив! А я — ось тобі хрест — ніколи нже більш і пальцем не торкну тебе. Чуеш, стара? Та й вчера, хиба, як я бив тебе, гадаєш що злість мав на тебе? Бив, бо під руку навинула ся. Хиба мене не болить серце за тебе, хиба мені не жалко тебе? Инший нічого не робить собі з того, а я ось возу... дбаю про тебе... Але і жете! Ну й худа — Господя, твоя воля! Коли-б тільки, прий Боже, зі шляху не збити ся. Стара! А дуже болить той капосний бік! Мотре, чого-ж ти мовчиш! Я-ж тебе питаю: болить бік, га!

— Чому се в неї на лиці сніг не тане! думає він, і почуває, як по засипаною і в одубілих під морозу ногах пройнає його якесь надзвичайне, пройнаюче лихо. — У мене тане, а в неї... ні... Гм... Дивно!

Чудно йому, що на Мотриним лиці, не тане сніг, чудно ще саме лице якось незвичайно витягло ся, прибрало блідосірий, брудно-восковий колір, зробилось суворим поважним.

— Ото дурна баба! — бубонить Гришко. Я — тобі від щирого серця, як на сповіди, а ти... Але-ж бо й дурна! От візьму та й верну ся, не повезу до Павла Івановича.

Токар пускає віжки й задумуєть ся. Жах проймає його. Повернутись назад або хоч зирнути на Мотрю він не відважує ся: страшно! Занятати її і не почути відповіди ще страшніше. Вкінці, щоби спекати ся сього не вимовно важкого почуття непевности, він, не дивлячись на стару, хапає її за холодну руку. Підведена рука падає, як у мерця.

— Померла... Комісна!

Токар плаче. Не так жаль, як сум проймає його. Здаєть ся він на тім, що се у сьвіті Божому усе хутко дієть ся. Не встигло ще початись його дихо, як уже й новий прийшов. Не устів він пожити зі своєю старою, виложити перед нею усю свою душу, приголубити її, як вона й померла. Сорок років жив із нею, але ті сорок літ збігли, наче в тумані. За невинним пійцтвом, сварками, бійками та убожеством і не чуло ся, що живеть ся. І як на лихо, саме в той час, коли почув, що жаль йому старої, що страшенно винуватий перед нею, що без неї жити йому не сила, — хотілось би, хіпте занервути ніж рушити ся з місця — мрік він, засипає безжурно.

Прокидає ся в просторій кімнаті з малюваними стінами. Крізь вікна вже сонце синє яскраве проміння. Токар бачить біля себе людий і перш усього поспішає ся заявити усім, що він не аби-хто, що він людина з розумом.

— Понахидна братіку, здала ся би! каже він. — Забігчи-би до батюшки...

— Ну, ну! От лучше лежав би та не тріпав ся! — Чує він чийсь голос.

— Панночку! Павло Івановичу! — Кричить токар, видріпши біля себе жінкара. — Ваше благородіе! Батечку!

Він хоче підвестись і вилати жінкареви в ноги, але почуває що ні руками, ні ногами не орудує.

— Ваше високе благородіе! Де-ж мої ноги? Де руки?

— Попросний ся вже, братіку, з руками та ногами! Відмерали! Ну, а се що таке? Чого румсаєш? Нажив ся — дякувати Богови. Пасом понад шістьдесять із'їв — буде вже з тебе.

— Біда ваше благородіе, гірко мені! Вибачте будьте милостиві. Що хоть пять-шість літ хотілось би...

— На що тобі?

— Конічка-ж сусідеся, треба-б вернути ся... Стару поховати. І як ся на сьвіті Божому усе так хутко робить ся. Ваше високе благородіе! Павло Івановичу! Тютюнярку з корольської берези вна є найліпшу... Кросетки такий утку...

Лікар махає рукою й виходить з палати...

Смертна паморока накриває токареви очи...

З російського переклав
Ілько Горянський.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Сборникъ стихотвореній. Изданіе общества им. Мих. Качковского. Мѣсяцъ Лютый, 1903 ч. 326. Цѣна 60 сот.

Цілий сей збірник містить 62 поезиї а при нинім кількайцять „благожеланій“. В передмові словї говорить ся о тім, що руский нарід баламутять „непрошенные опекуны“ і для того видало „общество“ сей збірник. Дальше стоїть там: „...собрали мы сочиненія нашихъ лучшихъ галицко-русскихъ стихотворцевъ... Учись, русскій брате, на память тѣхъ „перловъ“ нашой галицко-руской поезіи“.

Ось тут кілька тих „перлин“!

Съ нами Богъ! Во сотни рода
И во тысячахъ вѣковъ,
То розскажутъ Желты Воды,
Корсунь скаже и Зборовъ.
Наши прадѣды страдали,
В панщинѣ народъ стоналъ;
„Съ нами Богъ“ нихъ заспѣвали,
Сорок восьмий годъ настал.

— — — — — — — — — — —

Перевертни добре знаютъ,
Що для нихъ въ насъ нѣтъ дорогъ,
И вонъ сѣютъ отъ солнца тмуть,
Якъ почуютъ: „Съ нами Богъ!“
(Сторона 24.)

Кто стоязыки ядо языки,
И калде зуками руку
На законъ нашъ и азбуку,
Чужихъ Богонъ кто шукае,
Твердость Руси осмѣиае,
Сіе сѣмена невагодъ,
Той сповнае, як нараз
Перезертней крестъ святый!
(Сторона 47.)

Нехай кто хоче и якъ хоче пише,
Мы всегда пишемъ якъ отцы писали,
Азбуки нашой никто не осмѣшитъ;
Ъ, Ѣ и Ы вѣками трвали,
И потрвають, а кто имъ нерадий,
Той святой Руси ворогъ, полный зрады.
(Сторона 52.)

Сли хочете, добры люди,
Бога, Русь (?!) познати,
То вы должны святе Письмо
Съ нашихъ святыхъ читати.

— — — — — — — — — — —

Намъ не треба фонетики;
Наше письмо красно,
Дужо мудре, и розумно,
И якъ сонце ясно!

— — — — — — — — — — —

Про то належить „фонетику“
Чтѣмъ Письмо святое, і т. д.
(Стор. 85 і 86.)

Тяжко не знаєш, як сподобає ся галицким гр. католикам така „перлина“:

Сели въ борбу идеш, мой сыну,
За Русь святую, за родину,
Щобъ заявити свой протестъ:
Ты инихъ не бери оружій,
Одинъ лиш православний, лукій
Возми съ собою Крестъ.
(Сторона 16.)

Коли спімнути ще, що правопись, хочби й етимольогічна, є на скрізь инкандальна, під грамотичних ошибок та смішних виразів аж пищить, а редакция навіть інтерпункциї не розуміє, то ся книжка просто посьміховиско.

А вже найгіршою безличностию є, що „вѣкий поетъ“ Ома Будкевич попереміновав деякі слова в Воробкевичовім стиху „На чужині“:

...Буковино моя мила,
Мій солодкий праю!“

і такий сфальшований вірш передає під своїм іменем до друку; така нікчемність може лише правдивого автора обидити. Впрочім не має сей „оборникъ“ жадної вартости, бо опріч „православного хреста, сьвятого Письма, фонетики“ та ріжної лайки на народовців, нічого більше нема.

Одно лише місце сподобалось мені, що позволив собі „издатель“ занотувати:

„А сини чоли зіданни
Ворогам поклони кланять!
А сини на такт — тиранам (ніи)
Похорони Руси дивонять!
А сини князїв правнуки,
Як рабове слугу служать
І з тиранами ся дружать
І ковають Руси руки“ *І. К.*

Надіслане.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої для громадян Вереньчанки, стоваришіня зареєстрованого з необмеженою порукою, відбудуть ся в неділю дня 29. марта 1903 о годині пів до 11-ої перед полудном в домі пана Костельницького. Порядок наряд: 1. Має ся установити стан каси, вкладок і позик; має ся установити, яку найбільшу і яку найменшу суму позводить ся одному членикови зложити до щадниці каси; має ся установити речинці виповідженя для вкладок щадничих і речинці платности відсотків від вкладок щадничих; має ся установити, яку найбільшу пожичку можна одному членови дати; має ся установити стопу процентову для вкладок щадничих і для пожичок (§§ 52 а—е, 59, 63, 65). 2. Має ся ухвалити, що робити з лишними в касі грішми і як роздобути потрібних для каси гроший. 3. Ухвала в справі запомоги зрівеої. 4. Вибір касіера і визначенє платні для него (§§ 29, 51, 52 ж). 5. Ухвала, кільно має бути членів в раді надзорчій і вибір ради надзорчої (§§ 32, 40, 51). Вереньчанка, 20. марта 1903.

Ілія Малик
начальник каси.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦИЇ.

Іл. Іл. в Кичері. — Прошу устаповити своє спростоване після припису § 19 з. пр. а тоді радо його помістимо. Зрештою, як Вас вибрано до надзорчої Рады „Народного Дому“, то тільки через позивку Вашого імени в часописи не наведено; „нахоретна“ нічого не тут не добачуємо.

Телєграми „Буковини“.

Відень, 21. марта. — На вчерашнім засіданю палати послів говорив п. Ник. Василько. Він назвав угоду з Угорщиною понижением нашої половини держави. Дальше сказав, що промисловї для нас безвартісні для Буковини, бо сей край не має промислу; збіжеві для нас з нижою компенсатою. Бесідник скаржить ся на підвищене ціла від кукурудзи, що є найважнійшим средством поживи для більшого населеня Галичини і Буковини. Бесідник обговорює упосліджене Буковини і Галичини на полї політики руху і желїзниць і домагаєть ся зрегульованя тарифових відносин на схолї держави. Нарікає на зворотне становище бук. земського правительства згляду ярмаркового промислу. Звертаєть ся проти міністра-президента що-до його заявлянь згляду Русинів і заявляє, що Русини будуть голосувати проти угоди, як правительство не заспокоїть їх національних вимог. — Рада державна вже почала перше читане угодової і тарифової предлоги і предложила їх угодовій комісиї.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в повздовжній ширині стрічок) по 4 соткиа за вер. — При кільразових уміщених опускаєть ся на цілий процент після скількости уміщення.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці. улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- пани і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсевих пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gazé, найновійший виріб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні Zemin і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і санки, а також направлювала на дітяка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских калошів і черевиків до снігу.

Балєві краватки: найновійшого жанру. Балєві мужеські сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші комірі і манжети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Гузики до комірів і шемізетові. Мужеські шкарпетки.

Ціла пізного сезону продаватиме ся по дуже знижених цінах всї товари рожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавалових товарів для панів і пань штіфлєти і домові черевики: лякіровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, вироблені зі шкіри Zemin.

(—)

Инші речі на склад: порцелянові кучми, дамські наручники, чапочки, коляри і т. д. Правдива білизна Сґера: кашемирові, мужеські панчохи, шкарпетки, Chenillen Eschapres і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамські спідниці, камашї; огрівачі пузиса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані штіфлєти. Черевики до вовганїски для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Дрібні оголошеня.

Валеріян Скварніцкий

артист-різьбар, улиця Вашній-Горе (Weinberggasse) 26, спеціалізує від скромнійших рам портретових, рослн до оздоби кімнат деревяних, різьба нерухний, портальів і т. п., виконує вельмі ка мюжденно точно і дешево. (4—5)

Осип Нехцай (3—5)

робітня обуви мужеської і дамської (спеціалізує ся на вельоси чернівецького технікального курсу, назначий достанець обуви при п. і к. 22. полку обер. краю.) в Чернівцях, ул. Йосифа ч. 28, приймає вельмі роботи і виконує їх солідно і дешево.

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

і урядів парафіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарнї

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4.

(9—9)

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСІДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складї

слїдуючі книжки:

Поезиї Т. Шевченка за 1 к.
Наша дума Ф. Кодесия за 2 кор. 50 с.
Пасаия Ос. Юр. Федьковича за 4 кор. і за 3 кор. 80 с.

При більшім закупні опущає ся значний рабат. (5—5)

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

Доносимо до загальної відомости, що найшли „**короткі православні молитвенники**“, виданї товариством „Руска Бесїда“. Купувати можна в нашій Папірнї (улиця Петровича ч. 2, Чернівцї). Цїна примірника в гарній оправі 24 сотиків (12 кр).

(9—)

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

ПОЗИЧКИ уділяє своїм членам на 5½, 2 і 1 2 долгу на кошта адміністрації, за предложенєм документів виказуючих достаточну гіпотеку.

СПЛАТУ позичок розкладає дотїдно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабульованих і за порукою: 1,239.243 корон.

ЧЛЕНОМ може бути тїлько обезпечений тревало в „Дністрі“ від огню.

УДІЛ членський виносить 50 кор. вписово 2. кор. число членів 2.391 а 2.501 удїлами на 125.050 кор.

ВКЛАДКИ щадничі приймає „Дністер“ і опроцентовує по 4 2 від ста. Сума вкладок на 1.250 книжочках 1,103.533 кор.

ЧИСТИЙ ЗИСК розділяє ся частию на дивіденду для членів, а частию на публичні добродійні цїли: на церкви, бурси, захорони, школи і т. д. На ті цїли роздано до тепер з Товариства кредитового 10.840 корон.

ІНФОРМАЦІЙ в справах позичок уділяє Дирекция і аґенти.

(—)

Важне для Вп. відпродавців. (9—9)

Папірня тов. „Рускої Бесїди“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 2

звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закупновували не де инде але в нашій папірни

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловцї, пера, стирки, (радирки), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, лїнії і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній цїні і зможуть на тім красший дохід мати. Всї ті артикули суть далеко лїпші як в инших склепах.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїчене сухо-горячим повітрем

подаґри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Іехіаса, невральгії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфлєра**), що приладають ся до слабих частий тїла, умożливлюють найвисші температури з всякими формальними методами, а через те й найкрасші успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмирює біль. При лїченю в цїлє тїло вільне окрім слабого місця, тому можуть його вносити і ті, що терплять на серце, на шлунок, кістї і вєматизм. Лїчене може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї, подаґра ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. ХАЄС, Чернівцї, улиця Почтова число 5а.

(—)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 31. Чернівці, середа дня 12. (25.) марта 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поєдиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Інтерпеляция послів Пігулика, Николая Василька і товаришів ізза понижуваня і кривдженя руских вірних на церковнім полї через греко-ориентальну *консисторию* в Чернівцях.

В безпосереднім сусїдстві столицї краю положену громаду Люди-Горечи замешкує після народописи з року 1890 до 630 житєлїв. Після народности має бути з того 305 Руснів і 252 Румунів. В дійсности однак є та громада, як сейчас показує ся, руською. Довгі лїта пароxом тої громадї був недавно померший о. Іґнац. В часї довголїтнього священства того пароха парохіяне ніколи не почули з його уст ні одного руского або принаймнї церковнословянського слова в церкві. Його вплинови треба також завдячити, що при тамошній сїльскій школї заведено для абсолютної більшости руских дїтий румунську мову яко викладову. Аж допєра перед четирма роками мусїла шкільна краєва рада доконати корректуру, а то в той спосіб, що по внесенню научних сьвідків і сконстатованю браку дїтий, котрі умїли би по румунськи, румунську мову яко викладову скасовано, а заведено яко викладову руску мову. Се є доказом того, що чисто румунських парохіян є там мізерно малє і не входять в рахубу.

По смерти пароха Ігнація мусїло вписати ся до Горечі парохіяльного адміністратора. При добрій волї можна би було для тої так горячо бажаної парохії навіть при істнуючім великім браку руских священників найти священника, котрий говорив би по руски. Між тим назначила гр.-ор. консисторія адміністратором також священника Василія Магора, що зовсім не уміє по руски.

Попереднього року іменувала консисторія Василія Магора парохіяльним адміністратором в Зеленєві, в одній руській громадї. Сей однако відповів консисторії письменно: „він не розуміє анї слова по руски", ізза чого він не можно принити его місця. І він того місця не принив, лишень сидїв собі дальше спокійно в Радінцах, дивлячи спасобом так довго, поки неопорожнилась посада адміністратора в Горечу. Вправдї належить до тої парохії також румунська Горечa, але со зовсім не дає підстави до не знати руської мови для Людї-Горечі.

Чому Василя Магора спеціально призначено до парохій з руськими парохіянами, а не писано його до чисто-румунської, со на Буковинї зовсім не є тайною; на думу настира Руснів, кваліфікує його особливо невіжа руської мови, а чому спеціально консисторія вибрала его до красшійше положеної парохії Люди Горечa чим до Зеленєва, то дасть ся тим пояснити, що він є шваґром консисторіального радника Бежана.

Нехай воно собі буде, як хоче, але се є фактом, що той самий Василь Магор, котрий проміґнував з Зеленєва, бо після власних його слів, „з руської мови не розуміє анї слова", той сам Василь Магор одержав парохіяльну адміністрацию в Люди-Горечі, де живе абсолютна більшість Руснів.

Василь Магор оказав ся також в повнї достойним довіря греко-ориентальної консисторії. Його першим патріотичним дїлом в Люди-Горечі було то, що позвезвав собі руське населенє для повного заведеня румунської мови яко викладової при руській школї та внесли недавно відповідну просьбу до шкільної краєвої ради.

В місяци сїчни м. р. грек.-ориент. консисторія мала обсадити парохію в Люди-Горечa. Василь Магор працював в патріотичнім дусї в Люди-Горечa, приєднав руське населенє для румунської мови, для тої парохії отже не можна було його иншого поставити в просто на першім місци, як власне пана Василя Магора.

Позаяк але право іменованя належить до краєвого президента, то мусїло ся отже виставити для Василя Магора сьвідоцтво знаня руської мови, що при складї теперішної консисторії не було жадною трудностию. Та сама консисторія, перед котрою Василь Магор офіціяльно заявляє, що „не уміє по руски анї слова", виставляє сьвідоцтво, що він „вповнї володїє руською мовою"(!), ставить його першого в пропозициї, хоч були инші старші священники, що вповнї володїють руською мовою.

Так як в тім случаю, вже від 22 лїт при кождій нагодї церковні права і інтереса руских вірних чернівецка консисторія нехтує і переслїдує тих священників, що в першій лінії не хотять або не суть здібні служити до румунізаторских цїлий. Наслїдком чого є то, що руска молодіж не хоче студиювати богословія, через що повстав так великий брак руских священників.

Внески руских послів вже від 12 лїт так в краєвім соймі як також в державній радї, щоби усунено сей брак руских священників, через красовані стипендиї з греко-ориент. фонду, що в першій мірї повинні служити таким цїлям, не мали найменшого успіху, бо консисторія ударемнює санацию неможливих відносин і не преує таких стипендий, що хоч в части могли би зарадити тому бракови. Коли бо ходило о брак румунських священників, то тодї консисторія з певностию не ждала би на безуспішні внески дїлїв радї усунени того браку, лишень невтомно сама з власної ініціятиви старалаб ся о красовані таких стипендий.

Се так виглядає, наче-б чернівецка консисторія сьвідомо змірила до огірченя і підчуженя Руснів, що становлять більшість з грекo-ориент. дієцези на Буковинї. Наслїдки такого поступованя неминуче будуть. Правительство приглядаєсь тим відносинам з залїженими руками.

В виду таких відносин підписані позволяють собі до пана міністра просьбити поставити запитаня: „1. Що задумує его екселенция зарадити, щоби Руснин в Люди-Горечa знова не одержали пароха, котрий не умів би по руски? 2. Що задумує его екселенция зарадити ради усуненя браку руских священників в буковинській гр.-ориент. архідієцезії? — Відень, 13. марта 1903 р. Посли Пігулик, Василько і тов.

Вісти з цїлого сьвіта.

— *Цукрова справа.* Справа протесту французких, англїйских і нїмецких продуцентів цукру проти австрийского закона о контингентованю фабрикациї цукру буде незадовго предметом наради брукселькой комісиї, котра ореше, чи сей закон противить ся постановам цукрової конвенциї. Австрийске міністерство працює над меморилом, котрий має доказати, що контингентованє не противить ся конвенциї. Инші держави також виступлять з меморилами, котрі доходять до противного внесеня. Ci держави виходять з заложеня, що брукселська конвенция не позволяє жадній державі спеціяльними средствами підпирати свого цукрового промислу. Австрия намірає боронити ся тим, що инші держави підпирають свій цукровий промисл спеціяльними средствами. Приміром Франция звільняє від всякого податку цукор уживаний до смаженя овочів і виробу лїкерів. В той спосіб Франция форсує вивіз свого цукру в рїжних виробах, в котрих головною складовою частию є цукор. Те саме може сказати о Англїї, котра робить мілїонові обороти конфітурами. Росия підпирає експорт свого цукру в той спосіб, що допускає лише до певної границї продаж цукру на внутрішнім торгу. Мимо всїх сих аргументів результат бруксельской конференциї може бути некорыстний для Австриї і інтересовані чинники вже тепер роблять приготованя, аби і в тім случаю бути приготованими до кон-

---

А. П. Канашн.

„Бабське дїло".

Комедия у двох відслонах.

(*На украінське переклв В. Войнаровський.*)

ОСОБИ:

Іван Алексієвич Женофобов.
Єлена Федоровна, його жона.
Ольга Алексієвна, сестра Женофобова.
Проскудя Филиповна.
Федор Павлович Ломов.
Авдотя, кухарка.
Катя, покоївка.
Степановна, пістунка.
Петя | дїти Женофобова.
Маша |
Наташа, шпачка.

ВІДСЛОНА І.

(Іван Алексієвич Женофобов, чоловік із невеличким капіталом, урядник в приватнім банку, лїт 35. Єлена Федоровна, його жінка. Ольга Алексієвна, сестра Женофобова, сучасна панночка убирає ся чорно, лїт 23. Проскудя Филиповна, тїтка Женофобова, стара панна, читає старинні французькі романи, неприятелька сучасности, ходить з підвязаною щокою, живе у кревняка, платячи за удержане, одїваєть ся сороката. Федор Павлович Ломов, сучасний чоловік, кревняк банкира, у якого служить Женофобов, лїт 28. Авдотя, кухарка середної інтелїґенциї.)

Декорациа для I. і II. акту.

(Їдальня із більшим буфетом і шафками для сухих харчів. По середині стїл. Коло вікна шитідна канапка. В глубині двері, умебльоване середне.)

Явa перша.

Женофобов (входить із капелюхом в руках). Жінко! Жінко! Льолю! Я прийшов! Чуєш? Я прийшов!

Єлена Федоровна (із другої вімнати за сценою). Чую, в занята, що-ж тобі?

Женофобов. Я прийшов... Розумієш?

Єлена Фед. Чого тобі треба?

Женофоб. Гарна собі! Та-ж я прийшов!

Єлена Фед. Тьфу тобі, Господи! Та чую! чую!

Женофоб. Я прибув ломів із уралу...

Єлена Фед. Та розумію. Чого-ж ти потрібуєш?

Женофоб. Як, чого потребую? Вже-ж то теперішні жінки — нїчо й сказать. (Горячить ся). Маю-ж я право бажати, наконець просто жадати під жінки певного поважаня?... Га? Я прийшов, а она... Жінко! Жінко! Жінко!... о... о!

Явa друга.

(**Женофобов і Ольга Алексієвна.**)

Ольга Алексієвна (вбігає). Що з вами брате?

Женофоб. Ти хто така?

Ольга Алекс. Я? (дивить ся із зачудованем).

Женфоб. Так, ти! Ти менї відповідай: Хто ти така?

Ольга Алекс. Як хто?

Женфоб. Та так. Хто ти?

Ольга Алекс. Боже ти мій! Та чого-ж ви хочете?

Женфоб. Я хочу, абы ти менї сказала, хто ти така?

Ольга Алекс. Так я вас не розумію... Ну добре. Я скажу вам ось так: Я Ольга Алексієвна Женофобівна.

Женфоб. А—а—а! Ось воно так! Себто: ти панна Женофобівна, сестра моя, затім ти менї не жінка.

Ольга Алекс. Так, я знаю об тім.

Женфоб. Ні ти об тім не знаєш. Позвольте вас запитати ся, кого я кликав?

Ольга Алекс. Ну, Льолю, жінку свою.

Женфоб. Зачим-же ти прийшла?

Ольга Алекс. Та мене прислала Льоля. Вона занята, ви кричите, вона й думала, що справді, чого небудь треба вам...

Женфоб. А по якому-ж? По твоєму жінці... не треба зустрічати тружениика мужа?

Ольга Алекс. Але як у Льолї є дїло, не може вона його кинути.

Женфоб. Ну, яке у нашого брата дїло? Дїло! Дїло! Дивне дїло!... Бабське дїло загорнувши ручки дома сидїти, тай що муж заробить... те прогайнувати. От і „бабське дїло!"

Ольга Алекс. Ви знаєте, що ми по годині ся під взглядом задивлювали на положене женщини в сїм'ї і на ніяке питаня взагалї.

Женфоб. (передражнюючи). „Жіноче питане" „під взглядом задивлювання!"... Як то все высокопарно!... А знаєш ти що... Я із тобою навіть говорити не стану, задля того, що ти женщина, а курка не птаха а женщина не чоловік... Ось тобі й усе, і на всї ті ваші жіночі питаня — тьфу! (плює і розтирає). І от наєш... (стає в позї і кричить на цїле горло): Жінк—о—о—о! Жінко—о—о! (Ольга Алексієвна затикає уха і вибігає).

Явa трета.

(**Єлена Федоровна і Женофобов.**)

Єлена Федоровна. Ну, що-ж ти за дурницї робиш, Іване Алексієвич! Само так як божевільний, або пяний причиш... Знай, я Ваву тільки що присилала.

курещийної борби з заграницею і з внутрішними конкурентами.

— *Революция в Парагваю.* Революция проти правительства, котра вибухла в округї Рівера в Параґваю, розширилась на три дальші округи. Революция вибухла з причини, що новий президент Ордонец опорожнені становища двох шефів департаментів, котрі були призначені для меншости (біла партия), не обсадив особами предложеними зарядом партиї. На чолї революциї станув старий заводовий революционер Сарина. Між обома сторонами ведуть ся переговори.

— *Фінляндия.* Придавлена твердою російською лапою Фінляндия, бурить ся. В краю ширить ся з величайшим поводженем антіросийска агітация. Агітатори пашпорять по краю безкарно, бо всюда стрічають опіку і поміч населения. Потайна лектура розходить ся в сотках тисячів примірників. Розкидані між народом проклямациї вдаряють в тон пригадуючий дуже революційні маніфести. Особливо-ж підпирає агітацию так міска інтеліґенция як і сїльске протестантске духовенство. Більшість пасторів, в деяких округах все духовенство, відмовило властим метрикальних виказів обовязаних до війскової служби. Богато священників явно, прямо з амвонів взивають людність до пасивної опозициї проти війскового побору так, що російске правительство застановляє ся, чи не обмежити ему з конечности побір рекрута на 1903-ий рік. Фінляндиї переконані, що асентеровані рекрути були-би вчучені в чисто-російскі полки і тому громади не висилали напіть своїх заступників до асентерунконих комісий. Російске правительство старає ся опозицию здавити за всяку ціну. Непокірливих губернаторів замінено родовитими Москалями; так само урядничий етат обсаджує ся чим раз більше Москалями, нераз такими, що не вміють ні одної краєвої мови. Все те вплинуло тим більше розярене Фінляндиїв і в Фінляндиї можна-би нині на певно сподївати ся вибуху революциї, як-би не се, що сїльска, корінна фінська людність, частию з природженої селянам інерциї а частию напіть з антагонїзму до шведского міского елементу, що грає в руху головну ролю, захована ся байдужно.

— *Кольонізацийні плани Росиї.* Посліднїй царский маніфест, а именно та его точка, що дотикає облегчень у виступленю селян з сїльскої громади т. зв. „общини“, стоїть в звязи з планами одного з найвпливовійших російских міністрів, міністра скарбу Віттого що-до кольонізациї всхідного Сибіру. Великанським коштом збудована сибірска желїзниця, що за 14 днїв перебігає кольосальні простори від Москви до Порт-Артура в Хінах, знизала береги Тихого Океану з европейскою Росиєю. Там, на далекім Всході, виросло до одного року велике портове місто — Дальний — збудоване коштом державного скарбу. Тепер же йде о те, аби ті далекі сторони і той новий осередок торговельного руху заросли ся населенєм, аби далекі пустари не лежали на донший час облогом. В тій цїли має ся переводити масова кольонізация всхідного Сибіру, до чого потреба було запевнена селянам свободи виселения з власної громади. Звільнений селянин буде часами емігрувати і сотворить над берегом Великого Океану тверді основи для російского панованя. Так представляє ся плян Віттого. Та в тім має він противника у самім міністрі внутрішних справ Плєвім. За почином Плєвого мабуть появила ся в „Новім Времени“ статя звернена проти помислів міністра скарбу. Автор зове там ті плани необдуманими, хоч і сьмілими фантазиями, закидає, що всхідно-сибірска кольонїзальна політика Росиї накладає на селянські маси надто великі тягарі та радить напти ся радше до внутрішної організациї в корінній Росиї, аби населенє по великих виселеннях могло підотхнути.

Квестия македоньска.

Шєли донесенє з Софії, агітациї революційна, примуюча до виликаня повстаня в Македонії, не устає помимо розвязаня комітетів македоньских. На місце сих комітетів потворено так зв. „Товариства добродїйности“, котрі ширять пропаганду революційну, збирають гроші і оружія, вербують і узброюють добровольців до розбійничих банд — словом роблять те саме, що давні ще комітети.

Подорожні, що прибули з Монастиру до Сальоніки, оповідають, що положенє дуже грізне. Вінторок замордовано там в ясну днину двох Македонців, що не хотїли приступити до повстаня і заплатити наложену на них контрибуцию. Їзза того грецкі куцї, на котрих порохобники наложили також велику дань, позамикали свої склепи і домн та боять ся вийти на улицю. Не тільки впрочім в Монастирі, але взагалї в всїх вілаєтах македоньских суть на порядку дневним того рода політичні морди і егзекуциї. Начальники правительства Ферід баша і Алім Ріба баша постановили мабуть їзза того оголосити стан виїмковий.

З Царгорода знова телеграфують до дневників віденьских, що положенє в Альбанії є дуже критичне. Вчерашня рада міністериальна запритала ся виключно приготованями военними проти Альбанців.

Pol. Cor. доносить з Царгорода, що програму реформ вручили султанови амбасадори Австро-Угорщини і Росиї в формі меморандум, а не в формі звичайної ноти дипльоматичної. В. Порта жалїла ся в послїдних часах перед інтервенюючими амбасадами, що переведенє реформ натрафляє на великі трудности їзза розширюваних на границях болгарскій і сербскій поголосок о зброєню обох тих держав.

Тепер завсе іще задивляє ся скептично на акцию реформ підитих султаном в Македонії. Похваляє при тім поступованє посла Сіпоненя, котрий именем Росиї запротестував проти того, аби організацию македоньскої жандармериї повірено нїмецким інструкторам. Протест сей мав той успіх, що В. Порта занехала повнений памір і мабуть віднесла ся в тій справі до правительства шведского, а наколи би не прийшло з ним до порозумїня, має звернути ся до Голяндиї.

Позістаюча в звязку зі справою македоньскою кризіс в міністерії війни в Болгарії тріває дальше. Князь Фердинанд вернув вже з Евксіно до Софії і відай не хоче згодити ся на проект президента міністрів др. Данева, котрий запропонував на наслїдника ген. Паприкова одного з офіцирів, що колись виемігрували до Росиї.

НОВИНКИ.

Особисті вісти. Президент вищого краєвого суду Тхоржицкий відїхав в понеділок вечер до Львова. — Посол др. Луцу прибув тут з Відня.

З краєвої шкільної ради. Заседанє з 13. марта 1903. — Іменовані: Сталими наукителями: Леонгард Пайотровский для Іцкан і Николай Савіцкий для Тоатрін; сталими учителями, згадано учительками: Іван Маріч для Дої, Нетти Брехер і Анонлонія Долїньска для Гурагумори і Міколоя Савчук для Кімполюнґа-Кампу-Сатулуй. Провізорична підучителька Леа Купферберґ іменована дефінітивною підучителькою до Найгітте. Учитель Теофіль Чесниковский в Гатні на власне жадане переведений до Задубрівня.

„Cz. Tagblatt-y“, що хоче уходити за обективну газету, не вийде і одного числа, щоби в нім не уцинено Русинів. Передусїм не може „Czern. Tagblatt“ простити Русинам, що посьміли виступити проти бар. Бургіньона, що має бути хрестним батьком нехрещеного „Tagblatt-y“. Відтак не в смак сій германізаторскій газеті, що Русини виступають проти безмежного панованя нїмецкої мови в школах і в урядах на школу руского народа і тому тішить ся, що п. Тхоржицкий взяв в оборону п. Клира, проти котрого нїмецкої бути виступили поляк Юрий і Николай Василько в раді державній. Так само ся „буковинська“ газета зашеує із вдоволенем виказ п. Тхоржицкого, що безпартийним начальником суду може бути тільки чужий а не Буковинець. Не вже пан Тхоржицкий гадає, що всї Буковинці такі, як rodak Тицинецкий і т. п. І п. Клир думав про Буковинців так само,

---

Женофоб. Так і щож?

Єлена Федор. Як і щож? Розбудив ся. Адже се прямо гидота.

Женофоб. По перше Вава моя донька, по друге ти моя жінка, не сьміеш мені говорити грубостей, а по трете чи не ласкаві ви обняти свого труженика мужа і поцїлувати його? (витягає губи в Єлена Федоровна повертає ся до дверей).

Єлена Федор. Ну, щож то за дурний!

Женофоб. (зникає очи і отвирає рамена і дальше ступає вперед). Ну похвали мужа, душечко! (Єлена Федоровна скоро уходить в отворені двері, в які в тій саме хвили входить Авдотя).

Явя четверта.

(Женофобов і Авдотя.)

Женофоб. (обнимає ся, цїлує кілька разів). Ось так!

Авдотя. Господи Боже! Помішали ся, чи що? (хоче утїкати але Женофобов держить ся).

Женофоб. (отвирає очи і відсапує). Таже то Авдотя!

Авдотя. Та хтож другий добродію!

Женофоб. Так як ти сьміеш глупа бабо цїлувати ся зі мною?

Авдотя. Та колиж я вас пане цїлувала? Неїжеж то можна? Господи прости!

Женофоб. Ти ось що зі мною поцїлувала ся!

Авдотя. Що ви, та що ви?.. і не думала... Ви мене ось поцїлували.

Женофоб. Мовчи!.. Де Єлена Федоровна?

Авдотя. Та в кухни повинні бути...

Женофоб. Приклич в тій хвили Єлену Федоровну сюда!..

Авдотя. (Відходячи). А ось они і самі ідуть.

(Єлена Федоровна входить).

Явя пята.

(Женофобов і Єлена Федоровна.)

Женофоб. Єлена Федоровна! Знаєте до чого ви мене довели?

Єлена Федоровна. Ні, не знаю.

Женофоб. Я поцїлував чужу женщину.

Єлена Федор. Можеш, кільо схочеш!

Женофоб. І ви не сердите ся?

Єлена Федор. Себто на Авдотю? Ні не сержу ся. Мені іще треба видати хересского вина до помаранч... (хоче вийти).

Женофоб. Я вас не пущу!

Єлена Федор. Ну справді, від приїзду Ольги ти просто збожеволів... Знаєш, сього не можна правю стерпіти!

Женофоб. Чого не можна стерпіти?

Єлена Федор. Та отсього приставания. Я може також чоловік... Наугаюєш ся через цїлий день, а ти, як тільки вийш ся, так хочеш, щоби я ні на хвильку не відходила від тебе, так якби у мене і діла не було. У мене його не горло...

Женофоб. По горло?! Не сьміеш ти мене. А те, що ти що до Ольги сказала, се правда... Я бою ся тої дівчини, она під ілим впливом нього ученого мужа... А то й дивно ся, як вони пішуть мою Льолю (бере ся за підбородок і ніжного цїлує). Но... но сьому не бути... Я муж, я голова, я ужию всїх засобів і не позволю!

Єлена Федор. Чого ти не позволиш?

Женофоб. Чого я не позволю? Я не позволю, щоби ти через „бабське діло“ забула головний свій обовязок. Жінко дай мені жакет!

Єлена Федор. (показуючи на шовкий на пьяху жакет). Та дивн ся ось він.

Женофоб. Вижу. Але тобі, я думаю, не тяжко його подати... дай!

Єлена Федор. (надягає на него жакет). Однак мені в самій річи цїкаво. (Хоче відійти).

Женофоб. Льоля! Льоля! Де мій платок до носа?

Єлена Федор. Повинен бути в сюртуку!

Женофоб. Дай мені, будь ласка.

Єлена Федор. (вишукує хустку і подає йому). Іще чого небудь не потрібно?

Женофоб. Ні, тільки до „Новое Время“?

Єлена Федор. Так будьто ти не знаєш, що завсїгди кладени на он-ту етажерку.

Женофоб. Ну, добре. (Ідо до етажерки і необережно шукає. Єлена Федоровна ідо до дверий). Льолю! Льолю! Ту його нема!

Єлена Федор. (пертаєть ся). Як, нема його? (сейчас відшукує). Ось і воно!

Женофоб. Дякую. (Цїлує ся). Скоро обіх?

Єлена Федор. Скоро!

Женофоб. Як найскорше. Я проголодів ся... Ви то жінки їсьте коли забагнете, а наш брат... от від одинайцятої години до сеї пори працював... працював...

Єлена Федор. Знаю я твою пісеньку!... (відходить).

(Далї буде.)

отже не дивно, що спільно себе вихваляють; але стид і ганьба, що буковинська газета тішить ся з поличників, які завдають краєви чужинці.

Архиепископ др. Рента удав ся дня 13. мая б. р. до Відня на гр.-ор. митрополитальний синод, в котрім возьмуть участь також суфраґани-епископи: Герасім Петрановичъ з Каттаро і др. Иродіон Мілас з Зари.

Посол Барвіньский, др. Гладишовский і Пігулик мали з міністром-президентом д-ром Кербером довшу конференцію в четвер, в якій представили ему невідрадне положене русского народу в Галичині і усякі новійші вадії. Міністер-президентови, як показало ся, не всі ті справи були відомі, отже прирік їх розслідити і обдумати відповідну раду.

До нинїшного числа долучаємо пісню пасинь Стефана Гаїни.

Звертаємо увагу на анонс на четвертій сторонї Стефана Гаїни.

Політичні демонстрациї в Будапешті. Своєї з нагоди роковин смерти Кошута зібрало ся в Будапешті перед університетом яких 1000 студентів і вислали депутацию до ректора, аби по ручив виставити на університеті чорну хоругов, і відкликав заповіджені на той день виклади. Ректор спершу не хотів ся на се годити ся, але під напором студентів уступив. Звідси рушили тепер до політехніки і вимогли на ректорі виставленє жалібної хоругви. Опісля потягнули тов пи перед народне і праве касино, і жадали чорних хоругов, а коли не вполено їх домаганям, почали набивати вікна. І ту прийшло перший раз того дня до кровавої бійки між студентами а поліцією. Поліція заатакувала студентів шаблями, на що они відповіли камінєм. Кількадесять студентів було ранених, а інспектор поліції Шмід одержав тяжку рану в голову. До ще більшої бійки прийшло вчера пополудни, коли студенти хотіли зложити вінець під памятником Кошута на площи Керепешеви. Ту рвали поліцаи кількадесять осіб, а кількох поліцаїнтів і комісар др. Бода були тяжко ранені. Прогнані тов пи студентів і публики зібрали ся перед парламентом, де промовляли до них посли Кошутівці, Лендєль, Фіпер і инші. В ночи по бурливім представаню в угорській театрі, де грано штуку „Божо буди непроситель", студенти і публика демонстрували по місті, аж поки поліциа їх не розігнала. Арештовано тоді 41 осіб. Ранених було тоді 34 осіб тяжко, 2 смертельно. Президент кабінету Сель скликав в дирекції поліції до 12. год. в ночи, аби знати точно перебіг демонстрацийний. Другого дня по демонстрациях з рожевия смерти Кошута розносила ся по місті вість, що в шпитали померли два ранені поліцию студенти. Ск чутки, як показало ся, ложна, була тов чком до нових демонстрацийний перед університетом і політехніком. До студентів пристало около 5,000 осіб, і цила товпа напрямила перед будинок сойму. На чолі походу несено пять чорних хоругов. Перед соймом набрали студенти 20 долеґатів, котрі з посланцем Шессім, Лендєлем і Кошутом пішли до президента кабінету, Селя. Сель принив їх жалобу на поліцию холодно, а коли пос. Лендєль відозвав ся: „Не ручимо, чи не вибухне революция" — Сель вельми обурений відповів, що не стерпить такої бесіди і рівко відпер заміти на поліцию, котра лише стерегла спокою. Опісля відпустив ся і инших. Коли вийшла депутация, демонстранти грізно вигрикували: „Прочь з Седьом". Само тоді почало ся завдане сойму. Кошутівці своїм поведенем довели до дворазової перерви засїдань. Того дня се є в суботу вечером, демонстрация студентів і публики зібрала ся перед парламентом, де промовляли до них посли Кошутівці. Лендєль, Фіпер і инші. В ночи по бурливім представаню в угорській театрі, де грано штуку „Божо буди непроситель", студенти і публика демонстрували по місті, аж поки поліциа їх не розігнала. Арештовано тоді 41 осіб. Ранених було тоді 34 осіб тяжко, 2 смертельно. Президент кабінету Сель скликав в дирекції поліції до 12. год. в ночи, аби знати точно перебіг демонстрацийний. Другого дня по демонстрациях з рожевия смерти Кошута розносила ся по місті вість, що в шпитали померли два ранені поліцию студенти. Ск чутки, як показало ся, ложна, була товч

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона монпуя 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в тридільній ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількаразових уміщених опускають ся на цілі процент після скільности уміщення.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- пани і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронові і з правдивих струсових пер. ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gasé, найновійший виріб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні Земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і сани, а також накривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурґских калошів і черевиків до снігу.

Балєві правдики: найновійшого жанру. Балєві мужеські сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші ковнїри і манжети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Гузики до ковнїрів і шемізетові. Мужеські шкарпетки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знижених цінах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавалових товарів для панів і пань штіфлети і домові черевики: лакіровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, вишиваті зі шкіри Земіш.

(—)

Більші засоби на складї: порцелянові кучки, дамські закрутники, чапочки, колїри і т. д. Правдива білизна Сґора: кафтаники, мужеські панчохи, шкарпетки, Chenillen Eschargen і хустки, вовняні шалї і хусточки вовняні і полотняні дамські спідниці, камізки; огрівачі пузиса і литов; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганнїки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Дрібні оголошеня.

Валєриян Скварнїцкий

архит.-різьбар, улиця Винної-Ґори (Weinberggasse) 26, спеціалїст від сецесийних рам портретових, ґотів до олтарів цінних давнїших, різьби церковної, порталїв і т. п., виконує вельмі замилкам точно і дешево. (5—5)

Осип Нехцай (4—5)

робітня обуви мужеской і дамской (спеціалїтет: абональмент чернівецкого технольоґічного курсу, полїрний достатець обуви при ц. і к. р. 22, полку обер. краєм.) в Черніївцях, ул. Йосипа ч. 26, приймає вельмі роботи і виконує їх солїдно і дешево.

Великий склад

ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

і урядів парафіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій цїнї

в друкарнї

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4.

(6—6)

Важне для кождого!

Випродаж!

По дуже дешевій цїні, лише за 2 зр. 95 кр. прекрасний гарнітур, складаючий з 14 цїнних предметів, а (ємно):

1 годинник вікльовий, анкер ремонтоар (на жадане посріблений) з гарно ґравированими складинками, докладно зрегульований, з трилїтною гарантією і етуї.
1 гарний ланцушок з гольдами або вїзку з хрестом. Паранної свитожи.
1 шпильках до краватки, з гольдами імїт. бриляит.
1 пара новозлочених шинок до жакнетів, жирна „Garantie“.
1 гарнітур (5 штук) спинок з гольдами до ковнїрців і еврочок.
1 пара контакїв з правдивого срібла, знамено уряджж. 1 (5—20)
1 перстень гольдами з гарним каменем.
1 вишукано зеркальце і етуї.

Той самий гарнітур з годинником золоченим в огни, який не тратить полиску коштує лише 5 зр. 10 кр.

Сих 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за посилатою або висилкою наперед ґрошей) фірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Strodom Nr. 17.

Коли се вещу не сподобає ся, може до 8 днїв звернути і дістати ґрошї назад, одне нема резика. — Богато ілюстрованої каталоґи годинників, гарнітур золотих, срібних і з хінського срібла товарів по цїнах цїнї — gratis i franco.

Ч. 18401 ex 1902.

Оповіщенє.

Виключна продаж знаменитої щави алькалїчної „**Ludwigsquelle**“ в Пояні-Неґрі атиненції Дорни, будучої в посїданю бук. гр.-ор. фонду релїґійного, є до набути.

Евентуально може се жередо, вразі з цїлковито уряджеиим заведенєм до наповнювани, бути видержавлене.

Рефлектанти зволять дотичні оферти вносити до ц. к. дирекциї дібр гр.-ор. фонду релїґійного, де рівнож довідають ся о ближших виписневях.

Зголошуючі ся до ц. к. заряду здроєного в Дорна-Ватрі можуть кождої хвилї так жередо як і заведенє до наповнювани оглядати.

Чернівцї, 6. марта 1903.

4 (3—4)

З ц. к. дирекциї дібр бук. гр.-ор. фонду релїґійного.

Важне для Вп. відпродавців. (9—9)

Папірня тов. „Рускої Бесїди“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 2

звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закупновували не де инде але в нашій папірни

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, олївцї, пера, стирки, (радирки), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, лїнії і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній цїнї і зможуть на тім красний дохід мати. Всї ті артикули суть далеко лїпші як в инших склепах.

Найновійші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарнї „Рускої Ради“, в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

НАЙЛЇПШІ НАСЇНЯ цьвітів і огородовини

продає

Стефан Ґаїна

склад товарів мішаних, кольоніяльних, оночів полуднєвих, різнородних вин і машин рільничих

в Чернівцях, Ринок 10.

8 (1—6)

Марка охоронна: **котвиця** (—)

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втиране** по цїнї 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з антики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 годин рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 32. Чернівці, пятниця дня 14. (27.) марта 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цілий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерата платні в Чернівцях.

Інтерпеляция послів Нігуляка, Николая Василька і товаришів іззя неторичного понижування і кривдженя руских вірних через греко-орієнтальну консисторию в Чернівцях.

В руській часописи „Буковина" ч. 25 можна вичитати слідуючу жалобу іззя поступованя одного румунського священника в певній руській громаді:

„Попа-румунізатора, наставила консисторія в Нових Бросківцях в особі Д. Поповича. Він не вміє ані отчинаша руського, не удїлав науки релігії в місцевій школі, править все по волоськи, а о проповіди нема що й говорити. Але за те сей лютий ворог Русинів агітує безперестанно против тамошної руської школи й учителя і против всего, що руське, напьожить учителя в „Дештентарії" і в громаді, котру би хотїв переробити на волоску, бо навіть нимо й заложив волоску касу серед руського села, де нема й на лїк Волоха крім него. Ось таких то наволочів посилає консисторія в руські села, хоч знає і навіть по таїть са з тим, що він не вміє по руски. Чи знає про се митрополит Ромта? Чи на се та прославлена его справедливість позволяє? Чи й митрополит годить са на таких агітаторів румунізації по руских селах? Що скажуть на се консисторскі радники-Русини, за котрих Волохи нам все цьвірькають у очи? Чи знають про се руські посли і чи постарають са, аби сего кровавого ворога руского народу усунено з руской громади?"

Підписані мають до того додати іще се, що такі події в нашій дієцезиї в руских громадах суть на порядку дневнім, вони суть историчними. Є правда, що з дуже малими виїмками нерускі священники в руских парохіях відносять са байдужно взглядом руских парохіян, частійше однако ставляють активний опір всяким змаганям культурним Русинів і не найбільше ворожо против них виступають. Закладанє читалень поборюють як найзавзятійше, часто читалинних вивісників по церквах ани уявітів, подекуди інсценують противну акцию через закладанє так званих греко-орієнтальних читалень, інтригами дїлячи своїх парохіян на два ворожі табори, аби вони взаїмно себе поборювали, навіть поборюють закладанє кас для ощадности і позичок по системі Райфайзена, або через закладанє таких же кас з румунською урядовою мовою, паралїжують акцию руских товариств та придушують самопомічні народа вже в самім почині. Про поученє народа в дусї християньскої любови не може бути і бесіди, священик одинак про щось противного тому. Словом, буковинське гр.-орієнт. руске населенє має в своїм поруском священстві найтяжших ворогів свого преславного розвою. Правда, на се можна сказати се, що майже утримує перковна старшина, що подібно можуть поступати священники деякі і так поступають, бо навіть не є се виключенєм зі сторони руского священства, але на се мусимо відповісти, що такі людсї вбочена декаде трафляють са тільки спорадично і появляють са тільки випимково, коли на виїмки у нас суть вони на порядку дневнім, суть историчні. В Галичині правіром опирає са весь просьвітний розвій і підсесєм руского народа в першій лїнії і головно на єпископальности і инїціативі патріотичного руского священства в єполуції з сьвітською руською інтелїґенцию, у нас противно мусить са з правила починати всяку культурну роботу ради духового і матеріяльного підсесєм народа наперед часто неможливим усуненєм опору зі сторони націонал. ворога цїлої громади в священичій раді.

Са безприкладна ситуация в руских частих дієцезиї, котру спровадила консеквентно до того змірковча, заінґурована митрополитом Мораром, а теперішною консисторию продовжина дїяльність, занїмалась нині по 22-лїтній терпеливости тяжко навіщеного руского народа в тяжку прикрість. На се критичне положенє греко-орієнт. церкви вказує також теперішний митрополит в послїднім своїм пастирскім листї.

О самаиї тих неможливих відносин в дієцезиї через теперішну консисторию, в котрій засїдають люди так ворожо успособлені взглядом Русинів, як Калїнеску (передтим Казановскій) і Бежан, нема і гадки. Бо як раз через дїяльність тих обох консисторіальних радників в єполуції з буковинским митрополитом Мораром (передтим Андреевичем) перекинулось найвисшим руске священство до румунського табору і дальші студиї теольоґічного факультета через руску молодіж розуміється стали са майже неможливими. Кроєнаке єпископський для руской молодіжи, котра могла би студиювати богословіє, о що посол Нігуляк своїми внесками старає са вже від двацятих лїт на крайовім сеймі а від 3 лїт в раді державній, умів завсїгди перешкоди власти аж по нині ударемнити. Численні скарги до правительства і просьби о заряджене тому лихови не мали найменшого успіху. Остаєсь отже рускому народови тільки іще самопоміч.

В виду того поважного положенія позволяють собі підписані до его екселенц. пана міністра просьвіти поставити ось такі запитаня: „1. Чи его екс. пан міністер просьвіти знає про невідрадне положенє Русинів в греко-орієнт. дієцезиї на Буковині? 2. Що задумує его екс. пан міністер зарядити, щоби вкінци свінчилось нехтованє руских вірних через нерускіх сьвященників на Буковині? 3. Що задумує его екселенция зарядити, аби в достаточній мірі відвести фреквентацию богословского факультета через руску молодіж?" — Відень 14. марта 1903 р. Нігуляк, Николай Василько і товариші.

Вісти з цїлого сьвіта.

— *Справи австрийскі.* З Відня доносять, що в суботу дня 21. с. м. перед полуднем розпочали са в міністерстві просьвіти під проводом п. міністра дра Гартля наради анкети в справі реформи организациї і планів наукових шкіл виділових. В тій анкетї бере участь кількох радників з міністерства, 9 директорів і 2 директорки шкіл виділових, 5 учителїв тих шкіл і один управитель школи народної, крім того посол до ради державної Шрайтер, що есть виділовим учителем. З Галичини прибули покликані до участи в нарадах краєві інспектори шкіл народних радники Болесл. Баранowский і Меч. Залеский. Наради анкети були розложені на три дни. Положенія о відносинах і розвитку виділових шкіл в Галичині, управильнених окремо на основі краєвих законів галицких, викликали живе зацїкавленє між членами анкети і придбали собі признане пана міністра просьвіти.

Після найновійших зарядженъ приїде саский король Юрий дня 18. цьвітня до Відня і замешкає як гість Найпен. Пана в цісарскім замку. Король забавить у Відни два дни. В его честь відбуде ся ґалений обід, обід родинний і ґалове представленє в опері.

— *Маніфест Молодочехів.* Молодоческий клюб оголосив маніфест, в котрім поясняє причини, для котрих допустив до першого читання буджету і угодового предложенія. Чехи розпочали обструкцию по обструкциї Німців, аби показати, що і Чехи можуть унеможливити наради парламенту. Від обструкциї відступлено тому, аби не уделїшувати ситуациї правительству, котре без всякого клопоту впровадило-б угоду при помочи § 14. — Коли би клюб не допустив був до першого читання буджету і угоди, то скріпили би ся Німці, а правительство приписало би свою неудачу при перегопорах з Угорщиною ческій обструкциї. Мимо то-

---

А. И. Канаєн.

„Бабське дїло".

Комедия у двох відслонах.

(На українське переїв В. Водяницький.)

(Далї.)

Явл шеста.

Женофобов. „Знаю твою пісоньку!" Яка? Небудь я образований чоловік... Буд. я який-небудь дикун... то ажеж на таку поволїнку... Жінок бють... повсїм невинним правом і на законній підставі... Гм! Я за слабий. І голосно той вплив на всї... Она була у мене зїнша... Хоч я мало що не роздумав ся на всї женити ся і причина була дуже основна: вона покінчила курс в ґімназиї і крім того, учила ся — смішно сказати! Ха, ха, ха! Бухгальтерії! І вона того дуже серіозно учила ся і учить ся... Домашню книгу веде подвійною італїйською методою, для практики, видите-же. Ну, бабське то дїло? Она бухгальтер! Знаменито! (Встає і дивиться на панаму, бере „Новое Врема" і зачинає читати). „Объявленія"... „Въ пансіонъ" „Пишетъ по фарфору"... „Молодая дівица". „Смерть хлопонъ"... Фу, яка нісенітниця виходить... (Шукає на столї папіросів). Аджеж знає мою привичку курити, наколи прийду, а папіросів не приготовила. Черт знає! Льоля!.. Льоля!.. До папіроси?

Явл сема.

(Женофобов і Проскудия Филиповна.)

Проскудия Филиповна. (Входить оглядаючи ся). Здорові були, Іване Алексієвич! За папіросами пошитуєте?

Женофобов. Так тїточко, питаю до папіроси! От які то часи тїточко настали, жінки то вічим не хотять волїнотати ся...

Проскудия Филип. (шукаючи скрізь за папіросами). Вже й не говорїть, нинїшні женщини то і стиду не дуже богато мають... Та їх чи не випурила невмодна сестричка-ж наша із ученим паном?.. А ось вони. (Підносить часопись і дістає коробку з папіросами). Позволите! Приязнете огнива? (Запалює сїрник).

Женофоб. (закурюючи). От де то люблю. Ви би тїточко були знаменитою жінкою. Ви би догадували мира...

Проскудия Филип. (привичні устами). Ну?

Женофоб. Ви для незалежности не бажете, „розпалять по фарфору смерть хлопонъ?" А? Ха, ха, ха!

Проскудия Филип. Ай, що то ви такі неприлїчності говорите, кузинку, вовсїм як пан Ломов. Йому можна простити, адже-ж він учений, не даром, сьогодня Ольга Алексієвна йому надію зробила.

Женофоб. Яку надію?

Проскудия Филип. Яку-ж надію може робити дівчина мужчині?

Женофоб. Мало яку... Ви дівчина, а яку надію можете ви робити, Бог вас знає...

Проскудия Филип. Що вже про нас говорити; ми з вами пережиті, люди старого закала, от як про нас нинїшні почворюють!..

Женофоб. Хто се говорить? Хто говорить, що я порожитий... хто?

Проскудия Филип. Та що-ж ви на мене так напинули ся? Я чужі слова повтарям!

Женофоб. Так хто не говорив? Хотїв би я знати: чи не пан Ломов із моєю сестрою?

Проскудия Филип. Хоч і не тяжко догадати ся, а ви все таки догадали ся.

Женофоб. О—о—о! Ось воно як! Ви можете то посьвідчити?

Проскудия Филип. Певно, що можу! При мені не стїсняючи ся говорили. А що до надії... так ось и тут рядом із ними книжку читала, ну і чула... то межи нами entre nous...

Женофоб. Ви мені скажіть: Она руку обіцяла? руку? так?

Проскудия Филип. Ну, та з певностию!

Женофоб. Так я свою руку даю на відрубанє, що Ломову Ольдиної руки не видати, як своїх вух!

Проскудия Филип. Ой?

Женофоб. Ну, що „ой?" Не позволю!

Проскудия Филип. Але чи будуть позволєни просити? Адже не рідний батько.

Женофоб. Не рідний батько, так власть у мене батьківска: Я можу лишити ві всеї спадщини... То нашої матери воля... От що! Я не позволю, чуєте, я не позволю! (потрясає кулаками, наступає на Проскудию Филиповну).

Проскудия Филип. Боже мій! Боже мій! Як би знала, не говорила би нам... Ви від себе відходите.

Женофоб. Та чи чуєте ви? Я... я... не позволю. Они і Льолю мені цїлують! Чуєте і ві цїлують!

Проскудия Филип. Успокійте ся Іване Алексієвич. Елена Федоровна на стілько буде розумна, що не піддасть ся їх намовам... нема часу крутити ся коло нас... гаядіти в очі... Ви, видить ся, вже дуже пею розпещені, розумні-то люди говорять так...

Женофоб. То все вони говорять!... О, зажділ ви у мене... Я долго терпів... Досить! Тїточко, досить! Досить!

Проскудия Филип. Буде кузинку бентежити ся... І мене за ті крики разом із вами пригвоздять.

го борба з правительством не устава. — Рівночасно оголошено молодочеський проект, котрий був приготований яко субстрат до угодових переговорів в язиковій справі. Головною засадою проекту було рівномірне трактоване обох язиків у всіх урядах цілої Чехії. Таке саме жадане постановлено до Моравії. Для Шлеська постановлено рівномірне трактоване всіх трех язиків.

— *Борба культурна у Франції.* У французькім парляменті веде ся від кількох днів дискусия над справою о розв'язаню монашких чинів. Розходить ся іменно правительству найбільше о монашї чини, котрі мають право проповідування. Таких чинів французке правительство не хоче стерпіти і обстає при тім, що право проповідування можуть мати лише сьвітські сьвященики. Нема сумніву, що правительство удержить ся при своїм внесеню, бо має в парляменті сильну більшість.

— *Демонстрації в Будапешті.* З Будапешту доносить, що демонстрації проти військового закона повторили ся 24. с. м. вечером. Публика, вийшовши з угорского театру, де грали тенденційну штуку, поспішила в великій толпі з піснею Кошута на устах перед клюб сторонництва независимости. Цілу дорогу роздавали ся оклики проти президента міністрів Сеня, міністра гонведів тов. Феєрваріого і директора поліції Рудная. Також лунали оклики проти поліції. — Рівночасно з демонстрациями уличними відбувають ся демонстрації студентів. Іменно студенти університету удали ся до ректора школи політехнічної і зажадали застановлення викладів. Ректор згодив ся на то бажане. Так само пішла та депутация до ректора університету, заявляючи, що коли би ректор відмовив жаданю, то студенти силою примусять професорів до занехаяя викладів. Вечером оголосив ректор, що сенат ухвалив застановити виклади до четверга. Здержано викладів після бажана студентів повинно тревати так довго, доки поліция не буде покарана за своє поведене в часі недільних забурень. Справа та була широко обговорювана в соймі угорськім, де опозиция виступала дуже пристрастно проти правительства.

— *Балкан.* Російска агенция телеґрафічно доносить, що після дарованю Росиєю десяти міліонів патронів Сербії треба понесити о стілько, що Росия згодила ся на транспорт сих набоїв до кінця мая, однак під услівем, що на балканськім півострові буде панувати спокій. — „Балканьска агенция" заперечує, що тайні російські агенти контролюють на граници заряджена проти македонських комітетів. Болгарске правительство з власної ініциятиви видало в сій справі властям строгі зарядженя.

— *Політичні арештованя.* В Неаполи арештовано дуже богатого російского студента Гена. Італійскому комісареви поліції зіставували при арештованю російский віцеконзуль і високий російский політийний урядник. Гец обжалований о співучасть в убийстві Сіпягіна. Арештований просив, аби знайдених у него паперів не дали російскому конзулеви, бо се увеличилило би богато родин в Росиї. Папери відіслано до міністра внутрішних справ. Гец був засуджений на Сибір, але цар помилував его і він подорожував по Европі.

— *Венецуела.* Кастро отворив онодї сесию парламенту промовою, в котрій виступив проти борб, що загрожують бит держави. Інтервенцию держав виликала союз людий, котрі не мали відваги піддати ся безсторонному судови, але пробували свої жадана намусити силою. Венецуела не могла сповнити несправедливих жадань Англії і Німеччини, ділаючих в порозумінню з провідником повстанців Матосом, в цілі повалена Кастра.

— *Фінляндия.* З Гельсінґфорсу доносять, що всіх шефів поліції в округах Виборґ, Нилянд і Гельсінґфорс усунено з уряду. Так само 10 членів висшого суду краєвого в Виборґ.

Розправа про австро-угорску угоду.

Розправа про австро-угорску угоду скінчила ся пізним вечером в пятницю, а опісля буде в тім тиждни вибрана члена комісия, котра побіч комісиї угодової буде мати задачу придїлені предложи розслїдити і предложити відтак повній палаті. Мало що не всї бесїдники, які брали участь в сій розправі, виказували на важкі тягарі, які Австрия має двигати задля союза з Угорщиною, і в більше або менше острих словах звертали ся проти Угорщини, яка виходить з сеї угоди із вичийшими успіхами. Вельми замітною була особливо промова д-ра Бернрайтера, бувшого міністра торговлї, котрий у вельми основних виводах виказав, що австро-угорска угода має лише ту корисну сторону, що положить конець кільканайній непевности на економічнім і фінансовім полї і на десять лїт заведе в тім зглядї сталі відносини, але не запагав ся зовсїм рішучо заявити, що се буде остання угода. Длятого взивав він міродайні австрийскі чинники, щоби після довершени угоди, яка буде принята, не засипляли, а зброїли ся і приготовляли ся вже тепер до уладженя відносин між Австриєю а Угорщиною на иних як дотепер основах. Але які се мають бути сї основи, сего бесїдник не виказав.

Міністер-президент др. Кербер у відповіди на критичні замітки з рїжних сторонництв, а особливо на знаменні виводи д-ра Бернрайтера значно обмежив той самосьвідомий тон своєї річи, з яким промовляв в палаті про сю справу тодї, коли ще вели ся угодові перегопори з угорским правительством. Др. Кербер не міг повеличати ся довершеним дїлом, а вказав лише на практичну конечність угоди, котра положить конець дотеперішній непевности і хаосови на економічнім і фінансовім полї, усуне сей гнет непевности, під яким стояли австрийска продукция і була тим спинювана в своїм розвитку. Угода є вислідом компромісу, який вийшов з давної боротьби. А звертаючи ся до виказу д-ра Бернрайтера, що се вже остання угода, замітив др. Кербер, що не можна так легко найти два державні орґанїзми, котрі були би так для себе потрібні і від себе обопільно зависимі, як Австрия й Угорщина, длятого не пора тепер здавати ся в подробиці, а мати на бачности цїлість, а се є спільність монархії, від чого залежить її значіне і її торговельно-політична будучність. Се уможливить заключене торговельних договорів з европейскими державами, з котрих нїодна не виповіла дотеперішних договорів, а се можна уважати заміром держав до відновн договорів. Др. Кербер відізвав ся отже до палати, щоби приняла „мірно добре дїло, бо лїпшого не можна було осягнути".

НОВИНКИ.

Конскрипция дітий в Чернівцях із р. р. виказала 9365 обовязаних до науки. З тих ходить до публичних шкіл народних 6252, до шкіл приватних 1850, дома вчить ся 187, в середних школах є 735. Нездібних до школи було 23 глухонімих, 16 слїпих, 17 недозугих а 120 хорих. Здорових дітий остає без науки 155 або 1·6%. Після народности є 4761 німецких, **1869 руских**, 1418 волоских, 1294 польских а 83 иних лїтий. Після віроісповіданя є 3007 жидівских, 2488 римо-кат., 2405 православних, 919 грекокат., 516 евангелицких а 30 вірменокатолицких. З **руских** дітий ходить до шкіл: при улици правої палати 749, при улици семигородській 353, при улици двірцевій 223, коло цїсарского огороду 47 а на передмістях: в Манастирску 157, на Клокучці 147, на Калічанці 102 а на Розошах (в 2. школї) 71; разом: 1849 дітий. Русинам належить ся проте в Чернівцях вісїм шкіл з 24 класами; тимчасом досї нема ні одної руської школи а тільки кілька руских клас для перших двох років шкільних, инакше у висших класах німецких, русскі дїти припадають марно під германізацийну систему.

Видїл тов. „Народний Дім" в Чернівцях вибрав головою: надрадника Володимира Ясеницкого, заступниками голови: проф. др. Стефана Стоцкого і директора краєвого шпиталю Володимира Филиповича, секретарями уч. Юрія Мартиновича і о. проф. Євгенія Семаку, касиром: авск. Михайла Іваниа, контрольором каси і директором читалні: проф. Омеляна Поповича, господарем дому:

Женофоб. Побачимо... війна! Биги ся, так не жирити ся!

Проскудня Филип. Те! Тихше, ідо хтось...

Явя осьмий.

(Женофобов, Проскудня Филиповна і Ольга Алексіївна.)

Ольга Алексіївна. (Входить). Опять ви брате розкричали ся... То ви, Проскудня Филиповна дражните брата? ви до того майстер...

Проскудня Филиповна. То ви вченний майстер обиджати старших... Я лїпше утечу під ґріха... докажу, що при цілій нашій невіжі, ви можете бути мудрійші під ученик. (Відходить).

Явя девятий.

(Женофобов і Ольга Алексіївна.)

Ольга Алексіївна. Глупа і зла стара панна! Порожнїй істота!

Женофобов. Не одна Проскудня Филиповна пересить, ви із нашом Ломонни не стїснячи ся, і мене так величають.

Ольга Алекс. А—а! Проскудня Филиповна успіла вже поробити сплетні... І чогож то вона завстїди замішує Федора Павловича?

Женофоб. Тому, що він потайни бере від тебе слово... проповідує женецький труд... тоту независимість... тоту глупоту.., погоди, погоди... Проскудня Филиповна! Проскудня Филиповна! (Кидаєть ся на диван).

Явя десятий.

(Женофобов, Ольга Алексіївна і Проскудня Филиповна.)

Проскудня Филиповна. (При вході). Що вам? Господи! Які ви зворушені... Ах, Боже мій! Успокійте ся, успокійте ся! (Обертаючи ся до Ольги). От мене тут не було, а на його і глянути страшно...

Ольга Алексіївна. Вас не було, так наші сплетні тут були (хоче відійти).

Женофобов. (Зривають ся, догоняє і тягне ёї за руку). Ні, ти погоди! На віщом я приймаю Проскудню Филиповну?...

Ольга Аленс. Вжеж безпечно не для мене.

Женофоб. Ні, для тебе, для твого пересьвідчена, они голі фантя...

Ольга Аленс. Голі сплетні!..

Проскудня Филип. Я не могу терпіти на собі тих нарут. Я лїпше відиду...

Женофоб. Зажди! Не бійте ся, говорить все, все, все... Ви честили мене той емансипатор... Честив він мене?

Проскудня Филип. У них із нашом Ломонни для нас тільки і плани, що „перемиті".

Женофоб. Ти чуєш Ольга, ти чуєш то?

Ольга Аленс. Ну і щож дальше?

Женофоб. Дальше? Говорить дальше точно!

Проскудня Филип. Та щож дальше? Пан Ломон просив о зроблене надії...

Ольга Аленс. Шпіон із нас гидкий... Вам би тільки підслухувати і чернити людей... До дїла то вам нїчого...

Женофоб. Мовчать і слухати!

Ольга Аленс. Як ви брате хочете не кричати, а серіозно поговорити зі мною, то попросіть сю непрошену третю особу, хай віддалить ся.

Женофоб. Ольга! Я звертаю вже тобі увагу.

Проскудня Филип. Не безпокійте ся, я найду. (Відходить)

Явя одинайцятий.

(Женофобов і Ольга Алексіївна.)

Женофобов. Ти, Ольга, страшне зухвала і грубіянка супроти тїточки... то не йде! Я сяду, сїдай і ти...

Ольга Алексіївна. Все рівно, я постою...

Женофоб. Сїдай... Ось так! Слухай Ольга, я старший від тебе... Я серіозно із тобою говорю... Плюнь ти на ті нікчемні жіночі труди... Мені тепер не дано, дуже ученай чоловік говорив, що наші передові люди казали, що женщина женщиною і остане ся і повинна нею остати ся... Ёї жура то муж! Всї помисли ёї повинні обертати ся коло мужа... Женщина із природи слаба істота і мущина повинен шести тягар життя і на нього...

Ольга Алекс. Хіба-ж женщина не несе його? Хіба-ж вона має менше до дїла нашій в сучасному положенію?

Женофоб. Женщина нїчого не робить. Муж каже ёї: Їж, пий, ось тобі одїнечко із конфрдками і вальбаночками; ось тобі капелюшок із денточками і цьвіточками! Ось тобі черевички! Я все тобі даю, ти нїчим не жури ся... У тебе одна жура — муж-труженник. І я сам із великим вдоволенем проміняв би ся своїм положенем і женою.

Ольга Алекс. І ви щиро це говорите?

Женофоб. Ти знаєш, Ольга, що напевно я хоч раз в житю із яких небудь причин не додержав слова чести, то я би увесь вік уважав себе надлюдиною... А я даю тобі найбільш чисте чесне слово, що я просто із розкошів увійшов би в положене жінки.

Ольга Алекс. Я вірю вам брате... і прошу памятайте, що ви дали на те слово...

(Далї буде.)

Атанаса Руснака, директором друкарні: проф. др. Мирона Корлубу а до заряду бурси: др. В. Филиповича, проф. Антона Клима, проф. Св. Семаку і Ат. Руснака. Заступниками виділових суддів: ігнат. Олекса Петровский, офіциял почт. Василь Черский, інсп. шк. Ігнатій Стратичук, Григорій Никоренич і надучитель Партемій Данчук. — Надзорча рада вибрала ігнат. др. Костя Клима головою, купця Гната Власюка заступником голови, о. проф. Денисія Бремійчука секретарем; заступниками ві: учитель Ілія Ілюк і купець Дмитро Гришук.

В справі руских квітів отримали ми отсю поправку до поміщеної: „Конзумателі з жижницького повіту жалують ся, що деякі одинці руского учительства ними резолюції заключені на загальних зборах тамошньої філії „Руської Школи“ виготовленими квіти і далі не вінчили, та обіцяли, коли се повторить ся, подати імена не солідаризуючих ся осіб через „Буковину“ до публичної відомости. Думаю, що се по загальних сегорічних зборах цілої „Руської Школи“, де також заклала тяжа ухвала, зовсім лишне, бо таких ексцесів здасть ся між нами не буде, а коли де і трафить ся случайно щось подібного, то памятаймо, що „горбатого і могила не направить“. Тай ворога бридить ся зрадниками і проганяють їх з відразою, хотяй ті були їм перед в речи помічні. На поміщене таких імен шкода папіру і друку; лишне тих пару рядків заповнити чимсь пожиточнійшим.

Вижницка філія товариства „Руска Школа“ подає до приходячої відомости, що число сі членів виносить 76, а не 52, як було хибно подано в ч. 27-ім „Буковини“.

Конституция в Росиї? Россійским вінсенем християтва в Росиї обходжено досі в сей спосіб, що дня 19. лютого ст. ст. відправлювано хвалебне богослуженє за царя Александра II. Тепер синод перемінив ей на особне свято, підчас котрого мало відбувати ся по всіх церквах благодарственно богослуженя. Берлинський „Local-Anzeiger“ доносить з Петербурга, що окрім як в день розпису вінсенем християтва, цар має оголосити для Росиї конституцию.

Що ему по грошах? З Канн на Ривієрі доносять, що сим недавно померший Українин Терещенко, помер ту на грудну недугу і не мав навіть часу перемінити спадщину по батькови вартости 150 міліонів рублів. — О скільо хлопцю, пок. Терещенко мав кількох синів і дочок, тому спадщина одного сина не винесила би 150 міліонів рублів. Здає ся, жеслаз тут зайшла якась ошибка, або ся пізя вістка є звичайною качкою дописникарською, обчисленою на сенсацию.

Боксери верушать ся. Standard доносить, що вісти про розруху боксерів в Китаю є правдиві. Китайский двір стоїть по сторонї боксерів і старає ся закрити їх революційні змагання перед заступниками чужих держав. Тимчасом Тунґузіяне, ки. Тулі і Юнґу громадять боксерів в провінциї Шенсі, а з весною має настати різня чужинців в цілім Китаю.

Золоті гори в Австралії. Коло міста Альтрунга в північній Австралії відкрито богаті копальні золота. Як колись до Кальфорнії в Аляски, так тепер до Альтрунга потягнули тисячі людий, шукати золота. Геольоґи запевняють, що нові відкриті поклади золота є найбогатші на цілім світі.

Землетрясенє дало ся чути передвчера в північній Італії і полудневій Швайцарії. Землетрясенє не зробило ніякої шкоди.

Новий аккумулятор Едісона. Недавно доносили ми, що Томас Альва Едісон винайшов аккумулятор, котрий має представляти щось незвичного. Льондонський тиждневник „Англійский механік“ подає ось такі поясненя про сей новий винахід гениального Американця: Річаючим чинником в сім аккумуляторі є заступленє досі уживаних материй олова і срібних кислоти через желізо, нікель і кадмій. Едісон думає, що відкрив нову батерию не для лекшого ужитку, але для загального ужитку, батерию, на котру свобідно можна забути і її занедбати, а помимо того она сповнює свою службу. Уряджена тепер в Новім-Йорку батерия виносить 660 фунтів і є в силї раз надалеко порушати ніз з двома сидженнями на добрій дорозї на далекість 160 кільометрів. Сила наладована в надзвичайно малих і лекших Едісона представляє она в кождім случаю найлїпшу батерию, котру буде можна вже тепер ужити, передовсім до порушування возів, хотяй не є виключені уліпшеня. Загально зрозумілий опис аккумулятора, як заповіли Едісон, не так легкий, хотяй машина сама собою є дуже проста. Він назвав ей коротко: „машиною з внутрішною патрою“. Дрібно потерте желізо творить один бігун, окис нікля другий. Сих материй не уживано досі ще нїколи до аккумуляторів. Яко електролітів уживає він калькалїзм, що є більше сталим чим кислота. Коли получить ся кілька тих лучок з механізмом порушування автомобіля, то желізо окисне. При окисню желїза повстає при звичайних услівях тепло, в батерії однак замість него повстає електрика, котра відтак перемінює ся знівці в теплоту. До „спалення“ желїза потрібну кислоту видоб зі себе цілковито.

Незвичайні хрестини відбули ся сими днями в місті Коляя в Німеччині. В Кастана панночінум, котре там тепер перебуває, показує ся громада муринів з краю Тобо в Африці, зложена з 26 осіб. Отже вісім з тих муринів похрестило ся онодги при незвичайних здвигах народа. Всї мурини були біло повбирані, а хрестини відбували ся більше як годину. Та й начальник тих муринів хотів похрестити ся, але під тим услівем, щоби ему лишити обі его жінки, але що ніяк християньска не позволяє тим хрестити ся, котрі мають більше як одну жінку, то Гік — так називав ся начальник цілої мурини — не хотів жити лиш з одною жінкою і не похрестив ся.

Гі де Монасан.

Малий фейлетон.

ЧОРТ.

Мужик стояв напротив лїкаря при постели вмираючої. Стара мати, спокійна і бадьра, ганділа з самовідреченєм на обох і чула їх розмову. Мала умерти; не противила ся своїй долї; прийшла ей пора: мала девятьдесять і два роки.

Крізь вікно і відчинені двері плинало ся проміня липневого сонця і дрожало на нерівній долівці, утоптаній босаками чотирох поколінь. Запосило запахом піль, що нивіяли теплий вітрець, запахом трав та збіжа і скалєного пів-денного жарою листя. Польові конники сьпівали, наче хотіли набавитись хвилин, і наповнили воздух голосним сверчанєм, похожим на гомін деревляних калятавок для дїтий.

Лїкар сказав голоснїйше:

— Гонорію! годі подшивати матїр зовсім сану в такім стані. Кождої хвилї може прийти конець.

Мужик зі смутком повторив:

— Але-ж я мушу лишити збіжо до стодоли; і так за довго стоїть у поли. Тепер сама погожа пора. Що ви на се кажете?

Умираюча бабуся, котру ще не покинуло нормандське скупарство, потягнула чолом і оком і сказала синови цвоєти збіжо до стодоли, а їй дати умерти самій.

Та лїкар розгнівав ся і тупнув ногою:

— Простак ви! розумієте? Я на таке не позволю! розумієте? А коли вашо сегодня мусите привезти збіжо, то пійдіть по стару Рапетиху, нехай стереже вашої матери. Я так хочу! розумієте? А коли не посдухаєте, то здохнете про мене, як собака, коли найде на вас хороба! розумієте?

Високий, худий, лїнивий в руках мужик, мучений нерішучістю, боязнию перед доктором і привязаний до звощадженого гроша, вагував ся, міркував, числив.

— А пізньож она бере, тота Рапетиха?

Лїкар закричав:

— Або-ж я знаю? належати не від сего, на як довго ей возьмете. Сторгуйте ей. Але тут має бути за годину! розумієте?

Мужик рішив ся.

— Їду, їду! Нема чого гнївати ся, пане доктоpe!

Доктор уже на відхіднім заказував:

— Добре, добре уважайте лишень. Ви знаєте, що я в гнїві не знаю жартів.

Коли вийшов, мужик обернув ся до матери і сказав з резиґнацию:

— Їду по Рапетиху, коли той каже. За хвилю верну ся.

* * *

Стара Рапетиха стерегла мерців і вмираючих в селї та в околиці. Відтак, коли зашила своїх клієнтів у полотно, з котрого не мали вже вийти, вертала вже до свого желїзка, щоби прасувати біле для живих. Помаршена, як торічне яблоко, але, завеличена, спунята до нестями, згорблена в двоє, немов під невидимого досування желїзка, ходила ся в хребтї, при видї кождої мала, бачилось, якесь шийчне уподобанє. Не говорила нїколи ні прощо, хиба про людий, на смерти, котрих була свідком, — а розповідала з великою докладностию, з подробицями, так ні лонець розповідає про свої пострїли.

Коли Гонорій Бонтан прийшов до неї, она прикладжувала праску на застежки мужицькі. Він повитав ей.

— Добрий день! Що чувати коло вас? Усе гаразд, Рапетихо?

Обернула ся до него.

— Все старе, все старе. А що коло вас?

— Коло мене? Все гаразд! Тільки щось з материю.

— З материю?

— Ґлє! матїр...

— А шож вашій матери?

— Трохи що не пійде на той сьвіт...

— Старуха випила руки з води. Синяві прозорі каплї спливали їй з пальців. Нежданно запитала она з співчутєм:

— То вже так зле з нею?

— Доктор каже, що і до завтра ледвь не дочекає.

— Ну то певно зле з нею!

Гонорій вагував ся. Хотїв підготовити ґрунт для свого предложеня, але чуючи, що нїчого не вдало ему на гадку, рішив ся в одній хвилї:

— Кільо би ви взяли, щоби бути при нїй поки не вмре? Знаєте здорові добре, я не богач. Навіть найнята тримати не годен. Так се ей і змогло, за богато роботи! Робила за десятьох, поки свої девятьдесять і два.

Рапетиха відказала повагу:

— Є дві цїни: сорок су за день, а три франки за нїч для богатих; двайцять су на день а сорок за нїч для инших. Ви будете мені платити двайцять і сорок.

Мужик надумував ся. Він добре знав матїр. Знав, яка она витревала та дужа. Недуга ей могла ще потревати з сих пів дня, хоч лїкар сказав инакше. Тож він відповів рішучо:

— Ні! Волю радше, щоби ви подали цїну за все до кінця. Доктор сказав, що позавтрого буде конець. Коли так станеся, то вам зиск, а моя шкода: а коли протягнеся через завтра і довше, то мій зиск а ваша шкода.

Рапетиха глянула на него з зачудованем. Нїколи ще не годилась, бо не хотїла рискувати. Потім прийшло їй до голови, що він либонь хоче ей обдурити.

— Не можу нїчого сказати, поки не побачу вашої матери.

— То ходїть зі мною!

Она вгерла руки і пішла зараз.

По дорозї не мовили до себе ні слова. Она пішла швидким дрібним кроком, він витягав свої довгі ноги, як коли-б за кождим кроком мав перескочити потік. Корови, що лежали на поли, прилічені жарою, тяжко здвигали головами і понукували слабим голосом, немов просили сьвіжої трави. Наближаючи ся до дому, Гонорій Бонтан забуркотїв:

— А як би так прийшов конець сам з себе? — і в гомонї его голосу виражалось жадане, котре він відчував.

Але стара не вмерла. Она лежала горілиць на барлозї, склала руки на животі в фіолетового кабуну, руки поражаючо худі, голі, похожі на чужоземні зельрата, зачорнуті внаслїдок ревматизму, звучени та робіт, котрі сполучила за одно з ціле століте. Рапетиха приступила до хорої і дивилась на неї. Вадав ей за нужде, спитала, запитала о щось, щоби почути ей голос, відтак знов придивилась їй уважно і вийшла з Гонорієм. Пробувала собі певний погляд: стара по перетревае і ночи.

— Ну шож?

Жінка відповіла:

— Шож? оно потрвае два дні, може і три. Дасьте мені шість франків уже за все разом.

— Шість франків! — крикнув Гонорій, — шість франків! Чи ви збожеволїли? А я вам кажу, що се на пять-шість годин не більше.

І довго торгували ся обоє пристрастно. Але що жінка хотїла вже відійти, а само збіжо не займало би до клуні, то він напослїдок згодив ся.

— Найбільше шість франків за все аж до похорону.

— Шість франків.

Він пішов собі до свого збіжа в поли.

Жінка увійшла назад у хату. Взяла ся до роботи, бо підчас догляду над умираючими безупинно щось робила, чи для себе, чи для сем'ї, котра ей наймала. Нараз запитала:

— А ви сповідали ся?

Недужа заперечила рухом, а Рапетиха, дуже богобійна жінка, вірвала ся з криком:

— Ісусе Христе, Матінко Божа! як се можна? Біжу по капотию!

* * *

(*Конець буде*).

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 26. марта. Палата послів доконала доповнюючих виборів до угодової комісиї і вибрала цілу комісию. Потім приступлено до рішеня кількох справ що-до посольской нетикальности.

Буданешт, 26. марта. В угорскім парляменті продовжалась 24. марта дискусия на тему звісних демонстрацій. По перерваню дискусиї, інтерпелював п. Каш (народна партия) в справі зборів соціалїстів, що відбули ся 22. марта, а на котрих виступлено проти духовеньства. Бесідник підніс, що за правління Банфіого один із журналїстів закинув послам то, що они посередничили при роздачі орденів. Той журналїст був обжалований, але мав поважні докази і справу затушовано, а йому дали посаду на 150 зл. місячно. Але се не була відповідна посада і йому предложив директор полїциї Руднай вступити в склад редакциї газети „Magyar Orszag“ і грати там ролю шпіґуна. Журналїст не хотїв на то пристати, а тодї Руднай показав йому документи, котрі виказували, що ролю шпіґунів грало много чільних особистостий, а в їх числї соціалїстичний посол Богани, котрий іменно на річ виключив духовеньство. Пос. Барта замітив опісля, що правительство протеґує соціалїстів. На ті закиди відповів президент міністрів Сехь і на тім засіданє замкнено.

Париж, 26. марта. Парлямент прийняв закон о переслїдуваню торговлї женщинами, а опісля президент міністрів різко виступив проти конґреґацій, котрі хитро підкопують републику.

Берлїн, 26. марта. Німецкий парлямент прийняв предложенє о скасованю всіх розпорядків, після котрих Польки не можуть носити назвиска з окінченєм на „а“. По ухваленю буджету парлямент відложено до 21. цьвітня с. р.

Новий Йорк 26. марта. В Сан Домінґо вибухнула революция. Повстанці заняли місто. По обох сторонах багато убитих і раненых.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за вірш. — При більшарізових уміщеннях опускають ся на шість процент після скількости уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберга ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі перлинові і з правдивих струсевих пер. ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gazé, найновійший винаход, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні Земіш і тонкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і сани, а також накрывала на хінях. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурґских калошів і черевиків до сніґу.

Валеві краватки: найновійшого жанра. Валеві мужеські сорочки тонкові, з Pique і батисту. Найновійші коннірки і манжети, хусточки тонкові, батистові і полотняні. Ґумки до коннірок і шия'стові. Мужеські шкарпетки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знижених цінах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавалових товарів для панів і пань штіфлети і домові черевики: лякіровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, поплєтені зі шкіри Земіш.

Більші засоби на склади: перинові кучми, дамські заручники, чапочки, комірки і т. д. Правдива білизна Égra: кафтанчики, мужеські шпичохи, шкарпетки, Chenillen Eschargen і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамські спідниці, камашки; огрівачі пузьса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і літий, а також футровані штіфлети. Черевики до оснащения для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

(—)

Дрібні оголошення.

Валеріян Скварніцкий

артист-різьбар, улиця Винної-Ґори (Weinberggasse) 26, виконжабет від найскромнійших рам портретових, ріжів до одобі цінних мовенських, різьба церковної, портальів і т. п., виконує всякі вказівки якнайскорше точно і дешево. (6—6)

Осип Нехцай (5—5)

робітня обуви мужеської і дамської (спеціяльність обов'язковий черновецкого технольоґічного курсу, полковий до-тавець обуви при ц. і. к. 22. полку обер. краєз.) в Черніївцях, ул. Йосифа ч. 26. приймає всякі роботи і виконує їх скоро і дешево.

Великий склад
ДРУКСОРТІВ
для
шкіл народних
і урядів парафіяльних
так для гр.-ор. як і гр.-кат.
дістати можна
по дуже дешевій цїні
в друкарні
„Рускої Ради“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4.
(6—6)

Важне для кождого!

Важне для кождого!

Випродаж!

По лишо деякий час, лише за 2 зр. 95 кр. преславний гарнітур, складний з 44 цїх. ших предметів, а іменно:

1 годинник вікзльовий, анкер ремонтоар (на жадання повірбасний) в гарно ґравіруваними складинками, докладно ареґульованій, з тралїтною ґарантією і етуї.
1 гарний дамський з годинник або ніжку з кутасом. Паризкої системи.
1 шпилька до краватки, з годинником (міт. брилянт.
1 пара позолочених спинок до манжетів, марка „Garantie“.
1 гарнітур (5 штук) спинок з годинника до камізолїв і сорочок.
1 пара пентлїв з правдивого срібла, значного уряднк. 1 (6—20)
1 берестек годинник з гарним каменем.
1 кишенькове перкалянє і етуї.

Той самий гарнітур з годинником золотистим в ніжці, який не тратить волоску коштує лише 5 зр. 10 кр.

Сам 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за посилкатєм або напередком грошей) фірма:

Brüder Hurviz
Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днїв вернути і дістати гроші назад, одно нїяк резика. — Богато ілюстрованої каталоґа годинників, гарнітур золотих, срібних і з хінського срібла товарів по малій цїні — gratis і franco.

Важне для Вп. відпродавців. (6—6)

Папірня тов. „Рускої Бесїди“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 2

звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закуповували не де инде але в нашій папірни

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловцї, пера, стирки, (радирки), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, лїнії і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній цїні і зможуть на тім красний дохід мати. Всї ті артикули суть далеко лїпші як в иньших склепах.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїчене сухо-горячим повітрем

подагри, ревматизму, люмбаґи (пострілу) Ісхіаса, невральґії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфлєра**), що прикладають ся до слабих частий тїла, уможливлюють найвищі температури з всїми формальними методами, а через те й найкрасші успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмирює біль. При лїченю є цїле тїло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на кишки, на нервозні і астматики. Лїчене може відбути ся і в помешкании пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї, подаґра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улиця Почтова число 6а.

(—)

Марка охоронна: котвиця (—)

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втирание** по цїні 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „**котвиця**“ з антики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком все правдивї.

Антика Ріхтера
„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСЇДИ“
в Чернівцях (Петровича 2)
суть на складї
слїдуючі книжки:

Наша дума Ф. Кодесси
за 2 кор. 50 с.
Пісани Ос. Юр. Федьковича
I., II. і IV. том по цїні:
7·20, 6·80, 4·—, 3·60, 3·— 12·— к.

При більшім закупні опускає ся значний рабат. (6—6)

Православний
! МОЛИТВЕННИК !

Доносимо до загальної відомости, що вийшли „**короткі православні молитвенники**“, видані товариством „Руска Бесїда“. Купувати можна в нашій Папірні (улиця Петровичч ч. 2, Чернівцї). Цїна примірника в гарній оправі 24 сотиків (12 кр).

(6—6)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.
З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 33. Чернівці, неділя дня 16. (29.) марта 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтовоі.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Руською Радою":
на цілий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поєдиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платити в Чернівцях.

Осторожно з вогнем!

Доходять до нас скарги, що жандарми докучають не тілько селянам, але навіть інтелїґенцаї, именно учителям без ніякої законної причини. Слїдячи за страйковим рухом, якого надіють ся в Галичині, хоче дехто з наших „приятелїв", а в нас їх немало, конче добачити ознаки такого руху і у нас особливо в громадах, що граничать з Галичиною. Але що й страйк законом не заборонений, то нашим приятелям і того за мало, вони вітрять ще більше, бо социяльстичну пропаганду, що виходить поза межі закону. У страха великі очи, а великим панам нашого народу страшний кождий крок до освідомленя маc народу, бо боять ся кінця використувати народу, з чого не тілько живуть, але й богатїють. Кожда каса і читалня тим панам солю в ощ, отже й денунціюють кождого, хто працює над заложенем сих просьвітних і економічних товариств, що він не то страйкар але й небезпечний социяльст, а сї законом дозволені институції то гнїзда небезпечні для публичного порядку. І сим денунціациям вірять, бо одні нїчого не розуміють а другі з національних або економічних причин держать з нашими ворогами і раді, що під покришкою береженя публичного спокою можуть спинити визволенє руского народу з духовоі і материяльноі неволї. Виходять прикази слїдити за „небезпечним рухом", ну і нїчого дивного в тім, що перша звичайний жандарм їзза браку критичного розсудку в своїй ревности уважає невинне бо законом дозволене дїло за бунт, коли навіть декотрі вищі настоятелї вірять злобним пльоткам і посуджують поодинокі особи, ба цїлі верстви з навіть чисто гуманїтарні институції, що ніколи не займали ся нїчим иньшим, о незаконні агітациї. Звертаємо проте увагу міродайних сфер, щоби були осторожні з вогнем, щоби не посували своєї ревности в поборюваню „небезпечних рухів" до спиняваня культурного розвою руского народа. Жадаємо, щоби поучено підчинені органи докладнїйше о тім, який рух именно небезпечний і протизаконний. Вимагаємо, щоби неозважним поступованем не зражено вареда, бо тим можна якраз хиба викликати вонка з дїса. Органи безпеченьства най слїдять, але докладно, най не вірять всяким пльоткам-денунціациям, а що найважнїйше, най не виступають чинно, не здавши вперед справи перед вищою инстанцією, котра повинна розбирати всї доноси як найсовістнїйше, доки рішить ся на який крок, бо неозважним поступованем, диктованим инакшими взглядами, як одним законом, може наробити більше лиха, як мнимий небезпечний рух. Отже: Осторожно з вогнем!

А до руской суспільности відзиваємо ся, щоби не дала ся секатурами відвернути від культурноі роботи, але притім щоби уникала пильно всего, що законом не дозволене. Кожде слово висказане в читальни чи деневудь перед народом, треба добре розважити, кождий крок сумлїнно обдумати, щоби не дати і найменшоі причини до слушного посуджуваня о протизаконну агітацию, тим більше, що маємо дость законних способів перепроваджувати моральне і материяльне визволенє нашого народу з порожних рук. Особливо перестерігаємо, не ширити агітацийних писем, не розібравши вперед докладно їх змісту, чи вони законом дозволені; бо одним таким неозважним кроком наробити можна і справі і собі великого лиха. Не забувайте, що вороги чигають на то! Памятати-б і на те, що навіть социяльсти зібрані онодги у Львові признали страйк за двосічний меч, який може засїчи не тілько того, проти кого він зверненний, але й того, хто его підйме, коли не має сили материяльноі удержати сей меч в руках на довший час. Знати-б нам і про те, що н. пр. в Галичині східній хотять вже с. р. спровадити десятки тисяч чужих робітників з Хорватиї, що довело би до великоі катастрофи. Отже легко лихо скоїти, але направити нераз і годї. Тому остерігаємо наших людий перед легкомисленим виконуваним неозважних рад запалених голов, котрим байдуже, що з того вийде. І до наших людий кличемо: Осторожно з вогнем!

А на остаток просимо всїх щирих дїячів народних на Буковинї не закладати рук тому, що „время люте", а працювати далї зі всїх сил над просьвітним і економічним піддвигненем нашого народу. Коли-ж дізнають де яких неоправданих перепон з будь якоі сторони, то най донесуть нам докладно про кождий факт, а ми і наші посли упімнемо ся за кожду кривду, бо не позволимо під покришкою береженя публичного спокою і безпеченьства спиняти культурний і економічний розвій руского народу, проти чого ніже на сім місци підносимо рішучий протест в імя людского і цїсарского права, що заручає нам свободу дбати про наше добро.

Промова посла Василька.

(Виголошена при угодовій дискусиї).

Висока Палато! З певною тремою забираю голос по послїднім бесїдинику в сій дискусиї. Еще сповнає на мені геніальний, душу проникуючий погляд сего мужа науки, а еще стою придавлений вагою его ельокуенциї, котра всїх послів, з виїмком его товаришів клюбових, викинула з сеї палати (весялість), еще дїлає на мене его безодонне знанє галицких відносин; а еще чую его, сего заступника, члена тоі партиї, що на міністерськім кріслї посадила того президента міністрів, котрий має на совісти теперішний стан палати, а передовсїм инїціятиву, специяльно Галичину і Буковину придаче предложене, котрий свою власну вітчину, край, до сам родив ся, край, в котрім був намісником, в користь Угорщини, в інтересї свого власного становища — віддав Угорщинї на поталу.

Отже пан Ґломбінський, без нїяких доказів, заперечує нам всяку квалїфікацию прийти до значіня в державнім житю Австриї. Мої панове! Сму не легко прийшло би ся подяти з нашої істориї такі случаї, які ми ему з польскої істориї навести зможемо о браку совісности, доброї волї, любови, завзятого пожертвованя для національноі справи.

Жалую вас, панове з польского кола, що ви по промові так чесного чоловіка, як др. Колїшер, видозгували до дискусиї агента провокатора в особі „демократа", якого зі згадкою квалїфікацию може видати лише польский народ в Австриї.

Мої панове! Хочемо рука в руку з вами заступати економічні інтереси Сходу. Промова того пана була того рода,

---

А. П. Канаєв.

„Бабське дїло".

Комедия у двох відслонах.

(*На украінське переклів В. Водяновський.*)

(*Далї.*)

Женофоб. Та-ж кинулуй ся! Не так вване „бабське дїло", та-ж то в дійсности дармоване... Адже-ж не розкоші! Прецїнь неї ходи передусім жінохи... Плюнь ти на того Ломова, Ольга, не вір йому... Шукай собі мужа в роді мене... Як ти розійдеш ся із тим Ломовим, я все для тебе, все готов зробити...

Ольга Алекс. Те все дуже гарно; однак повинїть мені, прошу, іна чого ви послїдними часами такі роздратовані?

Женофоб. І ти мене про со питаеш? (зачинає ходити скоро по кімнаті). Я довго терпів, довго, дуже довго!.. І з твоім приїздом, із відвідинами того прокляного Ломова почала легковажити мужа... Сегодня не хотіла вона навіть зустрічати мене... Ей скоро стане бухгальтерша дорощою від мене.

Ольга Алекс. Повірте брате, що все те тілько ваша уява!..

Женофоб. Досить, досить! Баста. Саме так! Я муж, а голова! Я газда в хаті а не ваяйся там пан Ломов... На тім я вінчу... Фу! умучив ся! Пійду і хоч на пів годинки усяду перед обідом. Ви розбудите мене!.. (Поплакуючи відходить).

Явя дванайцята.

(Ольга Алексіевна.)

Ольга Алексіевна. Добрий чоловік, але чудак у висшій степени!.. Як я із ним говорила, прийшла мені знаменита гадка до голови. Треба із Льолею перебалакати, а і Федор Павлович поможе. Що-ж то він не приходить? Сегодня хотїв прийти обідати... Хто то іде?.. Чи не він? (Входить Елена Федоровна).

Явя тринайцята.

(Ольга Алексіевна і Елена Федоровна.)

Ольга Алексіевна. То ти Льоля? А я думала що то Федор Павлович!

Елена Федоровна. (Сідаючи на диван). Фу! умучила ся із вепитаня. А де Вава? Спить?

Ольга Алекс. Так, Льолю! Знаеш о чім він говорив зі мною?

Елена Федор. Знаю, знаю всю вашу розмову. Проскудня Филиппина переповіла... У него дїла мало... Його би на моє місце, так перестав би розбирати собі...

Ольга Алекс. А знаеш що? Братови навіть дуже би хотілось ся бути на твоїм місци... Ха, ха, ха!

Елена Федор. Та ви!.. От так, прегарно! Ха, ха, ха! Що мені прийшло в голову!

Ольга Алекс. Ні нагоди, що я тобі розкажу... ха, ха, ха!

Явя четирнайцята.

(Ті самі і Ломов.)

Ломов. (При вході). Ось так веселі! Здорові були Елена Федоровна, здорові були і ви мила панночко! Із чого сьміете ся так весело і давно? Що розсьмішило вас?

Елена Федоровна. Мені прийшло до голови, ха, ха, ха!

Ольга Алекс. (перебиваючи). Ні, що мені прийшло в голову... ха, ха, ха!

Ломов. Подїліть ся зі мною вашою радостию... Веселого вигадай так мало в житю, що дуже мило раз весело посьміяти ся. Розкажіть..

Елена Федор. Хай Ольга вперед розкаже.

Ольга Алекс. Позволь, тілько ти позволиш бути сердечною із Федором Павловичем в твоїй присутности? Адже-ж він свій чоловік... позволиш?

Елена Федор. Що до чого?

Ольга Алекс. Ну, хоть би що до брата!

Елена Федор. Я і сама хотїла порадити ся із Федором Павловичем... Він знає, що я люблю мужа, але...

Ольга Алекс. Ми то прекрасно знаємо... Ти позволила і я все розкажу... Вже-ж ви годите ся зі мною Федоре Павловичу, що більшість мужів газдять на жінок, як на канарка або як на катерінку, що істнує тілько для того, щоби забавляти їх...

Ломов. Девять сот девядесять девять раз годжу ся.

Елена Федор. Ти тілько Ольга, прошу тебе не фільозофуй!..

Ольга Алекс. Ну, гарно... У тому річ, що мій возлюблений брат звунув ся із глузди.

Ломов. На великий случай ви жартуете?

Ольга Алекс. Ні, не жартую... Він в самій річи зійшов із розуму... Проскудня Филиппина доносила йому все, безусловно все, об чім ми вчера говорили із вами. Сказала йому о нашім предложеню і проче... і проче... Він хоче заборонити мені бути із вами знакомою,.. ну хіба-ж то не дурійка?

Ломов. Це дуже цікаво!

Елена Федор. Ви прошу вас, не обиджайте ся на мужа... Він в дійсности нас любить.

Ломов. Я о тім дуже добре знаю Єлено Федоровно: Іван Алексіевич добрий чоловік, але...

Ольга Алекс. (кінчить) але бісувати!

Елена Федор. (із докором). Оля!..

що коли би ми дійсно були такими, якими нін нас тут змалював, коли би нам дійсно не в голові було добро нашого краю, добро нашої вітчини, добро наших братів, то она дійсно здержала-б нас від солідарного поступованя з вами. Але мої панове і товариші Гломбінський, можу вас заповнити, що руські політики виконяї сьвідомі своїх обовязків супротив свого народу, своєї вітчини, і такими незручними бесідами не дадуть ся від своїх обовязків відтягнути.

Ми в хвилі посли і то специяльно галицько-буковинські хвилі посли. Яко наступник хвилі, в части вже пролетаризованого населеня, хочу пригучити ся до виводів п. Колішера. Додати хочу ще, що головним виновником неборонованого нами предложеня не, в президент міністрів др. Кербер, але не хто-иншій, як бувший намісник Галичини, нівечайший президент міністрів граф Бадені. Се треба тут ясно і виразно сконстатувати.

Се очивидно не збаламутить нас, і хоч ми знаємо о примусовім положеню теперішнього правительства, дамо вираз своєму невдоволеню також при голосованю. Але не маємо також причини шукати einen Prügel-Knaben в особі Кербера за такого махера, яким був Бадені, причину до того мають наші польські товариші.

Предложену угоду уважаємо за економічний погром нашої половини монархії супротив Угорщини. Специяльно Галичина і Буковина не суть так щасливі, як західні краї держави, котрі можуть поїхнити ся угорскими торгами для свого промислу, котрі в своїм промислі знайдуть природних консументів плодів своєї ріли, так що і умірковані різьничі інтереси Заходу знайдуть в упривілейованю промислу певне відшкодованє за деякі не сповнені бажаня. Але ми з угоди не маємо нічого більше, як лише угорску конкуренцию. Промислові нам суть для нас тяжким ударом, бо ми не продукуємо ніяких артикулів промислу, а збіжеві нам не суть для нас ніякою компензатою, бо они майже цілком по панщинах на ню.

Тут перейшов бесідник до обговорена специальних постанов угоди і тарифи, виказуючи їх шкідливість, а опісля звернув ся до політичних квестий і говорив так:

Наші дотеперішні досьвіди і практика що-до того, як правительство відносить ся до нас в справі тарифовій, в справі підвисеня нашої індустриальної політики і в справі підвисеня нашої торговельної комунікації суть як найгірші. А наслідком сеї „прихильности“ правительства до нас є, що економічні відносини Галичини і Буковини суть прямо безвихідні. Еміґраційний рух особливо руского населеня в Галичині, находить ся в постійнім зрості, а супротив того стоять заступники сего руского населеня з Галичини і Буковини перед питанем, чи можуть они, чи сьміють голосувати за сею угодою. Отже може бути, що є певні причини, якими дає ся вести польске коло, а именно політичні, котрі би могли нас спонукати голосувати за угодою. Та я думаю, що ми вже в тій високій палаті довгі часто і основно представляли наше сумне положеня, щоби я мав тут еще раз вимагувати правительству і сій високій палаті, що руский нарід не має ніякої, ні найменшої політичної причини, щоби бути вічливим супротив сего правительства і стати ся ему в який небудь спосіб помічним в переведеню того з великим трудом і пильностию довершеного діла. (*Дуже справедливо.*)

(*Конець буде*).

Вісти з цїлого сьвіта.

— *Парламентарна ситуация.* Резолюциї ріжних чеських міст проти зміни тактики молодоческого клюбу, здають ся вивели вище згаданий клюб з рівноваги. В клюбі утворили ся ріжні ґрупи, що в найріжнійший спосіб хочуть відносити ся на маніфестациї виборців. Одні пропонують, щоби витривати в зміненій тактиці, инші радять зложити мандати, а третя ґрупа обстає знова за зміною теперішної президиї клюбу. — Нам здає ся, що ні один із тих способів не допровадить до пожаданого результату. Теперішна парляментарна і правительственна ситуация є того рода, що Чехи під ніяким услівєм не могуть своєю тактикою вдоволити виборців. Впрочім побачимо. — N. Fr. Presse пише (здає ся інспірована правительством), що регуламінова комісия кінчить вже свої праці, однак справа зміни регуламіну не увійде так скоро на форум парламенту. Правительству ходить здає ся о те, щоби не деперивувати радикальних партий. — Слїдуюче засїданє палати послів відбудеть ся на другий тиждень. До свого часу будуть радити комісиї: угодова, промислова і плова.

— *Соціялісти а сойм угорский.* Передвчера розлїпили соціялісти плякати, в котрих опрокидують твердженє Каша в соймі, гейби то Бокаиї був шпигулом. На неділю скликано в тій справі народне віче, на котре запрошено також послів Каша, Рапоиского, Угрона і Васку. Бокаиї осьвідчив, що коли посли ті не докажуть своїх тверджень, то їх побє.

— *Англія.* Король Едвард прибуде 9. цьвітня на своїм яхті до Лїсабони. Звідтам удасть ся через Ґібральтар до Каннее і Віллефранш, де правдоподібно наступить стріча короля з президентом Любетом.

— *Марокко.* До „Heraldo“ телеґрафують з Тангеру, що ворохобники облягають місто Сале. Значна частина побережних племен прилучила ся до повстанців. Згромаджене близько Мазагану війско в силї 3.000 жовнирів вирушить для зміцнена армії султана. Кабилї силкують ся прірвати комунїкацию між Тангером а Фезом.

— *Угорскі Словаки.* Пражский „ас“ подає вісти про перийодичні видавництва угорских Словаків. Найлїпше редаґоване є „Cirkevni Listy“. Хоть вона посьвящені інтересам лютераньскої церкви, то всеж таки редаґує їх пастор Яношка, чоловік дуже просьвіщений і добрий патриот. Сей журнал є дуже добрим зеркалом культурного житя Словаків. Научними, або піл-научними органами є видания „музейного словацкого товариства (в сьв. Мартинї), „Sbornik“ і „Casopis“. Літературним журналом є „Slovenské Pohlady“, де помішають свої праці самі найлїпші словацкі белетристи і поети: Гурбан-Ваньскый, Гвездослав і Кукучін.

— *Норвеґія.* З нагоди вістий, розширюваних бульварною печатю про воєнничий настрій Норвежців, помістив славний норвежский історик А. Дрольсум в консервативній часописї „Morgenblatt“ статю в якій доказує, що не Норвежці, а їх найблизші сусїди повинні нести вину ненависти, що лютує між скандинавскими народами. Стаття викликала велике негодованє в Швеции і Данії, бо автор сї звісний як ревний противник шведско-норвежскої унії і ідеї скандинавізму.

— *Франция а Ватикан.* По словам „Matin-a“ відношенє між французкою републикою а Ватиканом так заострили ся в послїдних часах, що можна сподївати ся цїлковитого зірваня. Наші читачі пригадують собі іще про спір між французким правительством, а Римом в справі назначеня „nobis nominavit“ при назначуваню епископів у Франциї. Ми подали се перед кількома тижнями. Тепер доносить „Matin“, що по даремних змаганях французкого посла при папскім престолї, аби той спір залагодити, рішив президент міністрів, або постарати ся рішучо о точну інтерпретацию слів „nobis nominavit“, а як ні, о цїлковите зірване конкордату і заборону вмішуваня папи в врархічні справи французкого духовенства. Сей крок Комба, уважають деякі надто сьміливим, бо католициям і привязане до папи надто сильно іще закорінені в деяких верствах французкого народа.

— *З Чехій.* На порядку дневнім в Чехах побіда радикалів і поражене молодочехів при виборах до ради державної із Старого Міста Праги. Молодочех Новак перенав, більшість голосів одержав проводир ческих радикалів др. Бакса. Ся побіда дає багато до думаня з того згляду, що Старе Місто було дотепер нездобутою твердинею Молодочехів. „Narodni Listy“, офіциальний орган Молодочехів посьвящають сьому фактови передову статю і називають його важним прецеденсом для виборців цїлої молодоческой партиї. „Ті самі вожди нашої партиї, що видавали пламенні маніфести до народа, починають говорити тепер речі, що безпокоять цїлий ческий народ. Ідея власної, сильної чеської держави, заміненна новою цїлию: міцною і сильною австрийскою державою. Допущено до ухвали військового закона, допущено до першого читаня буджету, наконець допущено до першого читаня предложи австро-угорскої угоди. Однак свого часу оповіщено народови, що Молодоческа партия не допустить до обрад над австро-угорскою угодою, доки не зміннть ся панкових розпорядків“. Молодоческий орган критикує дїяльність своєї партиї точно так само, як і радикальні органи. Старочехи знова пригадують Молодочехам, що при помочи їх, Старочехів, Молодочехи не були би потерпіли поражени. Але і староческий орган (Hlas Naroda) признає, що народні маси в руках радикалів і народних соціялістів.

— *Відбудованє Польщі.* Впехпольский орган „Słowo Polskie“ оголошує звіт дирекциї музея в Раперсвілю (Швайцария) про стан так зв. „народового скарбу“, що має служити до відбудованя Польщі. До 1. січня 1902 було в скарбі 222,390 фр. За 1902 рік вплинуло до скарбу 36.492 фр.

Ломов. Ви дійсно, Ольга Алексіївна, рідко виражаєте ся: він просто „хазяїн“, як більшість мущин...

Ольга Алекс. Різниця тільки в назві, але треба памятати, Федоре Павловичу, що він також хазяїн моєї спадщини...

Ломов. То дурний, Ольга Алексіївна, нам спадщини не треба!

Ольга Алекс. Я хотїла би уйти сварні із ним, хоч-би тільки задля моєї дорогої Льолї, (цїлує ю) нашого вірного друга...

Ломов. На всякий случай нашу свадьбу треба устроїти мирно... Але щож робити, як Іван Алексіевич так роздратований?

Елена Федор. Біда в тім, що він знати не хоче, що наше „бабське діло“ — то чорна, дрібна, невидна робота, на яку засуджена в сім'ї женщина — труднійше, незносьнійше, чим инше заняте, яким чванить ся мужчини... Як-би мого Івана Алексіевича заставити до „бабського діла“, то тогди він оцінив-би його...

Ольга Алекс. (перебиваючи). І знаєш що? і належить його посадити на твоє місце і заставити занати ся тим „бабським ділом“...

Ломов. То було-би поучаюче!..

Елена Федор. Мені самій що до голови прийшло... із того-то я і сьміяла ся... Ґарний-бн він був!

Ольга Алекс. Значить ми сьміяли ся із одного і того самого. У мене вже цїлий план готовий, як посадити його на твоє місце...

Ломов. Ай-і молодець із вас, Ольга Алексіевна, позвольте стиснути вашу ручку...

Елена Федор. То дуже цїкаво!

Ольга Алекс. Я його спіймала на чеснім слові. Ти знаєш Льолю, як він дає слово, що радо готов проміняти своє положенє на положенє жінки...

Елена Федор. Але як то уладити?

Ольга Алекс. А от як... Впрочім почекайте-но... (біжить і нагло отвирає двері, в дверях Проскудия Филиповна, яку двері ударили по голові).

Явa пятьнайцята.

(Ті самі і Проскудия Филиповна.)

Проскудия Филиповна. (Стоячи в дверях, помішана, потирає голову). А я думала, що тут нікого нема... хотїла увійти, а ви так раптово отворили двері, що мені навіть... Ось болюче... піду промочу... (Хоче запертн двері, але Ольга Алексіевна знова отвирає їх і мовчки проводить очима).

Явa шіснайцята.

(Ломов, Ольга Алексіевна і Елена Федоровна.)

Ольга Алексіевна. Якась! Добре, що у мене тонкий слух і я догадала ся посмотрити, а то-би ціла справа була пропала.

Ломов. Зачиніть-же тепер двері...

Елена Федоровна. Ай, ні! Найлїпший спосіб проти підслухувань-то отворені двері... Ну, говори Ольга!

Ольга Алекс. Я нашу — все уладжу і то надзвичайне просто: ми із Федором Павловичем посперечаємо ся, брат увірить в нашу суперечку, подякує мені; я настаю на виконенє його чесного слова, — і от він за „бабським ділом“!

Елена Федор. Знаменито!

Ломов. То головна!

Ольга Алекс. Льоля! іди будити його!

Елена Федор. (відходячи). Добре...

Ольга Алекс. Ну Федоре Павловичу ідіть до їдальні.

Ломов. На наші услуги...

Ольга Алекс. Там ви приймете вид ображеного і начнете суперечку... ну... (Уходячи із Ломовим на пляц в двері, приостанеть ся і гросить в напрямі дверей, в які пішов Женефобов). Дорогий братчику і жоретокий мущино, наставляю ти час відограти комедию — ми і відограємо ві, але за то... і тобі дамо в ній більшу ролю! Ха, ха, ха! (вибігає).

Занавіса спадає.

(*Далї буде.*)

Допись

Вашківці над Чер.

Дивно складо ся пожите галицких і буковинських Русинів в найблизших їх межах, які не становлять ні „аїси ні гори“, хиба почерк картографа на мапі. Не дивно се, коли їх дороги в житю політичнім розходять ся, бо звісна річ — в обох краях мають Русини противників не одинакового характеру, а неодинаковою тактиков мусять они ставати до борби за народні права. Не так має ся річ в культурнім житю, в праці над осьвідомленем і культурним піддвигненем

народу, котру у великім степени підтримують товариські зносини і взаїмні відвідини одних з другими з нагоди, з охотою і наукою, чим хто більше засібний. Та на жаль тут розлягають ся межи близькими сусідами, що належать до одної родини, „хіньскі мури“, скажім з легка, руської байдужности. І так народні діячі з Кутів, Снятина і Заліщик не знають своїх співробітників у Вижниці, Вашківцях і Кіцмани і противно, не знають ні обставин, в яких вождий живе, ні народу. У нашу тяжкого стану річий не можна досить похвалити крок снятинського „Бояна“, котрий устроїв вечерницї в честь буковинського кобзаря Фольковича у Вашківцях. Злетіли славні снятинські „гайдамаки-шершені“ — таким почесним іменем нагодила їх польська гаката — на Буковину, щоби словом і піснею зблизити ся до своїх буковинських братів і знайти тут прихильний відгомін, подати і собі ж знайти слова захоти, хоч знаємо, що остре жало „шершенів“ не так скоро тупіє. Та наш підгірский „вуйко“ іще собі добре „дотягає“ і не почув ні казанку запалтих „шершенів“ ні їх запрошень, яке розіслало ся по цілій околиці. Число довколичних гостий, що явили ся на вечерницях мало що перевищало одну десятку.

Та непресутні певно не пережалують того, що не взяли участь в пирі, який справив для нашого уха снятинський „Боян“, бо і уклад і виповнене програмів були гарні і як на провінціональне місточко незвичайні. Хор під умілою батутою п. Шепаровича розпоряджає гарними, здоровими і сильними голосами, які дали ся очутити головно в партиях сольових. Виконане поодиноких точок було загально добре, але мішаним хором треба би дати першенство перед мужеськими. Кожду пісеу був хор вилавдуючою публикою примушений повторити. Найкраще і найточнійше був відданий „Цигановий хор“ Шуберта. Точки деклямаційні були обсаджені добрими декляматорськими силами. „Празник у Такові“ відлала п. Г. з умілістю і з потрібною для сей поезиї поволю. Що-до пня Буковинцям знаного декламатора п. Данчула, скажу лише, що він з часом виробив ся на спеціального декламатора писань Федьковича, знайшов ся цілковито в його душі. В найбільшім степени напружає увагу слухача своїм привабливим місцями майже гіпнотизуючим голосом і не ефектованими, простими, пристосованими до простих, щирих сіл гуцульского поста жестами. Промова сього вечера не відповідала здасть ся ініціативі снятинських „шершенів“. Она обмежала ся лише на голій біографії поета. Взагалі повинні ми залишити звичай на вечерницях, котрих мета є побіч пошанована памяти поета, підкріпленє патріотичної і громадянської свідомости слухачів, годувати їх біографічними датами.

По вечерницях відбув ся комерс під проводом о. Малайчука з Луканця. З промов піднести би промову шкільн. інсп. п. Никоровича з Вижниці, котрий щиро витав галицких гостий і просив їх, щоби не зражали ся відсутностию буковинських гостий, а щоби скоро знова завітали до нас на Буковину, місцевого лікаря др. Петровского, котрий дякував товариству іменем місточка за відвідини, вказував на те, що нам дуже потрібні взаїмні зносини, відтак на заслуги п. Шепаровича около тов. „Бояна“, кінци висказав жаль ізза того, що п. Шепарович упав жертвою польской гакати. Під горячими заливами до витривалої праці і до продовженя початих зносин мели бліскою Буковиною а Галичиною, розійшли ся гості в піднесеним настрою по пізній півночи. *О. Б—но.*

НОВИНКИ.

Відзначене. Цісар надав радникови краєвого суду Захарії Богословичови титул і характер радника вищого краєвого суду.

З університету. — На місце проф. д-ра Калінки, що перейшов ся як професор класичної філольогії на інсбруцкий університет, покликав чернівецкий сенат д-ра І. Ітнера, професора при домініканській школі у Фрайбургу. Проф. Ітнер прийняв поклик.

Краєві учительскі конференциї мають відбувати ся після розпорядку міністерства справедливости що шість років.

Конгрес історикін в Римі. — Від 2—9. цьвітня с. р. буде радити в Римі конгрес історикін. Чернівецкий університет буде заступати там проф. др. Ерат. Крім сього возьмуть в нім участь оба тутейші гімназіяльні директори пп. Кханзер і Козак.

Гр.-кат. митрополит львівский, граф Андрій Шептицкий, котрий довший час був тяжко хорий, прийшов знова до здоровя і удав ся знова до Італії.

Будова нового дворця в Чернівцях. Як довідуємо ся, виготовлено вже плян нового дворця в Чернівцях і находить ся він тепер в желізничій дирекциї в Станиславові. Вступні праці (не виключаючи і т. д.) під будову дворця, мають розпочати ся в сих тижнях.

Вода подорожіє. Черновецкий магістрат задумує предложити громадській раді проект підвисшеня податку від води, а то по тій причині, що задля скропленя улиць в літі з'уживають ся багато більше води, а крім сього і населенє завадто шафує водою. Заносить ся на те, що вода із водопроводів буде гірша і дорожша як солона вода.

Перші бузьки. Дня 27. с. м. перелетіли понад Чернівцями перші ключі бузьків. До міста не вступали, бо тутейші мійскі порядки видали ся їм гірші, як в Африці.

До історії Чернівців. З нагоди нового видання конверсаційного лексикона Гардерса, звернули ся накладчики до черновецкого магістрату о коррективу уступу, що відносить ся до міста Чернівців. Користаючи із сього, подаємо історичний екіц д-ра Поленя про Чернівці. Хто і коли заложив Чернівці, не дасть ся висліджити. Ім'я є з певностию славянського походженя від коріня серна т. є. чорний. Першу згадку про наше місто подибуємо в одним документі з р. 1407. В тім документі говорить ся про ціла, які наложив молдавский князь Александер Добрий на львівских і подільских купців. Місто, що лежало при гандлевій дорозі Львів—Сучава—долішний Дунай, мало в купецким житю вельми значіне від Сучави. А все-ж таки з гандлевого обороту між Польщею і Молдавою користали і Чернівці, що були рівночасно резиденцією старости. Досить часто було наше місто нападене на напади Поляків, Татарів і Москалів. Так в рр. 1509 і 1537 спалили його Поляки, 1646 і 1650 Татари, 1672 коронний гетьман Ян Собеский, а наресті Москалі 1740 р.

„Czernowitzer Tagblatt“ задемонстрував знова свою „безпартийність“ супроти Русинів тим, що назвав „Буковину“ антісеміткою газетою, не зважаючи на те ніяких доказів, очевидно тому, щоби тим певнійше знайти віру; бо як би був сказав, що в „Буковині“, було лише насьміхливо сказано, що бар. Бургіньон був хрестним батьком нехрещеного „Czernow. Tagblatt-y“, то се ледви хто розсудний взяв би як антісеміткам, ну, а „Czernow. Tagblatt-ови“ ходить о здескредитоване Русинів у Жидів, до яких, як кажо, Русини примикають ся. Справді нема то понад безпартийність хрещених, чи нехрещених Німців, що як тим і „Czernow. Tagblatt“ чванить ся, раз чіпає Русинів, а другий раз Волохів і так дбає про нїмецке верховодство, а сьому служить і „Czernow. Tagblatt“, як се явним виразно в своїй програмі. До таких Жидів Русини зовсім не примикають ся і застерігають ся проти того, щоби їх борбу проти жидівских германізаторів, уважати як антісемітизм, так само, як борбу проти хрестиянських германізаторів, не є антіхрестиянізмом.

Загальні збори тов. ім. Шевченка у Львові відбули ся дня 25. лат. марця при значній участи членів. Збори отворив голова, проф. Мих. Грушевский, причім присьвятив теплу згадку померлим членам, між ними двом дійсним: др. Остапови Терлецкому і Тад. Рильскому. Над цілом діяльности товариства і касовим виказала ся довга дебата, в якій забирали голос др. Колесса, Дністрянський, др. Макух, Дмитерко, Коморуда, др. Франко і богато иньших. Головою вибрано повторно проф. Михайла Грушевского. До видїлу увійшли: Вол. Гнатюк, Гр. Гарматтій, др. Іван Макух, Кость Паньківский, др. К. Студинський, радник Іван Ясеницкий. На заступників виділових вибрано: п. Гн. Киселя, Юл. Мудрака і Возд. Загайкевича. До контрольної комісиї упрошено через акламацию: проф. Петра Огоновского, радника Андр. Стичинського і проф. Сидора Громницкого. З жалем приняли збори до відомости, що заст. голови, проф. Громницкий, по дванадцятилітній, безкорыстній праці в товаристві, через перетяженє працею, уряду видїлового в товаристві, принять не може. З черги приступлено до справи зміни статуту, однак ей не порішено, бо тогож дня відбували ся ще збори иньших руских товариств, на яких мусїли взяти ся також члени тов. ім. Шевченка. Через те відрочено збори. Відбудуть ся они в найблизшім часї.

Княгиня Люїза і Жірон. — Ціле довесенє одного бруксельского дневника, мала ви. Люїза девінітивно зірвати всякі зносини з Жіроном. Finita la comedia!

Чеські студенти в Празї устроїли в четвер збори в справі послїдних арештовань і ревізій в Галичині в погоні за російскими революціонїстами. На зборах ухвалено рішучий протест против такого поведеня властий, а що найзамітнійше, запротестовано против московофільскої политики „Narodni-x Listi-в“. Знаменитий зворот!

Гі де Мопасан.

Малий фейлетон.

ЧОРТ.

(*Конець.*)

Прибув небавом пятнотень в білім стихарі. Хлопчина з хору в червонім уборі дзвінким голосом оповіщав тихе і спасенне слово, що священик ідо з Паном Богом. Люди, що працювали далеко, позимали шапки і вклякнули на хвилю роботу, поки білий образ пятнотня не зник за якоюсь хатою. Вакальниці обернули ся під снопів в той бік, звідки долітав дзвоник і хрестили ся. Чорні кури наполохані бігли вздовж рова, розгойдуючи ся на ніжках, аж до добре їм знайомого сховку, де зникали нежданно. Лоша привязане до пала на лузї, залякане почало фиркати і бігати довкола пала. Хлопчина з хору в червонім убраню ішов хи...о; пан-отець поступав за ним з похиленою на груди головою, з біретом на голові, відмовляючи пінголосно молитви. За ними дріботала Рапетиха, скуджена в двоє, як колиб кождої хвилї мала упасти перед себе на землю, а руками зложеними як у церкві.

Гонорій побачив їх з далека і запитав:

— А до кого?

Хлопчина швидко відповів:

— З Паном Богом до вашої матери.

Мужик не зачув уже ся.

— Може бути, певно! — і знов взяв ся до роботи.

Мати Бонтан висповідала ся, дістала розгрішенє і запречащала ся, а пан отець відійшов, полишаючи обі жінки в душній, парній атмосфері хати. Рапетиха дивила ся на умираючу, пікала, чи довго ще то потреває.

День снічив ся сьвіжійшим вітром, котрий порушав сьвятий образ, прикріплений цьвяхами до стїни. Малі занавіси, колись білі а тепер пожовклі покриті чорними плямами, хотїли зневолити ся, відлетїти, як душа бабусї.

Здавало ся, що она нерухома з широко розплющеними очима, ждала байдужно на смерть так близьку, котра сказала на себе чекати. Чути було сьпівучий голос коротного відиху, що вирвав ся через стиснуте горло. Недовго, а той відних урве ся — і буде на земли о одну жінку меньше, а ніхто не жалуватиме за нею!

Смерком вернув ся Гонорій. Приступивши до постелї, побачив, що мати ще жила і запитав:

— Ну щож чуєш?

Так само питав ся і давнійше, коли матїр була лиш трохи недорола. Рапетиху попращав з пригадкою:

— Завтра о пятій годині певно!

— Завтра о пятій! — відповіла.

Рапетиха справдї прийшла досьвіта. Гонорій, який пішов у поле, з'їв перше пошук, котру сам собі зварив. Рапетиха запитала:

— Ну вже з матїрю? жива?

— Має ся навіть лїпше — відповів з виразом невдоволеня в очах.

Занепокоена Рапетиха приступила до умираючої, що лежала в таким самім стані, апатична і нерухома з отвертими очима та затисненими руками, зложеними на ковдрі. Зрозуміла, що се може тревати два дні, чотири, навіть цілий. Біль огорнула серце скупарки, а рівночасно почула злість на того хлопа, що ей обдурив, і на тую невмираючу бабусю. Але взяла ся до роботи і ждала, вдивляючи ся в неморщене лице матери Бонтана.

Гонорій вернув ся на снїданє. Виглядав задоволено, майже весело. Потому пішов відпішов. Він звозив збіже до клуні і ему в такім дїлї вело ся як найкраще.

* * *

Рапетиха тряслa ся зі злости. Кожда минаюча хвиля видавала ся їй краденим грошем. Чула в собі охоту, тяжку охоту — схопити ту осличю за шию, здушити трохи і спертн той скорий відлет, що крав їй час і гріш. Але помірковала, що се небезпечно. Инші приходили по конець ліжка. Взяла з шафи плахту і напинула на себе, насадила на голову рипку, котрої три короткі, загнуті ніжки нагадували як рога, взяла в праву руку мітлу, а лівою зеленю покришку, котра впала сильно вдала на землю з бренькотом.

Рапетиха вилізла на крісло відсунула занавіску по конець ліжка і так з'явила ся хорій, прибираючи рухи і видаючи з себе різні голоси, що кріпшали на ній в зеленім горшку, що нам заслонила собі лице, і погрожувала хорій мітлою.

Умираюча перестрашена, з божевільним поглядом, стрібувала остатного надлюдского з'усилля, щоби встати і втечи. Витягнула з під ковдри руку і груди і з глубоким стоном впала на подушку. Свячило ся!

А Рапетиха устявляла все на місце спокійно. Потім занюхала великі очи умерлої, поставила миску полю постелї, вилила трохи свяченої води, встромила в неї хрест з комоди, вилізла і почала з жаром відмовляти молитви за усопших, котрі знала на память вряд з ремеслом.

А коли Гонорій повернув вечером, застав ей при молитвах і зараз обчислив, що що зискала на двайцять су, бо сторожила три дні і одну ніч. Се все коштувало пять франків, а мала дістати шість...

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 28. марта. Slavische Correspond. доносить, що словінський посол Шустершіц заложив гідність председателя полудньово-славянського клюбу послів в наслїдок непорозуміль між словінськими і хорватськими членами клюбу.

Мадрит, 28. марта. Король підписав декрет розвязуючий обі палати кортесів. Вибори відбудуть ся до палати послів 26. цьвітня б. р., а до сенату 10. мая. Парламент збере ся відтак 18. мая.

Норимбергія, 28. марта. В фабриці алюмінієм і бронзу наступила передвчера в полудне експлозия. Девять робітників тяжко ранених, а чотири з них смертельно.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в тридільовій ширині стрічок) по 4 сотики за вершк. — При кількаразових уміщеннях опускає ся на пять процент після скількости уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- пани і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахляри перлові і з правдивих струсфових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахляри Gazé, найновійший вироб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, широкі Земіш і шовкові у всіх довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і сани, а також наприкрила на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурґских калошів і черевиків до сьвіту.

Балєві краватки: найновійшого жанру. Балєві жилєткі сорочки шовкові, з Pique і батисту. Найновійші комірі і манжети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Гузики до комірів і мем'ятові. Мужеські шварпетки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знижених цінах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавалових товарів для панів і пань штіфлєти і домові черевики: лякіровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, попелясті зі шкіри Земіш.

Вільші засоби на складї: поршоньові кучми, дамські заручники, чапочки, кольори і т. д. Правдива білизна Сґера: кафтанчики, мужеські пончохи, шварпетки, Chenillen Eschargen і хусткн, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамські спідниці, комашки; огрівачі вушьса і литок; плетені вовняні і футровані широкі ручавички. Полотняні і широкі черевики для пань, дівчат і літній, а також футровані штіфлєти. Черевики до совганнєм для панів і пань.

Ц. к. склад оружня, патронів і пороху.

(—)

Красне, добре і дешеве.

Улиця Ратушева ч. 6 Готель „Централь".

Перед тим

Улиця Ратушева ч. 6 Готель „Централь".

МАРКУС ФУРЕР

Кождого сезону НОВОСТІ для конфекциї пань, панночок і панів. Новости: в Жакетах, комірах і плащах з найлїпших штофів відповідних і бережливих сальонів.

Магазин одягів дамских і мужеских Чернівцї ул. Ратушева 6. Готель „Централь" (в льокалю Якова Гольдя)

ВСІЛЯКІ ЗАМОВЛЕНЯ уснутечнюють ся найскорше.

Одяги для панів, хлопців і дїтий. Загортки, ульстри і шлєфрокн. Футра звичайні і до подорожи і всїлякі в сю галузь входячі артикули з первородних фабрик.

(1—2)

Красне, добре і дешеве.

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСЇДИ" в Чернівцях (Петровича 2) суть на складї слїдуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесси за 2 кор. 50 с.
Писання Ос. Юр. Федьковича I., II. і IV. том по кінї: 1·20, 0·60, 4·—, 3·60, 3·— 12·— в.

При більшім закупні купцам ся значний рабат. (0—0)

ПАПІРНЯ „РУСКОЇ БЕСЇДИ" поручає МАЛИЙ КАТЕХИЗИС Ціна 30 сотиків.

Хто купить 50 примірників, той дістане 10% рабату. (0—0)

Чернівцї, улиця Петровича ч. 2.

Марка охоронна: котниця (—)

LINIMENT. CAPS. COMP.

з антики Ріхтера в Празї.

загально признаваний знаменитий **усмирюючий лїк на втиране** по кінї 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котниця" з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдивий.

Антика Ріхтера „під золотим львом" у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

Рік заснованя 1892.

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР"

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти".)

одинокє руске товариство асекураційне,

Обезпечає будинки, движимости, збіжє і пашу против шкід огневих, побираючи умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є. надвишку з оплат розділяє между членів яко звороти; в послїдних трох лїтах виносив зворот 8%.

Виплачує школи дуже скоро а є цїнну шкіл переводить разом.

ДНІСТЕР з делєґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодованя в сумі 3,187.258 кор.

ДНІСТРА поліси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности. Посередничать при обезпеченях на жите в краївскім Товаристві,

ДНІСТЕР відступає часть провізиї в таких обезпеченях на руські добродійні цїли; дякого на жите треба обезпечати ся тїльки через „Дністер",

ДНІСТРА фонди виносять з кінцем 1902 р: 838.364 кор. і всї уміщені в цїнних папірах пупілярних.

ДНІСТЕР удїлює агенциї селянам особливо там, де еще не робять дотеперішні агенти.

ДНІСТРА агенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї

Просьвіт промінями Рентґена.

Лїченє сухо-горячим повітрєм

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Іскіаса, невральгії, болю в суставах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра **Райфлєра**), що прикладають ся до слабих частий тїла, уможливлюють найвисші температури з всїми формальними методами, а через то й найкращі успіхи в лїченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмиряє біль. При лїченю є цїле тїло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конґестиї і всякатики. Лїченє може відбути ся і в помешканю пацієнта.

Купелї в електричнім жаровім сьвітлї против слабостий, як зміна материї, подагра ревматизм і против затовщеня.

Др. Г. ХАЄС, Чернівцї, улиця Почтова число 5а.

(—)

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.
З друкарнї товариства „Руської Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 34. Чернівці, середа дня 19. (1. цьвітня) марта 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтовой.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Промова посла Василька.

(Виголошена при угодовій дискусиї).

(*Далї.*)

Високи палато! Східну Галичину і Буковину, де живемо ми Русини, дїткнула аґрарна кріза далеко тяжше, ніж всї инші австрийскі краї. І се цїлком ясно. Вже через некорисне ґеоґрафічне положенє нашо дуже далеко до всїх значних осередків збуту і дорогий переві на зелїзницях. До того цїлком у нас брак рільноваги межи продукцією а консумцією. В Галичинї є бодай якісь початки промислу, хоч і незначні, але на Буковинї і того нема. Длятого не мають у нас природного збуту наші сирі продукти і плоди землї, і нам лишає ся тїльки виводити їх; а се, як вищаже описали, проблемо нам попросту не можливим. Коли би ми при тім мали хоч дешеві дороги водні; а то й сего зовсїм не маємо. Буковина просить від десятків лїт о регулицію Пруту і не може ся дїждати ся. При такім станї річи мусимо ми, заступники руского народу, цїлком ясно заявити наше становище до справи угоди. Ми уважаємо угоду за економічне нещастє для нашої половини монархії, східній Галичинї і Буковинї лишає ся з тої угоди лише угорска конкуренция на поли сїльского господарства. Нам, що не маємо нїякого промислу, тяжко досувають промислові цла; а цла збїжеві нїяк не могуть нам сего зрівноважити.

Возьмім нїпа перших-лїпших приказів збїжевого цла, — оттак передовсїм намірено підвисшенє цла на кукурудзу. Кукурудза є головною поживою всего сельиського населенія на сході, а родить ся лише на дуже добрій земли і в теплім підсонню. Через то є богато повітів на Буковинї, де вона не удає ся; а в Галичинї є всего два-три повіти, де садить кукурудзу. Сего, що родить ся в краю, не вистарчає для населенія, і сама Буковина спроваджує річно 3000 — 3500 вагонів кукурудзи. Доси виносило цло 1·19 кор., — цїлком досить для бідного ґірского населенія. Тепер після новой тарифи має бути цло підвисшене на 4 кор., а найнизше назначено на 2·80 кор. Отже коли би навіть удало ся устояти ся при тім найнизшім, то й так спадне на сїльске населенє Буковини через саме цло від кукурудзи 500—600 тисяч кор. річно нового тягару; винесе воно по кориї на голову, так що сельиська родина, складаюча ся з 10 осіб, заплатить за нову угоду по 10 кор. річно. Шкода, що п. президентї міністерїв не мав нагоди пізнати житє нашого ґірского селянина; а то певно разом зі мною мусїв би сердечно жалїти, що того найбїднїйшого з усїх бідних, котрого австрийска держава й так сее до остатної каплї крови, а при тім занедбує в крайний спосіб, тепер ищо так тяжко придавить в его найперших потребах житя і дре з него остатних кільна крайцарів, котрих він уже навіть не в силї заробити і хіба тїльки на найбїльшу лихву розкрутить, обдержавчи остатком свого майна. Але цло від кукурудзи ще инакше приносить шкоду Галичинї і Буковинї. Господарські ґоральні належать до тих рідких промислових заводів, які там є і вони теж без дешевої кукурудзи не утримають ся. Від двох лїт маємо на Буковинї дві цукроварні. З тяжкою бідою удало ся нам намовити селян управляти бураки там, де є добра земля і до впереду сїяли кукурудзу; тепер управляють там бураки а кукурудзу купують. Отже як будуть мусїли так дорого платити за неї, то покинуть управу бураків, а наше цукроварство, заведене з такими трудами, також готово підупасти. Є се один з наглядних приказів, як то нераз хочо ся упасливити рільне населенє аґрарними цлами, котрі ему не тїльки не помагають, але противно в найвисшім степени шкодять.

Будучість сїльского господарства в наших східних краях лежить безусловно в годівлї худоби. Отже річ проста, що дбати треба про все, що поширає тую годівлю, а всего уникати, що їй шкодить. Тимчасом упасливлено нас аґрарними цлами, котрі також і годівлї худоби дуже шкодять. Маю тут на гадцї особливо пожиточний корм, як макухи, ячмінь і т. п., обложений цлом на шкоду годівлї худоби.

Що-до XXI-го артикулу цлового і торговельного союза з Угорщиною мушу замітити: Треба бажати і домагати ся, щоби з нашими виборами зі східної Галичини і Буковини при висилцї худоби на західно-австрийскі торговиці поступовано лїпше або бодай не ґірше ніж з Угорщиною, і то не тїльки з ветеринарно-поліційного огляду, але особливо також — так що-до свиней як і що-до рогатої худоби — з огляду на зелїзничі тарифи. Ґеоґрафічне підданє нїґде не дає ся так вповнї, як у східній Галичинї і на Буковинї, а на додаток зелїзничі тарифи на живу худобу, а особливо на дрібну, до Чех, Моравії і долїшної Австрії є занадто високі і утруднюють або й унеможливлюють конкуренцию з надто високим, несслушним і несправедливим таксованю дрібної худоби.

Дальше не можна забувати, що й годівля риб має на сходї монархії будучність. На разї на Буковинї нема що про неї говорити, а у східній Галичинї не стоїть вона ще так, щоби могла заспокоювати також і Буковину. А мушу тут згадати, що наше сїльске населенє дуже строго заховує пости. (Др. Штравхер: Воно і крім того постить дуже часто.) Так є! Воно і не в пістї дуже рідко може собі позволити маса. Длятого радо купує дешеві солені риби. Але й на ті риби має бути наложене цло, так що й сю дешеву і одиноку живність відбере ся тепер нашому населенню.

Зовсїм згоджую ся з виводами п. Повшого що-до охорони перед привозом конїпного і льняного прядива. Ми на сході нїяк не можемо видержати конкуренції з російским прядивом, бо в Росії передовсїм продукция є далеко дешевша; а через привіз російского прядива тратить наше сїльске населенє в декотрих сторонах важне жерело дохоли.

Через надмірну тарифу перевозову на зелїзницях не можна будівлиного дерева виводити з Галичини і Буковини до Німеччини, бо навіть з підеьских торгів наше дерево майже цїлком виперла угорска конкуренция.

Приступаючи до IX-го артикулу цлового і торговельного союза, рад би я знати, чи гадає правительство прийти якінсь раз уже в поміч нашим заходам, щоби в наших краях викликати якийсь промисл. Не знаю — признаю ся, — як собі правительство поступає в сій справі в Галичинї; але наведу з Буковини кільканайших приказів, як то воно не тїльки нїчого не робить, щоби поперти наші заходи, але противно всїми силами їх спиняє. Заложено у нас при помочи православного релиґійного фонду цукроварню в Жучці. До поправи такої акциї нїхто на Буковинї не обовязаний так, як той релиґійний фонд, що третю часть краю має в своїм посіданю і розпоряджає мілїонами готівки та остає під управою міністерства рільництва і сповідань. Отже той релиґійний фонд завернув в зад і не гадає творити ся до якої небудь нової акциї в краю. І так перед $1^1/_2$ роком утворила ся у нас дуже поважна спілка з президентом торговельної палати Ланґенґаном на чолї, що хотїла заложити фабрику целюльози і сїрки, бо в наших горах є богато мінералїв потрібних і до того. Вона звернула ся до релиґійного фонду з просьбою о дозвіл на експльоатацию. Але що п. Ланґенґан з тодїшним президентом краю і ще з одною важною особою від дирекциї релиґійного фонду остався в політичній неласці, то его оферту відкинено і розписано розправу для оферт. Конець кінцем новой оферти не вийс нїхто, першу відкинено, і ми доси не маємо фабрики целюльози, а пірїт спочиває там, де був. Инший чоловік, п. Аксельрад, заложив в Путилї фабрику цементу. Фабрика такій мусить на Буковинї вести ся добре, бо цемент ішов би і до Румунії і до Росії. Але коли промисловець виставив фабрику коштом кількасот тисячів зр., вичерпав ся его капітал; а тут, як звичайно в новім заведенню, показали ся нові потреби, так що він був приневолений звернути ся до релиґійного фонду і до сейму з просьбою, щоби взяли участь в заложеню акційного товариства. Але президент краю, що є заразом начальником релиґійного фонду, був і тут і там противний справі; і так рел. фонд доси не приступив до акційного товариства, бо хоч ходить не о сотки тисяч, а більше лиш о моральну підпору, то так

А. Н. Канівец.

„Бабське дїло".

Комедия у двох відслонах.

(*На украінске переклв В. Войнаровський.*)

(*Далї.*)

ВІДСЛОНА II.

Декорация як в I-ій.

(При підносеню занавіси, на сценї чути голоси сварячих ся дїтий, розлягають ся окрики: „Ти не маєш права... не сьмій... Ти перший начинаєш! И татови пожалую ся!" Голоси ті мішають ся із плачем, пересказами і криком наївки: „Та чи перестанете дерти ся! Глядїть, поскаржу ся!" — Плач і крик змагають ся).

Явя перша.

Женофоб. (Вибігає із правих дверий, розчіхраний і не голений).

Женофоб. Опять, кричать!.. Однако хай то чорт бере! Не можна витримати! Треба їх утихомирити... Видиш, як валяються ся! Адже горло надсядять... Люля прийде із уряду: „від чого похрипли?" скаже. А я хіба винуватий? „Не дозирав!" скаже... (Біжить до дверий і відхиває). Дїти, сейчас замовчати! Чуете? Сейчас, сеї мінути... Не сьмійте, не сьмійте! Покараю, строго покараю! (Дїти замовкають). Степановна! чому вони тут? Ідуть в дїточу до себе. (Відходить і сідає на столець). Фу!.. утомив ся!.. Цїлий день просто хвилиночки спокою не дали... Тепер закурю і прочитаю часопись. (Виймає із кишені „Новое Время").

Явя друга.

(**Женофобов і Катя.**)

Катя. Прошу пана!

Женофобов. Чого тобі треба?

Катя. Завтра пране...

Женофоб. Яке пране?.. Адже в понеділок прали, я іще записував...

Катя. Ей прошу пана! то було тїльки пранечко!

Женофоб. Яке там іще до чорта пранечко? А то ще що такого?

Катя. (Сьміючи ся). Та звичайне пранечко.

Женофоб. Я нїякого вашого пранечка не знаю... Я знаю що біле прали, так чогож іще тепер?

Катя. То трошка прали, а тепер більше пране... Прошу біле почислити і записати...

Женофоб. Де записна книжка?

Катя. Та вона у вас повинна бути... У пані вона все під ключем була.

Женофоб. Не маю коли брати під ключ тих дурниць. (Суне руку до кишені плафрона, виймає звідтам платок до носа, потім старе число ґазети, три визанки ключів, кільна рахунків і наконець зімняту книжку). От вона... А не можеш ти сама, Катечко, записати?

Катя. Я запишу, пане, як умію... Тїльки пані завсїгди вже самі записували... Як хочете...

Женофоб. То пані, а то пан... Ах, правда знаменито! підя і приклич Просвудию Филиповну. (Катя відходить).

Явя трета.

(**Женофобов.**)

Женофобов. Тїточка мені богацько помагають. От місто, щоби я сам записував, то тїточка запише... Прецїнь є все одно. Треба тїльки знати розпорядити ся.

Явя четверта.

(**Женофобов, Катя і Проскудия Филиповна.**)

Проскудия Филиповна. (Входить і держить ся за підвязану щоку). Чого вам Іване Алексіевичу? Я тїльки наперед говорю: Я нїкуда нїду... От їздила вчера за часом, і ось флюксия... видите! А як болить, просто страх!

Женофобов. Я не прошу вас нїкуда їхати. А от прошу вас запишіть біле.

Проскудия Филип. Ну, сего я вже не люблю... дуже неприличне річ! Не знаю вже чи й уміти му?

Женофоб. Та чогож тут не уміти? Ось маєте книжку, а ось видите, все тут надруковано. Сорочки нічних, денних... на...

Проскудия Филип. Ах, що ви кузине такі речі говорите!

Женофоб. Ет, то правдиві дрібниці! От видите, в отсю рубрику і запишете цифру... Поняли?

Проскудия Филип. Понити то я поняла, але це дуже непристойно. Я тим нїколи не занимала ся. Хіба тїльки для вас. (Бере книжку і відходить з Катею).

Явя пята.

Женофобов. Ось і прекрасно! Робота буде проведена! Я все говорив, — баби розпорядкати ся не умїють... Розпорядив ся, а тепер почитаю... і знаменито!.. (Розсідає ся виймає ґазету і хоче читати).

Явя шеста.

(**Женофобов і Авдотя.**)

Авдотя. Прошу пана!

Женофобов. Тобі чого треба?

Авдотя. Пан говорили, шуру із ерикадельками зробити... Нагадую собі, що то були ерикадельки, що то ви хвалили, то самі пані робили... Я нирки взяла.

прихильні наміри міністерства сприяє проведенню в полагоді справи в Чернівцях. А в соймі від напором президента краю відкинено справу десятьма голосами проти десятьох. І коли би не помер справи добрий Буковини, президент буковинських льокальних залізниць Ціфер, то так надійна фабрика була би певно упала. У всякім разі є се завдяки неприхильності властий відстрашаючим приказом для кождого, хто схотів би в сім краю закладати яке промислове заведене.

Перед пяти роками ухвалив буковинський сойм резолюцію, щоби видів краєвий пійшов в переговорах з правительством не тільки в справі утворення вермічного промислу на Буковині, але й в справі основних геольогічних і мінеральогічних розслідів краю з оглядом на підставки для инших галузий промислу. Президент краю взложив тяжку задачу, обіцюючи причинити ся до того, щоби забрано ся до порученої справи і щоби ся переведено. Але доси ані переведено справи ані навіть не забрано ся до неї; а наше каміне лежить в горах, як лежало, і ми через неприхильність властий не можемо діждати ся промислу, котрого так потребуємо.

(Далі буде).

Вісти з цїлого сьвіта.

— *Ситуация парляментарна.* Нині збере ся знова рада державна. Здаєть ся, що нинїшне засїдане буде дуже коротке іззя того, що скликані суть рівночасно засїдання розмаїтих клюбів. Комісия угодова має намір скінчити дискусию генеральну над предложеними угодами ще перед сьвятами. — Вчера промовляв в Празї молодочех Двожак перед виборцями о тактиці і відносинах клюбу до ческої феодальної шляхти. В першій квестиї не сказав нїчо нового, повторив тільки се, що о тактиці клюбу молодоческого сказали Крамаж і Папак. Що до відносин ческої шляхти консервативної підїс, що шляхта ся не солїдаризує ся в тій самій степени з репрезентациєю ческою, як се в своїм часї чинила нїмецка шляхта вірноконституційна в часї обструкциї сторонництв нїмецких. Далї закинув Двожак феодалам, що на желанє правительства без дальшої компензати відступили 21 мандатів до сойму ческого Нїмцям і скопстатував, що феодальна шляхта ческа і нїмецка шляхта вірноконституційна суть сегодня найсильнїйшими підпорами системи др. Кербера.

— *Сойм угорский.* В палаті послів сойму угорского вніс міністер скарбу Люкач *провізорию* буджетову на дальші 4 місяцї т. є. до кінця серпня 1903 р. В мотивах предложени сказано, що позаяк палата ізза парад над предложенєм військовим не розпочала обрад над буджетом і нема надії, аби будджет міг бути полагоджений перед кінцем цьвітня, а що обовязуюча провізория упливає з днем 20. цьвітня, міністер скарбу в приневоленю просити о продолженє єї до кінця серпня с. р. — Палата перейшла до дальшої дискусиї військової. П. Ленгієль (з партиї Кошута), заявив, що памірає промовляти до кінця засїдани. — Міністер скарбу Люкач вніс опісля провізорию на 4 місяцї. Радикальні сторонництва сейчас запротестували проти ухвали правительству так довгої провізорії.

— *Парлямент нїмецкий.* Цїсарским розпорядком з дня 29. м. м. розписано вибори до парламенту нїмецкого на день 16. червня.

— *Заворушенє на Угорщинї.* З Загребу доносять: Демонстрациї уличні повторили ся вчера. Демонстранти переходили головними улицями, зривали орли на склепах надворних достанців. Від властителя каменицї і гостинницї „Zum Kaiser von Oesterreich“ зажадали, аби зняв шильд а умістив „zum König von Kroatien“. Вчера вечер і нині, полїция багацько демонстрантів увязнила. — Студенти зажадали від купцїв усунени нїмецких фірм, на що купцї згодили ся. Від надворних достанців зажадали студенти усунена угорских емблематів. Деякі, аби уникнути шандалу вчинили се. Полїция однако візвала тих купців під погрозою консеквенциї, аби усунені відзнаки назад умістили. Вечером вирушило військо; до стрічі з військом не прийшло. — Правительство краєве візвало дирекцию угорскої зелїзницї державної, аби супроти демонстрациї затримала ся з виданєм розпорядків що до зміни написів на будинку зелїзничім.

— *Гостина посла Кльофача з турецким везиром.* Радикальний чеський посол Кльофач вибрав ся на балканьский півострів, аби там з близька придивити ся відносинам і пересьвідчити ся о правдивім ході справ. В дорозї завадив п. Кльофач о Константинополь і тут зійшов ся з представителями турецкого правительства. Его приймали найвищі достойники двора і міністерств, між иншими і президент турецкого кабінету, або великий везир, Ферід паша. З Ферідом мав п. Кльофач довшу розмову о справі македонській. Між иншими заявив турецкий міністер в тій справі таке: „Маємо як найширший намір удержати мир. Нам его треба, отже о дразненю з нашої сторони нема бесїди; противно, будемо уникати всего, що могло би викликати забурена або розварене. З усїх сторін обкидають нас тепер насьмішками і докорами, тому нїчого дивного, що то обурює і ятрить наше населене. Але ми будемо его держати і певно з нашої сторони не стане ся нїчого такого, що могло би нарушити мир. В Европі богато говорить ся тепер о небезпечности, яка грозить зі сторони Альбанциї ладови в Македонії. Очивидно і Альбанциї також немило то діймає, але ми з'умїємо дати собі з ними раду. Зробимо все, що в нашій силї, аби удержати спокій. Але коли знов шайка за шайкою буде находити з Болгарії нашу землю, будемо мусїли боронити ся і стерегти наших границь. В тім, і виключно лише в тім случаю були-б ми примушені, проти нашої найлїпшої волї, виступити проти Болгарії. Нїчого не занехаємо зробити, аби наші неотурецкі піддані могли свобідно визнавати свою віру і плекати свою народність. Ми приклонники терпимости. Коли-б ми такими не були, або були ними в меншій мірі — то нині не було би македонського питання. — Як з того показує ся, найвищі турецкі круги бажають спокою і удержаня ладу, розходить ся тепер виключно о то, щоби Болгарії удало ся здавити у себе революційні македонські комітети.

— *Концентрация Полякїв.* Комітет, що занимаєть ся устроєнєм польско-національного з'їзду, призначеного на май с. р. розіслав до підкомітетів всїх польских політичних партий, послів і редакций періодичних виданиць листу, в якій домагаєть ся відповіди на отсе питанє: чи є такі точки в політичних програмах поодиноких партий, що були би спільні всїм партиям і могли уможливити злуку в політичній і соціальній роботї?

Орган краківских станьчикїв „Czas“ пише з тої нагоди: „признаючи в принципі користь такої організациї, не думаємо однак, що таку організацию треба робити. Оскільки річ тичить ся польскої періодичної преси, то істнує союз польских журналістів, якого дїяльність можна би ще розширити; що тичить ся політичних партий, то місцем, де мають рішати ся питаня політичного і соціального характера, є „соймове коло“ у Львові. Із ческих голосів наводимо думку староческого органу „Hlas Naroda“, який каже, що утворене однопільної політичної організациї Поляків є неможливим дїлом; так само було свого часу із союзом ческих політичних партий, що покінчив ся фіском.

— *Румунїя.* Віденьска часопись „Parlamentär“ подає зпіт із успіхів германїзациї Румунії за послїдних десять лїт.

В православнім королївстві Румунії робить германїзациї значні поступи. Один англійский подорожник, що вернув із Румунії, подав в лондоньскій часописї „Pall Mall Gazette“ результат бистрих успіхів Нїмців на всїх областях суспільної і індустриальної жизни в румуньскім королївстві. Нїмецкі товариства монополізували цїлу румуньску торговлю і всї галузи румуньского промислу. Англійский подорожник дивуєть ся богацтвам Румунії і висказує подив, чому Англія так рівнодушно гляди на нїмецкі успіхи в тім краю. Але славяньскі сусїди Румунії знають, що там біда, велика біда; державний довг Румунії, що 1859 р. виносив 2,820.117 франків, зріс тепер до 1½ міліярда; що року оплачує Румунія аж 60 міліонів фр. як процента і амортизацию довгу, із 280 міліонів державного буджету. Не дивота проте, що румуньский мужик страшне бідний. Мимо богацтва країни, він вже давно не знає, що то мясо, або молоко; его майже одиноку їдю є мамалига. В таке страшне положенє попав румуньский нарід через чужих капіталістів і шпекулянтів! Смертельність в Румунії перевищає тепер смертельність всїх европейских держав. Над народом царять все безправя і порядки середних віків.

— *Софія.* Про димісию кабінету доносять, що др. Данев ще дня 2. с. м. вніс димісию цїлого кабінету, однако князь зволікав з рішенєм. Но принятю димісії князь нараджував ся з предсїдателем собранія і здаєть ся, що знов поручить Даневу утворенє кабінету. Коли би Данев того не приймив ся, буде утворений кабінет урядничий.

— *Борба з конгрегациями.* Конгрегації, що займають ся наукою в середних школах, одержать наказ замкненя інститутів до дня 1. ли-

---

прихильні наміри міністерства сприяє проведенню в полагоді справи в Чернівцях. А в соймі від напором президента краю відкинено справу десятьма голосами проти десятьох. І коли би не помер справи добрий Буковини, президент буковинських льокальних залізниць Ціфер, то так надійна фабрика була би певно упала. У всякім разі є се завдяки неприхильності властий відстрашаючим приказом для кождого, хто схотів би в сім краю закладати яке промислове заведене.

Перед пяти роками ухвалив буковинський сойм резолюцію, щоби видів краєвий пійшов в переговорах з правительством не тільки в справі утворення вермічного промислу на Буковині, але й в справі основних геольогічних і мінеральогічних розслідів краю з оглядом на підставки для инших галузий промислу. Президент краю взложив тяжку задачу, обіцюючи причинити ся до того, щоби забрано ся до порученої справи і щоби ся переведено. Але доси ані переведено справи ані навіть не забрано ся до неї; а наше каміне лежить в горах, як лежало, і ми через неприхильність властий не можемо діждати ся промислу, котрого так потребуємо.

(Далі буде).

Вісти з цїлого сьвіта.

— *Ситуация парляментарна.* Нині збере ся знова рада державна. Здаєть ся, що нинїшне засїдане буде дуже коротке іззя того, що скликані суть рівночасно засїдання розмаїтих клюбів. Комісия угодова має намір скінчити дискусию генеральну над предложеними угодами ще перед сьвятами. — Вчера промовляв в Празї молодочех Двожак перед виборцями о тактиці і відносинах клюбу до ческої феодальної шляхти. В першій квестиї не сказав нїчо нового, повторив тільки се, що о тактиці клюбу молодоческого сказали Крамаж і Папак. Що до відносин ческої шляхти консервативної підїс, що шляхта ся не солїдаризує ся в тій самій степени з репрезентациєю ческою, як се в своїм часї чинила нїмецка шляхта вірноконституційна в часї обструкциї сторонництв нїмецких. Далї закинув Двожак феодалам, що на желанє правительства без дальшої компензати відступили 21 мандатів до сойму ческого Нїмцям і скопстатував, що феодальна шляхта ческа і нїмецка шляхта вірноконституційна суть сегодня найсильнїйшими підпорами системи др. Кербера.

— *Сойм угорский.* В палаті послів сойму угорского вніс міністер скарбу Люкач *провізорию* будджетову на дальші 4 місяцї т. є. до кінця серпня 1903 р. В мотивах предложени сказано, що позаяк палата ізза парад над предложенєм військовим не розпочала обрад над будджетом і нема надії, аби будджет міг бути полагоджений перед кінцем цьвітня, а що обовязуюча провізория упливає з днем 20. цьвітня, міністер скарбу о приневоленю просити о продолженє єї до кінця серпня с. р. — Палата перейшла до дальшої дискусиї військової. П. Ленгієль (з партиї Кошута), заявив, що памірає промовляти до кінця засїдани. — Міністер скарбу Люкач вніс опісля провізорию на 4 місяцї. Радикальні сторонництва сейчас запротестували проти ухвали правительству так довгої провізорії.

— *Парлямент нїмецкий.* Цїсарским розпорядком з дня 29. м. м. розписано вибори до парламенту нїмецкого на день 16. червня.

— *Заворушенє на Угорщинї.* З Загребу доносять: Демонстрациї уличні повторили ся вчера. Демонстранти переходили головними улицями, зривали орли на склепах надворних достанців. Від властителя каменицї і гостинницї „Zum Kaiser von Oesterreich“ зажадали, аби зняв шильд а умістив „zum König von Kroatien“. Вчера вечер і нині, полїция багацько демонстрантів увязнила. — Студенти зажадали від купцїв усунени нїмецких фірм, на що купцї згодили ся. Від надворних достанців зажадали студенти усунена угорских емблематів. Деякі, аби уникнути шандалу вчинили се. Полїция однако візвала тих купців під погрозою консеквенциї, аби усунені відзнаки назад умістили. Вечером вирушило військо; до стрічі з військом не прийшло. — Правительство краєве візвало дирекцию угорскої зелїзницї державної, аби супроти демонстрациї затримала ся з виданєм розпорядків що до зміни написів на будинку зелїзничім.

— *Гостина посла Кльофача з турецким везиром.* Радикальний чеський посол Кльофач вибрав ся на балканьский півострів, аби там з близька придивити ся відносинам і пересьвідчити ся о правдивім ході справ. В дорозї завадив п. Кльофач о Константинополь і тут зійшов ся з представителями турецкого правительства. Его приймали найвищі достойники двора і міністерств, між иншими і президент турецкого кабінету, або великий везир, Ферід паша. З Ферідом мав п. Кльофач довшу розмову о справі македонській. Між иншими заявив турецкий міністер в тій справі таке: „Маємо як найширший намір удержати мир. Нам его треба, отже о дразненю з нашої сторони нема бесїди; противно, будемо уникати всего, що могло би викликати забурена або розварене. З усїх сторін обкидають нас тепер насьмішками і докорами, тому нїчого дивного, що то обурює і ятрить наше населене. Але ми будемо его держати і певно з нашої сторони не стане ся нїчого такого, що могло би нарушити мир. В Европі богато говорить ся тепер о небезпечности, яка грозить зі сторони Альбанциї ладови в Македонії. Очивидно і Альбанциї також немило то діймає, але ми з'умїємо дати собі з ними раду. Зробимо все, що в нашій силї, аби удержати спокій. Але коли знов шайка за шайкою буде находити з Болгарії нашу землю, будемо мусїли боронити ся і стерегти наших границь. В тім, і виключно лише в тім случаю були-б ми примушені, проти нашої найлїпшої волї, виступити проти Болгарії. Нїчого не занехаємо зробити, аби наші неотурецкі піддані могли свобідно визнавати свою віру і плекати свою народність. Ми приклонники терпимости. Коли-б ми такими не були, або були ними в меншій мірі — то нині не було би македонського питання. — Як з того показує ся, найвищі турецкі круги бажають спокою і удержаня ладу, розходить ся тепер виключно о то, щоби Болгарії удало ся здавити у себе революційні македонські комітети.

— *Концентрация Полякїв.* Комітет, що занимаєть ся устроєнєм польско-національного з'їзду, призначеного на май с. р. розіслав до підкомітетів всїх польских політичних партий, послів і редакций періодичних виданиць листу, в якій домагаєть ся відповіди на отсе питанє: чи є такі точки в політичних програмах поодиноких партий, що були би спільні всїм партиям і могли уможливити злуку в політичній і соціальній роботї?

Орган краківских станьчикїв „Czas“ пише з тої нагоди: „признаючи в принципі користь такої організациї, не думаємо однак, що таку організацию треба робити. Оскільки річ тичить ся польскої періодичної преси, то істнує союз польских журналістів, якого дїяльність можна би ще розширити; що тичить ся політичних партий, то місцем, де мають рішати ся питаня політичного і соціального характера, є „соймове коло“ у Львові. Із ческих голосів наводимо думку староческого органу „Hlas Naroda“, який каже, що утворене однопільної політичної організациї Поляків є неможливим дїлом; так само було свого часу із союзом ческих політичних партий, що покінчив ся фіском.

— *Румунїя.* Віденьска часопись „Parlamentär“ подає зпіт із успіхів германїзациї Румунії за послїдних десять лїт.

В православнім королївстві Румунії робить германїзациї значні поступи. Один англійский подорожник, що вернув із Румунії, подав в лондоньскій часописї „Pall Mall Gazette“ результат бистрих успіхів Нїмців на всїх областях суспільної і індустриальної жизни в румуньскім королївстві. Нїмецкі товариства монополізували цїлу румуньску торговлю і всї галузи румуньского промислу. Англійский подорожник дивуєть ся богацтвам Румунії і висказує подив, чому Англія так рівнодушно гляди на нїмецкі успіхи в тім краю. Але славяньскі сусїди Румунії знають, що там біда, велика біда; державний довг Румунії, що 1859 р. виносив 2,820.117 франків, зріс тепер до 1½ міліярда; що року оплачує Румунія аж 60 міліонів фр. як процента і амортизацию довгу, із 280 міліонів державного буджету. Не дивота проте, що румуньский мужик страшне бідний. Мимо богацтва країни, він вже давно не знає, що то мясо, або молоко; его майже одиноку їдю є мамалига. В таке страшне положенє попав румуньский нарід через чужих капіталістів і шпекулянтів! Смертельність в Румунії перевищає тепер смертельність всїх европейских держав. Над народом царять все безправя і порядки середних віків.

— *Софія.* Про димісию кабінету доносять, що др. Данев ще дня 2. с. м. вніс димісию цїлого кабінету, однако князь зволікав з рішенєм. Но принятю димісії князь нараджував ся з предсїдателем собранія і здаєть ся, що знов поручить Даневу утворенє кабінету. Коли би Данев того не приймив ся, буде утворений кабінет урядничий.

— *Борба з конгрегациями.* Конгрегації, що займають ся наукою в середних школах, одержать наказ замкненя інститутів до дня 1. ли-

---

Женофоб. Взяла? Ну і роби!.. Із фрикадельками то добре, дуже смачно! Із фрикадельками, із фрикадельками...

Авдотя. То-то я кажу, із фрикадельками добре... тільки я не нагадаю гарненько... як їх робити... то ваші самі.

Женофоб. Яка-ж ти кухарка після того, як ти не знаєш фрикадельки?

Авдотя. Всего не може знати...

Женофоб. Щож мені що може самому робити фрикадельки? Слуга покірний. А впрочім я тобі сейчас скажу, як зробити, не хитра штука... до „Молоховец“?

Авдотя. Що за такий „Молоховец“?

Женофоб. Та, „дарунок молодим хазяйкам“?

Авдотя. Який дарунок? Нїякого дарунка я не знаю!

Женофоб. Та мовчи ти, глупа бабо!.. Я питаю за книжкою, яку я недавно купив, знаєш в окрані, груба...

Авдотя. Ага, от що! знаю, знаю!.. (Бере книжку зі стола коло шафи). Отся, що?

Женофоб. Ну, так, ця! (листуючи). От фрикадельки із телячої вирки: дві телячі вирки...

Авдотя. Дві...

Женофоб. Одну цибулю...

Авдотя. Одну цибулю...

Женофоб. (сварю). Одну ложку масла, шість сухарів, два яйця, дві ложки сметани, перцю, мушкателевого горіха, поняла?

Авдотя. Поняла... поняла...

Женофоб. Ну, спершу обварити, зняти шкірку, покраяти, посолити підсмажити в одній ложці масла...

Авдотя. А вони в ступці товкти!

Женофоб. Ну, так, опісля товчи...

Авдотя. А як-же то підсмажити?

Женофоб. То цибулю підсмажити.

Авдотя. А ви говорите вирки...

Женофоб. Ти дурна, ти сама повинна не розумівати.

Авдотя. Так то не один чоловік їсть так і не вистарчить... От то вже дурниці, як хочеш... потовчи, а не жмікати треба... *Що ви таке говорите?!*

Женофоб. Дурна, дурна, ду—ур—на! Я ось тебе прожену глупу бабу.

Авдотя. Та то як вам сподобає ся, тільки у такій хазяйки, як ви, ніхто і жити не схоче... Видно тому лад, що говорите...

Женофоб. Глупа! Адже-ж я говорю, що ти повинна сама понятн... Ти мені надоїла! Возьми-но ту книжку і попроси... попроси... Проскудію Филиповну прочитати тобі... Тут все, все подрібно сказано... Пішла! (Повертає єї і виштуркує за двері).

Явл сема.

(Женофобов.)

Женофобов. І опять такі тільки розпорядити ся уміти! Проскудиа Филиповна прочитає, а я також прочитаю. (Бере газету).

Явл осьма.

(Катя і Женофобов.)

Катя. Прошу пана, а ви скатерть, приказете прати? Посмотріть-но!

Женофобов. (Не дивлячи ся). Брудна, так треба випрати...

Катя. Та хто єї знає, брудна вона чи ні?

Женофоб. Так із тобою Проскудиа Филиповна? Так вонитай!

Катя. Проскудиа Филиповна вважать ся, щоби тільки як найскорше покінчити. Та прошу пана подивити ся!

Женофоб. Ах, надоїла!

Катя. Якже-ж може бути? (Розвертає і перебирає скатерть). Ось тут плями! а ось ще!..

Женофоб. Дві плями? Так не пери!.. не треба. Іди...

(Далі буде.)

ння с. р. Конґреґації, що займають ся наукою в народних школах, одержать реченець замкнення під одного до трех місяців, відповідно до місцевих відносин.

— *Хорватский протест.* Хорватські студенти університету оголосили протест проти сараєвского архиепископа Штадлера за его апостольські місії на шкоду хорватеької справи, і котрі сіють незгоду між членів одного народу. Рівночасно протестують проти того, що він хорватско-національному рухови старає ся надати цитно конфесионалізму і що національність визискує для клерикалізму. На кінци студенти заявляють: „Штадлера не уважаємо за репрезентанта нашої нації, бо він дїлає в власнім імени, а его дїяльність не має нїчого спільного з нашими національними стремліннями, ани противно поборює їх...“

— *Убийци Стамбулова.* Перед апеляційним судом розпочалась розправа в наслїдок зажалення внесеного засудженим на смерть за убийство Стамбулова, Гальо. Засуджений покликав кількох попих сьвідків, котрі мають стверднти его alibi.

— *Помилуване Вірменина.* Султан помилував засудженого на смерть Вірменина, котрий виконав був атентат на пірменьского патриярха Оманіїна.

Загальні збори

товариства укр. студентів „Січ“ в Чернівцях відбули ся в середу дня 25. с. м. в льокалї товариства Новий сьвіт ч. 36 в О год. 3. по полудни отворив збори голова Василь Сімович і привитав гостий, між ними проф. д-ра Стефана Смаль-Стоцького. По прочитанню і зверіфікованю протоколу із послїдних загальних зборів, приступлено до справоздання виділу за зимовий семестер. Із справоздання голови довідали ся ми, що тов. не могло ще в сім семестрі випалити ся вповні зі своїх кадеч, бо багато роботи завело упорядковане товариства і адміністрация. Товариство перебрало від товариства „Союз“ і „Молода Україна“ велику бібліотеку, якої упорядковане, заложене картинового каталёґу, бібліотечного інвентаря і бібліотечного архіву, завело виділови дуже багато часу. Деякі російські книжки, що лежали в бібліотеці, і з яких товариші не користали, відіслано до Львова до „Наукового тов. імени Шевченка“, а виділ того товариства за стараннем професора М. Грушевського обіцяв в замін прислати свої видання і деякі новійші українські книжки, яких нема в бібліотеці „Січи“. Головно старанним п. проф. д-ра Ст. Стоцького треба завдячити, що товариство придбало від жертводавців на секцію-вістів знаменитий фонд, що виносить вверх 1000 корон, і з якого вже тепер члени „Січи“ користають. Що до внїшнього життя товариства, треба підности, що воно в сполуці з цілою руською інтеліґенцією Буковини, устроїло великі вечерниці з танцями дня 8. лютого с. р., які випали під кождим оглядом дуже добре. Крім сього товариство взяло участь в депутації до заслуженого труженника о. Сидора Вересьевича, з нагоди його відзначення, в іменинах проф. д-ра Стоцького, при отворенню тов. ґімнастичного і сторожи огневої „Січ“ в Кіцмани, в іменинах п. Дмитра Іванчука, купця в Садаґурі, що жертвував на товариство 25 кор., в пічу жидівської молодіжи, що домагаєть ся національних прав на університетах і т. д. Товариство устроїло вечерниці з танцями в осени в Чернівцях і Кіцмани, а в весняний у Вашківцях і Теперівцях, а опріч сього брало участь у вечерницях у Святині і Городенці.

Після справоздання бібліотекаря п. Сидора Радика є в бібліотеці товариства: українських книжок 881 (з того 615 белетристичного, а 266 наукового змісту), російских 113, німецких 250, польских 43, а чеських 5. Разом всїх книжок 1292. До сього прийдуть ще книжки з „Наук. тов. ім. Шевченка“, дальше книжки, що їх не повіддавали ще ті, що звичали з бібліотеки „Союза“ і „Молодої України“ та книжки, яких бібліотекар ще не вспів атаґнути до картового каталёґа і бібліотечного інвентаря. Всїх книжок можна числити на 1400, так, що бібліотека „Січи“ є найбільшою руською упорядкованою бібліотекою на Буковині. По справоздаванню функционарів і удїленю абсолюторії, ухвалили загальні збори повне признане і подяку голосні В. Сімовичови за рівне і щире ведене літ товариства, а бібліотекареви п. С. Радикови за упорядковане бібліотеки. Приступлено до вибору нового виділу, в склад якого увійшли: студ. прав Микола Ловинецкий як голова, студ. філ. Ів. Гошовский як заст. голови, студ. філ. Микола Радлюк як писар, студ. прав Сидір Радик як бібліотекар, студ. прав Владимир Данчуд як архівар, студ. філ. Омелян Ярмолович як господар, студ. філ. Іван Рожик як спарбник і студ. прав Іван Ясенчинкий як контрольор. Заступниками виділових: студ. філ. Андрій Сабат, студ. прав Дмитро Коропатницкий, студ. прав Марин Горчинський і студ. прав Антін Кирилів.

Між вільними внесеннями годить ся піднести се, що вибрано і на дальше видавничий комітет, що має продовжати видавництво розпочате „Молодою Україною“. Заходом сього комітету вийде вже сими днями твір Ґ о р ь к о ґ о „Мїщани“. Внїшни вибрано кружок драматично-забавовий, на якого чолї стоїть п. Евзевій Ярошинський, а головою наукового кружка назначено пана Панька Кашка.

По вичерпаню дневного порядку, подякував новий голова за вибір і взнав товаришів виділових і всїх членів товариства, щоби помагали йому в виповненю його тяжкого обовязку. Відспівано пісний „Не пора“ і „Ще не вмерла Україна“ покінчили ся збори о годині 9. вечер.

НОВИНКИ.

З кінцем І. кварталу просимо о надісланє пренумерати, бо инакше довжникам застановимо дальшу висилку ґазети.

Особисті вісти. Посол Николай В а с и л ь к о прибув до Чернівців.

Із почти. Посаду почтового експедиента при почтовім і телеґрафічнім уряді в Петрівцях н. С. надано тамошному почтовому адміністраторови Емануїлови К л я р о в и, а посаду почтового експедиента в Чернівцях III/3 почтовому урядникови Ізидорови А у ґ е н б а й к о в и.

Promotio sub auspiciis imperatoris судового аскультанта П р е м і н ґ е р а відбудеть ся дня 2. цьвітня о год. 12-ій в полудне. Як промотор буде функціонувати др. К л а й н в е х т е р. Дісертаційною темою буде: „Судия а наука права“.

Пан Михайло Куличковский з Ґоґолїни просить нас оповістити в додатку до свого анонса про виноград, що добре закорінені корчі виноґрої лози продає для н. н. учителїв по 10 сот. від штуки, а для сезии, що будуть самі відбирати по 4 сот. від корча, бо надсилане на желїзницю крім коштів, получене з великими невигодами.

Пропав без вісти. До нашої редакції вголосив ся оногді Василь Д в і р и н ч у к, господар із Горішних Ширівців, який пошукує свого внука В а с и л я Д в і р и н ч у к а І н о н о в о г о, що пропав без вісти. Послїдний раз був у свого дїда по Новім році, взяв службову книжечку з наміром їти шукати служби у стольниках і від того часу слїд по нїм пропав. Василь Двірничук І в а н і я має уплічений 24. рік життя, високого росту, повний в тварі. Хто би мав про нього яку вістку, зволить донести про се до нашої редакції.

Генрик Ібзен. Дня 20. марта с. р. сьвятковали Норвежці 75-літнї роковини уродженя свого найбільшого писателя Генрика І б з е н а. День передом оповістили часописи, що задля слабого здоровля ювілїра, не буде офіціяльного привитя, бо Ібзен задумує відсьвятковувати той день в тїснім, родиннім кружку. — Вже четвертий рік, як Ібзен сильно хорує і на той час він вже не раз заглядав смерти в очи. За послїдний рік здоровле його настільки поправило ся, що може ходити по кімнатї і в погідні дні проїжджувати ся повозкою по місті. І без того непривітний і мрачний, він ще більше замкнув ся тепер в собі, став відтягати ся від всякого товариства і не допускав до себе нїкого, з виїмкою Б е р л з о н а, з якого дочкою оженив ся його син, міністер Сігурт І б з е н, а з посторонних принимав в послїдних часах тїльки Ґеорґа Б р а н д е с а. Деякі думають, що як би не хороба, він писав би дальше і дав би сьвітови нові, безсмертні твори. Молодий норвежский критик Карл Н е р у д, твердить одначе, що цілий літературної дїяльности випрацював собі знаменитий писатель іще перед 15-ти літами і що після сього плану, послїдня його пєса „Ми мертві воскреснемо“ становить епілёґ в цикли його драматичних творів. Ібзен намірав написати іще автобіоґрафію, в якій хтїв представити своє життє і літературну дїяльність. Але тепер не може бути і бесїди, бо схований і немічний старий довершив свій намір. Таким чином після висказу Нерупа, Ібзен як писатель умер з кінцем XIX. столїтя, хоть він і тепер іще живе і може бути, довго буде жити. Тепер він вже нїщо не пише, а читає хіба часописи. Тому, що приходящи не могли зично поздоровити ювілїра в день його уродин, цїле сьвято ограничило ся на писемні і телеґрафічні привіти. Між ними король О с к а р II. телеґрафував: „Шлю тобі мої щирі привіти з нагоди 75-літних уродин, а головно задля сього, що ти прожив довге, пізне і славне житє в користь вітчини. Най Господь повернє тобі здоровле і сили для дальших трудів. Сього бажав тобі в душі твій друг Оскар“. Норвежські студенти вислали тану адресу: „Др. Г. Ібзен! Ви самі сказали, що сильний чоловік той, хто стоїть одинцем. Як се правда, то ви тепер слабий чоловік, бо сегодни весь норвежский народ гадками окружає свого великого поета“.

Агенти вербують на Мартиніку галицких хлопів в Сокальщині, Каменеччині і Радехівщині. Головний аґент осїв в Сокалї і намовляє людий, аби вибирали ся нїби-то до Франції, до „міста Мартиніки“, де будуть могли заробляти по 5 корон денно. Темні селяни записують ся справді численно і нема кому їх научити, що насправду поїздом вибувають до Бремавії до плянтацій кави та цукрової тростини у французских колёніях.

Латинський Великдень і жидівска пасха. Сего року великодна неділя після латинського обряду а перший день жидівского сьвята пасхи сходить ся разом. Єсть то незвичайно рідка подія, котрої не було ще від 1328 р. Того року зійшли ся були жидівські сьвята з латинськими так само.

Дитина з головою корова. У Франції в місцевости Море сір Міньон уродила ся дитина з головою корова. Дитина має очи уміщені під ухами, котрі суть цїлком похожі на плетки. Губи суть рибячі як у риби, голова остро закінчена, ніс загнений гачковато. Дитина та жиє і есть дивовижию для всїх лїкарів.

† **Еміліа з Герасимовичів Кушнір,** жена греко-католицкого пароха в Одаївци коло Мельниці, бувшого довголїтнього сотрудника в Чернівцях, померла дня 31. марта н. ст. 1903 по довгій і тяжкій недузї. В. ей п.

Ілярій Карбулицький.

Малий фейлетон.

„Сьвіткуйте здорові!“

Був то саме католицький Великдень, як лїсничий О.... їхав із своєю родиною до костела посьвятити пасху. Лише, що виїхав із подвіря, (а треба вам знати, що лїсничий мешкав далеко серед лїса), аж тут роздало ся гримання сокири. Лїсничий скочив із воза та скинувши з себе довгий зимовий кожух, прамував на те місце, відки добивало ся до його вуха гримане.

Аж гляь, а то циган, зайшов із суседнього села, щоби нарубати собі вільна, йому до роботи здібних, дерен.

— Що ти робиш проклятий циганчуку! — гукнув лїсничий на цигана, що з цілої сили гатив сокирою об пень рівненької клинниці.

Циган підніс голову і побачив, що тут не з „Грицем справа“, бо лїсничий не був дальше від нього віддалений, як на сто кроків.

Як циган побачив, що лїсничий таві не жартує, але біжить чим скорше на горб до нього, він щонуй ще сїмка разів, і клинниця впала. Циган обчімхав скоренько крече, вдудурив клинницю на плечі і драла довгіми.

— Стій злодію! — гукав лїсничий.

— Зараз, зараз, пані фешторь! — Кпив собі втїкаючий циганчук.

— Стій, бо стріляю! —

— Та чим?! — питав ся циган, бо бачив дуже добре, що лїсничий без рушниці.

Так проминуло кільна хвиль. Коли перочислав циган великий яр, та недалеко нього було йому не за готар, обернув ся назад і побачив, що лїсничий ледво, що лише добігав до яра.

Був він певний, що вже тодї йому пощастить ся з руки лїсничого, скинув дещо з плечий, сїв собі на землю і глузував:

— Пані фешторь, а то варе не гріх в таку велику днину, бо то в вас аде сегодне Великдень позиций, ґанятн ся по корчах?! Вірїте ви, аде ваші пані чіпают на вас та так змерзли, — змерзли... Вже пріспало... ви мене нїж не імите!

Став лїсничий над великим яром і мусїв тее в своїй думці повторити, що йому диктував циганисько: „Вже не імете мене!“ Махнув він рукою і крикнув:

— Най шлаґ тобе трафить, проклятий злодюго! Але почекай, ще впадеш ти в мої руки!

Дай Боже, дай Боже!.. — причав циган лїсничому, що вже вертав ся назад до воза, — дай Боже вам здоровечко, та сьвіткуйте здорові,.. сьвіткуйте здорові!

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Тексти й поясненя вибраних творів української й инших літератур. П. Осип Бодянський. Н а с ь к і у к р а ї н с ь к і к а з к и, запорожця Іська Матиринки. Видав і поясния др. Іван Франко. У Львові 1903. — З друкарні наукового тов. імени Шевченка.

Андрю Діксон Уайт. Р о з в і й а с т р о н о м і ч н и х п о ґ л я д і в. З анґлїйского перекдав Іван Петрушевич. Львів, 1903. — З друкарні наукового тов. ім. Шевченка.

Еміль Золя. С м е р т ь О л ь в і є Б е к а й л я. (La mort d' Olivier Bècaille). Переклала Марія Грушевська. У Львові 1902. — З друкарні наукового тов. ім. Шевченка.

Телеґрами „Буковини“.

Царгород, 31. марта. Коло Ісїд Турки розбили велику натаґу Македонців. При сій стрічі погибло 26 осіб, а 4 було ранених.

Новий Йорк, 31. марта. В Нікараґуа вибухла революция. Ворохобники забрали оба военні корабли на озері Нікараґуа. Проти ворохобників вислано війско.

Петербург, 31. марта. „Правіт. Вестнік“ доносить, що 5000 робітників в Злотоусті на Уралї найстрайковали і устроїли демонстрацию. Губернатор післав війско до зроблення ладу. Прийшло до кровавої стрічи, в котрій 28 робітників упало трупом, а 50 есть ранених. На другий день по тій пригоді страйк закінчив ся.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в тридольтовій ширині стрічок) по 4 сотики за вершок. — При кількаразових уміщених опускаєть ся на шостий процент після скількости уміщень.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберга ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахляри коронові і з правдивих струсових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахляри Gasé, найновійший пробов, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні Земіш і шовкові у всіх довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і сани, а також наприпаса на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских калошів і черевиків до снігу.

Балеві краватки: найновійшого жанра. Балеві мужескі сорочки шовкові, з Ріпсе і батисту. Найновійші коннірн і манжети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Гузики до коннірів і шемізетові. Мужескі шкарпетки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже знижених цінах всі товари пожухові, плетені, вовняні і черевики.

Найбільший вибір карнавалових товарів для панів і пань штіфлети і домові черевики: лакеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, поплетені зі шкіри Земіш.

Більші засоби на складі: перлинькові кучми, дамскі жарукавки, чапочки, колїери і т. д. Правдива білизна Єгера: капотники, мужескі ночхохи, шкарпетки, Chenillen Eschárpes і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідниці, памашки; огрівачі пульсів і литок; плетені вовняні і вутровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також вутровані штіфлети. Черевики до совганків для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Дрібні оголошеня.

Валеріян Сиварнїцкий

артист-різьбар, улиця Винної-Гори (Weinbergasse) 25, виконує від есецесийних рам портретових, ротів до одобів цінних зеркал, різьби перлевої, порталів і т. п., виконує вільні замовлення точно і дешево. (—)

Осип Нехцай (—)

робітни обуви хуложеній і дамскій (спеціаліст-абсольвент черновецкого технольоґічного курсу, полковий доставець обуви при п. і. к. 22. полку обер. краєв.) в Черніївцях, ул. Йосифа ч. 26. приймає всілякі роботи і виконує їх солїдно і дешево.

Особа,

інтелїґентна, правдивої поверховности, знаюча ся на господарстві домовім, шукає місця яко кличниця, господині дому, парадителька або товаришка. Місце прийме і на проводиві. — Ближших інформацій удїлять канцелярия друкарні тов. „Руской Ради“ в Черніївцях. Петровича 2. (1—10)

ПАПІРНЯ „РУСКОЇ БЕСІДИ„

поручає

МАЛИЙ КАТЕХИЗИС

Ціна 30 сотиків.

Хто купить 50 примірників, той дістане 10% рабату. (0—0)

Чернівці, улиця Петровича ч. 2.

Важне для кождого!

Важне для кождого!

Випродаж!

По даному лишень тілько, аже за 2 зр. 95 кр. пересилаю гарантую, цінений в 14 цінних предметів, а імено:

1 годинник кішьковий, анкер репетіер (на жадане подрібнений) з гарно ґравіруваними окладинками, докладно ретулюваний, з тралїтною гарантією і етуї.
1 гарний ланцушок з гольдини або шкіри з кутасом. Паріжскій системи.
1 шпилька до краватки, з гольдини імїт. бриляит.
1 пара позолочених спинок до манжетів, марки „Germania“.
1 гарнітур (5 штук) спинок з гольдини до камізолїв і горочок.
1 пара пентлїв з правдивого срібла, значного уряду. 1 (7—20)
1 перстень гольдини з гарним каменем.
1 кишенькове перкальце і етуї.

Той самий гарнітур з годинником позолоченим з ґлею, який не тратить полиску кошту дати 5 зр. 10 кр.

Сих 14 гарних і цінних предметів разом з годинником (анкер репетіер) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за посилкатою або висилкою наперед грошей) фірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли те кому не сподобає ся, може до 8 днїв вернути і дістати гроші назад, одже нема ніякого ризика.

Перша буковинська

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведене

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерського курсу ц. к. технольоґічного ремесленого музеєм у Відни, і наприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого краю для пань, панів і дїтий.

Замовлення виготовляють ся сейчас в пограничних цінах.

При замовленях з провінції посилане, або приславши з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Друкарня „Руской Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свято від 9 до 11 години рано.

Красно, добре і дешево.

Улиця Ратушена ч. 6
Готель „Централь“.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Улиця Ратушена ч. 6
Готель „Централь“.

Кождого сезону **НОВОСТИ** для кавалєрів пань, панночок і панів.

Новости: в Жилетах, кавалїрах і плащах з найліпших штофів віденьских і берлінських салонів.

Магазин одягів дамских і мужеских

Чернівцї

ул. Ратушена 6. Готель „Централь“ (в льокалю Якова Гольдя)

ВСІЛЯКІ ЗАМОВЛЕНЯ

виготовляють ся сейчас.

Одяги для панів, панїнь і дїтий.

Загортки, ульстри і шлафрока.

Футра найчайші і до подорожи і вечірні; в сю галузь входячі артикули з первородних фабрик.

Красно, добре і дешево.

Красно, добре і дешево.

Ч. 18401 ex 1902.

Оповіщене.

Виключна продаж знаменитої щави алькалїчної **„Ludwigsquelle“** в Полїй-Некрі атиненції Дориа, будучої в посїданю бук. гр.-ор. фонду релїґійного, є до набуття.

Евентуально може се жерело, враз з цїлковито уряджеиим заведенем до наповнювани, бути видержавлене.

Референтиня зводить, хотячі оферти вносити до ц. к. дирекциї дібр бук. гр.-ор. фонду релїґійного, де рівнож довідають ся о блиских вимогах.

Зголошуючі ся до ц. к. заряду здровиого в Дорна-Ватрі можуть кождої хвилї так жерело як і заведене до наповнювани оглядати.

Чернівцї, 6. марта 1903. 4 (4—4)

З ц. к. дирекциї дібр бук. гр.-ор. фонду релїґійного.

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Руской Бесїди“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 2

звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закупновували не де инде але в нашій папірни

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловцї, пера, стирки, (радирки), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, лїнії і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній цїні і зможуть на тім красний дохід мати. Всї ті артикули суть далеко лїпші як в инших склепах.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарні товариства „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 35. Чернівці, пятниця дня 21. марта (3. цьвітня) 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи вертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Руською Радою":
на цілий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поєдиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Рада державна.

Засїданє палаты послѣ в дни 31. марта с. р.

Правительство внесло нинї проект устав о нищеню зараз серед безрог, як також о підпятю виплаты готівкою.

Відчитано між иншими: Внесок п. Меруновича і тов. в справі обезпеченя від випадків робітників в округах дирекциї зелїзниць держ. у Львові, Кракові, Станиславові; наглячий внесок Брайтера в справі запомог для громад Ярічева і Лесянщин; інтерпеляцию Опида і тов. в справі залагоди формальностий для заснованя нових аптик в Новім Санчи і Синоку; інтерпеляция Дашиньского в справі надужитя власти урядової через заступника начальника громади в Пасїчній (коло Станїславова).

На інтерпеляциї відповідали міністри: скарбу, просьвіти, зелїзниць і оборони краєвої, почім залагоджено кілька дрібнійших справ і ухвалено в дорозї наглячій розпочати дискусию над внесками в справі запомог. Забрав голос референт Штайнер.

П. Романчук вніс до міністра осьвіти інтерпеляцию в справі переселенн руских урядників і учителїв з Галичина всхідної до західної.

П. Король вніс інтерпеляцию в справі протегованя краківского товариства обезпечень зі сторони судів всхідно-галицких.

Пп. Грабмаєр, Фоглер і тов. інтерпелюють в справі цілого розпорядку міністра війни против лїги анті-посединковой. Інтерпеляції вказують на заяву міністра оборони краєвої в парламентї і на ее, що розпорядок сей зістав виданий два дни по принятю устави о контингентї рекрутів.

Факт сей викликав дуже прикре вражінє, тим паче, що згадана лїга не має на цїли агітациї против військових судів гонорових, але агітує против шкідливої інституциї поединків, котрі заборонені суть законами для військових, як і для цивільної людности. Інтерпеляції домагають ся цофненя розпорядку міністра війни і успокоючих виясненъ від міністра оборони краєвої. П. Штравхер і тов. внесли інтерпеляцию в справі переслїдуваня жидів в Румунії і Вірменів в Турциї.

Міністер оборони краєвої відповідаючи на інтерпеляцию Толлінгера і внесену нинї інтерпеляцию Грабмаєра зазначив, що одержані від міністра війни пояснена стверджають, що відомі розпорядки в справі лїги анті-поединкової не виступають против єї гуманітарних цїлий. В 1901 р. видано наказівки, аби через взірцеве поступованє уникати обиди чести, а в случаях образи, нарушаючої гідність офіцирску, поступати стисло після приписів ради гонорової, а в подібних справах гонорових змагати до мирної полагоди їх за помочию розважної переказнї.

Коли удїл офіцирів в лїзї анті-поединковій є вважаний за заказаний, то причина лежить в тому, що ві всїх квестиях військових мусить панувати одноцїльний погляд; покликана до того є військова рада гонорова, котра для всїх підчинених їй осіб є єдино компетентною. А трактованє справ перед ріжними трибуналами, після ріжних поглядів довело би до колїзиї шкідливої для обох сторін. З другої сторони належить покласти натиск на ее, що квестиї дотичачі духа і способу мисленя кругів військових мусять бути вільні від всяких сумнївів і підлягати єдино покликаній (sic?) власти військовій. Міністер дальше вказує на ее, що між постановами єдиного розпорядку міністра війни а даними через того виясненями і послїдними мовами міністра оборони краєвої нема ніякої суперечности (перерванна і протести зі сторони послів) і відпадає закид, начеб в кілька днїв по остаточнім ухваленю предложень хтїло би ся задокументовати непримиримє становиско, противне всяким змаганям, змірюючим до усуненя примусу поединкового. (Ся відповідь викликала на лавках посольских велике обуренє, котрому дано вираз в способ недвозначний).

Пп. Хоц і Толлінгер постанили внесок на отвореє дискусиї на слїдуючім засїданю над нинїшною відповідию міністра оборони краєвої. Ухвалено.

На тім засїданє замкнено. Слїдуюче засїданє в пятницю перед полуднем.

Промова посла Василька.

(Виголошена при угодовій дискусиї).

(*Конець.*)

В справі виплат готівкою згоджую ся цїлком з поглядами п. Колїшера. Ми не можемо нїяк пристати на то, щоби наша держава у своїй фінансовій политицї завсїгди оглядала ся на тих, котрі беруть відсотки. Вже длятого не можемо сего робити, бо заступаємо населенє, котре, здане на дешевий кредит, платить відсотки. При тім усїм не можемо сегодня окончно висказати ся о проектї того закону, бо его що не маємо перед собою; длятого заявляємо лише, що застановимо ся над ним з кождого огляду без упереджена і лише на то будемо бачно глядїти, щоби не наступило жадїсеньке, хочби лише хвилеве підвишенє процентовой стопи.

Вніщи приступив бесїдник до обговорена справи торговельних договорів і домагав ся, щоби з уваги на шкідливу для нас зелїзничу тарифу, установлену при угодї з Угорщиною, правительство старало ся бодай при торговельних договорах направити нам сю шкоду. І так пр. наше різане дерево (дошки і т. п.) має запертий вивіз так до Нїмеччини як і до безпосередних країн Росиї (Подїли, Волиня, Бесарабії,) бо і тут і там установлено високі цла на чуже різане дерево. Через то тисячі наших Гуцулів і взагалї горских робітників тратить заробок; а коли нас при браку власного промислу тиснуть цла на продукти промислу, котрі мусимо спроваджувати, то з другої сторони маємо запертий вивіз сирих продуктів і плодів землї, як дерева, худоби і т. п.

Додати треба до сего, що крім сусїдних держав робить нам конкуренцию ще й австрийске правительство, бо Босна і Герцеговина, що остає під австрийскою управою, стає своїм деревом до конкуренції з нами, хоч нас легкий вивіз на море. На то єдиною помочию для нас може бути лише регулация Пруту і Дністра, так щоби ми могли дїстати водну дорогу до моря.

З усього, що сказав тут п. Колїшер і що й я старав ся висказати, виходить, що угода з Угорщиною для нас на сходї різане ся найже нещастю. Річ певна, що мусить ся її безусловно пробити, коли має ся приступити до договорів торговельних; вдяк і ті договори дають нам не лїпші виглади. Длятого то у нас чути лише один голос: Або користнійша угода або лїпше осьвомічний розлуч від Угорщини! Приладую тут резолюцию,

---

А. Н. Канаєн.

„Бабське дїло".

Комедия у двох відслонах.

(*На українське перевів В. Войнаровський.*)

(*Далї.*)

Катя. А он той панни костюмчик прати?

Женофоб. (Обзирач з досадою). Ну, цей пери!..

Катя. Добре. Але бо панї всего два днї посилав. Нянї говорить, що його би ще занесити... Біля і без того богацько.

Женофоб. Ну, так не пери!

Катя. А от пїшечки наші зняти?

Женофоб. Здїйми.

Катя. А панину юнку?

Женофоб. (найшовши із рівновагы). Нахїда! Забирай ся від мене. Спитай Проскудию Филиповну...

Катя. Та вони кинять ся тїлькм...

Явa девята.

(Ті самі, Проскудия Филиповна і Авдотя.)

Проскудия Филиповна. (Входячи і обертаючи ся до Авдотї). Видиш, а занята Катя! Ти що так довго?

Катя. (Збираючи біле). Так не можна! Треба поспитяти?

Авдотя. (Суне книжку Проскудиї Филиповної). Ось тут! Та прочитайте!

Проскудия Филип. (Відвертає ся із досадою). Відчепи ся! Каму тобі, що я занята.

Авдотя. Таже осьде нам, они казали...

Женофобов. То я прошу вас: прочитайте тїточко, прошу вас! Адже ж це дрібничка!

Проскудия Филип. Так не можу кухонку і біле записувати і читати... і... і... я безусловно не можу.

Женофоб. Так прочитайте описля, як напишете.

Авдотя. Описля? Що описля! То обід опїзнить ся. Довго-ж то читати!

Женофоб. Мовчати! Я все уладив, а они ворочать іще... Дайте менї хоч хвильку спокою!.. (Катя і Проскудия Филиповна відходить).

Явa десята.

(Авдотя і Женофобов.)

Авдотя. Щож я буду робити... Я буду за се перед панею одвічати...

Женофобов. (Зривае ся і видрузює Авдотю). Убирай ся убирай ся, вайлива бабо!.. (Сідае, бере часопись і закурює папіроску). Ну, тепер, кажеть ся, все устроїв, поладив... Страшенно надоїдають. Тепер можу прочитати.

Явa одинайцята.

(Женофобов і Петя (вбігае із книжкою.)

Петя. Таточку! ось подивіть ся тут.

Женофобов. Чого тобі треба?

Петя. О тут подивіть ся: L'Elbe baigne les remparts de Hambourg... Я не знаю що таке: baigne les remparts?

Женофоб. Baigne — значить купать... Понимаеш?

Петя. А remparts?

Женофоб. Remparts? Remparts? Так у тебе є лексікон?

Петя. Ні, не те!.. Я не умію ще в него дивити ся. Менї завсїгди мама говорила слова.

Женофоб. То тїльки мазане... Возьми лексікон.

Петя. Я не знаю де він, і дивити ся в него не умію...

Женофоб. Пошукай у мами в покою і попроси... Проскудию Филиповну...

Петя. (Йде до дверий і сейчас таки вертаеть ся). Таточку! Менї подивлятн треба. (Подае зшиток).

Женофоб. То дурниці! сам можеш.

Петя. Адже ж чистий... Я не умію іще сам-добре дивлятн.

Женофоб. Видумка! дитинство! дурниця! Приучуй ся сам.

Петя. Мама каже менї тїльки брудні самому дивлятн... Вона не позволяе чистї...

Женофоб. Попроси Проскудию Филиповну.

Петя. Ну, добре. (Відходить).

Явa двинайцята.

(Женофобов, потім Степановна і Маша.)

Женофобов. Не треба дїтям потурати... Однаю они ні на хвилечку не дають менї спокою... Від ранку не можу навіть понїмчити переховой статї. (Угрубив ся в газету).

Степановна. (Тягне Машу, Маша видираеть ся). Ні, ні, не пущу! іди, іди до тата.

Женофоб. Чого вам іще?

Степ. Та от, добродію, Іване Алексеєвичу, ось із Машею ради вїякої нема: маленьку сестру свою обиджае.

Женофоб. (читае). Не гарно, не гарно, Маша! не треба!

Степ. От видите: Оленька підходить до неї, щоби лялечку взяти від неї, а вона не дае, а та як заплаче, утихомирити не можна.

Женофоб. (Продовжае читати). Не гарно! не гарно! не треба!

котру буковинський сойм ухвалив дня 2. липня м. р.: „1. Президентови міністрів висл. Керборови висказує ся подяку і довіре за енергічне і рішуче беручене ся економічних інтересів сеї половини монархії і заявляє ся заразом бажане, щоби лишне не входити в жадну угоду з Угорщиною, ніж в таку, котра би приносила нам економічну шкоду; 2. Висл. п. маршалка краєвого просить ся телеграфічно подати сю резолюцию до відомости п. президента міністрів". Сю резолюцию ухвалила консервативна більшість соймова на внесене консервативного властителя більшої посілости д-ра Вольчинського. Гадаю, що само собою розуміє ся, що ми з нашого становища заступників широких верств виборців не можемо що иншого зробити, як згодити ся з тим, що навіть найбільший консерватист на Буковині (весолість) уважає за конечне.

Мої панове! А однак до того всього прилучило ся і інше деще. Отож дня 11. марта с. р. зробив пан президент міністрів Русинам Галичини тоту честь, що згадав їх у своїй будженовій промові. Він ужив з огляду на їх жалоби зворот, що ті жалоби становлять вже цілу літературу. Отже, мої панове, хоч сей словний зворот був ужитий лише як шутка і хоч народ, який находить ся в так прикрім економічнім та політичнім положеню міг би ожидати, що з огляду на се его положене прийде ся ему тут лише публичний уряд. Від старостів очивидно суть записані громадські писарі і всілякі хрущі, а так має він на кождім місци до диспозиції банду агітаторів до під'юджування против нашого руского населена. (Оплески!)

Отож, мої панове, се все мусить бути звісне п. президентови міністрів — а помимо того він нам сказав: виступіть в притисном (fest), а ясному і отвертому з нашими жалобами, але, Боже борони, не тут, а в польскім сойми. Але ж Его Ексцеленция не думає так напр. про всі національні спори в Австрії! Чому то Чехів і Німців отягав він до конференційного стола тут у Відни, щоби тут клали в своїх руках їх взаїмні домагання? Чому він проводив палить з Італійцями — коли не сам, то через свого намістника, — найрізнороднійші пертрактації, щоби довести там до помирення? (Одобрена). А чому відсилає він нас від себе? Чому не хоче почути жалоб тілько сего одного народу, народу послідного, найсильнійше пригнетеного із усіх народів Австрії. (Горячі одобрена).

Від трох літ є Его Ексцеленция п. президент при кермі. І хоча мої товариші з Галичини прийшли тут лише в боротьбі против найстрашнійших насильств і надужить, хоч їх прийшло тут мало і хоч мали вони нову причину виступити з найострійшим оружем против сего міністерства, під котрого егідою стоїть і галицький намістник та підвластні ему орґана, то однак, думаю, Его Ексцеленция не може жалувати ся, щоби ми тут пропадили яку легкодушну обструкцию. (Дуже слушно!) Наші поважні справи ми все предкладали тут льояльно і поважно — само так, як він собі бажає, щоби ми со вчинили в галицкім соймі. Але я его знаганю, зробити сей парламент способним до праці, дійти до цілі, до якої він тепер ближше ся, ми ему не перешкаджали. А чому ні? Бо булисьмо глубоко переконані, що Его Ексцеленция п. президент міністрів має волю, — коли тілько почуває великі трудности, які наколичались перед кождим міністерством від часів Бадениого — взяти ся і за нашу справу. Та, мої панове, день 11. марта с. р. навчив нас чого другого. Ми бачимо, що ми у Его Ексцеленциї п. президента міністрів не можемо найти ніякого посухи, ми бачимо, що 68 голосів польского коли ему з огляду на бізучі квестії суть важнійші і цінніїші чим навіть сама проба, зробити порядок там, де він є конче потрібний. (Живі одобрена).

Все те маючи на приміті, ми також і з політичних мотивів не можемо приняти угоди, для нас убійчої вже на поли господарчім. (Одобрена).

Після виводів тов. д-ра Коліпера мало би правительство для заспокоєня Поляків при голосованю за угодою підпести лише мелїорациї і приспішити регулюваня диких потоків, та можна би легко вичитати з его виводів, що польске коло було-б тоді вповні приєднане для угоди помимо всіх наведених тут жалоб. Для нас була-б така винагорода дійсно лише мізерною сочевиці. (Так є!) Для нас є лише одна можливість: ми станемо також чинником піддержуючим державу і голосувати будемо за конечною хоч шкідливою для нас економічно угодою, коли Его Ексцеленция п. президент міністрів докладнійше перестудиює літературу, котру він нам пригадав дня 11. марта і витягне з неї в відповідний спосіб реальній консеквенциї. (Живі одобрена і оплески. Бесідникови ґратулюють).

Вісти з цілого сьвіта.

— *Новий закон о безроких.* Внесений онодї в палаті послів новий проект закона о охороні безрог передпошестию допускає условно обовязуюче доси нищеване безрог на случай вибуху пошести, або ей правдоподібности. Коли через вимогу бити свиню може надійтись, що пошесть скоро вимине ся, то політична власть може зарядити се без рекурсу. Вибиті свині може буде з'ужиткувати тілько по ветеринарских оглядинах. Здохлі або вибиті, а не відповідні до ужитя свині мають бути відповідно до приписів знищені. Дотеперішні приписи о відшкодованю мають бути не змінені. Згадані зміни вимагає дотеперішний досьвід, іменно спостереженє, що більша часть недужих безрог значінно приходила до здоровля. — Також що до з'ужиткованя мяса убитих безрог видано лагідніїші приписи, а то на підставі ореченя найвисшої санітарної ради, що під певними условіями мясо з заражених свиней людям не шкодить. Мясо з таких свиней може бути уживане, коли они не дуже вихудли. Части з таких свиней буде вільно варити і вудити. Сподавати буде вільно з відповідною декларациию лиш не більше, як по три кільограми і з виключенем заводових ґандлярів.

— *Положеже англійско-ірляндского сповз.* Що великим напруженю, яке в послідних двох роках обявляло ся в Ірляндиї і мало що не довело в осени до вибуху явної революциї та викликало з боку англійского правительства стан виїмковий в більшій части Ірляндиї, арештованя і засуди ірляндских послів і т. п. — ірляндска справа нагло знов входить на мирову дорогу. Рішуча опозиция Ірляндиїв зробила видко своє: примусила англійский уряд занати ся утихомиренем внутрішнього ворога, котрий стає тим небезпечнійшим, що зо вні збирають ся проти Англії чим раз то густійші хмари. До того теперішне правительство торисів (консерватистів) та злучених з ними унїоністів (націоналів) — котрі як раз злучили ся перше ще за ліберального правлїня Ґладстона для поваленя предложеного ним білю про ірляндску самоуправу (home rule) — побоює ся, чи зможе на дальше здобути собі в Англії відповідну більшість і для того бажає позискати для себе Ірляндиїв. В тій цілі правительство виготовило відповідний біль, що має управильнити аґрарні відносини в Ірляндиї. Після того білю ірляндским хлопам, що доси були лише арендарями землї, належачої до ландльордів, можна буде викупити арендовану землю на власність, при чім сплата земельної індемнізациї розложена на 68 літ. Хоч біль не приволює ще примусового вивласнена ландльордів, однако в виду великого їх заложеня і прикрих обставин, споводованих ірляндскою аґрарною аґітациею, англійскі ландльорди дуже радо позбудуть ся своїх земель а з ними і клопотів з ірляндскими хлопами, вічними бойкотами, страйками і забуреними. На цілъ викупу ірляндской землї призначує правительство 2½ мілїярди корон, по 120 мілїонів корон річно і в тій цілі затягне Англія нову позичку. Біль заказує при тім купувати землю для спекуляциї. Переведеня его буде доглядати трех державних комісарів. — Експозе міністра для Ірляндиї, Віндема, котрим він предложив парламентови аґрарний ірляндский біль, приняла палата послів грімкими оплесками. Речники всіх партий заявили ся за білем. Провідник Ірляндиїв Редмонд признав, що біль, хоч не сповняє ще

Маша. А я не хочу... У Ольги є свої дилька, чого вона... мою... бере...

Степ. Таж вона маленька, і ти повинна уступити...

Маша. Она все таки дакома, а сї не ругаю, чому вона мою бере?

Женофоб. (Продовжая читати). Не гарно! не гарно! не треба! Треба слухати няню.

Маша. (Плаче). Няня більше любить Олю... Мама знає... Я не віддам, то несправедливо!

Женофоб. Ну, не плач, не плач! Досить! Ідіть собі, я не маю коли! Треба бути слухняним!..

Степ. А? що? О, тепер візьму і відойму: Тато, що казав? (Витягне плачучу Машу).

Ява тринайцята.

(Женофобов і Авдотя.)

Женофобов. (Видючи на ней окови). Опять ти влізла бабо!

Авдотя. Та чогож ви мене гиньбите... Я не виновата: сторож прийшов просити за воду...

Женофоб. Надоїли!.. Кілько йому?

Авдотя. Та звісно: три рублї.

Женофоб. (виймає гроші). Ось віддай йому, іди!

Авдотя. Чого йди?! Палєної кави більше нема... Прошу пани...

Женофоб. (схоплюєть ся, отвирає шафу із харчами). На! візьми!

Авдотя. Та іще родзинків, і ґриїїку для Вани дайте...

Женофоб. Іще що? Ти чуєш, у мене всего разом жадай, глупа бабо!

Авдотя. Та як, разом всего не пригадаєш. Ага! прошу пана, молочарка грошей просить: давно вже сї не платили... Ось і книжка: почислити треба.

Женофоб. Віддай... Хай Проскудня Филиповна почислить. (Сідає і починає читати).

Авдотя. (Йде до дверий і приостановлює ся). Ось мало не забула, дрібний склепар рахунок прислав...

Женофоб. Забирай ся, надоїла!

Авдотя. А менї що?

Женофоб. Забирати ся!.. (Зачинає читати в голос, щоби заглушити Авдотю, що рівночасно говорить). „Много ..зберазовъ остануться весьма довольны"...

Авдотя. Склепар-то не буде вдоволений-от що! Нам то вже завсїгди точно що тижня виводила книжку... А тепер...

Женофоб. А тепер забирай ся! (Продовжая читати). „Такимъ отвѣтомъ и министерство сохранитъ свободу дѣйствій, примѣнивъ къ внешней сторонѣ и критическимъ замѣчаніямъ оппозиціи"...

Авдотя. (В часї читаня). А тепер біда, та і тільки. Адже мої непріємности!.. Ну, що кричите!.. Тьфу!.. (Відходить).

Ява четирнайцята.

(Женофобов, Катя і швачка.)

Катя. Ось, пане, швачка прийшла, для Оленьки і Машеньки принесла платтячко.

Женофобов. А—ах! Надоїли!.. (Як побачив швачку, встає). Даруйте, пані, чим можу служити?

Катя. То швачка Наташа...

Швачка. (Розвязує вузлик). Не ласкаві будете оглянути платтячко, яке замовила Елена Федоровна вашим дїточкам...

Женофоб. Ні! Зовсїм не ласкаві! Нехай панька, Катя, то... Проскудня Филиповна посмотрить.... Добре, так добре, а ще, так переробіть... До побачення, пані!...

Швачка. Як ласка. (Відходить ураз із Катею).

(Далї буде.)

основних бажань ірляндского народу і примусового викупу всеї землї і самоуправи, однако есть великим крокон вперед і Ірляндиї витають его радо, як перший ступінь для загосеня рам „зеленого Еріну". По тих заявах біль в першім читаню зараз таки принято і відослано до комісиї. — Рівно-ж і англїйска та ірляндска праса приняли біль симпатично.

— *Розруха в Росиї.* В часї відїзду з Батуму адвокатів, котрі там приїхали в справі обжалованих робітників, зібралась на дворци товпа народу з червоною хоругвою. Коли поїзд рушив, товпа наступила собою тор так, що поїзд треба було задержати і опорожнити. Відтак товпа, несучи революційні написи заверигула до міста, де кільканаз разів вистрілено до війска з револьверів. Козаки і поліція розігнали товпу. Часть товпи зібралась еще раз і обкидала поліцию і козаків камінем. Арештовано 21 осіб. З тих 18 покарано арештом від 1 до 4 місяцїв.

— *Політичне арештоване.* В Неаполи арештовано дуже богатого російского студента Геца. Італїянському комісареви поліції асистували при арештованю російский віцеконсуль і високий російский поліцийний урядник. Ґец обжалований о співучасть в убийстві Сіпятіна. Арештований просив, аби найдених у него паперів не дали російскому консулеви, бо то унещасливило би богато родин в Росиї. Папери відіслано до міністра внутрішних справ. Ґец був засуджений на Сибір, але цар помилував его і він подорожував по Европі.

— *З Венецуелї.* Президент Венецуелї Кастро отворив онодї сесию парламенту промовою, в котрій виступив проти борб, що загрожують бит держави. Інтервенцию держав викликав союз людий, котрі не мали відваги віддати ся безсторонному судови, але пробували свої жадання вимусити силою. Венецуела не могла сповнити несправедливих жадань Англії і Німеччини, діючих в порозумінню з провідником повстанців Матосом, в цїли повалення Кастра.

НОВИНКИ.

З кінцем І. кварталу просимо о надісланє пренумерати, бо инакше довжникам застановимо дальшу висилку газети.

Іменованя і перенесеня. Учителї слухачі техніки Конрад Горецкий і Рудольф Рев іменовані провізоричними адъюнктами будівництва при бук. краєвім правительстві.

З університету. Деван виділу правничого, пр. др. Ахасер, одержав довшу відпустку. — Учительский слухач фільозофії Володимир Олійник іменований асистентом при катедрі зоольогії.

Вістник розпорядків для шкіл народних на Буковинї містить в 3. випуску що вийшов 31. марта с. р. розпорядки краєвої шкільної ради про те, 1) як вокатувати рідну мову дїтий, при першім записї до школи, 2) про становиско священників яко учителїв релігії, 3) в якій мові і якими письмом писавляти свідоцтво в народних школах. Відтак вістник подає оповіщене, що видавництво шкільних книжок у Відни призначило на рік 1903/4 для бідних школярів на Буковинї даровых книжок за 7640 корон, з чого припадає на Чернівци (місто) 610 кор., на Черновецкий повіт 1130 кор., на Гуморецкий 770 кор., на Кимполунгский 620 кор., на Кімпольский 1070 кор., на Радовецкий 890 кор., на Серетский 550 кор., на Сторожинецкий 880 кор., на Сучавский 580 кор. а на Вижницкий 540 кор. — Далї йдуть оповіщеня про нове видане німецкої граматики Лемана, витяги із протоколів засїдань краєвої ради шкільної і конкурси, які подаємо на инших місци.

Конкурс розписаний на місце надучителя 5-класової школи у Великім Кучурові (Черновецкого повіту) з руского і полоского мовою викладовою і з німецким до **15. с. м.**, далї на місце надучителя 2-класової школи в Ґатнї (Сучавского повіту) з руского мовою викладовою а з полоского і німецкою яко предметами, відтак на місце надучителя 3-класової школи в Малинівцях (Кіцманьского повіту) з руского мовою викладовою і з німецким, далї на місце управителя 1-класової школи в Садовій і на місце учителя при 5-класовій школї, в Мишишівцях (Радовецкого повіту) з руского викладовою мовою і з німецким до кінця с. м.

Іспита однорічних доброволців 41. полку піхоти. При кінци першого півроча презентийної служби військової відбув ся онодї під проводом полковника Гесса 41. полку піхоти іспит однорічних доброволців. На 40 однор. добр. здало 23 іспит, а 17 перепало.

З кругів нотарияльних. Нотарії пп. Симон Кобилянський в Кімполюнгу і Никола Дрогомирецкий в Чернівцях бавять на відпустцї. Субститутами іменовані нотарияльні кандидати пп. др. Теофіль Бендевский і Александер Зотта.

Запомоги на цїли рільництва. На цїли науки рільництва заключає сегорічний буджет осьм ниї позицій для Буковини: 1. Для краєвої школи рільничої в Чернівцях 900 кор.; 2. для краєвих шкіл рільничих в Кіцмани і Радівцях 10.000 кор.; 3. на удїлене запомог убогим ученикам краєвої школи рільничої в Чернівцях 1.000 кор.; 4. субвенция держави для видавництва „Bukowiner landwirtschaftliche Blätter" 2.500 кор.; 5. субвенции на викладн з области рільництва 1.000 кор.

Адміністрацийний трибунал у Відни відкинув відказ католицкого фонду релігийного на Буковинї против орічення краєвого суду, постановляючого, що сей фонд яко патрон має покрити цїлий кошт будови гр.-кат. церкви в Серетї. Релігийний фонд був того погляду, що не є патроном і тому обовязаний покрити лише половину коштів.

До нинїшного числа „Буковини" долучуємо обіжник про зміну уложеня Маркуса Фурера.

Еміграцийна горячка не устає; пождої днини видно на дворци желїзничім мужиків, що опускають край; причина еміґрациї має бути гаразд буковинський, що давить наших мужиків, та податкові тягари. Онодї вчора 8 родин осадників з Бовнчука (повіт Кімпань) виїхало до Канади шукати кращої долї.

Росия зброїть ся... на Балканї! З Відни доносять, що цар Никола повідомив Чорногорского князя, що вислане ему в дарунку 8 батерий скорострілких гармат малого калібру разом з муніцією. Сей дар — лише цар в листї до князя — най стане доказом приязни і значимости російского народу, та най заінтересує всїх Славян независимостию Чорногори. — Хитрий великорос!

Революцийний рух в Росиї. „Vossische Zeitung" доносить з Петербурга, що революцийний рух ширить ся між офіцирами. Недавно арештовано двох молодих офіцирів артилериї за поширене революцийних кличів. В армії кружать з рук до рук відозви, покликн, часописи, брошури і т. п. видавані тайними комітетами. Арештованих воєнів за політичні провини буде судити окремий відділ військового суду.

Скандал на петербургскій виставі штук красних. Великого дива наробив на петербургскій виставі штук красних образ мадяра Бунїна, названий „Ловля риб". Образ представляє у водї мілкої ріки двох мужчин, третий у мелестатичній позї стоїть на березї, а четвертий ціпляє рибу із невода. Люди ті люди що трошки мали прикрите голе тїло коротшими сорочками, а лиш четвертий з них був убраний нїби сьвяточно, мов би якийсь сїльский стрїйко. Той один то був Максим Горкий, а прочі майже голі то були Лев Толстий, Антін Чехов і маляр Ілля Репін. Перед тим образом відбула ся така сцена: Московский журналїст Любошиц приступив до образа, вийняв олівець і написав грубими буквами через цїлий образ: „Підлота!" Члени комісиї виставової кинулись до него і хотїли его вловити, але він грозив, що кождого, котрий приступить до него, вбє по лиці та сказав: „Я зробив то з повною сьвідомостию. Ще вчера перебув я з графом Толстим цїлий день, а нині мушу дивити ся на сю плюгаву мазанину! Закличте поліцию!" — І дїйстно поліции вияла ся, списала як звичайно протокол, а тимчасом публика станула еверґічно по сторонї московского журналїста та завидала усунени образу, котрий підписав на сьмїх російских писателїв. На другий день усунено дїйстно образ, котрий комісия оцінила був на 1.500 рублїв.

Загальні збори вижницької фіяїї тов. „Руска Школа" відбудуть ся в недїлю дня 5. цьвітня 1903 в третій клесї хлопичої народної школи в Вижниці, точно о год. пів до 3. попудни із слїдуючим денним порядком: 1. Отворене зборів. 2. „Наука і народна осьвіта" — відчит т. Осипа Безпалка. 3. „Час наука і ей розклад на підставі досьвідів психометричних" відчит т. Івана Герасимовича. 4. Вільні внесеня. Товариші, котрі приготовились до відчиту, або практичної лекциї, але до сеї пори з яких небудь причин не подали теми до відомости виділу, зволять перед самими зборами зголоситись до голови п. Никоровича. За видїл фіяїї тов. „Руска Школа" в Вижниці.

Іван Герасимович, писар. *Григорий Никорович,* голова.

Малий фейлетон.

Алькоголь перед судом.

(Байка. — З французького).

(Засїданя суду складає ся з тисячу батьків і мамів родини. Трибуна президияльна занята через ідеально гарну женщину о виглядї бистрім. На їм ей Сумлїня. На лавці оскарженых цїлий ряд горальників, пивоварців, винарів, а за ними вкінци ревс громада пияндрів і піяниць зі всїх верств суспільности, мужчин і женщин в ріжнім вїці).

— Оскарженый, твоє ім'я?
— Алькоголь.
— Місце уродженя?
— Тисячів алембіків.
— Твої родичі?
— Жажда вискy і неумірковане.
— Твоє заняте?
— Жинити, відьвіжувати, огрівати, зміцняти.

Сумлїне. Посвірка лож, проч з гипокритою!

— Николи ти не є ні напитком, ні покормом, ні охолодом, ні зажинком, чим-же вкінци ти є?

— Приятелем нещасливих, несу їм забутє терпіня.

Сумлїне: Сьвіжа, безлична лож. Ти забиваєш, забиваєш завсїгди, бо ти є трутизною, лишень трутизною, хотяй який-небудь є твій початок і під якого-небудь указуєш ся постатю. Трутизна, як тобе витискають з вина; трутизна, як проявса чоловіка перерабляє тебе з инших суботанцій; трутизна, як тобе додають до вина, пива або горівки. Трутизна, як горівочки, біттери, фермути, абсинти. Трутизна під постатю розгріваючих желудків румів, коняків, шампанів і всїлякых сильных хїнерів. — Вкінци спитаймо сьвідків!

— Нам инших орґани до трактеня.
— Нам орґани віддихові.
— Нам спасувала обіг крови.
— Нам пошарпав нерви.
— З нас зробив божевільних.
— Нас зробив проступниками.
— За его то причиною ми, шкарубучі, ялїчні, рахітичні, епілептичні, проклинаємо родичів, котрі дали нам житє.

— Нам женщинам забрав мужів.
— Нам замам наші дїти.
— Мені — родину — розбивав, нищить, палив.

— Мені — вітчину — нищить матеріально і морально. Упіляє і демораліаує нарід.

Президиї суду: Справа осуджена. Алькоголю, заповиненій кримінали, больниці, забудованя для божевільних, шибениці.

О, ворожий винищителю чоловіческої гідности, вітчини і людскости. Алькоголю, ти є ограчений і вістанеш засуджений без ангольчих обставин.

Ото засуд справедливо виданий. Але хто его виконає? — Без сумїву кождий, хто узнає авторитет сумлїня.

З польского переклав
Евгенїй А. Крушинський.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Уілліям Шекспір. Міра за міру. Переклад П. А. Кулїша. Видав і поясниш др. Іван Франко. (Белетристична бібліотека ч. 48). Львів 1902. Накладом упр.-руської Видавничої Спілки. З друкарні наукового тов. ім. Шевченка. Ст. XXVI×128, 8°. Ціна в оправі 1 к. 40 сот.

Телєґрами „Буковини".

Відень, 2. цьвітня 1903. На вчерашнім засїданю палати послів Н. Василько і тов. внесли осьм ниї три інтерпеляциї: І. До Др. Кербера яко міністра справедливости в справі промови, яку мав президент висшого краєвого суду у Львові Тхожницкий 18. марта б. р. до цїлого судейского збору в Чернівцях. 1. Чи міністер справедливости одобряє критиковане президентом висшого краєвого суду дисциплінарного вироку найвисшого судового трибуналу в справі посла др. Лупу і дотичної одноголосної ухвали палати послів? 2. Чи міністер справедливости одобряє то, що Тхожницкий публично виступив против соймових бесїд посла Фальндера і проти промов послів Николая і Юрія Василька в державній раді, що зовсїм справедливо і справдано означили дїяльність суд президента яко сторонничу? 3. Чи міністер справедливости одобряє се, що Тхожницкий в своїй бесїді в суперечности до своїх поглядів, які вчасно виявляє в Галичині, тут на Буковині ставить висше заходних судиїв чим наших туземних. 4. Чи др. Кербер не приуважив ся на підставі сих даних до переконаня інтерпелянтів, що нове львівского висшого краєвого суду не має нїякого розуміня для дїйсних відносин судових на Буковині, і чи міністер справедливости не є склонний, витягнути з сього консеквенций та Буковинї надати власний краєвий суд? — ІІ. Інтерпеляция до міністра справедливости, чи він задумує внести противаконну постанову львівского висшого краєвого суду, після якої пісаниці судові на Буковині суть виключені від управильнення платні инших державних слуг? — ІІІ. Чи др. Кербер яко міністер справ внутрішних не схоче заняти ся управильненем платні цивільної поліциї буковинського краєвого правительства, а особливо, чи він не задумує видати розпорядок, після якого вчислено би 12 проведений час служби при жандармерії? — Вейцл Николай Василько поставив також внесок, щоби комісия буджетова використала ухвали податкових урядників на Буковинї за підставу до остаточного управильненя їхньої платні.

Відень, 2. цьвітня. Конституційна комісия державної ради ухвалила вчера 13 голосами против 12 внесене § 14. основних законів.

Належитість за оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за вершок. — При кількаразових уміщеннях опускають ся на пять процент після скільности уміщення.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла - В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі коронкові і з правдивих струсових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Gazé, найновійший виріб, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, широкі Земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коши до подорожи на повози і сани, а також наприбора на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских калошів і черевиків до снігу.

Білизні краватки: найновійшого жанра. Бахетні мужескі сорочки шовкові, з Ріпсе і батисту. Найновійші коннірки і манжети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Гузики до коннірки і шемізетові. Мужескі шкарпетки.

Ізза пізного сезону продають ся по дуже зниженых цінах всі товари кожухові, плетені, волняні і черевики.

Найбільший вибір карнавалових товарів для панів і пань штіфлети і домові черевики: закеровані, Chevreau, білі Glacé і атласові, поплєтні зі шкіри Земіш.

(—)

Більші засоби на складі: порошньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колєри і т. д. Правдива білизна Єгера: каптанники, мужескі пончохи, шкарпетки, Chenillen Echarpes і хусточки, волняні шалї і хусточки волняні і полотняні дамскі спідниці, камаши; огрівачі нуделєв і дитюк; плетені волняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані штіфлети. Черевики до совганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

Дрібні оголошеня.

Валєриян Скварніцкий

артист-різьбар, улиця Вайнгіт-Гора (Weinberggasse) 26, виконує від скромнійших рам портретових, рогів до ондоби кінчат деревяних, різьби церковній, портальїв і т. п., виконує всякі заволїки точно і дешево. (—)

Осип Нехцай (—)

робітни обуви мужескої і дамскої (спеціяліст-обвезьвент черновецкого технольоґічного курсу, подякований до-тапець обуви при ц. і. к. 22. полку обор. краю.) в Чернівцях, ул. Йосефа ч. 26. приймає всякі роботи і виконує їх солідно і дешево.

Особа,

інтелігентна, правиної поверховности, знаюча ся на господарстві домовім, шукає місця яко кавічниця, господиня дому, паріодительна або товаришка. Місце прийме і на провінції. — Бажаючих інформацій уділить канцелярия дружтва тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях, Петровича 2. (2—10)

НАШРНЯ „РУСКОЇ БЕСІДИ„

поручає

МАЛИЙ КАТЕХИЗИС

Ціна 30 сотиків.

Хто купить 50 примірників, той дістане 10% рабату. (0—0)

Чернівці, улиця Петровича ч. 2.

Важне для кождого!

Випродаж!

Вашно для кождого!

По дуже дешевій ціні, лише за 2 зр. 95 кр. предмет гарантує, заховавши з 14 цінних предметів, а імено:

1 годинник кишковий, шкіпер ремонтоар (на жадани посібляний) з гарно грайорованими окладинками, докладно зрегульований, з трилітною гарантиєю і етуї.
1 гарний замущок з гольдина або шкіпе з кутасом. Парисної системи.
1 шпильку до краватки, з гольдним імїт. бриллян.
1 пара пивлочних спинок до жанштів, марки „Garantie“.
1 гарнітур (5 штук) спинок з гольдина до коннірки і манжетів.
1 пара контків з правдивого срібла, цивільного уряду. 1 (6—20)
1 перстень гольдини з гарним каменем.
1 кишенькове зеркальце і етуї.

Той самий гарнітур з годинником золочениим в огню, який не тратить полиску цілих пять 5 зр. 10 кр.

Сих 14 гарних і цінних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за посилкатом або висилкою наперед гроший) фірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли ся вому не сподобає ся, може до 8 днїв завернути і дістати гроші назад, одне жеж ризико. — Багато інтересантів питаючих годинників, гарнітур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по жадій цїні — gratis і franko.

Перша буковинська

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведене

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесльного музея у Відни, і запровіженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого краю для пань, панів і дітий.

Замовлени виготовляють ся сейчас в заграничних шир.

При замовленях з провінції пожадане, аби прислати к'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Православний

МОЛИТВЕННИК!

Доносимо до загальної відомости, що вийшли **„короткі православні молитвенники“**, видані товариством „Руска Бесїда“. Купувати можна в нашій Папірні (улиця Петровича ч. 2, Чернівці). Ціна примірника в гарній оправі 24 сотиків (12 кр). (0—0)

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСІДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Козеєва
за 2 кор. 50 с.

Писання Ос. Юр. Федьковича
I., II. і IV. том по цїні:
7·20, 6·60, 4·—, 3·60, 3·— і 2·— к.

При більшім закупні пускає ся значний рабат. (0—0)

Найновійші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарні „Рускої Ради“, в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Рускої Бесїди“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 2

звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закупновували не де инде але в нашій папірни

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловці, пера, стирки, (радирки), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, лїнії і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній цїні і зможуть на тім красний дохід мати. Всї ті артикули суть далеко лїпші як в инших склепах.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвяте від 9 до 11 години рано.

Красне, добре і дешеве.

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Кождого тижня **НОВОСТИ** для конфекциї пань, паничен і панів. Новости: в Жанетах, новійших і плащах з найлїпших штофів віденьских і берлинських салонів.

Магазин одягів дамских і мужеских

Чернівці

ул. Ратушева 6. Готель „Централь“

(в льокалю Якова Гольда)

ВСЇЛЯКІ ЗАМОВЛЕНЯ

виготовляють ся сейчас.

Одяги для панів, хлопців і дітий. Загортки, ульстри і шапорики. Футра найчайні і до подорожи і всїлякі в сю галузь входячі артикули з первородних фабрик.

4 (3—20)

Красне, добре і дешеве.

Красне, добре і дешеве.

Красне, добре і дешеве.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 36. Чернівці, неділя дня 23. марта (5. цьвітня) 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і неділї.
з тижневим ходатком
„РУСКА РАДА".
Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтовой.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поєдинока число „Буковини" 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Рада державна.

Засїданє палати послів з дня 3. квітня с. р.

На сїм засїданю палати послів предложив міністер скарбу проект устави, яким продовжаєть ся 10-лїтний час перебудови деяких домів в Львові, що користають із податкових полегч, на дальших 10 лїт.

І. Романчук і тов. поставили наглаче внесенє в справі неограниченого ограничуванє свободи еміґрациї і відбираюче нагоди працї зі сторони галицких властий. Внесководавцї вимагають правительство, щоби еміґрантам не робило ніяких перепон, удїляло їм потрібної охорони і аби сейчас розпочало намірене урегульованє еміґрацийних справ і улегчувало селянам спосібність працї в краю та за границею.

Серед численних внесень і інтерпелляций находить ся інтерпеляция п. Николая Василька і тов. в справі промови президента апеляциї дра Тхоржевцького перед громом судовників в Чернівцях, про що ми вже в попереднім числї згадували. Дальше відчитано інтерпеляцию п. Николая Василька в справі виключеня зі сторони вищого краєвого суду у Львові, возьних від урегульованя платнї провізоричних слуг.

Новообраний проводир чеських радикалів др. Бакса домагаєть ся, щоби його посольске привічене, яке він зложив в чеській мові поміщено в стенографічнім протоколї. На се відповідає президент, що після звичаю тільки нїмецкі внески і бесїди друкуєть ся в протоколї.

Президент міністрів відповів на інтерпелляцию Шустерпіца в справі скликаня спільних делеґацый, заявляючи, що установого терміну на скликанє делеґаций зовсїм нема і що делеґациї скличеть ся в осени, щоби не перервати дїяльности парламенту.

Приступлено до дискусиї над відповідию міністра краєвої оборони на інтерпелляцию в справі антипоєдинкової лїги.

П. Толґштері згадує про найновший розпорядок що до ограничуваня поєдинків (з р. 1901), в виду якого теперішний розпорядок міністра війни є просто заохочуваном до тяжкого нарушуваня законів. Зазначує, що дотичний розпорядок виданo сейчас по ухваленю контиґенту рекрутів і що той розпорядок не був тайний.

По Толґштері забрав слово Бинінґ.

В бігу засїдани заявив президент, що п. Романчук цофнув своє наглаче внесенє.

Вісти з цїлого сьвіта.

— *Всенїмецкий дневник.* Оногї зачав виходити дневник Alldeutsches Tagblatt, котрий буде орґаном ґрупи Шенерера. Редактором є п. Гаук.

— *Проф. Масарик про ческу политику.* Професор ческого університету в Празї, др. Масарик, провідник ческого сторонництва реалїстів, виголосив оногї в клюбі ческої праници знаменну бесїду про ческу політику. Між иньшими казначив, що не вільно складати цїлої вини за теперішне сумне положенє виключно на послів. Ческа політика мусить бути направлена дома, бо у Відни есть лиш еї експозитура. Управа сторонництва у великій части провинила ся. Помилає ся той, хто гадає, що тепер іде лише о то, чи має бути роблена обструкция чи ні. Ще більшою похибкою було би, коли би весь нарід кинуло ся на одну карту і зробило ся зависимим від обструкциї. Вже раз Молодочехи потерпіли поражку в наслїдок такої політики, коли то весь нарід покинули, займаючи ся лише політикою язикових розпоряджень. В теперішнім парламентї мусить і сим разом програти битву. Ческа політика повинна бути поступова і демократична, бо инакше не може успішно працювати для добра народу. Потрібний передусїм мир з Нїмцями; однако то ще цїлком не значить, аби Чехи зрекли ся всїх жадань. „У нас — говорив проф. Масарик — говорить ся багато про т. зв. славяньску політику а однако то весь есть лиш політичною забавкою. Найлїпші поступові голови у Франциї трудять ся тепер над порозумінем з Нїмеччиною. Говорить ся богато про грубі насильства Нїмцїв в Познанщинї. Певне, Нїмці безглядні і грубі, але суть між ними і розумні люди. А відтак чейже й Росияни не менше грубі супротив Поляків, а Болгари лиш гноблять Сербів і т. д. Жиємо в Австриї і хочемо, аби Австрия була сильною. Ми противні централїзмови Австриї старої а перед 1848 року, яку нам заєдно накидають з Відня. Хочемо Австриї поступової і демократичної.

— В справі язикової жадає др. Масарик заведеня язикової одноцїльности, аж до послїдних висновків і уважає розвязанє тої справи без зміни конституциї і адміністрациї державної та краєвої неможливим.

— *Новий болгарский кабінет.* Новий кабінет може утворити ся. На чолї стануть Данев. Всї давнїйші міністри задержали свої портфелї, тільки замість давного міністра війни Напрікова увійшов до кабінету полковник Савов. Сесия собранія буде продовжена.

— *Демонстрациї студентів в Томску.* З Томска доносять, що тамошня університетска молодїж устроїла оногї велику маніфестацию з червоними знаменами. Демонстрация скінчилась кровавою бійкою на улицях міста. Молодїж зажадала від властий, аби усунено з університету одного з товаришів, якого підозрівано о денунциаторске ремесло. Коли жадань студентів не сповнено, демонстрации з університетского будинку перенеслась на улицю. Змобілїзовано сторожів каменичних, поліцийнтів перебрано по цивільному і пущено їх на студентів, аби викликати вражінє якоїсь контр-маніфестациї людової; скінчилось кровавою бійкою. По тій авантурі ґенерал Валь, товариш міністра справ внутрішних виїхав до Томска. — Вязнїв політичних починають привозити до Петербурга аж з Сибириї. Недавно увязнено п. Кулябко-Корецкого в Іркуцку, звідки привезено його до Петербурга і замкнено в твердинї Петро-Павловскій. Увязнений держав часто в Іркуцку відчити з істориї

А. Н. Канаєв.

„Бабське дїло".

Комедия у двох відслонах.

(На украиньске переклав В. Войнаровський.)

(Далї.)

Явл пятьнайцята.

(Женофобов.)

Женофобов. (Сердито). Того ще недоставало, щоби я із шпачками вовтузив ся... Шпити ще прийдеть ся. Ні, ні! Треба покінчити ту історию. І як-би вено й не було мину се „бабське дїло"!..

Явл шістьнайцята.

(Авдотя і Женофобов.)

Авдотя. Ви, добродію, як хочете, а фрикадельки до куни онїзнить ся... Проскудия Филиповна пробубоніла, та і на тім стало. Нанї-то скоро надоспіють!

Женофобов. Я ж тебе Авдотю, дивити ся не можу...

Авдотя. Так і не дивіть ся, та й то-б сказать, що і мені у вас уже не жити. При нанї то у вас і дад і склад, а із вами один гріх тільки.

Женофоб. Мовчи, глупа бабо!

Авдотя. А що мені із фрикадельками робити? (Входить Проскудия Филиповна).

Явл сїмнайцята.

(Женофобов, Проскудия Филиповна і Авдотя.)

Женофобов. Ось Проскудия Филиповна... Адже я тобі глупа говорив, попроси ёї!

Проскудия Филиповна. Ні вже, Іване Алексієвичу, як хочете, а не можу. Я по вашою працею живу, а своєю переїдаю... Я у вас за ключницю не нанимала ся. Мені дорогий спокій... А ви мене в цім тиждни прямо замучили... Я вже „Femme de feu" не можу покінчити.

Женофоб. (Поважно). Адже там пару стрічок о фрикадельках... Довгож то?

Проскудия Филип. Всьо не довго! Так ст і попробуйте самі... На других звалювати ласі!

Женофоб. Таж не іти мені самому в кухню... кухонарити...

Проскудия Филип. Чомуж-би ні? На що взяли ся... взяли ся за гуж, не кажіть, що не дуж...

Авдотя. Ваша правда, Проскудия Филиповна!

Женофоб. (Строго). А тобі чого тут? Забирай ся! Чого ти тут стоїш?

Авдотя. (Відходячи). Ну, а що із фрикадельками?

Женофоб. Проскудия Филиповна, розтолкуйте ёй, прошу вас!..

Проскудия Филип. Я, Іване Алексієвичу ёй прочитала і більше читати не стану... Я за вас і біля записала... і о фрикадельках прочитала, і Петя приставши до мене... і... шпачка... і... і... Я від вас заберу ся, Іване Алексієвичу, найму собі кімнату... Я так рішучо не можу... Як хочете... Я не можу: Я до того не привикла...

Явл вісїмнайцята.

(Ті самі, Катя, Петя, Степановна і Авдотя.)

Катя. Проскудия Филиповна! Щож то ви пішли, а станок ви? переробити?

Проскудия Филиповна. Зверніть ся до Івана Алексієвича.

Женофобов. (Благаючим голосом). Тточко змилуйте ся надімною!

Проскудия Филип. Ви не милуєте ся на дївицю.

Петя. (Входячи). Бабцю? Щож ви? Таж я муку задачі писати... Я не маю коли, напімайте-ж...

Проскудия Филип. Зверни ся із тим до батька.

Петя. Тату! Напімайте...

Степановна. Іване Алексієвичу! Із Мапшею нїчого не вдію. Оленька кричить, ни вмарена, а пона лялька не віддає!.. Утихомиріть!

Авдотя. (Входячи). Прошу пана, а щож фрикадельки?

Женофоб. Та відчепіть ся ради самого Господа від мене... Забирайте ся!

Авдотя. А і молочарка чекає і екземпар скоро прийде.

Проскудия Филип. (Суне Женофобову в руку дві записні книжки). Я забула, ви ще книжки казали мені ісзумувати... вже ізсумуйте самі... возьміть-же.

Женофоб. Не віпьму!.. (Відвертаючи ся). Не віпьму!.. Надоїли!.. Як вам не стидно!

Петя. Тату, щож ви?

Женофоб. Забирай ся!.. Осоружне ледащо...

Петя. (Плаче). Чим-же я винуватий?.. Я не умію!..

Авдотя. Прошу пана, таж нанї зараз прийдуть.

Степ. Адже они горла надсадить... Я буду одвічати... Защитайте!

Катя. Прошу пана! Шпачці час дорогий! Прошу вас!

Петя. Та—а—ту! (Плаче).

Проскудия Филип. Я завтра від вас відїжджаю...

найновійшої, а особливо обширно обговорював устрій державний держав західно і середньо-европейских.

Македоньска справа.

Петербурский кабінет вчора післав ноту до болгарского правительства в македоньскій справі. В ноті зазначено, що проектовані Росією і Австрією реформи, відповідаючі істнуючим нині відносинам політичним, не можуть бути переведені з причини безпастанних махінацій македоньских комітетів, котрі утрудняють переведене реформ. Нота зазначує, що ціла відповідальність спаде на Болгарию, коли би показало ся, що підпирає розруху.

„Прав. Вѣстникъ“ оголошує справоздане российского конзули в Бітолї. Конзуль доносить, що доніс християнам відносно о кроках российского правительства. Провідники революційного руху приняли сю вість з великим недовольством і заявили, що могли би розвязати свої відділи доперва по переведеню реформи і то доперва тогди, коли би они показались практичними. Справоздане представляє діяльність революційних комітетів македоньских і описує кілька фактів насильств.

Телеграма конзули в Скоплї доносить, що розрухи в косівскім відлегі не устають: рух повстанців що раз сильнійший. В сім відлегі є кілька ватаг по 100 і більше людий, котрі розвивають свою терористичну діяльність. Ті ватаги старають ся руйнувати динамітом касарні і инші будинки та псують залізниці і телеґрафічні полученя. Ждуть також на офіцирів з Болгарії. Населенє під грозьбою кари змушене підпирати ватаги, доставляти їм провізиї і гроші. Провідники революційного руху натавують доносеня российского правительства, що воно сего руху не похвалює, але противно, вмовляють в населенє, що поступають після вказівок і бажаня Росії.

До конзуля зголосила ся численна депутациа з капитаном, чи Росия бажає собі сего руху. Коли так, то репрезентоване депутациею населенє приключить ся до рухавки, инше просять, аби взяти під опіку жінки і дїти. Се доказує, що рух не має поперти серед населеня, лише є штучно викликаний македоньским комітетом.

Аби спровадити більше замішаня і приневолити Турків до енергічного і острого поступованя супротив христиньского населеня, македоньскі комітети доконують насильства на Турках. В місцевости Кулїи македоньскі ватаги напали на високого достойника турецкого Сефердіна, понижали ему нігті, вилупили очи а відтак відрубали голову. Иньшого турецкого достойника затортурованно, повісивши перед тим в его очах стару маму. Се викликує між магометанцами велике роз'ярене і підбурює їх проти християн.

Ювилей Миколи Лисенка.

В осени бїжучого року буде обходити свій знаменитий композитор Микола Лисенко 35-літний ювилей енергічної, неутомимої і пільної дїяльности. Мало є, певно, людий на цїлім просторі України-Руси, що не знали би голосного імени нашого славного Миколи Лисенка. Наділений від природи рідким музикальним талантом, вихований серед чарующої української сїльскої природи, Микола Лисенко, посьвятив цїле своє житє і всї свої богаті сили народній пісні і національній, українській музиці. Ні літа наукн далеко від рідного села (Київ, Харків), далеко навіть від України (консерватория в Лейпцигу), ні вплив західної (Райнеке і Ріхтер) і великорускої народної музики (Н. А. Римский Корсаков) не в силї були вплинути живучих, ранних споминів з дитячих лїт. Він якимсь чином не міг погодити ся з тим, щоби українська пісня забувала ся і занидала, і тому, мабуть посьвятив весь свій талан і всї свої сили на обробленє народної пісні і музики.

Вичуваши теорию музики взагалї, Микола Лисенко старає ся примінити своє теоричне знанє спеціяльно до української музики. З під его пера вийшла перша взагалї поважна праця по історії української пісні п. з. „Характеристика музыкальныхъ особенностей малорусскихъ думъ и пѣсенъ, исполненыхъ кобзаремъ Остапомъ Вересаемъ“, в якій установляє різницї між українською і великорускою піснею і виповідає инший, оригінальний погляд на українську пісню. Глубоке теоретичне образованє і поважне вичуваннє української музики і пісни, були причиною сего, що Лисенко, яко етнографе-музик взяв, без сумніву, перше місце в ряді збирачів пісень. Знавці і спеціялісти клонять голову перед его незвичайною працею і талантом, вказуючи на величезний материял, який зібрав Лисенко в шести томах „Збірників Українських пісень“. (Порівняй: „Корифеи укр. сцены“ стр. 1909, „Русская музык. газета“ 1900 р. ир. 12).

Та Лисенко не обмежив ся на дїяльности музика-етнографа. Его богаті з природи, розвиті поважним музикальним образованем, творчі сили, вимагали для себе полету, хотїли проявити ся в чім небудь оригінальнім. Тому починає Лисенко обробляти українські мельодії на хори в супроводї фортепіяна, в яких видає богато таланту і знання хорового сьпіву. Досї видав Лисенко одинадцять збірників таких хоральних сьпівів (разом 110 пісень).

Виконав оригінальним став Лисенко в чотирох операх: „Різдвяна ніч“, „Тарас Бульба“, „Зима і весна“ і „Сафо“, в оперетах: „Чорноморці“, „Наталка Полтавка“ і в „опері для дїтий“: „Коза дереза“. Великою популярностию тішать ся також его композициї до творів Шевченка. Без пересади можна сказати, що нема ні одного любителя пісень, що не знав би таких творів Лисенка, як: „Мяють дні“, „Ой Дніпре!“, „Гетьмани!“, „Ой чого ти почорніло...“ „Ой одна я, одна...“ „У широкую долину..“

Годї не згадати також на конець про численні праці Лисенка в области фортепіянової, а навіть орієстральної музики.

Лисенко проникнув глубоко в духа народного творчества. Тому і его власні мелодії підходять часто так близько до народних пісень, що їх тяжко від останних відрізнити. Взагалї все, що написав Лисенко, носить яркий відзвук української народної музики. Через те став Лисенко, в повнім сего слова значінню, національним українським композитором, народним сьпіваком, кобзарем України.

Лисенко являє ся отцем української музики. Він, немов би, відкрив ей не лише для Українців, але і для всего цивілізованого сьвіта; він показав, як богато незрівнаного музикального богатства криє в собі наша українська пісня; він поставив національну, українську пісню на рівні з европейскою, коли взяв з остатньої сучасну, блискучу форму і вложив в неї специяльно український зміст. Справедливо порівнують деякі критики дїяльність Лисенка з дїяльностию Шевченка. Що зробив для української поезиї Шевченко, те саме вдїяв для української національної музики Микола Лисенко. Шевченко бачив славу України в народній пісни і своїм вічним словом пророкував, що „наша дума, наша пісня не вмре, не загине;“ Лисенко викликав своїми творами, що наша пісня не вмерла, не загинула...

Довголітня праця Лисенка всїм відома. Можна проте думати, що сегорічний ювилей композитора буде достойно відзначений. Посеред почитателів таланту Лисенка повстала гадка, щоби в день ювилею зложити Ювілятови відповідний дар. На сю ціль зібрано вже на Україні досить значну суму. Є надія, що численні почитателї Лисенка по всїй руській землї прилучать ся своїми датками до сего дару. Най би сповнило ся то, що сказав Шевченко: „Хто гряде, того знають і дякують люди“.

За „Кіевскою Стариною“.

НОВИНКИ.

З кінцем І. кварталу просимо о надіслане пренумерати, бо инакше довжникам застановимо дальшу висилку ґазети.

„Рускій Селянин“. Таким іменем охрестили Поляки свій орган, що почав виходити у Львові під покровом „Dziennik-a polsko-ro“, а під редакциєю одного прогнаного сотрудника „Дїла“. Відповідальним редактором сего польского двотижневика, печатаного русскими буквами, є Поляк, властитель друкарні п. Гольоб. Політичний напрям сего псевдо-„Рускаго Селянина“ нічим не різнить ся від напряму его сотворителя „Dziennik-a p.“ Різнить їх лише мова і букви. Як питали свої дїти, так і „Dziennik p.“ не забув погладити по головцї свого синочка, називаючи его зі скромности лише „семинатичним“, розуміє ся, подавши перед тим его вміст і деякі цитати.

Важне для хїборобів. Міністерство скарбу поручило краєвим дирекциям скарбу, аби они строго придержували ся приписів закона що-до відписаня податку задля елементарних нещасть. Закон узгляднює дві категориї елементарних нещасть. До І. категориї належать: град, повінь, огонь в полї, посуха, слота, мишї і фільоксера. До ІІ. категориї: шкоди зроблені насїкомами і рїжні хороби збіжа, як сніть і т. ин. Пошкодований може просити о відписанє податку, коли пропала бодай одна четвертина засївів. Просьбу належить вносити найдальше до двох недїль по нещастю, а уряди податкові після приписів закона мають здержати всякі екзекуційні кроки аж до полагодженя справи. Оцінку переведуть фахові знатоки по можности сейчас по внесеню подання.

Електричність з воздуха. Англійскі часописи подають відомість про новий винахід з обсягу електротехніки, що може спровадити великий переворот в промислї. Річ полягає на засисуваню електрики з воздуха. Винаходчиком є один іспанський фізик, що держить в тайні свій винахід. Головну складову часть апарату становить електричний „генератор“, що не тільки збирає, але і переховує електричність аж до ей застосованя до моторів. Такий апарат витисне зовсім динамо-машини і батерії.

Поєдинок з жінкою. До чого доводить фалшиве поняте чести, доводить цїкавий розводовий процес, що розіграв ся перед судом в Кальмарі. Сторонами, що вели спір був один офіцер зі Штрасбурґа і його жінка. Домагане розводу мотивував офіцер — як об тім доносить „Köln. Volksztg.“ — в ось який спосіб: Одного вечера посперечав ся з жінкою і она серед сварки прикрила: „Ти надто великий боягуз, аби мене вдарити!“ Що маю робити — говорить оскаржуючий — як прусский офіцер, скоро власна жінка закидує мені брак відваги. Як би жінка иншого офіцера писаззала таку образу, мусїв бим взивати ей чоловіка, але в виду сього, що вона є моєю жінкою, не можу процїв взивати себе самого. З тої причини попав я в страшенне обуреня. Запалив сьвітло і взивав жінку трикратно, щоби почула обиду, бо не міг дістати в инший спосіб сатисфакциї, що відповідала би моєму станови. Але жінка не звичайне, упорла ся і не почула слів. Тому, що мені обовязком було дістати сатисфакцию, хопив лїску і ударив жінку кілька разів. — До сього додає „Köln. Volksztg.“: Треба би, щоби і жінка уважала як „satisfaktionsfähig“ і взивала мужа. Чому женщина XX столїтя іще до того жінка офіцера не могла би мати таких субтельних погадків? В той спосіб укоронувала би тріумфові поняття, так вірно бережені своїм чоловіком.

Подружа траґедия розіграла ся онодї, як доносять, у Львові в помешканю пп. уд. Забашевича ч. б. Від недавного часу замешкало там в партері молоде подруже: Ореет і Кароліна Чорнавські. Він був торговельним комісантом, числив 34 років, вона була вихованицею інжиніра Н. і не переступила ще 25. року житя. Побрали ся обоє перед пятьма місяцями. Та хоч материяльно були забезпечені достатньо, їх пожите відбилось далеко під цвета. Чорнавський, приневолений обовязками свого заводу, відбував часті подорожі по краю, а тимчасом жіночка, полишена сама дома, бавила ся в товаристві инших мужчин по театрах, фільгармоніях, редутах, а домів приходила пізно в ночи або аж рано... Приглядаючі сусїди доносили про се Чорнавському і звідси причини до родинних драм і сварів. Зраджуваний чоловік замикав жінку на ключ і переслїдував її своєю завдростию на кождім кроці. Дійшло до того, що вже по трох місяцях подружого житя жінка вчула до суду просьбу о сепарацию. Цїлий місяць не була відтак дома. Та прийшов судовий рочинець і Чорнавський, ратуючи дім перед скандалом, вспів в послїдній хвили убагатити невірну жінку, щоби повернула до помешкання чоловіка. На погляд здавалось, що все уладжено в порядку. Але підозріня докори, сцени

Женофоб. Забирайте ся, забирайте ся! Надоїли... всї надоїли!.. (Бїгає із затканими вухами і зажмуреними очима, кричать): Чути, видїти нічого не хочу!... Забирайте ся. (Сідає і затуляє вуха удале, що читає часопись).

Явa дев'ятьнайцята.

(Ті самі і Єлена Федоровна.)

Єлена Федоровна. (Останавляєть ся в дверах). А то, що такого?

Петя. (Кидаєть ся до Єлени Федоровни із плачем). Мамочко! Тато ганьбив мене за мїцо... У мене задач много.

Проскудия Филиповна. Я, Helene, від вас уїжджаю... він мене замучив...

Авдотя. У мене прошу пані обід не готов... Фрикадельки я не умію... а від їх сама тільки ганьба... Вже ви розчитайте мені зїлше...

Катя. Єлена Федоровна! Шавчик кличить ся, но має часу, подивіть ся на етикок... Іван Алексієвич не хотїв дивити ся...

Єлена Федор. У вас тут Содома якась: в дїточій плач і крики.

Степановна. Та щож, пані, без нас всї просто затоваги ся... Жалувала ся панови, а вони до нас в дїточу і не заглянули навіть.

Проскудия Филип. Так є, Helene, він сам рішучо нїчого не робить, тільки кпить ся... Я від вас відїйду.

Єлена Федор. (Підходячи до Женофобова). Jean! що із тобою? (Доторкає ся його).

Женофоб. Забирайте ся, забирайте ся! Знати нічого не хочу!

Єлена Федор. Jean, Jean! То я! (Знаряє йому в лице).

Женофоб. (Зривають ся радістно). Льоля, то ти? Слава Богу! (Цїлує ю). Який я радий!

Єлена Федор. Щож то із тобою?

Женофоб. Ах, Льолю! Як би ти тільки знала, Льолю, як мені вони (показує на всїх) всї надоїли!

Єлена Федор. (сідаючи). Я умучила ся! Мені тепер нічого не хочеть ся слухати... Дай мені газету...

Женофоб. Льолю! та не до газети-ж тут. Дивись ся яка ігрaя: Петя он плаче, йому поліровати треба, ось Степановна жалуєть ся на Машу, а ось та сварлива кухарка...

Єлена Федор. Ах, остави ти мене в спокою! Не надоїдай мені тими дрібницями... Степановна, Авдотя, Катя! ідїть собі: Іван Алексієвич сейчас до вас прийде... Ідїть. (Всї топною кромі Петї і Проскудиї Филиповни відходить). Петя! і ти, голубчику, йди, зараз обідати будемо, потім із тобою. Іди голубчику!.. (Цїлує його, Петя відходить).

(Конець буде.)

заздрости кинулся вскорі опять на дивний порядок. Спільно пожите вийшлось для обох немилиме, хоч Черкавський в послідним часі, зі шкодою для свого інтересу (торгував вином), пересиджував завсіди дома і пильнував лише жінки. Аж опівдні наступала трагічна розв'язка. Цілий день провели обоє мирно і після вечірнього проходу засіли до спільної вечері. Він був напівп більше, чим звичайно, ніжний супротив жінки. Нараз, виславши служницю до антреси по якийсь їдж зачинив двері від кухні, добув з кишені револьвер і вимірив дівчі до жінки, раптовно її тяжко в голову. Перелякана женщина упала на землю, а тоді він положив ся біля неї і кількома пострілами в голову положив свою житю конець. Очунівши со Черкавську, котра зірвавшись, побігла до сінній каменяці і залита кровю почала кричати: „Ратуйте! доктора!“ Вскорі появилися Черкавських напоминались судівами. Одні стали ратувати Черкавську, другі, бачучи Черкавського мертвим, післали ратункову стацію і повідомили поліцію. Прибувша комісія могла лише освоторити тяжко ранену Черкавську і відослати її до шпиталю а трупа до інституту судової медицини. В поліційній звіті появив Черкавський, що відбирає собі і жінці життя задля того, що вона не хоче забути про свого давного любчика, а надто вирвала бажання, щоби їх обоїх похоронено в одній гробі, на що виплатив 500 кор. кошенці в касі спілки.

Смерть польского графа. В Ніцці, в полудневій Франції, де як звісно, з'їжджають ся всякі богачі на забави, відбували ся сими днями перегони автомобілістів, в котрих брав участь також гр. Зборовский. Сей панок є одним з перших европейских шпортовців і звісний з того, що тамтого року в перегонах автомобілістів з Парижа до Відня прибув першим до мети. Опісля потерпів свій шпорт життєм. Дорога, котрою їхав, зачинаєсь під Монте Карльо і остріи закрути. Отже гр. Зборовский гонячи тою дорогою незвичайно шпидко не міг скрутити на час свого автомобіля, котрий ударив о стіну скали з такою силою, що граф дістав ся під его колеса і з розбитою головою згинув на місці. Его товариш бар. Валандіно потерпів тяжкі рани. Після сеї пригоди перегони здержано. Цікаве, що катастрофа дучила ся на тім самім місці, де перед двома роками згинув в подібний спосіб, в наслідок розбитя автомобіля, механік Бавор.

Оповіщене. Загальні збори руської народної каси позичковоі і ощадничої з необмеженою порукою в Кучурові волинім, відбудуть ся в вівторок 7. с. м. 1903 в народній школі сьв. Марії о год. 3-ій по пол.

Семен Бринчук начальник. *Володислав Бачинський* заст. голови.

Малий фейлетон.

П. Галайда.

Малюнки.

I.

Широко розкинула ся за селом поле; кудись-то далеко-далеко, наче на край сьвіта погнало ся воно і там виходить ся з небом, котре все немов наметом прикрило. Зелена, як волосє мадьяр, ярина украла собою все поле; путівочці ніде упасти на чисту землю, і тільки дорога, не дуже бита, но дуже гадзена дорога наче жовтенькою гадюкою повила ся по полю. Нема нікого у полі — і тихо всюди, як у сні. Но проскрипить віз чумака, поспішаючого до дому, до своєї жінки і дітей маленьких, везучи ім і пранників, і кавару, і одежини усякої і других гостинців заморських; но прогукає плугатир на половних своїх, що день-у-день роблять-працюють у куні з господарем, добуваючи йому або шматок хліба, насущний той гіркий, або достаток зайвий; но просвистіває парубіка, ідучи рамом від дівчини і несучи у серці і пісню жартів і поцілунків і тихий спокій вірного кохання. Тихо, зовсім тихо у полі.

Аж ось у зеленому вчинію, що високо кинувся ся у гору, показала ся висока сива шапка. Хтось ішов поміж зеленим хлібом, двигав ся по дорозі — і от на дорогу виступив високий старий козак. Жупан на нім дуже доброго сукна; широкі, як море, сині штани; чоботи вже трохи пообтерані; тонета но дуже вбілений полотна сорочка; бандура-сопутниця за плечима і довга люлька-бурунька у зубах — все його богатство. Весело йде він кудись-то, куди жене його молода сила, живий немовичений мозок і нестальна жадоба слави, тієї вічечної, що усему сьвітови багато шкодить. Усміх грає на його смуглявому обличчі, весело дивлять ся його карі дівочі очи. Чорний вус, що тільки що пробив ся над губою»; брови чорні, котрі наче темною дугою повили очи; високий рівний лоб без єдиної смужки на нему; повні рожеві губи, здатні тільки до поцілунків горячих: все-все дишало ся весело і весело заглядало уперед.

Але він застановив ся, оглянув ся. Геть-геть за вчиніом видко було ще темні поосьвічені верби; біла перина маячила на панському набори своєго стану; баштою — і більше нічого не було видно. То село... рідне, кохане село... Хата... садок зелений... Жінка молода, що похазяює ся вони щиро у двох — і темна смуга лягла надовж усього чола; темними пружками побігало ся все його обличче, брови насупили ся, очи стали грізно дивити ся і міцно стулили ся губи...

Він не довго стояв так. Випустив з зубів люльку, і вона повисла на черезі, обвішаному бляшечками, підвісками, тільки різними ремінцями і усякою-усячиною. Зняв з плечий бандуру, підтроїв її і ударив пальцями по міднях струнах. І заплакала, заголосила бандура: тугою кохаючою дзвеніла жодна струна, дотикала серця і обхоплювала його жалем. Пальці тихо ходили, наче блукали по струнах, і сніг них неслась ся у полі стогнучи жалібні згуки. Так тільки мати плаче, виряжаючи у похід свого єдиного сина...

Але ті згуки почали змінити ся; бандура почала вигравати голоснійше; дзик ті вже не віддавали ся сумним жалібним колїром, а щось-то молодецьке, козацьке почало вискакувати спід його пальців. Згуки все робили ся міцнійшими й міцнійшими, бандура все дужче і дужче вигравала — і от засьвистала козак.

Голосно, легко сьпівав він пісню широку, як степ український, свободну, як сама вільна воля, і надячу, тягнущу до себе, як діла козацькі... Полетіла ся пісня по-над засвущим миром...

От струни дзенькнули послідний раз; послідний раз крикнув козак, наче кинув сполохнув; закинув бандуру за плече, насунув на бакір шапку, вільно усьміхнув ся — і не знать куди подав ся козак хлопський.

II.

Шелестить, шепоче очерет над річкою; тихо свистить вітрець поміж острим листом, то нахиляючи очерет до води, то знов підхиляючи його назад; темна хвиля смутно бєть ся о берег, плещоть ся і знать підсвищує, і неначе стогне, плаче... Небо покрите хмарами, і тільки коли-не-коли гляне місяць зза тучі, осьвітить на хвилину темну річку з очеретами та кугуном, широкі лани по обох боках ѣї і досягне до байрачка, що тягнеть ся геть-геть аж за луками — і більше нічого не осьвітить, і сховаєть ся за хмари. І знов потоне у темряві річка, і знов тужливо зашелестить очерет, тягнучи пісню за пісною — тільки щось йому мішає... Знов гляне місяць зза хмари, осьвітить очерет — і тепер тільки зобачив він у очеретові щось біле, похабно над річкою. То мабуть дівчина молодесенька вийшла в гаїну північ з хати по-воду тай замилилась об милому-коханому; то мабуть стара баба-ворожка, нашептує й чаклує на лихо собі і людям. Ні, місяцю, придивись ся краще. Он на голові у неї очіпок мінощий; коса не заплетена по дівочому, а вибила ся зпід очіпка і копиця побігала по долині; не дівоча уже колірія платта облягає стан ѣї гнучкий, а чорна товста горьга розіслала ся по землі, калячи са у глевкі. Тож молодиця вийшла до річки, прилала до неї і плаче, повірює своєю тугу незнаному тільки очеретові та кугуну. Це-ж вона своїм раданням мішає плачу очеретовому і його пісьмам; це-ж вона прилала до землі, розстилаючи своє коси по долині і не дивлячи са назіть, як вона поповзали і впали в річку.

Чого-ж вона плаче? Чого сумує гірко? Прислухай са, місяцю! Може жаль їй своєї волі дівочої, котра дівчина дорожчим над усе здаєть ся і тільки коханому може бути віддаваю? Так дивна са, молодице, кому віддавала! Може за нелюба вийшла дівчиновька, слухаючи батька та матір, і плаче тепер, побиваєть са, споминаючи о милому-коханому? Так не плач, молодице — не верноть са; як літа, не верноть са... А може вийшла голубонька за нашицю-нетягу, і замість тихого спокійного раю у хатині знайшла щоденну полотнечу, лайку, гармідер? Так дивна са, молодице, як би поправити...

Ні, не такий не плач, не така туга... „Покинув, покинув“, вирвалось са у неї з риданнями — і місяць усе зрозумів...

О, славо, славо козацька, зотлівай-потлівай як сон, як хвиля! Діла преславні козацькі-молодецькі! Віро наша занедбана, осьміяна, паругана — се ви отняли у всі молодині усе... А може ні? Може гульна широка лицарська, розгінні кармазини товариства Низового, турецькі таляри, чорняві жадесні пригнали его до себе? Так нехай же, нехай напхає ними пельку неситу! Нехай вони своєю вагою задушать, задавлять его, щоб він і сьвіту Божого зза них не вбачив, щоб і голосу соловійого не почув за їх нескінним дзвоном...

Хляпо блиснули очи у молодиці; встала вона, постояла трохи, дивлячи са на чорні хвилі, і пішла собі у хату на вічне терпіння і мудрість. І вістав са знов сам очерет над річкою; знов тільки его сумний давій чути було у темряві, мов тисячі сопілок стихи вигравали, щось споминаючи; і знов нахилив его вітер аж до води і вмить відхилив.

III.

Шумить, гуде весела корчма. Багато людий у празниковій одежі сидить за стільцями перед повними пляшками варенної і оковитої; багато сьвромах стоїть перед ней, сидить на долівці, повалило са на траву у садку біля корчми. Жидарендарь тільки потирає руки, похазяюючи та прислухаючи са до панного гомону, та щось весело шепоче на вухо своїй жирній Сурці, а та, розтягнувши пельку до вух, тільки киває головою. За стільцями чути гомін про діла громадські, хвастощі, пані покрики. Инколи чутно пронизний окрик: „Жидо! Янгелю! Ще!“ — і жид біжить туди, гнеть са у три погибелі, шуткуе над собою, над своєю грубою Сурою, над своїм жидівством, плює над своєю вірою.

Аж ось у корчму увійшов ще молодий козак. На ньому ще новий кармазиновий жупан, але вже з него висять лахміти і видні кой-де сплоїнь продрані дірки. Широкі червоні штани і жовті чоботи сапянці були дуже запалені у дехтю, і на них товсто повістдала курява. Не здоймаючи високої з кармазинового верха шапки, підійшов він до стойки, вилив з глибокої кишені черпачка і жовчки кинув его перед жидівською. Дивлячи поволиа са він поміж пляшками і вилав до долу. І як жид і жидівка кинули са его підобмати, козак уже сидів за одним з стільчиків, і на столі лежала его шапка. Він похилив голову і похмуро дивив са на стіл, не вважаючи на те, що діять са округ його. Та й на нього мало хто дивив са, хиба молоді безусі парубки видивлялись за задрістю на чорний его вус і на чудову синю шапку. Між тим жид, зігнувши са у досятеро, підбіг до козака і запитав, лагідаючи йому в очи: „Що панови треба?“ Козак тільки здивовано глянув на него своїми мутними очима, і жид немов сказений кинув са на двір і через хвилину вніс і подав козакови стару засмолену пляшку, а Сурка принесла полну чарку. Козак узяв пляшку, підбив у неї горлo об підлівку, налив у чарку пресвітчастого вина і, не роздивляючи са, випив.

Так він випив усю пляшку, і з жалним квитком і без того важка голова его все нижче нахилялась са долі, все мутніли і мутніли очи і все слабше попускали са руки. От він підняв останку голову у гору, глянув посоловілими очима на все, що було перед ним...

„Ой, корчмо, корчмо-княгине!
Чом-то и тобі добра козацького багато [гине?
І сама вся неохайно ходиш
І нас козаків-нетяг під случай без свиток [водиш“...

...нині, хрипло скрикнув він, ударив чарою об стіл і низько-низько опустив голову на груди...

(Далі буде.)

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

В глухім кутї. Оповіданє. Написав Богдан Лепкий. Коштом і заходом товариства „Просьвіта“. У Львові, 1903. З друкарні Наукового товариства ім. Шевченка.

Народні думи. Виданє руского педагогічного товариства, ч. 107. II. частина. З ілюстраціями. Виорядкував і поясниа др. М. Пачовський, ц. к. професор акад. гімназії. Ціна 55 сот. У Львові, 1903. З друкарні Наукового товариства ім. Шевченка.

Абу Казимові Канцї. Виданє руского педагогічного товариства, ч. 106. Арабська казка. Написав Іван Франко. Друге, поправлене виданє. У Львові, 1902. З друкарні Наукового товариства ім. Шевченка.

Мами. Нариси із нашої домашньої педагогії. Віра Лебединська. Виданє руского педагогічного товариства, ч. 105. У Львові, 1902. З друкарні Наукового товариства ім. Шевченка.

Телєґрами „Буковини“.

Львів, 4. цьвітня. Князь Евстахій Сангушко, буцний краєвий маршалок і намісник Галичини, помер нечайно на вибух крови в Ґрісволоцеви.

Відень, 4. цьвітня. Correspondenz-bureau доносить, що его Ексцеленція краєвий президент Буковини барон Бурґґраве зістав перенесений в стайлий стан спочинку. При тій нагоді зістав відзначений великим хрестом ордору Франц-Йосифа. На його місце президентом краєвим Буковини іменований радник двору принц Гогенлоге-Шіллінґсфірст.

Відень, 4. цьвітня. На нинішнім засіданю віденьскої громадської ради вибрано на 145 голосуючих бурмістром поіменно др а Люґера 124 голосами, 21 картон віддано чистих.

Париж, 4. квітня. З добре поінформованих жерел доносить, що англійский король Едвард VII. зложить передусім візиту папі Львови XIII. а потім з початком мая прибуде до Парижа в гостину до президента Любе. Знова італійский король в своїй подорожи до Англії прибуде в дні до Парижа і тут здибаєть ся з Любетом. До сих візит приписують політичне велике значінє.

Саламанка, 4. цьвітня. Студенти демонстрували против правительства і обкинули жандармерию камінем. Жандармерия дала вогня. Три особи пало трупом, а дуже багато є раненых.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в тридцятьовій ширині стрічки) по 4 сотики за вершок. — При кількаразових уміщеннях опускається на пятий процент після скількости уміщення.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберга ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньсного срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі воронцові і з правдивих струсевих пер, ручки перлові і з черепахи. *Вахлярі Gazé, найновійший виріб*, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: *білі Glacé, шкіряні Земіш і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.*

Коци до недорожи на повози і сани, а також накривала на ліжка. *Найновійші бронзові товари і з старого срібла.* Склад правдивих петербурзьких калошів і черевиків до снігу.

Галєві краватки: найновійшого жанру. Галєві мужеські сорочки шовкові, з Ріпсе і батисту. Найновійші ковнїри і манжети, хустоцки шовкові, батистові і полотняні. Гузики до ковнїрів і шемізетові. Мужеські шкарпетки.

Зіза пізнього сезону продають ся по дуже знижених цінах всї товари кожухові, плетені, вовняні і черевики.

Прибори до Lavn-Tennis, ракети, палки, до сього черевики всяких родів і инші шпортові прибори.

Більші засоби на складї: перукарьскі кучми, дамскі заручавки, чапочки, колїри і т. д. Правдива білизна Сгера: плетанини, мужеські панчохи, шкарпетки, Chenillen Escharpen і хустки, вовняні шалї і хустки вовняні і полотняні дамскі спідниці, камашки; огрівачі пудьса і литок; плетені вовняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і дітий, а також футровані штіфлєти. Черевики до сонганки для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

(—)

Дрібні оголошеня.

Валєриян Скварнїцкий

артист-різьбар, улиця Вайнґ-Горя (Weinbergґasse) 26, спеціалізує ся в сецесийних рам портретових, ґотів до надобів цінат живецких, різьби церковної, портальів і т. п., виконує всякі замовлена точно і дешево. (—)

Осип Нехцай (—)

робітня обуви мужеської і дамеської (спеціалізет-абсольвент чернівецкого технольоґічного курсу, полковий достависць обуви при п. і. к. 22. полку обор. краєв.) в Чернівцях, ул. Поґоже ч. 26. приймає всякі роботи і виконує їх солїдно і дешево.

Особа,

інтелїґентна, привичної акуратности, знаюча ся на господарстві дімнім, шукає місця яко ключниця, господиня дому, паріцтелька або товаришка. Місце прийме і на провінції. — Ближших інформацій удїлить канцелярия друкарні тов. „Руської Ради“ в Чернівцях. Петровича 2. (3—10)

ПАПІРНЯ „РУСКОЇ БЕСІДИ„

поручає

МАЛИЙ КАТЕХИЗИС

Ціна 30 сотиків.

Хто купить 50 примірників, той дістане 10% рабату. (0—0)

Чернівці, улиця Петровича ч. 2.

Важне для кождого!

Випродаж!

Важне для кождого!

На лишо дальший час, лише за 2 зр. 95 кр. прекрасний годинник, ґарнітур з 14 ґудзиків, а іменно:

1 годинник нікльований, анкер ремонтоар (на жадане посріблений) з гарно ґравіруванима окладзинами, докладно пречутьований, з трилїтною ґарантією і етуї.

1 гарний ланцушок з ґольдини або ніхлю з хутлєм. Паризкої системи.

1 шпилька до краватки, з ґольдини імїт. бриляит.

1 пара позолочених спинок до манжетів, марки „Garantie“.

1 ґарнітур (5 штук) спинок з ґольдини до камізрців і сорочок.

1 пара ґонтків з правдивого срібла, значного уряду. 1 (3—20)

1 перстень ґольдини з гарним каменєм.

1 кишенькове зеркальце і етуї.

Той самий ґарнітур з годинником золоченим в огню, який не тратить полиску вистує лиш 5 зр. 10 кр.

Сих 14 гарних і ціпких предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за посилаткою або насилною наперед ґрошей) ґірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Колиб со шому не сподобав ся, може до 8 днїв завернути і дістати ґрошей назад, одно нема ризика. — Богато ілюстрованої катальоґа годинників, ґарнітур золотих, срібних і з хіньсного срібла товарів по малій цїні — дешево і ґратис.

Друкарня „Руської Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Красне, добре і дешеве.

Улиця Ратушена ч. 6 Готель „Централь“.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Улиця Ратушена ч. 6 Готель „Централь“.

Кождого сезону **НОВОСТИ** для конфекциї пань, паничок і панів. Новости: в Жакетах, накидках і плащах з найліпших штофів вітчизняних і заграничних фабрик.

Магазин одягів дамских і мужеских **Чернівці** ул. Ратушена 6. Готель „Централь“ (в льокалю Якоби Ґольда)

ВСЇЛЯКІ ЗАМОВЛЕНЯ виготовляють ся сейчас.

Одяги для панів, хлопців і дітий. Загортки, ульстри і шаперони. Футра хиченькі і до подорожи і вечірні в сім ґалузи входячі артикули з первородних фабрик.

Красне, добре і дешеве.

Шерина буковинська

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведене

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерського курсу ц. к. технольоґічного ремесльного музея у Відни, і заграничного судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дітей.

Замовлени виготовляють ся сейчас в заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати п'ятнайтий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

Доносимо до загальної відомости, що вийшли **„короткі православні молитвенники“**, видані товариством „Руска Бесїда“. Купувати можна в нашій Папірні (улиця Петровича ч. 2, Чернівці). Ціна примірника в гарній оправі 24 сотиків (12 кр).

(0—0)

Усувач нагнїток

Ґ. ФАЙЄЗ

Чернівці, ул. Руска 8.

5 (1—4)

Найновійші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарні „Руської Ради“, в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Руської Бесїди“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 2

звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закуповували не де инде але в нашій папірни

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловцї, пера, стирки, (радирки), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, лїнії і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній цїні і зможуть на тім красний дохід мати. Всї ті артикули суть далеко лїпші як в инших склепах.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарні товариства „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 37. Чернівці, середа дня 25. марта (7. цьвітня) 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятниці і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи вертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цілий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини" 10 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Волохи а Русини.

Під таким написом „Deşteptarea" помістила дві статї, в котрих старає ся перекручуваними фактів ослабити враженє интерпеляцій, які наші посли поставили в радї державній про попів-румунізаторів з Люди-Горичі і з Нових Броспівців.

В першій статї „Deşteptarea" робить просто з білого чорне, а дня ніч. „D." закидує Русинам і краєвій радї шкільній, що вони зробили з волоських попів в Михалчу, Джемінах, Чагрі, Нових Броспівцях, Кучурові великім, Гінтештах, Вовчинцях і в Люди-Горичі школи руські, наставивши там учителів-Русинів, що зрущили волоські дїти, зробили з них нівчарів. Отсе замість цїлої балаканини першої статї, котру „D." кінчить тим, що Русини підняли крик, бо в послїднім часї краєва рада шкільна почала дещо прихильнїйше відносити ся до — румунізациї.

Приганьбою ся тепер тому „зрущенню" названих в горі шість близше. Зробимо се на підставі справоздань краєвої радї, а то першого з року 1876/7 і послїдного з року 1900/901, які появили ся друком.

Ото школа в Чагрі числила в р. 1896/7 Волохів 149 а Русинів 45, а вчено лише у волоскій мові, бо так зарядив був пів-румунізатор Борар, хоч викладовою мовою була й тодї волоска і руска. В р. 1900/1 за того самого Борара і управителя школи Волоха Слупшиньского викázано вже 150 Волохів а 124 Русинів, що вчать ся в осїбних кляcах у своїй мові. Отже нема тут під сном двох Волохів нїякого рущенia, лише змінила ся давна румунізация.

В Кучурові великім було 1896/7 р. в одній школї 32 Волохів і 225 Русинів а в другій 39 Волохів і 228 Русинів, а в р. 1900/1 було в одній 27 Волохів і 347 Русинів а в другій також 27 Волохів і 346 Русинів. В обох школах була та є й доси викладова мова руска і волоска, управителї обох шкіл Волохи Стайкович і Бренцук, сьвященники самі Волохи.

В Люди-Горичі було р. 1896/6 всего **15 Волохів** а 61 Русинів після наказу учителя-Волоха Шкраби і сьвященника-Волоха Іліоци, а викладовою мовою була лише волоска! Питаємо ся, чи се стан нормальний? Чи се не очевидна румунізация?

В р. 1900/1 находимо в сїй школї 8 Волохів а 82 Русинів і мову викладову руску запровадженo наново що й волоску мову викладову? Чи се справедливе щоби **8** дітий волоских набирало полови ну всего часу науки і щоби їх трактовано на рівні з **82** Русинами, колиси в инших школах є й по кільнадесять дітий руских, для котрих нема нїякої науки рідної мови. Отсе той прихильнїйший румунізаторскій новий курс, проти котрого „Дештептара" не позволяє Русинам і сказати ся!

Та йдїм далї! В Михалчу було 1896/7 року 209 Русинів а лише 27 Волохів в викладовими мовами руска і волоска. В р. 1900/1 є в школї 209 Русинів а лише **2** Волохи, задля котрих нема вже управдї волоскої мови викладової, але таки є наука сеї мови. В сїй школї є від давна учитель-Волох і славний пів-румунізатор Воронца, отже нїякий Русин не зрущив там волоских дітий, бо їх, як не було, так і нема. Всї сї школи є в черновецькім повітї під надзором інспектора Волоха Жанковского, котрому й „Дештептара" не може заперечити охоти до рущенia волоских дітий. Инша річ, що й він не смїє вже тепер позволити, аби руских дітий записувано за Волохів як давнїйше. Але що й тепер дїє ся румунізация руских дітий, доказом на те село Молодія, де була в школї колись і руска мова викладова, а тепер сї нема, хоч є там цїлий кут руский.

В Джеминах було р. 1896/7 всего 41 руских дітий а лише 5 волоских а в році 1900/1 було 44 руских а тільки 4 волоских, задля котрих вчать там і доси волоскої мови. Чи й сего румунізаторам замало?

В Інотештах инов було 1896/7 року 129 а 1900/1 р. 168 руских а не було й нема ані одної волоскої дитини, а мимо того вчать там ще й тепер волоскої мови.

Чого-ж хотять ще румунізатори? Не вже волоскої мови викладової для самих руских дітий. Розуміє ся, що сего, се-ж каже „Deşteptarea" виразно. Такі чуда дїють ся на Буковинї ще й доси, н. пр. у Волоскім Вашлові волоска школа пошла руских дітий. Так було до недавна і в Нових Броспівцях, де 1896/7 р. виказано 60 Волохів а 79 Русинів, колиси при ревізиї школи не найдено й кількох Волохів. Се було просте фальшованє урядових документів, за яке Русина укарано би як найострійше, колиси Волохам уходить повно безкарно. Доводом румунізациї в сім селї є факт, що р. 1900/1 під інспекторомВолохом виказано 156 руских дітий а ні одної волоскої. Мимо того й доси фігурує там волоска мова викладова а місцеві румунізатори винаходять і доси фальшиві дані, на підставі котрих румунізатори добивають ся удержанія венорального стану і на дальше.

За те в сусїдній селї Старих Броспівцях, де передом була волоска і руска мова викладова, не вчать вже зовсїм руської, хоч в р. 1896/7 виказано руских дітий 27 на 15 обовязаних, що було очевидним фальшивством, а нині в р. 1900/1 було їх ще 24.

Звертаємо на сї румунізаторскі махінациї увагу наших послів, щоби зажадали видїлюванія мішаної комісиї з краєвої радї шкільної на місце, котра би переконала ся, що заводить попи-румунізатори в Люди-Горичі і в Нових Броспівцях, за котрими заступає ся „Deşteptarea". Се конечно задля сконстатованя правди і відперти румунізациї, котра, як се каже „Deşteptarea", починає в краєвій радї шкільній вже находити більше прихильности.

В другій статї „D." балакає про церковні справи і тїшить ся, що на сім полї „славянські аспірациї" не могли розвинути ся, бо брак сьвященників руских і „неоправдані" жаданя не сповнюють ся так скоро, як жаданя шкільництва.

Які неоправдані ті руські жаданя, що сповняли ся на полї шкільнім, доказали ми в горі, із сего видно, що румунізатори уважають „неоправданими". Тому записуємо признанє „D.", що таке жаданє, себто усуваніе румунізациї в руских сїл, на полї церковнім не сповнює ся, на вічний доказ справедливости консистореї, Морари, Калиновуа і Бежанп, котрим „D." приписує „начинність" одинакову для Русинів як і для Волохів; бо „D." не знає нїчого про які небудь скарги національні, а лиш хиба проти свого сьвященника волоского, але й рускоro. В дїецезії панувало, каже „D.", мир з винятком „кількох малих епізодів" в наслїдок католицкої аґітациї Русинів; бо все то, що списано в книжцї „Die Lage der gr. or. Ruthenen" неправда.

Ось так то коротко і невеликим коштом, бо голословно, без нїякого доказу упорала ся „D." з сею справою.

„D." не находить і нїякої вини з боку управи церковної згляду браку руских сьвященників а добачає причину сего браку в тім, що є десять руских стіпендий на фільозофічнім факультеті, отже Русини волїють занимувати ся на фільософію нїж на теольогію, щоби відтак і 20 років бідувати яко сотрудники.

Так „D." не хотячи признав ся, чому Русини не записують ся на теольогію, бо під румунізаторскою консисторією боять ся бідувати й по 20 років сотрудниками, колиси руські парохії стоять опорожнені або дістають ся Волохам, що не вміють руского слова. Але се у „D." як раз заслуга попів-румунізаторів, за що їм належить ся ще й похвала, очевидно тому, що сповнюють румунізаторску місію по руских парохіях.

Далї „D." каже, що завідатель парохії в Люди-Горичі Мадьор зробив испит з руской мови перед митрополитом і конс. радником Гаїцким і доказав, що знає доказадно по руски. Шкода тільки, що консисторска „Deşteptarea" не каже нїчо про те, яким чудом навчив

A. H. Канаєв.

„Бабське дїло".

Комедия у двох відслонах.

(На українське переїв В. Войнаровський.)

(Конець.)

Явл двайцять.

(Женофобов, Елена Федоровна і Проскудия Филиповна.)

Женофобов. Льолю! Ти сказала, що я до них прийду, а я до них не піду, не піду... не піду!.. Попроси Проскудию Филиповну.

Проскудия Филиповна. Я від нас ни таджаю, я сказала вже...

Елена Федор. Ах до тих дрібниць мені, Joan, нема дїла... Дай менї шаль!

Женофоб. Льолю! То дивне із твоєї сторони... Таже вони мене просто замучили...

Елена Федор. Дай менї шаль і дай „Новое Время", я до обіду прочитаю... Та поснїдаємо ся із обідом. (Лягає на канапку).

Женофоб. Льолю! Льолю! Я тебе не пізнаю... ти завсїгди була така добра!

Елена Федор. Я і тепер така сама, тільки я роблю правдиву роботу, а ти дурницями занятий...

Женофоб. Які то дурниці! Мені цїлий день ні хвилиночку спокою не дали...

Елена Федор. Адиже то все такі дрібничи...

Женофоб. Так ті дрібниці, найгірші із всього на свїтї.

Елена Федор. Ах, менї зовсїм об тім не хочеть ся спорити... Я утомила ся... (сердито). Дай-же менї на поміч шаль і газету!

Женофоб. Проскудия Филиповна, не бачили ви де Льолин шаль?

Проскудия Филип. (Блиснувши ся). Ні вже мені всякого... Ви і тепер іще не перестали — всюди мене!.. Я сказала, що я відїду!..

Женофоб. (Відшукавши шаль подає Єлені Федоровній). Відїджайте, відїджайте!.. Дуже радий!

Проскудия Филип. І відїду, і відїду! Всіх розгоните своїм гїдованием. Всїх розгоните! А що тоді зробите?

Женофоб. Без вас обійдемо ся... Як би не ви, то і я не занимав-би ся тим „бабським дїлом". Іван вас та історія очинила ся... Все ваші сплетні... Іван вас і посадив збув ся.

Проскудия Филип. От не пречудесно! Дякую, дякую вам! (Відходить).

Явл двайцять і перша.

(Женофобов і Елена Федоровна.)

Елена Федоровна. (Гляднть в газету) Та властиво жалуєш, Joan, що проміняв ся зі мною роботою?

Женофобов. Ах, як ти знала, як я жалую, Льолю!.. Льолю! (Кидаєть ся обнимати Єлену Федоровну). Голубочко, Льолю! Прийми ся за ґаздівство, відступи менї моє місце в уряді. Прошу тебе! (Цілує ся).

Елена Федор. По перше менї самій занятя дуже до вподоби і воно менї дуже гарно йде. По друге, ти забув, що те все зависить від нашого шефа, дядька Ломова... Як його попросить; нас ти суперечка із Ольгою... Ні, то тяжко!

Женофоб. Льолю! Голубочко! попадь ся, прошу тебе, я просто із розуму зійду, як іще лиш кільки день лишу ся при тім „бабськім дїлї"... Попроси Ольгу!

Явл двайцять і друга.

(Ті самі і Ольга Алексіевна.)

Ольга Алексіевна. А ось і я...

Женофобов. Тебе Оленька і треба...

Ольга Алекс. Чого вам?

Єлена Федоровна. От йому надоїло і вже дуже тяжким видаєть ся „бабське дїло". Просить, щоби проміняти ся із ним за його положенє...

Ольга Алекс. Щож-то брате, так скоро нам надоїло таке „дармованє"...

Женофоб. Страшенно, Оленька, надоїло! Так надоїло, що я дуже жалую, що в дав тобі слово, але пречінь я його дадержав...

Ольга Алекс. І розказав ся.

Женофоб. Та, власне розказав ся...

Ольга Алекс. Треба бути в положенію женщини, щоби понятн, як несправедливий вгляд мїв мужчина-муж, що вже нї за що сї „бабське дїло".

Елена Федоровна. І хвилї спокою не дав сї...

Женофоб. Ах, дорогі мої, ну, я не понимав, ошибав ся... Ну, ну! не нападайте вже дуже на мене!

Елена Федор. Ну, ходи до мене, мій милий чудаку!

Женофоб. Ну, Льолочка, обдумай-же, як менї знять пошасти ся до бюра?

Елена Федор. Треба Федора Павловича попросити...

Ольга Алекс. А я як їхала, то стрінула його на Гороховій, він давав менї знати, що їде до нас, але я йому сухо показувала ся...

Женофоб. От то вже незаслужено, незаслужено, Оленька!

Ольга Алекс. Як не заслужено? Ви-ж самі того хотїли, я тільки для вас, брате, із ним посперечала ся!

Женофоб. Помири ся: він гарний хлопець.

Елена Федор. Дуже гарний, і я би дуже

ся Мадьор так скоро руської мови, котрої, як сам заявив на письмі, коротко перед тим не знав і слова. А що ми в такі чуда не віримо, то або неправда, що Мадьор тогди не знав або неправда, що тепер знає по руски.

Але й сама „D.“ вилю не вірить в те, що Мадьор знав добре по руски, бо каже пара таки далі: Хоч би Мадьор знав по руски лиш мало то й се виставив, бо Горяча мішана парохія“.

Ось вам і аргумент, тому що Горяча руско-волоска, то 20-літний с о т р у д н и к Мадьор, хоч знає (?) по руски лиш трошки, заслугує на перше місце перед прочими убігателями-п а р о х а м и, що вміють добре по руски і по волоски. А чому? Бо кооператор Мадьор румунізатор. Тому то по думці „D.“ інтерполяція русских послів несправедлива.

Так само, каже „D.“, несправедлива інтерполяція, що звернена проти Д. Поповича з Нових Брусниць, бо тамошний парох (Костин) знає по руски, а Попович, хоч не знає по руски, то потрібний для волоских парохіян, отже его іменованє було зовсім оправдане.

Ну він і оправдує своє іменованє для одних Волохів, що рекрутують ся там із к і л ь к о х шляхтичів, що не вміють по волоски. Він їх вчить по волоски, робить для них читальню і касу, а що найважніше ходить против русских сесиї, рускої школи, рускої читальні і руської каси, ганьбить устно і в „Deşteptar-i“ на все що руске, бо навіть належить до румунізації церкви, називаючи все, що руске, уніцким, чим відвертає руских селян від їх рідної мови. Він навіть не вчить релігії в школі, бо мусів би вчити її по руски, а руска релігія то уніцка, а віра православна то волоска віра.

Ось на що післала консисторія сего попа-румунізатора в чисто руске село! І се стало ся вже за нового Митрополита. Ось чому інтерпеляції наших послів „D.“ не в смак. Найже сміє судить, чи вони не оправдані, несправедливі, і хто против сего лише нападництво, хто кого хоче винародовити, хто в кого рад би мати винчарів.

Дякуючи нашим послам за те, що уміннули ся за нашу кривду, просимо їх не спускати з ока тої прихильності для румунізації, якої „Deşt.“ надіє ся тепер вже від рішаючих сфер. А Русинів заявляємо, щоби нам доносили н а й д о к л а д н і й ш е про кождий крок румунізаторский задля т о ч н о ї інформації русских послів і всего сьвіта про наші кривди.

хотіла, щоби Ольга вийшла за нього замуж..

Женофоб. Так, так, але... знаєте, що, мої дорогенькі? Адже я знаю, що Федор Павлович гарний чоловік.' І знаєте що?.. (Ломов входить). Наші мої дорогенькі! Ось і він! (кидає ся йому на встрічу).

Явл двайцять і трета.

(Ті самі і Ломов.)

Женофобов. Федоре Павловичу... Федоре Павловичу!.. Ат, та що тут толкувати... Ольго!.. Ходи сюда!.. (лучить руки Ломова і Ольги). Беріть ся, але беріть ся і не помічайте мене) в дверях показує ся Андотя) а головне не уважайте „бабського лїка“ дурницею...

Елена Федоровна і Ольга Алексіевна. Славно, славно, славно!

Женофоб. Пождіть...

Андотя. Прошу пана! (торгає його за плече).

Женофоб. (штурчує ся). Вон! Іще й тепер! (Всї сьміють ся). Сьмійте ся, сьмійте ся, не вадить посьміяти ся... Ну, тепер все поміряно і всї можете поцілувати мене. (Елена Федоровна, Ольга Алексіевна і Ломов обнимають і цілують його). О це то я люблю!..

Занавіса спадає.

В обороні поєдинків.

Пятникова дискусия в раді державній над відповідію міністра Вельсерсгаймба в справі лїги анті-поєдинкової і сї відносин до армії, згляном нечинних і резервових офіцирів, доказала іще раз, що в Австрії армія стоїть понад все, виросла понад право, конституцию а парлямент стан ся її нигідним підніжком. Розказ міністерства оборони краєвої, що заказує офіцирам нечинним належати до анті-поєдинкової лїги і накидує тим офіцирам в їхніх особистих справах чести виключну компетенцию військових рад говорових, так с неконституційний, що належало ся сподївати гострої а одноду шної реплїки зі сторони парламенту. Реплїка, що правда була остра, але не одноду шна. Коло польске, як звичайно сховало голову в пісок і дало правительству, як звичайно, мовчки своє placet.

Оборона міністра Вельсерсгаймба мала також характер прямо з'ігнорованя парламенту. Він підмовив по просто компетенциї Радї державній і велїв їй смирно виждати відповіди міністра війни в делегациях, десь доперва з кінцем року. Додав до того всього кілька особистих спомнінь на тему скількости поєдинків за часів його вступленя до служби а тепер, хвалив, що давніще поєдинки оклонені були тайною, а часї коли тепер — щось страшного — о кождім поєдинку пишуть часописи — і спінчив. Міг собі однако заощадити і сего труду, бо-ж остаточно в парлямент австрийскім і так нїчого йому не стало-б ся.

Цїлий тягар борні з поєдинками спав на здецидованих клерикалів і соціалістів. І вони також не щадили гірких слів острої критики. Посол Толлінгер зазначив, що теперішний розпорядок міністра війни є прямо заохотою до тяжких нехтувань устави. Пригадав заяву міністра оборони краєвої в квестії поєдинків в часї дебати над контингентом рекрута, почім сейчас видано той розпорядок і заявив, що брехнею є коли утримує ся, що той розпорядок не був тайним.

Разом з міністром оборони краєвої пайшли ся єдино Всенїмці, котрих генеральний бесїдник Бергер, не може собі з'образити армії без поєдинку, а думає, що радше належить домагати ся такої реформи, аби поєдинок нанїть в сферах цивільних не був річию законно забороненою!

Вісти з цїлого сьвіта.

— *Проект устави о еміграциї.* Випрацьована устава австрийскої о еміграциї зістало прискорене, так що законопроект вже в найблизшім часї буде викінчений. Правительство приложує здасть ся вагу до того, аби закон о еміграциї в як найкоротшім часї станув на порядку *денним нарад парламентарних.*

— *Розруха на Балканї.* Дня 31. марта Альбанці в силї 8000 людий підступила під Митровицю. Супротив нечисленної турецкої залоги були они цілі побіди і тому вислали до губернатора зазив з жаданєм, аби видав їм российского консула. Очевидно, що губернатор відмовив жаданю, але бодчи ся поражки а підтак різні в місті, не сьмів Альбанцїв зачінати. Альбанці почали обстрілювати місто. Тодї *вмішав* ся в справу российский консуль Щербина і зажадав від губернатора, аби виступив в оборонї міста. Розпочала ся підтак завзята, зимна двогодинна борба. Турки, що мали мало що більше як 1000 людий і 4 армати, таки побідили. Альбанці уступили, лишаючи на полї 50 погибших і 80 раненых. По уступленю Альбанцїв о год. пів до 5-ої по полудни оглядав консуль Щербина в товаристві комісари полїциї і свого каваса побоєвище. Коли наближав ся до порохового магазину, стоячий там на варті турецкий воян, Альбанець родом, Ібрагім пистрілив до консула і ранив его небезпечно в плечі. Відтак стрілив ще до каваса, але не поцілив его. На то надбігли другі турецкі вояки і кількома пистрілами повалили виновника на землю. Сейчас прибув і командант Митровицї та велїв перенести раненого до консулату. Прибувший слїдуючим поїздом лїкар заосмотрив рани консула. При слїдстві, яке сейчас заряджено, пізнав один з Ібрагімових товаришів, що він тому стрілив до консула, бо при нападї на Митровицю погиб в між Альбанцїв один его свояк, а цїлу борбу уважав винною консула. — Российский амбасадор в Константинополи Зіновіев доніс о цїлій пригодї до Петербурга, а до Митровицї вислав консула Машкова на слїдство. Опісля в полудне явив ся у Зіновіева вел. везир і генеральний секретар міністерства внутрішних справ і з поручення султана просили его о прощене, виявляючи, що виновник замаху і его спільники будуть строго покарані. Рівночасно, як звістно, вислала Туреччина до косівского вілаєту, де лежить Митровиця, сильні піддїли войска, аби придавити порохобню Альбанцїв. — Той сам консуль Щербина доніс в послїдних днях, що Альбанцї виступають ворожо взагалї проти христиньского населення, не слухають заряджень турецких властий і ходять оруженими шайками, рабують і розбивають. Головною причиною неподоволення Альбанцїв есть реформа, котра заводить в Македонії і Альбанії замість дотеперішної турецкої жандармериї, зложеної з музулман, отже з самих Альбанцїв, жандармерию мішану, зложену з музулман і християн.

— *Зміна регуляміну.* Всенїмцї, соціальні демократи і чеські радикали порозумілись вчера в тій цїли, аби солїдарно розпочати обструкцию в хвили, коли на порядку денним палати після стане справа зміни регуляміну. Правительство вже конферувало з ними в сій справі, але без результату. — Против зміни регуляміну має виступити також полудньо-славиньский клюб. По дуже бурливій дискусиї в клюбі дотичне внесене упало одним голосом і в наслідок того п. Шустершіц зложив президию клюбу.

— *Росия в Азиї.* Міністер війни Куропаткин вибирає ся в 4-тиждневу подорож до східної Азиї, аби виділїти сибірску зелїзницю і східно-хіньскі зелїзничі лїнії. З тою подорожию буде сполучена також інспекция граничної сторожи, бо з Манджурії надійшли послїдними часами тихі вісти; Хінці вже кілька разів напали на российскі відділи.

НОВИНКИ.

Краєвий президент барон Бурґіньон зложив передвчера і вчера п р а щ а л ь н і в і з и т и 25 особистостям, іменно головам державної, автономної, духовної і військової власти, як також обом заграничним конзулятам. Вчера розпращались з уступаючим президентом також урядники правительства, дирекциї релїґійного і пропінаційного фонду як також урядники староства. Вчера вечір удав ся бар. Бурґіньон до Відня на сталий побут, де замешкувати має з жінкою і дочкою перший поверх одної гарної вілли в XVIII дїльници при Вітгауерській улици.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої в Бріду відбудуть ся дня 12. лат. цьвітня с. р. із слїдуючим денним порядком: 1. Справоздане касове. 2. Установа стопи процентів від пая. 3. Установленє платні комнати. 4. Вільні внесеня.

Люеґер повторно вибраний посадником Відня. На передвчерашнім засїданю громадської ради п о в т о р н о вибраний п о с а д н и к о м Відня др. Люеґер 124 г о л о с а м и на 145 голосуючих. 21 картон віддано чистих.

Процес Бартмана. В Відни відбув ся онодї процес против б. офіцира Павла Бартмана, котрий в р. 1897 разом з капітаном Ваїчном був засуджений на 5 лїт вязниці за злочин шпіґунства. Випущений в р. 1902 з вязниці, вислав до міністерства війни меморіал під заголовком „Скріпленє і організация австро-угорскої сили оружної“. Долучив також лист з пропозицию, аби сей меморіал міністерство від нього купило, а наколи ся не стало ся, грозив, що меморіал спродасть иншій державі. За те винесено йому процес о вимушенє, котрий онодї і сьогодня ся. — В часї розправи виказано, що Бартман відбув подорож до Петербурга і там довший час обертав ся в військових кругах. Доведено Бартманови, що в Петербурзї виплачувано йому суму 800 рублїв тиґуєм виннагороди „за кошти подорожи“. — Бартмана засуджено на два і пів року тяжкої вязниці.

Засуд міліонера. Міліонер Будапештянський Ґольдберґер Буда, що пробував під кількох місяців в Льондоні, вістав там засуджений через судию поліційного на три місяці арешту за се, що на улици вдарив свою мотресу палицею.

Стан поздуха значно зміняє ся, а зима в послїдних своїх судорогах все що довучає людям. В горах альпейских на горі ся. Готгарда упав величезний сьніг. Буря ушкодила дім гостинний в тамошнім випові, а величезна маса сьнігу майже засипала его. При тім настала полїна студінь і термометр показував дня 2. с. м. 11 степенїв морозу.

Самоубійство. З Тернополя доносять нам: Дня 2 с. м. о годинї три чверти на 8 рано відобрала собі житє пострілом з револьвера 17-лїтна дівчина Іванна Мариновичівна, донька Івана і Анни з Тернополя. Причиною був розстрій нервовий.

При утворенію райфайзеньскої каси у Вереньчанї зібрали: пани Бабюк і пані Жуковска на р у с ь к у - с е л я н ь с к у бурсу п. Канна 13 корон 30 сотиків. Жертводателї: Ви. Бонк 1 кор., Гриневич 1 кор., Дапкович начальник 1 кор., Дудиньский уч. 1 кор., Мельниченко начальник громади 1 кор., Тодор Антимічук ученик 20 сот., пані Шадковска уч. 1 кор., пан Шадковский уч. 1 кор., Анеля Бабюк 1 кор. і т. д. Разом 13 кор. 80 сот. — Щиру подяку складає *П. Канна.*

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.
З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 38. Чернівці, пятниця дня 27. марта (9. цьвітня) 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи. пятниці і неділї.
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поединоке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсератн платні в Чернівцях.

Будова зелїзничого двірця в Чернівцях.

(Інтерпеляция посла дра Штроґера).

Цїлковиту неужиточність теперішнього двірця в Чернівцях, будівельні недостачі поодиноких будинків, ба, їх безсумнївну дряхлість, дальше право безприкладні санїтарні відносини там-же, як також відносини і уряджена, що в високій степени нараженють на небезпеку безпеченьство подорожуючої публичности вїдповідно вже описували представителї Буковини в високій палаті, як також в високім краєвім соймі і в н. к. державній раді зелїзничій. Ся невідрадні, на далї не можливі до удержания відносини на черновецькім зелїзничім двірци представили в своїх справозданях до зелїзничої міністерії торговельна і промислова палата, як також міський магістрат черновецький і просили о як найскоршу заряду. Також сам Єго Екселенция теперішний зелїзничий міністер переконав ся наочно принагідно своєї візитацийної подорожи на Буковинї в лїтї 1902 року про ті сумні відносини, які панують не тїлько на черновецькім двірци, але взагалї на всїх буковинських зелїзницях.

А що досї ревеїм не зараджено тим сумним відносинам, справедливі спарти у населенє, особливо черновецького, відносять ся завсе сильнїйше і частїйше і черновецький магістрат прибивши, о скільки то буде в його силї, свою поміч зелїзничій управі, ставлять підписані до Єго Екс. пана н. к. зелїзничого міністра запитанє: 1. Чи Єго Екселенция добачає наглячість і конечність перебудови зелїзничого двірця в Чернівцях? 2. Які перепони стоять на дорозї перебудови того двірця, яку з певностию желав собі зелїзнична управа? 3. Коли вважає розвічне ся і довозне ся перебудову двірця зелїзничого в Чернівцях?"

Відень, 31. марта 1903 р.

Др. Штроґер, Н. Василько і тов.

Будова судового будинку.

(Інтерпеляция дра Штроґера, Н. Василька і тов.).

Вказуючи на подрібно описані в наглячім внеску посла дра Штравхера і тов. з 17. мая 1900 року і в наглячім внеску того самого посла і тов. з дня 12. лютого 1901 р. цїлковиту неужиточність судових будинків для цивільних справ в Чернівцях, рівні сумні санїтарні відносини в тих будинках, як також часїдвом тих неудержимих відносин часто повтаряючі ся невигоди для шукаючої справедливости людности, і вказуючи на се, що ерар пробив вже правничу угоду з черновецьким магістратом в справі плацу під судовий будинок, котрий обнимав би всї вїдділи для справ цивільних та на се, що черновецький магістрат поробив ерарови великі уступки, ставляють підписані до Єго Екселенциї пана президента міністрів яко міністра справедливости запитанє: 1. Чи описані невідрадні відносини суть відомі Єго Екселенциї? 2. Які перепони стоять іще заразїдом на дорозї будови судового будинку, котру проектує також судова управа? 3. Коли вважає розвічне ся і вважать ся будову судового будинку ради усунени тих рівнородних до тепер пануючих невідрадних відносин?"

Відень, 31. марта 1903 р.

Др. Штроґер, Н. Василько і тов.

Державні справи.

В минулій сесиї державної ради від дня 15. сїчня до 3. цьвітня палата відбула 31 засїдань та в тім часї полагодила цїлковито цукрові предложенія, конверзию рент, закон що-до установленя часу дня для підношенія векслевих протестів, закон рекрутів, закон про реґуляцию стопаришень заробкових і господарських, правительственні предложенія дотично асанациї повних і перестаріваних будівель від чинш.-домового податку в Празї, Билїй, Моравскій Острані і Тишнові, справозданє комісиї для звірчої поправи дотично винагороди рільників з державних фондів за заподіяні шкоди, ухвалу палати панів що-до охорони знаку і імени червоного хреста, правительственні предложенія дотичного ужитя частинних скриптів довжних долїшно-австрийскої зелїзничої позички в сумі пїсїмнадцять мілїонів корон і частинні скрипти довжні позички, яку має затягнути князївске графство Ґерц і Градиска в сумі одного мілїона корон для заложенія пупілярного, стипендийного та инших пожиточних капіталів; вкінци справозданє комісиї задля нужди та більше число справозданъ комісиї для посольскої неприкальности. — В першім читаню полагоджено: прасовий закон, буджет державний на 1904 р. як і предложенє про ужитє касових засобів з р. 1901, предложенє дотично угоди з Угорщиною і митової тарифи та предложенє послів про зміну регуляміну палати. Крім сего раджено над більшим числом наглих внесень, з яких викликали довші дебати: нагле внесенє пос. Райхштетера про подїї в Моравскій Острані і Фрідеку з нагоди торжествa „Сокола" і пос. Дашиньского про лихі відносини в десятім корпусї. Також і комісиї проявили живу дїяльність. Шкільна комісия покінчила генеральну дебату про закон що-до інжинерского титулу. Законодатна комісия ухвалила після широкої дискусиї звесенє § 14. Угодова комісия покінчила генеральну розправу про угодові предложенія, митова комісия установила референтів для поодиноких митових груп. Промислова комісия радила через рад засїдань над законом про пїньство.

Криза в намісництві.

„Zeit" доносить, що уступленє гр. Пінїньского зі становиска галицкого намісника є вже річею порішеною та що гр. Пінїньский не вернє вже в кунїли на своє давнє становиско. Кандидатами на наслїдників Пінїньского мають бути гр. Станіслав Баденї і гр. Андрей Потоцкий, теперішний маршалок Галичини, і спір між тими двома кандидатами є як-раз причиною, що дефінітивна залагода справи доси опізнює ся. Русини а з ними правительство мають бути після Zeit-у за Баденїм а Коло польске за Потоцким, по котрім надїє ся, що він здавить опозиційний хлопско-руский рух, хочби через те мали политя ся потоки крови. Ґр. Потоцкий хвалив ся свого часу підчас своєї маршалкінскої подорожи по Чортківщинї і Бучаччинї, що проти гайдамацтва наступить „нове Береетечко" а в тій заповіди польского маршалка і в его безгляднести та вплинї в міродатних кругах видять менери польского Кола вказівку, що гр. Потоцкий буде відповідним орудєм для здавленя хлопів і руской опозициї. Натомість правительство не хоче довести до таких результатів і попирає Баденього, сподіючи ся, що его приймуть прихильно „умірковані Русини", та що

Державні справи.

В минулій сесиї державної ради від дня 15. сїчня до 3. цьвітня палата відбула 31 засїдань та в тім часї полагодила цїлковито цукрові предложенія, конверзию рент, закон що-до установленя часу дня для підношенія векслевих протестів, закон рекрутів, закон про реґуляцию стопаришень заробкових і господарських, правительственні предложенія дотично асанациї повних і перестаріваних будівель від чинш.-домового податку в Празї, Билїй, Моравскій Острані і Тишнові, справозданє комісиї для звірчої поправи дотично винагороди рільників з державних фондів за заподіяні шкоди, ухвалу палати панів що-до охорони знаку і імени червоного хреста, правительственні предложенія дотичного ужитя частинних скриптів довжних долїшно-австрийскої зелїзничої позички в сумі пїсїмнадцять мілїонів корон і частинні скрипти довжні позички, яку має затягнути князївске графство Ґерц і Градиска в сумі одного мілїона корон для заложенія пупілярного, стипендийного та инших пожиточних капіталів; вкінци справозданє комісиї задля нужди та більше число справозданъ комісиї для посольскої неприкальности. — В першім читаню полагоджено: прасовий закон, буджет державний на 1904 р. як і предложенє про ужитє касових засобів з р. 1901, предложенє дотично угоди з Угорщиною і митової тарифи та предложенє послів про зміну регуляміну палати. Крім сего раджено над більшим числом наглих внесень, з яких викликали довші дебати: нагле внесенє пос. Райхштетера про подїї в Моравскій Острані і Фрідеку з нагоди торжествa „Сокола" і пос. Дашиньского про лихі відносини в десятім корпусї. Також і комісиї проявили живу дїяльність. Шкільна комісия покінчила генеральну дебату про закон що-до інжинерского титулу. Законодатна комісия ухвалила після широкої дискусиї звесенє § 14. Угодова комісия покінчила генеральну розправу про угодові предложенія, митова комісия установила референтів для поодиноких митових груп. Промислова комісия радила через рад засїдань над законом про пїньство.

Криза в намісництві.

„Zeit" доносить, що уступленє гр. Пінїньского зі становиска галицкого намісника є вже річею порішеною та що гр. Пінїньский не вернє вже в кунїли на своє давнє становиско. Кандидатами на наслїдників Пінїньского мають бути гр. Станіслав Баденї і гр. Андрей Потоцкий, теперішний маршалок Галичини, і спір між тими двома кандидатами є як-раз причиною, що дефінітивна залагода справи доси опізнює ся. Русини а з ними правительство мають бути після Zeit-у за Баденїм а Коло польске за Потоцким, по котрім надїє ся, що він здавить опозиційний хлопско-руский рух, хочби через те мали политя ся потоки крови. Ґр. Потоцкий хвалив ся свого часу підчас своєї маршалкінскої подорожи по Чортківщинї і Бучаччинї, що проти гайдамацтва наступить „нове Береетечко" а в тій заповіди польского маршалка і в его безгляднести та вплинї в міродатних кругах видять менери польского Кола вказівку, що гр. Потоцкий буде відповідним орудєм для здавленя хлопів і руской опозициї. Натомість правительство не хоче довести до таких результатів і попирає Баденього, сподіючи ся, що его приймуть прихильно „умірковані Русини", та що

Державні справи.

В минулій сесиї державної ради від дня 15. сїчня до 3. цьвітня палата відбула 31 засїдань та в тім часї полагодила цїлковито цукрові предложенія, конверзию рент, закон що-до установленя часу дня для підношенія векслевих протестів, закон рекрутів, закон про реґуляцию стопаришень заробкових і господарських, правительственні предложенія дотично асанациї повних і перестаріваних будівель від чинш.-домового податку в Празї, Билїй, Моравскій Острані і Тишнові, справозданє комісиї для звірчої поправи дотично винагороди рільників з державних фондів за заподіяні шкоди, ухвалу палати панів що-до охорони знаку і імени червоного хреста, правительственні предложенія дотичного ужитя частинних скриптів довжних долїшно-австрийскої зелїзничої позички в сумі пїсїмнадцять мілїонів корон і частинні скрипти довжні позички, яку має затягнути князївске графство Ґерц і Градиска в сумі одного мілїона корон для заложенія пупілярного, стипендийного та инших пожиточних капіталів; вкінци справозданє комісиї задля нужди та більше число справозданъ комісиї для посольскої неприкальности. — В першім читаню полагоджено: прасовий закон, буджет державний на 1904 р. як і предложенє про ужитє касових засобів з р. 1901, предложенє дотично угоди з Угорщиною і митової тарифи та предложенє послів про зміну регуляміну палати. Крім сего раджено над більшим числом наглих внесень, з яких викликали довші дебати: нагле внесенє пос. Райхштетера про подїї в Моравскій Острані і Фрідеку з нагоди торжествa „Сокола" і пос. Дашиньского про лихі відносини в десятім корпусї. Також і комісиї проявили живу дїяльність. Шкільна комісия покінчила генеральну дебату про закон що-до інжинерского титулу. Законодатна комісия ухвалила після широкої дискусиї звесенє § 14. Угодова комісия покінчила генеральну розправу про угодові предложенія, митова комісия установила референтів для поодиноких митових груп. Промислова комісия радила через рад засїдань над законом про пїньство.

Екстеруе.

В карнавалї.

З польского перевела Наталка Левицька.

Баронову Маґерит уважали ни спїнчеву вельну паню, але мимо того в хвилях з нетерпливлївости не перебирала вона у виразах.

Баль у ґрафині Лєснової начинав ся завсїгди точно, а тут сегодня фризер спізнив ся, з магазину не прислали іще суконї панни баронівної, а в додатку незручна дївчина шнурувочи панну, урвала тасьму від ґорсету.

Та тасьма була остатнею дещидуючою краплею.

— Рушай проч, нездаро, осляце одна! — Засичало з уст великої дами. — Нехай Анна прийде убирати панну баронівну.

Дївчина випустила з дрожачих рук шовкову тасьму і вибігла з покою.

Але в тій самій хвилї відозвав ся в передпокою дзвінок раз і другий, до покою вбігла задихана служниця, рівночасно друга, перед хвилею вигнана принесла подовговате жовте пудлко, вслїд прийшов уфризований мущина, з пачкою в руцї.

— Нарештї!

Баронова відітхнула якнайбідлївше і вже спокійнїйшим тоном звала видавати розкази:

— Добре. Поставай пудло і отвори... вийму сама... ти убери панну баронівну в черевики... Анно, пеньюар шлинї баронівної!..

Прошу, прошу ближше, прошу нас нане сніміть ся, тїльки поволи, щоби було добре. Фризура хай буде à la vierge, лиш, щоби не дуже пошпрувала голову.

Три особи начали увихати ся коло панни, сидячої перед високим зеркалом, що дивила ся в його ясну шибу із спокосом офіциса.

Надягли на неї черевики, напрали батистовою нагортвою рамена, фризер рухом маґрафа розвидував на тоалєті шпильки, ґурки, шпиці, ґребеї і ґребенці, а баронова з правдивою материнською печалївостю, дрожачими з цїкавости руками, вийнала з пудла ґази, едваба і складала осторожно на широкій отоманї.

Але двері знов отворили ся; тим разом з тріскотом до покою вбігла десятьлїтна дитина, біда, рожева і ясноволоса, як баронівна сидяча перед зеркалом, а на него дївчина дуже молода і дуже дрібна, з темними косами на сколо малої головки, бархановій блюзці, перепаханій шкіряним пасом. Мала веселий усьміх на вишнових устах і в очах, рухи панночої ніточки, дивно малі руки і виглядала як друга дитина.

На вид ґази і шовку, що блищали на отоманї, як справок озера, по яким плавають хмарки снїгу і срібла, появило ся на лиця дитини-дївчини неописане безмірне здивованє. Стояла і здавало ся, що не блищачими очима блеск суконї панни баронівної, а тимчасом дївчинка закинула собі на голову прилатий станик і... дуже хотїла бим... Дама вийшла ся сестри і зачала гуляти на сколо покою.

На той вид баронова прикувала, вирвала дитиної добичу і випростована, маєстатична, звернула ся до дївчини:

— Моні здаєть ся, що розбиване по кімнатах і асистоване при убираню моєї дівьки не належить до обовязків учительки! — Засичала тим самим тоном, що перед хвилею викликав румяниї на лиці посоїнки.

Дївчина задрожала, з трудом відорвала очи від правдивого чуда штуки кравецької — і змішана промовляла:

— Перепрашаю паню баронову, вже девята година, я прийшла сказати, що відходжу.

— Так? Панна Стефанія дуже пунктуальна, скоро ходять о поворот до дому, але можна би також часом увійти в положенє людий, у яких мають ся працю, і як вся служба взнала, подумати, що станеть ся з дитиною позбавленою всякої опіки...

Панна Стефанія вмішала ся наново.

— Я пречінь памятаю о тім — упоминала ся горячо, — але вже пів до десятої, для того я прийшла спитати ся, чи Анна може вже взяти ся Ільцю.

— А нехай займе ся, нехай займе ся замурчала терпко баронова, а тихше додала: — Нещаслива година з такою службою!

Але панна Стефанія не відходила. Стояла пальчочи ся; вкінци зібравши всю відвагу сказала:

— Я хотїла іще просити паню баронову... сегодня вже третього і я... то

— Знаю, знаю, але розірвати ся не можу, то тодї! Прошу зачекати, або пригадати вантра — вилаяла.

— То буде вже четверте вантра — подумала дївчина, а голосно сказала:

— Добре. Зачекаю панї баронови.

— І опішім, як панна Стефанія хоче, але тепер прошу забрати Ільку, бо перешкаджає.

Відвернула ся до отомани, дївчина взяла дитину за руку і вийшла до дитинячого покою, сїла при столї, сперла голову на руки і задумала ся глубоко.

— Панно Стефцю! оповідж байку, просила Ілька і старала ся заглянути в твар учительки.

Але панна Стефця не чула, бо перед очами ей душі мерехтїв ядуб, сріблиста ся ґаза, видїла великий салон блискучий ніх сьвітлом і позлотою, видїла себе пару в блеску, розколисану в вальцю, сперту на рамени високого, складного хлопця, з підкрученим по юнацки вусом.

— Що то за розкіш мусить бути, що за рай, що за чудний сон! — Сьпівало ей в душі.

Ілька налягала чим раз більше:

— Панно Стефцю... панку!.. І зачала тягнути задуману дївчину за рукав; як зі сну збуджена, протерла очи, по цїлом притомно подивила ся на дитину і сказала:

— Вже за пізно на байку, Ільцю, за то завтра скажу дві.

— То добре, але прошу не думати, або прошу говорити, о чім панї думають.

він вспіє успокоїти східну Галичину мирною дорогою. Тому то після „Zeit-y“ др. Кербер має вийти вже навіть в порозуміне з „уміркованими“ Русинами і згодни ся на деякі уступки національні і економічні та старає ся лиш о те, щоб для сеї своєї політики позискати міністерів польского Кола і наклонити їх до „пактів“ з Русинами.

На скільки сї донесени „Zeit-y“ суть правдиві, годі на тепер сконтролювати, а тим однак вдає ся стоїть в связи, що гр. Потоцкий виїхав нагло до Відня, та що перед тим вже інтервенїював в „Koлї“ ав Потоцким авіситий комівояжер галатистичної політики, др. Козловский. В кождім случаю можна принати за певне, що криза намісництвска de facto істнує та що вже в недалекій будучности наступять зміни, котрі в поважний спосіб можуть вплинути на дальший хід справ в Галичині.

Вісти з цїлого сьвіта.

— *До ситуації.* Парламентарна ситуация цїлком не поправляє ся, бо в Чехії борба проти молодоческой політики не устає, але противно зростає. Всї вижидають з великим напруженем з'їзду мужів довіря молодоческого сторонництва, що скликаний на день 26. с. м., а на котрім має рішити ся дальший напрям молодоческой політики у Відни. Від сего рішени буде отже залежати і доля угодового та тарифового предложеня в парляментї. — На Угорщині тимчасом до опозициї проти войскового предложеня прилучила ся ще й опозиция проти буджетової провізориї. Бажаючи як найбільше часу зискати для перепедення войскового предложеня, зажадав Сель ухваленя буджетової провізориї на 4 місяцї. Однак опозиция годить ся лише на одномісячне продовженє буджетової провізориї, приставши на 4-місячне тілько тоді, коли би Сель взяв назад предложене войскове. Инакше грозить обструкциєю, — през. мін. Сель однак заявив в комісиї для войскового предложеня, що не думає відступити від него. Супротив того ситуация стає дуже напруженою, бо Угорщині подібно, як в 1898 роцї за Банфія, грозить стан ex lex, т. є. стан буджетового закона, в виду чого горожани можуть перестати платити податки. Тодї Сель, що в 1898-ім роцї рішучо виступив проти Банфія за стан ex lex, буде змушений тепер подати ся до димісиї. — Побіч кріси міністериальної висить рівночасно у воздусї й криза в президиї парламенту. Як звістно, президент палати граф Апонїй, голова лївого крила правличих лїбералів (що перед злуком з лїбералами становили осібну партию націоналів), попирає своїм вплином опозицию супроти войскового предложеня і супроти Селя. Гр. Апонїй іменно инаугурував ще 1899 року програму в справі розділу спільної армії і Сель, обіймаючи керму правлїня та потрібуючи помочи націоналів, приняв сї. Нині Сель не хоче переводити сеї програми в житє. Тому й Апонїй звернув ся тепер проти него й демонстративно підпирає опозицию. Наслїдком того між ним а містопрезидентом палати, Талїяном, прийшло до розриву, бо Талїян закидає Апонїому, що его поступованє противне становищу президента палати. Граф Апонїй має супротив сего зложити президию палати, а наслїдок чого 30 націоналів виступило би з лїберальної більшости і вони утворили би осібний клюб та перейшли би в опозицию — що все спричинило би для Селя безвихідне положенє. — На всякий спосіб дни управи Селя уважають ся почисленими і мабуть не поможе єму, що в угодовій комісиї угорского парляменту принято в цїлости проект австро-угорскої угоди.

— *Розруха в Іспанії.* Студентські демонстрациї в Саламанці, котрі скінчили ся проливом крови, викликав полїцай, котрий ударив студента в лице. Товариші вислали депутацию до начальника полїциї з жаданем сатисфакциї, але безуспішно. Студенти рушили тогди перед префектуру і обкидали сї камінем, так само спроваджену жандармерию. Жандарми дали сальву в найгустїйшу групу. Два студенти впали трупом, а кількацять качалось в крови. Жандарми пустились за рештою і впали до університетских саль. Студенти вчора устроїли демонстрацию, кричучи: „Проч з правительством, нехай жие республика!“ Полїция зачала розганяти шаблями. Жінки і инші з товпи кидали на полїцию камінем. Полїция ударила на товпу, при чім ранила тяжко кілька жінок. На одній площи 3000 робітників і студентів обкинули полїцию камінем. Прийшло до формальної битви, в котрій полїция стрілала з карабінів, а товпа з револьверів. Кількацять людий ранено. — Міська рада і університетский сенат в Мадриті вислали до міської ради і сенату в Саламанці телеграми з протестом проти насильств полїциї. Президент кабінету Сільвела заявив, що справа полїї в Саламанці буде строго розслїджена і винновники будуть потягнені до одвічальности. Всї іспанські університети порішили устроїти богослуженя за убитих студентів. З усїх сторін краю надсилають до Саламанки вінцї на домовини убитих. Префекта Саламанки вже усунено з уряду.

— *Фінляндія.* З Йоганесбурга доносять, що 30.000 Фінляндців внесло просьбу о дозвіл еміграциї до Трансвалю і Оранїї.

— *Кріза в Сербії.* Міністер заграничних справ Созанїч і міністер просьвіти Лазаревич подають ся до димісиї з причини відмінних поглядів своїх товаришів в кабінетї на намірену ревізию конституциї. В суботу відбула ся під проводом президента кабінету конференция президий сторонництв в справі ревізиї конституциї.

Допись

Мелинівці 30р.

Якось вийшов я на прохід і зайшов до села Бурак, що лежить на полудневосхідній стороні міста Радівців і віддалена від сего міста яких 5 кільометрів. Йдучи дорогою через се село, здибав я гуртик людий, що лежали при дорозї на муравї і розмовляли про господарські справи. Тому що промова вела ся по руськи, то й я став коло сих людий і почитав їх, куди провадить дорога, котрою я йшов. Вони мене справили, а що я до них по руськи заговорив, то й вони полетували зацїкавлені і ставляючи менї різні питаня, приглядували менї ся і розбалакати ся з нами.

„А чи в сім селї живуть Русини?“ питаю ся між иншим сих людий. „Русинів“, відповідають менї селяни „є тут більше як пів села, а то решта Волохи“. „То“, кажу, „ваші дїти певно вчуть ся в школї і по руськи“. На се відповіли менї сї люди, що не вчуть їх дїтий в школї по руськи, бо як одного разу прийшов комісар сливувати „потропія“, то казав їм напотемь, щоби вони казали: „ной снитим тонь Мольдовинь“, бо як скажуть, що они Русини, то будуть мати великі видатки, бо скажуть громадї що одну руску школу будувати і т. д.“

Виповідали також, що в церкві ніколи не чують слова Божого в руській мові, а їх учитель Телїга хоть родинний Русин з руської громади Данилів, то все таки не хоче до них ніколи й слова заговорити по руски.

Наслухавши ся сеї бесїди пійшов я дорогою дальше думаючи, як може ся щось подібного дїяти в двайцятім столїттю.

Прохожений.

НОВИНКИ.

Особисті вісти. Посол Николай Василько удав ся для підратованя здоровя до полудневої Франциї.

Буковинська каса ощадности дала руському Народному Домови для хлопської бурси 100 кр.

З церкви. Опорожнену гр. ор. парохію в Вижниці Вікові надано гр. ор. парохови в Нижнім Вікові о. Дїонізови

— О тобі, щось була печемна і німила сестрі станнк.

— Фі... такий станнк! Як буду ведина, мусять мені гарнїйший дати.

Панна Стефанія усьміхнула ся.

— На правду?

— А так. Буду мати сукню рожеву і много білих лїлій в панові скажуть мені, що виглядаю, як принца.

— Дуже того хочеш?

— А так. А панї не хотїли би? Панї не любять балів? Панна Стефанія зарумянила ся, сама не знаючи чого і відповіла сумно:

— Не знаю, ніколи не була на жадним.

— Ніколи? Здивувала ся дївчинка — і ніколи панї не пійдуть?

— Ні... а може...

Урвала, лице роз'яснило ся... Так, чому не мала би пійти? Рушники купить на другий місяць, на два рублї буде блюзка. Зося упевнила, що великих строїв не буде, що для сї товаришка готова також убрати темну спідницю і вений станнк, а пан Стах таку мав просьбу в очах...

Може направду волїв би танцювати зі мною, як з иншими?.. Боже, що то за гарний вечір був би!..

Ніколи не танцювала з правдивими мущинами у фрамах. На пенсіонарских вечерках бувала тільки ученицею... а ній такий складний... мусить добре танцювати... Цїкава річ, чи направду тішив би ся, як би я прийшла? В рожевій блюзці було би менї добре, певно о много лїпше, як в тих зношених барханах, що їх носить вічно, як законниця габіт... По сорок копійок дїсть, пять дістів вистарчить, а ночи ушию... Рукавички і мешти маю, рушники можна ще випрати і вистарчать на місяць-два, а потому... може трафить ся лїпша посада...

Лице дївчини чим раз вимінювало ся, кінцї очи сї засьвітили ся до тих мрій, як авіяди.

— Що панї думають? Най панї голосно думають! просила Ільна.

Учителька засьміяла ся щиро, взяла дитину на колїна і зачала цїлувати.

— Добре, добре, буду голосно думати: піду на баль, купаю собі блюзку гарну, як май, але наперед зробім рахунок, треба переконати ся, чи направду стане гроший.

Витягнула олївец і зачала писати скоро на старій газетї:

— У Кіршнерів шість рублїв...

— За кілько годин? — питала Ільна.

— За одну.

— Що дня?

— Так.

— А чи то много шість рублїв за годину?

— Так собі... у Дубіцких десять рублїв...

— За кілько годин? — питала знов Ільна.

— За дві... у панї баронової десять... разом двайцять шість.

— Для чого у мамсї лиш десять, коли панї приходять о третій а сидять зі мною до девятої?.. Для чого?... — питала нетерпливо і дивила ся, як би з остраком в очи учителькн.

— Для того десять, бо дїстаю іще обіди, не перепадай — і пишучи дальше шептала під голосом:

— Позичене вісїм... услуга рубель... гербата і дрібні видатки сїм... черевики чотири і половина... абонамент на книжки пятьдесять копійок, прана рубля, дві пари панчіх рубля, рукавички рубля, рушники іще випераю... разом двайцять чотири, лишає ся два рублї...

— Панно Стефанїв, прошу грошї!

Баронова положила на стіл вісїм рублїв і хотїла відійти, але стримав сї окрик учительки:

— Вісїм рублїв?

Дївчина дивила ся на грошї — і говорила дальше скоро, горячково:

— Так була умова... панї баронова сама...

Тепер панї баронова збливила ся до стола і з певного рода здивованем сказала:

— Я ніколи не забуваю умов, але прошу собі пригадати, що панї були чотири дни слабі, перед тим було вісїм сьвята, потому імянини, через які лекцию скорочено, одним словом, цїлий тиждень панї опустили і я за той тиждень відтягаю. Менї здаєть ся, що то зовсїм природно.

Дївчина мовчала, але як баронова хтїла вже відходити, підняла голову і підносеним, але дрожачим голосом закричала:

— Даю лекциї у жидів і они менї тих чотирох днїв не обтягнули — навіть нїчого не згадували!

Баронова затримала ся у дверах, випростована, блискуча цїнними-бриллянтами, мірила дївчину прошибаючим поглядом від стіп до голови.

— Дивує мене, як панна Стефанія могла не зауважати до сего часу, що инші звичаї у жидів а инші у аристократій. А ну не подобало ся, то ніхто тут панни Стефанії не затримує силою. Говорила сухо, нимно і вийшла з шумом. Дївчина стояла із спущеними руками, безрадна на заподіяну кривду і несправедливість. З задуми отрясла ся допіро тоді, як почула на шиї пару теплих дитинячих ручинят і несьміливий шепіт Ільки:

— Чи панї вже не купляють собі тої рожевої блюзки?.. — панно Стефцю!..

— Но купаю дитинко.

В голосї учительки чути було сум, і чи то під впливом того суму, чи може иншого якого пражіня, Ільна заплакала голосно і серед сердечного плачу цїла дрожачи причала:

— Мама є зла, правда?.. Мама гірша від тих жидів, правда?..

— Ні, Ільцю, ні. Так не говорить ся о мамі ніколи, памятай і успокій ся! Мій ніташку любий!... Мама не винна, що я не мала кальошів і застудила ся, тепер маю вже кальоші, що й черевики нові куплю собі і вже ніколи не заслабну.

Голос панни Стефи дрожав, але дитина понимала лиш значіне виразів. Зміна звуків голосу була іще незрозумілою для сї уха. Успокоїла ся скоро і тодї панна Стефа убрала ся в темнїший плащик, волочкову шапочку, що раз уцїлувала дївчинку і вийшла.

Місто роїло ся рухом карнаваловим, було цїле біле від сьвіже-упавшого снїгу, чисто і ясно при сьвітлї лямп і погідним небі.

Бідна учителька йшла скоро байдужна на все, лиш час від часу поглядала на небо.

Що могла сї обходити розбавлена Варшава?...

Так она була малим порошком, була, як той листок, що ним вітер помітує.

Так она знала, що нею сегодня не журить ся ніхто, анї не буде журити ся завтра...

Так она знала, що цїлий сьвіт цїкавий, веселий — а від неї так далеко, як ті звізди ген високо на небі..

Гаммаюни. — Гр. кат. парох Ізидор Бобикевич іменований завідателем парохії в Сучаві.

Письменний іспит зрілости в семинарии учительскім мужескім і женьскім в Чернівцях відбуде ся в днях від 25. до 27. мая, а іспит устний під проводом радника двору д-ра Ферданнанда Цігельвера в днях від 9. до 16. липня б. р. Іспити практичні відбудуть ся в другій половині червня в днях, які означить предсідатель екзам. комісії з дирекциєю заведу.

Товариство податкових урядників на Буковині. В неділю дня 5. б. м. відбули ся в Сторожинцях збори того товариства. Послови Николаєви Василькови писано телеграфічно подяку товариства за внесену через него інтерпеляцию в раді державній.

З причини независимих від товариства „Буковинський Боян“ заповіджений конверт сьвятковання 42-их роковин смерти нашого поета-генія Тараса Шевченка не міг відбути ся дня 6. м. с. цьвітня с. р. „Буковинський Боян“ відложив се сьвятковане на перші дни мая с. р. а певно-що склику надзвичайні загальні збори своїх на день 14. цьвітня с. р. на 7. годину вечером (сьвяточні заль гал. сьвятах) в комнатах „Народного Дому“ в Чернівцях. Ціллю ся означених зборів не лише ся сьвятковане, але й внесене число членів, в таких рамі відбудуть ся загальні збори о 8. годині вечером того дня при участи якого-будь числа явившихся ся членів. — За виділ: М. Кораблевич, голова.

Безграничная безличність попів-румунізаторів виявляє ся в належній інтерполяції наших послів в повній наготі. Мадьор заявляє в „Bük. Post“, що він лиш „неофіціально“ казав, що не знає по руски, або по дістати руску парафію, а Іліеш каже, що не він відходив громадян в Горічі домагати ся волоської мови в тамошній школі, а ніби дух сьвятий — волоский. А за попом-румунізатором Д. Поповичем в Нових Бросівцях обстав у „Дентентарі“ парох Косташ, що враз із кількадесятьма неписьменними людьми, котрих підписав якийсь Подкарі Іайка, подали до міністерства сьвіти письмо проти інтерполяції руских послів такого цікавого змісту. Д. Попович, кажуть вони, не є румунізатор, але хоче докучають ему, аби їх учив волоської мови, котру вони „забули“, бо в школі (до котрої не ходили — Ред.) вчать сеї мови лиш від нещасти. Попович Волох але вчить ся по руски, а релігії вчить парох Косташ, доки діти навчать ся по волоски. Не правда, кажуть, що Д. Попович не править по руски, але правда що править і проповідує по волоски, що навіть Русини по найбільше розуміють. Він не агітує против Русинів а до „Дентентарі“, коли ся добре знають, він не лише. Правда, що П. заложив волоску касу, але до неї належать і Русини, бо гроші по волоскі і не руські, а цісарські. Волоскої читальні П. не заложив, але заложить пізнійше, а для руської каси і читальні, яку хотів надучитель Сорочан заложити, не було — Боже помагай. П. не займає ся політикою кілька а заложив лиш волоский хор з господарів руских. — По другім, пише піп-румунізатор Косташ дальше, церква в Нових Бросівцях має характер волоский, бо на неї жертвували з малими виїмками самі лиш Волохи, вона стоїть в такій части села, до більше Волохів, одоба її волоска і всї церковні книжки в нїй крім одного „апостола“ волоські; отже й сьвященник мусить правити по волоски. Отсе все підписав іменем парохіяльного уряду (з печатков) піп-румунізатор Григорій Косташ. Воно доводить найкрасше, що вводять по мішаних а навіть по руских селах попи-румунізатори, ставляючи церкву на службу румунізації. Надіємо ся, що русскі посли покажуть міністерству і сьвітови на підставі сего письма, що в нас дїє ся під румунізаторскою конспіторною.

Повна затьма місяця припадає на день 11. с. м. Початок затьми о 11. год. 35 мін. Конець о 2. год. 52 мін. в ночи.

Загальні збори каси райфайзенської в Топорівцях відбудуть ся в читальни вівторок дня 21. цьвітня о 2. год. по полудни. *Петро Гіавч.*

Загальні збори каси райфайзенської в Рогізні відбудуть ся вівторок 21. б. р. о 2-ій год. пополудни в читальни. *Ілія Меленко.*

Еміграция. Після статистики з р. 1902 виандрувало з Австро-Угорщини до Америки: Русинів 7533 (о 2257 більше чим попереднього року), Румунів 1735 (о 1178 більше чим попереднього року), Жидів 12.948 (о 158 менше як попереднього року). Нема найменшого сумніву, що більша частина тих еміграктів походить з Буковини.

Пригода воздухоплавців. Онодї рано стала ся в Будапешті страшна катастрофа. Наповнювано газом балон „Турул“, власність угорського товариства аеронавтичного. Балон не був ще ані зовсім наповнений, ані готов до підйоту, коли нараз одному з робітників виправ ся шнур з руки і балон підняв ся на 60 до 80 метрів високо. В кошу під балоном були поручник Краль, Кубік, бувший посол Ордоді і директор метеорольогічного інституту капітан Толнай. Балон кидав ся несамперед об крышу побадьової газівні, а відтак на фабрику „Вулкан“ розбив часть огневого муру. В наслідок сильного удару випав Ордоді з кошу та упав на низший дах, звідки відвезено его тяжко раненого до шпиталю, де в недовгім номер. Балон тимчасом полетів дальше. Краль і Кубік тяжко покалїчили ся і житю їх грозить небезпечність. Толнай поранений лекше. Всїх раненых відставлено до шпиталю.

Самоубійство. В Станиславові застрелив ся в ночи на неділю 19-літний ученик IV. р. семинарії Іван Мазан. Причиною сего кроку мала бути подрашена амбіция. Мазан був добрим учеником і удержував матїр та свою молодшу рідню.

ПОДЯКА.

Николай Дакуран, бібліотекар читальні в Вікні отсим складає сердешну подяку Ва. Атан. Русиакови за дарованні книжки для ужитку читальні.

Малий фейлетон.

П. Галайда.

Малюнки.

I.

Тихо-тихо, шепочучи з береговими очеретами, несе Дніпро-Славута свої темні хвилї на полудень і потихеньки насщеть ся о берег. На нему нїщо не зхрїпне, не шелесне; тільки коли-не-коли в ранї-годи взлетить ся бідя берега хитра щука, ганяючи ся за мілкою рибинкою, і сим сплеском зворушне чудову тишу. От зза гори показав ся повний блїдий місяць, тишу своїми сьвітлими промінями скрашуючи. Ясно-синій небосклон, мов оксамитом, укрив ся дрібними зорями, а місяць, ставши серединою неба, розлив ся, дивлячи ся на неї, що за все ей житє, що може і довгим буде, ні одна зла думка не западе у ей чудову головоньку, ні одного разу не глянуть карі очи-нятка злим змінним поглядом, ні одно дике уразливе слово не зірветь ся з ей рожевих уст; здавало ся навіть, що і люди не посьміють нещасливо дихнути на неї, зашкодити, зруйнувати своїми річами й дїлами той рай сьвятий, що сьвітив ся у ей очах. Тепер ей очи блищали чистою жадобою кохання, в них сьвітив ся якийсь-то незвичний вогонь, вона задивлялася у вічі своєму милому і уся тремтїла від якогось-то невідомого, таємничого, але дуже-дуже солодкого щастя.

І сидїли вони, цїлували ся у двох над Дніпром, над тим українським Дніпром, що багато вже чув над собою таких поцілунків горячих, багато бачив на своїх берегах таких несамовитих пар і багато їх охоронив від злоби людської в своїй глибині. Місяць щедро кидав свій проміньок на їх молоді голови, дякуючи усему, що було навкруги, якийсь-то таємничий инший вид; хитрий Дніпро тихо шумів під їх ногами, неначе без пїсни сьпівав пісню про кохане; теплий вітрець ніжно, ледво доторкуючи ся обличчя їх пахнячі щоки і приносив з собою з степу якісь-то чудово-тонкі і принятні пахи, що вабили душу і порывали ей до любощів. І вони любили ся, брали те, що давало, що й мало тільки дати їм життє, цїлували ся і не дивили ся никуди, ні назад ні вперед... І до всего сего вненацька засьпівав давній сьпівець кохання, порозлучний його сонутник-соловейко; засьпівав, заспівав, переповнив чарівничими згуками усе, що було під місяцем — і заслав хмарою-туманом усе перед закоханими очима, і бачили вони тепер тільки другі палкі очи, що силою тягли до себе...

— „Ну що, серденько“, шепотів, нагинаючи ся до своєї коханої, парубок, „здатна ти на се? Не будеш за мною дуже сумувати? Скажи-ж, скажи, моя зоре вечірняя, моя голубко... Ти мовчиш, і у мене у грудях усе перевертаєть ся... Ну промов же хоч словечко: як ти скажеш, як ти нарешті, так і буде...

— „Що-ж я тобі нараю і що можно тепер зробити?“ промовляла дівчина голосочком, що немов ручай весінний задзвенів у чудовій нічній тиші. „Тепер же нее одно нам треба розлучити ся — батько-ж тобі приказують. Та хоч би й не батько, то сам би мусів мене кинути, бо тобі-ж я не рівня: ти козак“, додала вона з усьміхом крізь сльози.

Замовкли обидвоє; і видно було, що не легко тепер на юнацькій душі молодого Гречки, що зараз він всї діла козацькі, всю честь лицарську і все, що треба було робити справжньому козакові, він віддав би за годину щастя з нею дівчиною, як у другу хвилину віддав би не жалкуючи всїх дівчат на сьвіті. А вона немов горличка пригортаєть ся до нього, глибоко заглядає йому в очи, він читав у неї в очах бажання любощів, вони блищать серед ночи і наче обіцюють багато-багато незвичного щастя — і він кріпко, несамовито її цілує, палко пригортає до грудий, наче хоче усе своє кохане перелити в один погляд, в свої обійми.

— „Як се скоро стало ся Василю, що ти вже й козак. Хіба давно ми бігали отгут, по сім же самім березї отаксеньними дїтьми, сьпівали у двох, журили ся,... Памятаєш, як пропала наша теличка, а ти відшукав ей? Як я тоді була рада, як мені хотїло ся тебе хоч чим-небудь віддячити, і я тебе тоді поцїлувала, і засоромила ся, почервоніла... А тепер“... і знов, ані раніш засоромила ся дівчина, зачервоніла ся, як маків цьвіт, і заховала ся миленьким обличчям на міцних грудях молодого козака.

— „А чого воно так, Василю, що й маленька-ж я тоді була, що й не знала-ж нїчого, а здавало ся мені, що нїчим я не винну тебе так щиро віддячити, як своїм поцїлунком?“

— „Та тим тобі так здавало ся, моє серденько, що й справді нема нїчого на сьвіті дорожчого задля мене, як твій поцїлунок. За него я згоден віддати все, і як згадаю, що може завтра мушу тебе кинути, то... не знаю, що поробив би з собою...

— „Но жури ся, не вдавай ся так в тугу мій голубе. Бог дасть ти скоро прийдеш; побуваєш на Січі, потанцюєш в запорожцями і вернеш ся. Тоді вже ніхто, ніякий батько не заборонить нам побрати ся“.

Гречка мовчав. Із села доносили ся дівочі і парубоцькі сьпіви; чудові мельодії широко розлягали ся у нічній тиші і збуджували в серці лучі его поривання; чарівничою красою дихало все у тану ніч, і немов хотїло ся, щоб ніч, ся темна й зукана ніч, здатна тільки на поривання таких же темних, як і сама, думок, довжила ся скільки могла довше, без кінця... А пісьми дівоча почувала ся все ближче й ближче, все глибше й глибше западали у душу ей могучі звуки — і от на темному тлі неба вирізала ся куща сьпіваючих веселих дівчат.

(Конець буде.)

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Eine Kulturliga für die Bukowina“. Offene Antwort auf die Rede des Dr. Popovici in der rumänischen Kulturliga in Bukarest. Czernowitz 1903. Verlag von Romuald Schally, Buchhandlung. 65 сторін 8°. Ціна 40 сотиків. Така книжка про руску справу на Буковині появила ся сими днями, вельми цїкавий ей зміст подамо нашим читачам в особній статї.

„Літературно-науковий Вістник“. Книжка за цьвітень 1903. Зміст книжки: Неначе з Енеїди (Про сельянські розруси). — Галина Комарівна, поезії в прозї: І. Дві, ІІ. То був сон, — Сергій Єфремов, Нерви, оповіданє. — Арсен Рущенко, Сестри, оповіданє (конець буде). — Дрібні малюнки: VI. Зелена сукня, Ів. Липа, VII. Чоботи, Жаб..., VIII. Жерело, М. І. Вдовиченка, IX. Дві стрічі, А. Чайківского. — Юлій Зайер, Inultus, переклав М. Мочульский. Д. Мордовець, Про незабутне (докінченє). — Др. І. Луценко, Роля високої температури в хворобах і чи треба її понижати? — М. Воронний, Сергій Васильківський, артист-маляр. Із чужих літератур: ІІ. Словінська література в 1902 році. — К. Квітка, Дещо про вірменську нар. музику. — М. П., Фр. Ріґер. — ІІ. Грабовський, Автобіографія. — Наукові листки: IV. Найновійші видання Бібліографічного Інституту у Лейпцигу й Відні, дра Ів. Копача. V. З королівської бібліотеки старого Вавилону. — Дискусиї: ІІІ. Критика sui generis. С. Єфремова. — Хроніка й бібліографія.

Телєґрами „Буковини“.

Відень, 9. цьвітня. Президент міністрів Сель був вчера на послуханю у цісаря. Послуханє тривало зимий годину. Вчера вечір Сель конферував з Голуховским і д-ром Кербером.

Льондон, 9 цьвітня. Правительство англійське оголосило „білу книгу“, що заключає відповідь держав на англійский обіжник з 13. сїчня в справі ратифікованя брусселської конвенциї цукрової.

Бельград, 9 цьвітня. Стан здоровя російского консула Щербіни страшно погіршив ся. Наслїдком упливу крови горячка значно піднесла ся, а стан загальний є дуже грізний.

Софія, 9 цьвітня. Загально утримують, що в округах Монастиру, Скоплї і инших зістане запровадженний стан виняткový.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в шпальтковій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількаразових уміщених опускається на пять процент після скількости уміщення.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Вахлярі воронові і з правдивих струсових пер, ручки перлові і з черепахи. Вахлярі Glacé, найновійший взір, в білих, чорних і всіх инших барвах модних.

Рукавички: білі Glacé, шкіряні Zemiš і шовкові у всяких довжинах для пань і панів.

Коци до подорожи на повози і сани, а також накривала на ліжка. Найновійші бронзові товари і з старого срібла. Склад правдивих петербурских калошів і черевиків до снігу.

Балеві краватки: найновійшого жанру. Балеві мужескі сорочки шовкові, з Piqué і батисту. Найновійші коверіри і манжети, хусточки шовкові, батистові і полотняні. Гузики до коверіра і шемізетові. Мужескі шкарпетки.

Ціни пізного сезону продають ся по дуже зниженых цінах всї товари кожухові, плетені, волняні і черевики.

Прибори до Lawn-Tennis, ракети, палиці, до сього черевики всяких родів і инші шпортові прибори.

Кінські засоби на складї: порцеляньскі кучми, дамскі зарукавки, чапочки, колєри і т. д. Правдива біжизна Ecru: каптанники, мужескі пончохи, шкарпетки, Chenillen Escharpen і хустки, волняні шалї і хустки волняні і полотняні дамскі спідниці, камізоли; огрівачі пудлєя і литок; плетені волняні і футровані шкіряні рукавички. Полотняні і шкіряні черевики для пань, дівчат і хлопців, а також футровані штіфлєти. Черевики до сонганків для панів і пань.

Ц. к. склад оружия, патронів і пороху.

(—)

Дрібні оголошеня.

Валеріян Скварніцкий

артист-різьбар, улиця Винної-Гора (Weinberggasse) 29, спеціалізує від сепсесийних рам портретових, роботи до оздоби мінних долевних, різьби церковної, портале і т. п., виконує всякі замовлена точно і дешево. (—)

Осип Нехцай (—)

робітня обуви мужескої і дамскої (ексаміновано абсольвент черновецкого технольоґічного курсу, полагоджує достаточно обувє при п. т. к. 22. взводу обер. арт.) в Чернівцях, ул. Йосипа ч. 20. приймає всякі роботи і виконує їх снадно і дешево.

Особа,

інтеліґентна, приємної поверховности, знаюча ся на господарстві домовім, шукає місця яко панянка, господиня дому, зарядителька або товаришка. Може прийняти і на провінцию. — Ближших інформацій уділить канцелярия друкарні тов. „Руской Ради“ в Чернівцях. Петровича ч. (4—10)

ПАПІРНЯ „РУСКОЇ БЕСІДИ„

поручає

МАЛИЙ КАТЕХИЗИС

Ціна 30 сотиків.

Хто купить 50 примірників, той дістане 10% рабату. (0—6)

Чернівці, улиця Петровича ч. 2.

Важне для кождого!

Важне для кождого!

Випродаж!

По даних дотепер цінах, лише за 2 зр. 95 кр. преславний гарнітур, складений з 14 обиходових предметів, о іменно:

1 годинник підвісний, анкер ремонтоар (на жадане посрібляний) з гарно ґравіруваними окладинами, докладно хронометрований, з тривітною гварантією і етуї.
1 гарний лампушок з голдини або підлю з кутасом. Пражской системи.
1 шпилька до краватки, з голдини 1мїт. бриллянт.
1 пара позолочених спинок до жакетів, марки „Gesnitie“.
1 гарнітур (5 штук) спинок з голдини до коверів і сорочок.
1 пара кнопів з правдивого срібла, значеного уродом. 1 (10—20)
1 перстень голдинний з гарним каменем.
1 кишенькове зеркальце і етуї.

Той самий гарнітур з годинником подвійним в огню, який не тратить позолоту кінтує лиш 5 зр. 10 кр.

Сих 14 гарних і здібних предметів разом з годинником (анкер ремонтоар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (за посилкою або насилкою наперед ґрошей) зірка:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днїв завернути і дістати ґрошї назад, одне нема ризика. — Богато ілюстрованих катальоґів годинників, гарнітур золотих, срібних і з хіньского срібла товарів по малій цїнї — gratis і franco.

Перша буковинська

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведене

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремісничого музея у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого краю для пань, панів і дітий.

Замовлена виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінції вимагаю, аби прислати о'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а **Філія** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

Доносимо до загальної відомости, що вийшли **„короткі православні молитвенники“**, видані товариством „Руска Бесїда“. Купувати можна в нашій Папірні (улиця Петровича ч. 2, Чернівці). Ціна примірника в гарній оправі 24 сотиків (12 кр).

(0—6)

Ґ. ҐЛЄЙЗ

усувач нагнїток

Чернівці, ул. Руска 8.

(—)

Найновійші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарні „Руской Ради“, в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Руской Бесїди“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 2

звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закуповували не де инде але в нашій папірни

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловцї, пера, стирки, (радирки), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, лїнії і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній цїнї і зможуть на тім красний дохід мати. Всї ті артикули суть далеко лїпші як в инших склепах.

Друкарня „Руской Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвята від 9 до 11 годин рано.

Красне, добре і дешеве.

Красне, добре і дешеве.

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Кождого сезону **новости** для конфекциї пань, панночок і панів. Вносити: в Жанетах, волнїрах і плащах в найліпших взорах відомих і берлинських салонів.

Магазин одягів дамских і мужеских

Чернівцї

ул. Ратушева 6. Готель „Централь“

(в льокалю Якова Гольда)

ВСЇЛЯКІ ЗАМОВЛЕНЯ

виготовляють ся сейчас.

(0—20)

Одяги для панів, хлопців і дітий. Загортки, ульстри і шлефроки. Футра найчастїйші і до подорожи і всякі инші в сім галузи входячі артикули з перворядних фабрик.

Красне, добре і дешеве.

Красне, добре і дешеве.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Руской Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Ч. 39. Чернівці, неділя дня 30. марта (12. цьвітня) 1903 р. Рочник XIX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА".

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи вертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ"
разом з „Рускою Радою":
на цілий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини" 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Посол Пігуляк запрашає сим своїх виборців на посольске справоздане, яке мати ме у великодний вівторок, дня 21. с. м. о 2 годині з полудня **в Заставні.**

Дві книжцї про руску справу на Буковині.

Вчасне появили ся дві цікаві книжцї про руску справу на Буковині, одна обширнїйша руска і одна коротша німецка під заголовком: „Eine Kulturliga für die Bukowina". Offene Antwort auf die Rede des Dr. Popovici in der rumänischen Kulturliga in Bukarest.

Товчком до написаня обох книжок була промова, яку мав бувший посол буковинський а тепер піддання румунського др. Жорж Попович в Букарешті про Буковину. В тій промові сказав він, що австрийске правительство рущить Буковину, щоби вона гравітувала до Відня і щоби Русинів з України приєднати для Австриї. Але др. П. не віщує Австриї із зруйнованя Буковини нїякого добра а тільки лихо; бо скоро Русини запанують на Буковинї, тоді Москалям отворена дорога до Австриї. Особливо коли православна церква на Буковинї перестане бути волоською а стане словиньскою, то й буде московскою. Др. П. дивує ся, що католицка церков не добачає сего небезпеченьства, яке їй грозить.

Тому по думцї дра П. интерес Австриї і католицизму вимагає, щоби Буковина остала волоською. Він тїшить ся проте з нової політичної ситуациї на Буковинї і заванзає Румунію не спускати з ока волоскої справи на Буковинї, бо зісловяненє Буковини небезпечне й для Румунії.

Ся промова дра Поповича, знаного волоского шовініста не заслугувала би на увагу, але те, що він хвалить нову політичну сцеперию на Буковинї, себ-то утиск Русинів, який консистория практикує вже 22 роки, і те, що правительство, котре мало интересує ся Буковиною, готово повірити сим клеветам, се вимагає конечне відповіди, вияснення і спростованя, що й є цїлею обох книжок.

Насамперед ідуть історичні дані на доказ того, що від самого приєдненя Буковини до Австриї уряджено шкільництво тільки на те, аби ширити в краю волоску і німецку мову, а коли р. 1785 прислано з Відня кілька „словиньских" книжок на Буковину, то се стало ся, як виразно сказано в дотичнім декретї, тільки на те, „um desto sicherer die Verbreitung der moldauischen und der deutschen Sprache zu erwirken, anbei aber auch bei denen noch vorhandenen bloß der russischen Sprache kundigen Bukowinern das etwa sonst entstehen könnende bedenkliche Mißtrauen (!) hintanzuhalten".

Так ішла румунізация і германізации в буковиньских школах аж до 70-их років, коли то після нового державного шкільного закону мусїли повстати й руські школи. Середні школи остали німецкі, а Волохам дано волоскі класи при гімназиї в Сучаві, Русинам же нїчо. Аж коли волоска інтелїґенция зросла і стала вимагати німецку, дано 1896 р. Німцям четверту гімназию а при нїй руско-німецкі паралельки, а коли Волохи підняли на те крик, засновано і для них такі паралельки в Чернівцях, але зараз потім і пяту нїмецку гімназию в Серетї. Так дійшло до того, що 50.000 Німців а 90.000 Жидів становлять в середних школах 55 проц. учеників, а 300.000 Русинів ледво 9 проц. Мимо того Русини добивають ся від 30 лїт надармо рускої гімназиї в Кімани, котру підсунула нїмецка більшість краєвої ради шкільної знов тим, що висказала ся за Вижницею, котра не в стани виконати конечні услівя. За те гроші, що вже були вставлені до буджету на руску гімназию, обернено на розширенє нїмецкої гімназиї в Серетї.

На церковнім полї видано Русинів по смерти митрополита Ганмана румунізаторам, щоби тим способом не допустити до згоди і злуки Русинів і Волохів проти нїмецкої геґемонії. А коли почало тїми заносити ся на яке-таке руско-волоске зближенє, придумав президент Бурґгїльом шістний замах на цісаря Николая Василька а тим то й на Русинів...

На доказ, що „українська fata morgana" дра Поповича для Австриї не є небезпечна, представлено далї невідрадне положенє Українцїв в Росиї, котрих прихильним поступованєм австрийского правительства супроти Русинів можна би вискати, але положенє Русинів на Буковинї і в Галичинї не є зовсїм тим „заманчивим раєм", о якім говорить др. П.

Що у Русинів нема місця для російских симпатій, представлено далї коротким історичним переглядом етосунку українського народу до Росиї, а чого виходить, що нїякий сьвідомий Русин не стане Москалем.

В дальшім уступі представлено на підставі історичних документів і памятників, що історичний характер православної церкви на Буковинї не є волоский а противно словиньский, котрий аж звістний Мопар за помочию руских нинчарів старав ся знищити, підпержуючи москвофільство, за яке другим боком чорнив Русинів. Мимо того, ба як раз їзза того зросло національне почутє Русинів, а після рускої молодїжи: „Не пора Москалеви й Лихови служить" доказ тому. А коли ся молодїж, як церковні зверхники кажуть, не релїґійна і не шанує духовеньство, то вина тому румунізаторске поповство. Що посїяло, те й зійшло. Се най буде заразом і ментo для всїх, що ту молодїж огірчають до крайности. Що буковиньскі Русини не тягнуть до Росиї, доказом того їх борба проти московскої паламарщини, яку їм накидує консисторія в церкві і школї, доводом рускі товариства і всї визначні Русини, котрим нїхто не може доказати і платонїчного москвофільства помимо повних мішків з рублями, які стоять до розпорядимости агентам. Сего не хотять бачити вороги Русинів; бо се їм не на руку задля обчорнювання Русинів, щоби тим спинити їх поступ.

Відтак відпирає ся денунциацию, що наїть гр.-кат. Русини приклонники московскої церкви, фактами

Проз пація.

(Стильові образки.)

I.

Було ще цїлком рано. Люди по хатах тільно що почали вставати і показувати ся на двір. Серед села зібрала ся вже череда тїнару під проводом свого полковника Івана Возного частуха громадского. Не гнав їх в поле, бо ще не попригрівали люди всеї худоби. Чекав і приглядав ся, як корови, мов ті пендулові годинники, махали в сей і той бік хвостами. Его се злостило, бо по що махати хвостом як мух нема.

З хати Петра Вовка вигнала стара женщина, жінка Петрова корову, та стала собі посеред улиці, може побачить яку потра сусїдна, прийде і скаже яку новину. Не довго треба було чекати. З гори, мов грім з неба, скотила ся Рузька, жінка Михайла Косандика — в розхрістаній сорочцї, незачесаною головою.

— Дай вам Боже добрий день катусю.

— Дай Боже-Бїг заплатить, дай Боже і вам.

— Що чувати коло вас, здорові?

— Та до здорова, чи мені то здоровою бути, я вже...

Але не дала їй Рузька докінчити, она мала щось дуже важного сказати, а було се пізнати по ній. Она з нетерпячки аж тряслa ся, а очи горіли як огень.

— Чи чули ви, що вчера стало ся у Мовного?

— Ні, не чули.

— Не чули? Та про се вже цїле село говорить, а ви ще нїчого не знаєте. Знаєте Параску, доньку Мовного?

— Знаю.

— Она хотїла Тимка Мандзюка зчарувати.

— Зчарувати?

— Так кумо, так зчарувати. Бігме зчарувати.

— Але не зчарувала.

— Та не зчарувала, але хотїла. От слухайте, я вам все розкажу. Ви були в Михайла Мовного?

— Чому би не мала бути, там я була его найзолодшій доньці за свяху.

— Ви видїли ті старі верби, що ростуть довкола его подвіря?

— Видїла.

— От бачите. Каже вчера Михайло до свого зята, знаєте Сеньки, підн сину та зрубай ту стару вербу, що росте при воротах, она нам нежонче там потрібна, від вітру не заслонює, а так буде при чім хотяй один обід зварить, вже і так дров нема, а зима йде. Взяв Сенько сокиру та пішов рубати. Приходить до верби, а она дуплава була, обходить зі всїх боків зпідки би зїпше почали і загляднув до дупла — а там якась єлишка.

— Єлишка кажете?

— Єлишка, єлишка, от така, як ром продають, він витягнув ту єлишку, а в нїй щось ніби вода ніби ні, а в тій воді щось пливає.

— Щось пливає кумо?

— Ая кумо, щось пливає, та ще що. Він приглядає ся ближше, а то три головки гадючі і дві ящірки і четири жаби.

— Мамуню рідненька і четири жаби.

— Як побачив біднята Сеньки ті головки мало не зімлїв, побіг вам кажу як полотно. Все то видїла Параска, бо стояла перед хатою, тай питає, що він там найшов. Він прийшов трохи до себе тай каже, що найшов єлишку, а в єлишці воду, а в воді головки, а она ему — то не вода то оковита, то я наставила на Мандзюка, аби его вже раз розуму научити.

— То она сама призвала ся?

— Та видите, що призвала ся.

— Боже, Боже до чого на тім сьвітї не доходить.

Тимчасом товар рушив на пасовисько, хлопи почали збиратн ся в поле орати. Жінки розпрацяли ся і пішли до хати давати своїм сидянок.

II.

Вже вечерїло. Останні відблески осїнього сонця освічували всї верхи гір та дорок. Люди на полї докінчували свою роботу; там нишпіть наробок, що вже дорав поле, накладав на ніз плуг; там на попівскім полї коло 30 копатільників копало з посїхом бульби — хотїли его завтра докінчити, бо позавтра в неділю обіцяли ґомость за ее „справити музику". Всюди робота йшла скоро й весело.

А там в селї, що вже лежало в тїни, на порогї невеликої хати сидїла якась жінка вже може вище сорок лїт, та перебила бульби, котрі вибирала з гребрика а опісля викидала до кітля. Коло неї пороса середнього росту видало з гребрика останни парової бульби, котра ему мусїла дуже смакувати, бо переступаючи з ноги на ногу, викручувало хвостиком в рівні сторони, підрохкувало від часу до часу і в сей спосіб оказувало свое велике вдоволенє. Вибрало все, почіхало ся до уха, від гребра підійшло до жінки і рохкаючи положило ся коло ей ніг. Відно сотворінє, оно ласило ся коло своєї пані, та не знало з якими грізними гадками носить ся она против него.

— Слава тобі Господи, вже раз спічнили ми ту сїйбу, обізвав ся старий вже чоловік коло шістьдесяти лїт, що саме тепер війшов на обійсте.

— А чи хотяй добре заволочило ся? спитала жінка.

— Та нїчого, досить добре, і я гадаю, що повинно добре зійти, хиба не дай Боже позимило би дуже, але мабудь що тепло буде довго, до Чесного Хреста що маємо півтора тижня.

— Ой коби то жито се видало добре, вже три роки недорід, а ту що на другий рік нас більше буде. Іван вже прийшов з війска, хоче женити ся, зараз два писки прибуде.

— Що хто зна чи оженить ся. Казав Михайло Косандик, що Михайло Мовний дізнав ся о тім, що наш Іван засватав Мариську тай ходив з Параскою позивати его до суду.

— Та нехай собі їде, не знати за що буде позивати!

— Мав казати в суді, що Іван обі-

з істориї унії в Галичинї, Росиї і Америцї.

Далї йде мова про те, що Буковина буда, є і може бути руско-волоською, а не мусить бути лише рускою або волоскою, і ствердженo статистично, що число Русинів і Волохів зросло природно, бо тільки в пятеро, а число Жидів в 25-еро а Нїмців в 60-еро. Се повинно навчити Русинів і Волохів, хто запановує край.

Далї вказує ся на те, що не москвофільство Русинів, лише нього вина, а пануючі аґітациї Жоржа Поповича і тов., які пропагує і румунська зїга в Букурештї, для Австриї небезпечні. Се повинні би керманичі держави тямити й не заганяти Русинів силоміць у ворожий табор...

Супроти „рущення Буковини", про котре балакає Жорж П., вичислено голосні кривди Русинів на всїх полях, котрі Русини усунути мусять. В церковних справах Русини нижадають ще коротший час дїд нового митрополита, а коли їх не буде, то возьмуть ся самі до очищення руских парохій від попів-румунізаторів.

А взглядом відносин руско-волоских надїють ся Русини, що волоский нарід вже небавом отрясе ся від проводирів, котрі гадають знищити руску більшість краю і задля особистих користий піддержують невтрібний і шкідливий для Русинів і Волохів спір, та що з волоского народу вийдуть провідники, котрі промостять дорогу до мирного ложитя і розвою обох корінних народів супроти чужинців, що ними погорджують, їх визискують і над ними панують.

„Се", так пінчить нїмецка книжка, „була би єдина можлива „культурна зїга" на добро і користь Русинів і Волохів на Буковинї".

Вісти з цїлого сьвіта.

— *Заказ стану в Сербії.* Сербский король видав дві проклямациї: в першій зносить дотеперішну конституцию з дня 16. цьвітня 1901, зносить мандати сенаторів і членів ради стану та розпускає скупщину. В другій проклямациї привертає ся знова конституцию по їменованю нових сенаторів і нової ради стану, і заповідає ся, що новому сенатови і новій скупштинї предложить ся закони, які будуть більше узгляднявати інтереси населения, чим дотеперішні закони, ухвалені дорогою законодавства.

— *Нїмеччина.* „Schlesische Zeitung", орган близкий прускым правительственным кругам, звіщає про цїлий ряд нових нїмкових законів для Полаків і иньших ненїмецких горожан Пруси. Тими законами установляєть ся:

1. Виключне уживане нїмецкого языка ві всїх заведених державних, провінціональных, громадских і инкільних;

2. Знесене бюра переводів на почтї і надзір над принятем всякої кореспонденциї, адресованої не по нїмецкі, о скільки вона призначена для місцевостий, або територий держави.

3. В судах і урядах адміністрацийних тільки ті особи дістануть безплатних переводчиків, які зможуть доказати, що не уміють по нїмецки, або що походять з иньших держав.

4. Заборона всїх товариств, в яких проявляють ся чужонародні стремлїня і змаганя проти безпеченьства держави.

5. Виключне уживане нїмецкого языка в таких зборах, про які мають ся доносити полиции.

6. асоциси, а взагалї всї печатані твори мають побіч польского тексту містити вірний нїмецкий переклад.

7. Частійше примінене висилки заграничних аґітаторів, як і підношене грошевих і иньших кар на нарушене вище наведених законів.

— *Посол Фресль перед своїми виборцями.* Социально-демократичне „Pravo Lidu" доносить з Праги, що посол Фресль хотїв минувшої неділї підтримати виборчі збори в Радиї, щоби поправити свою підкопану репутацию. Орган Фресля опубліковав проти социальних демократів особисті інвективи і задля сього пішли ся на тім зібраню і социальні демократи, щоби Фресля потягнути до одвічальности. Серед загального одобреня слухачів зажадали одни социял-демократичний бесїдник, щоби Фресля зрепідувати, чи не має пін при собі револьвера. Потім збори зажадали, щоби Фресль удовідпив закиди проти социальних демократів. У відповідь на се утїк заінтересьований посол із зборів. Правительственний комісар розпускав збори. Подібно пійшло Фреслеви і в Рокіцанї.

Події на півострові Балканьскім.

Турецкий жовнїр Ібрагім, котрий 31. м. м. в Митровиці кусею з нараз біну рани російского конзула Щербіну, вістав — як доносить з Константинополя — засуджений на 15 лїт тяжких робіт. Засуд сей, що запав з великим поспіхом, бо іще перед приходом нового російского конзула до Митровиці (іменно Маткова з Іскіпу), стрінув ся, як доносить до Pol. Corr., з дуже великим негодованем в кругах дипльоматичних. Загально думають, що засуд сей за лягідний. Турецкі заведеня для тяжких робіт не відзначають ся великим ригором. Засуджені здобувають собі там дуже легко певні полекші. Не тяжко і втечи звідтам, а з правила випускають заступленого на свободу по відсиджено двох третих кари. Проти дуже лагідному укаранню Ібрагіма відносе правдоподібно Росия протест хіба, що не схочо викликати в случаю засудженя Ібрагіма на смерть, новых актів нїмеччи зі сторони его родини.

Болгария напоминувала Турциї на доказ своєй льояльности удержуване спільної сторожи пограничної від сторони Македониї. Порта не відповіла іще на сю пропозицию.

Обговорюючи ухвалість Альбанциї, пишуть „Новости": „Альбанциї мусять упокоритись, немудре бо ягодити ся на се, щоби дика, розгнуздана натага розбійничка ставила перешкоди введенню реформ, котрих так потреба европейским провінциям Турциї.

Як Альбанциї не хотить пристати на новий стан річи, в такім разї найлїпше зробить, если опустять европейскі провінциї Турциї і переселять ся до Азиї, де навіть тамі звичаї лїпше будуть гармонізувати з місцевою традициною. Будь що будь мають тепер держави европейскі оправдану підставу до жадання, щоби Альбанциї вимінено з Европи, а принайменї, щоби їх розброено. Неможливо зрозуміти, для чого властиво мають бути Альбанциї від стіп до голови узброєні, коли населенню Старої Сербиї і Македониї новлене оружія є зовсім заборонением. Альбанциї спустили би зараз з тону, коли би бачили, що мають против себе людність також з'оружену, котра потрафить себе оборонити. Колись ролю Альбанциї відгравали в Туреччинї янїчари, як прощин найшов ся султан, правда, ужитого тодї методу на дуже кровавий, аби можна було ей поручити тепер. Але вистарчало би усунути Альбанциї зі Старої Сербиї і Македониї. Тим робом позбула би ся Туреччина раз на все найнебезпечнїйшого елементу.

Звичайні загальні збори

тов. „Руска міщанська читальня" в Чернівцах відбули ся при участи великого числа членів — на жаль — в помешканю польского тов. „Ртуjаtе", куди силкували їх мимо сильного протесту більшости міщан тч. наступники голови п. М. Тонущака, вишукуючись дуже нерозумним аргументом, що буцім то „Народний Дім" „шикатицкий" та має богато „путнїв", з відки би повикликало богато пєїзних людий, розумій інтелігентів, котрі би перебили може ведоню зборів та цїлого товариства в такім дусї, в якім би собі бажав п. Тонущак. Збори самі були дуже бурливі: помимо то, що ніхто з видїлових поняти не мав про ведене загальних зборів взагалї або про придержуване ся певного порядку дневного, боролись ся зі собою дві дїстя: одна, сьвідомо-руска, патрийотична під проводом пп. Власюка, Дудича та Мицака а друга байдужна, несьвідома навіть, про що річ йде, стеторизована обома пп. Тонущаками та вічний учителем Продановичем, котрий не знати звідки, по що і яким правом засїв разом з видїловими і поминув дозволеними та не дозволеними способами аґітував за дїстою панською пп. Тонущакія. Вкінци дїста Власюка перейшла більшостию голосів, що обох пп. Тонущакія спекулювало до не довкінче живучих желань для нового видїлу як пр. „На погибель нам!" — „На безголовє!" і т. д. До видїлу увійшли: п. Власюк яко голова, пп. Григорович, Мадзиловский, Кера, Бобчук, Сковронський та Яворский яко видїлові, а пп. Фльорчук, Робачок і Олексюк яко заступники видїлових. До комісиї надзорчої вибрані проф. Ор. Гандзюк, головою, пп. В. Гундич, Марко, Остарійчук і Термена членами, а пп. Руцкий і Р. Сухопарский заступниками членів комісиї. Вважаючи новому видїлови як найкрасшого успіху в его праці для добра товариства, ми маємо надію, що руске міщанство чернівецке не буде на будуче відбувати своїх зборів по чужих, ворожих нам хатах, лишаючи наш „Нар. Дім", котрий до тепер жадному рускому товариству не відмовив своєї хати.

Звичайні збори вижницкої філії тов. „Руска Школа"

відбули ся у Вижниці не будо заповідженого дня 5. цьвітня, 1903, при участи 30 членів.

Зі взгляду на недогідну комунікацию, як також на брак товариского жита в вижницкім повіті, який до тепер давав ся відчувати, треба уважати ей збори за численні. А коли зважить ся, що збори були незвичайно оживлені, то лиш тішити ся належить, що відносини указують ся користно для подвижения культурного і товариского жита, що одиниці старають ся подїлити ся взаїмно зі своїми гадками, старають ся очистити теорії і вишайти спосіб до рационального, успішної праці.

Голова товариства пан Никорович сердечними словами привитав зібраних і завізвав п. Бекшалика до відчитаня своєї праці „Наука і народна осьвіта". Відчит був дуже удачний і викликав бурю оплесків. Позван він буде поміщений в „Буковинї", тому о его новім змісті довідають ся Вп. читачі пізнійше. По нім виголосив відчит п. Герасимович на тему: „Час науки і ей розклад в школї на підставі досьвідів психометричних." Над сим відчитом розвинула ся ширша дискусия.

Наради вели ся около питаня: „Чи відповідійша є для народної школи одноразова, заведена у всїх модерних школах — наука, чи дотеперішна дворазова?"

В дискусиї брали участь: пп. Заяць, Кіпа, Лучанський, Альботя, Храпко, Дамянюк і голова товариства. Всї бесідники заявили ся за заведеним в народних школах одноразової науки, мотивуючи се в ріжний спосіб. І так: вже сама природа чоловіка, а тим більше дитини є того рода, що ум функціонує найлїпше від рана до полудня, на чім настає упадок енергії, тревожачий до 5. год. пополудни, а відтак стан увага відносить ся до 9. год. вечором. Тому наука пополуднева припадає не раз в ту пору, коли ти дитини найменьше до неї успособлений, а в наслїдок того і успіхи помимо найлїпшої волї не можуть відповісти накладови праці. Отже вже з психічних причин пожаданим бувби повічитя рано всяку науку, щоби пополудни могла дитина зовсім свобідно відпочити, бо при такім стані як тепер є, 57 проц. учеників нападає на нервові хороби, а чим дальше то іде до гіршого.

По селах одноразова наука, котра відбувала би ся дини перед полуднем, має ещо инші зложальні узгляднення, як: значайно далеке мешкане учеників, памяч, яку можуть дати діти родичам при їх господарстві, посьвячуючи на се цїлий пополуднівший час, та ідуче в парі увеличайшее побільшене фреквенциї. Увзгляднючи повищі, як також і инші в тягу дискусиї відносні причини ухвалено одноголосно:

„Видїл вижницкої філії тов. „Руска Школа" має в найкоротшім часї виготовити письмо до центрального видїлу тов. „Руска Школа" в Чернівцах з просьбою, щоби той завізвав всї філії товариства „Руска Школа" до нарад над сею важною справою, а зібравши дані зі всїх сторін краю, як рівнож зважучи за собою прихильні ухвали всїх педагогічних товариств — виготовив об-

---

ним женити ся з Параскою, що она ему гроші до війска посилала, що він до неї листи з війска писав і що він може би з нею оженив ся, але ми не позволено.

— Добре, нехай каже, а хіба ми рота не маємо. Чей що дяк бідного право буде. Я піду до суду і сама скажу, що се все неправда і ще прибягну і додам, що она хотїла тобе й жено очарувати і до гробу завести.

— Сендза мав їй казати, що не має чого боятя ся, бо она з певностию виграє справу.

— Нехай собі сендза говорить, що хоче, а я вільну для Івана адвоката, він покрутить справу на наше і таки я поставлю на своїм. От вже їде і Федьо від сгомостя. Цікава я, що він там такого нині робив, що навіть не прийшов полудновати. А де ти Федьку нині полудновав?

— В сгомостя нануню. Ми робили гесть дїл там на болоті, за далеко було їти до дому, то казали мені лишити ся, тай я полудновав з їх слугами.

— Ало чи дали досить їсти?

— Далї досить ще лишилось ся. А Іван де?

— Пішов на фільварок. Приходила женщя казали їти відробляти за дропа. Мабудь поїхав до міста з паном і верне аж пантра.

Федько вісімнадцять лїтний гарний русявий хлопець підійшов до хати, аби зазирнути „дзиґар".

— Чи то не сгомость наробили нам того лиха, кажуть, що Мокний ходив до них на пораду. Обіцяли ся стара.

— Я був тепер з сгомощим, они вертали з поля і ми збирали ся. Я питав їх, чому не хотїли голосити заповіди Іванови і Марисьці, а они сказали, що приходила до них Параска і потрамала заповіди.

— Ет правду кажуть, що бідному все вітер віє в очи.

На дорозі, щось зачаїлось, підняв ся великий колїт, з котрого ледви можна було побачити корови. Они не сіменталської раси, але таки прості мужинські корови, вечищені з позападувалими боками, бігли до дому і ревіли. Дурні — они рано бігли на пашу, бо гадали, що там напасуть ся, а коли там не найшли і на зїв трави, бігли вечором домів, бо гадали, що на них чекають повні драбини сіна. Але звідки бідному мужикови тільки сіна набрати...

На обійсте старого Тимка Мандзюка вийшло дві чорні корови. Стара загнала їх до стайні, поприпинала і почала доїти.

(*Конець буде.*)

ширний спектрий на богатім материялї меморіял в справі заведення одноразової передполудневої науки в народних школах".

Наступили вільні внесення.

Т. Данилюк піддає під розвагу питане, яким способом можна удержати в школї дисципліну, щоби не виходити поза границі приписів законних.

В тій справі забирали голос тт. Стефюк, Храпко, Данилюк, Заяць і Герасимович, а в кінци поручили збори т. Данилюкови ту справу докладно обробити і на слідуючих зборах виступити з рефератом.

Т. Лучинський вносить вислати конґратуляційну телеґраму т. Щербановському, надучителеви в Луканах з причини смерти его сина, бувшого питомця учительского семинара. Прийнято.

Т. Іван Герасимович вносить, щоби учительство вижницького повіту ревно занялось ширенем і розпродажею бібліотеки, виданої філією тов. „Руська Школа" в Черновцях. Одноголосно прийнято.

Т. Стефюк ставить внесок, запросити письменно всіх інтіліґентних Русинів повіту до приступлення в члени нашого товариства. Прийнято.

Т. Лучинський вносить щоби вижницька філія „Руської Школи" приступила із двома еще палями (з одним вже приступила була давнійше) в члени товариства „Руської Ради" в Черновцях в 80 кор. Прийнято. При сій нагоді виказав т. Безналю бажане, щоби гроші на складницю льокувати лиш в руських касах, бо жидівські банки обертають льоковані у них руські капітали на некористь селян.

До устроєня вечерниць в день конференції учительської вибрано комітет, котрий уконституював ся в слідуючий спосіб: Тт. надучитель Лучинський — яко голова, Альбота — яко заступник голови, Гунька — яко писар, а Никорович, Брага і Храпко — яко члени комітету.

З причини спізненої пори замінено нараду над точкою вільні внесеня, а голова товариства п. Никорович подякував членам за численну участь і вніс многолітствіє цісареві, що збори з одушевленем тричратно повторили і відспівали ним пар дачай. При звуках „Ще не вмерла Україна" опустили учасники салю і удали ся до ресторану, де відбув ся комерс під проводом п. Никоровича, на котрім порушувано справи біжучі і зібрано на бурсу в Новім Сончи 4 кор. 50 сот. і в дасе тільки на православну дівочу бурсу в Черновцах.

Іван Герасимович.
писар.

НОВИНКИ.

Надзвичайне загальні збори „Буковинського Бомна" відбудуть ся в понеділок дня 18. квітня н. ст. о. р. о 3-ій пополудни о 4-ій годині по обіді в комнатах „Народний Дім", а не як було ошибочно подано в послідним числї „Буковини", вівторок 14. н. ст. квітня о 7-ій пополудни, 8-ій год. вечером, що отсим простуем і просим вп. членів о як найчисленнійшу участь. Порядок дневний: 1. Відчитане протоколу з послідних зборів і переїзнация. 2. Справоздане уступаючого виділу. 3. Вибір виділу. — *М. Кормелевич*, голова.

Загальний збір каси для опіднености і позичок в Ланцюзї, відбудеть ся в неділю дня 12. цьвітня 1903, о год. 11. рано. *Старшина.*

Університет в Пекінї, що має там незадовго повстати, буде складати ся з трех виділів, а імено: правничого, фільософічного і медичного. Надто при університеті буде утворена висша школа торговельна. Доцентами першого хінського університету іменовано кількох хінських професорів, з чого показує ся, що буде він з'орґанізований на взір взаньского університету.

Замах на англійского короля. В Ґібралтарі арештовано австрийского підданого Зиґмунда Нахта, підозріного о замірений замах на житє англійского короля Едварда. При арештованім найдено компромітуючі письма.

Пияньство в Росиї. Російське міністерство скарбу оголосило статистику з консумиції горівки в 1900 р. З чисел, які там находить ся, показує ся, що пияньство в Росиї зростає з кождим роком, передовсім у східних губерніях европейської Росиї. В 1898. р. випито 4.897.000 ведер горівки, а в 1900. р. як 4,898.000 ведер.

Хосен і шкідливість ґімнастичних вправ. Професор ґімнастики в Ґамбурґу, п. Альтуя, видав брошуру, в якій приторучає особливу осторожність при забавах і грах молодіжи як і вправах спортових і остерігає перед наслідками надмірної праці мязя серцевого, особливо у молодих одиниць з вродженими ослабленими серця, казали оно в добі розвитку тіла без очевидної причини виступає, що має досить часто лучати ся. Такі дітий не належить зовсім від тіловирав виключати; вправи ґімнастичні в ту класе вказані, уникати одиниць належить черезмірної праці серця, виступаючої особливо при ґрі в копану (пилку ніжну) і їзді на колесници. Шкільні лікарі повинні вибирати дітий до тих забав спосібних. На ґру в пилку не повинно позволити ся перед дванайстим роком а на їзду на колесници перед 14. роком; найлішне однак переждати добу дозрілости полової. Прискорене віддиху виступає особливо при вправах довго тріпаючих і получених зі скорим рухом; пересадне форсоване тих вправ, коли вже синяки проявляли ся на лиці, є прямо шкідливим а навіть небезпечним. Заказати належить ношеня тісної одіжи, особливо корсету у дівчат. Зверх того належить наложить, аби губа при вправах тих була завсїгди замкнена, а горішна половина тіла не похилена, не скривлена, але аби була проста постава задержана. По тій вправи ґімнастичні не повинні бути виконувані, бо наслідком перепруженя мязів меншний є приплив крови до мязгу прохолодженя і наступає припиненє трав лени.

Шкільні реформи на Угорщинї. Краєвий тов. професорів середних шкіл на Угорщинї постановило зреформувати шкільний устрій так, щоби позискав загальну симпатию. Іменно вказано на шкідливі наслідки, які повстають з лихої комбінациї як для учеників, так для учителїв. Вже одноразова лиха відповідь є дуже часто причиною сего, що ученики, котрі учать ся дуже пильно, тому, що не були достаточно приготовані лиш один раз, перепадають, з другої сторони найслабші ученики нину лихого свідоцтва не собі, лиш учителеви приписують. Тому запропоновано, щоби для таких учеників, що одержали лише свідоцтво, визначити комісию з 5 членів, яка мала би учеників спеціяльно з тих предметів випитати, з котрих они одержали лиху ноту та ствердити, чи ученик на ню заслужив, чи ні. В такий то спосіб зміг ученик ані его родина не могли би думати про злий намір учителя, що він поступив несправедливо. Кірім того рішено не держати ся більше того перестарілого звичаю, що конференциї виділи вказали виключно перед святами, через що многим родинам неможливо святочну забаву.

Страшна пригода. Одним із найнебезпечнійших виходів в альпейских горах є виділ Арльберґ, положений у висоті 1902 метрів, де бувають дуже часто великі заметелї снїгові і заміни. Сими днями стала ся там така подія. Італіянець Йосиф Фабро хотів дістати ся до Констанциї і пустив ся туди в дорогу через виділ Арльберґ, але в снїгу збив ся з гостинця і зайшов в пусту долину Ферваль, де нема ніякої людської осели. Там блукав він цілих 48 годин, а що не мав ані кусника хліба з собою, голод і студінь так его змучили, що навіть годі собі то повісити, як то могло стати ся, що він ще тали не згинув. З відморожиними руками і з поналїченими колїнами, з котрих кров текла, ішов він що богато кільометрів дороги, аж остаточно добив ся хати якогось селянина. Фабро так страшно виглядав, що селянин побачивши его, дуже перепудив ся, гадаючи, що такий страшидільний мерлець встав з гробу і явив ся ему. Фабро вже приходить до сих і є надія, що буде жити.

Власним псом пожерта. В Анжер, у Франциї, пошла була дось від кількох днїв вдовиця Аннета. Занепокоєні сусїди дали знати на полїцию, а та казала отворити помещкане вдовиці, а очам упійшовших представив ся страшний вид. Вдовиця лежала на постели неживa, а пес, що був разом з нею замкнений, зачав з голоду жерти труна. Голова була обгризена, а місцами було тіло також вигризене. Коли двері отворено, пес кидав ся з помещкана що з рукою нещасливої в зубах.

Малий фейлетон.

П. Галайда.

Малюнки.

(*Конець.*)

Василь в послідне пошідував свою кохану, силуючи у нив з кручі і очей поміж очеретом та яром на березї старого Дніпра. Дівчата, сьміючи, наближали ся до місця, де тілько що разовав Василь з своєю Оксаною, і зобачили соромливу дівчину, що сидїла тепер, закривши обличе рученятами, і немов не чула, як до неї підходили дівчата.

— Дівчата! Дівчата! Дивіть ся — відьма над Дніпром! — крикнув якийсь-то письміюкуватий дівочий голос, і писня славо зразу обірвала ся.

— Хіба Оксана вже відьмує? — обізвала ся друга дівчина. — Чого ти тут сама сидиш? — питала вона дальше, а дівчата між тим оступили Оксану на вирти і з сьміхом та реготом поміж собою дивили ся на неї. Оксана нїчого не одмовляла і тілько соромливо дивила ся на подруг.

— Еге сама! Як бе то й не сама! Вона мабуть з Василем тут сидїла, — швидко вихопила ся третя.

— Або чаклувала над Дніпром, видивляючи ся на горі, — додала четверта, і посипали ся приказки та сьміхи на молоденьке дівча.

— Та що ви! почали вже реготати ся, хто й знає чого й що, — казав перший письміюкуватий голос. — І прикладають, прикладають... горбатого до стіни. І де-ж таки видано, щоб Оксана та сидїла з парубком, та ще з ким — з Василем. Вийшла дівчина посидїти над Дніпром, посумувати на самоті, а вони вже й почали... Правда-ж, Оксано? Адже-ж ти сама тут сидїла?

— Ну та сама, — соромлячи ся одмовила Оксана.

— Ану устань!

Оксана потихо устала з долінки.

— От і чинарку під себе підослала — повно батькову, — регочучи промовила дівчина, показуючи громаді Василеву чинарку.

Веселий чарівний сьміх подав ся далеко по-над Дніпром; Василь крутив у очереті свій маленький, що тілько починний пробивати ся вус, а поповнидий блїдний місяць, те-ж немов сьмівчи ся, дивив, не жалуючи, свій чудовий промінь на все, що тілько мало підвести під его спокійний цівнічний погляд.

II.

Невеличка заводь, що вдала ся в правий берег Дніпра і густо поросла очеретами, така красива і веселенька у день, при всьому сьвітї сонечка, тепер, у сю глуху темну ніч здавала ся сумною і непривітною. Не міцний, але різкий вітер шепотів поміж очеретами, сумно шумів ними і вливав якийсь-то невідомий жах у душу; здавало ся при сім тихім шелесту, що от-от протягнуть ся з темного степу руки, міцно схоплять, здавлять тобе, придушать до земї. У сї хвилини хочеть ся бачити людину, почути голос чоловічий, розмову — і нїчого не чуеш, окрім сумного страшного шелесту.

По-над самим очеретом, іноди одхиляючи його рукою, іде мало не по шию в водї старий сивоусий запорожець у шапиї; трохи далї у річку потиху сушить ся висока міцна хвитура що дуже молодого, слише безусого козака: вони ловлять рибу волоком. Сумно молодому Гречці; цей пронизуватий так страшно шепочучий вітер багато нежданих думок навіяв на его юнацьку душу, і молодому козакови дуже хотїло ся вибігти швидче з річки, сісти на коня і вітром-вітром понести ся назад, у рідне село, до коханої... Але він не промовив і слова і ще міцнійше почав тягти волок.

Кілька тихих хвилин проминуло ся по-над заводю. Аж ось позаді волока щось страшенно плеснуло хвостом дніче і сесало; хвилї заходили по заводї; старий запорожець круто вилазив ся, плюнув в очерет і, плеснувши по водї рукою, нагнувши голову, потяг своє крило. Знов настала тишина; знов тілько вітер свистів по комишах, напіваючи сум на серце Гречки, і без того вже тяжко засмученого ся.

„Підожди, Василю, я почну заходити", прошепотів запорожець і почав по трохи завертати ся на лїво; Гречка помалу сунув ся вперед.

— О, та й важко-ж як волок іде — бубонів між тим старий запорожець, міцно напругуючи ся усім своїм здоровим тілом; Гречка нїчого не промовив, і тілько чути було, що й йому не легко.

— Ну що як сомина попала ся?! От буде хлопцям вечеря! Хведоре! — крикнув старий.

На березї шихнула людська і почуло ся хрипле похмуре „чого".

— Помоги. Понімаеш: не стягнемо! Василю, Василю — віходь ся.

І воду вбрів так, як був, у чоботях у бурці дебелий грубий козак з людською у зубах і, подавши обом запорожцям руки, почав немов той від тягти їх до берега.

— От так-так! от так вечера буде хлопцям, — радив між тим старий запорожець і, скінчивши ся у вику, трохи не упав будо у воду.

От і берег; немов здорова чорна гадюка випоз волок на суш, повно набитий кушіром. Старий запорожець бросив своє крило і кинув ся мерщій до кушира; він був зовсім голий, і кущідь та рисна густо понаїдали йому на плечі й спину. Молодий Гречка постояв трохи мовчки і потім, здригнувши від холодного вітру, що обвівав на нему сорочку, почав витрухувати своє крило; запорожець у бурці мовчки дивив ся на них обох і пихкав своєю поротеньною люлькою-бурунькою. Старий козак витрухував між тим кушір, і на долінку з глибини кушира виповзло живе здорове поліно, зо всіх боків обплутане кушіром. Запорожець почав, поспішаючи, обдирати кушір з сего дубка і — випрямий ся, немов піддюрнутий уверх. Его вуса подьоргувала ся, руки безсило опустили ся, і він тихо-тихо прошепотів: „дівчина". Гречку немов ножем пороснуло по серцю; він як камінний простояв кілька хвилин мовчки і потім, нагнувши ся, з острахом став приближати ся до трупу, тремтячою рукою обдираючи з него кушір.

На широкому чорному волоскови, між темними купами нагорнутого кушіру лежала дівчина в білій сорочці; біля шиї на товстім намистю мотузку, котрий обвивав ся дівчі круг руки, причеплений був здоровий камінь; по всему тілови инде чорніли раки, і один з них тихо поиз по розпущеній білій руці; одно здорове око широко було розкрито і грізно-грізно дивило ся у небо, а замість другого чорніла глибока страшенна яма...

Ось Гречка здригнув усім тілом, швидко впав на коліна і, держачи ся трактаючою рукою за серце, вилізив ся лицем зовсім до трупу... Він не довго придивлав ся: немов ужалений одскочив у бік і з криком: „Оксано! Голубко"!! рвидаючи шпав на труп...

Телєґрами „Буковини".

Відень, 11. квітня. Цісар затвердив вибір Люеґера на посадника міста Відня.

Відень, 11. квітня. До N. Fr. Presse доносять з Петербурга, що відкрито там в середмістю потайну друкарню позитету революційного і 4 робітників увязнено.

Рим, 11. квітня. Передвечера замкнено міжнародний конґрес істориків. Слідуючий відбуде ся в вересни 1905 р. в Берлині.

Константинополь, 11. квітня. Консуль російский Щербина помер вчера вечером.

Софія, 11. квітня. Коло Клерец і Свега Петка прийшло до стрічі між патаґом Стоянова а турецким військом, котре стратило 140 люда. Коло Горемі патага Бакалова завдала великі страти Туркам.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна осьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — **Дрібні оголошення** (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за вершок. — При більшеразових уміщеннях опускається на цілий процент після скільности уміщення.

Товариство взаємного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

ПОЗИЧКИ уділяє своїм членам на 5½ 2 і 1 2 додатку на повіта адміністрації, за предложенем документів виказуючих достаточну гіпотеку.

СПЛАТУ позичок розкладає дотепно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабульованих і за порукою: 1.239.243 корон.

ЧЛЕНОМ може бути тільо обезпечений тревало в „Дністрі“ від огню.

УДІЛ членський виносить 50 кор. вписове 2. кор. число членів 2.391 з 2.501 уділами на 125.050 кор.

ВКЛАДКИ щадничі приймає „Дністер“ і опроцентовує по 4 2 від сто. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1,103.333 кор.

ЧИСТИЙ ЗИСК розділяє ся частию на дивіденду для членів, а частию на публичні добродійні цїли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цїли роздано до тепер з Товариства кредитового 10.840 корон.

ІНФОРМАЦІЙ в справах позичок уділяє Дирекция і агенти.

(—)

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведене

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерського курсу ц. к. технольогічного ремісничого музея у Відни, і наприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого краю для пань, панів і дїтей.

Заховлена виготовлялість ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінції пояснене, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска 11, а **Філія** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

(—)

50 літ істнуюча фірма

ОСИП АНҐЕЛЬСКИЙ

в Чернівцях

улиця Ратушева ч. 19

поручає

НА ВЕЛИКОДНІ СЬВЯТА

різнородні найлїпші

нефальшовані натуральні вина

столові і курацийні, як також инші споживчі продукти по дуже умірковаших цінах.

Вигідна кімната до снїдань.

9 (1—3)

Красне, добре і дешеве.

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Кождого вечера **НОВОСТИ** для конфекциї пань, панночок і панів.

Новости: в Жапетах, новинках і взорцях з найлїпших штабель відомих і берлинських салонів.

Магазин одягів дамских і мужеских

Чернівці

ул. Ратушева 6. Готель „Централь“

(в льокалю Якова Гольда)

ВСЇЛЯКІ ЗАМОВЛЕНЯ

виготовляють ся сейчас.

6 (6—20)

Одяги

для панів, хлопців і дїтей.

Загортки, ульстри і шлафроки.

Футра звичайні і до подороджи і вибрані в сю галузь входячі артикули в перворядних взорах.

Красне, добре і дешеве.

Красне, добре і дешеве.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 годин рано.

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

Доносимо до загальної відомости, що вийшли **„короткі православні молитвенники“**, видані товариством „Руска Бесїда“. Купувати можна в нашій Папірні (улиця Петровича ч. 2, Чернівці). Ціна примірника в гарній оправі 24 сотиків (12 кр).

(0—0)

г. ФЛЮГЕЛЬМАН

усувач нагінток

Чернівці, ул. Руска 8

(3—1)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда“:

	К. с.
* * * „Надія“ календарь на	—·24
Ів. Симович. „Образки з природи“	—·20
О. П. „Хлопці падіяники“	—·40
Омелян Поповичъ „Розмови“	—·40
Корнилъ В. Устиянович „Три цїкаві загадки“	—·40
В. Умінський-Ф. Королевський „На поветалах земли і який буде її конець.“	—·80
Проф. О. Еремійчук „Іван Сучавський“	—·40
Ів. Вижинський. „Пропасть“	—·20
Ф. Колесса. „Наша дума“	2·50
Гаршин. „Малиї“	—·20
* * * „Зерна“	—·20
* * * „Котюї по заслузї“	—·20
О. П. Кониський. „В день святої волї“	—·20
Ю. О. Федьковичъ. „Проекурка“	—·20
Омелян Поповичъ. „Листівка“ (старі річники.)	2·—

Видання тов. Руска „Пчола“.

Барановский Мечислав. „Педагогіка“	1.20
Ом. Поповичъ. „Методика“ І часть	—·60
„ „ „На бідні убогатїли“	1·—
„ „ „10 казок для дїточок“	—·20
„ „ „Мінска казонія“	1·—
Ів. Синюк. „Образки з життя“	—·20
Шпойнаровський Сергій. „Руска Читанка“ для II. класи гімн.	2·80
Др. Стеф. Смаль-Стоцкий. „Громада“	—·20
„ „Порадник“ як закладати каси	—·40
„ „Буковинськи Русь“	2·4
„ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie“	—·40
Ю. О. Федьковичъ. „Шість живописей“	—·30
„ „Твори“ том І.	—·40
Франко Іван. „Руська-українська література“	—·20
Теодот Галїп. „Домашний писар“	1·—
Шігуляк Єротей. „Верховинські загадки“	2·—
О. Шпитко. „Листи з поїзди“	—·30

Важне для кождого!

Випродані!

По дешевій цїні, лише за 2 зр. 95 кр. прекрасний гарнітур, заложений з 14 цїнних предметів, а імено:

1 годинник вікльовий, шкіра ремонтоар (на жадане поперібленій) з гарно граверованими накладинками, докладно зрегульований, з трилїтною гаранциєю і етуї.
1 гарний занцушок з голдяки або цїпки з кутасом. Паризької системи.
1 шпильки до краватки, з голдяки імїт. бриляит.
1 пара позолочених спинок до манжетів, марки „Garantie“.
1 гарнітур (5 штук) сливок з голдяки до вазаїнка і сирочки.
1 пара кнопків з правдивого срібла, клеченого кнопом.
1 перстень голдяки з гарним каменем.
1 кишенькове зеркальце і етуї.

Той самий гарнітур з годинником возочеким в огню, який не тратить позинку коштує лиш 5 зр. 10 кр.

Сил 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (шкіра ремонтоар) розсилає на 2 зр. 95 кр. (за посилкатою або висилкою наперед грошей) фірма:

Brüder Hurviz

Exporthaus, Krakau, Stradom Nr. 17.

Коли ся кому не сподобає ся, може до 6 дня вернути і дістати гроші назад, одже нема ризика. — Досить ілюстровані цїнники годинників, гарнітур позатих, срібних і з нїмецького срібла товарів по малій цїні — gratis і franco.

Важне для Вп. відпродавців. (6—6)

Папірня тов. „Рускої Бесїди“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 2

звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закуповували не де инде але в нашій папірни

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловцї, пера, стирки, (радирки), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, лїнії і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній цїні і зможуть на тім красний дохід мати. Всї ті артикули суть далеко лїпші як в инших склепах.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.
З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.